

د افغانستان کالنی

۱۳۳۴

د مطبوعاتو سرچینو ریاست

د نشریاتو لوی مدیریت

ALMANACH DE KABOUL

1955 - 56

۲۳۹

د افغانستان کالنی

۱۳۳۴

دامتیا ز خاوند :

د نشراتو اوی مدیریت

مسؤل مدیر:

سراج الدین وهاج

د افغانستان ۳۴ کالنی

په دغه وخت کې چې د افغانستان کالنی یو نوی مرحلې ته ورننوځي، د هېواد د کارونو په هر لوري کې ډول ډول تحولات هم څرګند شوي دي او د تکامل د قانون په اساس د دغې لرغونې خاورې د فعالیت څرخونه د هغې دسترو مېړونو او هغو تحولاتو، چې بې زړو نه له هیلونه ډک دي، دمټ په زور او د تفکر په قوت په ډېره چالاکی - هغه چالاکی چې عامل دارتقا هالي او لوړ مقام ته رسوي - په ګرځېدو او حرکت کې دي .

ښاغلي لوستونکی چې غواړي د کران هېواد، دیوه کمال لند کې - وړه د دغې څېړنې په پاتو کې ولولي، وروسته له لوستلو به یې انصافاً په حرکت، ارتقايي سیر او د هېواد د کارونو په ښکلاړه پر مخ تګ وځایه پورې پټوه او تاثرات به یې وروړو په شوق، حرارت او امید بدل شي .

په دغه کال کې د ګډو وړو او فعالو نوګراف، د پښتون د سپېڅلي ولس وښوالی او دخپل کران پاچا په مشرۍ د موفقیت او بریا لیتوب په لارې ښه وړاندې تګ غږګندوی او د هېواد ډېر ژر دې راتلونکي عمومي نهضت او د نوم د ستاد او نیک مرغي ژبې راباندې کوي .

هېواد، دخپلو پوهانو او څلورو زامنو زياتو او سترو مجاهدو او کارونو ته اړه لري. موږ يقين لرو چې که په همدې تناسب د فعاليتونو په اندازه کې د توجه وړ زياتوالی راشي په پای کې به بریا لیتوب او مظفریت شې لاس ته راولو او د نړۍ پر مخ به دوږاندې تللیو ولسونو په لړ کې، نیک مرغه او بريالی يو.

(وهاج)

والا حضرت شهزاده شاه محمود

والا حضرت شهزاده داؤدجان پشتون یار

قسمتی از فرمایشات

اعلیٰ حضرت معظم‌ها یونی

موقع افتتاح دوره نهم شورای ملی

آسایش ملت

چون بگانه منظور ماسر بلندی و آسایش ملت ماست امیدواریم
بتوفیق پروردگار و همکاری مردم و باموجودیت نظامی که تأمین
عدالت فردی و اجتماعی می‌باشد و بارویکار آوردن آن روشهای
اقتصادی که سوییژه زنده گانی مردم را بهتر میگرداند این مقصود
ما برآورده شود.

برای سعادت بشر

حکومت بحیث یک عضو صادق باموسسه ملل متحد همکاری کرده
و از هر گونه اقدامات جهت تقویة صلح جهان و تخفیف کشیدگیهای
بین‌المللی یشتمایی نموده است.

تهدید صلح جهانی از ناحیه تسلط انسان بر قوای هستوی که مایه
اضطراب بشریت گردیده مانند سائر ملل و مردم دنیا ما را به اندیشه

ب

افکنده است آرزو مند و امیدواریم که دول بزرگ حیات
گرا نبه‌های بشر را بتباهی نسپرند و این قوه هارا بخیر و سعادت
خود و همنوعان خود به کار اندازند.

پشتیبانی از حقوق مسلم پښتونستانی‌ها

افغانستان پشتیبانی از حقوق مسلم پښتونستان را که مطالبه
آن از طرف مردم پښتونستان متکی به مقررات اسلامی و اصول
بیم‌المللی و اساسهای متین حقوق بشر بوده و موافق بروحیه عصریست
که زندگی میکنیم در حیات بین‌المللی خود جزء تعهدات اخلاقی
خویش میداند.

موقع افتتاح سی و هفتمین جشن آزادی

بیداری ملت

در جهان امروز که دوام هستی و حقوق ملل در سایه صلح و سلام
تأمین میگردد و پایه دانش اجتماعی معیار لیاقت شمرده میشود آنچه
بر امیدهای مامی افزاید این است که ملت ما در مواقع بسیار نازک
وظائف اجتماعی خود را می‌شناسند و در انجام آن با ضمیر مطمئن
و عزم استوار اقدام میکنند، همکاری‌های ملت با حکومت پیوسته
این قضیه را ثابت گر دانیده است.

ج

اعتلای مملکت

برداشتن قدم های جدی و اساسی که برای اعتلای امر و ز
و فردای مملکت لازم است ایجاد و املی کند نسل جوان را نیرومند
گرداند آر زوی نخستین ماست .

یگانه وسیله برقراری صلح جهان

امیدی که دنیا را به مفاهمه بهتر و بیشتر نوید میدهد، اعتماد
ما را به این امر قویتر میگرداند که بشریت به وظائفی که کرامت
انسانی ادای آنرا واجب ساخته توجه دارد استقرار عدالت
اجتماعی و احترام حقوق بشری یگانه وسیله برقراری صلح
جهان است حکومت افغانستان در مقابل هر موقعیت اتخاذ
تدابیر لازمه را در نظر داشته و خواهد داشت و مطمئن هستیم
که در هر موقع و در مقابل هر گونه مشکلات حوادث تدابیر
حکومت با نیت حسنه توأم باشد .
موقع عید قربان

قربانی های فردی

قربانی در راه خدا قربانی برای سعادت جمعیت قربانی
برای آسایش فرد به پیروی از بن تعلیمات عالی خالص ترین
وظیفه مسلمانان شمرده می شود ما باید با درك این حقیقت و وظائف
خود را در این راه خالص تر و صمیمی تر گردانیم و برای
برآورده شدن این آرزوها قیمت بیشتری را به قربانی های
فردی قائل باشیم

داوری ملت

مملکت ما از ادوار باستان قضایای بزرگ را به جرگه های بزرگ فیصله نموده و همیشه مسائل مهم اجتماعی را بدوری ملت ار جاع کرده است.

سیاست دولت

سیاست دولت ما همیشه متکی بر حقیقت و موید تأمین صلح و آرامش بشریت بوده و بر اساس اصل هائی بنا یافته که جهان امروز بغرض تأمین کرامت انسان و سعادت کتله های بشری خواهان آن است.

شاہلی سردار محمد داؤد دا قماستان فعال صدر اعظم

مختصری در باره مجالس شورى و اعیان

شورای ملی

افغانستان

ملت افغانستان بر اساس رسوم، عادات و سنن تاریخی، در همه ادوار تاریخ با فور مهمه انفرادی و اجتماعی ملی و مملکتی را از راه مجالس ملی فیصله کرده است. چنانچه جرگه های ملی که همین اکنون هم در اکثر نقاط مملکت بملاحظه می رسد، شاهد مدعا است، اما وقتی لازم شود تاریخچه مجالس ملی را در افغانستان، بشکلی که در دنیای دیگر وجود دارد مطالعه کنیم، دیده میشود که مجالس تقنینیه در افغانستان بصورت رسمی، قبل از عصر اعلیحضرت امیر حبیب الله خان شهید، وجود نداشت.

در این وقت است که اولین مجلس بنام «مجلس شورى» در افغانستان تأسیس شد که اعضای این مجلس مشتمل از شهبازان و اراکین مملکت بوده، مسایل مهمه درین مجلس بصورت خود پادشاه یا نایب السلطنه غور و مورد تدقیق و فیصله قرار می گرفت.

در زمان اعلیحضرت امان الله خان مجلسی بنام «شورای دولت» تأسیس شد که اعضای آن عده اختیاری و عده هم انتخابی بودند.

تعداد اعضای منتخبه به تناسب بزرگی تشکیل و نفوس اوزمرولات از يك الى پنج نفر بود، بالاخره در مجلس لوى جرگه، تاریخی چهارشنبه ۱۸ سنبله ۱۳۰۹ شمسی از طرف اعلیحضرت محمد نادر شاه شهید سعید، اساس مجلس شورای ملی موجوده در افغانستان گذاشته شد.

چنانچه این مجلس بتاريخ دوشنبه ۱۵ سرطان ۱۳۱۰ از طرف اعلیحضرت مددوح بحضور نخستین وکلای دوره اول شورای ملی افتتاح شد، امسال که بیست

و شش سال از تاریخ افتتاح آن میگذرد، اولین سال دوره نهم وکلای شورای ملی است.

وکلای این مجلس نظر با اصول نامه اساسی افغانستان، در هر سه سال یکبار انتخاب می شوند و تعداد اعضای مجلس نظر به تشکیلات مملکتی و اصول نامه انتخابات وکلای شورای ملی، تعیین شده است. رؤسای شورای ملی در ادوار مختلف از بقرارانند.

۱- دوره اول، دوم، سوم و چهارم و پنجم بیاغلی عبدالاحد

۲- دوره ششم بیاغلی سلطان احمد

۳- دوره هفتم بیاغلی عبدالهادی داوی

۴- دوره هشتم بیاغلی عبدالرشید

۵- دوره موجوده بیاغلی محمد نوروز

اصول نامه اساسی افغانستان، این مجلس را چنین معرفی می دارد:

تشکیلات مجلس:

ماده (اصول اساسی) ۲۸ - این مجلس تمام وکماں مرکب از افرادی است که در امور معاشی و سیاسی افغانستان مشارکت دارند، یعنی نماینده قاطبه اهالی مملکت است.

۲۰- ترکیب و تشکیل مجلس شورای ملی از وکلایی است که از ولایت کابل و سایر ولایات و حکومتات و علاقه دارین منتخب میگردند و محل انعقاد آن در پایتخت است.

۳- تعداد وکلای شورای ملی در اصول نامه مصوبه انتخابات درج و تعیین گردیده است.

۳۱- موعد انتخاب وکلای این مجلس در جمیع ادوار سه سال است و شروع دوره اول اعتباراً از روز افتتاح شورای ملی است و مقرر است که بعد سرآمد هر سه سال، وکلاء مجدداً انتخاب شوند.

۱- انتخاب کننده گان در اینكه بخواهند وكلاى سابقه را تكرراً انتخاب كنند در صورت رضائیت مختار و مخیرند .

۴۲- اوقات تعطیل و موعده اشغال شورای ملی در اصولنامه داخلی مجلس مشخص و محدود کرده شده .

در انتهای تعطیل اگر حکومت بوضیح کدام اصولنامه ضرورت حس كند ۱- بن اصولنامه موقتاً از طرف حكومت تصویب و بموجب فرمان پادشاهی تعطیل میشود در موقع اشغال اگر اصول مؤقتی از طرف شورای ملی تسلیم کرده شد در اعداد اصول دائمی ادخال والا از طرف مجلس مذکور تعدیل یا تردید می شود .

۳۳- مجلس شورای ملی برای تحقیق و فیصله مسائل مهمه در هنگام تعطیل هم دایر شده می تواند دوهرگاه بجهت فوت مسئله مبعوث عنها فرصت اجتماع عموم ممكن نشود تنها بحضور و كلاى مركز و فریب مجلس شورای ملی انعقاد می یابد .

۳۴- وقتی بمذاكرات آغاز می شود كه اقلاً مضافه اعضا حضور داشته باشند و فیصله مقررات آن هم باساس اتفاق یا اكثريت آرا است .

۳۵- مجلس شورای ملی در موقع افتتاح هر يك از ادوار خود به پیشگاه پادشاهی عرض و تبیین داده و از طرف فرین الشرف همایونی ایجاب میكردد .

۳۶- ابتداء اعضاء شامله مجلس به ترتیب مذیله سوگند یاد می نمایند و قسمنامه را امضاء می كنند .

قسمنامه

۳۷- ما امضا كنندگان ذیل از جهت اعتقاد بیکه ملك و حكومت بر ما ندوده بغدادند عظیم و قرآن کریم سوگند می نمائیم برای ملك و حكومت خود صادق میباشیم .

۳۸- اعضاء مجلس شورای ملی در اظهار رای در مجلس شورای بحضور جمیع وكلا آزاد و از هرگونه اعتراض معذورند .

۳۹- کافه مذاکرات شوري ملي بابت که نتیجه آن بمنصه اجراء
اگذاریده می شود، وعلنی است نمایندگان جراید و معاینه در تحت فیودات
اصولنامه داخلی مجلس تنها حق حضور و استماع مذاکرات را دارند .

وظایف

- ۴۰- مجلس شورای ملی امور داخلی خود را مثل انتخاب رئیس اول و ثانی
هیئت تحریر و سائر اجزاء اصول مذاکرات و شعبات و غیره بر اساس اصولنامه
داخلی دایر خواهد کرد .
- ۴۱- کلیه اصولات و ضوابطیکه وضع موجودیت آن برای تشدید
مبانی حکومت و انتظام امور مملکتی لازم باشد بتصویب مجلس شورای
ملی می رسند.
- ۴۲- تسویه امور مالی ردیا قبول عوارض و فروعات و هم میزبانی جدید
کادولت اقدام نماید به تصویب مجلس شوری خواهد بود .
- ۴۳- تدقیق و تصویب بودجه مملکت بعد از ترتیب و پیشنهاد وزارت مالیه
از وظایف شورای ملی است .
- ۴۴- وضع اصولنامه جدید یا تغییر و فسخ قوانین مقرر به تصویب
شورای ملی صورت خواهد گرفت خواه لزوم آن از مجلس عنوان و خواه
از طرف وزرا اظهار شده باشد .
- ۴۵- تصویب امتیاز تشکیل کمپانی ها شرکت های عمومی از هر قبیل و هر
عنوان که باشد از طرف شورای ملی خواهد شد .
- ۴۶- مقدمه قولات و معاهدات اعطای امتیازات (انحصار) اهم از تجارتی
و صنعتی و فلاحتی و غیره خواه از طرف داخله باشد و یا خارجه به تصویب
مجلس شورای ملی می رسد .

۴۷- استقرار دولتی اهم از اینکه از داخله و خارجه بهر عنوان واسم که باشد به اطلاع و تصویب مجلس شورای ملی کرده خواهد شد .

۴۸- تمدید خط آهن و شوسه به بول دولت و یا بخرج شرکت و یا کمپانی های خارجی تماماً به تصویب مجلس شورای ملی است .

۴۹- مجلس شورای ملی حق دارد که در اوقات لازمه عریضه به پیشگاه همایونی تقدیم دهد اما تقدیم این عریضه به همه حال به توسط هیئت مرکب از رئیس و شش نفر اعضاء که سایر طبقات از بین خود انتخاب می کنند خواهد بود و وقت شرف یا بی حضور هم اولاً توسط وزارت دربار استیذان میشود .
۵۰- وزرا برای استماع مذاکرات در جلسات شورای ملی حضور بهم رسانده می توانند و نیز حق دارند که در صورت لزوم به اجازه رئیس مجلس برای مذاکره و تدقیقات امور توضیحات بدهد ، در مجلس برای حضور وزرا موضع معینه می باشد .

۵۱- هرگونه قوانین جدیدی که وضع آن احتیاج حس شود از طرف وزارت تهوین و انشاء گردیده توسط وزرا و یا صدر اعظم بمجلس شورای ملی اظهار میشود و بعد از تصویب مجلس به صحه یا د شاهی مزین گشته قابل تمیل میگردد .

۵۲- لزوماً رئیس مجلس نمیتواند که شخصاً یا به پیشنهاد ده نفر از اعضاء مجلس و یا اوزیری بدون حضور نمایندگان جراید و معاینه کنندگان اجلاس مجرمانه تشکیل دهد و نیز میتواند انجمن مجرمانه مرکب از يك دهه منتخبین اعضاء مجلس که اعضاء سایر مجلس حق دخول در آن نداشته باشند ترتیب نماید مگر نتیجه انجمن و یا اجلاس مجرمانه وقتی مرعی خواهد بود که در هر دو صورت مسئله مبحث عنها بحضور سابع از منتخبین مطرح

مذاکره شوه و په اکثریت آراء قبول شوه باشد، در صورتیکه مطلب در انجمن مجرمانه قبول شوه در مجلس عنوان نخواهد شد و مسکوت عنه خواهد ماند.

۵۳- در صورتیکه مجلس مجرمانه بخواهش رئیس دایر شده باشد اگر از مذكرات را تا اندازه مناسب به اطلاع عموم برساند اختیار دارد، اما اگر تشکیل مجلس به تقاضا و زبیری بوده است در آن صورت افشاء مذكرات هم وابسته به اجازه خود وزیر خواهد بود.

۵۴- وزراء مطلب اظهار نمودگی خود را ولو هر قدر بر روی میانه شده باشد حق دارند که از مجلس مسترد کنند اما اگر اظهار ایشان بخواهش مجلس بوده است برای استرداد مطلب موافقت میانس هم شرط است. ۵۵- اگر لایحه اظهار نمودگی وزیر را مجلس قبول بنماید با ملاحظات خود هودت خواهد داد این لایحه وقتی به مجلس ثانیا اظهار خواهد شد که وزیر ملاحظات مجلس را رد یا قبول نماید.

۵۶- اظهار رای از طرف اعضاء مجلس شوری ملی راجع به تردید یا قبول مطلب واضح و یا تصریح می شود و هیچ کس نمی تواند ایشان را بندان رای خویش تحریر یا تهدید نماید. اظهار رد یا قبول اعضاء مجلس به علامت ظاهری امتثال ورقه سیاه و سفید بوده محل ادراک و افادت نمایندگان گران جرابد و معاینه کنندگان خواهد بود.

عنوان مطلب از طرف مجلس

۵۷- هر يك از مطالبیکه از طرف اعضاء مجلس عنوان می شود آنوقت قابل مذاکره خواهد بود که اقلاً ربع اعضاء مذاکره مطلب مذکور را تصویب بدارند در این صورت عنوان مذکور کتباً بر رئیس مجلس تقدیم می شود و اگر رئیس مجلس آن لایحه را بدو در انجمن تحقیق تحت تدقیق بگیرد میتواند.

۵۸ - يك عده از اعضاء شورای ملی كه با انتخاب سایر اعضاء و تصویب رئیس شورى منتخب و تجزیه می شود، بنام «انجمن تحقیق» سندش هاى ابتدایى، مسایل وارده شورى را دقت نموده، از آن جمله مواد قابل ذكر مجلس را همراه يك لایحه نظریه خود، بر رئیس مجلس پیش می دارند و با اجازه رئیس، مطرح مذاکره میشود.

و موادىكه اكمال بخواند یا مذاکره مجلس را ایجاب نکنند، با اسباب موجب آن از طرف رئیس بوزارت منصوبه اش اعاده می شود اعضاء انجمن تحقیق، قبلاً ده نفر خواهد بود.

۵۹ - مطالبیكه نظر به اصل (۵۷) در مجلس عنوان می شود، اگر متعلق بیکى از وزراء باشد، در وقت مذاکره و تدقیق لایحه مذکور، چه در انجمن تحقیق و یا در مجلس باید وزیر متعلقه اش خبر داده شود، بکه شخصاً خودش حاضر شود و یا معین خود را بفرستد. و يك نقل لایحه و ضمائم آن را باید مجلس قبل از احضار وزیر و یا معین برای مسیوقیت شان، از ۱۰ الی ۱۵ روز با استثنای مطالب ضرورى بوزارت منصوبه از سال دارند. ۶۰ - در صورتیكه وزیر بنا بر کدام مصلحتى در مطالب معنون از طرف مجلس موافقت نتواند، لازم است معاذیر خویش را موجهه تصریح و مجلس را قانع بسازد.

۶۱ - وزیرى كه مجلس شورای ملی از وی توضیحات بطلبد، در جواب ناگزیر و مسؤول است و بدون عذر موجه و علاوه از اقتضاء به تمویق و تأخیر جواب هم مجاز نیست، الا در صورتیكه مطلب مجرمانه و دراختفای آن برای يك مدت صلاح ملت و دولت باشد، اما بعد از موعده معینه با برآز مطلب مذکور بحضور مجلس مكلف است.

۶۲ - عرض شخصى افراد تبعه كه بدوا بر رسمیه تا مركز وزارت منصوبه فور آن نشود، ذریعه وکیل محلى خود شامل مجلس شورى عرض و استغاثه

کرده می‌توانند، از ریاست شوری این قسم اعتراض برای غور و تحقیق بمقام صدارت فرستاده می‌شود.

۶۳- در وقت رحلت پادشاه اگر مجلس شورای ملی تعطیل باشد، حتماً انعقاد آن خواهد شد. انعقاد مجلس از قوت پادشاه بیاید زیاده از بیست روز معطل نشود.

۶۴- قبل از رحلت پادشاه، اگر دوره و کلاه تمام شده باشد و در موقع رحلت دیگر و کلاه تعیین نکر دیده باشند، مجلس بوجود و کلاهی دوره سابقه انعقاد می‌یابد.

۶۵- موا دیکه در مجلس شورای ملی تصویب می‌شود، باید با حکام دین مبین اسلام و سیاست مملکت مخالفت نداشته باشد.

۶۶- مصوبات و قراردادهای مجلس شوری بالعموم بعد از امضاء ذات شاهان در موقع اجراء گذارده می‌شود.

مجلس اعیان

این مجلس برای بار اول در سال ۱۳۱۰ تأسیس و بتاريخ (۲۴) هجری ۱۳۱۰ از طرف اعلیحضرت محمد نادر شاه شهید رحمه الله علیه افتتاح شد .
اعضای این مجلس در صورت لزوم از ۴۵ تا ۵۰ نفر است .

قانون اساسی افغانستان مجلس اعیان را چنین معرفی میکند :
۶۷- مواد اصول اساسی مجلس اعیان مرکب است از اشخاص تجو به کنار و با بصیرت که رسماً از طرف قرین اشرف پادشاهی انتخاب و تعیین شوند ، مرکب و انعقاد آن کابل است .

۶۸- تصویب اصول موضوعه متعلق است به مجلس شوری و اعیان .
پیشنهاد اینکه از طرف هیأت وزراء در این مجلس عنوان میشود بعضی از منافع و مذاکره با اکثریت تصدیق و بقرض تصویب به مجلس شوری ملی فرستاده میشود به عکس آن مواد مصوبه شوری ملی در مجلس اعیان مدلاحظه و تصویب میگردد .

۶۹- در وقت افتتاح مجلس شوری ملی اگر مجلس اعیان منعقد نشده باشد مصوبات مجلس شوری ملی معطل نمی ماند و بعد از صحنه تعطیل یونی در معرض اجرا گذارده میشود .

۷۰- مطالبی که در مجلس اعیان تصویب و به مجلس شوری ملی فرستاده میشود در صورتیکه به مجلس شوری ملی قبول نشود نظر به اهمیت مطلب مجلس دیگری مرکب از یک عده اعضاء مجلسین تشکیل میگردد . تعداد اعضاء این مجلس که با التساوی انتخاب میشوند قلیلاً بیست نفر خواهد بود . مجلس به مسأله متنازع فیه غور و دقت نموده رأی خود را به مجلس شوری ملی ارائه می دهند اگر بر رأی مجلس منتخبه شوری ملی موافقت نکرد موضوع به حضو رملوکانه معروض میگردد و باراده سنیه فیصله میشود .

دملی شوری

تشکیل :

ع ، ج ، س ، امجد نوروز
ع ، ص مولوی صالح محمد
ع ، ص حاجی فقیر محمد « شفا »

رئیس
لمری معین
دوهم معین

لمری منشی
بناغلی محمد رحیم « شیدا »
دوهم منشی
بناغلی محمد کبیر « عبرت »
دلیکنبی او مجلس د الوی
مدیریت کفیل

ص محمد داؤد
د کمسیونو د مدیریت کفیل
ص زین العابدین « جمالی »
د تبلیغاتو او نشراتو د مدیریت
کفیل ص « حفیظ الله » منبر
د اجرایی او مامورینو د الوی

مدیریت کفیل ص عبدالصمد
ع ، ج ، س ، بناغلی محمد نوروز
د اوراقو د مدیریت کفیل ص فیض محمد

امور ریاست شورى

اجراآت سال اول دوره نهم شورای ملی در سال ۱۳۴۴ مجلس بدولت
که یکی آن مربوط داخلی شورا و دیگرش مربوط بامور دولت بوده
حسب ذیل است :

الف - مربوط بامور داخلی شورا .

- ۱- تصویب مؤرخ ۲۷ جوزا ۳۴۴ مجلس عمومی - راجع به تعیین بناغلی
اموالی صالح محمد خان وکیل مرکز قند هار بعیت رئیس مؤقت .
- ۲- تصویب مؤرخ ۲۸ جوزا ۳۴۴ مجلس عمومی راجع به تعیین کمیسیون
تدقیق و ثابق و اعتبار نامه های مرکب از سه نفر وکلای ولایات
ودو، دو نفر از وکلای حکومت اهلی که جمله ۳۴ نفر بوده برای مطالعه
و تدقیق و ثابق و اعتبار نامه های وکلای دوره نهم .
- ۳- تصویب مؤرخ ۳۰ جوزا ۳۴۴ مجلس عمومی - راجع به فور و ثائید
قبضه مورخه ۲۸ جوزا کمیسیون تدقیق و ثابق در خصوص تعیین هیأت رئیسه .
کمیسیون مذکور عبارت انداز :

بناغلی محمد ایوب وکیل تا لقان بعیت رئیس و بناغلی جهاندار شاه
وکیل ده سبز بعیت معاون رئیس و بناغلی محمد محسن وکیل موسی قلعه
و بناغلی هدایت الله وکیل کوز کنر بعیت منشی های آن و قبضه مؤرخ
۲۹ جوزا کمیسیون و ثابق در مورد آنکه با اساس تاریخ ورود اعتبار نامه
و ثابق و اعتبار نامه های وکلای دوره نهم تحت تدقیق کمیسیون قرار
گیرد و قبضه دیگر مؤرخ ۲۹ جوزا کمیسیون و ثابق که در مورد تثبیت

و تائید و اعتبار نامه های چهل نفر از وکلاء بود .

۴- تصویب مؤرخ ۳۱ جوزا ۱۳۲۴ مجلس عمومی -۱- راجع به فور و تائید فیصله بعد از ظهر مؤرخ سه شنبه ۳۰ جوزا کمیسیون تدقیق و تائید که در مورد تثبیت و تائید و اعتبار نامه های شصت نفر وکلاء بود .
۵- تصویب مؤرخ بعد از ظهر ۳۱ جوزا ۱۳۲۴ مجلس عمومی -۲- راجع به تائید فیصله ساعت ۸ الی ۱۱ قبل از ظهر مؤرخ ۳۱ جوزا کمیسیون تدقیق و تائید و اعتبار نامه های ۳۶ نفر وکلاء و وثیقه یکنفر وکیل دیگر بوده که مجموعاً عبارت از ۳۷ قلم میشود .

۶- تصویب مؤرخ ۳۲ جوزا ۱۳۲۴ مجلس عمومی راجع به کمیسیون نظارت انتخابات هیأت رئیسه دایمی دوره نهم شورای ملی مرکب از یک نفر وکلای ولایات و حکومتات اعلی که جمله ۱۲ نفر بود .

۷- در مورد انتخابات دایمی شورا که بمجلس رای گیری مخفی بعمل آمده و در نتیجه از جمله کاندید های ریاست که بیاضی میر علم خان وکیل یحیی و بیاضی محمد نوروز خان وکیل کلنگار بودند - بیاضی محمد نوروز خان نماینده اهالی کلنگار با اکثریت آراء بحیث رئیس انتخاب گردید .

۸- تصویب تاریخ ۲ سرطان ۱۳۲۴ مجلس عمومی در مورد انتخابات معینان ریاست بعد رای گیری مخفی از مجلس در نتیجه از جمله پنج نفر کاندید های معینی بیاضی مولوی صالح محمد وکیل مرکز قندهار بحیث معین اول و بیاضی حاجی فقیر محمد (شقاء) وکیل مرکز کابل بحیث معین دوم با اکثریت آراء انتخاب شدند .

۹- در مورد انتخابات منشی های شورا بعد رای گیری مخفی از مجلس در نتیجه از جمله چهار نفر کاندید های منشی گری بیاضی محمد رحیم (شیدا) وکیل مرکز میمنه بحیث منشی اول و بیاضی محمد کبیر (عبرت) وکیل خلم مزار شریف بحیث منشی دوم به اکثریت آراء انتخاب شدند .

۱۰- تصویب ۴ سرطان ۱۳۲۴ مجلس عمومی راجع به فور و تائید فیصله

- مؤرخ ۴ سرطان کمیسیون تدقیق و تائید از ینسکه وکلاییکه دربرج حوت ۳۳ و یادبرج حمل ۲۴ انتخاب شده معاش شان از اول ثور ۳۴ و وکلاییکه دربرج ثور و یاما بعد آن انتخاب شده و یا میشوند معاش شان از تاریخ انتخاب اجرا و کرایه خانه و کلا. ۲ نهائیکه دربرج حوت و حمل اعتبار نامه های خود را بشوراء تقدیم کرده اند از تاریخ اول ثور و وکلاییکه دربرج ثور و یاما بعد آن بشوراء حاضر شده و میشوند کرایه خانه شان از تاریخ ورود اجرا شود.
- ۳- با اساس ماده ۳۱ اصول وظایف داخلی شوراء برای واریسی .
 سفیش های ابتدائی امور حکومت که بشوراء رسیده و یا میرسد مذاکره بعمل آمده و در نتیجه هشت کمیسیون تشکیل و تعیین شده که عبارت است از (کمیسیون وضع - تفسیر و تفسیر قوانین - کمیسیون امور داخله - شمع شکایات و امور قبایل - کمیسیون امور مالی - بودجه و اقتصاد - کمیسیون امور خارجه - کمیسیون اداری وزارت هدایه - کمیسیون امور وزارت دفاع ملی - کمیسیون معارف - منجبه و مطبوعات - کمیسیون معاشرت - فواید عامه - معادن و زراعت .)
- ۱۲- راجع به انتخاب و تعیین اعضای کمیسیون های هشت گانه شوری از وکلای ولایات و حکومتات اهلی .
- ۱۳- تصویب مؤرخ ۵ سرطان ۳۴ مجلس عمومی اجرای تعلیف از طرف وکلای دوره نهم شوراء بملی با اساس حکم ماده (۳۷) اصولنامه اساسی .
- ۱۴- راجع به غور تائید تصاویر کمیسیون های هشت گانه شوراء در مورد انتخاب هیأت های رئیس کمیسیونها که در هر یک از کمیسیون های مذکور با استثنای (کمیسیون مالی و بودجه) یک نفر رئیس و یک نفر معاون و دو نفر منشی انتخاب شده است .
- ۱۵- راجع به تعیین روزهای کار مجلس عمومی و کمیسیونهای هشت گانه باین ترتیب روزهای یکشنبه و سه شنبه مجلس عمومی و روزهای دوشنبه

چهارشنبه و پنجشنبه کمیسیون های هشت گانه - و اگر در ظرف هفته مجلس عمومی برای سه روز معینه کار نداشته باشد و بکمیسیون ها کار باشد در هفته دوروز دیگر کمیسیون ها نیز کار کرده می توانند .

۱۶ - تصویب مؤرخ ۲۴ سرطان مجلس عمومی در مورد تعیین يك کمیته فرعی مرکب از یازده نفر و کلاه برای تدقیق و مقایسه با نماینده دولت و اطراف یادداشتها بیکه از طرف اعضا در مجلس عمومی راجع به بودا پر وژه اصولنامه تجارت گرفته میشود و ترتیب را بر آن و ارائه به مجلس عمومی .
۱۷ - راجع به غور و تائید فیصله مؤرخ ۱۴ سرطان کمیسیون تدقیق و تائید در خصوص تثبیت و کالک چهار نفر و کلاه و فیصله مورخه ۱۵ سرطان کمیسیون تدقیق در خصوص تثبیت و کالک یکا زده نفر و کلاه که جمله ۱۹ نفر بوده .

۱۸ - تصویب مؤرخ ۲۶ سرطان ۳۴ مجلس عمومی راجع به غور فیصله مؤرخ ۲۱ سرطان کمیسیون تدقیق و تائید در خصوص تثبیت و تائید و اعتبار نامه های ده نفر و کلاه .

۱۹ - تصویب مؤرخ اول اسد ۳۴ مجلس عمومی راجع به غور فیصله مؤرخ ۲۱ سرطان ۲۴ تدقیق و تائید که در آن منجمه اعضای کمیسیون معده نفر به نتیجه انتصاب و کالک بناغلی آقا محمد خان وکیل نوزاد کرشک و دیگر نفر به تثبیت و کالک مذکور اظهار رأی و امضا نموده بود به مجلس عمومی رأی گیری بعمل آمده و در نتیجه به اکثریت آراء و کالک مشارالیه تثبیت شد .

۲۰ - تصویب مؤرخ ۱۴ اسد ۳۴ مجلس عمومی راجع به ایزاد و شمول ۱۲ نفر از اعضای کمیسیون داخله با حفظ عضویت بکمیسیون مذکور ۲ نفر دیگر از وکلای خارج کمیسیونها جدیداً که جمله ۹۴ نفر شود در جمله اعضای کمیسیون قوانین و مکنذا - ایزاد و شمول هفت نفر از اعضای کمیسیون مسا وید و یک نفر وکیل دیگر جدیداً در جمله اعضای کمیسیون خا رجه

واستغای هشت نفر وکلا از عضویت پنج کمیسیون مربوط نظر بمذاذیر شان .
 ۲۱- تصویب مؤرخ ۱۶- اسد ۴۴ مجلس عمومی راجع به تعیین
 يك کمیته مؤقت جهت غور در اطراف موضوع تصویب
 تاریخ ۲۶ سنبله ۱۳۴۰ مجلس عمومی شورا و بانی اوراق مربوطه -
 راجع بماده ۱۷- اصولنامه تقاعد .

۲۲- تصویب مؤرخ ۲۸- اسد ۴۴ مجلس عمومی راجع به غور تصویب
 ۲۲- اسد ۴۴ کمیسیون تدقیق و ثایق در خصوص تثبیت و ثایق و اعتبار-
 نامه های سه نفر وکلا و تثبیت و ثایق هشت نفر وکلا دیگر که اعتبار
 نامه های شان قبلاً تثبیت یافته است و جمله یازده نفر بوده .

۲۳- تصویب مؤرخ ۲۵ سنبله ۴۴ مجلس عمومی راجع به انتصاب
 يك کمیسیون فرعی از هر ولایت و هر حکومت اعلی يك نفر حسب ترتیب
 دوره هشت شورا از مواضعیکه معین شده بود اکنون نیز تعیین گردیده
 و جمله سیزده نفر بوده برای تدقیق و تنقیح موضوع مقاله ۱۰۰ و سفارشنامه
 ۹۰ کنفرانس بین المللی کار .

۲۴- تصویب مؤرخ اول میزان ۴۴ مجلس عمومی راجع به غور قبضه
 مؤرخ ۲۷ سنبله ۴۴ کمیسیون تدقیق و ثایق راجع به تثبیت و ثایق
 دو نفر وکلائیکه اعتبار نامه های شان قبلاً تثبیت شده و تثبیت و ثایق
 و اعتبار نامه های دو نفر وکلای دیگر .

۲۵- تصویب مؤرخ ۱۷ میزان ۴۴ مجلس عمومی راجع به تعیین
 يك کمیسیون فرعی که از هر ولایت و هر حکومت اعلی يك یکنفر بوده
 و جمله ۱۳ نفر میشود برای غور پروژه اصولنامه نفوس شماری عمومی
 و مقایسه با نماینده دولت بالای یاد داشت های نمایندگان مجلس در
 اطراف موضوعات مذکور و بعد تکمیل با نظریات کمیسیون بمجلس عمومی
 تقدیم شود .

۲۶- تصویب مؤرخ ۲۴ میزان ۴۴ مجلس عمومی راجع به غور

فصله تاریخی ۱۸ میزان ۳۴ کمیسیون تدقیق و تائید در خصوص تنبیه و اعتبار نامه وکالت شاغلی محمد اسلم خان وکیل شهرک و تنبیه و اعتبار نامه شاغلی عبدالرزاق خان وکیل ارغستان و معطل ماندن تنبیه اعتبار نامه شاغلی داد محمد خان وکیل قلات برای غور ثانی .

۲۷ - تصویب مؤرخ ۲۰ میزان ۳۴ مجلس عمومی مبنی بر اینکه رخصتی سنوی که در اخیر میزان مقرر است مجلس عمومی نظر به علاقه که در پیشبرد امورد ارد الی روز دهم عقرب بکار ادا می دادم تا اموری که از حیث اهمیت تصویب مجلس عمومی را ایجاب میکنند انجام شود .

۲۸ - تصویب مؤرخ ۸ عقرب مجلس عمومی را جمع به غور و تائید فصله مؤرخ ۵ عقرب کمیسیون تدقیق و تائید راجع به ملاحظه اعتبار نامه و تنبیه وکالت شاغلی داد محمد خان وکیل قلات .
ب . - مربوط به امور دولت :

۱ - تصویب مؤرخ ۴ سرطان ۱۳۳۴ مجلس عمومی دو نفر نمایندگان شورا با اساس حکم ماده (۶۲) اساسنامه د افغانستان بانك جهت مزایف ذخیره بانكوت به دافغانستان بانك تعیین شده که عبارت اند از شاغلی میرزا عبدالعلی خان وکیل بگرامی و شاغلی محمد سرور خان وکیل جلدك .

۲ - درمورد قرار داد برمه کاری بطرول سرپل مزار شریف که بین وزارت معادن افغانستان و کمپانی سونسکای سویدن بعمل آمده و محتوی ده ماده است .

۳ - تصویب مؤرخ ۹ سرطان ۳۴ مجلس عمومی تبصره از جانب وکلای دوره نهم شورا محتوی نظریات و تصمیمات شان در اطراف تطبیق اعلیحضرت معظم هابیونی راجع به افتتاح دوره نهم شورا .

۴ - تصویب تاریخ ۱۲ سرطان ۳۴ مجلس عمومی - راجع به تعدیل حکومت کلان گرشک به حکومت اعلی و اینکه حکومت اعلی مذکور برای انکشاف وادی هیرمند موقتاً تحت نظر ریاست انکشاف هیرمند اجرای وظیفه نماید .

۵ - تصویب مؤرخ ۱۷ سرطان ۳۴ مجلس عمومی - راجع به قرار داد تاریخی ۸ جدی ۱۳۳۳ معاهده مؤدت فی بین حکومت شاه افغانستان و حکومت جمهوری ملی فدراتیف یوگوسلاوی که در انقره بین نمایندگان مملکتین با مضاء رسیده است . ۲ - راجع به ایزاد یک تبصره بماده (۸) اصولنامه استخدام ، ترفیع و تقاعد ما مورین ملککی از اثر پیشنهاد وزارت عدلیه در مورد تقرر قضات مرا فعه و ابتدائیه . ۳ ، درخصوص ماده ۴۱ و ۴۲ پروژه اصولنامه ضابطان احتیاط که قبلاً از تصویب مانده بود و قرار تصویب (۱۴۷۷) ۲۶ جدی مجلس وزراء بفرض غور مجدد بشورای ملی ارجاع شده بود .

۶ - تصویب مؤرخ (۱۸) سرطان (۳۴) مجلس عمومی - راجع به ایزاد نوع نوت یک هزار افغانیکه در جمله انواع نوتهای متذکره اصل ۳ - اصول نامه نوتها بنام ضمیمه نمبر ۴ - اصولنامه موصوفه .

۷ - تصویب مؤرخ ۲۴ سرطان ۳۴ مجلس عمومی - ۱ - راجع به پروژه اصولنامه اخذ محصولات نیکه ذریعه نوسلکریهای افغانی در خارج بعمل می آید محتوی ماده بانی و چهار ماده تعرفه اخذ محصولات مذکور با تری پیشنهاد وزارت امور خارجه . ۲ - راجع به ایزاد یک تبصره موقتی بماده ۹ - اصول استخدام ترفیع و تقاعد ما مورین ملککی درخصوص متخصصین که از نشرقا نون تا پنج سال بدون قید رتبه های بلند تر را کفالت نماید .

۸ - تصویب مؤرخ ۲۵ سرطان ۳۴ مجلس عمومی - راجع به قسمت

سوم پروژه اصولنامه تجارت مرتبه وزارت اقتصاد ملی که از ماده (۲۴۲) —
الی ماده (۳۶۴) بوده.

۹- تصویب مؤرخ ۲۵ سرطان ۳۴ مجلس عمومی — راجع به الحاق
افغانستان به کنوانسیون بین المللی سزا و منفعت جرم جینوسا بدیعنی موافقت نامه
نسل کشی پیشنهاد وزارت خارجه .

۱۰- تصویب مؤرخ ۳۱ سرطان ۳۴ مجلس عمومی — راجع به تشکیل يك
حکومت محلی جدید درجه اول بنام (ناور) مربوط به حکومت اعلی غزنی
عوض علاقه داری حصه ۲ بهسود و علاقه داری ناور- پیشنهادی وزارت داخله .
۱۱- تصویب مؤرخ ۱۴ اسد ۳۴ مجلس عمومی — راجع به معاهده مؤدت
بین دولت بادشاهی افغانستان و دولت جمهور اندونیزیا که توسط نمایندگان
طرفین بتاريخ ۳ نور ۳۴ شمسی در بانندونک صورت گرفته محتوی شش
ماده پیشنهادی وزارت امور خارجه — راجع به قرار داد ترانزیتی بین
حکومت شاهی افغانستان و حکومت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی که
به تاریخ ۲۸ جون ۱۹۵۵ مطابق بروز سه شنبه پنجم سرطان ۳۴ شمسی
بین هیأت افغانی تحت ریاست بناغلی سفیر کبیر افغانی در ماسکو و وزیر
تجارت خارجی شوروی عقد و با مضامین سیده است ، پیشنهادی
وزارت اقتصاد ملی .

۱۲- تصویب مؤرخ ۲۱ اسد ۳۴ مجلس عمومی — راجع به تعدیل ماده ۱۳
و تعدیل فقره سوم ماده (۱۷) و تعدیل ماده (۵۳) اصولنامه بلدیة ازار پیشنهاد
بلدیة کابل و وزارت داخله — راجع به تعدیل ماده (۱۳) اصول استخدام
ترقیع و تقاعد مامورین ملکبه و ایزادیک تبصره بماده (۵۳) و تعدیل مواد
(۱۶) (۷۹) و ایزاد یک فقره ضمیمه با اصولنامه متذکره .

۱۳- تصویب مؤرخ ۲۸ اسد ۳۴ مجلس عمومی — راجع به قسمت اول و دوم
پروژه اصولنامه تجارت با ایزاد و تبصره ، یکی بماده ۲ و دیگرش بماده (۱۳)

آن از اثر یاد داشت های متخذة وکلاء بمجلس عمومی روز ۲۴ سرطان وغور
بکمسیون مؤقت متعینه مجلس عمومی و صدور فیصله ۱۵- اسد ۳۴ کمسیون مذکور.
۱۴- تصویب مؤرخ ۲۹- اسد ۳۴ مجلس عمومی- راجع به بودجه معاش و
مصارف سال ۱۳۳۴ دوا بر مملکتی تطبیق موازنه واردات سال ۱۳۳۴
باقسمت سرمایه گذاری که بالغ بمبلغ (یک ملیارد و سه صد و یک میلیون و یکصد و
دو هزار و یکصد و شصت و دو افغانی و هفتاد و یک پول) میشود و یازده ماده پروژه
قانون موازنه عمومی سال ۳۴ بودجه و واردات و مصارف دولتی .
۱۵- تصویب مؤرخ ۴- سنبله ۳۴ مجلس عمومی- ۱- راجع به بودجه سال ۱۳۳۴
معاش و مصارف خزینة نقاد که مشتمل است بر (مبلغ چار میلیون و یکصد و
سی هزار و دو صد و سی و شش افغانی و هفتاد و هفت پول)
۲- راجع باینکه (مکتوب تاریخی ۰۰۰۰۰) چون ۱۹۵۵ وزارت تجارت خارجی
دولت جماهیر شوروی معنوی بناغلی سفیر کبیر حکومت شاهي افغانستان در ماسکو
در خصوص انتقال محصولات ترانزیتی افغانی از بین خاک اتحاد جماهیر شوروی
سویا لیستی که با ساس میزان تعرفه ترانزیتی از طرف خطوط آهن اتحاد جماهیر
شوروی در وقت انتقال محصولات معالک همسایه صورت میگردد، جزایتهای هشت
ماده قرارداد ترانزیتی مملکتین افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی که قبلاً
بتاریخ ۱۴ اسد تصویب مجلس عمومی شورا رسیده، شناخته و موافقت شده .
۱۶- تصویب مؤرخ ۲۶- سنبله ۳۴ مجلس عمومی- ۱- راجع به قسمت چارم- پنجم
ششم- هفتم و هشتم پروژه اصولنامه تجارت که عبارت از ماده (۲۶۵) الی ماده
(۲۴۴) بوده بعد فور کمسیون مؤقت پروژه مذکور و صدور فیصله مؤرخ ۲۴
سنبله آن و عاید شدن سه فقره بصورت ایضاد اصلاح و تبدیل در برخی
مواد پروژه قانون متذکره، موافقت گردیده است .
۲- راجع به پروژه قرارداد دستکاه هراتی که بین دولت شاهي افغانستان
و کمپانی موریسن انعقاد گردیده و محتوی بیست و پنج ماده است یا اثر پیشنهاد
ریاست عمومی انکشاف وادی هیرمند .

۱۷- تصویب مؤرخ اول میزان ۳۴ مجلس عمومی ۱- راجع به بیست و هفت ماده کا فونشن نمبر ۹۵ یعنی مقاوله نامه، در مورد حمایت اجرت هاوسی و پنج ماده ریکامندیشن نمبر ۸۷ یعنی سفارشنامه رهنمایی حرفوی که بماء جون ۱۹۴۹ در کنفرانس عمومی مؤسسه بین المللی کار در جنبوا انعقاد یافته است. ۲- راجع به پروژه اصولنامه جدید بیرق افغانستان مرتبه وزارت خارجه محتوی چهل و سه ماده.

۱۸- تصویب مؤرخ ۲ میزان ۳۴ مجلس عمومی ۱- راجع به پروژه اصولنامه شمولیت افغانستان در موافقت نامه مؤرخ ۲۲ جولائی ۱۹۴۴ کنفرانس بریتن وودز، مربوط به تأسیس صندوق بین المللی پول و بانک بین المللی توسعه و تعمیر مجدد. ۲- راجع به هجده ماده قرارداد مبادله پارسلات پستی بین افغانستان و دولت جما هیر اتحاد شوروی که بتاریخ ۲۱ - ۱ سد ۱۳۳۴ از طرف نیاغلی سفیر کبیر شوروی مقیم افغانستان و نیاغلی دوزیر مغایرات افغانستان با مضاً رسید ه است.

۱۹- تصویب مؤرخ ۸ میزان ۱۳۳۴ مجلس عمومی ۱- راجع به ایزاد یک تبصره بماده (۴۶۹) اصولنامه تجارت در خصوص شامل شدن یکنفر نماینده دولت بنام کبیر در شرکتهای سهامی لمتد برای مراقبت تطبیق مواد اصولنامه. ۲۰- تصویب مؤرخ ۸ میزان ۱۳۳۴ مجلس عمومی ۱- راجع به تعدیل تبصره ماده (۳) اصول استماع دعاوی.

۲۱- تصویب مؤرخ ۸ میزان ۱۳۳۴ مجلس عمومی ۱- راجع به تفسیر حکم ماده (۴۵) اصولنامه اساسی مملکت نسبت به تعبیر شرکتهای عمومی یعنی بر اینکه چون اشخاص حقوقی عموماً بدوشکل دیده می شوند « اشخاص حقوقی عامه - اشخاص حقوقی خصوصی » و برای اینکه در بین این دو شخصیت حقوقی تفریق بعمل آمده بتوانند باید دید که

الف - آیا غایه آن چیست ؟ اگر غایه و هدف شخصیت حقوقی بیشتر متکی بمقاد عامه بوده و در آن مقاد خصوصی جنبه دوم داشته باشد.

ب. ويا اينكه راساً از طرف حكومت تأسيس شده باشد .
ج. ويا اينكه داراى بعضى امتيازات انضباطى بوده باشد .
در حاليكه يكي از اين سه هدف موجود باشد اين نوع شركتها چه از طرف دولت و چه از طرف اشخاص خصوصى زير هر عنوان كه تشكيل شده باشد چون داراى شخصيت حقوقى عامه شناخته ميشود بايد از شورايملى گزارش يابد. درعكس حال از شورايملى گزارش نخواهد يافت .

۲۲- تصويب مؤرخ ۹ ميزان ۳۴ مجلس عمومى ۱- راجع به پروژه اساسنامه بانك زراعتى كه محتوى پنجاه و دو ماده بوده با تعديل ماده ۵۱- آن تائيد شده است .

۲۳- تصويب مؤرخ ۱۰ ميزان ۳۴ مجلس عمومى ۱- راجع به ماده ۴۱ و ۴۲ پروژه اصولنامه ضابطان احتياط كه به تاريخ ۱۷ سرطان ۳۴ از مجلس عمومى تصويب صادر شده بود، بعد تجديد نظر بكميسيون دفاع ملي شوراى وحدت و فيصله ۷ ميزان ۳۴ آن در موضوع بنام ضميمه اصولنامه متذكره دوماده صادر شده است . ۲- راجع به توحيد عمومى بودجه سال ۳۴ تصدى هاى دولتى كه مساوى از (سه صد و هفتاد و شش مليون و پنجصد و نواد و دو هزار و د و صد و شصت و دو افغانى) ميشود تائيد شده است .

۲۴- تصويب مؤرخ ۱۵ ميزان ۱۳۳۴ مجلس عمومى ۱- راجع به تعديل اصل (۲۳) اصولنامه مكلفيت هسكرى در خصوص مجلو بين نقل مكانى محتوى دو تبصره و يك فقره ضميمه در مورد طلاب حريبى يوهنقى كه از مكتب خارج ميشوند آنها نيکه صنف اول را تمام كرده باشند يك سال خدمت زير بىرق را انجام كنند و آنها نيکه صنف دوم را كمال كرده باشند از خدمت هسكرى معاف قرار داده شوند .

۲۵- تصويب مؤرخ ۱۵ ميزان ۳۴ مجلس عمومى ۱- راجع به دوماده ضميمه اصولنامه مكلفيت هسكرى در مورد مجلو بين متخلف و جعل كار كه

سښان متجاوز از چهل وشش باشد ومجلوبينيكه متكفل فانوني آنها در خارج ولايت وبا خارج مملكت وبادرداخل ولايات مربوطه بمتكاتب ليلي شامل باشند .

۲۶- تصويب مؤرخ ۱۷ ميزان ۱۳۳۴ مجلس عمومي ۱- راجع به پروژه اساسنامه موسسه تهيه كنندم كه محتوي سي وشش ماده بوده با تعديل سه فقره در آن موافقت شده است.

۲۷- تصويب مؤرخ ۲۳ ميزان ۱۳۳۴ جلسه فوق العاده مجلسين شوراي ملي واعيان و در خصوص راپور بناغلي صدر اعظم كه به حضر نمايندگان مجلسين شورا واعيان راجع به جريان سوابق مسأله پشتوستان واقدامات حكومت كه در آن باره بعمل آمده جريان سوابق را مفصلاً ارائه ونظريه مجلسين رانسبت خط مشي وتعقيب سياست آينده افغانستان در موضوع پشتوستان خواستار گرديدند. بالانرا اقدامات متذكره از طرف مجلسين تائيد شده وهم عمل ناهنجار حكومت پاكستان كه بدون مراجعت به آراي عامه - سر نوشت اهلالي پشتوستان راجير - به بونت پاكستان غربي مربوط ميگرداند - تقبيح و خاك پشتوستان جزء خاك پاكستان شناخته نشده وهكذا طرفداري از حقوق حقه ملت پشتوستان وتائيد سياست والا حضرت ممدوح با اعتماد كامل در آن نمودردواظهار يشتي بانرا اقداميكه از طرف حكومت براى رسيدن باين هدف ملي مقتضى ديده شود- بعمل آمده كه به فيده مواد است.

۲۸- تصويب مؤرخ ۲۴ ميزان ۳۴ مجلس عمومي ۱- راجع بيمبلغ يك كرور افغانى قرضه عامه كه با ساس پيشنهاد ۳۵۹۵ مؤرخ ۷ دلو ۱۳۳۰ وزارت جليله فوايد عامه بغرض اصلاح و ريكت اندازي سر ك ها در حال تمطيل شورا قباله (بموجب فرمان مبارك ۹۳ مؤرخ ۱۰ حمل ۱۳۲۷ حضور ملوكان) منظور شده است .

۲۹- تصويب مؤرخ ۳۰ ميزان ۳۴ مجلس عمومي ۱- راجع به تشكيل

علاقه داري جديد درجه دوم خاك جبار برای تسهيلات امور و رفاهيت عامه مربوط بحکومت بگرامي. ۲- راجع به نشر با نكثوت جديد كه بادر نظر داشتن معيار قانوني پشتي وانه صورت بگيرد. از اثر پيشنها د رياست دافغانستان بانك .

۳۰- تصويب مؤرخ ۶ عقرب ۳۴ مجلس عمومي: راجع به پروژه اصولنامه تذكرة جديد نفوس از اثر پيشنهاده وزارت داخله محتوي سي ماده - با حذف كلمات پوليسي از فقره (و) ماده ۶- آن .

۳۱- تصويب مؤرخ ۸ مقرب ۳۴ مجلس عمومي: راجع به سيزده ماده پروژه اصولنامه نفوس شماری عمومي - سي و هشت ماده پروژه اصولنامه ثبت سجل نفوس - بعد تعديل يك جمله بماده دوم پروژه نفوس شماری و شانزده فقره اصلاحات - حذف وتعديلات در برخي مواد پروژه ثبت سجل .

۳۲- تصويب مؤرخ ۱۰ مقرب ۱۳۳۴ مجلس عمومي: راجع به پروژه اصولنامه تصفيه ملكيت ومسائل ماليه و قيمت آب اراضى تحت بند ارغنداب وكجكنى كه محتوي بيست وشش ماده بوده بايزاد يك تبصره بماده (۱۵) وبعضى تعديلات در برخي مواد مذكور .

امور مديريت نشرات وتبليغات

دارالانشای شورای ملی

مديريت نشریات وتبليغات شورای ملی در رأس وظايف خویش (كه عبارت است از: - ترتيب رویداد های مجالس شورى بوسیله مخفف نویسان ترجمه پهنو - نشر وطبع اصولنامه ها و ضمايم آن - تدوين و طبع مجله شورى - حسب لزوم طبع لواحيكه مطالعة قبله و اكلا - را ايجاب ميكند و ترجمه قوانين ممالك خارجه و مطالعيكه راجع به امور پارلمانى وحقوقى در جرايد خارجه منتشر ميشود، تهیه و انتشار معلومات لازم در مقابل نشریات جرايد و باستفسار های منتشره مطبوعات وانتظام امور كتابخانه

شوری) در طول سال ۱۳۳۴ توانست با اهتمام دارالانشاء حتی الا مکان در پیشرفت امور معموله مسارعت لازم نموده وقتاً فوقتاً در انتشار اخبار تصاویر و گزارشهای یومیه مجالس، ترجمه - طبع - نشر و توزیع اصولنامه ها و ضمایم آنها - اخذ روپداد های مجالس و ترتیب آن و نشر مجله شوری و توزیع آن، اهتمام بعمل آورد - رو بهمر فته مجله شوری که اولین سال نشریاتش دوره نهم را آغاز نموده است یگانه نشریه ایست که در زمرة دیگر امور مربوطه - طبع - نشریات، بعد از هر دو ماه یکبار نیز با نهایی فارسی و پشتو نشر گردیده حاوی تمام گزارشهای مجالس شورای ملی است . این مجله در سال ۱۳۳۴ یک قدم بیشتر گذاشته دو ماه در دو ماه انتشار یافته است . ممکن است این نشریه در آینده قریب صورت بهتری بخود گرفته خوانندگان و علاقه مندان گرامی خویش را از تمام گزارشهای مجلس ملی بیشتر مطلع و از احساسات بادرد ویران آژروی نمایندگان، خوبتر ترجمانی کرده بتواند .

راجع به توسعه و تنظیم کتابخانه شورا . داخل اقدامات سریع گردیده در تهیه و خریداری یک تعداد کتب متفرقه شامل کتابهای حقوق و قوانین ملل و غیره از مالک خارجه مانند مصر و ایران توسط نمایندگان های افغانی اقدام شده است که انشاء الله بزودی به کتابخانه وارد و در معرض استفاده کامل تقرر خواهد گرفت و همچنین در نظر است که از سایر مالک متهمده عالم عندالموقع (کتابهای قوانین و حقوق و از سایر رشته های دیگر کتابهای مفید و جامع) باین کتابخانه خریداری شده و این کتابخانه از هر حیث مطابق ایجاب و ضرورت یک پارلمان عصری، تکمیل و تنظیم گردد .

لیست اسامی و کلاي محترم دوره نهم

شورای ملی افغانستان

۱ - وکیل مرکز کابل ع	س	بناغلی	حاجی فقیر محمد و شفاء
۲ -	د	د	محمد اسماعیل و علم
۳ -	د	د	عبدالباقي
۴ -	د	د	جهاندار شاه
۵ -	د	د	میرزا عبدالعلی
۶ -	د	د	میر علم
۷ -	د	د	سید احمد
۸ -	د	د	میرزا احمد جان
۹ -	د	د	مرکز حکومت کلان دایرنگی ع س بناغلی محمد ابراهیم
۱۰ -	د	س	بهسود کابل ع بناغلی عبدالرحیم
۱۱ -	د	د	دایرنگی محمد اکبر
۱۲ -	د	د	یکالو نک محمد امیر
۱۳ -	د	د	لعل و سرچنگل حاجی محمد عیسی
۱۴ -	د	د	شهرستان کابل سید شاه محمد موسی
۱۵ -	د	س	مرکز حکومت کلان لوگر ع س بناغلی حاجی غلام نبی
۱۶ -	د	د	میدان عبدالعکیم
۱۷ -	د	د	کلنگار ع ج س محمد نوروز
۱۸ -	د	د	وردک عبدالعلیم
۱۹ -	د	د	مرکز قندهار صالح محمد
۲۰ -	د	د	عبدالباقي
۲۱ -	د	د	سپین بولدک قندهار کمبود
۲۲ -	د	د	دهراود بناغلی حاجی محمد امین

- ۲۳- وکیل ارغستان قندهار بناغلی عبدالرزاق
- ۲۴- ترین د د غلام صدیق
- ۲۵- خاکریز د د نور محمد
- ۲۶- ارغنداب د د گلبدین
- ۲۷- پنجوانی د د محمد حسن
- ۲۸- کشک نغود د د میر احمد
- ۲۹- د هله د د عبدالظاهر
- ۳۰- شورا بک د د ملا عبدالرحیم
- ۳۱- حکومت کلان اورزگان- سکه بود
- ۳۲- حکومتی کیزا ب ارزگان بناغلی لعل محمد
- ۳۳- اجر- تان د د عبدالستار
- ۳۴- حکومت کلان فلات د د حاجی عبدالمحمد
- ۳۵- دایه چویان فلات د د ملا بهاؤ الدین
- ۳۶- وکیل شنکی فلات د د امین الله
- ۳۷- جلدک د د محمد سرور
- ۳۸- کوچی د د داد محمد
- ۳۹- مرکر هرات د د میر محمد طاهر
- ۴۰- یاد قیسات د د باز محمد
- ۴۱- مرغاب د د حاجی بشارت
- ۴۲- کلران د د عبدالرحیم
- ۴۳- کشک د د عبدالرحمن
- ۴۴- فادس د د یار محمد
- ۴۵- چونند د د حاجی محمد سلیم
- ۴۶- غورات د د میرزا افخرالدین

د افغانستان گانلي

۴۷ -	وکیل	شهرک	هرات	ښاغلی محمد اسلم
۴۸ -	چچیران	د	د	حاجی سلطان محمد
۴۹ -	تولک	د	د	سلطان محمد
۵۰ -	پرچمن	د	د	محمد سرور
۵۱ -	پسابند	د	د	لعل محمد
۵۲ -	غوریان	د	د	حاجی عبدالشکور
۵۳ -	شیندند	د	د	محمد معسن
۵۴ -	زنده جان	د	د	غلام محمد
۵۵ -	کپسان	د	د	صالح محمد
۵۶ -	آدرسکن	د	د	ملا اسلام
۵۷ -	انجیل	د	د	عبدالوهاب
۵۸ -	یشتون زرغون	د	د	سید عبدالعظیم (حسینی)
۵۹ -	کذاره	د	د	غلام محمد
۶۰ -	اوبه	د	د	سعدالدین
۶۱ -	کورخ	د	د	حاجی محمد قاسم
۶۲ -	مرکز	مزار شریف	د	حسام الدین (صدری)
۶۳ -	نهر شاهي	د	د	محمد رجب
۶۴ -	شیرخان	د	د	محمد علی
۶۵ -	سنگچارک	د	د	وصال الدین
۶۶ -	آفچه	د	د	عبدالرشید
۶۷ -	سريل	د	د	کمال الدین
۶۸ -	بفرقین	د	د	ملا صفر
۶۹ -	بلخ	د	د	عزیز الله
۷۰ -	دولت آباد	د	د	نور الله
۷۱ -	کشنده	د	د	مرین الدین

د افغانستان کسانو

- ۷۲ - اوکيل غوثيه مزار شريف ښاغلي ملا عبداله
- ۷۳ - سمنگان د د عصمت الله (شرقي)
- ۷۴ - خلم د ښاغلي محمد کبير (مهرن)
- ۷۵ - دره صوف د بېک محمد
- ۷۶ - بغلان فطعن د محمد نسيم
- ۷۷ - بلخمری د محمد جان
- ۷۸ - دوشي د امام علي
- ۷۹ - نهرين د غلام نبي
- ۸۰ - انداراپ د حاجي ملا بابو
- ۸۱ - قندوز د محمد شاه
- ۸۲ - حضرت امام صاحب د عبدالرحمن
- ۸۳ - خان آباد د عبدالحميد
- ۸۴ - قلعه ذال د عبدالستار
- ۸۵ - تالقان د ملا محمد ايوب
- ۸۶ - رستاق د محمد صديق
- ۸۷ - چای آبي د ميرزا محمد هالم
- ۸۸ - ښکي قلعه د محمد نبي
- ۸۹ - خوست وفرنک د حاجي محمد رضا
- ۹۰ - اشکمش د مهر مقیم
- ۹۱ - فرخار د محمد ايوب
- ۹۲ - مرکز جلال آباد مشرقی د عبدالقدوس
- ۹۳ - خوکیانې مشرقی د محمد هميش
- ۹۴ - سرخ رود د عبدالله
- ۹۵ - کامه د ميا عبدالعزیز
- ۹۶ - کنړها د ملک حبيب الرسول

مجالس شیدا و ایمان

۹۷ -	وکیل	خاص کفر	مشرقی	مجاهلی	محمد شعیب شامکار
۹۸ -	د	بر کفر	د	د	عبد القیوم
۹۹ -	د	چوکی	د	د	میر باز
۱۰۰ -	د	دره بیچ	د	د	ملک احمد شاہ
۱۰۱ -	د	لند بسین	د	د	ملک شیر محمد
۱۰۲ -	د	سرکانی	د	د	حضرت الله
۱۰۳ -	د	حصارک غلجانی	د	د	حاجی سعادت
۱۰۴ -	د	لقمان	د	د	عبدالواحد اندیوال
۱۰۵ -	د	نورستان	د	د	در محمد
۱۰۶ -	د	قریضه نی	د	د	شیر علی
۱۰۷ -	د	کوز کتر	د	د	میرزا هدایت الله
۱۰۸ -	د	شنوار	د	د	محمد اقبال شاہ
۱۰۹ -	د	اچین	د	د	علی محمد
۱۱۰ -	د	رودات	د	د	شاہ زرین
۱۱۱ -	د	مہمند درہ	د	د	رحمت الله
۱۱۲ -	د	کوچی فکرہاری	د	د	حاجی عبدالقادر
۱۱۳ -	د	کردیز	جنوبی	د	مودی محمد
۱۱۴ -	د	ارکون	د	د	امین الله
۱۱۵ -	د	سپیر	د	د	نور محمد
۱۱۶ -	د	کومل	د	د	شیر محمد
۱۱۷ -	د	جلجی	د	د	در محمد
۱۱۸ -	د	چمکنی	د	د	کلاب الدین
۱۱۹ -	د	جدوان	د	د	محمد عظیم
۱۲۰ -	د	زرمست	د	د	حاجی جان محمد
۱۲۱ -	د	آزرو	د	د	بسم الله

د افغانستان کالونه

۱۲۲ -	وکیل	سید کرم جنوبی	چاقلی عبدالرحمن
۱۲۳ -	»	مرکز خوست	د مولوی احمد الدین
۱۲۴ -	»	تسنی د	د حاجی محمد
۱۲۵ -	»	موسی خیل منگل	د ناول خان
۱۲۶ -	»	حاجی میدان	د خان
۱۲۷ -	»	جانی خیل	د ازبرخان
۱۲۸ -	»	مرکز حکومت اعلی پروان	د آفاکل
۱۲۹ -	»	جبل السراج	د میرزا محمد یوسف
۱۳۰ -	»	بکرام	د عبدالعق
۱۳۱ -	»	پنجشیر	د عبدالرحمن
۱۳۲ -	»	سرخ ویاړ ساد	د نیک محمد
۱۳۳ -	»	بامیان	د عبدالله
۱۳۴ -	»	کهمر د	د محمد یوسف
۱۳۵ -	»	نور بند	د عبدالوهاب
۱۳۶ -	»	نکاب کاپیسا	د مایلطف الله
۱۳۷ -	»	کوستان	د عبدالرزاق
۱۳۸ -	»	نجراب	د میرزا غلام نقشبند
۱۳۹ -	»	مرکز حکومت اعلی فزنی	د سید عبدالجلیل
۱۴۰ -	»	اندر	د غلام جان
۱۴۱ -	»	مقر	د معراج الدین
۱۴۲ -	»	ناور	د محمد یوسف
۱۴۳ -	»	قره باغ	د غلام نقشبند
۱۴۴ -	»	چفتو	د محمد علی (علی)
۱۴۵ -	»	چاغوری	د محمد حسین
۱۴۶ -	»	کتواز	د محمد صادق

مجالس شور او اهبان

۱۴۷ -	وکیل	شرن حکومت اعلیٰ غزنی	بناغلی محمد اسلم
۱۴۸ -	د	د	د
۱۴۹ -	د	کوچی	خداای داد
۱۵۰ -	د	د	د
۱۵۱ -	د	مرکز حکومت اعلیٰ بدخشان	شاه میران
۱۵۲ -	د	د	د
۱۵۳ -	د	د	د
۱۵۴ -	د	د	د
۱۵۵ -	د	د	د
۱۵۶ -	د	د	د
۱۵۷ -	د	د	د
۱۵۸ -	د	د	د
۱۵۹ -	د	د	د
۱۶۰ -	د	د	د
۱۶۱ -	د	د	د
۱۶۲ -	د	د	د
۱۶۳ -	د	د	د
۱۶۴ -	د	د	د
۱۶۵ -	د	د	د
۱۶۶ -	د	د	د
۱۶۷ -	د	د	د
۱۶۸ -	د	د	د
۱۶۹ -	د	د	د
۱۷۰ -	د	د	د
۱۷۱ -	د	د	د

- ۱۷۲ - وکیل کوچي بشترو د کرشک ښاغلی ولي محمد
- ۱۷۳ - دريکستان بلوچی کر مسير د د محمد عمر
- اصامي اصنافي کمسيون وثايق سال اول در دوره مهم شورا يملی:
- ۱ - ښاغلی محمد ايوب وکیل تالغان رئيس کمسيون وثايق
- ۲ - جهان دار شاه د ده مير معاون د د
- ۳ - محمد مطسن د موسى قلعه منشی د د
- ۴ - هدايت الله د کوزکتر منشی د د
- ۵ - عبدالعليم د وردک د عضو د د
- ۶ - عبدالرحيم د بهسود د د د
- ۷ - عبدالباقي د د د د
- ۸ - نور محمد د خاکريز د د د
- ۹ - گل بدین د ارغنداب د د د
- ۱۰ - سعد الدين د اوږه د د د
- ۱۱ - حاجي عبدالشکور د غوربان د د د
- ۱۲ - عبدالوهاب د انجيل د د د
- ۱۳ - عزيز الله د بلخ د د د
- ۱۴ - عبدالرشيد د آفچه د د د
- ۱۵ - محمد کبير «هیرت» د خلم د د د
- ۱۶ - عبدالمحمد د خان آباد د د د
- ۱۷ - امام علي د دوشی د د د
- ۱۸ - عبدالقدوس د مرکز جلال آباد د د د
- ۱۹ - شاه زرین د پرو دات د د د
- ۲۰ - امين الله د ارکون د د د
- ۲۱ - در محمد د جاجی د د د

۲۲-	خاغانی	حاجی جان محمد وکیل زرمت	هشتم کمیسیون وثایق
۲۳-	»	محمد یوسف	»
۲۴-	»	محمد یوسف	»
۲۵-	»	سید عبد المجید	»
۲۶-	»	محمد علی	»
۲۷-	»	غلام حجت الله	»
۲۸-	»	هاشور محمد	»
۲۹-	»	حاجی محمد عمر	»
۳۰-	»	حاجی عبد الرؤف	»
۳۱-	»	محمد امین	»
۳۲-	»	محمد صدیق	»
۳۳-	»	محمد منیر	»

اسامی کمیسیونهای (۸) گانه سال اول دوره نهم شورای ملی

قرار ذیل است :-

الف : اعضای کمیسیون وضع تفصیل و تفسیر قوانین :-

۱-	یغاطی عبد القدوس وکیل مرکز جلال آباد	رئیس کمیسیون
۲-	محمد منیر	حکومت وطنی کرشک ملان
۳-	عبد المویز	کامه
۴-	سید شاه موسی	شهرستان
۵-	محمد امین	پشتون کوت
۶-	در محمد	حاجی
۷-	محمد یوسف	کهپرد
۸-	حاجی محمد قاسم	کرخ

- ۹ - ښاغلی قلام جان وکیل اندر عضو کمیسیون
۱۰ - ښاغلی عبدالستار د اجرستان د
۱۱ - ښاغلی حضرت الله دشرقی د سمنگان د
۱۲ - ښاغلی ملاغلام نبی خان د نهرین د
۱۳ - ښاغلی میر محمد یوسف د ناوړ د
۱۴ - ښاغلی میر احمد د کشک نغود د

ب : کمیسیون داخله ، سمیع شکایات و امور قباایل :

- ۱ - ښاغلی جهاندار شاه وکیل ده سبز رئیس کمیسیون
به کمیسیون قوانین نیز عضویت داشته .
۲ - ښاغلی کمال الدین وکیل سریل معاون د
به کمیسیون قوانین نیز عضویت داشته .
۳ - ښاغلی عبداللہ وکیل سرخ رود منشی د
به کمیسیون قوانین نیز عضویت داشته .
۴ - ښاغلی عبدالباقي وکیل چهاردهی عضو کمیسیون
به کمیسیون قوانین نیز عضویت داشته .
۵ - ښاغلی عبدالظاهر وکیل دهله د
به کمیسیون قوانین نیز عضویت داشته .
۶ - ښاغلی لعل محمد وکیل کیزاب د
به کمیسیون قوانین نیز عضویت داشته .
۷ - ښاغلی محمد محسن وکیل شین دند د
به کمیسیون قوانین نیز عضویت داشته .
۸ - ښاغلی عبدالرحمن وکیل کشک د
به کمیسیون قوانین نیز عضویت داشته .

د افغانستان كتابخانه

د افغانستان كتابخانه	د كتاب	د انجيل	د منشي نوم	د كېسېون
۵ -	د احمد جان	د	د سرو پيښي	د
۶ -	د كابل پښتو	د	د اړوند پ	د
۷ -	د عبدالباقي	د	د نبي	د
۸ -	د نور محمد	د	د خالك رږ	د
۹ -	د سيد عبدالعظيم (حسيني)	د	د پغتون زده‌غون	د
۱۰ -	د غلام محمد	د	د كزاره	د
۱۱ -	د حسام‌الدان (صدری)	د	د مرگوز او شريفه	د
۱۲ -	د محمد علي	د	د پښتو ن	د
۱۳ -	د حاجي بيگ محمد	د	د دره صوف	د
۱۴ -	د امين اف	د	د ارگون	د
۱۵ -	د خان	د	د حاجي ميدان	د
۱۶ -	د شير محمد	د	د كو مل	د
۱۷ -	د ملا محمد شمس (شامكار)	د	د خاص كنډ	د
۱۸ -	د احمد شاه	د	د دره پيچ	د
۱۹ -	د عبدالواحد	د	د مرگوز لغمان	د
۲۰ -	د محمد يوسف	د	د جيل السراج	د
۲۱ -	د غلام نقشبنده	د	د فخراب	د
۲۲ -	د محمد علي (الهي)	د	د جغتو	د
۲۳ -	د معراج الدين	د	د مقو	د
۲۴ -	د عاشور محمد	د	د واخان	د
۲۵ -	د حاجي عبدالرزاق	د	د انايو خرو	د
۲۶ -	د محمد تاج محمد	د	د تالقان	د
۲۷ -	د محمد نصير	د	د بنلان	د
۲۸ -	د عبدالرحمن	د	د حضرت امام صاحب	د

ردیف	نام و نام خانوادگی	تاریخ تولد	تاریخ وفات	محل تولد	محل وفات	سوابق و سمت‌ها
۱	عبدالله بن محمد	۱۳۰۵	۱۳۸۵	تهران	تهران	مدرس
۲	احمد جان	۱۳۰۶	۱۳۸۶	تهران	تهران	مدرس
۳	کتابچه بن	۱۳۰۷	۱۳۸۷	تهران	تهران	مدرس
۴	عبدالله بن	۱۳۰۸	۱۳۸۸	تهران	تهران	مدرس
۵	نور محمد	۱۳۰۹	۱۳۸۹	تهران	تهران	مدرس
۶	سید عبدالله اعظم (حسینی)	۱۳۱۰	۱۳۹۰	تهران	تهران	مدرس
۷	غلام محمد	۱۳۱۱	۱۳۹۱	تهران	تهران	مدرس
۸	حسام الدان (صدری)	۱۳۱۲	۱۳۹۲	تهران	تهران	مدرس
۹	محمد علی	۱۳۱۳	۱۳۹۳	تهران	تهران	مدرس
۱۰	لطیف بیگ محمد	۱۳۱۴	۱۳۹۴	تهران	تهران	مدرس
۱۱	امین الله	۱۳۱۵	۱۳۹۵	تهران	تهران	مدرس
۱۲	نشان	۱۳۱۶	۱۳۹۶	تهران	تهران	مدرس
۱۳	شیر محمد	۱۳۱۷	۱۳۹۷	تهران	تهران	مدرس
۱۴	ملا محمد شعیب (شامکار)	۱۳۱۸	۱۳۹۸	تهران	تهران	مدرس
۱۵	احمد شاه	۱۳۱۹	۱۳۹۹	تهران	تهران	مدرس
۱۶	عبدالواحد	۱۳۲۰	۱۴۰۰	تهران	تهران	مدرس
۱۷	محمد یوسف	۱۳۲۱	۱۴۰۱	تهران	تهران	مدرس
۱۸	غلام نقشبند	۱۳۲۲	۱۴۰۲	تهران	تهران	مدرس
۱۹	محمد علی (لهی)	۱۳۲۳	۱۴۰۳	تهران	تهران	مدرس
۲۰	میراج الدین	۱۳۲۴	۱۴۰۴	تهران	تهران	مدرس
۲۱	عاشور محمد	۱۳۲۵	۱۴۰۵	تهران	تهران	مدرس
۲۲	حاجی عبدالعزیز	۱۳۲۶	۱۴۰۶	تهران	تهران	مدرس
۲۳	محمد یوسف	۱۳۲۷	۱۴۰۷	تهران	تهران	مدرس
۲۴	محمد نصیم	۱۳۲۸	۱۴۰۸	تهران	تهران	مدرس
۲۵	عبدالله محمد	۱۳۲۹	۱۴۰۹	تهران	تهران	مدرس

۲۹. بناغلی سردار محمد رحیم وکیل نهر سراج عضو کمیسیون
 ۳۰. » محمد حسن » موسی قلعه
 ۳۱. » شیر علی » فرقه نی

د. کمیسیون امور خارجه در سال ۱۳۳۴ دوره نهم شورای ملی :

۱. بناغلی عبدالرشید وکیل آنچه رئیس کمیسیون خارجه
 ۲. » هدایت الله » کوزکدر معاون
 ۳. » عبدالحق » بگرام منشی
 ۴. » حاجی محمد عیسی » لعل سرچنگل عضو کمیسیون
 ثانی نظربه حضرت شخصی اش از عضویت کمیسیون مستعفی شده است .
 ۵. بناغلی جلاهدار رحیم وکیل شورابک عضو کمیسیون
 ۶. » حاجی عبدالشکور » نوربان
 ۷. » ملا-لام » ادرسکن
 ۸. » حاجی جان محمد » زرت
 ۹. » محمد صادق » کشواز
 ۱۰. » رحمت الله » مهند دره
 ثانی نظربه حضرت شخصی اش از عضویت کمیسیون مستعفی شده است .
 ۱۱. بناغلی شاه میران وکیل کوچی کشواز عضو کمیسیون

د. کمیسیون امور اداری و زارت هدایه در سال ۱۳۳۴

دوره نهم شورای ملی :

۱. بناغلی مولوی احمدالدین وکیل خوست رئیس کمیسیون
 ۲. » محمد رجب » نهرشاهی معاون
 ۳. » محمد سرور » یرچمن منشی
 ۴. » حاجی غلام نبی » مرکز لهورکرد عضو کمیسیون

د. بیاضقلی غلام بیهاوالدین	وکیل	د. داہہ پویان	عضو کمیسیون
۶ - » صالح محمد	»	کپهان	»
۷ - » حاجی نورالله	»	دولت آباد	»
۸ - » مبالطف الله	وکیل	تکاب	»
۹ - » سید عبدالجلیل	»	مرکز غزنی	»
۱۰ - » ملاد لدار	»	دروازا	»
۱۱ - » حاجی ملا بابہ	»	اندراب	»
۱۲ - » عبدالقادر	»	کوچی تفکهاری	»
۱۳ - » علی محمد	»	اچین	»
۱۴ - » درمحمد	»	نورستان	»
۱۵ - » داد محمد	»	کوچی فلات	»

و - کمیسیون وزارت دفاع ملی در دوره نهم شورای ملی

سال ۱۳۳۴ :

۱- شاغلی محمد سرور	و کبیل	جلدک	رئیس کمیسیون
۲- » غلام صدیق	»	ترین	معاون
۳- » نیک محمد	»	سرخ یار سا	منشی
۴- » میر عالم	»	یقمان	عضو
۵- » عبد الرحیم	»	بہسود	»
۶- » امین اللہ	»	شنکی	عضو کمیسیون
۷- » سعد الدین	»	اوبہ	»
۸- » عبد الرحیم	»	گلران	»
۹- » عزیز اللہ	»	بلخ	»
۱۰- » قاری عبد اللہ	»	شور تپہ	»
۱۱- » کلاب الدین	»	چکنی	»

مجالس شوری و احیان

۱۲- بناغلی	محمد حسن	وکیل	جاغوری	عضو کمیسیون
۱۳- »	میرزا محمد	»	اشکاشم	»
۱۴- »	محمد صدیق	»	قبصار	»
۱۵- »	عبدالستار	»	قلعه ذال	»
۱۶- »	امام علی	»	دوشی	»
۱۷- »	ولی محمد	»	کوچی پشت رود	»
۱۸- »	سعادت	»	حصارک غلجانی	»
۱۹- »	ملک محمد همیش	»	خوکیانی	»

ز- اعطای کمیسیون صحیه ' معارف ' مطبوعات در دوره نهم
شورائی ملی سال ۱۳۳۴ :

- ۱- بناغلی محمد اسمعیل (علم) وکیل مرکز کابل رئیس کمیسیون
به کمیسیون خارجه نیز عضویت داشته .
- ۲- بناغلی محمد ایوب (صابر) وکیل فرخار معاون کمیسیون
به کمیسیون خارجه نیز عضویت داشته .
- ۳- بناغلی عبدالرحمن وکیل پنجشیر منشی کمیسیون
به کمیسیون خارجه نیز عضویت داشته .
- ۴- بناغلی محمد رحیم « شیدا » وکیل مرکز میمنه عضو کمیسیون
ثانی نظر به معذرت شخصی از عضویت کمیسیون مستعفی شده .
- ۵- بناغلی سید احمد وکیل کوهدا من عضو کمیسیون
به کمیسیون خارجه نیز عضویت داشته .
- ۶- بناغلی میر محمد طاهر وکیل مرکز هرات عضو کمیسیون
دو ثانی نظر به معذرت شخصی اش از عضویت کمیسیون مستعفی شده است .
- ۷- بناغلی مولوی صالح محمد وکیل مرکز قندهار عضو کمیسیون
دو ثانی نظر به معذرت شخصی اش از عضویت کمیسیون مستعفی شده است .

۸ - ښاغلی وصال الدين وکیل سنگ چارک عضو کمیسیون به کمیسیون خارجې نیز عضویت داشته .

۹ - ښاغلی بسم الله وکیل آیدو عضو

۱۰ - ښاغلی غلام حجت الله وکیل جر م عضو

۱۱ - ښاغلی آقا محمد وکیل نورالدین عضو به کمیسیون خارجې نیز عضویت داشته .

۱۲ - ښاغلی حبیب الرسول وکیل کنړها عضو به کمیسیون خارجې نیز عضویت داشته .

۱۳ - ښاغلی عبدالقیوم وکیل اسمار عضو

۱۴ - ښاغلی غلام جان وکیل اندر عضو

ح - کمیسیون مخابرات ، فواید عامه ، معادن و زراعت در

سال ۱۳۳۴ دوره نهم شورای ملی :-

۱ - ښاغلی محمد کبير «عبرت» وکیل خلم رئيس کمیسیون

۲ - ښاغلی محمد حسن وکیل پنجوايي معاون کمیسیون

۳ - ښاغلی حاجی محمد رضا وکیل خوست فرنگ متخی کمیسیون

۴ - ښاغلی عبدالحكيم وکیل میدان عضو کمیسیون

۵ - ښاغلی محمد امير وکیل پکتيا و لنکه عضو کمیسیون

۶ - ښاغلی محمد ابراهيم وکیل دایرنگی عضو کمیسیون

۷ - ښاغلی سلطان محمد وکیل نولک عضو کمیسیون

۸ - ښاغلی لعل محمد وکیل پسابند عضو کمیسیون

۹ - ښاغلی حاجی مزین الدین وکیل کشنده عضو کمیسیون

۱۰ - ښاغلی از برخان وکیل جانی خیل عضو کمیسیون

۱۱ - ښاغلی عبد الوهاب وکیل هور بند عضو کمیسیون

۱۲ - ښاغلی خواجه محمد وکیل کشم عضو کمیسیون

۱۳ - ښاغلی عبدالاحد وکیل شیرین تگاب عضو کمیسیون

- ۱۴ - بناغلی حاجی محمد عمر وکیل کرم سیر عضو کمیسیون
 ۱۵ - بناغلی میر باز وکیل چوکی عضو کمیسیون
 ۱۶ - بناغلی محمد اقبال وکیل شنوار عضو کمیسیون
 نظر به معذرت شخصی از عضویت کمیسیون مستعفی شده است.
 ۱۷ - بناغلی عبدالله وکیل بکوا عضو کمیسیون

فقرا تیکه در کمیسیونهای دوره نهم شورای ملی ۱۳۳۴ فیصله شده:
 الف - کمیسیون وثایق:

- ۱ - قرار مؤرخ ۲۸ جوزا ۱۳۳۴ کمیسیون وثایق - راجع به تعیین
 هیأت رئیسه کمیسیون، بناغلی محمد ایوب وکیل تالقان بحیث رئیس و بناغلی
 جها نادر شاه وکیل ده سبز بحیث معاون و بناغلی محمد محسن وکیل موسی قلعه
 و بناغلی هدایت الله وکیل کوز کشر به صفت منشی های انجمن تدقیق وثایق
 ۲ - قرار مؤرخ ۲۹ جوزا ۱۳۳۴ کمیسیون وثایق - راجع به اینکه (هیأت کمیسیون
 وثایق و کالت خطاها و اعتبار نامه های وکلای دوره نهم شورای ملی را
 به اعتبار تاریخ ورود اعتبار نامه ، تدقیق مینماید)
 ۳ - قرار مؤرخ ۲۹ جوزا ۱۳۳۴ کمیسیون وثایق، موضوع تثبیت وکالات
 خطاها و اعتبار نامه های (۴۰) نفر وکلاء.
 ۴ - قرار مؤرخ ۳۰ جوزا ۱۳۳۴ کمیسیون وثایق، موضوع تثبیت وکالات
 اعتبار نامه های (۶۰) نفر وکلاء.
 ۵ - قرار مؤرخ ۳۱ جوزا ۱۳۳۴ کمیسیون وثایق موضوع تثبیت وکالات
 خطاها و اعتبار نامه های (۳۷) نفر وکلاء.
 ۶ - قرار مؤرخ ۳ سرطان ۱۳۳۴ کمیسیون وثایق - راجع به اجرای معاش و کرایه
 خانه وکلای دوره نهم چنین فیصله بعمل آمده (وکلایکه در برج حوت ۳۴ و یاد
 برج حمل ۳۴ وکالت انتخاب شده و تاریخ آئین را وضع میدارد
 معاش شان بواسطه که ایام قبل از برج ثور از مدت دوره هشتم شورای ملی
 است، از تاریخ اول ثور و وکلایکه در برج ثور و یا ما بعد آن انتخاب شده

ولېشوند معاش شان از تاريخ انتخاب اجرا كسردد و كرايه خانه وكلا،
آغا بېكته در برج سوت و حمل اعتبار نامه هاي خود را به شورا تقديم كرده
اند از اول برج نور و واکلا بېكته در برج نور و يا ما بعد آن به شورا حاضر
شده و يا ميشوند كرايه خانه شان از تاريخ ورود اجرا كسردد .

۷- قرار مؤرخ ۵- سرطان ۲۴ كميسيون وثايق- موضوع تثبيت و اعتبار نامه هاي

(۱۵) نفر و كلا.

۸- قرار مؤرخ ۱۴ سرطان ۲۴ كميسيون وثايق- موضوع وكالات خطها

اعتبار- نامه هاي (۴) نفر و كلا..

۹- قرار مؤرخ ۲۱ سرطان ۲۴ » » (۱۰) نفر و كلا.

۱۰- » ۲۱ سرطان ۲۴ كميسيون وثايق راجع به عدم تثبيت وكالات آقا محمد

و كېل اهلالي حكومت نوزاد.

۱۱- قرار مؤرخ ۲۲-۱۳۴۴ كميسيون وثايق - راجع به تثبيت وكالات-

خطها و اعتبار نامه هاي (۱۱) نفر و كلا.

۱۲- قرار مؤرخ ۱۲۷-۱۳۴۴ كميسيون وثايق - موضوع تثبيت وثايق

و اعتبار نامه هاي چهار نفر و كلا، كه ازدو نفر آن وثايق و ازدو نفر ديگر

وثايق و اعتبار نامه بوده .

۱۳- قرار مؤرخ ۱۸ ميزان ۱۳۳۴ كميسيون وثايق- تدقيق وثيقه و اعتبار-

نامه سه نفر و كلا، كه از يك نفر آن وثيقه و اعتبار نامه و ازدو نفر آن اعتبار-

نامه و رسانيدن اعتبار نامه داد محمد و كېل كوچي فلات به امضاي

هيأت قانوني و آمر ولايت .

۱۴- قرار مؤرخ ۶ هجرب ۱۳۳۴ كميسيون وثايق - راجع به تثبيت وكالات

و كېل كوچي فلات به اثر مطالعه اعتبار نامه مذكور .

ب - كميسيون امور خارجه :

۱- قرار مؤرخ ۱۱ سرطان ۲۴ كميسيون خارجه - راجع به معاهده مؤدت

بين مملكتين افغانستان و يوگوسلاويا .

- ۲- قرار مؤرخ ۶ ۱ سرطان ۱۳۴۴ کمیسیون خارجه - در موضوع شمولیت افغان نستان به موافقت نامه تسل کشتی یعنی (کنوانسیون بین المللی بواى سزاو ممانعت جرم جینو ساید) .
- ۳- قرار مؤرخ ۲۲ سرطان ۱۳۴۴ کمیسیون خارجه راجع به مقاوله نامه نمبر ۱۰۰ و سفارش نامه نمبر ۹۰ کنفرانس بین المللی کلارمنقهده (۱۹۵۱) درجینوا راجع به مزد مساوى کار بکران ذکور و اناث .
- ۴- قرار مؤرخ ۱۳ اسد ۱۳۳۴ کمیسیون خارجه - در موضوع قرار داد ترا نزیتى بین دولت پادشاهی افغانستان و دولت اتحاد جماهیر شوروى .
- ۵- قرار مؤرخ ۱۳ اسد ۱۳۳۴ کمیسیون خارجه - راجع به معاهده مؤدت بین دولتين افغانستان و دولت جمهورى اندو نيزيا .
- ۶- قرار مؤرخ ۴ سنبله ۱۳۳۴ کمیسیون خارجه - در موضوع انتقال محمولات مربوط قرارداد ترا نزیتى افغانى از بین خاک اتحاد جماهیر شوروى سوسپالیستى به اساس میزان تعرفه ترا نزیتى که از طرف خطوط آهن اتحاد جماهیر شوروى سوسپالیستى در وقت انتقال محمولات مما لك همسایه استعمال میشود، صورت خواهد گرفت به اثر مکتوب نمبر ۶۰۱ مؤرخ ۱۳۳۴ راجع مجلس ملی و زرا .
- ۷- قرار مؤرخ ۱۱ میزان ۱۳۳۴ کمیسیون خارجه - راجع به الحاق افغانستان به کانونشین نمبر ۱۰۳ حمايه مادران .

ج - کمیسیون دفاع ملی :

- ۱- قرار مؤرخ ۱۳ سرطان ۱۳۳۴ کمیسیون دفاع ملی - در موضوع تعدیل ماده (۴۱) و (۴۲) پروژة قانون ضابطان احتیاط .
- ۲- قرار مؤرخ ۳۰ سرطان ۱۳۳۴ کمیسیون دفاع - راجع به پروژة جدید اصولنامه ترفیع و تقاعد هسکری حاوی (۱۱۹) ماده بوده که بعداً برای تدقیق به کمیسیون قوانین شورا راجع شده است .

۳- قرار مؤرخ ۲۹ سنبله ۱۳۳۴ کمیسیون دفاع - راجع به فصل نهم قانون ترفیع و تقاعد عسکری تحت عنوان ضابطان مستعجل مندرجه (۸) ماده از ماده (۱۱۲۰الی ۱۲۷) که بعداً برای تدقیق کمیسیون قوانین شورا ارجاع شده است .

۴- قرار مؤرخ ۲۹ سنبله ۳۴ کمیسیون دفاع ملی - راجع به دو ماده ضمیمه قانون مکلفیت عسکری .

۵- قرار مؤرخ ۷ میزان ۳۴ کمیسیون دفاع ملی - در موضوع تجدید نظر دوماده (۴۲و ۴۱) پروژه اصولنامه ضابطان احتیاط .

د - کمیسیون امور عدلیه :-

۱- قرار مؤرخ ۱۳ سرطان ۳۴ کمیسیون عدلیه - در موضوع ایزادیک تبصره به ماده (۸) اصولنامه ترفیع و تقاعد مامورین ملکی راجع به تقرر قضات محکمه ابتدائیه و مرافعه .

۲- قرار مؤرخ ۴ میزان ۱۳۳۴ کمیسیون عدلیه - موضوع تعدیل ماده (۳و۲) اصولنامه استماع دعاوی و تبصره آن .

ه - کمیسیون وضع تغییر و تفسیر قوانین:

۱- قرار مؤرخ ۱۳ سرطان ۱۳۳۴ کمیسیون قوانین - تبصره موقتی در ماده (۹) قانون مامورین ملکی در موضوع متخصمین که تا پنج سال بدون قید و رتبه های بلند تر را کفالت نمایند به اثر مکاتوب نمبر ۹۶۱۷۰ مؤرخ ۳۱/۳/۳۴ مجلس عالی اعیان .

۲- قرار مؤرخ ۱۴ سرطان ۳۴ کمیسیون قوانین - راجع به ضمیمه نمبر ۴ اصولنامه نوت های مروجه افغانستان در مورد ایزاد نوع نوت یک هزار افغانیک .

۳- قرار مؤرخ ۲۰ سرطان ۱۳۳۴ کمیسیون قوانین - راجع به پروژه اخذ محصولاتیکه ذریعه قونسلگری های افغانی در خارج به عمل می آید .

- ۴- قرار مؤرخ ۱۱ اسد ۳۴ کمیسیون قوانین - راجع به ایراد تبصره به ماده (۴۶۹) قانون تجارت نسبت اینکه یکنفر نماینده دولت بنام کمیسر در شرکت های سهامی امتد برای تطبیق مواد اصولنامه شامل باشد .
- ۵- قرار مؤرخ ۱۸ اسد ۳۴ کمیسیون قوانین - موضوع تعدیل ماده (۱۳) و تعدیل پراگراف (۳) ماده (۱۷) و تعدیل ماده (۵۳) و (۵۴) اصولنامه بلدیة .
- ۶- قرار مؤرخ ۱۸ اسد ۳۴ کمیسیون قوانین - راجع به تعدیل ماده (۳۱) و تعدیل تبصره ماده (۵۳) و تعدیل ماده (۶۶) و تعدیل ماده (۷۹) اصولنامه استخدام ترفیع و تقاعد ما مورین ملکى و وضع يك ضمیمه در قانون مذکور .
- ۷- قرار مؤرخ ۲۱ سنبله ۳۴ کمیسیون قوانین - موضوع تدقیق اساسنامه بانک زراعتی و صنایع روستائی .
- ۸- قرار مؤرخ ۲۷ سنبله ۱۳۳۴ کمیسیون قوانین - راجع به پروژه اصولنامه افغانستان .
- ۹- قرار مؤرخ ۲۵ اسد ۱۳۳۴ کمیسیون قوانین - پروژه اصولنامه شمولیت افغانستان در موافقت نامه ۲۷ جولائی ۱۹۴۴ کنفرانس بریتن وودز مربوط تأسیس صندوق بین المللی پولی و بانک بین المللی توسعه و تعمیر مجدد .
- ۱۰- قرار مؤرخ ۱۴ میزان ۱۳۳۴ کمیسیون قوانین - موضوع اصولنامه تصفیه ملکیت و مسایل مالیه و قیمت آب اراضی تحت بند ارغنداب و کجکی .
- ۱۱- قرار مؤرخ ۱۴ میزان ۱۳۳۴ کمیسیون قوانین - راجع به پروژه اصولنامه نفوس شماری و اصولنامه ثبت سجل احوال و اصولنامه تذکره جدید تابعیت .
- ۱۲- قرار مؤرخ ۱۴ میزان ۱۳۳۴ کمیسیون قوانین راجع به تعدیل ماده (۲۳) اصولنامه مکلفیت و یک نوع ضمیمه به اصولنامه مکلفیت هسکری .

- ۱- قرار مؤرخ ۱۹ میزان ۱۳۳۴ کمیسیون قوانین راجع به تغییر ماده (۴۵) اصولنامه اساسی .
- و - کمیسیون امور مالی، بودجه و اقتصاد :
- ۱- قرار مؤرخ ۲۷ - اسد ۱۳۳۴ کمیسیون بودجه - راجع به بودجه های سال ۱۳۳۴ وزارت خانه ها و دوائر رسمی .
- ۲- قرار مؤرخ ۳۱ - اسد ۱۳۳۴ کمیسیون بودجه راجع به بودجه سال ۱۳۳۴ خزینه تعاهد .
- ۳- قرار مؤرخ ۲۱ سنبله ۱۳۳۴ کمیسیون بودجه راجع به پروژه اصولنامه شمولیت افغانستان در موافقت نامه ۲۲ جولائی ۱۹۴۴ کنفرانس برتین وودز مربوط به تاسیس صندوق بین المللی پول و بانک بین المللی توسعه و تعمیر مجدد .
- ۴- قرار مؤرخ ۳۱ سنبله ۱۳۳۴ کمیسیون بودجه راجع به پروژه اساسنامه موسسه تهیه کنندم .
- ۵- قرار مؤرخ ۴ میزان ۱۳۳۴ کمیسیون بودجه راجع به بودجه های سال ۱۳۳۴ تصدی های دولتی .
- ۶- قرار مؤرخ ۹ هرتب ۱۳۳۴ کمیسیون بودجه راجع به پروژه اصولنامه تصفیة ملکیت و مسایل مالیة و قیمت آب اراضی تحت بندارغنداب و گجکی .
- ز- کمیسیون امور فواید عامه، معادن، زراعت و میخبرات :
- ۱- قرار مؤرخ ۲۷ - اسد ۱۳۳۴ کمیسیون فواید عامه راجع به قرار داد دستگاه عمران فی بین حکومت افغانستان و کمپانی موریسن کنو دسن .
- ۲- قرار مؤرخ ۳۱ سنبله ۱۳۳۴ کمیسیون فواید عامه راجع به قرارداد مبادلة یارسلات پستی بین افغانستان و دولت اتحاد جماهیر شوروی .
- ۳- قرار مؤرخ ۲۱ میزان ۱۳۳۴ کمیسیون فواید عامه راجع به مبلغ یک کروړ افغانستانی قرضه عامه برای ترمیم و آبادی سرکها .

ج- کمیسیون امور داخله، سمع شکایات و امور قبایل :

۱- قرار مؤرخ ۲۰ سرطان ۱۳۳۴ کمیسیون داخله راجع به افای علاقه داری حصه (۲) بهسود مربوط حکومت کلان دایزنکی و علاقه داری فناور مربوط حکومت اعلیٰ غزنوی و تشکیل يك حکومت محلی جدید در فریه هوکک بنام حکومت فناور .

۲- قرار مؤرخ ۳۰ میزان ۱۳۳۴ کمیسیون داخله موضوع تشکیل يك علاقه داری جدید در خاک جبار مربوط حکومت بگرامی .

ط- کمیسیون فرعی :

۱- قرار مؤرخ ۲۴ سرطان ۱۳۳۴ کمیسیون فرعی راجع به قرارداد برمه کاری بطرول سریل مزار شریف که در بین وزارت چلبه معادن افغانستان و کمیانی سونسکای سویدن به عمل آمده .

۲- قرار مؤرخ ۱۵ - اسد ۱۳۳۴ کمیسیون فرعی موضوع تدقیق قانون تجارت از ماده (اول الی ۲۴۱) .

۳- قرار مؤرخ ۲۴ سنبله ۱۳۳۴ کمیسیون فرعی موضوع تدقیق قانون تجارت از ماده (۳۶۵ - الی ۵۰۰) .

۴- قرار مؤرخ ۳ میزان ۱۳۳۴ کمیسیون فرعی ایضاد تبصره به ماده (۴۶۹) قانون تجارت .

۵- قرار مؤرخ ۱۲ میزان ۱۳۳۴ کمیسیون فرعی راجع به اوراق معاو له نامه نمبر ۱۰۰ و سفارش نامه ۹۰ کنفرانس بین المللی کار منعقد ۱۹۵۱ در جینوا راجع به مزد مساوی کاریگران ذکور و اناث .

۶- قرار مؤرخ ۲۵ میزان ۱۳۳۴ کمیسیون فرعی راجع به پروژه ثبت سجل احوال و پروژه اصولنامه نفوس شماری و پروژه اصولنامه تذکره جدید .

دلعیانوریاست

تشکیل :

ع ، ج ، س ، ع فضل احمد مجددی	رئیس
ع ، س عبد الجبار	لمری معین
حافظ عبد الغفار	دوم
غری ع ، س محمد امین خوکیانی	
عبدالله جافوری	
عبدالحکیم مشرقی وال	
حافظ محمدانور بسمل	
خواجه جافکل	
ایشان امان الدین	
عبدالحکیم با رکزی	
حاجی شرف الدین	
محمدخان سلیمان فخیل	
نظرمحمد زرمئی	
محمد میر	
درویزه	
س حاجی عبدالحکیم	
د آخندزاده محمد رسول	
س بناغلی عبدالستار	غری
علی احمد	غری
محمود	منشی

ع ، ج ، س ، ع فضل احمد مجددی

مجلس عالی اعیان

- مجلس عالی اعیان در سال ۳۴ از امور ذیل و ارسى نموده است :
۱. تعدیل ماده (۷۳) و تعدیل پراگراف (۴) ماده (۱۷) و تعدیل ماده (۵۳) اصولنامه بلدیّه.
  ۲. تبصره بماده (۸) اصولنامه ترفیع و تقاعد مأمورین ملکى با انتخاب قضات ابتدائیه و مراقبه.
  ۳. تبصره بماده (۹) اصولنامه ترفیع و تقاعد مأمورین ملکى راجع به کفالت متخصمین.
  ۴. تبصره بماده (۴۶۹) قانون تجارت راجع به شمولیت نمایندگى دولت بنام کمیسر در شرکت های سهامی لمّتد.
  ۵. قرار داد برمه کارى پطروول سريل بين حکومت افغانستان و کمپانی کونسکای سویدنى.
  ۶. قرارداد دستکاء همراهى افغانى با کمپانى موريسن کنسودسن.
  ۷. معاهده مؤدت بين حکومتين افغانستان و اندونيزيا.
  ۸. ضمیمه اصولنامه نوت های مروجہ افغانسان راجع به ایزاد نوت نوع یکپنزار افغانى در انواع نوت های مروجہ.
  ۹. قرارداد ترانزيتى بين حکومت افغانستان و حکومت اتحاد جماهیر شوروى و تعرفه انتقال معمولات ترانزيتى مربوط به قرار داد مذکور.
  ۱۰. راجع به تشکیل علاقه دارى جديد در خاک چهار مربوط حکومت بگرامى.
  ۱۱. ضمیمه اصولنامه مکلفيت عسکرى مبنى بر دو ماده :
    - الف. راجع به سنين افراد متخلف و جعل کار.
    - ب. راجع به مجلو بينيکه متکفل قانونى آنها در خارج ولايات مربوطه و يا خارج مملکت مشغول تحصیل و يادر داخل ولايات مربوطه بمکاتب لیلی باشند.

۱۲. ضمیمه اصولنامه مکلفیت عسکری .
راجع به طلاب حربی پوهنځی که اگر صنف دوم را تکمیل کرده باشند از خدمت عسکری معاف و اگر صنف اول را تمام کرده باشند برای یک سال شامل خدمت زیر بیرق میشوند .
۱۳. تعدیل اصل (۲۳) اصولنامه مکلفیت عسکری . راجع به نقل مکانی مجلوبین .
۱۴. فصل نهم قانون ترفیع و تقاعد عسکری تحت عنوان ضابطان مستعجل مبنی بر هشت ماده . .
۱۵. قرارداد مبادله پارسلات پوستی بین حکومت افغانستان و دولت اتحاد جماهیر شوروی .
۱۶. اصولنامه جدید بیرق افغانستان بابت پیشنهاد وزارت خارجه مبنی بر (۴۳) ماده .
۱۷. پروژه اساس نامه بانک زراعتی و صنایع روستائی حاوی (۵۲) ماده .
۱۸. تعدیل فقره دالف - هه ماده (۳) و فقره الف ماده (۱۳) اساسنامه تهیه کندم .
۱۹. (۲۷) ماده کانون نشن نمبر (۹۵) یعنی مقاوله نامه در مورد حمایت اجرت ها و (۳۵) ماده ریکامندیشن ۸۷ یعنی سفارش نامه رهنمایی حقوقی کشفرا نس منعقدہ جینوا .
۲۰. تعدیل اصل (۶۲) اساسنامه دافغانستان بانک .
۲۱. ضمیمه اصولنامه محابس و توقیف خانه ها ، راجع بمعافی پول جرمه ذمت مجوسینیکه قبل از تحصیل پول ، قوت میشوند .
۲۲. پروژه قانون تذکره جدید حاوی (۳۰) ماده .

بودجه دولت

قانون موازنه عمومی

سال مالی ۱۳۳۴

ماده اول - پیش بینی بودجه مصارف محتویة جدول الف مجموعاً عبارت است از مبلغ (۱۳۰۱۱۰۲۱۶۲) افغانی بودجه و بقسمتهای متزیله منقسم میگردد.

بودجه عادی و سرمایه گذاری دولت که از منابع واردات عادی تدارک میشود (۸۷۸۴۰۹۴۵۳) افغانی.

بودجه سرمایه گذاری (انکشافی) که استقراض اجرای آن صورت میگيرد (۴۲۲۶۹۲۷۰۹) افغانی.

ماده ۲ - تسکافوی مبلغ (۱۳۰۱۱۰۲۱۶۲) افغانی مصارف ماده اول که با اساس محتویات جدول (ب) بودجه سال ۱۳۳۴ تخمین شده از منابع ذیل بعمل می آید:

الف - واردات عادی و سرمایه گذاری (۸۷۸۴۰۹۴۵۳) افغانی.
استقراض داخلی و خارجی (۴۲۲۶۹۲۷۰۹).

ماده ۳ - ایزادات مصارف و معاشات که در جریان سال مالی ازوما احساس میگردد مربوط بصلاحت مجلس عالی و ز راه بوده مطابق به تفصیل ماده (۷) اجراء جزو آن با بودجه سال ما بعد بشورای ملی تقدیم میشود.
ماده ۴ - جمع آوری واردات دولتی در سال ۱۳۳۴ نیز بروفق اصولنامه و احکاماتیکه در سنوات گذشته تدوین شده ادامه می یابد.

ماده ۵ - در صورتیکه در تشکیلات سال ۱۳۳۴ به نسبت سال گذشته تغییری وارد نشده باشد معاشات مطابق سال گذشته والا مطابق تشکیلات جدیدیکه از طرف مجلس عالی و ز راه منظور شده باشد، اجراء میشود.

ماده ٦- اشخاص چېکه فرار لېست ضميمه يو دجه ١٣٣٣ معاش مستمري ميگيرند در سال ١٣٣٤ نيز بر طبق لېست مذکور از وزارت ماليه اخذ معاش مينمايند .

ماده ٧- آن مصارف خدمات عامه که در بين سال رو نما گردد نظر بما هيت آن از تخصیصاتيکه برای اين مقاصد در بودجه وزارت ماليه پيش بيني شده، اجراء ميشود .

ماده ٨- ديون مدوره سال گنذ شته (طلبات ماضيه) از يوليکه توسط وزارت ماليه در بودجه هاي مربوط تخصیص داده ميشود ، تاديه ميگردد، ماده ٩- تکت يولي واقساط بسر رسیده در آغاز موعده معين از فصول مربوطه توسط وزارت ماليه تاديه ميگردد .

ماده ١٠- احکام اين قانون از اول حمل ١٣٣٤ (آغاز سال مالي) الی اخير برج حوت سنه مذکور (روز ختم سال مالي) اعتبار دارد .
ماده ١١- امر تطبيق و اجرای اين قانون در جمله ديگر قوانين مملکت صادر ميگردد .

الف - مجموعه مصارف

سال ۱۳۳۴ دولت

اقتصادی

۱۱۹۵۹۲۴۷	۱- وزارت دربارشاهی
۵۲۳۵۹۱۱	۲- ریاست شورای ملی
۵۱۷۲۸۶	۳- ریاست اعیان
۸۶۳۳۹۹۴	۴- صدارت عظمی
۲۶۲۷۲۳۰۸۶	۵- وزارت دفاع ملی
۱۷۲۲۸۹۰۴	۶- وزارت خارجہ
۹۲۶۳۵۹۸۳	۷- وزارت داخلہ
۶۲۳۷۱۷۴	۸- وزارت عدلیہ
۵۱۵۹۳۱۹۰	۹- وزارت ہمالیہ
۶۵۵۲۷۹۳۸	۱۰- وزارت معارف
۳۰۴۶۴۳۱۶	۱۱- وزارت صحت
۲۵۹۵۳۹۲۲	۱۲- وزارت مخابرات
۶۶۲۵۹۱۹	۱۳- وزارت اقتصاد
۸۴۲۳۱۸۱۸	۱۴- وزارت قوایدماتہ
۱۸۴۲۳۷۸۲	۱۵- وزارت زراعت
۱۹۷۶۱۴۱۰	۱۶- وزارت معادن
۱۱۸۰۶۷۸۶	۱۷- ریاست مستقل مطبوعات
۴۴۸۲۵۵۴۶	۱۸- ریاست مستقل قبایل
۶۸۵۹۴۸۷	۱۹- ریاست پوہنتون
۱۴۶۲۶۶۷۴	۲۰- موسسات صحتی
۷۱۴۶۶۲۵	۲۱- ریاست فاکولتہ ہا

د افغانستان کالنی

افغانی	
۴۹۲۰۴۴	ریاست المپیک ۲۲-
۷۳۷۱۷۷۰	مدیریت عمومی هوا بازی ملکی ۲۳-
۱۵۲۹۰۴۱۲	امداد حکومت بمؤسسات ۲۴-
۵۷۱۸۸۱۳۸	تکت پولهای افراط قرضه و سهمیه ۲۵-
۵۰۶۸۵۸۵	سهمیه افغانستان بمندوق پس انداز بانک بین المللی ۲۶-
۸۷۸۴۰۹۲۵۴	میزان

سرمایه گذاری

۲۰۰۱۴۵۸۸۵	الف - قرضه د افغانستان بانک برای انکشاف وادی هیرمند
۱۷۰۱۲۸۸۰۰	ب - ایکو مبانک ۸۰۰۰۰۰۰۰ دالر
۲۱۲۶۶۱۰۰	ج - قرضه شوروی برای سیلو ۱۰۰۰۰۰۰۰ دالر
۳۰۷۷۹۵۰	د - قرضه عامه برای ساختمان سرکها
۲۸۵۷۳۹۷۴	ه - اشتراکيه افغانستان در بانک بین المللی ومندوق پس انداز
۴۳۳۶۹۳۰۰۹	میزان سرمایه گذاری
۸۷۸۴۰۹۴۵۳	نقل میزان مصارف
۱۳۰۱۱۰۲۱۶۲	میزان عمومی

توحيد پولهای سرمایه گذاری داخله

بودجه های وزارت خانه ها

افغانی	
۴۲۱۹۲۷	وزارت دربار ۱-
۸۲۰۰۰	ریاست شورای ملی ۲-
۴۰۰۰	ریاست اعیان ۳-
۳۰۸۵۲۴	صدارت عظمی ۴-

بودجه دولت

اقتصادی	۳۰۴۳۲۱۹۴	۵- وزارت دفاع ملی	-۵
۷۸۸۹۱۹		۶- وزارت خارجه	-۶
۱۰۰۸۰۶۲۶		۷- وزارت داخله	-۷
۱۶۳۱۶۰۰		۸- وزارت عدلیه	-۸
۸۷۴۵۳۸۱		۹- وزارت مالیه	-۹
۷۴۹۷۹۵۶		۱۰- وزارت معارف	-۱۰
۲۴۷۴۸۷۱		۱۱- وزارت صحت	-۱۱
۱۰۵۷۲۵۵۷		۱۲- وزارت مضاربات	-۱۲
۳۳۰۰۰۰		۱۳- وزارت اقتصاد ملی	-۱۳
۶۵۸۰۷۸۹۴		۱۴- وزارت فواید عامه	-۱۴
۴۱۷۱۶۰۶		۱۵- وزارت زراعت	-۱۵
۱۱۰۸۴۱۴		۱۶- وزارت معادن و صنایع	-۱۶
۱۱۹۸۴۷۵		۱۷- ریاست مستقل مطبوعات	-۱۷
۶۹۲۳۰۰		۱۸- ریاست مستقل قبايل	-۱۸
۱۳۴۲۱۴۴		۱۹- ریاست پوهنتون	-۱۹
۱۸۷۰۴۵۰		۲۰- ریاست مؤسسات صحتی	-۲۰
۳۴۵۳۶۵		۲۱- ریاست فاکولته طبی	-۲۱
۵۲۹۶۲۸۶		۲۲- مدیریت هوا بازی ملکی	-۲۲
<u>۱۵۵۲۵۳۴۸۹</u>			

ب - واردات سال ۱۳۳۴

نوع تخصیصات

قسمت اول

فصل اول الف - مالیات هوا بدمر ما به

افغانی	موصحات
۳۵۰۰۰۰۰۰	ماده (۱) - ما لیه سنویه
۱۰۰۰۰۰۰۰	» (۲) ما لیه گذشته
	انفرادی
۳۰۳۰۰۰۰۰	» (۳) ما لیه سنویه
۱۰۰۰۰۰۰۰	» (۴) ما لیه گذشته
	اصنافی
۲۳۰۰۰۰۰۰	» (۵) ما لیه سنویه
۱۴۰۰۰۰۰۰	» (۶) ما لیه گذشته
۳۸۰۰۰۰۰۰	فصل (۲) (۱) مالیات اصنافی و آسیایی
۲۶۸۰۰۰۰۰۰	» » (۱) مالیات اراضی
۳۹۰۰۰۰۰۰۰	» (۵) (۱) مالیة مواشی
	ب - مالیات کمرک و استهلاك
۳۰۰۰۰۰۰۰۰۰	» » (۱) ما لیه کمرک
	» (۶) (۱) ما لیه استهلاك
۲۷۶۰۰۰۰۰۰	شکر
۲۳۲۰۰۰۰۰۰	» (۲) بطرول
۱۶۷۰۰۰۰۰۰	» (۳) تیل خاک
۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰	» (۴) موثر قیز رفتار
۱۵۲۲۹۰۰۰۰	» (۵) نمک

۱۰۰۰۰۰۰۰	افغانی	ماده (۶)	رخت و نخ ماشین وطنی
۲۴۲۰۰۰۰۰		فصل (۷) » (۱)	تفاوت قیمت اسعار
		» (۸) (۱)	صکوک و اوراق بهادار
۱۶۵۰۰۰۰۰		ماده (۱)	محصول و ثایق هدایی و تجارتنی
۲۴۰۰۰۰		» (۲)	یا سپورت و بزم
۲۰۰۰۰		» (۳)	حق التصدیق دوایر دولتی
۳۰۰۰۰۰		فصل (۸) » (۴)	ورق تابعیت تذکره نفوس
۹۰۰۰۰۰۰		» (۵)	سائر محصول صکوک
۱۱۶۰۰۰۰		» (۶)	محصول ده بکه حقوق
۵۷۵۳۹۹۰۰۰			میزان قسمت اول

قسمت دوم

تصدیهای دولتی

۲۰۰۰۰۰۰		فصل (۹) ماده (۱)	ضرایب خانه و مسکون گات
۲۰۰۰۰		» (۲)	جراید و مجلات
۵۵۰۰۰۰۰		» (۳)	معادن
۲۸۰۰۰۰۰۰		» (۴)	انحصارات دولتی
۵۰۰۰۰۰۰		» (۵)	نقلیات
		» (۶)	سینما
		» (۷)	هوتل ها
۱۸۰۰۰۰		» (۸)	صنایع محبس
۱۸۰۰۰۰		» (۹)	مطبخه
۲۵۰۰۰۰		» (۱۰)	شفاخانه ها
۹۰۰۰۰۰		» (۱۱)	دیوی ادویه

۴۰۰۰۰۰۰۰	د دیوی تعاونی	ماده (۱۲)
۶۰۰۰۰۰	مسلخ	د (۱۳)
۵۰۰۰۰	صنایع تجارتی معارف	د (۱۴)
	اسیریت کشی	د (۱۵)
	فابریکه سیورت مخابرات	د (۱۶)

فصل (۱۰) حق الامتیاز

۳۵۰۰۰۰۰	نصواردن	د (۱)
۳۹۰۰۰	نصوار دماغ	د (۲)
۲۴۰۰۰	تنباکو چلنی	د (۳)
۵۵۰۰۰۰	سکرت	د (۴)
۳۰۰۰۰۰۰	حق الامتیاز مومون	د (۵)
۴۵۰۰۰۰	روده	د (۶)
۵۰۰۰	رادیو واهانات	د (۱۱) د (۱)
۹۰۰۰۰۰۰	محصول (توب)	د (۱۲) د (۱)
۹۴۷۴۸۰۰۰	میزان قسمت دوم	

قسمت سوم

واردات اموال منقوله

فصل (۱۳) هایدات غیر منقول

۷۶۰۰۰۰	فروش املاک بصورت نقد و تسط	ماده (۱)
۲۰۰۰۰۰۰	مستردی های تفاوتی غیر منقول	د (۲)
۳۱۰۰۰۰۰	خاصات املاک و اشجار و جنگلات	د (۳)
۷۰۰۰۰۰	حاصلات فابریکه ها	د (۴)
۶۲۰۰۰۰	کرایه اموال منقول و غیر منقول	د (۵)
۷۰۰۰۰۰	رسم ارضیه کمرب	

افغانی	عایدات منقول	فصل ۱۴
۲۹۹۰۰۰۰	فروش اموال منقول	ماده (۱)
	قیم منقول	فصل ۱۵
۶۰۰۰	تکیت پولی	د (۱)
۵۰۰۰۰	محصول تبادلۀ خزانه	د (۲)
۲۰۰۰۰	محصول تبادلۀ پستی	د (۳)
۱۰۳۴۳۳۰۰	مقادیر سهم وقرضه	د (۴)
۲۱۲۸۹۳۰۰	میزان قسمت سوم	

قسمت چهارم

	واردات متفرقه و جریمه جات	
۲۸۲۰۰۰۰۰	باقیات وارداتی	فصل (۱۶) ماده (۱)
۵۱۰۰۰۰۰	باقیات مصارفی	د (۲)
	جریمه جات	
۱۴۰۰۰۰۰	واردات جرایم	فصل (۱۷) ماده (۱)
۵۲۰۰۰۰	جریمه جات مالیاتی اموال گریزی	د (۲)
۳۵۲۲۰۰۰۰	میزان قسمت چهارم	

قسمت پنجم

	واردات متفرقه	
۴۰۰۰۰۰	ماده (۱) امانت	فصل (۱۸)
۶۰۰۰۰	عوااید سیورتی	فصل (۱۹) ماده (۱)
۱۶۳۵۰۰۰	بازگشتی معاشات و مصارف	فصل (۲۰) ماده (۱)
۲۲۰۰۰۰۰	متفرقه	فصل (۲۱) ماده (۱)

د افغانستان کالنی

افغانی

۱۲۲۴۰۷۱۹۹	فصل (۲۲) ماده (۱) موجود سر سال خزان
۱۴۶۵۰۲۱۹۹	میزان قسمت پنجم
۵۷۰۳۹۱۰۰۰	میزان قسمت اول
۹۴۷۴۸۰۰۰	میزان قسمت دوم
۲۱۲۸۹۳۰۰	میزان قسمت سوم
۳۵۲۳۰۰۰۰	میزان قسمت چهارم
۸۷۳۱۰۸۴۹۹	میزان
۵۲۵۰۹۵۴	درک پيشکيه که در سال ۳۳ از بودجه ۳۲ داده شده
۸۷۸۴۰۹۴۵۳	میزان

قروض

فصل (۲۳) ماده (۱)

الف- قروض داخلي

۲۰۰۱۴۵۸۸۵	ماده ۲ (۱) دافغانستان بانك
۲۸۵۷۳۹۷۴	د ۱ (۲) اشتراكه افغانستان بصندوق پس انداز بانك بين المللي
۲۵۷۷۹۵۰	(۳) قرضه عامه
۲۳۱۲۹۷۸۰۹	جمله شد قرضه داخلي

ماده ۲- ب- قرضه خارجي

(۱) از شوروی ۱۰۰۰۰۰۰۰ دالر، ۹۰۰۰۰۰۰۰ دالر ۱۹۱۳۹۴۹۰۰

(۲) ايکزه بانك ۸۰۰۰۰۰۰۰ دالر، ميزان قروض ۴۲۲۶۹۲۷۰۸

نقل ميزان وادرات ۸۷۸۴۰۹۴۵۳

میزان کل ۱۳۰۱۱۰۲۱۶۲

ع، ل، ش، شایلی سردار مچمند نایم وزیر
امور خارجه معاون صدر اتعظمی

ع، ج، ش، شایلی علی محمد معاون
صدر اتعظمی

پچ، بھاغی سید شمس الدین مجروح رئیس مستقر فہمیل

صدارت عظمیٰ

تشکیل :

صدر اعظم	ج، ع، ج، ل، ع سردار محمد داؤد
لمپی معاون	ج، س، ا، علی محمد
دوہم معاون	ج، ل، ع سردار محمد نعیم

۱۔ دقلم مخصوص مدیریت :

مدیر دینظمی رتبی	کفیل س، دکتور محمد حسن شرق
ماموریہ (۸) رتبہ	.....

۲۔ دوزراؤدعالی مجلس دارالانشاء:

دوزیرانودعالی مجلس منشی بہ او اہ رتبہ	ج، ع محمد مرید
مدیر بہ غلورمہ رتبہ نفر	س، محمد اختر
ماموریہ (۶)	
تائیت بہ (۵)	س، سعید احمد

۳۔ ذخیرراتو مدیریت :

مدیر بہ (غلورمہ) رتبہ	س، غلام جیلانی
ماموریہ (۶)	
سرکاتب بہ (۸)	دوہ تنہ
سرکاتب بہ (۹)	یوتن

۴- د تدقيق د قوانينو څانگه:

مدیره (څلورمه) رتبه	کفيل س، فقير نبي (الفی)
مدیر به (۵)	د س، محمد انور واحدی «دوردک»
مدیر به (۵) رتبه	.....
مامور به (۶) د دوه تنه	
مامور به (۱۰)	

۵- د عارضينو مدیریت :

مدیره (څلورمه) رتبه	کفيل س، دکتور محمد حسن شرق
مامور به (۶)	
سرکاتب به (۸)	
کاتب به (۱۰)	

۶- د مامورينو مدیریت :

مدیره (څلورمه) رتبه	س، محمد ابوبکر
مامور به (۶)	
سرکاتب به (۸)	

۷- د محاسبی مدیریت :

مدیره (څلورمه) رتبه	س، فضل حق
مامور به (۶) د دوه تنه	
مامور به (۷)	
مامور به (۸)	
سرکاتب به (۹)	
کاتب به (۱۰)	

۸۔ داوراقود مدیریت لمبری قسم:

س، احمد کل

س، کل محمد

مدیر بہ (خلورمہ) رتبہ

مامور بہ (۶) د

سرکاتب بہ (۸) د دود تہ

د د بہ (۹) د دری تہ

کاتب بہ (۱۰) د دود تہ

دوہم قسم حفظیہ :

س، عبدالاحد

ماموریہ (۶) رتبہ

مامور بہ (۷) د

مامو بہ (۹) د

دویم قسم تبییض :

س، نظر محمد مہر زاد

مامور بہ (۶) رتبہ

مامور بہ (۷) د دود تہ

د اوراقو مخزن :

مامور بہ (۸) رتبہ

کاتب بہ (۱۰) د

پلمتی لوی رئیس لہ رتبہ وتلی

سرکاتب بہ (۸) رتبہ

تایست بہ (۱۰) د

دمحاسبانو دیوان :

ع، س حبیب اللہ

.....

.....

رئیس بہ اولہ رتبہ

معاون بہ (۳) رتبہ

مشاور بہ (۳) د

صداقت عظمیٰ

معا دن عضو به (۷) رتبہ
دربار د د (۷)
اوتیر

خلورم گروپ:

د مالیہ مدیر یا خلورمہ رتبہ من پیو محمد
اقتصاد عضو د (۶)
فوائد عامی د د (۷)
وزارتونہ

پنجم گروپ:

جنوبی مدیر به (۴) رتبہ
مشرقی عضو د (۶)
غرنی عضو به (۷) رتبہ
پروان د د (۷)

شپزم گروپ:

بدخشان مدیر د خاورمہ »
قطغن عضو د (۶)
مزار شریف د د (۷)
مېمنه د د (۷)

اوهم گروپ:

هرات مدیر د (۴) رتبہ من سلام الدین
کراچي عضو د (۶)
فرا د د (۷)
قندهار د د (۷)

براورديان دوه تنه

انگليسي ترجمان يونن

اداري تفتيش:

رئيس په اوله رتبه ع س يا پند د محمد

معاون د (۲) ع محمد سيد بي

اداري خانکه

امر په (۶) م ع عبيد الله شيد

کاتب د (۱۰) د

کميون الف

رئيس په (۲) رتبه ع عبدالسلام

عضو د (۴) م ع عبدالغفار

د (۵) م ع حشمت الله

لومړي گروپ:

کابل رئيس په (۴) رتبه م محمدانور

دب کميون عضو د (۵) د محمد زمان

د (۶) د

دالف کميون:

دوهم گروپ رئيس په (۲) رتبه ع غلام دستکير

جنوبي عضو د (۴) م ع عبدالرؤف

مشرقي، غزني د (۵) م ع عبدالله رمق

پروان رئيس د (۴) د

دب کميون عضو په (۴) د کل احمد

درېم گروپ عضو د (۶) د

دالف کميون رئيس په (۲) ع صالح محمد

صداوت عظمیٰ

.....

عضو بہ (۴) رتبہ .....
 د د (۵) د س محمد کبیر
 د د (۶) د
 دب کمیسیون عضو د (۴) د
 د د (۵) د س میر عیاض الدین
 غلورم گروپ عضو د (۶) د
 الف کمیسیون رئیس بہ (۳) رتبہ ع محمد کریم صاحبی
 بد خٹشان عضو د (۴) د .....
 قطیف د د (۵) د س فتح محمد
 مزار
 میمنہ
 دب کمیسیون رئیس بہ غلور صوبہ .....
 عضو بہ (۵) رتبہ س محمد امین

ریاست دیوان محاسبات

اول - حواله ای که بعد از غور و تدقیق به محاکم ریاست ویزه و بدفاتر مربوط
قبضه و ثبت گردیده ،

الف - حواله فطمی - ۱۷۵ - قطعه

ب - حواله آوانعی - ۴۲۸ - د

ج - مقاوله ها - ۶۹ - نسخه

بر علاوه یک تعداد زیاد اسناد خرج نیز بعد از غور و تدقیق و سنجش
ویزه گردیده ،

دوم - تخصیصاتی که از مدیریت توجید بعد از غور و اطمینان ویزه
و بدفاتر مربوطه عملی گردیده - ۸۵۰۵ - قطعه

۲ - مکاتیب صادره - ۱۱۶۰ - قطعه

۳ - ابروی سرجمع بودجه جهت هماهنگی و یکنواختی مملکتی در قتر
متمم وضع و صرفیاتی که رسیده در آن عملی شده .

سوم - چون در گذشته موجودی جنسی بصورت صحیح و قیمتدار بعمل
نیامده بود بکتمتداد از مأمورین ریاست تعیین و بطور کمیسیون های جداگانه
بغرض رهنمائی امور عینیات و دادن هدایات راجع بطرز انشاء و ثابق
به سیستم موجوده و علم آوری اجراءات و امورد فترداری بوزارت خانه ها
و دوائر مستقل تعیین و اعزام گردیده که مدتی کمیسیونهای مذکور
بوزارت خانه ها حاضر و موجودی شانرا طبق سیستم بطور قیمتدار
تکمیل که حسابات و اجمال جنسی وزارت خانه های ذیل بر ریاست دیوان
محاسبات واصل گردیده ،

۱ - مدیریت محاسبه صدارت عظمی

۲ - وزارت خارجه

۳ - وزارت داخله

- ۴ - وزارت عدلیہ
  - ۵ - وزارت مالہ
  - ۶ - وزارت معامرات
  - ۷ - وزارت معادن
  - ۸ - وزارت اقتصاد ملی
  - ۹ - وزارت فوائد عامہ
  - ۱۰ - وزارت زراعت
  - ۱۱ - وزارت معارف
  - ۱۲ - ریاست مستقل مطبوعات
  - ۱۳ - ریاست مؤسسات صحتی
  - ۱۴ - ریاست یوہنتون
  - ۱۵ - مکتب تخنیک عالی
  - ۱۶ - دبستان فیککی
  - ۱۷ - مکتب ابن سینا
  - ۱۸ - فاکولتہ ادبیات
  - ۱۹ - حقوق
  - ۲۰ - دارالعلوم شرعی حقوق
  - ۲۱ - مکتب زراعت
  - ۲۲ - فاکولتہ صاینس
  - ۲۳ - ریاست ضرابخانہ
  - ۲۴ - حکومت اعلیٰ غزنی
- از جملہ حسابات جنسی (۲۴) مرجع فوق دفترا حساب وزارت معارف و ریاست ضرابخانہ و مؤسسات صحتی کہ تحت تفتیش کمیسیون جنسی بودہ باقی حسابات آن تفتیش و تدقیق کردیدہ و بہ شعبہ مربوطہ سپردہ شدہ .
- چهارم - حسابات نقدی معاش و مصرف وزارت خانہ ہا ، ولایات و دوائر

مستقل که ریاست واصل گردیده - از آن جمله حسابات حیوانات ذیل تفتیش و سنجش گردیده :

۱- وزارت صحیه حسابات نقدی معاش و مصرف از برج جوزا الی قوس ۱۳۳۳

۲- وزارت فواید عامه » » » » » » » »

۳- وزارت معارف » » » » » » » »

۴- وزارت زراعت » » » » » » » »

۵- وزارت معدن » » » » » » » »

۶- مستوفیت حکومت اعلی پروان » » » » » » » »

۷- مستوفیت ولایت جنوبی حسابات واردات » » » » » » » »

۸- لواء شمالی حسابات واردات برج سنبله » » » » » » » »

۹- ریاست مستقل قبایل » » » » » » » »

۱۰- ریاست سکوک » » » » » » » »

۱۱- وزارت دفاع ملی از حمل الی برج قوس سال ۳۴

۱۲- صدارت عظمی از برج حمل الی سنبله سال ۳۴

یستم : فقراتی که در انجمن ریاست رویت و در اطراف آن فور و تدقیق بعمل آمده بعد از فور و تدقیق، فیصله صادر و بموجب احکام مقام رفیع صدارت عظمی بقرض ملی مراتب اصولی بدو اثر مربوطه ارسال گردیده .

۱- فقره باقیداری نمک .
۲- فقره کمبود سنگ های وزنی مفارقه (۱۱) و (۱۲) کویرانیف .
۳- فقره تفاوت قیمت سان یاخمیری ذمک شش فقر مضارمه داران دیوی تعاونی .

۴- فقره اوراق تفتیش دوره اول ریاست بازاروالی .

۵- فقره باقیداری قاریکة کوکوردسازی .

۶- فقره تفتیش و بازدید ورهنمایی امور هیئیات وزارت معارف .

۷- » » » » » » » »

۸-	فقره تفتیش و بازدید و رهنمایی امور هیئات و وزارت مطبعه برات				
۹-	فواید عامه	»	»	»	»
۱۰-	مالیه	»	»	»	»
۱۱-	هدایه	»	»	»	»
۱۲-	داخله	»	»	»	»
۱۳-	ریاست مستقل مطبوعات	»	»	»	»
۱۴-	مطابقه ملریا	»	»	»	»
۱۵-	روزنقون	»	»	»	»
۱۶-	مؤسسات صبحی	»	»	»	»
۱۷-	ضراحتخانه	»	»	»	»

ششم - تعداد مکاتیبیکه بوزارت خانه ها هدایات حسابی داده شده و دیگر امور اجرا گردید الی ۱۵ جدی - ۱۹۰۲ قطعه.

هفتم - بر علاوه برای اینکه امور حسابی مملکت یک نظم و نسق صورت گرفته باشد و طبق سیستم جدید حسابات مذکور ترتیب و تکمیل گردد و مامورین وزارت خانه ها بطرز انشاء جداول و وثایق مذکور بهلدیت حاصل نمایند بملاوه هدایاتیکه داده شده بامر مقام سدارت عظمی یک کورس مستعجله محاسبه افتتاح گردید که بدوره اول سه ماه و دوره دوم شش ماهه آن یک دست از مامورین وزارت خانه ها و دیوانر مستقل و بلدیه ها فرض تحصیل یک کورس مذکور شامل و تحت رهنمایی جمعی از مملکین لایق که قسمت اکثر آن از مامورین دیوان محاسبات بوده تدریس گردیده اند که بعد از فراغ بدوره اول و دوم کورس مذکور به تعداد (۹۰) نفر فارغ التحصیل گردیده بعد از اخذ تمهید بقنامه دیوانر مشهور به شان بخرش ایقایی وظیفه اعزام کرد بدو اند و دوره سوم ۶ ماهه آن نیز بشمول یکده ست از مامورین وزارت خانه ها افتتاح گردیده است بعد از سیر دی شدن دوره شش ماهه بکتمداد مامورین دیگر نیز به تعداد فارغ التحصیلان کورس مذکور افزایش بعمل آید.

هشتم - په علاوه اجراآت فوق که در طول ۹ ماه و یا نژده روز بعمل آمده است .
يك تعداد ماهورین از تا ریخ ۲۷ جوزا هداسته نظر به امر مقام رفیع
صدارت عظمی بغرض تفتیش و علم آوری بعضی فقرات بریاست بنار والی
خدمتی اعزام و تا اکنون در آنجا مصروف خدمت اند .

مدیریت تدقیق و تدوین قوانین صدارت عظمی

این اداره در موارد ذیل کوشش کرده است

- (۱) تدوین قوانین
- (۲) تحقیق و تدقیق
- (۳) یا نسخ پرشهای حقوقی و انفاذ تجاویز قانونی .
- (۴) توسعه کتابخانه .
- (۵) امور دفتر داری .

الف - امور تدوین - نظر به ناقص بودن اصولنامه مورین ملکی ، این مدیریت حسب الامر و الاحضرت صدر اعظم در سال ۱۳۳۱ هجری قمری جدید اصولنامه
متذکره را بنیاد نمود و در سال ۱۳۴۱ بعد از مطالعات تدقیقات مکرر به چسبات
متممندی که در آن ع ج سید عبد الله کفیل وزیر ارتداد علیه ویداعلی
رئیس معاکمات وزارت دفاع ملی و بنا علی - تاد عبد الکریم حقانی و اعضای مدیریت
قوانین اشتراک داشتند آخرین مسوده آن تحت (۱۷۰) ماده ، بتوافق آراء
ترتیب گردیده در آئینده قریب پروژه متذکره بمجلس عالی وزارت
داد خراهد شد .

ب - قانون جزایی معاکمات مورین ملکی تا هنوز تحت طور تدوین است
ج - اصولنامه شکار که بداخل (۲۶) ماده ترتیب پروژه
آن بو وزارت داخله ارسال گردیده تا از آنجا به مجلس وزراء تقدیم گردد .
د - تعلیمات تشامه قریه ناران که در ابتدای اغراض طرف بنا علی
اختر محمد رئیس سره میاشت ترجمه گردیده و بعد از طرف اعضای مدیریت

قوانین مطابق مقتضیات محیطی ترتیب یافته و بالاخره در جلساتی که ع ج شاعلی سید عبداللہ کفیل وزارت عدلیہ و ع ص عبدالرحیم معین وزارت داخلہ نیز شمولیت داشتند مکرر غور و بعد از اتفاق آراء پروژہ متذکرہ بحضور مقام صدارت تقدیم گردیدہ ولی بہ نسبت نوافصبکہ داشت محتاج تجدید نظر دیدہ شد و ازین لحاظ نا کثرت بہ مجلس وزراء رویت دادہ نشدہ و امید است در آئندہ قریب تعدیلات آن مکمل و بہ آن مقام عالی تقدیم شود .

ہدربارہ ترتیب پروژہ متحدالشکل قراردادہای مستخدمین خارجی برای رفع مشکلاتیکہ از ناحیہ انعقاد قرار داد ہا نا مستخدمین خارجی عاید بود نامر ع ج شاعلی وزیر خارجہ و معاون صدارت عظمی مسودہ آن تدوین و بعداً نمایندگان وزارت تہذیب و تعلیم خارجیہ - دفاع - ملی - معارف - قوانین عامہ - معادن و ریاسات یونیٹن و انحصارات اجتماع و درین بارہ غور نمودہ بہ اتفاق آراء پروژہ حاوی (۲۳) مادہ تصویب گردید - و بعداً با مر مقام صدارت عظمی برای آئندہ یکبار دیگر ہم نمایندگان فوق تحت ریاست شاعلی محمد مرید وزیر مغایرات تشکیل جلسہ دادہ و در آن بارہ غور مزید نمودہ و درین کمیسیون مسودہ قرار داد تدقیق و تصویب گردید .

۲- امور تدقیق و تحقیق :

الف - تدقیق اساسنامہ انجمن تربیہ افکار : اساسنامہ متذکرہ از طرف مدیریت عمومی مطبوعات ریاست مستقل مطبوعات ترتیب و جهت غور و تدقیق قانونی باین مدیریت رسید . اساسنامہ مذکور پس از غور و تدقیق و تصحیح و تعدیلات لازمہ نظر بہ لایحہ وظایف مدیریت بہ مرجعش اعادہ گردیدہ .

ب - اساس نامہ مؤسسہ کابل رادیو ہم از طرف مدیریت عمومی مطبوعات ارسال گردیدہ بود و بعد از غور و تعدیلات لازمہ دوبارہ بہ مرجع آن اعادہ شدہ است .

ج - لایحہ تاسیس و تدویر سینما ہا - تیاتر ہا و افتتاح مؤسسات فلم گیری

د افغانستان که از طرف مدیریت عمومی مطبوعات ترتیب شده و باین اداره رسیده بود و بعد از تدقیق و تعدیلات لازمه اعاده گردید.

د نظامنامه اتوموبیل کلوپ ملی افغن ترتیب مدیریت عمومی روابط فرهنگی بعد از غور، تصحیح، ترتیب و تنقیص و تعدیلات لازمه به مرجعش ارسال گردیده است.

ه - اصولنامه هوا نوردی ملکی که از طرف مدیریت عمومی هوا نوردی بکمر مشاور هوا بازی ایگا و ترتیب یافته و پروژه متذکره بعد از غور و تدقیق مدیریت قوانین بامر مقام صدارت در خلال جلسات متعدده در کمیسیون که متشکل از بناغلی الفی مدیر قوانین، بناغلی معصومی رئیس صنایع و ح بناغلی میدالوزاق قوماندان عمومی طیاره و ش بناغلی کلپهار مدیر عمومی هوا نوردی ملکی و اعضای این مدیریت شملت داشتند، تحت ریاست ع ج وزیر معادن و صنایع غور و تدقیق شد و در جلسه نمبر ۱۰۲ مورخ ۱۳۳۱ از ۲۴ مجلس وزرا تصویب و مصوبه متذکره بصدور حضور مبارک ملوکانه مزین و نسبت اینکه تصویب مذکور در موقع تعطیل سنوی شورای ملی تصادف کرده است بر حسب ماده (۲۲) قانون اساسی دولت، حضور ملوکانه اجرای آنرا اراده فرموده اند. ۳- پاسخ به پرسشهای حقوقی و تجاویز قانونی.

علاوه بر آنچه فوقاً تذکار رفت، به سوالات و پرسشهای حقوقی اکثر دوائر دولتی و ملی که از ناحیه عدم وضوح قانون و غیره بمشکلات قانونی و حقوقی مواجه بوده اند، جوابات مقتضی قانونی و حقوقی داده شده است که بطور نمونه چند مسأله آن ذیلاً بطور اختصار بیان میگردد.

الف - مدیریت عارضین صدارت عظمی به اثر مکتوب نمبر ۲۸۷۹ خویش راجع به یک نفر پرستاری سواد که در اثر تماس با مریضان ساری مصاب به مرض التهاب دماغی شده بود جهت اتخاذ تجویز قانونی به این مدیریت مراجعه و نگاشته اند هر گاه یک نفر مستخدم دوایر رسمی در حین اجرای وظیفه معیوب و یا علیل گردد و یا اینکه بمیرد یا فامبرده چه معامله باید کرد؟ تجویز قانونی گرفته شده است.

ب۔ همچنان راجع به موضوع باقی داری معتمد صا بر نام کدام دار حکومت اعلیٰ پروان، که پرسش مذکور نیز از طرف مدیریت هار ضین صدارت عظمیٰ بعمل آمده جواب قانونی لازمه داده شده است.

ج۔ کذا جواب مکتوب نمبر ۸۴۰۲ مدیریت هار ضین در خصوص شخصیکه متهم بفرار از سرحد گردیده و حکومت مربوط نامبرده را خلاف مقررات قانونی به جزای غیر عادلانه محکوم نموده بود، پاسخ مقتضی گفته شده است.

د۔ در خصوص موضوع عدم قناعت احمد ضیاء سابق کتاب ترانسپورت که بر فیصله مجلس وزارت معادن عدم قناعت خود را نشان داده بود، قانوناً جواب داده شده است.

هـ۔ گذشته از آن به جواب استعلامیه های اکثر دو اثر دولتی و مالی جوابات لازمه انشاء شده است.

۴۔ امور کتبخانه
از جمله لیست کتب قانونی و حقوقی ممالک اسلامی از قبیل ترکیه - مصر - ایران - عراق - سوریه - و کشور های متقدم مانند انگلستان - امریکا - فرانسه - هند و ایتالیا بوده که سال گذشته تهیه شده بود کتب لازمه و مفید آن انتخاب و منظوری آنرا از حضور والاحضرت صدر اعظم اخذ و تاکنون یک قسمت از آن بدست رس استفاده مرسیده، امید قوی است که درین نزدیکی ها همه آن برسد.

۵۔ امور دفتر داری و اعضای این مدیریت مطابق مقررات اصولی بالذات به امور دفتر داری نیز پرداخته است.

ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی

بملاحظه امکانات تطبیق پروژة مرتبه ریاست تفتیش اداری بدو آنچه واری امور سال ۱۳۳۴ بطور امتحالی پروگرامی ترتیب گردید که بروی آن تاجیکه کمیسیون ها و گروپ های موجوده رسیدگی توانسته اند اجراآت ذیل صورت گرفته است :

الف- تفتیش و بازرسی امور یکه پس از انجام تفتیش بر ریاست تفتیش اداری رسیده و مراتب اصولی خود را از نقطه نظر حصول هدايات و اوامر مقامات رفيعه و همچنان مقررات قرار های تحقیق را منعیت اینکه چه اشخاص از نقطه نظر حسن اجراآت قابل تقدیر و یا تحسین میباشد و چه اشخاص از نقطه نظر نارسای و در وظیفه مستوجب فرو گذاشت و غفلت و الاخره مرتکب مسؤلیت گردیده اند طی غور است.

۱- واری در اطراف عرایض يك تعداد اهالی حکومت كه مردم مربوط حكومت اعلی پروان بوسیله کمیسیون الف گروپ دوم تحت ریاست بناغلی غلام دستگیر رئیس گروپ دوم.

۲- واری و تفتیش حکومت جبل السراج مربوط حکومت اعلی پروان بوسیله کمیسیون الف گروپ اول ، تحت ریاست بناغلی عبدالسلام رئیس گروپ اول.

۳- واری و تفتیش امور حکومت محلی سرخود مربوط ولایت مشرقی بوسیله کمیسیون الف گروپ دوم تحت ریاست بناغلی غلام دستگیر رئیس گروپ دوم .

۴- واری و تفتیش امور حکومت محلی یغان مربوط ولایت کابل بوسیله کمیسیون الف گروپ اول تحت ریاست بناغلی عبدالسلام رئیس گروپ اول.

۵- واری و تفتیش امور بلده یغان مربوط بناروالی کابل توسط کمیسیون الف گروپ اول تحت ریاست بناغلی عبدالسلام رئیس گروپ اول .

۶- تفتیش و واری امور حکومت محلی وردك مربوط ولایت کابل بوسیله

کمیسیون الف گروپ اول، تحت ریاست بناغلی عبداللہ غفار شادرئین گروپ اول .

۷- تفتیش و بازرسی امور حکومت خوجانی ولایت مشرقی بوسیلہ کمیسیون

الف گروپ دوم تحت ریاست بناغلی غلام دستگیر رئیس گروپ دوم .

۸- تفتیش و بازرسی امور حکومتی فرد باغ غزنی بوسیلہ کمیسیون الف

گروپ دوم تحت ریاست بناغلی غلام دستگیر رئیس گروپ دوم .

۹- تفتیش و بازرسی امور حکومتی محلی جغتو مر بوط حکومت اعلیٰ غزنی

بوسیلہ کمیسیون الف گروپ دوم تحت ریاست بناغلی غلام دستگیر رئیس

گروپ دوم .

۱۰- تفتیش و بازرسی امور حکومتی محلی مقرر بوط حکومت اعلیٰ غزنی

توسط کمیسیون الف گروپ دوم تحت ریاست بناغلی غلام دستگیر رئیس گروپ دوم

۱۱- تفتیش و بازرسی امور حکومتی محلی جرم بدخشان بوسیلہ کمیسیون

الف گروپ چہارم تحت ریاست بناغلی عبدالغفار رئیس گروپ چہارم .

۱۲- تفتیش و بازرسی امور شعبہ جزا ، محکمہ ابتدائیہ ، احصائیہ مرکز

حکومت اعلیٰ بدخشان بوسیلہ کمیسیون الف گروپ چہارم تحت ریاست

بناغلی عبدالغفار رئیس گروپ چہارم .

بہ- اوراق تفتیشیکہ پس از انجام تفتیش و بازرسی از طرف کمیسیون

ہای مربوط بر ریاست تفتیش اداری رسیدہ و پس از حصول اوامر مقامات

رفیعہ تحت مطالعہ و تدقیق ہیأت تحقیق بودہ و مراتب اصولی آن تاکنون طی

نشده .

۱۳- بازرسی و تفتیش امور حکومت سپین بولدک مر بوط ولایت قندھار

بوسیلہ کمیسیون الف گروپ سوم تحت ریاست بناغلی صالح محمد رئیس

گروپ سوم .

۱۴- بازرسی و تفتیش امور حکومت محلی ارغنداب مر بوط ولایت قندھار

بوسیلہ کمیسیون الف گروپ سوم تحت ریاست بناغلی صالح محمد رئیس

گروپ سوم .

۱۵- تفتیش و بازرسی امور حکومت محلی چهاردهی بوسیله کمیسیون ب گروپ اول تحت ریاست بناغلی حشمت الله رئیس کمیسیون ب ، گروپ اول .

۱۶- تفتیش و بازرسی امور شعبه جزاء ، شعبه احصائی ، محکمه ابتدائیه مرکز حکومت اعلی غزنی بوسیله کمیسیون الف گروپ دوم تحت ریاست بناغلی غلام دستگیر رئیس گروپ دوم .

۱۷- تفتیش و بازرسی امور حکومت محلی خان آباد ولایت قطن بوسیله کمیسیون الف گروپ چهارم تحت ریاست بناغلی عبد الله رئیس گروپ چهارم .

۱۸- مواضعیکه تحت تفتیش قرار گرفته و اوراق تفتیش و نتایج آن بریاست تفتیش اداری وارد شده و یا مسلسل مواصلت می نماید .

۱۸- تفتیش و بازرسی امور مدیریت مامورین وزارت داخله بوسیله کمیسیون الف گروپ اول تحت ریاست بناغلی عبد الله غفار شاد رئیس گروپ اول .

۱۹- تفتیش و بازرسی امور حکومتی میدان مر بو طولایت کابل بوسیله کمیسیون ب گروپ اول تحت ریاست بناغلی حشمت الله رئیس کمیسیون ب گروپ اول .

۲۰- تفتیش و بازرسی امور مدیریت عمومی تفتیش وزارت داخله بوسیله کمیسیون ب ، گروپ اول تحت ریاست بناغلی محمد زمان کریم زاده رئیس کمیسیون ب گروپ اول .

۲۱- تفتیش و بازرسی امور مدیریت محاکمات وزارت داخله بوسیله کمیسیون ب گروپ اول تحت ریاست بناغلی محمد امان کریمزاده .

۲۲- تفتیش و بازرسی امور نسبی محمد ایوب حاکم سابق خان آبادکه بمراض یک تعداد اهالی در ریاست تفتیش اداری رسیده کی بعمل آمده

- تحقیق و اکمال دوسرے بہ هیأت تفتیش اداری صدارت کہ : امور ولایت قلعن موظف است محول کشته است :
- ۲۳- کمیسیون الف گروپ چهارم تحت ریاست بناغلی عبد الغفار رئیس گروپ چهارم جهة تفتیش و بازرسی امور شعبہ جزاء ، احصائیہ ، محکمہ ابتدائیہ مرکز حکومت اعلیٰ میمنہ و تفتیش حکومت محلی اندخوی و حکومت محلی پشتون کوت مربوط حکومت اعلیٰ میمنہ اعزام شدہ اند کہ امور بعضی دوائر و حکومتی ما را تفتیش کردہ اند .
- ۲۴- کمیسیون الف گروپ چهارم تحت ریاست بناغلی عبد الغفار رئیس گروپ چهارم جهة تفتیش و بازرسی امور شعبہ جزاء ، احصائیہ ، محکمہ ابتدائیہ مرکز ولایت مزارشریف و تفتیش امور حکومت محلی آفچہ و تفتیش امور حکومت محلی سرپل اعزام شدہ است کہ کارشان دوام دارد .
- ۲۵- تفتیش و بازرسی حکومت محلی غور بند مربوط حکومت اعلیٰ پروان بوسیله کمیسیون الف گروپ دوم تحت ریاست بناغلی غلام دستگیر رئیس گروپ دوم .
- ۲۶- تفتیش و بازرسی امور شعبہ جزاء محکمہ ابتدائیہ ، مغارف ، احصائیہ حکومت کلان کاپیسا مربوط حکومت اعلیٰ پروان بوسیله کمیسیون الف گروپ دوم تحت ریاست بناغلی غلام دستگیر رئیس گروپ دوم .
- ۲۷- تفتیش و بازرسی امور شعبہ حقوق ، شعبہ جزاء ، محکمہ ابتدائیہ حکومت اعلیٰ پروان بوسیله کمیسیون الف گروپ دوم تحت ریاست بناغلی غلام دستگیر رئیس گروپ دوم .
- ۲۸- تفتیش و بازرسی امور اداری خاڑوالی کابل بوسیله کمیسیون الف گروپ سوم تحت ریاست بناغلی صالح محمد رئیس گروپ سوم .
- و - اجرا آتی کہ از مرکز ریاست تفتیش اداری مستقیماً بہ سلسلہ مدیریت اداری صورت گرفته است :
- ۲۹- انجام کار تحقیق شرکت برق تحت ریاست بناغلی یابند محمد رئیس عمومی تفتیش اداری .

۳۰- انجام کار تفتیش امور اکمالات، مربوط بوزارت دفاع ملی و ریاست تهیه وزارت مالیه که ښاغلی پاینده محمد رئیس عمومی تفتیش اداری در آن عضویت داشته است .

۳۱- تحقیق مطالی اوراق دوسیه نسبتی عبدالوهاب، مستوفی سابق ولایت کابل. از ولایت کابل به وزارت مالیه بوسیله ښاغلی پاینده محمد رئیس تفتیش اداری .

۳۲- واریسی ښاغلی رئیس تفتیش اداری ، با هیأت مقررہ در مسأله « قوماندان امنیه حکومت کلان کاپیسا وده » نام ، سر محمد عمر حاکم کاپیسا .

۳۳- موضوع زمین ها و آسیاب واقع بدکک و او نیاز که بین يك قسمت از اهالی آن با متنازع فیه بوده وار مجلس عالی وزراء بقرض رسیدگی بریاست تفتیش اداری محول شده و تحت تحقیق است .

۳۴- انجام کار تفتیش و تحقیق دوسیه نسبتی حاجی شیر محمد، موئد اقل دشت ارچی و ښاغلی غلام قادر حاکم کلان تالقان تحت ریاست ښاغلی عبداللہ غفارشارد، رئیس گروپ اول .

۳۵- اشتراک اغلی محمد یوسف « وحدت » مدیر اداری تفتیش به کمیسیون املاکی وزارت مالیه در موضوع املاک دشت ارچی کار کردگی محمد عثمان مامور املاک مربوط بجریان کار حکومت کلان تالقان و دارا الحکومگی ولایت فطغن .

۳۶- اشتراک ښاغلی عبداللہ غفارشارد ، رئیس گروپ اول هیأت مقررہ ریاست انحصارات دولتی در قسمت چک های ساختمانی .

۳۷- اشتراک ښاغلی میرغیاث الدین عضو تفتیش در کمیسیون منتخبه قومانده عمومی ژاندارم و پولیس وزارت داخله در قسمت اراضی در لرگین دایزنگی متنازع فیه بین دو دسته از اهالی آنجا .

- ۳۸- اشتراک بیاعلی حضرت المین در هیأت منتخبه مدیریت محاسبه صدارت عظمی، نسبت سوابق و اسناد میرزا نیاز محمد.
- ۳۹- دوسه موضوع چوب‌های ارچه خریداری کمپنی مورسین که بغرض تدقیق بر ریاست تفتیش اداری راجع گشته است.
- ۴۰- موضوع پرسنگه و شنکرداس هندو که فیصله آخرین ازر ریاست تفتیش اداری صورت گرفته و موضوع بغرض تحصیل پول بولایت کابل راجع شده است.
- ۴۱- تحقیق در اطراف عرض یکمده اما لی ارزگان که در ریاست تفتیش اداری صورت گرفته است.

امور ریاست المپیک افغانستان

ریاست المپیک افغانی طبق سالهای گذشته تا اندازه که درخور اقتدارش بود به امور ورزش و تقویه ورزشکاران کسبی و شوفی مملکت کوشیده است.

چون اساس وظائف المپیک ها که در دیگر ممالک دنیا یگانه مقام آمره ورزشی ممالک محسوب می‌شوند، تربیه و آمادگی تیم ها و جوانان است بغرض اشتراک در مسابقات المپیک بین المللی که بعد از هر چهار سال در مرکز یکی از ممالک صورت می‌گیرد. چنانچه بتاريخ ۲۰ نومبر ۱۹۵۶ عیسوی در شهر ملبورن اوسترالیا بر ریاست هلیا حضرت ملکه برتانیای نیز مسابقات دائر خواهد شد.

بعد از اینکه دعوتنامه رسمی از ریاست المپیک اوسترالیا بنام ریاست المپیک افغانستان رسید موضوع اشتراک افغانستان را در مسابقات بین المللی ملبورن از اثر مقامات صالحه منظوری حاصل نمود که از اشتراک یک تیم ملی فوتبال و یک تیم ملی هاکی در مسابقات بین المللی ملبورن به المپیک اوسترالیا خبر داده شده است. دعوتنامه های متعددی از ممالک ذیل

برای اشتراك ورزشكاران افغانی امسال رسیده كه ورزشكاران افغانستان را دعوت كرده بودند، واز طرف ریاست المپيك از اشتراك تیمهای افغانی بنا بر معاینه ذیل هذر خواهسته شده :

مسابقه فوتبال

افغانستان

و اتحاد

جمهوری

شوروی در

مسابقه سال

۱۳۳۴

۱- دعوتنامه رسمی ریاست المپيك یولیند از نفری انلتیک افغانستان.
۲- دعوتنامه رسمی مسابقات اسب دوانی بین المللی ذخیره اسپاز طرف مؤسسه المپيك ستوكهولم به المپيك افغانی .

۳- دعوتنامه رسمی نشان زدن تفنگك و تفنگچه بین المللی از نشانی های عسکری و ملکی افغانستان .

۴- دعوتنامه رسمی مملکت ایتالیا از ورزشكاران کابل برای مسابقات بین المللی سیورت های زمستانی .

در سال ۱۳۳۴ ریاست المپيك افغانی همیشه با ریاست المپيك ممالك در تماس بوده ریاست المپيك ۸۶- مملکت را برسمیت شناخته است همچنین ریاست المپيك امسال با ۲۴ فیدراسیون بین المللی داخل مكاتبه بوده و قوانین و مقررات انواع ورزش های بین المللی را از آنها خواهسته

و نزد خود موجودند از دکه در صورت نشر يك مجله ورزشی البته همه قوانین و دستورات به فرض مزید معلومات خود آنان مملکت اشاهه خواهد یافت همچنین در سال ۱۳۲۴ دو کمیته رسمی المپیک که آنها از طرف تمام دنیا بر سمیت شملخته شده با المپیک افغانی داخل مکاتبه می باشند ریاست المپیک افغانی هم آنها را بر سمیت شناخته ۱- فیدراسیون بین المللی طب ورزشی در ایطالیا ۲- فیدراسیون بین المللی ورزشکاران کشتی ها در بلژیک ۳- در اثر دهوشامه رسمی ریاست المپیک بین المللی فرانسه که از همه رؤسای المپیک دنیا به ۱۴ ماه جون پاریس دائر شد و مجلس مذکور عبارت از ۱۴۸ عضو بود از طرف افغانستان در مجلس بین المللی مذکور شاعلی رئیس المپیک محمد فاروق سراج بحیث عضو اول و شاعلی عبدالشکور ولی رئیس طلاب افغانی در پاریس بحیث عضو دوم در کنفرانس بین المللی سیورتی پاریس شرکت نمودند

در سال ۳۴ سال هاجم گذشته از طرف ریاست المپیک افغانی يك تیم فوتبال منتخبه هند و يك تیم هاک کی منتخبه و يك دسته بینگ پونگ بازیان

مسابقه والیبال

تیم کابل و

سفارت شوروی

در جشن استقلال

سال ۱۳۳۲

از مملکت دوست مهندوستان بفرض اشتراك در مسابقات ورزشی جشن استقلال وطن دعوت شده بود که ترتیب دعوت‌ها و مصارف بودوباش و مسابقات آنها باتیم‌های داخلی و هم ترتیب مسابقات تیم منتخبه و الیال اعضای سفارت کبرای اتحاد جماهیر شوروی و دیگر روسها باتیم‌های داخلی و مسابقات سافتبال و باسکتبال با امریکائی‌های مقیم کابل و نمایش مسلسل پهلوانی باستانی بین پهلوانان معروف کابل و عموم نمایش‌های ایام فرخنده جشن استقلال افغانی و جشن پښتونستان بدوش ریاست المپیک بود که از حسن انتظام و ترتیب مکمل آن مکانی می بر تشکر و امتنان از طرف ریاست تیاروالی کابل و ریاست مستقل قبا بل اسمی ریاست المپیک متغایره شد.

قرار سال گذشته بتاریخ ۲۲ میزان بروز جشن تولدی اعلیحضرت هما یونی مسابقه بزرگ قهرمانی بزکشی که هر ساله بین دو تیم قطغن و مزار شریف می بود امسال تیم بزکشی حکومتی اعلی میمنه هم از طرف ریاست المپیک دعوت شد که جملاً سه تیم بزکشی عبارت از شصت و پنج نفر

مسابقه

بزکشی

سال

۱۳۳۴

سواران دعوت شدند که ترتیب جای بود و باش و خورا که انسانی و حیوانی و جای رهایش آنها را ریاست المیک به کمک ریاست لوازم وزارت دفاع ملی گرفته شد و مسابقه بزرگی بحضور اعلیحضرت معظم و اعضای کابینه و کور دیپلوماتیک و غیره و عامه مردم در میدان بگرامی اجراء شد در نتیجه برای بار دوم تیم مزار شریف (توغ) قهرمانی بزرگشی را از حضور اعلیحضرت همایونی دریافت نمود.

ترتیب مسابقات پهلوانی و بزرگشی هفته مخصوص سره میاشت و مسابقه بزرگشی که در اثر تشریف آوری شاغلی (اونو) صدر اعظم برما صورت گرفت و مورد پسند عموم واقع گردید.

ترتیب نمایش بزرگک آتن ملی و مسابقه مہیج بزرگشی که بماء فوس سال ۱۳۳۴ به تقریب ورود مارشال بولگائین و خروسچف لیدران جماهیر اتحاد شوروی صورت گرفت و مورد پسند مهمانان ما واقع شد و از طرف مارشال بولگائین در اثر حسن انتظام مسابقه و نمایشهای مذکور یک جمعیه میناتور کار قدیم شوروی که تصویر قهرمان تاریخی تبر انداز روسیها در آن رسم شده بر ریاست المیک هدیه داده شد و در نتیجه مسابقه نیم قطغن بر تیم مزار غالب بر آمد و یک بزرگک نقرهئی که از طرف ریاست المیک تهیه شده بود از طرف مارشال بولگائین به پهلوان عبدالخالق افغان چاپ انداز قطغنی داده شد.

ترتیب نمایش دلچسپ وزنه برداری (پول اندرسن) امریکائی قوی ترین مرد دنیا و پنج نفر دیگر وزن بردارانی بین المملی امریکائی بصورت رایگان در غازی سددوم برای اهالی کابل نمایش داده شد. دعوت های لازمه تیم وزنه برداری امریکا که مهمان ریاست المیک افغانی بودند و یادگارهایی که از طرف ریاست المیک به وزنه برداران امریکائی اعطا شد و با تشکر و خوشی پذیرفتند.

در سال گذشته (۱۳۳۳) از دعوت ریاست المیک اتحاد شوروی که یک تیم فوتبال افغانستان را برای مسابقات دعوت نموده بودند، معذرت خواسته

شده بود و احساس دوباره به عنوان ریاست المپیک مکتوبی از شعبه فوتبال اتحاد شوروی رسید. یک تیم فوتبال تحت اثر بناغلو رئیس یوهنتون و رئیس المپیک بنام تیم کابل بغرض اجرای مسابقات دوستانه به دولت اتحاد جماهیر شوروی به اول میزان سفر نمودند و پس از اجرای مسابقات و وضع بسیار دوستانه که از ورزشکاران شوروی دیده شد بتاریخ ۲۱ میزان سال مذکور هیأت سیورت مین ها و ایس بکابل مراجعت نمود.

امسال در مجلس بین المللی که حکم های بین المللی انتخاب میشود بناغلی محمد فاروق سراج رئیس المپیک افغانی از طرف مجلس مذکور بعیت حکم بین المللی فوتبال دنیا به اکثریت تمامه تمام اعضای مجلس بزرگ بین المللی شناخته شد و ۸۶ المپیک دنیا نامبره را رسماً حکم بین المللی شناختند و این دومین بار است که یک افغان بعیت حکم بین المللی مسابقات رسماً از طرف تمام ملل منتخب می شود.

مدیریت ارتباط امداد تخنیکي ملل متحد

و اداره همکاری بین المللی اضلاع متحده امریکاء
این مدیریت ابتداء بوزارت اقتصاد ملی مربوط ولی به نسبت وسعت امور و بسط علاق آن با دوائر مختلفه مملکتی لازم دیده شد که بمقام صدارت عظمی مربوط گردد، لهذا در سال ۱۳۳۳ تحت اثر بناغلی فیض محمد متخصص اقتصاد در صدارت عظمی تمرکز گرفت. در اوائل سال ۱۳۳۴ تدویر این اداره به بناغلی فقیر نبی الفی متخصص حقوق تفویض گردید.

لا یحیه وظایف مدیریت ارتباط امداد تخنیکي ملل متحد
و ایالات متحده امریکاء قرار آتی است:

(۱) فراهم نمودن تسهیل روابط بین دوائر حکومتی و هیأت امداد تخنیکي یوان و نقطه ایالات متحده امریکاء.

- (۲) رفع نمودن اشکایات هردو هیأت مذکور و دوایر افغانی در مواجه قرار داده و پروژہ های مصوبہ کہ وقتاً فوقتاً بوقوع پیوستہ و غیرہ مشکلا تیکہ در راه پیشبرد کار آنها باید میگردد .
- (۳) حصول ارقام و اطلاعات مربوط بہ یلان و پروژہ ها و غیرہ تجا و یزیکہ راجع بہ آن بین هردو هیأت متذکرہ فوق و دوایر افغانی موافقہ بعمل آمده و تہیہ احصائیہ های منظم بغرض اطلاع صدراعظم .
- (۴) حصول فہرست احتیاج دوایر دولتی و مؤسسات خصوصی کہ پس از موافقہ صدر اعظم بہ ہیأت های امداد تخنیککی یو-ان-و-اس تفویض خواہد گردید .
- (۵) حصول نقل راپورت ہا و پروژہ ها با ترجمہ آن کہ از طرف متخصصین هردو ہیأت بدوایر افغانی سیردہ میشوند و پس از تحقیق اجراآت دوایر مربوطہ زاپور راجع بہ چگونگی چنین پروژہ ها تہیہ و حضور صدراعظم چہت استعہاد تقدیم خواہد گردید .
- (۶) متخصصین کہ از طرف ہیأت امداد تخنیککی بہ افغانستان فرستادہ میشوند بہ ادا رات مربوطہ معرفی و از اجراآت و فعلا لہتہای متخصصین مذکور مراقبت بعمل خواہد آمد .
- (۷) وقتاً فوقتاً راجع بہ حاضری و مصروفیت متخصصین امداد تخنیککی از دوایر مربوطہ معلومات خواستہ شدہ و در صورت عدم یابندی ایشان در وظیفہ، کیفیت بہ ادارہ های مرکزی آنها و ہم بہ خودشان ابلاغ و علت آن استفسار خواہد گردید .
- (۸) وارسی و مزایف اموال حکومتی از قبیل موتر - فرنیچر و غیرہ کہ بغرض پیشرفت کار متخصصین بایول افغانی خریداری گردیدہ است .
- (۹) تخصیصہ های مصارف اعضای ہیأت امداد تخنیککی یو-ان-و-اس بروفق موافقہ های تحریری بین دولت و رئیس ہیأت امداد تخنیککی بحساب ہیأت در بانک انتقال دادہ خواہد شد .

۱۰. داشتن اطلاعات مکمل راجع به مستخدمين افغانی که باهيات يون و يو-اس کارمی نمايند، خواه مستخدمين مذکور از بست بودجه افغانی معاش اخذ نمايند و خواه از بودجه های مربوط هودو هيات .
 اين اداره با ملحوظ رعایت و تطبيق وظائف معينه فوق و اجرای امور مراسلات يومی و باز رسی در امور جاریه پروژه ها و اخذ و اعطای مشاوره از متخصصين و اشخاص مربوط ، و ارسى با وضاع ادارى مؤسسات تخنيکى يو - ان و يو اس ، تنظيم و ترتيب پروگرام های شعبا تیکه استمداد تخنيکى نموده اند - و تعيين نوع متخصصين و و ارسى بسوا بقى شان وغيره تسهيلات لازمه به دوائر ذيلافه ، عقد قرار داد مبلغ دو نيم مليون دالر با اداره همکارى بين المللى ايالات متحده امریکا را نیز انجام داده که از طرف افغانستان والا حضرت سردار محمد نعيم وزير امور خارجه و شاعلى فقير نبى الفى مدير ارتباطاتمداد تخنيکى و از طرف حکومت ايالات متحده امریکا جلالتماب انکس وارد سفير کبير امریکا مقيم کابل و مستر رابرت سنايدر مدير اداره همکارى بين المللى موافقه مذکور را امضاء نمودند که مبلغ متذکره برای سال (۱۹۵۰) بالای پروژه های ذيل به مصرف ميرسد :

- (۱) پروژه انکشاف دهات
- (۲) » انکشاف زراعتى وادى هلمند
- (۳) » کشيدن کانال دروادی هلمند
- (۴) » انکشاف زراعتى عمومى مملکت
- (۵) » تجسس آب سطح زمين وادى هلمند
- (۶) » منابع معدنى و حاصلات زغال سنگ
- (۷) » صحت عامه دروادی هلمند
- (۸) » مکتب تخنيک ثانوى
- (۹) » » زراعت

(۱۰) پروژه دارا المعافین

(۱۱) د فا کولتہ زراعت

(۱۲) د تعلیمی وادی ہلمند

(۱۳) د ادارہ عامہ وادی ہلمند

(۱۴) د انکشاف فرا وادی ہلمند

همچنين سنجش و تعيين پروگرام امداد تخنيكي كه از طرف اداره امداد تخنيكي ملل متحد صورت ميگيرد - و اندازه قيمت آن امداد براي سال ۱۹۵۶ يك مليون و نود و هشت هزار دالر بوده كه شقوق مختلفه مصارف - زراعت، صعيه - صنايع و معادن - ماليه - فوائد عامه - مطبوعات - مخابرات وغيره مستفيد ميشوند، ذريعه اين مديريت بعمل آمده، براي تهيه معلومات، پروگرامهاي عملياتي امدادي تخنيكي ملل متحد و اداره همكاري بين المللي ايالات متحده امريكا كه در افغانستان بعمل آمده، بطور اختصار ذيلاً تقديم ميشود:

الف: اداره همكاري تخنيكي بين المللي ايالات متحده امريكا از سال ۱۹۵۱ در افغانستان آغاز بكار نموده - و در پروژههاي مختلفه مملكت بامشوره دوائر ذي علاقه شروع به عمليات نموده اند. هيات موصوف در افغانستان طبق موافقه منعقدہ مصارف اداري متخصصين - حمل و نقل اجناس، و متخصصين كرايه منازلشان و امثال آنها خودشان تهيه و البته در پروژه هاي كه اجراآت ميديارند معاونين و همكاران افغاني داشته و بنسبت عمده مصارف محلي پروژههاي مزبور بخدمت خود افغانستان و معاونت هاي تخنيكي از قبيل متخصصين و مشاورين و بعضي ملزموه و ادوات از طرف آنها تهيه ميگردم. در پروژه هائيكه تا حال به افغانستان همكاري نموده اند قوار آتي خلاصه ميشود:-

همكاري تخنيكي با پروژه هاي وادي هلمند:-

همكاري اداره همكاري بين المللي اضلاع متحده امريكا در وادي هلمند

عبارت است از تنظیم و تحفظ سیستم آبیاری انکشاف زراعتی با شتمال انجنیری
زراعت جنگلات، تربیه حیوانات نباتات، کشاورزی، معاد فطرت خاک زراعتی،
انکشاف دهات، حفظ الصحة عامه و اداره عامه.

- قسمت هائیکه زیاد تر ذریعه ایشان انکشاف نموده عبارت است از:
- (۱) تجمع نمونه ها و اندیکت های هایدرو لوجیک که به منظور تنظیم جریان آب از سر بندها ضروری میباشد.
  - (۲) نگهداری نهرها و جویبارها.
  - (۳) فارمول گذاری و اجرای یک پروگرام زراعتی برای وادی هلمند.
  - (۴) تاسیس مؤسسات فارمهای نباتات - جنگلات - و پروگرام صحیه - و معارف.

(۵) تاسیس تشکیلات وادی هلمند با اساسات صحی و تنظیمی و امثال آن.
قیمت همکاری تخنیکي که قبل از ۱۹۵۶ درین وادی بعمل آورده اند،
(۱۸۳۹۰۰۰ - دالر) بوده

و در سال ۱۹۵۶ (۶۱۴۰۰۰ دالر) و تعداد
متخصصینیکه درین محل کار کرده و می نمایند ۲۶ نفر میباشد.

همکاری تخنیکي با وزارت معادن و صنایع :

همکاری تخنیکي با معدن ذغال سنگ اشیسته و کرکر از ۱۹۵۲ شروع گردیده
و بر علاوه در طرح پلانهای معدنی و استعمال حاصلات معدنی - محافظه معادن
امتناع آتش و کنترول آن صورت گرفته - و همچنین در شق سمیت سازی
و تولید آن اعداد تخنیکي بعمل آورده اند - و لهذا اقیاس را پور مفصل بنام
(سروی زمینه صنایع - حمل و نقل و ذخائر برق در افغانستان) که را پور
بس مقید است بوزارت صنایع و معادن از طرف متخصص مؤظفه اداره همکاری
بین المللی تحریر و برای استفاده آن وزارت تقدیم گردیده .

قیمت همکاری تخنیکي با وزارت موصوف قبل از ۱۹۵۶ (۲۷۰۰۰۰) دالر

و در سال ۱۹۵۶ (۹۳۰۰۰) د

و تعداد اشخاصیکه درین زمینه خدمت نموده اند ۴ نفر می باشد.

همکاری تخنیکي باوزارت صحیه :

داره همکاری بین المللی محض دروادی هاست. فرض آمادہ ساختن صحت عامہ و تسہیلات - غذا الصحتہ مجبلی و تنظیمات مجلی - وضع پروگرام تربیہ صحت عامہ توسط تعلیم و تدریس و امثال آن همکاری تخنیکي را با وزارت صحیه اجرا و مبلغی کہ درین زمینہ تا حال بمصرف رسانیدہ (۱۹۲۰۰) دالر بودہ و بکنفر داکتر مصروف این نوع خدمت در آنجا می باشد .

همکاری تخنیکي باوزارت فواید عامہ :

در ۱۹۵۴ رایوری مفصلی نسبت کشودن موسسہ ترمیم سرکها در افغانستان ذریعہ یک نفر مشاور سرک سازی اداره همکاری بین المللی به وزارت موصوف سیردادہ شدہ .

در سال ۱۹۵۶ اداره موصوفہ شدہ فقر انجیر سرک سازی ویل سازی را بدسترس وزارت فواید عامہ میگذازد. قیمت همکاری تخنیکي باوزارت فواید عامہ قبل از ۱۹۵۶ مبلغ (۶۵۰۰ - دالر) و برای سال ۱۹۵۶ - سه نفر متخصص در خواست گردیدہ .

همکاری تخنیکي باوزارت معارف :

همکاری اداره بین المللی ایالات متحدہ امریکا در توسعه و پیشرفت مکاتب ابتدائی - مکاتب صنایع - میخانیک دارالمعلمین و روہنجی ها و یوہنتون کابل، همکاری ذیل را اجرا نموده اند -

(۱) همکاری فنی باوزارت معارف در قسمت پروگرامهای دہات افغانستان کہ پروگرامهای آن توسط وزارت معارف ترتیب گردیدہ است.

(۲) در تربیہ معلمین وجوانهای مکاتب ابتدائی و ثانوی مکاتب حرفوی مخصوصاً تخنیک وزراعت بذل مساعی نموده اند .

(۳) تربیہ معلمین در ۱۹۵۴ تحت یک قرار داد بین مکتب دارالمعلمین و دارالعلوم کولمبیا تاسیس و اجرای امور توسط وزارت معارف بمعاونت

يونسکو - دارالعلمين ويوهنتون کولمبيا صورت گرفته وهمکاري مؤفري را انجام ويک موسسه عرفاني تحت سه هدف (۱) تنقيع عرفاني براي پلان- گذاري (۲) توليد مواد تدريسي که براي ترويج پروگرام جديد لازم است (۳) تشکيل پروگرامهاي تخصصي به تدارک و مرام مفتشين و معلمين عرفاني که داخل خدمت انده تاسيس کرديده .

(۴) وارسى نيم مذکور با معلمين و اداره کنندگان ، مکاتبات تجربوي مکتب تخنيک ثا نوي و دارالعلمين که تعداد شان (۱۲۶) نفر ميباشد .

(۵) در نظر است چنيکه تربيه معلمين به سويه دارالعلوم ارتقا جويد .

يک يوهنتن بنام تعليم و تربيه به يوهنتون کابل اينزاد ولسان انگليسي که جنبه مهم را دارد در پروگرام مذکور در جنوري ۱۹۵۶ بمرام سه مقصد ،

(اول) حصول اشخاص کافي در افغانستان براي تدريسي انگليسي (دوم)

جريان تدريسي به زبان انگليسي (سوم) تهيه مواد ضروري تدريسي لسان انگليسي در معرض اجرا قرار خواهد گرفت .

(۶) کورسهاي اساسات زراعت و باغداری مکتب نیز به معلمين تعليم کرديده .
ب - زراعت و ميخانه کي

(۱) امداد به تربيه حرفه زراعت و تربيه تخنيکي در مکتب مذکور کافي بوده .

(۲) تهيه ميخانه کي ها ، برقي ها ، مساح ها ، معمارها و متخصصين عمرانات راديو ، مترولوزي ، ترميم موترها و امثال آن در مکتب تخنيک ثا نوي ذريعه متخصصين مذکور صورت ميگيرد .

(۳) مکتب زراعت و ميخانه کي به اساس يك قرارداد با دارالعلوم و هينک کک ميشود .

مصرف همکاری باوزارت معارف قبل از ۱۹۵۶ مبلغ (۱۳۴۲۰۰۰ دالر)
ودرسال ۱۹۵۶ * (۴۸۵۰۰۰ د)
وعدۀ متخصمین پروژہ ۴۱- نفر میباشد

همکاری امداد تخنیکي باوزارت اقتصاد ملی:

الف - انکشاف و ترقی دهات در زمینه های معارف، زراعت، صنعت، صحت
عامه، و امور تعمیرات به بیمانه کوچکی در افغانستان - و این امر تحت
ادارۀ وزارت اقتصاد ملی صورت میگیرد، این امر از شبو کی آغاز یافته
و بطرف وادی لوگرد در انکشاف است. برای امسال مد نظر است تا به
تعداد ۷۵ فریه را تحت پروگرام عملی قرار دهد.

خلاص پروگرام آن عبارتست از اصلاح تهرینات زراعتی و طریقہ های
حفظ المصہ محیطی، و سایر توسعه معال های عرفی کور سهای اکابر
و طریقہ های تنمیه صنایع دستی کوچک منظور بهبود زراعت، صحت عامه،
معارف، و صنایع دستی و غیره. توقع می رود تا این جور فعالیت در سراسر
افغانستان پهن گردیده و حیات دهاتی ها نیز صورت تجدید را اختیار
نماید.

بر علاوۀ وادی لوگرد پروگرام انکشاف دهاتی در وادی هلمند ذریعہ
میات مذکور نیز عملی میگردد.

مصرف همکاری تخنیکي به پروژہ انکشاف دهات قبل از ۱۹۵۶ مبلغ
۴۵۰۰۰ - دالر

ودرسال ۱۹۵۶ مبلغ ۴۳۰۰۰ - د
وعدۀ متخصمین پروژہ مذکور ۸- نفر میباشد.

همکاری فنی باوزارت اقتصاد ملی:

ازوزارت اقتصاد در شق تربیۀ ادارۀ عامه و مشاورۀ فنی مسائل اقتصادی
دو نفر متخصمین کار نموده و اندازه قیمت همکاری شان باوزارت موصوف
۴۰۰۰ - دالر و وعدۀ متخصمین دو نفر بوده.

همکاری تخنیکي مؤسسه همکاری بین المللی اضلاع متحده امریکا
در سال جاری ۱۹۵۶ قرار آتی است :

- (۱) برای امور زراعتی افغانستان ۲۸۲۰۰۰ - دالر
- (۲) » » معادن و صنایع افغانستان ۱۲۳۰۰۰ - »
- (۳) » » ترانسپورت » ۱۰۰۰۰ - »
- (۴) » » صحت عامه » ۳۹۰۰۰ - »
- (۵) » » معارف » ۱۱۴۳۰۰۰ - »
- (۶) » » اداره عامه » ۱۵۷۰۰۰ - »
- (۷) » » انکشاف دهات » ۳۵۰۰۰ - »
- (۸) » » امداد تخنیکي ۵۰۰۰۰۰ - »
- مجموعه ۲۵۰۰۰۰۰ - »

ب - افغانستان در سال ۱۹۴۶ عضو ملل متحد گردیده - مؤسسه ملل متحد طبق پالیسی امداد تخنیکي خویش با افغانستان امداد تخنیکي مینماید .
این امداد مذکور از طرف خود اداره امداد تخنیکي ملل متحد و سازمان های اختصاصی آن از قبیل مؤسسه صهی جهانی به مؤسسه خورا که وزارت ، مؤسسه تربیه علمی ، و فرهنگي ملل متحد ، صندوق بین المللی کمک به اطفال ، مؤسسه بین المللی کار ، مؤسسه هوا نور دی ملل کی بین المللی ، سازمان مترو لوژی دنیا - اتحاد بین المللی مخابرات می باشد و اعضایی که فعلاً به شعبات متذکره مصروف فعالیت اند عبارت از (۵۰) نفر ذکور و اناث بوده و اغلباً برای سال ۱۲۳۰ تعداد متخصصین به (۸۴) نفر بالغ خواهد گردید که به شعبات مختلفه مملکت تحت اثر یک نفر رئیس عمومی ابقای و وظیفه میدارند . رئیس مذکور یناغلی دانیل - که تا یکن سن که از جماعه امریکه بوده بعثت رئیس هیأت در افغانستان انتخاب شده است که رئیس مذکور به توسط یک ستاف که مشتمل بر یک معاون رئیس یناغلی آرتر گرین و وده از کانادا و دو سکرتري از جانب (تی . ای . یی) می باشد تقویه شده که اینها راجع به پیشرفت پروگرام در مملکت بطور

عمومی به هیأت های اختصاصی سپیم و اجرای فعالیت مینمایند و هم رئیس هیأت مسئول قرارداد شده تادر تدوین پروگرام عمومی مسئولیتی جهت استمداد تخنیکي با حکومت افغانستان - معاونت کند .

از طرف اداره امداد تخنیکي ملل متحد در پنج سال اخیر برای افغانستان یکتعداد متخصصین در ساحت های ذیل تهیه شده است : - در امور اقتصادی و بانکداری ، احصائیه ، مغایرات ، انکشاف منابع نیل ، آبهای زیرزمینی ، توپوگرافی ، توسعه صنایع امنیت و پولیس ، امور اداری و مالی ، سرباز سازی و نیز در سال ۱۹۵۵ مساعی اداره تخنیکي ملل متحد در ساحت های ذیل متمرکز بوده که آن عبارت از سروی ژئولوژی ، پروژه انکشاف دهکده ، امور اقتصادی ، احصائیه سکالر شپ و فیلوشپ میباشد . که سروی ژئولوژی افغانستان توسط دو نفر متخصص آغاز گردیده و یک نقشه ژئولوژی ترتیب میشود که در آن محل ذخائر مواد معدنی نشان داده خواهد شد و مقصد پروژه انکشاف دهکده آن ، معاونت است بدو هافین و مردم دهات از ناحیه حفظ ابریه ، معارف ، توسعه امور زراعتی و غیره که اداره امداد تخنیکي ملل متحد یک نفر مشاور را در شق انکشاف دهات بدسترس گذاشته است و امور اقتصادی آن کمک بدو اثر مختلفه حکومت جهت ترتیب یک پلان توسعه اقتصادی میباشد که فعلا یک نفر مشاور اقتصادی از طرف اداره امداد تخنیکي مصروف فعالیت میباشد و در شق احصائیه اداره امداد تخنیکي ملل متحد یک نفر متخصص احصائیه را بدسترس ما گذاشته است تا جهت توسعه سرویس های احصائیه وی افغانستان کمک نماید .

از طرف اداره تخنیکي ملل متحد برای تعلیم در شقوق مختلفه در خارج از راه پروگرام فیلوشپ و سکالر شپ تقریبا برای یک نفر متعلم و مشاور افغانی کمک اعطاء نموده که هدف اعطاء فیلوشپ و سکالر شپ آنها ده ساختن افغان است تا توانم با متخصصین هیأت یو نیو پروگرام های انکشافی را پیش ببرند .

فعلیات های موسسه صحتی جهان «یادلیو - اچ - او» در افغانستان عبارت است از تقویه خدمات صحتی و نگهداری صحت مردم که اداره امداد تخنیکي پول مزید را بدسترس افغانستان میگذارند تا بالای پروژه ها نیکه در داخل پروگرام مشترک حکومت و موسسه صحتی جهان میباشد مصرف برسانند. و از (۱۰) شعبه معاونتی که عبارت از اداره صحت عامه ، پروژه کنترول ملاریا ، تولید واکسین و لابراتوار صحت عامه ، معاونت بهداشت کولته طبیی و مهندسون کابل ، تعلیم و تربیه پرستارها و مکتب پرستارها در شق حفظ الصحة ، پروژه کنترول مرض سل و آنجیبری صحت عامه ، صحت مادران و اطفال و پروژه ترقی دهات در شیوکی میباشد ، منسکول گردیده اداره صحت عامه رابطه قریب ، وزارت صحت داشته و در مورد اداره صحت عامه و تنظیم معاونت های که از دیگر منابع بین المللی تهیه میگردد هدايات و توصیه های لازمه داده میشود.

کنترول ملاریا:

کنترول ملاریا درین اواخر از طرف یک متخصص موسسه صحتی جهان که برای مدت کمی استخدام شده بود فراهم گردید ، مجوعه اشغال صیغه در مقابل مرض ملاریا محافظت گردیده اند تقریباً به یک ونیم میلیون نفر بالغ میگردد و نیز موسسه ملاریا در کابل که یک مرکز تربیوی راپور نویسی مطالعات و پلان سازی میباشد عملیات آینده ضد مرض ملاریا را در افغانستان اداره خواهد کرد. در تولید واکسین و لابراتوار صحت عامه ، حکومت افغانستان با معاونت موسسه صحتی جهان و و نیسف و سایر تسهیلات موجوده واکسین سازی را دو باره تنظیم و اصلاح مینماید و هم موسسه صحتی جهان در ساحه تولید واکسین یک مکروب شناس را بعیت مشاور تخنیکي بدسترس حکومت گذاشته است. موسسه و نیسف مواد سامان عصری لازمه را تهیه و حکومت عمارات و نفری موظف را تدارک میکنند

ولایت اوتار مرکزی صحت عامه مشتمل بر قسمت های مکروب شناسی ، سیرم سازی ، تجزیه خون و کیمیای حیاتی میباشد .

معاونت موسسه صحتی جهان به فاکولته طبی ، یوهنتون کابل در حقوق انا تومی و فیز یولوجی بوده و پروفیسور های مربوط را تدارک نموده است و در آینده نیز تدارک خواهد نمود . در تعلیم و تربیه پرستارهای مکتب - پرستاری بر اساسات عصری و طرز ناز و ترین تعلیم و تربیه پرستاری مستند میباشد و در حال حاضر از طرف یکنفر پرستار موسسه صحتی جهان در شق حفظ الصحة مادر و طفل بمکتب مذکور کمک بعمل می آید . معاونت موسسه صحتی جهان راجع به مکتب پرستارها و حفظ الصحة معاونت خود را بر ای تعلیم يك نوع جدید کار کرده در افغانستان توسیع بخشیده است .

پروژه مرض سل واقع چمن حضوری در ماه اگست ۱۹۵۴ يك موسسه مشترک بین حکومت افغانستان و موسسه صحتی جهان افتتاح گردید که در آن جا يك نفر مشاور عالی رتبه موسسه صحتی جهان و یکنفر تکنیک دان لا براتوار و یکنفر تکنیک دان اکسریز و يك نفر پرستار صحت عامه ایفای وظیفه میدارند و این موسسه يك موسسه ایست که بر سنل طبی در آن به شقوق مختلفه فعالیتها ضد مرض سل تربیه میشوند . موسسه صحتی جهان در شق انجیزی صحت عامه آنست تا در شق حفظ الصحة محیطی بحکومت افغانستان معاونت برساند و یکنفر انجیز صحت عامه مربوط موسسه صحتی جهان در شق مذکور با وزارت صحتیه معاونت میکند و موظف است تا توسعه امور حفظ الصحة دهانی را در نواحی پروژه دهکده به نزدیکی کابل پیش ببرد و هم برای یازده دهکده در اطراف کابل چاههای عصری با آب و بدر رفت های بی خطر تهیه کند و با اصول متناسب از انتقال امراضیکه توسط پارادیتها بشمول مکسها انتشار می یابد جلوگیری نماید و نیز تقاضای اصلاح سیستم مهزن آب مرکزی و بهبودی حفظ الصحة در شهرهای بزرگ از قبیل کابل ، قندهار و مزار شریف دلیلی است که دلچسپی مردم را بخود جلب کند . از طرف موسسه

صحي جهان جهت صحت مادران و اطفال و كنترول امراض زهري تحت اداره وزارت صحت افغانستان در مورد اهتمام و رسيدگي به صحت زنان و اطفال، رياست روزنئون را موظف و مامور ساخته است تا در توسعه شفاخانه نژايشگاه و مكتب فابليكي بگوشد و نيز در اواخر سال ۱۹۵۵ يك كلينيك امراض جلدي و زهري با يك مركز صحي براي اهتمام اطفال سالم در قندهار افتتاح شده است و هم در سال ۱۹۵۴ يك تيمارگاه و يك مركز صحي براي حفظ الصحة مادران اطفال از طرف اعضاي موسسه صحي جهان در كابل افتتاح گرديده و نيز مجادله با امراض ولادي، تعمير مجدد شفاخانه مستورات با بستر، بستر، تعليم و تربيه ميرمن هاي جوان در شق فابليكي آغاز شده و در شفاخانه مستورات كابل ۴۴ نفر به شق فابليكي تربيه شده اند و صنف موجوده فابليكي داراي بازده نفر متعلمات ميباشد و همچنان در شفاخانه مستورات ۱۶ نفر پرستار تحت تعليم و تربيه گرفته شده اند و در سال ۱۹۵۶ يك صنف جديد براي تعليم ۲۰ نفر پرستار مزيد شروع خواهد شد و سروس هاي جديد براي وضع بهبود اطفال جلال آباد و قندهار افتتاح خواهد شد. راجع به پروژه ترفيدهات در شيوكي پروگرام صحي اين پروژه از طرف وزارت صحت اداره ميشود و پرسنل موسسه صحي جهان در اين پروژه معاونت ميكند و انجنيير حفظ الصحة عامه مربوط موسسه صحي جهان در ساحه بازده قريه يك پروگرام وسيع را پيش ميبرد كه در آن حفر چاه ها و تعمير بيت الخلاها و بدررفت ها شامل است و هم معاونت موسسه صحي جهان با معلمين مزيد كه در اين رشته كار مي دارند زياد بوده و معاونت موسسه يونيسف نسبت به تهيه مواد و وسائل نقلياتي پروگرام حفظ الصحة دهات را خيالي پيش برده است. موسسه خوراكه وزارت با (اف - اي - او) :

(اف، اي، او) متخصصين متعددي را گماشته تا داير بر تنظيم يك پاليسي تدريجي انكشاف زراعتي در ساحه هاي متعدده معاونت بهمرسانند. از سال ۱۹۵۰ با بنظر طرف جمعا ۳۰ نفر متخصصين به افغانستان اعزام نموده و بازديد

های مشاورتی متعدده به توسط مامورین دارای تخصص موسسه (اف، ای، او) مقیم روما ازین مملکت بعمل آمده است.

فعلیت های اعضای هیأت مزبوره در حقوق مختلفه از قبیل تربیه درخت- میوه دار، لبلبو، و آلات و افزار زراعتی، و بیطاری، و آفات نباتی و حشره شناسی، و پبله وری و گوسفند و پنبه میباشند. که در تربیه درخت میوه دار استحصال میوه هم به مقصد استهلاك داخلی و هم بفرض اصدار بخارج منظر مهم اقتصادی زراعتی مملکت را تشکیل میدهد چنانچه، یک نفر متخصص باغداری در سال ۱۹۵۵ در افغانستان وارد و به اصلاح تربیه نسیال متمر و خشک کردن میوه و تربیه مامورین افغانی با وزارت زراعت همکاری می نمایند و در زرع لبلبو و استحصال شکر در ولایت قطن در سال ۱۹۴۰ آغاز شد. در سال ۱۹۵۲ یک نفر متخصص لبلبو از طرف موسسه خورا که وزارت به دسترس گذاشته شد تا اصلاح زراعت لبلبو را توسعه بخشد در خصوص آلات و افزار زراعتی یک تعداد زیادی از آلات کوچک دستی و افزار زراعتی مورد امتحان و نمایش از ۱۹۵۱ به این طرف در افغانستان از طرف متخصصین مربوط (اف، ای، او) قرار داده شده و هم امکانات بکار بردن تراکتور نیز تحت مطالعه گرفته شده چه در بعضی نواحی قابل تطبیق می باشد و راجع به بیطاری از سال ۱۹۵۰ به این طرف (اف، ای، او) کمک زیاد در ترفی و انکشاف سرویسهای بیطاری استحصال و اکسین ها تشخیص و تدای امراض حیوانی و تربیه حمله جهت مجادله بر علیه امراض استهلانی مهم در اطراف، کمک به هم رسانیده است. در شق آفات نباتی و حشره شناسی کنترل آن از جانب متخصصین (اف، ای، او) خیلی مفید ثابت واقع شده در مقابل مرض قارچ نباتی گندم چنانچه موجب ضیاع مقدار معتناسی ازین غله مهم میگردد تخمهای گندم خوب و مقاومت داری تورید و نفی تحت تربیه گرفته شده تا در محافظت نباتات فعالیت بدارند و پبله وری و استحصال ابریشم از مدت ها در افغانستان معمول بود و (اف، ای، او) به مقصد ایزاد استحصال

آن ازراه اعطای مشوره متخصصين ، درسته اصول اصلاح شده ځنډو کڼو کرم ابريشم و توريډ و استحصال تخم بهترين و نوع خو بتر درخت توت ، معاوضت بهم ميرساند. مراکز مخصوص تربيه کرم پيله تا سپس گرديد و از آنجا جعبه های تخم پيله اصلاح شده به پيمانه وسيع به مالداران توزيع ميشود، هکذا تبليغات به تکثير نهال توت نتيجه خوب داده و در سال ۱۹۵۴ يک ونم مليون اصله از اين قبيل بنه های توت اصلاح شده در بين فلاحين توزيع گرديده. راجع به تربيه کوپسند و فربه قل قيمتدار ترين رقم صادرات زراعتي افغانستان بشمار ميرود، لهدذا او نديستري فربه قل از آغاز فعاليت (اف . ای . او) تحت توجه مخصوصی قرار گرفته و اصلاح پوست و طارز بهتر ساختن اداره رومه ها و غيره سفارشات صادر و به رفع مرض کرم جگر به استعمال کاپسول های کابن تتراکلوريد در همه جا بهتر گرديده و (اف . ای . او) در سال ۱۹۵۱ يکنفر متخصص پنبه به افغانستان اعزام و مصروف فعاليت گرديده کارش عبارت بود از توريډ انواع بهتر پنبه، نمايش و آزمايش عمليات زراعتي پنبه به شکل بهتر و تربيه نفر مسلکی درين رشته.

مؤسسه تربیوی و علمی و فرهنگی ملل متحد و یونسکو:

این موسسه در سال ۱۹۴۹ در افغانستان آغاز و سه نفر متخصص تعلیم و تربیه از افغانستان باز دید و رایور جامع بحکومت تقدیم نمود که رایور شان ساتر جنبه های سیستم تربیوی افغانی را احتوی میکرد. روی هم رفته در سال ۱۹۵۲ الی ۱۹۵۴ يک هیأت سه نفری جهت توسعه مکتب تخنيک عالي کمک بهم رساند و مکتب مذکور در سال ۱۹۵۰ افتتاح گرديد و در اخير سال ۱۹۵۲ فارغ التحصيلان مکتب مذکور بکار افتاده و نیز يکنفر متخصص برای تعلیم و تربیه معلمين به افغانستان فرستاده شده و هم در سال ۱۹۵۴ يک هیأت متخصصين مربوطه دارا المعلمين از یونیورسیتی کولمبيا تحت پروگرام اداره همکاری بین المللی امریکا بکابل فرستاده شد تا کار متخصص یونسکو را توسعه بدهد و همچنان توريډ صنایع دستی در موضوعات تعلیمي مهمترين

عایه متخصمین مربوط یونسکو را تشکیل داده است، بر علاوه متخصص امور صنایع کوچک زفانه و اقتصادیات خانگی، نیز بکابل وارد شده و به پروژه دهکده و مکتب ثانوی مستورات و معاونت مینماید. یک متخصص تعلیم و تربیه اساسی به تعلیم و تربیه اساسی کلان سالها و امور بهبود اجتماعی اجرای فعالیت مینماید. صندوق بین المللی کمک به اطفال (یونیسف):

یونیسف کمک بوزارت صحیه افغانستان نموده تا خدمات عمومی خویش را جهت اصلاح و توسعه بهبود مملکت پیش ببرد. مجموع معاونت های یونیسف به افغانستان از آغاز سال ۱۹۵۰ الی دسمبر ۱۹۵۵ بالغ به ۶۲۸۰۰۰ دالر میشود که از این جمله ۵۵۷۲۰۰ دالر برای مواد و سامان و ۷۱۰۰۰ دالر جهت کرایه حمل و نقل به مصرف رسیده است و یونیسف به کنترل ملاریا و کنترل حمای لکه دار و حفظ الصحه مادران، و حفظ الصحه اطفال و امراض زهروی - و لا براتوارها و تولید واکسین و حفظ الصحه محیطی معاونت میدارد، چنانچه تخصیصه میزان کنترل ملاریا ۱۹۱۹۰۰ دالر بود که از آن جمله یونیسف مقدار ۴۸۴۰۰۰ یوند یو در دی دی تی «رطوبت پذیر فیصدی ۵۰۰ عدد آله دوپاش ۴۵۰ بمبه مع سامان فالتوی آن و ۱۲ - هراده و متربا سامان فالتو تهیه نموده است تا در پروگرام مجادله بر ضد ملاریا به حکومت معاونت نماید. جهت کنترل حمای لکه دار میزان تخصیصه آن ۲۵۳۰۰ دالر فرار داده شده که از آن جمله حکومت ۳۲۰۰ یوند یو در دی دی تی فنی صد فیصدی ۲۰۰۰۰ یوند دی. دی. تی ده فیصدی و یک هزار آله یو در پاش دریافت نموده است. علاوه ماشین های ثقیل برای میده کردن و مخلوط نمودن دی. دی. تی نیز تهیه شده است در سالهای ۱۹۵۴ و ۱۹۵۵ بصورت مجموع ۱۳۰۰۰۰۰ نفر از مرض حمای لکه دار در نواحیکه این مرض سرایت نموده بود، حمایت شده است. مجموع تخصیصه مادر مورد پروژه های حفظ الصحه مادر و طفل و امراض زهروی و لا براتوارها که تخصیص داده شده عبارت از ۳۰۹۰۰۰ دالر بوده که منجمه یونیسف لوازم شفاخانه - سامان عصری - ادویه - مواد خوراکی

لرای مریضان يك عدد موتر آمبولانس و دیگر و ترها به موسسه ذیل تهیه نموده است. به شفاخانه زایشگاه در قسمت اطفال به شفاخانه مستورات و چهار مرکز حمايه اطفال و مادران در کابل- مکتاتبه بلکي و پرستاري و مراکز صحت عامه در قندهار و جلال آباد- کلینیک مادران و اطفال مربوط امراض زهري و لابراتوارهای قندهار تا جلال آباد- و مزارشريف معاونت ها بعمل آورده است و هم ادويه زيادي به کلینیک های پروژه دهکده در شيوه کی و موسسه مرستون معاونت نموده است و برعلاوه يونيسف مواد ذيل را تهیه نموده است: (۲۸) تن شیر روی و (۴۲) تن شیر خالص - ۵۰ تن صابون و ۴۸۰۰۰۰ دانه ویتامین ال و دال و کاپسول- های جگر ماهی - هزارها نفر مادر و طفل هر روز از این کمک استفاده میکنند برای تولید واکسین تخصیص آن «۲۰۰۰ دالر» بود که از آن جمله سامان لابراتوار خریداری و ارسال شده است بدین وسیله حکومت میتواند موسسه واکسین سازی موجوده را اصلاح و احتیاجات پروگرام صحت عامه را بیک پیمانۀ وسیع تری تکمیل کند. برای حفظ الصحة محیطی مجموع تخصیص ۱۱۰۰ دالر قرار داده شده که از آن سامان برمه کاری چاهها و ترها- سمیت تل و غیره خریداری شده است باین وسیله حکومت میتواند برای بازده قریه پروژه دهکده ۳۰ عدد بمبه و تقریباً ۱۰۰۰ - تشناب تهیه نماید.

موسسه هوا نوردی ملکی بین المللی:

د افغانستان فعالیت های زیادی نموده و هیأت دایکاوۀ د افغانستان در راه تطمین حفاظت فضائی بامدیریت عمومی هوا نوردی ملکی معاونت میکنند و نمونه های آن عبارت از تربیه نفرو شبکه مخابراتی و دیوئی و میدان هوا نوردی بین المللی و فیلوشپ میباشد چنانچه شعبه هوا نوردی ملکی بداخل مؤسسه تخنیک عالی افغانی تاسیس یافته تا برای مدیریت

عمومی هوا نوردی تفر تہیہ کند وہم دو نفر معلمین ایکواکنون در مکتب مذکور متوجہ تعلیم و تربیہ طلاب میباشند و ہکذا موسسہ هوا نوردی ملکی سامان تعلیمی لازمہ را بدسترس گذاشتہ . و از طرف متخصص مغایرانی ایکوا در سال ۱۹۵۳ یلانی بغرض شبکہ مغایرہ - رادیوئی تریب یافتہ بود و در این بارہ ایکوا نظریہ دارد تادر تاسیس شبکہ رادیوئی معاوت بنماید و راجع بہ میدان هوا بازی بین المللی مجوزہ را در قندہار سروی نمود و حکومت نیز درین قرارداد بغرض تعمیر مقدماتی با کمپنی مورین و کنودسن افغانستان امضاً نمود - و نیز یک منظوری فیلوشپ جہت مطالعہ در شق مغایرات رادیوئی در انگلستان بدسترس استفادہ گذاشتہ شد .

موسسہ بین المللی کار (آی - ال - او) :

در ماہ فروری ۱۹۵۳ با تعیین یک نفر مشاور صنائع دستی در افغانستان آغاز گردید کہ نامبردہ در توریید صنائع جدید و تشخیص ہای اصلاح شدہ تولید مصنوعات در صنائع دستی و صنائع کوچک سروی نمودہ و نیز در سال ۱۹۵۵ دو نفر متخصصین از طرف (آی - ال - او) بدسترس گذاشتہ شد کہ یکی از متخصص مذکور در شق نختابی و بافت نخی و ابریشمی تخصص دارد و دیگرش در مصنوعات پشمی و فالین بافی و بر علاوہ منظوری چہار فیلوشپ برای معلمین مکتب میخانیک کابل گرفتہ شدہ کہ در آلمان غربی تربیہ مسلکی بنمایند و چہار فیلوشپ دیگر در شق برہ کاری چاہ ہای تیل بحکومت تقدیم شد کہ تربیہ این چہار نفر در منطقہ تیل بر ما تحت سرپرستی بر ما آیل کمپنی صورت خواہد گرفت .

د افغانستان کالنی

قیمت کمک مجموعی سازمان ملل متحد که در سال ۱۹۵۶ بر ای
افغانستان وعده گردیده، ملحوظ رنده های قطعی و سروی قرار ذیل می باشد:

اداره امداد تکنیکی ملل متحد	۱۴۴۰۰۰ -	دالر
اتحادیه بین المللی مغایرات	۱۷۲۰۰	»
سازمان بین المللی کار	۴۲۸۰۰	»
سازمان خورا که و زراعت	۳۰۸۷۰۰	»
یونسکو	۱۷۵۹۹۰	»
سازمان بین المللی هوا و نوردی ملکی	۶۹۸۰۰	»
سازمان مترو لوژی جهان	۱۹۲۰۰	»
سازمان صحتی جهان -	۲۶۰۵۳۸	»
یونیسف (در حدود)	۱۰۰۰۰ -	»

۱۱۹۸۲۸۸

مجموعه

صاحب منصبانیکہ اامسال بہ سلسلۂ ترفیعات سنو بہ
دروزارت دفاع ملی ترفیع کر دہ اند

ع ، ش نیا علی محمد علی
فرقہ مشر اول

ع ، ش نیا علی خان محمد
فرقہ مشر اول

ع ، ش نیا علی عبدالرحمن
فرقہ مشر ثانی

ع ، ش نیا علی محمد عیسی
فرقہ مشر اول

صاحب منصبانیکه امسال به سلسله ترفیحات سنویه
دروزارت دفاع ملی ترفیع کرده اند

ع ، ش نیاغلی غلام حلی
پنجشیری فرقه مشرتانی

ع ، ش نیاغلی سیدا نور شاه
فرقه مشرتانی

ع ، ش نیاغلی عبدالکریم
فرقه مشرتانی

ع ، ش نیاغلی عبدالعزیز
فرقه مشرتانی

صاحب متصیبا نی که امسال به سلسله ترفیحات سمویه
درو زارت دفاع ملی ترفیع کرده اند

ح ، شه غلی محمد مند
غند مشر اول

ح ، شه غلی محمد ودخان
فرقه مشر ثانی

ح ، بناغلی عیدالکریم غند
مشر اول

ح ، بناغلی دبدا لر حیم غند
مشر اول

صاحب منصبیانی که امسال به سلسله ترفیعات سنویه
در وزارت دفاع ملی ترفیع کرده اند

ح ، شاغلی حفظ الله غند
مشر اول

ح ، شاغلی محمد موسی غند
مشر اول

ح ، شاغلی محمد اعظم غند
مشر اول

ح ، شاغلی دین محمد غند
مشر اول

صاحب منصبانی که امسال به سلسله ترفیحات سنویه
در وزارت دفاع ملی ترفیع کرده اند

ح ، بناغلی عبدالحمید غند
مشر اول

ح ، بناغلی غلام محمد غند
مشر اول

ح ، بناغلی عبدالقیوم غند
مشر اول

ح ، بناغلی شهید غند
مشر اول

صاحب منصبیانی که امسال به سلسله ترفیعات سنویه
در وزارت دفاع ملی ترفیع کرده اند

ح. شیاغلی میر احمد غتمدمشر
اول

ح. شیاغلی احمد نور غتمدمشر
اول

ح. شیاغلی امیر مخدمه غتمدمشر
ثانی

ح. شیاغلی سید حکیم غتمدمشر
اول

صاحب منصبانی که امسال به سلسله ترفیعات سنویه
در وزارت دفاع ملی ترفیع کرده اند

ح، شاغلی سخی دادغنده مشر
ثانی

ح، شاغلی محمد امان غنده مشر
اول

ح، شاغلی اسدالله غنده مشر ثانی

صاحب منصبانی که انجمن به سلسله ترفیحات معنوی
در وزارت دفاع مای ترفیع کرده اند

ح. ب. غلی محمد هاشم غنیمت مشر
ثانی

ح. ب. غلی محمد رفیق غنیمت مشر
ثانی

ح. ب. غلی نور محمد غنیمت مشر
ثانی

دخارجہ چارو و نہارت

تشکیل :

دخارجہ چارو وزیر	ع. ج. ل. ع. سردار محمد نعیم
درتبی دچوکات نہ دبا ندي دلوی سفیر بہ حیث مشاوران دوتنہ کمبود	
یہ لمړۍ رتبہ دمختار وزیر بہ حیث مشاور	ع. س. عبداللہی عزیز
د د د د د د	کمبود
سیاسی معین	ج. محمد ہاشم میوند وال
اداری معین	ع. س. محمد عثمان امیر

د شفر او قلم مخصوص مدیریت :

د شفر او قلم مخصوص مدیر (۳) رتبہ	ع. محمد سلیمان
د قلم مخصوص منشی (۴) رتبہ	س. محمد ابراہیم
عضو بہ (۶) رتبہ یو تن	
د د (۸) د د	
د د (۹) ددرې تنہ	

سیاسی لوی مدیریت :

سیاسی لوی مدیر بہ (لمړی رتبہ)	ع. س. عبدالرحمن پز واک
-------------------------------	------------------------

سیاسی لمړی څانګه :

ع فضل احمد شیرزاد

د ریښه رتبه مدیر

عضو په (۷) رتبه یون

عضو په (۹) رتبه یون

دوهمه سیاسي څانګه :

ښاغلی عطاء الله ناصر ضیائی کفیل

مدیر په (۳) رتبه

عضو په (۸) رتبه یون

» » (۹) » »

درېمه سیاسي څانګه:

ښاغلی دکتور عبدالعظیم طیبی کفیل

مدیر په دویمه رتبه یون

عضو په (۷) رتبه یون

» » (۹) » »

اقتصادی څانګه :

ښاغلی نور احمد اعتمادی کفیل

مدیر په (۳) رتبه

عضو په (۶) رتبه یون

» » (۸) » »

دملګرو ملتو دچارو مدیریت :

که بود

مدیر په (۳) رتبه یون

عضو په (۵) » »

» » (۶) » »

» » (۷) » » یون

امور وزارت خارجہ

دتشریفاتو ریاست :

رئیس بہ (۲) رتبہ

ع، س جلال الدین طرزی

عضو بہ (۵) رتبہ دوہ تنہ

» (۹) » یوتن

» (۱۰) »

اداری لوی مدیریت :

اداری لوی مدیر بہ (۲) رتبہ

ع، س محمد شعیب

دتابعیت اوقونسلاگری مدیریت :

مدیر بہ (۴) رتبہ

بناغلی سید مسعود یو ہنیار

عضو بہ (۸) » یوتن

» (۱۰) »

دویزی مدیریت :

مدیر بہ (۴) رتبہ

بناغلی محمد نسیم نعیم

عضو بہ (۸) » یوتن

» (۹) »

دما مورینو مدیریت :

مدیر بہ (۴) رتبہ

بناغلی عبدالرؤف

معاون بہ (۶) » یوتن

» (۸) »

» (۹) »

دمحاسبی اولوازمو مدیریت:

- مدیر په (۴) رتبه یونن
 عضو د (۷) د
 د (۸) د
 د (۹) د دوه تنه
 د (۱۰) د یونن

دلوازمو خانګه:

- عضو په (۷) رتبه یونن
 د (۱۰) د دوه تنه

دارشیف لوی مدیریت:

- لوی مدیر په (۴) رتبه
 معاون ع ، سید تاج الدین
 م، سیدو خان

- عضو په (۷) رتبه یونن
 د (۸) د
 د (۹) د ۲ تنه
 د (۱۰) د ۶ تنه

دتبییض خانګه:

- معاون م عبدالعزیز قاری

- عضو په (۷) رتبه یونن
 د (۸) د
 د (۹) د ۲ تنه
 د (۱۰) د ۵ تنه

د حفظيې خانګه:

معاون	م غلام صديق
عضو	په (۷) رتبه يوتن
د	د (۸) د ۲ تنه
د	د (۱۰) د ۴ تنه

افغاني نمايندګي په خارج کښي:

په واشنګټن کښي افغاني لوی سفارت:

لوی سفير	ع، م محمد کبير لودين
لمړی سکرتر	م غلام احمد نېکوزاد
دوهم د	يوتن
آتنه	۲ تنه

په مسکو کښي افغاني لوی سفارت:

لوی سفير	ع، ج، م، غلام يعقبي طرزي
لمړی سکرتر	ع عبدالقيوم
دوهم د	۲ تنه
آتنه	۱ تن

په لندن کښي افغاني لوی سفارت:

لوی سفير	ع، ج دکتور نجيب الله
لمړی سکرتر	ع عبدالقيوم اعطائي
دوهم د	يوتن

په پاریس کښې افغانی لوی سفارت:

لوی سفیر
لمړی سکرتر
دوهم سکرتر یون
آتشه » د

ع ، ج ، غلام محمد شیرزاده
ص عبد القادر

په انقره کښې افغانی لوی سفارت:

لوی سفیر
لمړی سکرتر
دوهم » یون

ع ، ج ، س ، اسدالله سراج
ص نثار احمد

په تهران کښې:

لوی سفیر
لمړی سکرتر
دوهم د یون

ع ، ج ، س ، محمد عمر
ع محمد یونس

په قاهره کښې افغانی لوی سفارت:

لوی سفیر
لمړی سکرتر
دوهم د یون

ع ، ج ، صلاح الدین سلجونی
ص محمد ایوب عزیز

په جاپان کښې افغانی لوی سفارت:

لوی سفیر
لمړی سکرتر یون

افغانی لوی سفارت په حجاز کښې :

لوی سفیر	ع ، ج فیض محمد ذکریا
لمړی سکرتیر	ص سید محمد امین
د و هم د یو تن	
د ر یم د » د	

په ډیلی کښې افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر	ع ، ج عبدالحسین عزیز
لمړی سکرتیر	ص کلاب شا
د و هم د دو تنه	
د ر یم د ۳ د	

افغانی لوی سفارت په کراچی کښې :

لوی سفیر	ع ، ج محمد عتیق رفیق
لمړی سکرتیر	ع محمد نعیم یو نسی
د و هم د ۲ تنه	
د ر یم د یو تن	

افغانی مختار وزارت په برا گ کښې :

مختار وزیر	ع ، ج غلام محمد سلیمان
لمړی سکرتیر	ص عبدالباقی

په بغداد کښې افغانی وزارت مختاری :

مختار وزیر	ع ، ج امان دکفیل په حیث
لمړی سکرتیر	
د و هم د یو تن	

افغانی وزارت مختاری په اندونیزیا کښې:

مختار وزیر
لمری سکرتر
ع، ج، هدا الهادی داوی
مس حبیب الله

په روم کښې افغانی مختار وزارت:

مختار وزیر
لمری سکرتر
.....
مس عبدالغنی

په یونو کښې افغانی نما یندگی:

نماینده
معاون
ع، ج، هدا الحمید عزیز
یون
لمری سکرتر

په نیویارک کښې افغانی جنرال قونسلگری:

جنرال قونسل
دوهم سکرتر
.....
یون

په مشهد کښې افغانی جنرال قونسلگری:

جنرال قونسل
لمری سکرتر
دوهم
ع، قلام احمد نوید
مس محمد طاهر
یون

افغانی جنرال قونسلگری په بمبئی کښې:

جنرال قونسل
لمری سکرتر
دوهم
ع، مس عبدالرؤف ناصر ضیاء
یون

په پېښور کښې افغانی قونسلگری :

قونسل ع غلام حسن صافی

لمړی سکرتر یونین

دوهم » »

په کویټه کښې افغانی قونسلگری :

قونسل سر محمد اکبر پروانی

لمړی سکرتر یونین

دوهم » »

ترجمان » »

شعبه سوم سیاسي

مهمترین وظیفه شعبه سوم سیاسی در ظرف سال ۱۰ مور مر بو ط
پښتونستان است .

اقدامات نا جائز پاکستان در باره عملی نمودن پلان واحد غریبی
وادغام ایالات مختلفه پاکستان در آن، عکس العمل شدیدی در سر تا سر
پاکستان خصوصاً پښتونستان محکوم که بیش از تمام مناطقی پاکستان
داخل مجادله آزادی میباشند، تولید نمود، با بیانیه مورخ ۲۶ نوامبر ۵۴
مطابق قوس ۳۳- صدراعظم پاکستان درین زمینه تأثر ملت و حکومت
افغانستان را که پیوسته می خواهد از راه صلح و مفاهمه موضوع آزادی
پښتونستان، راه حل بخود بگیرد، فراهم نمود. با اثر آن موقف رسمی حکومت
را در این موضوع بتاریخ ۷ قوس ۳۴ مطابق ۲۹ نوامبر والا حضرت
صدراعظم ضمن مصاحبه مطبوعاتی چنین اعلام داشت : «موقف حکومت
افغانستان در مورد مطالبه حقوق مردم پښتونستان تغییری نکرده است
حکومت و ملت افغانستان هما نظوریکه بارها اعلان گردیده ، علاقه های
پښتونستان را مطابق مطالبه مردم آن جزء خاک پاکستان نمی شناسد
و هیچ گونه فیصله را در باره علاقه های مذکور که در آن آرای خود مردم
بصورت آزادانه دخیل نباشد، قبول نمی تواند .»

د به فیصله حکومت پاکستان در باره توحید ایالات پاکستان غریبی
ناجائیکه بعلاقه های خود پاکستان تعلق میگیرد، دخلی نداریم ولی تحمیل
آن در مورد پښتونستان بدلائلیکه گفته شد مخالف حقوق مسلم و مشروع
مردم پښتونستان است .»

با اینکه والا حضرت صدراعظم افغانستان بصورت دوستانه که ضمن
مصاحبه فوق الذکر نظریات افغانستان را واضح ساخت ولی گورنر -
جنرال پاکستان بتاریخ ۲۸ مارچ نطقی ایراد و در آن از شمول مناطقی

پښتونستان در توحيد ايالات غربی پاکستان اعلان نمود، والا حضرت
صدر اعظم افغانستان شام ۲۹ مارچ مطابق ۸ حمل نطق مفصلی ایراد وطنی
آن موقف حکومت خود را راجع به توحيد ايالات غربی آن مملکت که
اسمی از «تارتويست فوريتر» که جزء پښتونستان را در بر ميگيرد، در آن
ذکر شده بود .

پس از اعلام کورنر جنرال پاکستان، دزسر تاسرافغانستان و پښتونستان
تأثير عميقی دست داد و مردم به مظاهرات شدیدی پرداختند. چنانچه بتاريخ
۸ فروری ۵۵، طلاب مکاتب و اهالی شهر در مقابل سفارت پاکستان به
مظاهرات پرداختند که با وجود مداخله پولیس و مخالفت شدید
حکومت باز هم سودی نه بخشید، نظر به خشم شدید اهالی،
مظاهره چنان در سفارت کبرای پاکستان در کابل، داخل، و خساره های
به درودیوار وارد آوردند که در ضمن این هیجان یکی از مظاهره چنان
به بیرق پاکستان نیز دست اندازی نمود، عصرها نروز از وزارت خارجه
یاد داشتی به سفارت کبرای پاکستان در کابل صادر و در آن مراتب تأثیر
و تأسف خود را از حدوث چنین واقعه اظهار نموده و متذکر شدند که درین
امر هیجان اهالی آنقدر شدید بود که با وجود مداخله شدید دولت باز هم
نه شد تمام مظاهره را خاموش کنند. دولت فوری، شب واقعه متذکره،
توسط فوای انضباطی و امنیه پولیس، مظاهرات رازیر کنترول خود گرفته
و مراقبت شدیدی در سرتاسر مملکت درین مورد بعمل آمده و اداره
مخصوص و انضباط عسکری روی کار شد تا آنکه اوضاع رو به آرامی
گذاشت .

دوروز بعد از حدوث مظاهرات در کابل یعنی بتاريخ ۱۱ حمل ساعت ۳
بعد از ظهر، یکمده پنجابی های مقیم پشاور به امر حکومت پاکستان
بقونسلیگری افغانی در پشاور ریخته بیرق افغانی را پائین کشانیده پاره پاره
نموده، استاد، اوراق و پول نقد فونسلیگری و وکالت التجاری و بانک

و شمه حمل و قتل را بتاراج بردند و حتی در دا خل قونسلگری فیرهای تفنیک و تفنیکچه نمودند. از تمام هلامات و خرابی‌ها که با اثر این پیش آمد بوغوغ پیوسته بود و از جان‌بیات‌های بیطرف نیز تصدیق شد و کارکنان قونسلگری و وکالتجاری افغانی توسط نمایندگان اجیر پاکستان خلاف مقررات بین المللی با تفنیک و تفنیکچه تهدید شدند، درحالی‌که در مظاهرات کابل پولیس و فوای نظامی، مظاهره کنندگان را درهم شکست و تمام نقاط را که از غلبان عمومی شاید آتش میگرفت، زیر کنترل آورد و لی بدیهی است پاکستانی‌ها در پشاور خودشان برای نمایش اجیران آمده و با ایشان همکاری میکردند.

افغانستان بوسیله سفارت کبوی اعلی حضرت مقیم کراچی بتاريخ ۱۸ حمل بحکومت پاکستان پروتست داده و خواستار جبران خساره گردید. مناسبات روبه تیرگی گذاشت و پاکستان خلاف مقررات بین المللی راه طبیعی، تاریخی و تجارتی را بروی افغانستان بسته و تمام اموال وارداتی و صادراتی افغانستان در پاکستان متوقف شد که نتیجه آن ملیونها ملیون افغانی خساره به حکومت و تاجرانفرادی وارد گردید.

درین وقت دول دوست و اسلامی خواستند مذاخه نموده و در باره تیرگی او ضاع اخیر دو لثین، راه حلی جستجو کنند هر کدام از دول متذکره به افغانستان مراجعه نمود، افغانستان از روی پالیسی صلح خواهی و دوستانه که داشته و خواسته است مشکلات را از راه مفاهمه و مذاکره حل کنند، این پیشنهادات را بایشانی باز قبول نمود، همان بود که بنا علی انور السادات وزیر دولت مصر که قبل از آمدن جمال عبدالناصر بتاریخ ۱۵ حمل وارد کابل شده بود، حین برگشت، مفاهمه شفاهی نمود که اگر موفق شده بتواند راجع به موضوع اختلافات آخر افغانستان و پاکستان با حکومت کراچی مذاکره نماید، حکومت افغانی با نظریات انور السادات موافقت کرد ولی وقتی نامبرده پیشنهادات خود را به کراچی پیش کرد، پیشنهادات شان رد گردید.

همچنين مذاكرات و مراجعات شارژد افغانى در كراچى به نتيجه نرسيده و حكومت پاكستان بجاي آنكه بجبران خساره وارده بپردازد، از دست داشتن خود به مظاهرات جمعى سرگمارى كراچى انكار و برعلاوه در جواب نوبته مؤرخ ۱۱/۲/۴۲ افغانستان يادداشتى بشكل «التيما توم» بسفارت كبراي افغانى در كراچى سپرده كه اگر جبران خسارات و بجاي آوردن احترام بيرق پاكستان الى تاريخ ۱۵/۵/۴۲ از جانب افغانستان صورت نگيرد، پاكستان مجبور است اقداماتى اتخاذ نمايد كه شرف او بجا شود و مسؤول هوا قب و خيم، افغانستان خواهد بود و نيز درعين نوبته تذكار شده بود كه تا ۱۵ روز فونسلگرى ها و وكالت تجارى هاى افغانى در خاك پاكستان، تشدد و مامورينى آن خارج شوند.

اين التى ما توم پاكستان بتاريخ اول مى ۵۵ توسط محمدعلى صدر اعظم پاكستان بارديكر تائيد شد كه اگر افغانستان تا ۱۵ مى مطالبات پاكستان را قبول نكند، حكومت پاكستان اقدامات جدى خود را اتخاذ خواهد كرد. افغانستان كه از سرتا آبي اى اين تصادم هيچ مسؤلىتى نداشت لذا والا حضرت صدر اعظم بتاريخ ۱۲ نور مطابق سوم مى ۵۵ در طى يك مصاحبه مطبوعاتى، جواب صدراعظم پاكستان را چنين دادند:

«اعلان اخير حكومت پاكستان مبنى بر تعميل و اجباريلان وحدت پاكستان غربى بر علاقه هاى پشتوستان در يونت غربى، احساسات اهالى افغانستان را برافروخته، صدمه شديدى بر حسيات مردم افغانستان وارد كرد، حكومت افغانستان كه آرزو مند چنين پيش آمد نبود به مجرد اطلاع، مراتب تاسف خود را نسبت بخلاف رفتارى چند تن از مظاهره كنندگان، بحكومت پاكستان ابراز نموده تلافى خسارات وارده را پيشنهاده نمود، اما متاسفانه با وجود اين پيش آمد آبرو مندانه حكومت افغانستان، دوروز بعد از واقعه كابل، مامورين پاكستانى عده از مردمان اجير خود را در پشاور عمداً بعمله بر فونسلگرى افغانستان كمرشده و با حادثه كابل، كه اداره حكومت

افغانستان در آن به هیچ نوع دخیل نبود، به عملیات قصدی، برعم خود مقابله با لمل کرد ندرحاً لیکه به مقابله با لمل هم اکتفا ننموده و در شهر پشاور باستعمال اسلحه ناربه پرداختند. این حقیقتی است مسلم که حکومت کراچی به هیچ صورت نمی تواند آن را با تردیدات زیانی و بی اساس خود پوشانده و ابرای ذمه کند، راجع به عزم مسدود کردن فونسلگری های پاکستان از طرف آن دولت و مطالبه انسداد فونسلگری ها و نمایندگی های تجارتی افغانستان در پشاور و کوئته و دیگر نقاط، فرمودند این نوع اقدامات جزیکه ما نوره برای منحرف ساختن توجه افکار عمومی از قضیه اصلی که مراد از حقوق حقه ملت پشتونستان است، مفهوم و ارزش دیگری ندارد. اگر مطلب حکومت پاکستان از اختیار این شیوه، تخویف و تهدید افغانستان باشد در آن صورت چنان مینماید که حکومت پاکستان متأسفانه از روحیات ملت افغان بکلی بی خبر است.

افغانستان در طی تاریخ پنجاه و سه ساله خویش در مقابل تهدیدات و تجاوزات زیادی از خود دفاع نموده و در این دفاع در مقابل قوه های بزرگتر دنیا موجودیت خود را حفظ نموده است و در آن بنده نیز انشاء الله چنین خواهد بود..... و در عین زمان باید به صراحت بگویم که حکومت و ملت افغانستان هرگز و هیچگاه بر ستیز و حیثیت خود را با حدی تسلیم نخواهد کرد اگر حکومت پاکستان تصور کنند که از راه تهدید و تخویف حکومت و ملت افغانستان را از پشتیبانی حق و طرفداری حقوق مسلم برادران پشتونستانی منصرف گردانیده می تواند یا بدین یقین بدانند که خود را فریب میدهند و از جانب دیگر امر احضار شازد دافغانستان مقیم کراچی را صادر نموده و بغرض حفظ ما تقدم و جلوگیری از کدام پیش آمد غیر مترقبه امر احضار عمومی را نیز بتاريخ ۱۰ نور ۳۴ صادر فرمودند در جریان این اوضاع ممالک دوست چون مصر، ایران و ترکیه و عربستان سعودی مصمم شدند در مسأله، وساطت نمایند. همان بود که اعلیحضرت شاه عربستان

سعودی هم خود، والا حضرت امیر مساعد را بکراچی و کابل فرستاد و نبات ضمیمه ای که اعلیحضرت پادشاه عربستان سعودی همیشه جانب افغانستان دارند و آنرا با نظر تقدیر فکریسته و نیز چون آمال خیر خواهانه اعلیحضرت شانرا مطابق و موافق به شعایر اسلامی، مقررات دین مبین اسلام و فرمایش و هدایات قرآن پاک بایست قبول آنرا سبب سرور دانسته و موافقت خود را با صوابدید کامل حقان و عادلانه اعلیحضرت شان اظهار نمود.

ولی به نسبت پیشنهادات غیر قابل قبول و یکطرفه پاکستان، زحمات خیرخواهانه والا حضرت امیر مساعد به نتیجه نرسید و پاکستان روز بروز فشار اقتصادی خود را از راه محاصره اقتصادی شدید تر ساخته در راه عبور و مرور مسافری و اموال تجار و ترانزیتی برخلاف چارتر آ و انا و بارسلونا مشکلات زیادی را فراهم نمود.

افغانستان نیز در برابر تمام این همه رویه بی انصافانه پاکستان از حوصله کار گرفته یک مدت کوتاه دوباره باب مذاکرات را گشوده و بعد از مذاکره با کابل شاه و والا حضرت وزیر خارجه موافقه های ذیل بعمل آمد:

۱ - اینکه موضوع بیرق قرار قانون و اصول بین المللی با حرمت تمام در سفارت کبیری شان بکابل و قونسلگری شان در جلال آباد برافراشته شود و به همین وضع بیرق افغانی در قونسلگری افغانی در پشاور نیز برافراشته خواهد شد.

۲ - بعد از برافراشتن بیرق بصورت فوری اقدامات جدی بعمل آمده و قونسلگری پاکستان در جلال آباد و قندهار و همچنین قونسلگری و وکالات التجاری های افغانی در پشاور، کویت، چمن و بار چنار، دوباره باز و شروع بکار خواهد نمود و علاوه در موضوع مصونیت و حفظ شرف

و مال و جان اتباع پاکستان در افغانستان و از افغانستان در پاکستان نیز ضمانت شود .

۳ - به مجرد اجرای مواد متذکره ، بصورت فوری محاصره اقتصادی که از طرف پاکستان صورت گرفته و منع اموال ترانزیتی شده است ، دوباره رفع خواهد شد .

۴ - همچنان بعد از موافقه های فوق ، منع نشریات و تبلیغات پر و پا کنده که سبب نفرت بیشتری را بین دو ملتین با ر آورده است ، قطع شده و از نشریات شدید ، خود داری خواهد شد .

۵ - در موضوع آزادی افغانهای سرحد و پشتونستان در آینده قویب باب مذاکرات باز خواهد شد و راجع به سر نوشت آینده ایشان از مسالمت و مصالحت کار گرفته و تصمیم عادلانه و منصفانه صورت خواهد گرفت .
باین ترتیب موضوع بیرق بصورت «جنتلمین اگر یمنت» فیصله و بیرق بقار پنجشنبه ۲۰ سنبله ۳۴ بر فراز سفارت کبرای پاکستان در کابل برافراشته شد . در ضمن افراشتن بیرق بیا نیه از جانب والا حضرت وزیر خارجه معاونت عظمی ، ایراد گردید -

فر دای آن یعنی ۴ شنبه ۲۱ سنبله ۳۴ توسط عضو کابینه افغانستان ، بیرق پاکستان در جلال آباد ، با عین مراسم بلند گردید - متعاقباً بروز ۵ شنبه ۲۳ سنبله ۳۴ مراسم بیرق افغانی در حالیکه جمع غفیری از تماشاچیان و افغانهای مقیم پشاور و صو به سرحد و همچنین برخی از مامورین دولتی حکومت پاکستان نیز در آن محفل شرکت نموده بودند ، بیرق افغانی از طرف داکتر خان صاحب بر فراز عمارت پشتون - کوت ، برافراشته شد .
متعاقب آن فونسلگری های افغانی در پشاور ، کوئته ، و وکالت التجاری های افغانی در چمن ، یار ، چنار و پشاور نیز باز گردیده و همچنین فونسلگری های پاکستان بجلال آباد و قندهار مجدداً شروع بکار نمودند .
و پاکستان بر مال التجاره افغانستان نیز اجازه عبور داد و یک هیأت

از طرف وزارت اقتصاد ملی تحت ریاست محمد انور معاون شرکت نساجی به پشاور و از آنجا بطرف کراچی سفر نموده و تمام رویداد و گزارش خود را با خسارات وارده که از این اقدام پاکستان صورت گرفته، مفصلاً تحریر و بمقامات عالیله سپردند، وای خسارات وارده که به ملیونها افغانی بالغ میشد تا بحال از جانب پاکستان جبران نشده و مذاکرات در زمینه بین مملکتین جاریست .

چون با بلند شدن بیرق های جانیین و وعده پاکستان در رفع مشکلات ترانزیتی، اوضاع کمی بهبودی حاصل کرد، ولی پروبلم اصلی که اعطای حق تمیین سر نوشت به اهالی پشتونستان باشد، مانند سابق لاینحل باقی مانده، پس افغانستان که همیشه دست رفاقت را بسوی پاکستان پیش کرده و خواسته است، مشکلات وارده را از راه مفاهمه و مذاکره حل کند، یکبار دیگر والا حضرت صدر اعظم تصمیم گرفت مستقیماً با زعمای پاکستان در کراچی داخل مذاکره شوند، ولی حکومت پاکستان از یکطرف این پیشنهاد را قبول و از جانب دیگر اعلان یک یونت غربی را اعلام نمودند که مغایر پرنسپ مذاکرات درباره پشتونستان بود، برین طریق یکبار دیگر خواهش صدر اعظم افغانستان از جانب پاکستان رد شد در حالیکه همیشه افغانستان خواهش مفاهمه و مذاکره نموده و پاکستان آنرا رد کرده است .

پس والا حضرت صدر اعظم رفتن خود را لازم ندیده و در ضمن مصاحبه مطبوعاتی نظریات خود را اعلام داشتند .

متمناً با اشارت دافیر افغانی متعین کراچی را امر احضار دادند و نیز حضور ملوکانه لوی جرگه یا مجلس کبیر ملی را امر دعوت دادند. همان بود که وکلای ملت بمركز حاضر شدند و بتاریخ ۲۲ هجری ۳۴، لوی جرگه به نطق ذات هایونی در مرکز کابل افتتاح گردید و بعد والا حضرت صدر اعظم در طی بیانیة مفصلی، سیاست و موقف کشور را در مورد پشتونستان و مشکلاتی

که پاکستان بر افغانستان ونیز اهلالي پښتو نستان وار د کرده است ، توضیح کرده ودر اخیر برای فیصله دو نقطه بارز که نود حکومت و ملت افغانستان عرض وجود میکند، از لوی جرکه سؤالات ذیل را نمودند :

۱ - آیا حکومت افغانستان صدای ظلم و اندای مصرانه مردم پښتو نستان را مربوط حمايه حقوق مسلم آن برادران خون شريك ، لبيك بگويد و حقوق مشروع و مسلم شان را احدا به كند، یا نه ؟

۲ - چون موازنه قوا با كمك تسليحاتی كه به پاکستان شده ومی شود درین منطقه كاملا برهم خورده ، آیا حكومت افغانستان برای بقا و محافظه شرافت ملی خود به غرض تقویه دفاعی اقدام نماید یا خیر ؟ همان بود كه لوی جرکه بعد از جلسات متعدد كه در خلال پنج روز صورت گرفت به تاریخ ۲۷ هجری ۳۴ تصویب ذیل را نمودند :

۱ - حمایت حق تعیین سرنوشت پښتو نستان كه برادران همكیش و هم نژاد ما استند ، بنا بر درخواست عامه توده پښتو نستان ، و وظیفه ملت و حكومت افغانستان است ، بناءً علیه ، لوی جرکه به حكومت توصیه میکند كه مطابق ایجابات اوامر شرعی و اشتراك تاریخ و هرق و كلتور از درخواست عامه مردم پښتو نستان ، برای حق تعیین سرنوشت آنها ، حمایت نماید .

۲ - نظر به سیاست موجوده حكومت پاکستان مخصوصاً برهم خوردن توازن قوا درین منطقه كه در اثر گرفتن كمك های نظامی از ممالك بزرگ از طرف پاکستان به وجود آمده ، اضرار واراده - و - واقدامات خطرناك پاکستان ، با افغانستان نیز متوجه گردیده است ، پس در چنین موقع پرخطر وظیفه حكومت است كه مملكت را نظر به فریضه حفاظت استقلال و تمامیت ملی ، تقویه كند ، بناءً علیه لوی جرکه به ملاحظه ایجابات و ضرورت وقت حكومت را توصیه می كند تا با هرگونه طرق و وسایلیكه ممكن باشد و به هر قسميكه بصورت شرافتمندانه میسر شود ، مملكت را به غرض دفاع ، مجهز و تقویه نماید .

۳ - لویه جرگه به نمایندگی از ملت افغانستان اعلام میدارد که به هیچ صورت علاقه های پشتو نستان را برخلاف میل و آرزوی خود ملت پشتو نستان، جزء خاک پاکستان ندانسته و درین مورد تصویب نمبر ۷۲ تاریخی ۲۳ میز ان ۳۴ مجلسین شورای ملی و اعیان را تأیید و تصدیق می نماید . در خاتمه لوی جرگه به پشتیبا نی هر سه مقصد فوق، آمادگی ملت را به حکومت وعده و اطمینان داد - ولی مشکلات بین پاکستان و افغانستان کما فی السابق باقی است زیرا پاکستان امروز بروز فشار خود را بر آزادی خواهان پشتون افزوده و با وجود مخالفت شدید اهالی پشتو نستان به سلب آزادی خاکشان، و عملی نمودن پلان یک بونت زمامداران آن، می خواهند این پالیسی دیکتاتوره را برخلاف میل و مرام خلق از پیش برند و رویه زشت شان در مقابل افغانستان نیز تا هنوز باقی است. چنانچه اخیراً توسط یاد داشت ۹ جدی ۳۴ خود فونسل افغانی مقیم کویته را نیز (پرستان گران) اعلان کردند .

شعبه دوم سیاسی

۱ - تأسیس مناسبات سیاسی بین دولت پادشاهی افغانستان

و دولت جمهوری یوگوسلاوی :

اساس مقدماتی تأسیس مناسبات سیاسی بین دولت پادشاهی افغانستان و دولت جمهوری یوگوسلاوی در سنه ۱۳۲۷ موقعیکه والاحضرت افخم سردار محمد داؤد سمت سفیر کبیر را درباریس داشتند، چیده شده بود بعداً به تاریخ ۱۲ دلو ۱۳۲۷ - در اثر پیشنهاد وزارت امور خارجه مصوبه نمبر ۱۰۶۰ مؤرخ ۱۲/۱۱/۲۷ تحت فرمان نمبر ۱۱۳۰ اول حوت ۱۳۲۷ حاوی موافقت حکومت و دولت افغانستان در باره قایم نمودن مناسبات سیاسی بین مملکتین به وزارت خارجه مواصلت نموده - و به اساس آن

حکومت افغانستان صلاح دید تا سفير کبير خویش در انقره جلالتماب سردار اسدالله را صلاحیت امضای معاهده مؤدت بدهد. چنانچه اعتماد نامه عنوانی سفير کبير موصوف از طرف حکومت افغانستان به انقره ارسال گردید. بتاريخ ۸ جدی ۱۳۳۳ مطابق ۳۰ دسمبر ۱۹۵۵ در انقره از طرف نمایندگان مختار طرفین، معاهده استقرار روابط سیاسی بین دو لیتین عقد و امضاء گردیده و به تاریخ ۷ حوت ۱۳۳۳ به تصویب مجلس اعیان و به اول اسد ۱۳۳۴ به تصویب مجلس شورای ملی دولت پادشاهی افغانستان رسیده متعاقباً بتاريخ ۲۱ سنبله ۱۳۳۴ به امضای اعلیحضرت معظم همایونی مزین و مناسبات برقرار گردید.

۲- برقراری مناسبات سیاسی بین افغانستان و اسپانیا :
قبل از سال ۱۳۳۳- بین مملکتین افغانستان و اسپانیا کدام معاهده مؤدت وجود نداشته تنها به شناسائی متقابل اکتفاء و سفير کبير دولت اسپانیا مقیم بغداد، سمت وزیر مختاری را به دربار شاهی کابل از طرف حکومت خود دارا بود. بعداً در اثر خواهش حکومت اسپانیا و مراجعه آقای شوانز سفير کبير اسپانیا متعین بغداد، راجع به امضای معاهده مؤدت بین مملکتین - وزارت امور خارجه بتاريخ ۲۵/۱۰/۳۴ در زمینه پیشنهادی به مجلس عالی وزراء تقدیم و طالب هدایت گردید.
مجلس عالی وزراء به ۱۴۰۰ مؤرخ ۳۶/۱۰/۳۴ خویش که حاوی موافقت حکومت افغانستان به برقراری روابط و امضای معاهده مؤدت بین مملکتین به وزارت خارجه ارسال نمود، اکنون مسأله تحت اجراست، عنقریب اسناد مصدقه آن بین مملکتین در کابل تعاطی خواهد شد.

۳- استقرار مناسبات سیاسی و تبادل سفیرای کبار بین افغانستان و جاپان
حسب پیشنهاد وزارت امور خارجه - و مصوبه نمبر ۳۷۶ مؤرخ ۱۸/۴/۳۴ مجلس عالی وزراء استقرار مجدد مناسبات سیاسی بین دولت پادشاهی

۶- تمديد معاهده عدم تجاوز و بيطرفی بين دولت پاد شاهی

افغانستان و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی :

معاهده بيطرفی و عدم تجاوز متقابلہ بين دولتین افغانستان و شوروی
بتاریخ دوم سرطان ۱۳۱۰ - مطابق ۲۴ جون ۱۹۳۱ در کابل به امضاء رسیده
و بعد از طی مراحل قانونی پروتوکول معاهده متذکره بتاریخ ۳۰ - اسد
۱۳۱۰ به امضای اعلیحضرت شهید سعید محمد نادر شاه پادشاه افغانستان
مزین گردیده بود .

به اساس آن در انکسای مسافرت زعمای شوروی در افغانستان
در روزهای ۲۳ - ۲۴ - ۲۵ قوس ۱۳۴۴ - مطابق ۱۶ - ۱۷ - و ۱۸ دسامبر ۱۹۵۵
موضوع متذکره نظر به تحکیم روابط حسنه و دوستی همجواری بین سران
دولت مطرح بحث قرار گرفته و قرار شد تا آن معاهده برای ده سال دیگر
امتداد یابد . همین بود که بتاریخ ۲۵ قوس ۳۴ مطابق ۱۸ دسامبر ۱۹۵۵
معاهده عدم تجاوز و بيطرفی بين دولتین افغانستان و شوروی تمديد و امضاء شد .
که پروتوکول آن بتاریخ ۶ جدی ۱۳۳۴ - مطابق ۲۸ دسامبر ۱۹۵۵
به صحنه اعلیحضرت معظم مایونی رسیده است .

همچنین توسعه روابط تجارتي و اقتصادی بين افغانستان و اتحاد
جماهير شوروی مطرح بحث قرار گرفت ، که به اساس آن جلالتمابن -
بوسلنگا نین صدر اعظم اتحاد جماهير شوروی و جلالتماب خرو سچف
عضو هیأت رئیسه شورای عالی اتحاد جماهير شوروی مبلغ يك صد ملیون
دلار امریکائی قرضه طویل المدت به حکومت افغانستان مقیم شدند .
که بعد از طرف شورای عالی اتحاد جماهير شوروی تصویب گردیده .
و بتاریخ ۶ جدی ۳۴ - مطابق ۲۸ دسامبر ۱۹۵۵ پروتوکول معاهده متذکره
به صحنه اعلیحضرت معظم مایونی مزین گردیده است .

مدیریت عمومی سیاسی

معاهده مؤدت بین افغانستان و اندونیزیا :

ضامن مسافرت ع ، ج ، ل ، ع والا حضرت سردار محمد نعیم وزیر امور خارجه ، معاون صدرات عظمی در اندونیزی بفرض شمول در کنفرانس بین المللی با اندوننگ بتاريخ سوم تور ۱۳۳۴ مطابق ۲۴ اپریل ۱۹۵۵ معاهده مؤدت بین دولت پادشاهی افغانستان و دولت جمهوری اندونیزیا از طرف والا حضرت سردار محمد نعیم وزیر امور خارجه بنام دولت پادشاهی افغانستان و از طرف جلاتماب سورنایو وزیر امور خارجه اندونیزیا بنام دولت جمهوری اندونیزیا امضا گردید و معاهده مذکور پس از تصویب مجلس عالی اعیان و شورای ملی بتاريخ اول عقرب ۱۳۳۴ بمجلسه حضور مبارک اعلی حضرت معظم مایونی رسیده و عنقریب در کابل تماطی خواهد شد.

مسأله هیرمند:

موضوع رود هلمند است که از سالیان قدیم یعنی ۱۸۷۲ عیسوی تا حال چندین کمیسیون از قبیل حکمیت کلدست ۱۸۷۲ عیسوی و حکمیت مکماهون ۱۹۰۲ عیسوی و کمیسیون بیطرف ۱۹۵۰ عیسوی تعیین و اجراآت نموده اند و تا کنون منتج به نتیجه قطعی نگردیده. چون حکومت و ملت افغانستان همیشه خواهان روابط حسنه با دول متجا به با لغاصه همسایگان خود بوده است از آنرو وقتی که ع ، ج ، ل ، ع والا حضرت سردار محمد نعیم وزیر امور خارجه ، معاون صدرات عظمی بهیث رئیس هیأت افغانی در دهمین سالگرم تشکیل سازمان ملل متحد عازم سانفرانسسکو گردیده بودند ضمن ملاقات با وزیر امور خارجه دولت شاهنشاهی ایران نسبت به مذاکرات و تعیین هیأت ها برای حل و فصل قضیه هلمند مطابق رایور کمیسیون بیطرف که در سال ۱۹۵۰ به مملکتین افغانستان و ایران سیرده است موافقه بعمل آمد.

د افغانستان کالنی

بعد ها حکومت شاهنشاهی ایران اسمای کمیسیون اعزامی خویش را در واشنگتن، بقرار ذیل بوزارت امور خارجه دولت پادشاهی افغانستان معرفی نمود :

الف :- هیأت نمایندگان ایران :

آقای نصرالله انتظام سفیر کبیر شاهنشاهی ایران در واشنگتن رئیس کمیسیون
آقای خزیمه علم نماینده شورای ملی ایران
آقای محمد قوام
نماینده

ب :- مشاورین حقوقی :

آقای دکتر عبده

آقای دوکتور خوشین

ج :- مشاورین فنی :

آقای مهندس تشکری

آقای مهندس بهنیا

حکومت افغانستان نیز هیأت افغانی را که در کمیسیون قضیه رود هلمند عازم واشنگتن خواهند گردید، بحکومت ایران معرفی نمود .

اسامی هیأت افغانی که بحکومت ایران معرفی گردیده اند بقرار ذیل است :

الف :- هیأت نمایندگان افغانی :

شیاغلی عبدالعزیز سفیر کبیر افغانی در دهلی

رئیس کمیسیون

شیاغلی عبدالعزیز

عضو کمیسیون

شیاغلی محمد کبیر

دramریک (رئیس هیأت)

عضو کمیسیون

شیاغلی فضل احمد شیرزاد

عضو وزارت امور خارجه

ب :- مشاورین حقوقی :

شیاغلی دوکتور عبدالعزیز طبیبی

و دو نفر مشاور دیگر توسط رئیس هیأت افغانی به رئیس هیأت ایران معرفی خواهد شد .

ج ۱ - مشاور فنی :

بناغلی مهندس میرا کبر رضاء

مدیریت قونسلگری

درین اواخر اصولنامه و تعرفه اخذ محصولات قونسلگری های افغانی در خارج، از طرف شعبه قونسلگری و تابعیت وزارت امور خارجه ترتیب یافته که اصولنامه آن دارای (۱۰) ماده و تعرفه اخذ محصولات متذکره حاوی (۳۴) ماده میباشد .

اصولنامه و تعرفه مذکور مراتب قانونی خود را طی کرده است یعنی از تصویب مجلس عالی اعیان و مجلس شورای ملی گذشته ، بصحبه حضور اعلیحضرت معظم همایونی رسانیده شده است که بعد ازین، اخذ محصولات امور قونسلگری در داخل و خارج با اساس آن مرعی میگردد .

مدیریت اقتصادی

الف :- موافقه نامه ترانزیتی بین حکومت شاهی افغانستان و حکومت جمهوریة اشتراکیه شوروی که بتاریخ ۲۸ جون ۱۹۵۵ مطابق ۵ سرطان ۱۳۳۴ در ماسکو بین نمایندگان طرفین جلالتماب بناغلی غلام یغیی طرزی سفیر کبیر اعلیحضرت همایونی در ماسکو و جلالتماب بناغلی ای. ک. کابالوف وزیر تجارت خارجی اتحادیه اشتراکیه شوروی امضا و عقد گردیده بود، بتاریخ ۱۴ اسد ۱۳۳۴ مطابق ۷-۱۱ اگست ۱۹۵۵ مراحل قانونی خود را از بارلرمان افغانستان طی و بتاریخ ۲۳-۱۰-۱۳۳۴ مطابق ۱۹ اگست ۱۹۵۵ بصحبه اعلیحضرت معظم همایونی رسانیده شد و هکذا تماطی تصویب نامه ها و موافقت نامه های معاملات امور ترانزیتی مذکور بتاریخ ۲۶ برج سنبله ۱۳۳۴ مطابق ۱۹ ستمبر ۱۹۵۵ در کابل بین جلالتماب بناغلی محمد عثمان امیر معین وزارت امور خارجه دولت شاهی افغانستان و آقای ای. ا. اس.

اسپیکر فوئسلبر حکومت اتحادیه سوسیالستی شوروی در کابل بعمل آمد .
 ب- اجراءات مربوطه این شعبه در موضوع اعلامیه مشترک از طرف دولت پادشاهی
 افغانستان و دولت اتحاد جماهیر اشتراکیه شوروی در باره مناسبات
 اقتصادی مملکتین و اندازه گریخت از طرف حکومت اتحاد جماهیر اشتراکیه
 شوروی برای انجام این مقصود، بمبلغ یکصد ملیون دالر امریکائی به قرضه
 طویل المدت به تاریخ ۱۸ دسامبر ۱۹۵۵ در کابل امضاء و بموافقت
 طرفین رسیده است .

تاریخ ۴ دلو ۳۴ هیأت اقتصادی اتحاد جماهیر اشتراکیه شوروی،
 تحت ریاست یناغلی سیمولوف معین تجارتی مجلس وزرای اتحاد جماهیر شوروی
 وارد کابل گردیدند .

تاریخ ۸ دلو ۳۴ قرار داد قرضه یکصد ملیون دالر بین ع، ج،
 یناغلی عبدالملک وزیر مالیه و جلالتماب (ن دکتیار) سفیر گیر شوروی
 در کابل به نمایندگی دولتین افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالستی
 عقد و امضاء گردیده است و هیأت هائیکه در حین مذاکرات و عقد قرار داد
 حضور داشتند فرار آنی است .

از طرف افغانستان :

- ۱- از طرف وزارت مالیه ع، س، غلام محمد بابری رئیس اقتصادی .
- ۲- از طرف وزارت معادن و صنایع ع، ج، وزیر معادن رئیس و بعضی
 ازارا کین آن وزارت .
- ۳- از طرف وزارت فوائد عامه ع، ج، کفیل وزارت فوائد عامه .

از طرف شوروی :

- ۱- سیمولوف رئیس .
- ۲- کوژروین انجنیر بشدوانهار .
- ۳- زورین انجنیر زراعت .

- ۴- ما سيف انجنير استيشن هاى برق .
- ۵- كيريلوف انجنير اقتصاد .
- ۶- تيلياكوف حقوق دان .
- ۷- نايديج انجنير .
- ۸- ستالوف انجنير ولزین مستشار تجارتی .

شعبه مأمورین

مقرری ها دروزارت امور خارجه :

در سال ۱۳۳۴ مأمورین آتی در مرکز وزارت امور خارجه و نمایندگان
های افغانی در خارج مقرر گردیده اند .
الف- در خارج :

- ۱- ع ، ج ، س ، ا ، فیض محمد زکریا بهیت سفیر کبیر و نماینده
فوق الامده اعلی حضرت هما یونی در حجاز .
- ۲- ع ، ج غلام محمد شیرزاد سابق وزیر مختار افغانی در روم
بهیت سفیر کبیر اعلی حضرت هما یونی در پاریس .
- ۳- ع ، ج عبدالصمد سابق وزیر مختار افغانی در بغداد
بهیت سفیر کبیر اعلی حضرت هما یونی در پکننگ .
- ۴- ع ، ج دوکتور غلام فاروق سابق وزیر صحت بهیت وزیر
مختار و نماینده فوق الامده اعلی حضرت در بن .
- ۵- ع ، عیدالباقی لطیفی سابق مدیر شعبه دوم سیاسی بهیت
سکرتر اول سفارت کبرای اعلی حضرت در پکننگ .
- ۶- س ، عبدالقادر جواد سابق ترجمان لسان فرانسوی در
وزارت خارجه بهیت سکرتر اول سفارت کبرای افغانی در پاریس .
- ۷- س ، کلاب شاه سابق مدیر مجاسبه بهیت سکرتر اول سفارت
کبرای اعلی حضرت هما یونی در دهلی .

- ۸ - من محمد شریف اژیر سابق مدیر شعبه ویزه بحیث سکرتر اول وزارت مختاری افغانی درین .
- ۹ - من عبدالغنی سابق معاون شعبه اجرائیه مدیریت عمومی آر شیو بحیث سکرتر اول وزارت مختاری افغانی در روم .
- ب - در داخل ،
- ج ، محمد هاشم میوند وال سابق رئیس مستقل مطبوعات بحیث معین سیاسی .
- ع ، من عبدالرحمن پژواک سابق مدیر شعبه سوم سیاسی و کفیل مدیریت ملل متحده ، بحیث مدیر عمومی سیاسی برتبه اول .
- ع ، من عبدالهی هویز بحیث وزیر مختار مشاور برتبه ۲ .
- س ، عطاء الله ناصر ضیائی سابق کفیل مدیریت عمومی نشریات ریاست مستقل مطبوعات ، بحیث مدیر شعبه دوم سیاسی با حفظ رتبه .
- س ، دوکتور عبدالعکیم طیبی سابق عضو مدیریت ملل متحد بحیث کفیل مدیریت شعبه سوم سیاسی با حفظ رتبه .

ریاست تشریفات

- سال ۱۳۳۴ از نقطه نظر تشریفات اهمیت بسزا دارد، زیرا در این سال یک تعداد کثیری از زعمای ملل دوست و متحابه ، به افغانستان تشریف آورده و مهمان حکومت متبوع بوده اند .
- ذوات برجسته که در این سال بوطن ما تشریف آورده اند، حسب ذیل اند:
- ۱- تشریف آوری جلالآباد انوالسادات و وزیر دولت مصر عضو شورای انقلابی دولت جمهوری مصر و سرمنشی جلسه بین المللی اسلامی بتاریخ ۱۰ حمل ۱۳۳۴
  - ۲- بتاریخ ۷ ثور ۱۳۳۴ جلالآباد گلوند جمال عبدالناصر صدراعظم و رئیس شورای انقلابی دولت جمهوری مصر ، حسب دعوتیکه از طرف

والا حضرت امیر مع عدم محترم اعلیٰ حضرت پادشاه عربستان سعودی نا اعلیٰ حضرت معظم هما یونی در میز سلطنتی در حال صرف شام

حکومت افغانستان داده شده بود، با جلالتمابان سلاح سالم وزیر هدایت ملی آن دولت و عبدالغالی حسونا سرمنشی جامعه عرب که افتخار معیت شان را داشتند به کابل تشریف فرما شده و پس از گذشتادن سه روز، بروز ۱۰ ثور ۱۳۳۴ هازم وطن خویش گردیدند .

۳- بتاریخ ۲۳ ثور ۱۳۳۴ والا حضرت امیر مساعد بن عبدالرحمن هم معترم اعلی حضرت پادشاه عربستان سعودی که جلالتماب جمال حسینی مشاور اعلی حضرت موصوف افتخار معیت شان را داشت، به کابل تشریف آورده و به تاریخ ۲۵ ثور هازم کراچی گردیدند. والا حضرت شان دو مرتبه دیگر نیز به وطن عزیز ما تشریف آورده که آخرین دفعه آن بتاریخ ۲۲ جوزا صورت گرفته است، جلالتماب انور السادات وزیر دولت مصر در این دفعه نیز شرف معیت شان را حایز بوده و بتاریخ ۲۹ جوزا وطن عزیز ما را ترک گفتند .

۴- بتاریخ ۲۵ میزان ۱۳۳۴ جلالتماب او نو صدراعظم دولت اتحادیه برما حسب دعو تیکه از طرف حکومت افغانستان به عمل آمده بود به کابل تشریف آورده و به روز ۲۶ ماه مذکور طیاره شان وطن عزیز ما را ترک گفته و هازم ماسکو گردیدند .

۵- بتاریخ ۱۷ عقرب ۱۳۳۴ يك هیأت از کانسر سیان امریکا بسر کردگی بناغلی زابلوکی وارد کابل گردیده و پس از گذشتان دو روز در افغانستان بتاریخ ۱۹ عقرب هازم وطن خویش گردیدند .

۶- به تاریخ ۲۲ قوس ۱۳۳۴ جلالتماب ان. مارشال بولکانین صدراعظم دولت اتحادیه اشتراکیه شوروی حسب دعوت حکومت افغانستان به معیت جلالتماب خروسیچ منشی اول حزب کمونسٹ و بناغلو جنرال سیروف، و گرو میکو معین وزارت امور خارجه و کومیکین معین وزارت تجارت دولت شوروی وارد کابل گردیده و به تاریخ ۲۶ قوس وطن عزیز ما را ترک گفته و هازم ماسکو گردیدند .

قبولی اکریمان نماید گان دول متحابه افغانستان و تعیین
و تقرر نمایند گان افغانی در خارج :
الف : تقرر نمایند گان افغانی در خارج :

۱ - عالیقدر جلالتماب سردار اعلی محمد عمر سفیر کبیر اعلیحضرت
معظم همایونی در تهر ان که تقرر شان در سال ۱۳۳۳ صورت گرفته و به
تاریخ ۳۰ حمل ها زم تهران گردیده و اعتماد نامه خویش را به حضور
اعلیحضرت شاهنشاه ایران بتاريخ ۱۱ ثور تقدیم نمودند .

۲ - عالیقدر جلالتماب سردار غلام محمد شیر زاد سفیر کبیر اعلیحضرت
معظم همایونی درباریس که تقرر شان در ۲۵ حمل ۱۳۳۴ صورت گرفته
و بتاريخ ۴ جوزا اعتماد نامه خود را به حضور جلالتماب رئیس جمهور
فرانسه تقدیم نمودند .

۳ - عالیقدر جلالتماب دوکتور غلام فاروق وزیر صبحه بحیث وزیر
مغتار و نماینده فوق العاده اعلیحضرت معظم همایونی درین هن تقرر حاصل نموده
و اعتماد نامه خویش را به حضور جلالتماب رئیس جمهور اتحادیه آلمان
غربی تقدیم نمودند .

۴ - عالیقدر جلالتماب سردار فیض محمد زکریا بحیث سفیر کبیر
اعلیحضرت معظم همایونی در جده مقرر گردیده و اعتماد نامه
خویش را به حضور اعلیحضرت پادشاه عربستان سعودی تقدیم نمودند .

۵ - عالیقدر جلالتماب سردار فیض محمد زکریا علاوه بر عهد موجوده شان به
حیث وزیر مختار و نماینده فوق العاده اعلیحضرت معظم همایونی در دمشق
هن تقرر حاصل نموده و اکریمان جلالتماب شان بتاريخ ۹ میزان از طرف
دولت مذکور صادر گردیده است .

۶ - عالیقدر جلالتماب صلاح الدین سلجونی سفیر کبیر اعلیحضرت معظم
همایونی در قاهره، علاوه بر عهد موجوده شان بحیث وزیر مختار و نماینده

- فوق العاده اعلیٰ حضرت معظم هما یونی در عمان مقرر و اکریمان جلالتماب شان به تاریخ ۱۹ میزان از طرف حکومت اردنیه هاشمیه صادر گردید .
- ۷ - عالیقدر جلالتماب عبدالصمد وزیر مختار افغانی در بغداد به هیئت سفیر کبیر اعلیٰ حضرت معظم هما یونی در پکننگ و اکریمان شان به تاریخ ۱۷ میزان از طرف حکومت جمهوری توده چین صادر گردید .
- ۸ - عالیقدر جلالتماب سردار غلام محمد شیرزاد سفیر کبیر اعلیٰ حضرت معظم هما یونی در پاریس بر علاوه عهده موجوده شان بهیث وزیر مختار افغانی در برن و بر وکسل عزتقرر حاصل نمودند .
- ۹ - عالیقدر جلالتماب سردار غلام محمد سلیمان وزیر مختار اعلیٰ حضرت بر علاوه عهده موجوده شان بهیث وزیر مختار در یولند عزتقرر حاصل نمودند .
- ۱۰ - عالیقدر جلالتماب دو کتور نجیب الله سفیر کبیر اعلیٰ حضرت دو لندن بر علاوه عهده موجوده شان بهیث وزیر مختار افغانی در هالند و ایرلند عزتقرر حاصل نمودند .
- ب - تقرر نماینده گان خارجی در افغانستان :
- ۱ - جلالتماب جنرال ابراهیم روی بهیث وزیر مختار و نماینده فوق العاده اعلیٰ حضرت شاه عراق بدر بار کابل مقرر و اعتماد نامه خویش را بتاريخ ۳۱ حمل بحضور اعلیٰ حضرت معظم هما یونی تقدیم نمودند .
- ۲ - جلالتماب آنتنرو کانتز بهیث وزیر مختار و نماینده فوق العاده دولت اتحادیه سویس به در بار کابل مقرر و بتاريخ ۲۲ نور اعتماد نامه خویش را به حضور مبارک اعلیٰ حضرت معظم هما یونی تقدیم نمودند .
- ۳ - آقای سیمکانوفسکی بهیث شارژدا فیر وزارت مختاری یولند مقرر گردیده و بتاريخ ۲۵ جوزا وارد کابل شدند .
- ۴ - جلالتماب گوونت ژانودسیر با لاندن بهیث وزیر مختار و نماینده فوق العاده اعلیٰ حضرت پادشاه بلژیک بدر بار کابل تعیین و اعتماد نامه

د افغانستان کالنه

خویش را بتاريخ ۲۵ جوزا بحضور مبارک اعلیحضرت همايونی تقديم نمودند.

۵ - جلالتماب تنګ کويو، بحيث سفير کبير دولت جمهوري نوډه چين در دربار کابل تعين و اعتماد نامه خویش را بتاريخ ۱۲ سرطان به حضور مبارک اعلیحضرت معظم همايونی تقديم نمودند.

۶ - جلالتماب فواد الخطيب که سمت وزير مختار عربستان سعودي را بدر بار شاهي کابل دارا بودند بحيث سفير کبير اعلیحضرت ياد شاه عربستان سعودي در دربار کابل تعين و اعتماد نامه خویش را به حضور مبارک اعلیحضرت معظم همايونی بتاريخ ۱۴ قوس تقديم نمودند.

۷ - جلالتماب داګلا وهومن بحيث وزير مختار دولت جمهوري چکوسلواکي به دربار کابل تعين و اعتماد نامه خویش را بتاريخ ۱۷ قوس بحضور مبارک اعلیحضرت معظم همايونی تقديم نمودند.

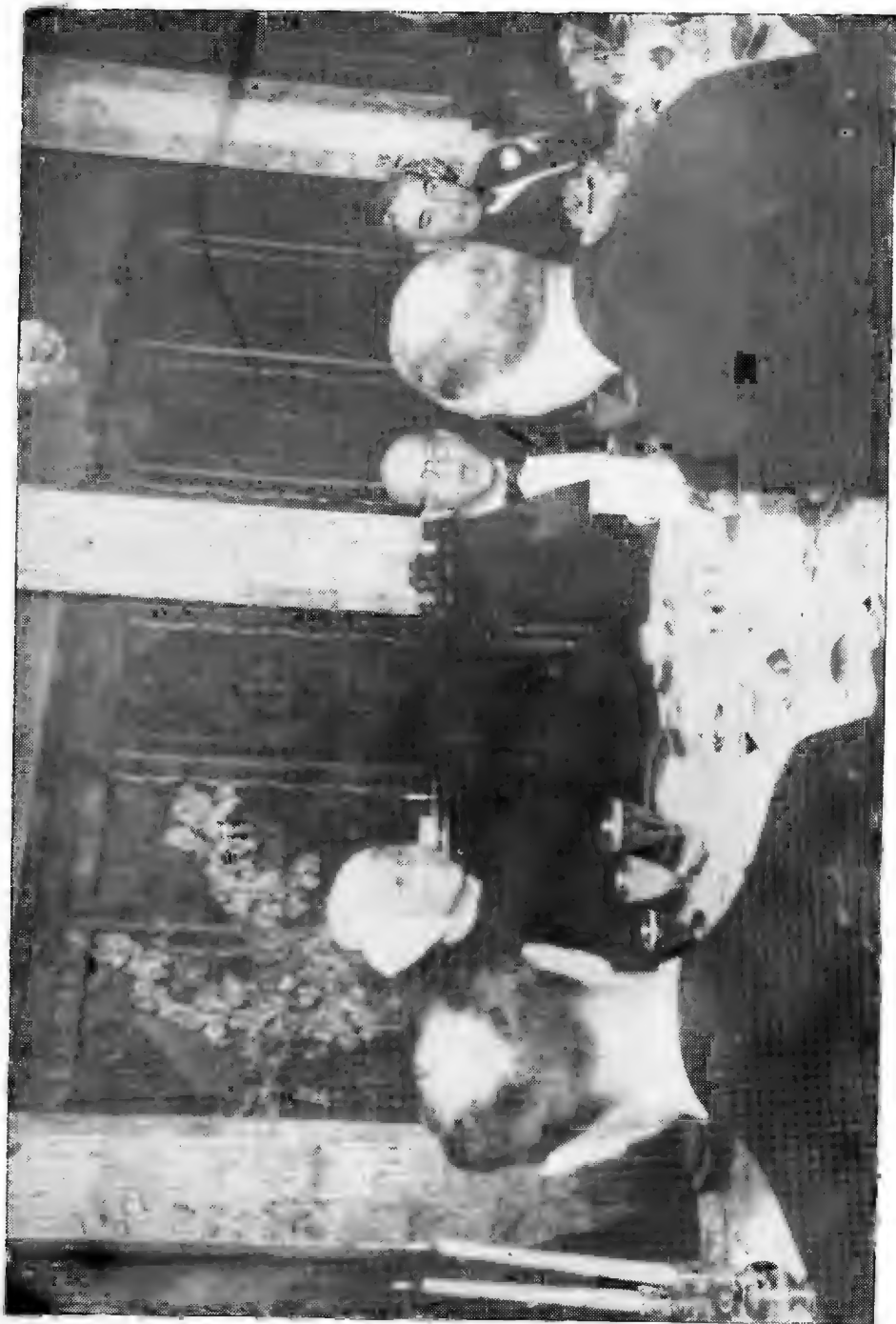
۸ - جلالتماب محمد شاه يسته بحيث سفير کبير دولت شاهنشاهی ايران در دربار کابل تعين و اعتماد نامه خویش را بتاريخ ۷ جدی در قصر دلکشا به حضور اعلیحضرت معظم همايونی تقديم نمودند.

۹ - جلالتماب کاز يوچي مورا سفير دولت جاپان در کابل ساعت ۱۱ و نیم قبل الظهر روز چهارشنبه ۲۷ جدی اعتماد نامه خویش را در قصر دلکشا به حضور اعلیحضرت معظم همايونی تقديم نمود.

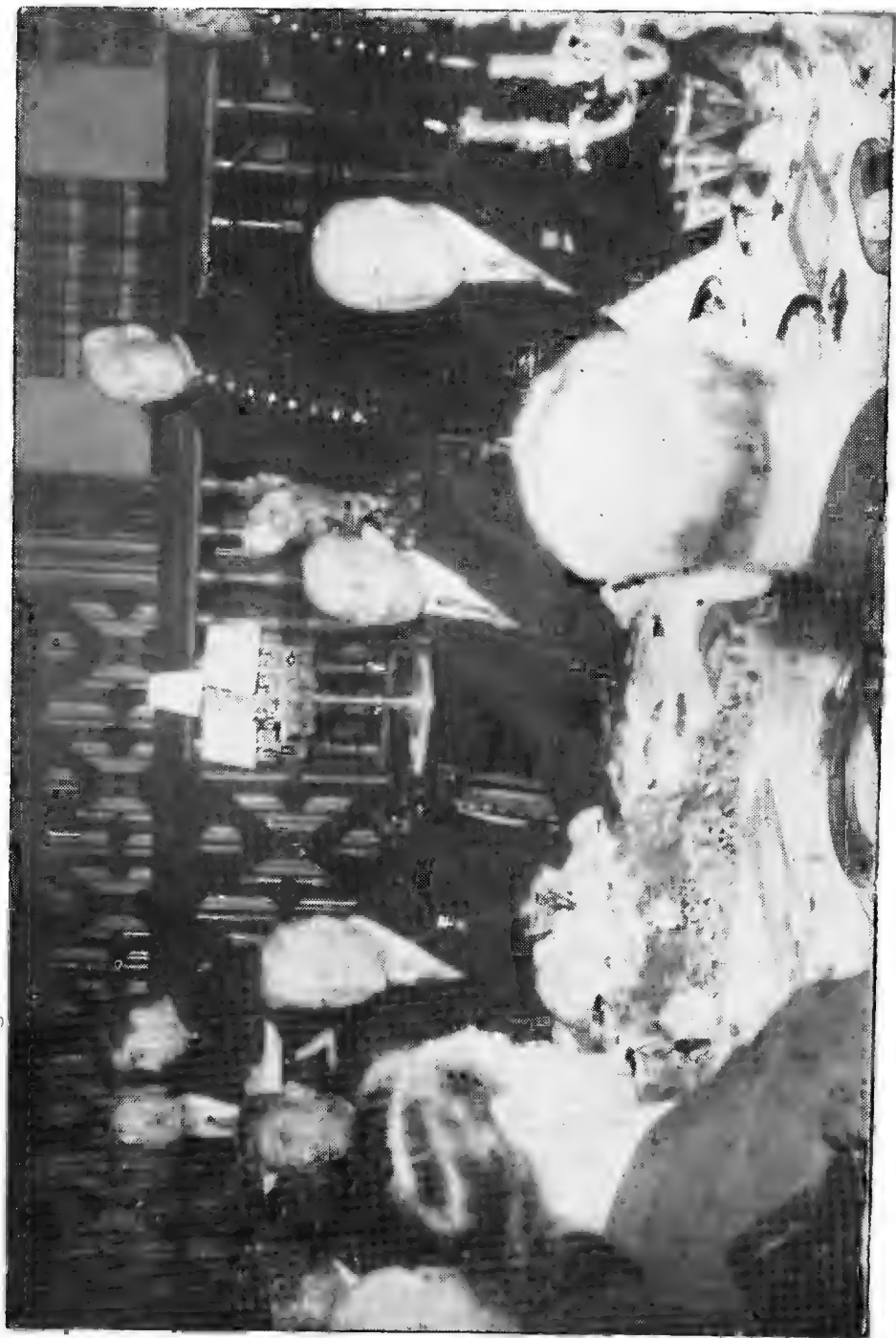
تيلگرام ها:

۱ - بتاريخ ۲ جدی تيلگرام مبنی بر تشکراز جانب صدراعظم سيلون به صدراعظم افغانستان راجع به اینکه نماینده افغانی در سازمان ملل متحد از شمول سيلون طرفداری کرده ارسا نداشته است که جواب آن از طرف ښاغلی صدراعظم نیز مغایره شده.

۲ - بتاريخ ۱۱ جدی به مناسبت آزادی سودان تيلگرامهای تبريکيه از حضور اعلیحضرت همايونی و والا حضرت صدراعظم اسمی هیات مؤقتی سودان و ښاغلی البير الا زهري صدراعظم آن کشور مغایره شده.

اعلیٰ حضرت معظمہ ماہی بانی باجلا لنداب او نوصدر اعظم دولت الخاندیہ بر ماہی .

جلال‌آباد مارشال بولنگ بین صدراعظم اتحاد شوروی و جلال‌آباد خرو-چیف منشی اول حزب کدو ایست در حضور اعیان‌خوار معظم مهابادیان

۳ - ۱۳ جدی تیلگر ام تعزیت از حضور اعلیحضرت معظم هما یونی
عنوان اعلیحضرت فیصل دوم شاه عراق به نسبت وفات عمه محترمه شان
مغایره گردیده است و جوابیه آن از طرف اعلیحضرت فیصل دوم شاه عراق
نیز مواصلت نموده است .

مختصر سوانحات نمایندگان خارجی در کابل :

۱- مختصر سوانح بناغلی آنتن روکانز وزیر مختار سوئیس در کابل،
جلالتماب موصوف در سال ۱۹۱۳ تولد یافته و اصلاً از اهالی زوریک
میشد. تعلیمات ابتدائی خویش را در برلین و ثانوی خود را در نیویارک
طی نموده است بعد از آن در یونیورسیتی بال و برلین مشغول گردیده است .
جلالتماب موصوف دو کتور حقوق یونیورسیتی بال بوده است و در سال
۱۹۳۲ مدعی العموم کانتون بال مقرر شد. در سال ۱۹۴۱ رئیس محکمه
جزائی اطفال بال مقرر گردید و در سال ۱۹۴۵ شورای اتحادیه سوئیس
مشار الیه را بحیث وزیر مختار و نماینده فوق العاده اتحادیه سوئیس
در یولند نامزد ساختند و از ۱۹۴۸ به بعد شارژ دافیر سوئیس و فعلاً بحیث وزیر
مختار سوئیس در دربار کابل، اجرای وظیفه می نمایند .

۲- مختصر سوانح جلالتماب کانت زانو داسیربان لاندن وزیر مختار
بلژیک در کابل، جلالتماب موصوف داکتر حقوق بوده و در سال ۱۹۳۰ به
خدمات سیاسی داخل و امور بیت های مختلفه را در بلگراد - اداره مرکزی
کابینه - صدراعظم گذشتارنده در وارشوو در روم و هم به صفت وزیر مختار
بلژیک در بیروت و مارسل بوده اند. فعلاً سفیر کبیر بلژیک در هند و بحیث
وزیر مختار دولت مذکور در افغانستان میباشند .

۳- مختصر سوانح جلالتماب سفیر کبیر چین ،

فامبرده در کین سائی ولایت آن کوی تولد شده و ۳۸ سال دارد و تحصیلات خویش
را در اکادمی سیاسی حربه دفاع جاپان به پایان رسانیده است و در ۱۹۳۸
رئیس شعبه سیاسی نظامی در قشون آزادی جمهوری توده چین بوده است .

۴- سوانح مختصر جلالتماب واکلاف او من وزیر مختار چکوسلواکیا درکابل ،

جلالتماب موصوف به تاریخ ۱۹۱۵ تولد و بعد از استقلال چکوسلواکیا وظائف متعدد سیاسی را اشغال نموده است و در سال ۱۹۴۸ رئیس کمیته ملی مجلس انتخاب گردیده و در ۱۹۵۲ به خدمت وزارت خارجه داخل شده و در آنجا وظایف مختلفه سیاسی را اشغال نموده و در ۱۹۵۳ از طرف رئیس جمهور چکوسلواکیا به حث رئیس هیأت چک به نزد کمیسیون متحدین برای کنترول برلین به صفت نماینده فوق العاده و وزیر مختار مقرر گردیده، نامبرده بزبان المانی، انگلیسی و روسی حرف می زند.

۵- مختصر سوانح جلالتماب محمد شایسته سفیر کبیر ایران در کابل ،
جلالتماب موصوف پس از گذشتانندن ماموریت های سیاسی بعثت مستشار در سفارت خانه های ایران، درسویس ولندن عزت قرار حاصل نموده و در سفارت کبرای ایران در واشنگتن به صفت وزیر مختار اجرای وظیفه می نمود. چندی بعد جلالتماب شان به حث سفیر کبیر ایران در بغداد مقرر گردید و بعد از آن به حث عضو شورای عالی سیاسی وزارت خارجه ایران تعیین و بالاخره به حث سفیر کبیر دولت شاهنشاهی در دربار کابل تعیین گردیدند.

۶- مختصر سوانح جلالتماب کازوچی میورا، سفیر کبیر جاپان در کابل ،
جلالتماب موصوف در سال ۱۸۹۹ در یوریشیما تولد گردیده و در ۱۹۱۹ داخل خدمات سیاسی شده و در ۱۹۲۵ بعثت آتشه در سفارت جاپان در لندن و در ۱۹۲۶ در سفارت جاپان در ماسکو و در ۱۹۲۹ بعثت ویس فونسل در هلاقه مکدان (مانچوری) و ۱۹۳۲ فونسل در ناحیه مذکور تعیین گردیده و در سال ۱۹۳۶ در امور اروپا و شرق آسیا در وزارت خارجه جاپان به حث سکرتر مقرر گردید . و در سال ۱۹۳۸ آمر شعبه شق مطالعات وزارت امور خارجه تعیین و در سال ۱۹۴۰ بعثت سکرتر اول در سفارت جاپان در برلین تعیین شد . و در سال ۱۹۴۴ مستشار سفارت

و در ۱۹۴۶ از خدمات سیاسی خارج گردید و در همان سال به حیث معلم در پونیور سته توکیو و مؤسسه تربیوی اجرای وظیفه می نمود .

کشف رانسی ها

کـنـفرانس با ندو نـگـ:

برای نزدیک ساختن ممالک دوقاره بزرگ آسیا و افریقا، کنفرانسی در شهر بانداونگ (اندونیزیا) بتاريخ ۲۸ حمل ۱۳۴۴ (۱۸ اپریل ۱۹۵۵) تشکیل گردیده ۲۷ مملکت ازین دوقاره بزرگ که عبارتند از :

افغانستان - برما - کمبودیا - سیلون - جمهوریت توده چین - مصر - حبشه - هند - اندونیزیا - ایران - عراق - جاپان - لاوس - لبنان - لایبریا - لیبیا - نیپال - پاکستان قلیبا - عربستان سعودی - سوریه - تایواند - ترکیه - جمهوریت دیموکرات ویتنام - دولت ویتنام - یمن، دراین کنفرانس شرکت ورزیده و افغانستان به پیروی از سیاست همکاری بین المللی خود هیأتی بریاست بناغلی سردار محمد نعيم معاون صدارت، وزیر امور خارجه و عضویت بناغلی عبدالملك عبدالرحيم زی کفیل وزارت مالیه، وکیل وزارت اقتصاد ملی، بناغلی محمد هاشم میوندوال رئیس مستقل مطبوعات بناغلی دکتور نجیب الله سفير کبیر افغانی در لندن، بناغلی عبدالهادی داوی وزیر مختار افغانی در اندونیزیا، بناغلی عبدالرحمن پژواک، بناغلی محمد غوث علیزوی بناغلی میر عبدالوهاب بمنظور شرکت در آن کنفرانس نه بانداونگ فرستاده علاوه بناغلی سید محمد قاسم رشتیا رئیس دباختر آژانس بعیت نماینده مطبوعات افغانستان با هیأت افغانی همراه بود .

کنفرانس اقتصادی برای آسیا و شرق دور :

جلسه سالانه کمیسیون اقتصادی برای آسیا و شرق دور در ابتدای سال ۳۴ در شهر توکیو (جاپان) انعقاد یافته و در آن هیأتی بریاست شاغلی

عبدالملك عبدالرحيم زى كښل وزارت مالیه، وکیل وزارت اقتصاد ملی و عضویت
ښاغلی محمد حسن کریمی، ښاغلی میر عبد الوهاب و ښاغلی محمد قوث علیزو
از افغانستان نمایندگی نمودند.

کنفرانس کمیسیون ادویه مخدره:

چون افغانستان از سالهاست که در زمرة ممالک صادر کننده ترایاک
شامل میباشد امسال ښاغلی عبدالحکیم طیبی را بعیت مشاهده و نماینده افغانی
در کنفرانس سالانه کمیسیون ادویه مخدره که بتاريخ اپریل ۱۹۵۵ منعقد
گردیده بود به نیویورک اعزام نمود تا درباره حق صادرات افغانستان و
تعدیل پروتوکول ۱۹۵۳ در جریان مذاکرات کمیسیون سهم گیرد، نماینده
افغانی در این باره نیز بیانات و پیشنهاداتی به کمیسیون تقدیم کرد که در
نتیجه کمیسیون تصویب نمود این حق افغانستان در هنگام ترتیب کنوانسیون
واحد، در نظر گرفته شود.

هنگامیکه این رایور کمیسیون در جولای ۱۹۵۵ بشورای اقتصادى و
اجتماعى درجینوا پیش شد نماینده افغانی بار دیگر از حق صادرات
افغانستان و تعدیل پروتوکول ۱۹۵۳ ادویه مخدره، بیانات و پیشنهاداتی
بشورای مذکور تقدیم کرد که در نتیجه شورای اقتصادى و اجتماعى به
اکریت آراء از حق افغانستان پشتیبانی نموده فیصله نمودند
تا این تصویب شان در رایور سالانه شورای اقتصادى و اجتماعى درج و به
اسامبله عمومى هم تقدیم شود. در اسامبله دهم ضمن بحث بر راپورت
شورای اقتصادى و اجتماعى، حق افغانستان با هیچ مخالفت مواجهه نکردیده
بلکه از طرف يك عده از نمایندگان در ضمن بیانات شان تصدیق
و پشتیبانی گردید.

کنفرانس عمومى موسسه صحى جهان:

حسب معمول کنفرانس عمومى موسسه صحى جهان از تاریخ ۱۰ الی ۲۷

می ۱۹۵۵ مطابق ۱۹ ثورالی ۱۳۳۴ در شهر مکسیکو (امریکای مرکزی) منعقد گردیده و از طرف افغانستان شاعلی دکتور عبدالظاهر معین وزارت صحتیه بحیث رئیس و شاعلی دکتور محمد یوسف سرطیب شفاخانه قوای مرکز بحیث عضو در کنفرانس مزبور اشتراک ورزیده بودند. قرار اطلاع واصله، رئیس هیأت افغانی، هنگام انتخابات بحیث معاون رئیس کمیته اداری مالی و حقوقی و در عین حال رایورتر کمیته «اعتبارنامهها» انتخاب گردیده بود.

کنفرانس اقتصادی خاورمیانه و نزدیک :

در سال ۱۹۵۳ وزرای مالیه و اقتصاد ممالک عربی با اساس فیصله شورای اجتماعی و اقتصادی سازمان ملل، تشکیل جلسه داده و تصویب نمودند تا کمیسیون اقتصادی برای ممالک خاورمیانه و نزدیک بفرض تحکیم روابط تجارتي و اقتصادی با اساس تقسیمات جغرافیائی بین ممالک مذکور تاسیس یابد. ممالک کنفرانس مقدماتی کمیسیون مذکور بفرض ترتیب پر وره سازمان اقتصادی خاورمیانه و نزدیک از تاریخ ۳ - الی ۱۲ جوزای ۱۳۳۴ (۲۵ می الی ۳ جون ۱۹۵۵) در شهر بیروت (لبنان) منعقد گردیده و ممالک آنی الذکر در آن شمولیت ورزیدند :

افغانستان - مصر - حبشه - یونان - ایران - عراق - اردنیه - هاشمیه - لبنان - پاکستان - عربستان سعودی - سوریه - ترکیه - یمن و مشاهدین جامعه عرب . درین کنفرانس از طرف افغانستان شاعلی عبدالصمد سابق وزیر مختار افغانی در بغداد بحیث رئیس و شاعلی عبدالکریم حکیمی بحیث عضو هیأت افغانی اشتراک ورزیده بودند. در کنفرانس مذکور فیصله بعمل آمد تا برای تصویب پروژه موافقتنامه که در کنفرانس ترتیب داده شده بود کنفرانس دیگری از طرف ممالک متذکره فوق عضو کمیسیون دایر گردد. افغانستان که قبلاً موافقت خویش را برای تاسیس همچنین یک سازمان اقتصادی ابراز نموده بود در کنفرانس بکه بتاريخ ۱۷ دسمبر ۱۹۵۵ مطابق ۲۴ قوس ۱۳۳۴

در شهر بیروت بغرض امضای موافقتنامه متحد کمره دایر گردیده، بناغلی
صلاح الدین سلجوقی سفیر کبیر افغانی مقیم قاهره را بعیت رئیس هیأت
افغانی معرفی کرد.

کنفرانسهای کمپسیونهای فرعی:

علاوه بر کنفرانسهای متحد کمره فوق یک تعداد کنفرانسهای فرعی
منطقوی کمپسیون اقتصادی برای آسیا و شرق دور (ایکانی) در شهرهای
مختلف مالک شرق دور و همچنین کمپسیونهای فرعی منطقوی سایر
سازمانهای اختصاصی مانند یونسکو و موسسه خوراکه و زراعت دایر
گردیده و نمایندگان افغانی اشتراک ورزیده اند.

کنفرانس بانک بین المللی و صندوق ذخیره:

کنفرانس سالانه بانک و صندوق ذخیره بین المللی از تاریخ ۱۲ الی
۱۸ سپتمبر ۱۹۵۵ مطابق ۱۹ الی ۲۵ سنبله ۱۳۳۴ در شهر استانبول (ترکیه)
منعقد گردید و افغانستان برای نخستین بار در این کنفرانس اشتراک
ورزیده و اشخاصیکه از افغانستان در جلسات این کنفرانس نمایندگی
نموده اند قرار ذیل اند:

بناغلی عبدالملک عبدالرحیم زی کفیل وزارت مالیه، وکیل وزارت
اقتصاد ملی بعیت «کورنر»

بناغلی عبدالکریم حکیمی بعیت «آلترنیت کورنر بانک»

بناغلی محمد سرور بعیت «آلترنیت کورنر فنډ»

بناغلی عبدالحکیم طیبی بعیت مشارر

بناغلی محمد نسیم بعیت مشارر

کنفرانس عمومی موسسه خوراکه و زراعت:

بتاریخ ۴ نوامبر ۱۹۵۵ مطابق ۱۰ میزان ۱۳۳۴ هشتمین کنفرانس
سالانه موسسه خوراکه و زراعت در روما (ایطالیا) منعقد گردیده و از

طرف افغانستان بناغلی میر محمد یوسف وزیر زراعت بهیث رئیس، بناغلی
عبدالله متخصیص وزارت زراعت و بناغلی محمد ناصر متعام زراعت در پاریس
بهیث اعضای هیأت افغانی اشتراك ورزیدند .

سازمان ملل متحد

پس د بود دهمین سالگړه امضای منشور ملل متحد
درسان فرانسیسکو :

برای احتفال دهمین سالگړه امضای منشور سازمان ملل متحد بنابر
دعوت منشی عمومی سازمان ساعت سه بعد الظهر ۲۰ جون ۱۹۵۵ مطابق
۲۹ جوزا ۱۳۳۴ در عمارت او برای شهرسان فرانسیسکو که در آن عمارت
ده سال قبل منشور ملل متحد امضا و این سازمان جهانی را بوجود آورد ،
جلسه نموده و وزرای خارجه قسمت بزرگه ممالک عضو در آن اشتراك
ورزیدند . هیأت افغانی بریاست بناغلی سردار محمد نعیم معاون صدارت
، وزیر خارجه و عضویت بناغلی محمد کبیر لو دین سفیر کبیر افغانی
درواشنگتن بناغلی عبدالحمید عزیز نماینده دایمی افغانی در ملل متحد
بناغلی عبدالرحمن پژواک مدیر شعبه سوم سیاسی و کفیل مدیریت ملل متحد
وزارت خارجه در کنفرانس مذکور شرکت ورزیدند . والا حضرت
وزیر خارجه نطقی ایراد و دران تاریخچه این روز را ذکر نموده و اظهار
کردند که چون اساسات مقبول مؤسسه ملل متحد و منشور آن به عقاید معنوی
و راه های مادی و رسوم ملی و هدف و آمال مردم افغانستان مطابق و موافق
است ، افغانستان یکی از صمیمیترین و وفادار ترین اعضای ملل متحد بوده
و اساسات منشور این مؤسسه را تأیید مینماید . از خدمات مؤسسه ملل متحد
و سازمانهای اختصاصی آن که در ساحه های مختلف به عالم بشریت انجام
داده ، ستایش نموده و کامیابی مؤسسه را وابسته به پیروی خالصانه از اساسات

منشور و توسعه دادن محیط عضویت آن و تطبیق حق تعیین سر نوشت که مهمترین مواد حقوق بشر است دانسته است .

در داخل مملکت نیز احتفالات بزرگی برای یادبود دهمین سالگرد امضای منشور ملل متحد برپا بود . چنانچه پروگرام مخصوص رادیوی کابل بنطق والا حضرت سردار محمد داؤد صدراعظم افتتاح گردید . وزارت معارف کنفرانسهای مجملی در مکاتب یا بیتخت منعقد نمود . ریاست بلدیة دعوت عصریه ترتیب داد . مطبوعات افغانی نیز این روز را حسن استقبال نمودند . روزتون و مرستون بنوبه خود سهمی درین احتفالات گرفتند .

دهمین سالگرد تاسیس ملل متحد :

طبق معمول همه ساله بمناسبت سالگرد تاسیس ملل متحد خاصه امسال که دهمین سالگرد بود بتاريخ ۲۴ اکتبر ۱۹۵۵ مطابق ۳۰ میزان ۱۳۳۴ محافلی از طرف وزارت معارف ریاست مطبوعات ، ریاست شاروالی و غیره مؤسسات عرفانی مرکز برپا گردیده بود .

اعلامیه حقوق بشر :

باساس اطلاعیه سازمان ملل متحد بتاريخ ۱۰ دسامبر ۱۹۵۵ مطابق ۱۷ فوس ۱۳۳۴ راروز اعلامیه حقوق بشر خوانده و بمناسبت این روز نیز محافل و مجالسی از طرف دوایر ذی علاقه ترتیب گردیده بود .

دهمین مجمع عمومی ملل متحد :

در دهمین مجمع عمومی ملل متحد که در ماه سپتامبر ۱۹۵۵ مطابق سنبله ۱۳۳۴ در شهر نیویورک منعقد گردید ، از طرف افغانستان اشخاص آتی در مختلف کمیته های مجمع عمومی نمایندگی نمودند ،

شاهلی محمد کبیر اودین سفیر کبیر افغانی در واشنگتن بحیث رئیس هیأت و نماینده در کمیته سیاسی .

شاهلی دکتور میر نجم الدین انصاری در کمیته ادماک مخصوص سیاسی .

بناغلی عبدالرحمن يزواك در کمیته اجتماعی فرهنگی و بشری

» عبدالعبدعزیز » قیمت

» سید محمد قاسم رشتیا » بودجه

» عبدالعکیم طیبی » حقوق

» عبدالکریم حکیمی » اقتصادی

قرار معلوم افغانستان با اساس بالیسی صلح خواها نه و مطابق به روش سالهای گذشته، از تمام فیصله های که راجع به صلح و آرامش بین المللی بوده، طرفداری و از پیشنهادها بیکه راجع به بلند بردن سویه علمی و اقتصادی مما لك عقب مانده بود، پشتیبانی کرده است. علاوه سهم نماینده افغانی در جریانات کمیته اجتماعی و فرهنگی مانند سالهای سابق قابل تذکر بوده و پیشنهادهای متعدد شان مورد قبول واقع گردیده و برای بار دیگر راجع به جادادن حق تعیین سرنوشت خطا به ابراد و در کمیسیون حقوق بشر به نمایندگی از سایر ملل آسیائی مجادله کرده است. همچنان نمایندگان افغانی در کمیته های دیگر، پیشنهادهای متعددی در موضوعات مختلف بر نامه کار امسال مجمع عمومی پیش نمودند که مورد تصویب و قبول واقع گردیده است چنانچه نماینده افغانی در کمیته حقوق چندین پیشنهادی عرضه نموده است که از جانب کمیته و مجمع عمومی تصویب شده که از آن جمله یکی مطالبات مزید درباره حکمیت و دیگری تاسیس محکمه ملل متحد در لیبیا و نشر داکتو-منت های کمیسیون حقوق دول میباشد.

ناگفته نماند که بزرگترین و مهمترین موضوع مجمع عمومی دهم، شمول شانزده مملکت جدید بوده است که نماینده افغانی در هنگام بحث این مسأله به طرفداری از شانزده مملکت پیشنهاد داده و طرفداری نموده است چنانچه مما لك مزبور بعد از شمولیت از افغانستان ابراز تشکر نموده اند. مما لك آنی الذکر بعیت عضو ملل متحد قبول شده اند. رومانیایا - بلغاریایا - هنگاریا - آلبانیایا - پرتگال - اسپانیایا - ایالات - فنلاند - لیبیا - اردن - نیپال - سیلان - لاوس - کمبودیا - ویتنام.

د داخلې وزارت

تشکیل:

مدعي العموم   ع. ج.   عبد الحكيم
 ع. محمد حسن   ع. ص.   عبد الرحيم
 د قلم مخصوص مدير   ع. محمد صدیق
 د تفتيش لوی مدير   ع. محمد طاهر
 د محاکماتو لوی مدير   ع. خدا داد
 د ناقلينو لوی مدير   ع. عبد الرحيم
 د محاسبينو مدير   ع. عبد الرحيم
 د احصائي د لوی مدير   ع. فکيل
 د سجل د ثبتو لوی مدير   ع. نظر محمد
 د احصائي معاون   ع. گل محمد
 د مامرينو د مدير   ع. دلمري خانکي
 د فکيل   ع. محمد احسان
 د محاسبی مدير   ع. عبد الرشيد
 د محاسبی د تحقيق د خانکي آمر   ع. سيد کمال

ع. ج. عبد الحكيم

د تفتيش د امری گروپ آمر   ص.   مير محمد عثمان
 د تفتيش د دوهم   »   »
 د تفتيش د دريم   »   »
 د تفتيش د گروپ عضو   ص.   صالح محمد
 د تفتيش د گروپ عضو   ص.   مولوی یار محمد
 د تفتيش د گروپ عضو   ص.   سيد محمد
 د پانېو مدير   ص.   عبد الواحد

مدیریت مأمورین

اول- تعدیلات در تشکیک :

۱- حکومت اهلی کرشک :

در اثر احداث نهر بغرا و تکثیر نقوس در منطقه نادهلی، ایجاب مینمود که یک حکومت درجه ۳ بنام نادهلی در منطقه مذکور جدیداً تشکیل شود که اساساً و مستقیماً مربوط حکومت اهلی کرشک باشد .

۲- ولایت کابل :

نسبت اینکه بعضی قریه های خرد و بزرگ سر روی حکومت بگرامی بعید از مرکز حکومت مذکور و سرک های عمومی بوده و در میان تپه ها و کوه ها وقوع دارد که برای رسیدگی و اجراآت رسمی خصوصاً در مواقع حدوث واقعات از قبیل قتل و سرقه و اموال گریزی به حکومت محلی و حتی ولایت مشکلات وارد میساخت، ایجاب مینمود تا در علاقه خاک جباریک علاقه داری درجه ۲ تشکیل شود و این علاقه داری مربوط حکومت بگرامی است .

ترفیعات سال ۱۳۳۴ :

- ۱- ع، ص، عبدالرحیم معین از رتبه ۲ برتبه اول
- ۲- ع، ع، ص، سید غلام رسول حاکم اهلی پروان از رتبه ۲ برتبه اول
- ۳- ع، ع، شاه محمد حاکم کلان کوتوا از رتبه ۳ برتبه ۲
- ۴- ع، محمد طاهر مدیر عمومی مهاکات از رتبه ۴ برتبه ۳ در بست خودش
- ۵- ع، ا، عبدالله مامور رتبه ۵ حاکم درجه اول کوهدامن برتبه ۴ در بست خودش
- ۶- ع، ا، حیات الله مامور رتبه ۵ حاکم درجه ۲ وردک برتبه ۴
- ۷- ع، ا، عبدالملک مامور رتبه ۵ حاکم دند برتبه ۴ در بست خودش
- ۸- ع، ا، محمد رحیم مامور رتبه ۵ حاکم سنگچه ها رک برتبه ۴ در بست خودش

- ۹- ع ۱۰، عبدالواحد مامور رتبه ۵ - حاکم پرچمن برتبه ۴
 ۱۰- ع ۱۰، محمد جان حاکم دودات مامور رتبه ۵ - برتبه ۴
 ۱۱- ع ۱۰، عبدالرحيم مامور رتبه ۵ - حاکم شيندند برتبه ۴
 در بست خودش
 ۱۲- س، محمد انور مامور رتبه ۵ - قلم مخصوص ولايت قندهار برتبه ۴
 در بست خودش.

مقرری ها :

- ۱- ع، س، محمد صديق مامور رتبه ۲ معاون تفتيش اداري صدارت عظمي
 بكفالت حكومت اعلى فرا .
 ۲- ع ۱۰، عبدالرزق خان مامور رتبه ۴ عضو محكمه مرافعة صدارت عظمي
 بحكومت درجه اول آنچه مقرر شده .
 ۳- ع ۱۰، محمد علي مامور رتبه ۵ - سابق حاکم پنجواڼي بحكومت درجه
 اول كرم سیر حكومت اعلى كړشك مقرر شده .
 تبدلات سال ۱۳۳۴ :

- ۱- س، مير محمد اعظم مامور رتبه ۵ - شعبه اول مدیریت ما مورین بعث
 مدیر اداری ولایت هرات تبدیلاً مقرر شده .
 ۲- ع ۱۰، عبدالملك ما مور رتبه ۴ - حاکم درجه اول دند بحكومت
 درجه اول اندر حكومت اعلى غزني تبدیلاً مقرر شده .
 ۳- ع ۱۰، عبدالغفار ما مور رتبه ۴ - حاکم درجه اول اندر بحكومت
 درجه اول دند ولايت قندهار تبدیلاً مقرر شده .
 ۴- ع ۱۰، عبدالواحد حاکم درجه ۴ پرچمن ترفيعاً بحكومت درجه اول
 انجیل ولایت هرات تبدیل شده .
 ۵- ع ۱۰، محمد جان حاکم درجه ۲ رودات ترفيعاً بحكومت درجه اول
 كامه ولايت مشرفی تبدیل شده .

- ۶- ع ۱۰، عبدالباقی مامور رتبه ۴ حاکم شیرین تگاب میمنه بحکومت درجه اول موسی قلعه کرشک تبدیل شده
- ۷- ع ۱۰، عبدالکریم مامور رتبه ۴ حاکم نهر سراج بحفظ رتبه ومعاش بحکومت درجه ۲ میدان تبدیلاً مقرر شده
- ۸- ع ۱۰، محمد حسین مامور رتبه ۳ حاکم میدان بحفظ رتبه ومعاش بامريت تفش ولايت کابل تبدیلاً مقرر شده
- ۹- ص، عبدالهادی مامور رتبه ۴ مدیر احصائیه ولايت مشرفی بامريت تفش ولايت مذکور تبدیل شده

مدیریت عمومی احصائیه نفوس ثبت سجل احوال

طبق پروگرام مرتبه مدیریت عمومی احصائیه در برج جوزای ۱۳۳۴ سی کروپ هیأت های نفوس شماری برای توزیع تذکره بولايت مزارشریف اهزام وكفيل مدیریت عمومی احصائیه نیز برای تقسیم هیأت، بمناطق مربوط و ترتیب مراتب تخنیکي کار بولايت مزار شريف اهزام شده و بتاريخ ۱۵ سنبله ۱۳۳۴ بکار آغاز نموده والی اول قوس ۱۳۳۴ در حکومت کلان شیرخان و حکومت کلان بلخ و حکومت کلان سمنگان و حکومت و هلاقه داری های مربوط کار توزیع تذکره را انجام دادند. بعد ازان که هیأت های مذکور امور توزیع و تذکره را الی اول قوس بیایه تکمیل رسانیده عازم مرکز شدند تا بجهتیکه در امور نفوس شماری ولايت مزارشریف بدست آمده، شاه احمد در نفوس مملکت بطور اوسط دو چند یا بعبارت دیگر صد در صد نماید بعمل آمده است و بعد ازاانجام کار توزیع تذکره ولايت مزارشریف هیأت های نفوس شماری در مناطق کرم سیر که عبارت از حکومت اعلیٰ فراه و حکومت اعلیٰ کرشک و مربوطات آن باشد اهزام و در برج جدی کار توزیع تذکره و مناطق مذکور را شروع نموده اند و کار توزیع تذکره در مناطق مذکور بجدیت و انتظام ادامه دارد و هم

مدیریت عمومی احصائیه در سال جاری، سه جلد قوانین احصائیه را که عبارت از قانون ثبت سجل و قانون تذکره اتباع دولت شاهي افغانستان و قانون نفوس شماری عمومی را که ترتیب داده بود، برای طی مراتب از مجلس عالی شورای ملی و اعیان گزارش داده است.

مدیریت عمومی ناقلین

در سال جاری نظر با احکام مقام عالی صدارت عظمی و طبق تعلیمات نامه ناقلین و مهاجرین، برای (۱۰۶۹) خانوار اقوام کوچی و ده نشین در ولایت فطن و مزار شریف زمین منظور شده و اقوام مذکور انتقال داده شده اند. مگر برای (۶۰۱) خانوار اقوام ترکمن، باری، وردک که زمین طور اجاره از سال های ما قبل به تصرفشان بوده در آبادی و غیره آن صرف مساعی نموده اند و قرار احکام مقامات صالحه زمین تحت اجاره شان بطور ناقل منظور و اسکان شده اند و همچنان برای (۴۲۹) خانوار اقوام مهاجر از ولایت فطن و مزار شریف و ولایت فغمار زمین منظور شده و تماماً اهرام و اسکان گردیده اند.

مدیریت عمومی محاکمات

اوراق محاکموی مامورین مربوط وزارت داخله که از ولایات و حکومتات اعلی مدیریت عمومی محاکمات واصل گردیده بعد از غور و تعمق اجرا آتی که در آید باره بعمل آمده قرار ذیل است: اول او را فیس که در اثر مرافعه خواهی و تمیز طلبی خود محکومین بریاست عمومی محاکمات فرستاده شده:

- ۱ - به محکمه مرافعه (۱۰) فقره
- ۲ - به محکمه تمیز (۷) فقره

دوم - اوراقیکه در اثر مراقبه خوانمی و تمیز طلبی وزارت ، بریاست
عمومی محاکمات فرستاده شده و بفصله های صادره ولایات و حکومتات
اعلی قناعت حاصل نشده ،

۱ - به محکمه مراقبه (۶) فقره

۲ - به محکمه تمیز (۲) د

سوم - اوراقیکه برای فیصله به محکمه ابتداییه فرستاده شده (۲) فقره

چهارم - اوراقیکه بعد از فیصله ولایات و حکومتات اعلی بوزارت داخله

واصل و بعد از غور و ملاحظه بواسطه اكمال نواقص ، بمراجعه مسترد و

هدایات لازمه داده شده (۱۲) فقره

پنجم - اوراقیکه از محکمه مراقبه و تمیز فیصله شده و فیصله آن بفرض

تطبیقات اصولی بوزارت واصل گردیده که در اثر آن موضوع بمراجعه

خبر داده شده ،

۱ - از محکمه مراقبه (۵) فقره

۲ - از محکمه تمیز (۱۰) د

د عدلی وزارت

تشکیل:

ع.ج.، سید عیدالله
ع.، ص. عبدالکریم حقانی

وزیر
معین

مشاور ع.، ص.، مولوی محمد قاسم
د قلم مخصوص مدیر
ص. حاجی عبدالقادر
د ما موریثو مدیر ص. غلام محمد
د تمیز ریاست:

د تمیز رئیس ع.، ص.، مولوی
عبدالجلیل انصاف
د تمیز در ریاست عضو، مولوی عیدالله بصیر
د تمیز « ص. » عبدالباقی
« عبدالرشید
« عبدالجلیل
« عبدالحنان
« عبدالقیوم

ع.ج.، سید عیدالله

د جمعیه العلماء ریاست:

رئیس
غری ف مولوی حبیب الله
« فضا الرحمن
« عیدالله
« عبدالواحد

غری	ف	مواوی عبد الجلیل
»	»	» فضل ربی
»	»	» غلام حیدر
»	»	» سید محمد عمر
»	»	» میا عبد اللہ
»	»	» عبد الفتی
»	»	» نصر اللہ
»	»	» سید عبد الرحمن
»	»	» فضل حق
»	»	» سید انور شاہ
»	»	» محمد امان
»	»	» محمد اعظم
»	»	» عبد العزیز
»	»	» مطیع اللہ
»	»	» کل علم

ریاست تمیز

الف- فقرات جزائی :

- ۱- محکوم به قصاص در اثر حق العبد ۷ نفر
- ۲- محکوم باعدام در اثر حق الله ۳ »
- ۳- محکوم به حبس دوام در اثر د » ۶ »
- ۴- فقراتیکه بتا ئید فیصله های محاکم و مجالس مشوره حکم اصدار گردید . ۵۵۴ فقره
- ۵- فقراتیکه به تزیید جزای محکومین حکم صادر شده ۹۲ »
- ۶- به تخفیف جزا در باره محکومین حکم صادر شده ۱۳۴ »
- ۷- نسبت اصلاح نواقص واپس مسترد گردیده ۹۸ »
- ۸- « بغرض استهدا وارد و هدایت داده شده ۲۰ »

ب- فقرات حقوقی :

- ۱- فقراتیکه بتا ئید فیصله های محاکم حکم اصدار گردیده ۶۱ فقره
- ۲- « به نقیض » « اصدار گردیده و بغرض دوران شرعی واپس مسترد شده ۵۶ فقره
- ۳- فقراتیکه بغرض استهدا وارد و هدایت داده شده ۱۹ فقره

اجراآت مهمه مدیریت تفتیش

الف- قضات و مفتی هائیکه در اثر تفتیش تحت معاکمه قرار گرفته اند:

- ۱- ملا محمد طالب کل قاضی محکمه خوگیا نی
- ۲- عبدالقفور » » چمکنی
- ۳- محمد صدیق » » یرچمن
- ۴- نور احمد » » ینکی قلعه
- ۵- محمد جان » » دند
- ۶- محمد طالب » » هریرود

امور وزارت عدلیه

- ۷- غلام محمد قاضی محکمه خاکرین
  - ۸- عبدالقدوس » » اجرستان
  - ۹- سیف الرحمن » » مراغه فراه
  - ۱۰- فضل الرحمن » » اناردره
  - ۱۱- میرزا پادشاه » » نهرشاهی
  - ۱۲- رحمت الله » » سرپل
  - ۱۳- عبدالحکیم مفتی محکمه دند
  - ۱۴- عبدالله » » دهرود
  - ۱۵- عبدالله » » پنجوائی
  - ۱۶- عبدالعزیز » » خاکرین
  - ۱۷- محمد اسحق » » مراغه فراه
  - ۱۸- عبدالحمید » » چخا نسور
  - ۱۹- سید محمد » » ابدائی فراه
  - ۲۰- عبدالحق » » نهرشاهی
- ب- دوسیه هائیکه توسط اعضاء مدیریت تفتیش که سمت وکیل اثبات جرم را دارا بوده به محکمه مراغه و محکمه عالی تمیز صدارت عظمی تقسیم گردیده:
- ۱- دوسیه نسبتی وزیر محمد قاضی سابق محکمه رستاق به محکمه تمیز صدارت عظمی
  - ۲- » » معراج الدین مفتی محکمه ده سبز به محکمه مراغه » »
  - ۳- » » عبدالحمید محرر سابق محکمه حکومت کلان لاهور گرد به محکمه تمیز صدارت عظمی
  - ۴- » » عبدالحمید مفتی سابق محکمه دره صوف » » » »
  - ۵- » » سید عبدالله قاضی محکمه سنگ چارک » » » »
  - ۶- » » غلام محمد قاضی سابق محکمه نجراب » مراغه » »
  - ۷- » » همو جان مفتی سابق بل خوری » » » »
  - ۸- » » محمد خان قاضی محکمه دند » » » »
  - ۹- » » غلام جیلانی قاضی محکمه درواز » » » »

د افغانستان مځلنی

۱۰. د دوسیه نسبتی محمد خطاب قاضی سابق محکمه کلنگار بمحکمه تمبر صدارت عظمی

ج - دوسیه های اشخاص ذیل که توسط اعضاء مدیریت تفتیش در اطراف آن تدقیق وغور بعمل آمده و به مواضع مربوطه آن هدایت لازمه داده شده :

- ۱ - ملا محمد قاضی محکمه داند
- ۲ - غلام محمد قاضی محکمه خاکریز
- ۳ - محمد طالب دهرود
- ۴ - عبدالقدوس دهرود
- ۵ - شاه اسلام نهرین
- ۶ - نور محمد کرزاب
- ۷ - امین الحق ارزگان
- ۸ - ملا محمد رسول دهله
- ۹ - محمد زبیر پنجوانی
- ۱۰ - سیف الرحمن مرافعه فراه
- ۱۱ - فضل الرحمن محکمه اناردره
- ۱۲ - ملا عبدالحمید مفتی چخانسور
- ۱۳ - ملا ..... بکوا
- ۱۴ - ملا سید محمد ابتدایه فراه
- ۱۵ - ملا نور محمد قاضی کرخ
- ۱۶ - ملا عبدالحکیم چاردهی
- ۱۷ - ملا محمد سلیمان اسمار
- ۱۸ - ملا اسمعیل کوزکنر

د - قضائیکه بآنها نسبت غفلت و فرو گذاشت شان اخطار داده شده :

۱ - ملا دولت محمد قاضی محکمه بگرام

۲ - بسم الله دهرود

ه - محاکمیکه توسط اعضاء مدیریت تفتیش تفتیش گردیده است :

امور وزارت عدلیه

- ۱- بمحاکم عدلی ولایت فطنن تماما تفتیش گردیده و دوسیه های آن تحت غور است.
- ۲- به محاکم عدلی ولایت مزار شریف هیأت تفتیش اعزام و فعلاً تحت تفتیش میباشد.

و - بمحاکمیکه امر تفتیش آن صادر گردیده:

۱-	به	محکمه	انجیل
۲-	به	»	سیدکرم
۳-	به	»	جاجی

مدیریت قلم مخصوص

- ۱- مکاتیب صادره مدیریت مزبور ۱۳۲۰ قطعه
- ۲- هراضحیکه بمدریت قلم مخصوص رسیده و در هریضه اشخاص حکم صادر شده (۱۱۱۰) قطعه.
- ۳- اموریکه بنجلس علمی وزارت ربط داشته و در آن باره تصویب صادر گردیده (۱۷) فقره.

اجراآت مدیریت مأمورین

ترفیعات مأمورین :

- الف- ترفیعات مأمورین مرکباً وزارت :
- ۱- س غلام محمد مدیر مأمورین از رتبه ۵ برتبه ۴
- ۲- » حاجی عبدالقادر مدیر قلم مخصوص » » » » »
- ۳- » فضل الرحمن مدیر تفتیش از رتبه ۵ برتبه ۴
- ۴- » خمارالدین عضو » » » » »
- ۵- » شیرین حسن » » » » »

ب- ترفیعات فضاات مجاکم هدایه

- ۱- ف موای غلام نبی قاضی مرافعه کا بل از رتبه ۴ برتبه ۳
- ۲- د د محمد اسرار د حالیه محکمه ارغنداب د ۱۰ د ۹
- ۳- د د عبدالرازق د محکمه میدان د د د د
- ۴- د د محمد سالم د د سروبی د د د د
- ۵- د د محمد ایوب د دیکا ولنگ د د د د
- ۶- د د حضرت دین د د لعل و سرچنگل د د د د
- ۷- د د عبدالغیاث د د پنجوانی د د د د
- ۸- د د غلام ایشان د د مرافعه هرات از رتبه ۵ برتبه ۴
- ۹- د د حسام الدین د د غوریان د ۸ د ۷
- ۱۰- د د محمد نظر د د تولک د د ۱۰ د ۹
- ۱۱- د د سید عبدالله د د کهستان د د ۱۱ د ۱۰
- ۱۲- د د سید عبدالرؤف د د اورسکن د د ۱۰ د ۹
- ۱۳- د د ابوالقاسم د د مرافعه مزار شریف از رتبه ۵ برتبه ۴
- ۱۴- د د دوست محمد د د حالیه محکمه اندخوی د ۱۱ د ۱۰
- ۱۵- د د نور علم د د محکمه شور تپیه د ۱۱ د ۱۰
- ۱۶- د د عبدالسلام د د سمنگان د د ۷ د ۶
- ۱۸- د د امیر محمد د د اندراب د د ۱۱ د ۱۰
- ۱۸- د د غلام حسین د د تالقان د د ۸ د ۷
- ۱۹- د د عبدالقیوم د د حضرت امام صاحب ۹ برتبه ۸
- ۲۰- د د عبدالوحید د د حکومت کلان قندزد ۷ د ۶
- ۲۱- د د محمد صدیق د د مرافعه مشرقی د ۴ د ۳
- ۲۲- د د سید محمد عالم د د ابتدائیه مشرقی د ۷ د ۶
- ۲۳- د د محمد طاهر د د کوز کسفر د ۱۰ د ۹
- ۲۴- د د سیف الرحمن د د قرغه نی لغمان د ۱۰ د ۹

- ۲۵- ف عبدالحنان قاضی محکمه مهمه-مند در ۱۱ ازرتبه ۱۰ د
- ۲۶- د محمد شیرین د د مرافعه چنوبی د ۴ د ۳
- ۲۷- د عبد الواحد د د حالیه محکمه اچین د ۱۱ د ۱۰
- ۲۸- د امان الله د د محکمه جد ران د ۱۱ د ۱۰
- ۳۹- د محمد عاشق د د محکمه آرزو د ۱۰ د ۹
- ۳۰- د عبد الرؤف د د محکمه مرافعه پروان د ۵ د ۴
- ۳۱- د غلام حیدر د د محکمه ریزه کوهستان د ۱۰ د ۹
- ۳۲- د محمد عثمان د د مرافعه غزنی د ۵ د ۴
- ۳۳- د محمد گل د د محکمه ابتدائیه د ۷ د ۶
- ۳۴- د حمد الله د د قمره باغ د ۱۰ د ۹
- ۳۵- د محمد حسن د د مقر د ۱۰ د ۹
- ۳۶- د سید عبدالحنان د د شرن د ۱۱ د ۱۰
- ۳۷- د سید حبیب الله د د کتواز د ۱۰ د ۹
- ۳۸- د عبید الله د د مرافعه بدخشان د ۵ د ۴
- ۳۹- د عبدالملی د د محکمه کشم بدخشان د ۱۰ د ۹
- ۴۰- د عبدالکریم د د ابتدائیه میمنه د ۹ د ۸
- ۴۱- د غازی محمد د د پښتو نکوت د ۱۰ د ۹
- ۴۲- د غلام سخی د د نوزاد د ۱۱ د ۱۰

تبدیلات قضات در سال ۱۳۳۴:

- ۱- ف مولوی غلام نبی قاضی محکمه مرافعه قندهار تبدیلاً به قضای محکمه مرافعه کابل
- ۲- ف موای عبدالباقی قاضی وثایق مرافعه کابل به عضویت ریاست تمیز
- ۳- د محمد رشید عضو محکمه ابتدائیه محاکمات صدارت به عضویت ریاست تمیز

- ۴- ف مولوی محمد امین قاضی محکمه ده سبز بهضویت مدیریت تفقیض وزارت عدلیه
- ۵- ف مولوی عبدالعلی قاضی محکمه ارغنداب تبدیلا بقضای محکمه وردک
- ۶- د د محمد ابراهیم قاضی محکمه مراغه مزار شریف تبدیلا به قضای محکمه مراغه قندهار
- ۷- ف مولوی محمد اسرار قاضی محکمه وردک تبدیلا به قضای محکمه ارغنداب
- ۸- ف مولوی عبدالغیاث قاضی محکمه ابتدائیه بدخشان تبدیلا بقضای محکمه پنجواڼی
- ۹- ف مولوی غلام ایشان قاضی محکمه ابتدائیه قندهار تبدیلا به قضای محکمه مراغه هرات
- ۱۰- ف مولوی گل محمد قاضی محکمه ناد علی کرشک تبدیلا بقضای محکمه شین دند
- ۱۱- ف مولوی عبدالحق قاضی محکمه اچین شنوار تبدیلا به قضای محکمه زنده جان
- ۱۲- ف مولوی ابوالقاسم عضو ریاست تمیز وزارت تبدیلا به قضای مراغه مزار شریف
- ۱۳- ف مولوی دوست محمد قاضی محکمه اندخوی میمنه تبدیلا بقضای محکمه آقچه مزار شریف
- ۱۴- ف مولوی برات شاه قاضی محکمه شورآبک قندهار تبدیلا بقضای محکمه دره صوف
- ۱۵- ف مولوی محمد زبیر قاضی محکمه پنجواڼی تبدیلا به قضای محکمه اندراب قطنن
- ۱۶- ف مولوی احمد جان قاضی محکمه دولت آباد مزار شریف تبدیلا به قضای محکمه یشکی قلعه

- ۱۷- ف مولوی عبدالولی قاضی محکمه اشکاشم تبدیلاً به قضای محکمه دوشی .
- ۱۸- ف مولوی عبدالواحد قاضی محکمه موسی خیل منگل تبدیلاً به قضای محکمه اچین مشرقی .
- ۱۹- ف مولوی طورہ قل قاضی محکمه وازخواہ غزنوی تبدیلاً بقضای محکمه دہ سبزکابل .
- ۲۰- ف مولوی محمد شریف قاضی محکمه آفچہ مزار شریف تبدیلاً به قضای محکمه اندخوی میمنہ .
- د- مقرری های قضات :
- ۱- ف عبدالعلیم فارغ التحصیل دارالعلوم عربی بہ قضای محکمه شورابک قندهار .
- ۲- ف عبدالحق مفتی محکمه مراغه هرات بہ قضای محکمه غوزات
- ۳- ف بہرام الدین فارغ التحصیل مدرسہ اسدیہ بہ قضای محکمه سرپل
- ۴- د فیض محمد مفتی محکمه سمتگان بہ قضای محکمه دولت آباد
- ۵- د محمد نعیم مامور رتبہ ۸ محاکمات صدارت بہ قضای محکمه پلغمیری
- ۶- د محمد یوسف مفتی محکمه مراغه پروان بہ قضای محکمه نجراب
- ۷- د فتح محمد قاضی سابق محکمه بہسود بہ قضای وازخواہ
- ۸- د خیر محمد قاضی سابق محکمه اندرغزنوی بہ قضای محکمه ناورغزنوی
- ۹- د محمد ایوب مفتی مراغه بدخشان بہ قضای محکمه ابتدائیه بدخشان
- ۱۰- د عبدالغفور فارغ التحصیل دارالعلوم عربی بہ قضای محکمه اشکاشم
- ۱۱- د محمد اسماعیل مفتی ابتدائیه میمنہ بہ قضای محکمه فیضار میمنہ
- ۱۲- د عبدالغفور مامور رتبہ ۱۱ مدیریت تفتیش بہ قضای محکمه نادرہلی کرشک
- ۱۳- د محمد دین عضو مدیریت تفتیش بہ قضای محکمه تصفیہ املاک قطغن

دپوهنې وزارت

تشکيل:

وزير

تدريسي معين

ع ، ج دوكتور عبدالامجد
ع ، ص داکتر علي احمد بويل
اداري معين ، ص عبدالاحد عطائي
مشاور ، ع ، ص داکتر محمد انيس
ع ، ص داکتر عبدالحکيم ضيائي

د قلم مخصوص مديريت:

مدیر
معاون ص عبدالله

د ثانوي تدريس اتور رياست:

رئيس ، ع ، ص داکتر محمد اکرم
معاون ، ع ، ص حميد الله عنايت سراج
غړی ، ع ، ص محمد اسماعيل ساعي
ص محمد امان

ع ج دوكتور عبدالامجد

د مسلکي تدريس اتور رياست:

رئيس
معاون
غړی
ع ، ص داکتر محمد حيدر
ع ، ص محمد هاشم مجددي
ص مير مل

د ابتدائي تدريس اتو رياست:

رئيس
ع ، ص محمد آصف مايل

معاون غری	ع، داکتر عبدالرحیم ص الباس الدین
د پښتو مدیریت:	
مدیر	ص عبدالغفور ویا آند
د دارالتألیف ریاست:	
رئیس معاون	ع، ص داکتر میر نجم الدین انصاری ع، پابنده محمد زهیر
د تألیف او ترجمی مدیریت:	
مدیر غری	ص محمد یعقوب مفتون ع، ص غلام سرور گو یا اعتمادی ص محمد سرور هما یون
» غری	.....
د عرفان دمجلی مدیریت:	
مدیر	ص، محمد حیدر ژوبل
د کتابخانی مدیریت:	
مدیر	ص، عبدالباقی طالع
د تفتیش ریاست:	
رئیس معاون	ع، ص عزیز محمد .....
غری	ع محمد اکرم
»	ص محمد ایوب
»	ص محمد اکبر

غږی	ص عبدالاحمد
»	ص غلام محمد
»	ص امیر محمد
»	ص محمد یونس

دموزی او حقیریاتو مدیریت :

آمر	ع ، ص احمد علی کهزاد
غږی	ص محمد نادر سروری
»	ص محمد ابراهیم
»	.....

د خارجې ارتباطو د چارو مدیریت :

مدیر	ص توریالی اعتمادی
غږی	ص محمود شاه
»	ص محمد علم

د سپلورت مدیریت :

مدیر	ع محمد محسن صافی
مفتش	ص نور محمد

د احصائیې مدیریت :

مدیر	ص عبدالعلی
------	------------

د مامورینو او معلمینو مدیریت :

د لوی مدیر وکیل	ع حمید الله عنایت سراج
د مامورینو مدیر	ص عبدالفتاح قاری
د معلمینو مدیر	ص محمد یاسین

تشکیل وزارت معارف

د تعمیراتو مدیریت :

ص محمد اسحق

مدیر

د حفظ الصحی مدیریت :

ع سید غلام رضا

ص محمد یونس

.....

سرطیب

داکتر

داکتر

د لوازمولوی مدیریت :

ع عبدالمطیف

ص محمد علی

ص غلام حسین

ص غلام حیدر

ص محمد انور

لوی مدیر

دمجاسبی مدیر

د انبار مدیر

معاون

د اجرای مدیر

د اوراقو مدیریت :

ص محمد امین

مدیر

د مطبعی لوی مدیریت :

ص صوفی فخرالدین

ص عبد الغفور

مدیر

معاون

د حبیبی دلیسی مدیریت :

ص محمود کربزاده

.....

مدیر

معاون

د استقلال دلیسی مدیریت :

.....

مدیر

ص عبدالمجید

معاون

دنجات دلیسی مدیریت:

مدیر	ع حمید الله عنایت سراج
معاون	ص نیک محمد

دغازی دلیسی مدیریت:

مدیر	ص محمد صدیق
معاون	.....

دتجارت دلیسی مدیریت:

دمدیر کفیل	ص هدا لعلی
معاون	ص عبدالله

دزراعت دلیسی مدیریت:

داخلي مدیر	ص دین محمد
------------	------------

دزرغونی دلیسی مدیریت:

مدیر	ع غلام محمد
معاون	محترمه زرین نوری

دملالی دلیسی مدیریت:

آمر	ع، ص عزیز الرحمن فتحی
مدیر	محترمه کبری بیکم
معاون	محترمه صالحه بیکم

دمیرمنود مکتبو لمری مدیریت:

مدیر	محترمه عالیہ بیکم
------	-------------------

تشکیل وزارت معارف

د علومو او شرعیاتو د مدرسې مدیریت :

آمر	ع، س، عبدالحق
معاون	س عبدالقدوس

د عربی د دارالعلوم مدیریت :

مدیر	س عبدالقدیر شهاب
------	------------------

دارالمعلمینونه :

د پیدا کوژی دانستیتوت مدیر	ع غلام حسن مجددی
د منځنی دارالمعلمین مدیر	س عبدالغفار
معاون	.....
د ابن سینا د لیسې مدیر	س حفیظ الله
معاون	.....
د لیلیې معاون	.....

د صنایعو مدیریت :

آمر	ع، س عبدالغفور برشنا
مدیر	س عبدالشیی

د خوشحال خان مدیریت :

مدیر	س حیات الله
معاون	س عبدالستار

د رحمن بابا مدیریت :

مدیر	س در مرجان
------	------------

د میخانیکې مدیریت :

داخلی مدیر	س غلام سخی
------------	------------

داقغا نىشان كالىنى

فنى مدير	ديتر يش
معاون	ص محمد ايوب
د صنايعو تجارتى مؤسسه :	
رئيس	ع، ص نور الله
دا جرائى مدير	ص غياث الدين
د ثا نوئ تخنيك مديريت :	
مدير	ص عبد المجيد
فنى مدير	.....
د شمارو دمكتبو مديريت :	
مدير	ص عبد الحبيب حميدى
معاون	ص محمد يعقوب
دنوئ كابل دليسى مديريت :	
مدير	ص محمد اكبر

امور وزارت معارف

در سال ۱۳۳۴

وزارت معارف که متصدی امور آموزش و پرورش اطفال مملکت و مجادله با بیسوادی در سراسر کشور است از بدو تأسیس تا کنون و مخصوصاً طی چند سال اخیر از طریق اصول جدید آموزش تعلیم و تربیت و پرورش در توسعه و تعمیم علم و عرفان، هنر و صنعت برای پیشرفت‌های فرهنگی، انکشاف صنایع، رشد اجتماعی و نهضت‌های ثقافتی، قدم‌های مؤثر و متین برداشته و مؤلفیه‌هایی که در طول همین امسال نصیب معارف کشور گردیده قابل ملاحظه است.

بارۀ ازین مؤلفیه‌ها عبارتست از ازدیاد مکاتب دهاتی و مکاتب ابتدائی انکشاف مکاتب مسلکی صنایع و حرف از قبیل زراعت و غیره، تأسیس مزید کورسهای کهن سالان و ارتقاء بعضی از مکاتب ابتدائی به مکاتب متوسطه ذکور وانات در مرکز و ولایات. در این فمالتها و اقدامات وزارت معارف، تعداد هلافتدان معارف و تعلیم و تربیت روز بروز افزون تر شده میرود و این هلافتندی، مارا بسوی آرزوها و هدفهای ملی و آمال دیرینه یکقدم نزدیکتر میسازد.

امسال وزارت معارف به تعقیب اجراءات سابقه (۵۰) باب مکتب‌دهانی دیگر در مر بوطات بسیاری از ولایات و حکومت‌های اهلی و یکباب مکتب ابتدائی نسوان در قندوز و شش باب مکتب ابتدائی ذکور درائر درخواست اهالی ولایات و حکومت اهلی و منظوری مقام منبع صدا رت عظمی در کابل غزنی و مشرفی افتتاح نمود. علاوه بر آن چون این وزارت با اهمیت انکشاف وادی هیرمند متوجه است، امسال هیاتی را مرکب از رئیس تدریسات ابتدائی، رئیس تدریسات مسلکی، و یک نفر متخصص خارجی در آن همه اهزام داشت و بلساس نظریات شان ورقه مرضی بوقام صدا رت عظمی

تقديم ومنظوري افتتاح يك باب مكتب ميها نيكي وچند باب مكتب ابتدائي را در آن منطقه بدست آورد .

چون هدف اصلي از تعليمات ابتدائي ، تربيت و توافق دادن اطفال مكنتي است بحيات اجتماعي و اقتصادي كشور و وزارت معارف اهميت اين موضوع را درك كرده است ، با در نظر داشتن احتياجات آينده مملكت با اشخاص فني و علمي ، در صدد افتاد به پروگرام هاي مكاتب بيشتر جنبه علمي وحياتي بسعه .ولي هما نظوريكه طبعاً ترتيب و طرح همچو پروگرامها خالي از مشكلات نهد و مشورت و معاونه اشخاص كار فهم و ورزيده را درين رشته ايجاد ميكنند ، وزارت معارف از راه استفاده از همكاري عرفاني بين المللي در زمينه تجارب و نظريات خویش را كه نزد خود موجود داشت با متخصصين يونيسكو و ديكر مؤسسات تعليم و تربيت ملل متحد و نيز جهان درميان گذاشت و بالاخره تصميم گرفت پروگرام مكاتب ابتدائي را نيز در قطار ساير پروگرامها ، ولي از هم اولتر تحت غور و مداقه قرار بدهد و اصول فعال و علمي جديد دنيا را در آن شامل سازد . براي ترسيدن باین هدف بدیهی است که هنرمند مهم تربیه ، معلم صحیح میباید . از یکترو متخصصین یونسکو و بعداً متخصصین تیم دارالفنون کولمبیا بیشتر کار خود را در دارالمعلمین ها علمی ساخته از یکطرف به تهیه معلمین مطلوب و از طرف دیگر برای تطبیق روشهای جدید تربیتی و تعدیل پروگرامها در یکمده از مکاتب ابتدائی تجربی مشغول گردیدند . این مکاتب ابتدائی تجربی را وزارت معارف از جهتی طرف تطبیقات ایشان گذاشت و متخصصین مذکور ابتدا مقدماتی جدید را در اینجا تطبیق و بعد در مکاتب دیگر تعمیم نماید . درین پروگرام مضامین درسی بچند رشته مقین شده ، که عبارت اند از خط و سواد خواندن و علوم دینی ، علوم طبیعی ، علوم اجتماعی و فقهائیهای علمی که هر کدام در جای خود تطبیق مقدماتی جدید را بکار انداخته است . رویهمرفته در نظر است که بعد از تطبیق پروگرامهای جدید برای دیگر مکاتب ابتدائی ، نوز این متوذهای

تازه را به کار برد.

در قسمت تدریسات ابتدائی، چون هدف از تعلیم و تربیت در اطفال نستان بلند بردن سطح زندگی و انکشاف حس مسئولیت اخلاقی و اجتماعی مردم است و بدون سواد و کسب علم و دانش نمیتوان به نفع العین خود رسید، ازینرو وزارت معارف که از همه اولتر خود را مسئول مجادله با بیسوادی میشارد امسال باز در نقاطیکه ساکنان آن درخواست تأسیس کورس کهن-سالان را نموده بودند، منظوری افتتاح این کورس را اعطاء کرده است همچنین همانطور ریکه این وزارت برای تقویه معلومات کم سوادان و فارغ التحصیلان کورسهای کهن سالان، از دو سال است مجله‌ی بنام «بخوان و بدان» ماهوار نشر مینماید به نظر به حسن استقبال از طرف مردم، در تعداد طبع آن از آغاز امسال افزایش قابل ملاحظه ای رخ داد و تعداد آن از (۵۰۰۰) شماره به (۱۰۰۰۰) شماره در هر ماه و تعداد صفحات - آن از ۱۶ صفحه به ۲۴ صفحه بلند برده شد.

ترتیب یک رهنمای رسم و کار دستی برای معلمین مکاتب ابتدائی یکی از موفقیتهای دیگر است که امسال در اثر فعالیتهای ریاست تدریسات ابتدائی نصیب این وزارت گردیده.

چون تنویر افکار و اذهان عامه به صورت بهتر ذریعه تعلیمات بصری میتواند انجام یابد لهذا وزارت معارف حسب معمول همه ساله، در این سال نیز قرار پروگرام معینه سینماهای سیار خویش، به شاگردان مکاتب، اولیای ایشان و مردم مرکز و ولایات فلمهای تعلیمی، تربیتی - صحی، اخلاقی و - اجتماعی را نمایش داد که مورد علاقمندی و استفاده قرار گرفت.

در قسمت پیشرفت های اخیر معارف و تعدیل مکاتب ابتدائی به مکاتب متوسطه نیز به علاقه اهالی به علم و معرفت و افزایش در تعداد متعلمات جدیدالشمول در سال تعلیمی ۱۳۳۴ مکتب رایعه بلخی به مکتب متوسطه تبدیل گردید، این مکتب در سال تعلیمی گذشته دارای دو صنف هفتم بود

وبه دختر ا نیکه نیوتوا نند تحصیلات ها لسی را تعقیب نما یند ،
 بدین ترتیب موقع داده شد تا دوره متوسطه را بخوانند . وزارت معارف
 هنگام طرح پروگرام صنوف هفت - هشت - نهم - این مکتب در قسمت تدریسات
 یکی از صنوف هفتم آن (امور حیاتی - تدبیر منزل - حفظا لصحه - بافت
 - خیاطی) را شامل و تطبیق نموده است ، همچنین بنا بر تقاضای اهل
 قندوز و تعداد روز افزون طلاب در آن منطقه در نظر است مکتب ابتدایی
 قندوز نیز به مکتب متوسطه تبدیل شود ، و برای تعمیر الحاقیه آن هم مبلغی
 تخصیص داده شده که از آغاز سال تعلیمی آینده صنف هفتم آن تشکیل خواهد شد .
 قسمیکه در مورد تعلیمات ابتدائی گفتیم ، پروگرام های درسی و تربیتی
 و طرز تعلیم با تکامل جامعه و ایجادات ضرورت زمان در تحول است ، وزارت
 معارف درین اواخر پروگرام های دوره ثانوی ذکور وانات را نیز
 تجدید نظر و آنچه را به حال اولاد افغان مفید و حیاتی تر میدانند بعد از
 غور و خوض و با اتفاق متخصصین و اهل فن و منظوری مقامات ذی صلاحیت ،
 تطبیق نمود ، چنانچه علاوه بر آنچه در مورد مقررات پروگرام های عربی
 و رسم تجدید نظر بعمل آورد ، مفردات جدید را بعد از تصویب در مکتب
 مربوطه ارسال و در ساحه تطبیق گذاشت ، مفردات پروگرام فارسی و
 پښتو که با جواب مطالعات و تدقیق بیشتری را می نمود ، درین اواخر پس از
 ترتیب و تثبیت در معرض اجراء گذاشته شد .

برای آنچه از مفردات پروگرامهای مکتب ثانوی اشخاص دیگر
 نیز استفاده کرده بخواهند ، وزارت معارف تمام مفردات پروگرام های
 مکتب ثانوی را در سه لسان پښتو - فارسی و انگلیسی بصورت یک کلکسیون
 ترتیب داده یک نسخه آنرا بریاست دارالتألیف جهت تألیف کتب مذکور
 فرستاده است .

درین سال وزارت معارف از امور تعلیمی (۳۷) نفر معصلین افغانی
 مربوطه خود در خارج ، پس از رسیدن و ملاحظه راپور تعلیمات آنها توسط

ریاست روابط کلتوری افغانی مقیم «میونشن» و سفارت خانه های افغانی واریسی که در باره حواله جات پولی شان اقدامات لازمه بعمل آورده است. همچنین از تحصیلات هشتاد نفر طلبه که درجه تحصیل آنها یا بان تراز یکلو ریال بود و بیول شخصی در خارج تحصیل مینما بند، توسط سفارت خانه های افغانی در مالک شرق و امریکا و به کمک ریاست روابط کلتوری ما در اروپا واریسی نموده مصارف تعلیمی آنها را نظر بملاحظه رایبورت تعلیمی حسب مقررات در مقابل پرداخت پول افغانی که از طرف اولیای شان صورت میگرفت اجازه اسعار داده است.

امسال باز وزارت معارف بتا بدعوت مجله شنکر متعین دهلی جدید یکمقدار آثار رسامی و کاردستی شاگردان مکاتب ذکور وانات را بتوسط سفارت کبری افغانی مقیم دهلی در نمایش مؤسسه مذکور ارسال و در نتیجه مسابقه از جمله مشترکین آثار دو نفر شاگرد افغانی حائز درجات خوبی شده و جایزه های معینه در محضر سائربطالاب هم مکتبی شان به آنها داده شد.

وزارت معارف در طی سه سال اخیر نمایش آثار رسامی - نقاشی و کاردستی شاگردان مکاتب - ذکور وانات مرکز را بنام سالون خزان در ماه عقرب افتتاح مینمود و بشاگردان نیک آثارشان بعد از درجه بندی مستحق جائز میگردید جائزه ها توزیع میشد ولی امسال درین مورد تجویز بعمل آمد که باید آثار شاگردان مکاتب ولایات نیز در نمایش سالون خزان حصه داشته باشد، ازین جهت وقت نمایش در آخر ماه سرطان ۱۳۳۵ تعیین و اعلام گردید تا در ظرف این مدت آثار مناطق مختلف مملکت رسیده بتواند و نیز درباره آثار مذکور تعلیمات بنام نمایش های رسامی و کاردستی طلبه مکاتب مرکز و ولایات «ترتیب و به تمام مکاتب خیر داده شده است تا طبق آن در تهیه و ارسال آثار شاگردان مربوطه اقدامات و اجراات نمایند.

یونسکو که در صدد ترتیب کتب و کتابخانه ها در مالک عضو خود داخل اقدامات است، تا به حال پنج کنفرانس بین المللی منطقوی را برای این

منظور در نقاط مختلف جهان دائر نموده است. کنفرانس پنجمین آن امسال در دهلی جدید دائر شد که در آن نمایندگان وزارت معارف علاوه بر ارائه معلومات عمومی درباره کتابخانه‌های بزرگ کشور، دو مورد کتابخانه‌های لیسه‌ها نیز به نمایندگان (۱۵) مملکت که در کنفرانس شرکت ورزیده بودند، توضیحات لازم داد.

وزارت معارف که از نگاه صلح دوستی مملکت عزیز خود، روز ملل متحده را به نظرا احترام میبشاید امسال باز حسب معمول همه ساله روز سالکرة تاسیس سازمان ملل متحد و همچنین سالکرة امضای منشور ملل متحد را به نحوی بهتر از هر سال با ترتیبات خاص، نمایش قلم‌ها و ایراد خطابه‌های جذاب وطن‌دانه بیشتری در محضر یکتعداد زیاد متعلمین مکاتب و محصلین فاکولته‌ها و استادان شان تجلیل نمود.

علاوه بر تعلیمات ابتدائی و ثانوی، وزارت معارف به منظور تربیه و رساندن جوانان کشور در شقوق اقتصادی - تکنیکی - صنعتی - دینی و غیره یکنوع تعلیم دیگری را به نام تعلیم مسلکی در یک تعداد از مکاتب جداگانه برای مکاتب ابتدائی - متوسط و لیسه‌ها می‌آموزد. اینگونه مکاتب را که تحت نام مسلکی خوانده میشوند به سه دسته میتوان تقسیم کرد:

۱- مکاتیبیکه مرام آن تربیه علمی در چوکات یک مسلک معین باشد و عبارت اند از دارالمعلمین‌ها، مکتب متوسطه ابن سینا - موسسه پیداکوژی - مکتب تجارت و مدرسه علوم شرعیه.

۲- دارالعلوم‌ها که مرام آن تربیه علماء دینی و حفاظ میباشند و علوم پروگرام آنها متحدالشکل است، عبارت اند از دارالعلوم هریه کنابل - دارالحفاظ کابل - مدرسه نجم المدارس مشرقی - مدرسه اسدیة مزار شریف - مدرسه ظاهر شاهی میمنه - مدرسه جامع هرات و دارالحفاظ هرات.

۳- مکاتیبیکه جنبه فنی یا تکنیکی دارند و عبارت اند از مکتب زراعت

مکتب ثانوی تکنیک - مکتب میخانیکی گابل - مکتب صنایع گابل و مکتب صنایع قندهار .

گرچه شرح مفصلی اجراءات هر کدام از مؤسسات بالا را تحت اجراءات ریاست تدریسات مسلکی میتوان مطالعه کرد، اما با آنهم اگر در اینجا مختصر ذکری از آن بنمائیم از موضوع بدور نخواهیم رفت .

تربیه معلم در هر مملکت سهم باری دارد و اگر چه دارالمعلمین ها - فاکولته ساینس و ادبیات تا امروز در این حصه مساعدت خوبی نموده و می نمایند، اما با آنهم برای آنکه ارتباط محکمتری در بین تمام این مؤسسات بوجود آمده هم آهنگی مطلوب در اصول تدریس و مرامهای تعلیم و تربیت در مدارج مختلفه تعلیمی ایجاد گردد، همانطوریکه وزارت معارف از چندینست در جستجوی راههای صحیح و اصول تازه برای تعلیم و تربیه اولاد کشور از طریق اصلاحات اساسی و اصولی از نگاه آموزش و پرورش عصری و تطبیق متودهای مودرن و مفید تعلیمی و تربیتی و به کار انداختن وسائل و لوازم کافی متوجه پیشبرد و تکمیل تعلیم و تدریس شاگردان در مکاتب گردیده اخیراً احساس کرده از همه اولتر باید معلمین لایق و ورزیده داشته باشیم، امسال در ضمن سایر یلانهای هرفانی خود لازم دید یک مؤسسه یکتا کوزی تأسیس نماید، این مؤسسه در اطراف مسایل مهمه تعلیمی به اساس مفکوره های اخلاقی و علمی - غور و در تربیه معلمین راههای مفید و علمی را پیش بینی مینماید .

همچنین بغرض تربیه معلمین بهتر و انکشاف ذهنی شاگردان، قبل از آنکه به مکاتب مختلفه مسلکی تقسیم گردند وزارت معارف امسال تجویزی گرفت که تمام شاگردان صنوف رشديه دارالمعلمین ها و لیسه ابن سینا در یک مکتب متوسطه بنام جوئیرهای سکول تحت تربیه گرفته شوند . دوره تعلیمی درین مکتب سه سال است که در طی آن شاگردان علاوه بر تعلیمات نظری یک قسمت تعلیمات عملی نیز می آموزند و در ختم دوره رشديه نظر به ذوق

واستعداد فطري وذهني خود به مكاتب مختلفه مسلکي تقسيم و تحصيل شان را در پك مسلك معين ادامه خواهند داد. اين مكتب هبارت از مكتب ابن-سينا و يك مكتب نمونه و تجربوي است كه در آن پروگرامها قسمي طرح كرده ده كه گلبه معلومات ضروريه حياتي- معلومات اجتماعي و معلومات فوق آن با يكدگر ارتباط نزديك بهم رسانيده ، معلوماتي بشاگردان ميدهد كه آنها را در امور حسابي حياتي و وضع جامعه و بلند بردن سويه مردم و مملكت كمك نمايد. اين مكتب در سايق يك ليسه بوده ولي درين صورت طلاب صنوف ۱۰ و ۱۱ آن به مكاتب ثانوي تخنيك و زراعت و طلاب صنف ۱۲ آن به دارالمعلمين متوسطه ضم گرديده اند. تاسيس اين مكتب نمونه در پروگرام دارالمعلمين ها بايد دوشعبه باشد يكي دارالمعلمين ابتدائي و ديگر دارالمعلمين متوسطه. از دارالمعلمين ابتدائي يكده فارغان التحصيلان بحيث معلم مخصوصا در دركده ها را سايق داخل وظيفه ميگر دهند و هده ديگر به تحصيلات صنف ۱۲ ادامه ميدهند. دارالمعلمين متوسطه داراي شعبه ساينس اجتماعيات و شعبه معلمي ميباشد كه فارغان التحصيلان دوشعبه اول بعد از اخذ بكالوريا به فاكولته ها و از شعبه سوم به معلمي گماشته ميشوند.

چون در مكتب تجارت تعداد ساعات ساينس كافي به نظر نميرسيد، در ساعات مضامين دوره متوسطه آن تغيير و آرد آمد و بدين ترتيب پروگرام دوره متوسطه اين مكتب هينامانند ديگر ليسه ها طرح گرديد و از طرف ديگر چون مكتب اصول تجريت لغو تدريجي قرار گرفت وزارت تعارف پس از مشوره باوزار تماليه، در پروگرام هاي مسلکي تجارت تجديد نظر نمود و پروگرامهاي جديد طوري سنجيده شد كه بهر دو مرام اقتصادي و مالي مملكت جواب ميدهد. مكتب اصول تجريت مكتب متوسطه بوده تاسيس آن نظر به احتياج مبرم به كاتبا صورت گرفته بود و از آنجا كه اين سويه براي احتياجات آينده مملكت كافي نبود، بشا بر آن تحت لغو تدريجي آمده در عوض پروگرام

منا سبتری در مکتب تجارت که سوئے بلند تری دارد در محل تطبیق گذارده شد.

وزارت معارف از روی تعارف و حوادث تاریخی به این نتیجه رسید که بهترین وسیله نگاه داشتن شخصیت يك انسان و فراهم آوری آسایش روحی برای هر يك فرد بشر، تمسك آن با و امر دینی و پیروی از تعالیم آسمانیست که برای نجات بشر فرستاده شده است. ازینرو همواره توجه مزید، به پروگرام های دینی مکاتب و ایسه ها معطوف داشته و برای باین هدف احتیاج مبرمی را بوجود معلمان و مبلغان دینی احساس نموده است. برای تربیه اینچنین معلمان مدارس دینی را در مرکز و ولایات تأسیس کرده دایماً برای انکشاف و بهتر ساختن پروگرام های مدارس مذکور سعی بلیغ بعمل آورده است. از همین لحاظ - وزارت معارف امسال در مدارس مذکور مضامین عصری و جدید را شامل نمود تا در پهلوی مضامین دینی تدریس شود و بدین قسم برای این مدارس پروگرامی طرح گردید که در حال تطابق با محیط، علوم دینی و عصری را احتوا نموده باشد.

همچنین دارا لحفاظ که تا سال جاری تنها برای حفظ قرآن کریم بود، فارغ التحصیلان آن حتی از مبادی علوم هم خبری نداشتند، امسال وزارت معارف لازم دانست يك پروگرام جدید را درین مؤسسات نیز در مورد تطبیق بگذارد که علاوه بر حفظ قرآن عظیم حاوی مضامین فقه - صرف - نحو - عقاید - منطق - تجوید و قراءت نیز باشد.

یکی از قدم های موثر تر دیگر که وزارت معارف در راه تعلیمات مسلکی برداشته است اینست که چون مکتب صنایع کابل متأسفانه از چند سال باینطرف روبه تنزل گذاشته بود ولی وزارت معارف وجود چنین يك مکتب را در قسمت تربیت اطفال و استعداد فطری شان در هنر و حرف مختلفه، الزم میدانست در پی احیای مجدد این مکتب برآمد و برای به یا آوردن آن منظوری خریداری سامان و لوازم ضروریه آنرا از مقامات صالحه بدست

آورد. امیداست هنرپرېب این مکتب مشرتر خوبی گردد.

وزارتمعارف بادر نظر داشتن این اصل مهم واساسی که بعداز وجود معلم یگانہ وسیلہ تعلیم وتعلم، کتاب است، قسمیکه همواره درصدد تالیف - ترجمه، طبع ونشر کتب سودمند ومفید بوده امسال درقسمت تدوین وطبع کتب درسی، معاون درس وکتب مطالعہ به هر دو زبان ملی پشتو وفارسی مصدر خدمات شایان وقابل ملاحظہ ای گردیده برای کلیہ مکاتب ابتدائی - متوسطه وثانوی ومسلکی ذکور وانات طبق پروگرام های مرتبه همہ کو نہ کتب طرف ضرورت آنهاراحتی المقدور تالیف وطبع نموده است. علاوه برآن قسمیکه این وزارت درسال گذشته درراه توسعه وانکشاف زبان ملی پشتو بهترین تصمیمی اتخاذ و برای مکاتب فارسی زبان، اساس تالیف کتب قراءت پشتو را بطور سلسلہ - مایکل وست - گذاشت، امسال جلد اول این کتاب را بطور مصور تالیف وطبع سپرد وباساس گذشته از کتب درسی مکاتب اساسی برای مکاتب دهائی - کورسهای اکابر وغیره که طبق پروگرام های مرتبه روش مخصوص وجدا گمانہ را ایجاب میکنند، کتابهایی تالیف وطبع شده است. علاوه برآن بفرض تنویر افکار مردم واطفال مکتب یکعمده کتبی را که قبلاً از منابع خارجی بنام کتب معاون درس ومطالعہ ترجمه ونهیه شده بود، امسال وزارت معارف از راه سفارت کبری افغانی مقیم تهران با مؤسسہ انتشارات فرانکلین داخل مفاہمه ومذاکره شد تا آنهارا به طبع برسانند. البته این اقدام از جهتی صورت گرفت که مطابع داخلی بنا بر تراکم کارها نمیتوانستند این کتب را طبع نمایند، کتب معاون درس ومطالعہ از یکطرف خوانندگانرا درراه حفظ الصلحہ، تعلیم وتربیت، ومسؤولیت های اخلاقی - اجتماعی ومعاونات تازه عصری رهنمائی میکنند از طرف دیگر مردم درس طلاب مکتبی واقع میشود، همچنین وزارت معارف توسط دستگاه گشتو یرات ومجله عرفان درقسمت نشرات وارائه معلومات نازم وتنویر افکار مردم مصدر خدمات شایانتری گردیده است و همچنین

دو رساله بسیار مهم و خواندنی تعلیم اکابر و رساندن معلم در راه تفاهم بین المللی که از نشرات یونسکو سال گذشته به فارسی ترجمه شده بود، امسال از راه شعبه ارتباط خارجی این وزارت جهت طبع به مصرف یونسکو به ایران فرستاده شد.

در قسمت موزه و حفريات، چون سال گذشته درباره حفريات موضوع سرخ کوتل - چشمه شیر و آثاریکه در اثر حفريات بدست آمده با شرح چگونگی تاریخی موضع مذکور سطری چند بفرض مطالعه فارثین گرامی سالنامه تقدیم نموده بودیم، امسال به تعقیب آن عملیات حفاری دوره پنجم تپه مذکور را هیأتی باستانشناسی فرانسوی به همکاری اعضای مدیریت موزه کابل دوام داده بعضی از آثار دوره کوشانی هارا از قسم مسکوکات و غیره بدست آورده اند که فعلاً در موزه کابل موجود و تحت مطالعه و تدقیق علمی هیأت باستانشناسی و مؤرخین قرار دارد، البته پس از کمال تدقیقات و ختم حفريات در آینده شرح مفصل آنرا از مطالعه فارثین محترم خواهیم گذاشتند، همچنین حفريات دوره ششم فصل بهاری و خزانگی دوره قبل تاریخ افغانستان در تپه مندیکک حکومت خاکر یز و ولایت - قندهار و تحقیقات مزید و کشف آثار آن تماماً دوره مفرغ را تا ظهور آهن در افغانستان هرگز وانمود میسازند و به تاریخ (۲۰۰۰) سال ق.م این خطه باستان، روشنائی می اندازد. بهمین ترتیب ورود یکسفر نماینده یونسکو بفرض مطالعه و باز دید و عکاسی آثار موجوده موزه کابل و آبادات تاریخی افغانستان، و رودیک نفر مستشرق فرانسوی جهت ملاحظه و مطالعه آثار کتبی موزه کابل درباره آثار و شخصیت خواجه عبدالله انصار (ع)، تدقیق و یکتعداد مسکوکات و ظروف فلزی دوره اسلامی ولایت قطغن و میمنه، بفرض روشن ساختن دوره تاریخی اسلامی مناطق مذکور و بالاخره اعطای جوابات بسؤالات تاریخی باستانشناس های مؤسسه (یو - ان) و مؤسسات باستانشناسی هند و غیره دول خارجی، رؤس

اجراآت این وزارت رادر مورد موزه و حفريات احتوا ميکند که تحت اجراآت موزه کابل در صفحات آتی این گزارش نامه، طور مفصل به مطالعه خواهد رسيد .

وزارت معارف طبق معمول همه ساله درين سال نيز به منظور توسعه و انکشاف امور عرفاني با سا زمان های بين المللی و حکومتي از قبيل يونسکو وغيره به توسط رياست کلتوري و مديريت ارتباط خارجي خویش در تماس بود و بدین منظور با مراکز عرفاني از راه ارسال و ترسيل مکاتيب، اکثراً سؤالات ایشان رادر مورد عرفاني مربوط جواب داده و در بعضی موارد از ایشان سؤالاتی نموده در برخی از کنفرانسهای بين المللی به مسایل عرفاني و کلتوري تعليمی و تربيتی اشتراک ورزیده تا بدین ترتيب وزارت معارف خود را به هدفهای تربيتی و عرفاني يك قدم بيشتر نزديک بسازد . همچنين هیأت های کلتوري وغيره مهمان های عزيز که به غرض مشاهدات و يا تحکيم روابط دوستانه و حسن نيت در افغانستان آمده اند - پذيرائی های گرمی به عمل آورده و در موقع لازم به ایشان معلومات مکفی ارائه داشته است ، در اثر همین مراودات بود که وزارت معارف جهت فراهم آوردن زمينه های مساعد تر برای بدست آوردن تحصيلات عالی شاگردان افغاني در ممالک خارج و مترقی ، يك تعداد سکا لرشيب و فيلوشيب و ليدرشيب هائی بدست آورد که در اثر آن امسال تقريباً بتعداد یکصد نفر تحت پروگرام سکا لرشيب و فيلوشيب خارجي و به تعداد (۴ نفر) تحت پروگرام سکا لرشيب و فيلوشيب داخلي و يك ليدرشيب در ممالک خارجي در شقوق مختلفه اعزام گرديدند .

وزارت معارف برای آنکه بتواند در راه توسعه و تعميم معارف و بيشرفت تعليمی در مکاتب قدم های مؤثر بگذارد و به کلیه امور تعليمی، تهذيبي عمراني و اداري تمام مکاتب مربوطه خود رسيدگی نموده باشد، در قسمت تفتيش تعليمی و تربيتی از جريان امور تدريسي و اداري تمام مکاتب گرمسير و سردسير ذکور و اثاث توسط هیأت های معينه مفتشين و ارسى نمود . است .

طی اجراءات امسال وزارت معارف حسب معمول برای مکاتب دهاتی ، مکاتب اساسی و ابتدائی ، متوسطه ، ثانوی ، مسلکی . کورسهای اکابر و غیره مؤسسات عرفانی جدید معلم تهیه و مقدر شده و ضمناً برای همه مکاتب افغانستان و فاکولته ها لوازم تحصیل تهیه و بوقت معینه رسانیده و توضیح شده است . لوازم اعاشه و رهايش طلاب مسلکی و لیلیه ها و ارسى و فراهم آورده شده . يك تعداد عبارات مکاتب در مرکز و ولايات تر میم کاری و توسعه داده شد . مکتب بدخشان تعمیر و تکمیل شده و بدین ترتیب يك تعداد بیشتری مکاتب افغانستان صاحب تعمیرات اساسی گردیده است . قسمیکه میدانیم تقسیم وظایف در دستگاه ، مؤقیتهای بیشتری را بار می آورد و روی همین اصل بود که ریاست حفظالصحه و سپورت در سال جاری تجزیه و شق سپورت از حفظالصحه منفک و مجزا گردید - این اقدام وزارت معارف در قسمت شطارت های سپورتی و مسابقات خیلی نافع واقع گردید . در حصه امور صحی و اجراءات سرطبات شفاخانه معارف ، بحکم این که « عقل سلیم در بدن سالم است » وزارت معارف بادر نظر داشتن حفظ وضع صحی متعلمین و متعلمات و به منظور تقدیم داشتن جوانان تعلیم یافته با صحت نیرومند و پرکار به جامعه ، جهت تأمین و تهیه وسایل عصری و برای رفع عوارض مرضی همواره در حوزه توان مالی خود از متعلمین و متعلمات و ارسى به عمل آورده است . در قسمت پوهنتون کابل و فاکولته ها نیز نسبت به سالیان گذشته پیشرفت ها و مؤقیتهای مخصوص نصیب معارف گردیده که به تعقیب گزارش سائر ریاست ها ، دوائر و شعبات مربوطه این وزارت شرح مفصل آنرا در ذیل به خوانندگان عزیز تقدیم میداریم :

مدیریت قلم مخصوص

این مدیریت مأمور اجرای او امر هدایت مراجعات مقام وزارت بوده و ضمناً امور مربوط به مجلس وزارت و ارتباطات ریاست پوهنتون و شعبات وزارت معارف را نیز به عهده دارد .

ریاست تدریسات ثانوی

ریاست تدریسات وظایف خود را که عبارت از تنظیم، ترتیب و تعدیل پروگرام ها، طرح لوايح امتحانات طلاب و تعلیمات تمامه ها - تأسیس کتابخانه ها - ارتقای مکتب ابتدائی بمتوسطه و متوسطه به ثانوی - بررسی از صورت جریان ت امور تدریسات - نظرات اندازی به تقسیم اوقات و راپور های خواندگی مکاتب - کنترول و بررسی از امتحانات سه گانه (سه ماهه - شش ماهه و سالانه) و چاره سنجیدن برای بهبودی و پیشرفت امور تدریسات ۲۶ باب مکاتب متوسطه و لیسه در مرکز و ولایات است، با اساس ذیل پیشبرده است :

اجراآت در قسمت پروگرام ها :

سلسله تجدید نظر در مفردات پروگرام ها، در اثر تقاضای معلمین ذی علاقه، در سال جاری به مفردات پروگرام عربی و رسم تجدید نظر بعمل آمده مفردات جدید را بعد از تصویب اشخاص صاحب نظر و متخصصین و منظوری مقام وزارت در مکاتب مربوطه از سال و در ساحه تطبیق گذارده است ،

مفردات پروگرام فارسی و پشتو که ایجاب مطالعات و تدقیق بیشتری را مینمود از چندی بدینطرف تحت غور و خوض بوده درین اواخر نظریات متخصصین را در باره تثبیت و ترتیب آن حاصل و در همین ایام تعطیل مکاتب تصاویر لازم را در زمینه اخذ و از شروع سال تعلیمی آینده بمعرض اجرا در مکاتب مربوطه گذاشته خواهد شد.

ترتیب و تثبیت و تجدید نظر در پروگرام پشتو فارسی سلسله مطالعات تجدید نظر و تطابق پروگرام ها را با احتیاجات محیطی و ملی ما تکمیل مینماید . از برای آنکه مفردات پروگرام مکاتب ثانوی بدسترس یکتعداد بیشتر اشخاص ذی علاقه - اهل فن و متعلمین و معلمین گذاشته شده بتواند، وزارت معارف تمام مفردات پروگرام های مکاتب ثانوی را در سه

لسان پشتو - فارسی و انگلیسی بصورت يك كلکسیون طبع نمود .
ولی طبعاً مفردات جدید پروگرام ها بریاست دار التالیف از سال
گردیده است تا از روی مفردات - تجدید نظر شده در تکمیل کتب دوره
متوسطه و ثانوی با مؤلفین و متخصصین داخل مقامه کردند .
تعمیل مکتب ابتدایی بمتوسطه :

(۱) مکتب ابتداییه نسوان کارته ۴ (مکتب رابعه بلخی) نسبت به تعداد
روز افزون متعلقات جدید الشمول در سال تعلیمی ۳۴-۳۳ ، بمکتب متوسطه
تبدیل گردیده که دارای دو صنف هفتم در سال تعلیمی گذشته بوده
با تدریسات یکی از صنوف هفتم آن از برای آنکه بدخترانی که نظر به بعضی
دلایل نمیتوانند تحصیلات اکادمیک را بخوبی تعقیب نمایند و یا میخواهند
بعد از دوره ابتدایی، معلومات بیشتر حیاتی اخذ و بعد تکمیل دوره متوسطه،
مکتب را ترک نمایند موقع داده شد تا طبق آمال خود و اولیای خود ،
دوره کوتاه تر مکتب را طی نمایند . در پروگرام صنوف ۷-۸-۹ یکی
از صنوف هفتم این مکتب امور حیاتی - تدبیر منزل - حفظ الصحه - بافت
و خیاطی را بصورت متمم کز شامل نموده و تطبیق آن عملی شده و تقسیم
ساعات این شعبه جدید، در صنف هفتم قرار آتی است :

فارسی	در هفته	ساعت
پشتو	»	(۲)
خط فارسی	»	(۳)
معلومات عمومی	»	(۲)
دینیات و قرآن کریم	»	(۳)
حساب	»	(۴)
بافت	»	(۲)
دوخت و برش	»	(۲)
گل دوزی و خامک دوزی	»	(۲)

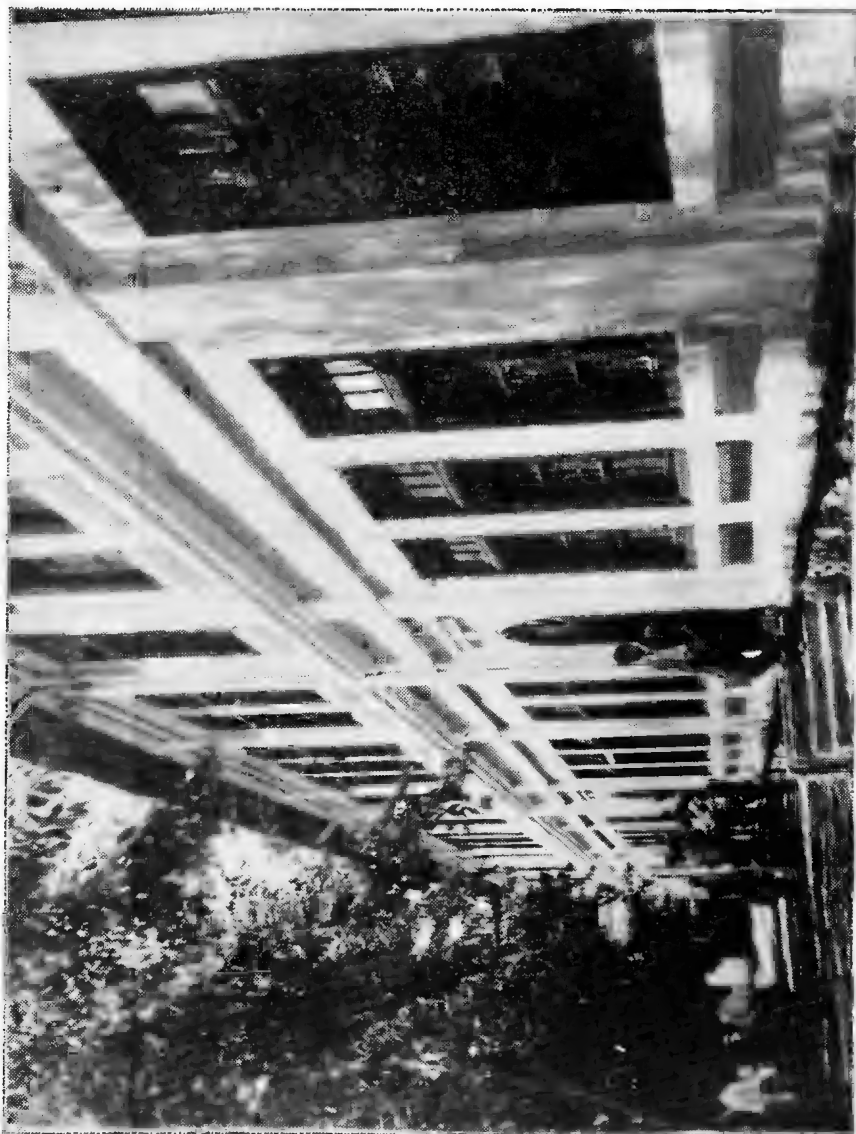
رسم	در هفته	(۲) ساعت
پخت	»	(۳)
لسان	»	(۶)

۳- نظر به تقاضای اهالی قندوز و تعداد روز افزون طلاب در نظر است مکتب ابتدائیه قندوز به مکتب متوسطه تبدیل شود، اما پیش از اینکه بصورت متوسطه تبدیل گردد، مبلغ پنجاه هزار افغانی برای تعمیر الحاقیه آن تخصیص داده شد و در همین اواخر الحاقیه آن تکمیل گردیده است و سر از سال تعلیمی آینده مکتب ابتدائیه قندوز پس از منظوری مقام صدارت- عظمی صنف هفتم را تشکیل خواهد نمود.

صورت امتحانات:

امتحانات سه ماهه و شش ماهه لیسه های منطقه سردسیر که کابل هم در آن شامل است، تحت نگرانی هیأت های تربیوی و تعلیمی خود مکاتب از تاریخ ۱۵ الی ۲۲ جوزا و امتحانات شش ماهه از تاریخ ۱۷ الی ۲۶ سنبله دوام داشت و همکذا از امتحانات سالانه دوره اول و دوم ثانوی از صنف ۷- الی ۱۱ لیسه های ذکور وانات مرکز که بتاریخ اول قوس شروع والی ۱۶ قوس ادامه داشت، ریاست تدریسات ثانوی از جریان امتحانات فوق الذکر بررسی و در حل مشکلات اداره مکاتب مربوطه به آنها کمک نموده است در نتیجه از مکاتیبیکه تاوقت تحریر این سطور را پور آن رسیده است اخصائیه تعداد داخله- کامیاب- مشروط- محروم- ناکام و مریض فرار ذیل است:

صنف	تعداد داخله	شامل امتحان	کامیاب	مشروط	محروم	ناکام	مریض
۱۱	۲۲۹	۲۰۴	۱۳۴	۳۳	۱۱	۳۷	۱۴
۱۰	۲۷۹	۲۴۷	۱۷۵	۴۶	۲۶	۲۵	۶
۹	۵۲۰	۴۵۲	۲۷۹	۹۷	۶۸	۲۴	۳
۸	۷۶۲	۶۲۵	۳۵۰	۱۱۹	۱۳۳	۱۴۸	۱۲
۷	۱۴۳۸	۱۰۶۵	۵۴۲	۱۶۶	۳۵۷	۳۶۰	۱۳

پاك-حصه از تعبير فاگور لته ادبيات

آسیت شہزادی کو لیتا سیانس

امتحانات سالانه صنوف ۱۲ لیسه‌ها که تحت اداره مستقیم ریاست تدریسات ثانوی صورت میگردد، در سال جاری طبق لایحه امتحانات بقاریخ ۱۵ قوس در دو مرکز، لیسه استقلال و لیسه ملالی (برای نسوان) دایر گردیده بود که در مرکز اولی، علاوه بر لیسه‌های مرکز کمال، صنف ۱۲ لیسه پیر و ان هم شمولی داشت. در نتیجه از جمله مشمولین صنوف ۱۲ لیسه‌ها ۶۶ فیصد کامیاب و ۳۴ فیصد - مشروط و ناکام چانس اول مانده است.

ولی چون برای امتحانات بکلوریا چانس دومی هم موجود است از آنرو مشروطین و ناکامان دره ۱ حوت دوباره خود را برای گذشتاندن امتحان بکلوریا کاندید نمیشدند.

در مرکز لیسه ملالی علاوه بر متعلمات ملالی، صنوف نهائی زرغونه لیسه که امسال برای اولین دفعه از شعبه تدبیر منزل فارغ التحصیلات میداد، نیز برای گذشتاندن امتحانات نهائی خود حاضر می شدند. در نتیجه از جمله مشمولین، فیصد ۷۰ کامیاب و فیصد ۳۰ مشروط و ناکام محسوب گردیده است. امتحان سالانه مکاتب مناطق کریمسیر مربوط ریاست تدریسات ثانوی تحت نگرانی مدیریت‌های معارف و ادارم لیسه‌ها و متوسطه‌ها از صنف اول الی یازدهم آن از ۱۵ الی آخر جزو صورت گرفت ولی در قندهار که امتحانات بکلوریا دایر گردیده بود علاوه بر مامورین موظف معارف آنجا دو نفر نماینده از مرکز وزارت نیز فرستاده شده بود تا در انتخاب سوالات و جریان امتحانات با اشخاص موظف آنولا کمک نمایند.

در مناطق سرد سیر علاوه بر مراکز فوق که امتحانات بکلوریا در آن دایر گردیده بود در هرات نیز برای گذشتاندن امتحانات صنف ۱۲ ترتیبات اتخاذ و هیأتی از وزارت معارف هم برای کمک و بررسی از امتحانات جدا منصوب اعزام گردید.

امور متفرقه :

در سال ۳۴ ما نند سال های گذشته، ریاست تدریسات ثانوی از امور تعلیمی محصلین افغانی مربوط وزارت معارف که راپور تعلیمات آنها توسط ریاست روابط کلتوری افغانی مقیم اروپا ویا توسط سفارت خانهای افغانی باین ریاست میرسد واری و هم در قسمت حواله جات پولی آنها بامدیریت محاسبه معارف و ریاست پوهنتون مفاهمه/ واقدامات بعمل آمده است. محصلین که در خارج بمصرف وزارت معارف هنوز مشغول تحصیل اند تعداد آنها قرار ذیل است:

امریکا	(۵)	نفر
فرانسه	(۳)	»
سوئیس	(۴)	»
ایندون	(۴)	»
المان	(۱۰)	»
مصر	(۷)	»
ترکیه	(۲)	»

همچنان طلاب که درجه تحصیلات آنها یا بان تراز بکلوریا بوده و به یول شخصی در مالک خارج تحصیل مینمایند، ریاست تدریسات از تعلیمات آنها توسط سفارتخانهای ما در مالک شرقی و امریکا و روابط کلتوری در اروپا واری نموده و مصارف تعلیمی آنها را نظر بملاحظه راپورت تعلیمی، حسب مقررات، مقابل پرداخت یول افغانی از طرف اولیای آنها، اجازه اسعار داده است، تعداد این متعلمین بیشتر از هشتاد نفر است که در شانزده مملکت مشغول تحصیل اند.

در سال ۳۴ نظربدهوت مجله شکر متعین دهلی جدید، بک تعداد آثار رسامی و کارهای دستی شاگردان مکاتب ذکور و اناث را توسط سفارت کبرای افغانی مقیم دهلی در نمایش بین المللی که توسط موسسه شکر همه ساله

ترتیب می باید ارسال و در نتیجه مسابقه، از جمله مشترکین آثار و نفر از اولاد معارف وطن عزیز که عبارت از ننگیالی طرزی متعلم صنف ۷ لیسه استقلال و عبدا البصیر متعلم صنف ۷ مکتب تجارت بود، حائز درجات خوبی گردیدند. جائزه ها که برای آنها از هند ارسال شده بود، در محضر سایر طلاب تسلیم داده شد تا اسباب تشویق دیگران هم بشود.

سالون خزان:

قسمیکه قارئین محترم سالنامه مطلع اند، وزارت معارف در سه سال اخیر، نمایش آثار رسامی نقاشی و کاردستی شاگردان مکاتب ذکور و اناث مرکز را بنام « سالون خزان » در ماه عقرب افتتاح نموده بود که موجب مسرت و امتنان تماشاچیان مکتبی، نمایندگان خارجی و همشهریان عزیز گردیده و آثار شاگردانیکه بعد از درجه بندی مستحق جائزه میگرددید ریاست تدریس تا نوبت جائزه آنها را برای شان توزیع مینمود که مسأله فوق هم سبب تشویق متعلمین گردیده و هم ذوق بدیع آنها را بیشتر بیدار مینماید در امسال تجویزی بعمل آمد که باید آثار شاگردان مکاتب ولایات نیز در نمایش سالون خزان سهم بگیرد. از آنرو ریاست تدریس تا نوبت بعد از کسب هدایت مقام وزارت، وقت نمایش را باخیر ماه سرطان سال ۳۵ تعیین و اعلان نمود تا آثار مناطق مختلف مملکت رسیده بتوانند و نیز در باره آثار مذکور تعلیماتنامه ی بنام « نمایش های رسامی و کاردستی طلاب مکاتب مرکز و ولایات » ترتیب و بمکاتب خبر داده است تا بر طبق آن در تهیه آثار شاگردان مربوطه اقدامات واجراآت نمایند.

یونسکو که در ابتدای تأسیس خود در صدد ترتیب و تقویة مواد قرائتی و کتابخانه ها در ممالک عضو خود اقدامات جدی را شروع نموده است، تا حال پنج کنفرانس بین المللی منطقه ای را برای این منظور در نقاط مختلف جهان دائر نموده است که کنفرانس پنجمین آن از تاریخ ۱۶ میزان الی ششم عقرب ۳۴ بدلهی جدید دائر گردیده بود و در آن رئیس تدریس

ثانوی نظر به ارتباط وظیفه از طرف وزارت معارف برای شرکت در کنفرانس تعیین گردیده بود. در ضمن مباحثات، رئیس تدریسات ثانوی و اعضای هیأت افغانی که یناغبی فرید مدیر نشریات دارالمعلمین یناغبی اربان سابق مدیر کتبا یناغبی معارف بودند علاوه بر معلومات عمومی در باره کتبا یناغبی نه های بزرگ مملکت، توضیحات لازم در باره کتبا یناغبی نه های لیسه ها یسه نمایندگانی یا نژده مملکت که در کنفرانس شرکت ورزیده بودند، دادند. در سال ۱۳۳۴ نظر به سفارش های اسامیله عمومی سازمان ملل متحده مالک عضو یونو هم در سالکرة تأسیس سازمان ملل متحده که مطابق ۲۴ اکتوبر (۳۰) میزان ۳۴ بود و هم دهمین سالکرة امضای منشور ملل متحده را تجلیل نموده اند. افغانستان بحیث عضو یونو که همیشه طرفدار مقامه صلح جوانا نه بین الملل و آرا مش کیتی است در تجلیل هر دو روز اقدامات خوبی بعمل آورده است. ریاست تدریسات ثانوی طبق سال گذشته در باره تجلیل روز (۲۴) اکتوبر در مکاتب مربوطه هدایات لازم صادر نموده ترتیبات لازم را در باره ایراد کنفرانس ها معرفی فمایت های یونو و نمایش فیلم ها توسط معلمین و متعلمین و هیأت های اداری مکاتب عملی کرده بود در روز سالکرة دهم امضای منشور ملل متحده ریاست تدریسات ثانوی به کمک مدیریت ارتباط معارف و اداره لیسه حبیبیه ترتیبات خاصی را اتخاذ و تجلیل آنروز را با طمطمینه بیشتری عملی گردانیده است. یناغبی وزیر معارف و رئیس یوهنتون بایک نفر از محصلین فاکولته به نمایندگی سائر محصلین کنفرانس های جذابی ایراد نمودند. در جمله سامعین علاوه بر استادان فاکولته ها - معلمین لیسه ها و یک تعداد از نمایندگان مالک خارجی و هیأت امداد تخنیک یونو مقیم کابل نیز در سالون بزرگ لیسه حبیبیه حضور بهم رسانیده بودند. محصلین فاکولته ها معلمین لیسه های مرکز سالون و هم در سخن حویلی - عمارت لیسه حبیبیه گرد آمده بودند. نطق ها که تحت ریاست رئیس تدریسات

ثانوی توسط لودسپیکرها ایراد میگردد، استماع مینمودند . در اخیر کنگرانها ، فیلم ها بیکه مفاهیم بین المللی را تلقی مینمود به حیضاً نشان داده شد .

ریاست تدریسات مسالکی

مکانی را که مسالکی شناخته شده اند میتوان به سه قسم تقسیم نمود :

(۱) مکانی بیکه مرام آن تربیه علمی درچو کات یک مسالک معین باشد ، دارالمعلمین - مکتب متوسطه ابن سینا - مؤسسه پیداکوژی - مکتب تجارت - مدرسه علوم شرعیه .

(۲) دارالعلوم ها که مرام آن تربیه عامای دینی و حفاظ میباشند و به صورت عموم پروگرام آنها - متحد الشکل میباشد .

دارالعلوم هر بیه کابل - دارالحفاظ کابل - مدرسه نجم المدارس مشرقی - مدرسه اسدیه مزارشرف - مدرسه ظاهرشاهی میمنه - دارالحفاظ میمنه - مدرسه جامع هرات و دارالحفاظ هرات .

(۳) مکانی بیکه جنبه فنی یا تخنیک دارند و مکتب زراعت - مکتب ثانوی تخنیک - مکتب میخانیک کابل - مکتب صنایع کابل - مکتب صنایع قندهار .

دارالمعلمین ها و مؤسسه پیداکوژی :

(۱) تربیه معلم درهر مملکت رول بارزی داشته پروگرامهای درسی و طرز تعلیم با تکامل جامعه در تحول است . تا امروز مؤسسات دارالمعلمین ها فاکولتهای ساینس و ادبیات در تربیه معلمین مساعدت نموده و می نمایند . برای اینکه ارتباط محکمتری در بین تمام این مؤسسات بوجود آید و هم آهنگی در اصول تدریس و مرام های تعلیم و تربیه در بین مدارج مختلفه تعلیمی تولید شود ، وزارت معارف ضمن سایر پلانهای عرفانی ، لازم دید یک مؤسسه پیداکوژی تأسیس نماید . این مؤسسه در اطراف مسایل مهمه

تعلیمی، با اساس مفکوره اخلاقی و ملی فور نموده در تربیه معلم راه های مفید و عملی را پېش بښي می نمایند .

(۲) بفرض تربیه معلمین بهتر و انکشاف ذهني شاگردان، قبل از آنکه آنها را بمکاتب مختلفه مسلکي تقسیم نماییم، وزارت معارف تجویزی اتخاذ نموده که تمام شاگردان صنوف رشديه دارا المعلمین ها و اېسه ابن سینا در يك مکتب متوسطه تحت تربیه گرفته شوند، دوره این مکتب سه سال بوده و در طی آن شاگردان علاوه بر تعلیمات نظری يك قسمت تعلیمات عملی نیز می خوانند، در ختم دوره رشديه شاگردان نظریه ذوق و استعداد ذهني خود بمکاتب مختلفه مسلکي تقسیم و تحصیل خود را در يك مسلک معین ادامه میدهند . بعضی از این شاگردان به اېسه ها نیز میروند .

باین اساس در تشکیلات اداری این دو مکتب تغییراتی بعمل آمد، هر دو دارا المعلمین (ابتدائیه و متوسطه) تحت يك اداره آمده و تشکیل آف کوچه کتر گردید . تشکیلات اداری اېسه ابن سینا به حال خود مانده و تنها شاگردان صنوف اعدادیه آن بمکاتب مسلکي و دارا المعلمین تقسیم شده و شاگردان صنوف رشديه دارا المعلمین ها به آن ضمیمه گردیدند .

تأسیس مؤسسه پیدا گوژی :

(۱) مؤسسه پیدا گوژی رهنمای جمیع مؤسسات تربیه معلمین بوده و ښکاره وظیفه آن تربیه معلمین و سایر موظفین تربیوی خواهد بود .

(۲) این مؤسسه در بلند بردن سويه مسلکي معلمین، مدیران، معاونین مکاتب و مقتشین مساعدت خواهد نمود . برای نیل باین مقصد کورسهای دائر خواهد نمود که طبق يك پروگرام معین، موظفین فوق رهنمائی شوند .

(۳) مؤسسه در مورد انکشاف و نمو ذهني شاگردان و مسائل فرهنگی و روابط آن با مسائل اقتصادی، تدقیق و مطالعه نموده و در طرح پلانهای عمومی عرفانی مساعدت می نمایند .

(۴) مؤسسه تربیه معلمین انگلیسی، چون لسان انگلیسی تقریباً در تمام

مکاتب مرکز ولایات بحيث لسان خارجی تدریس میکرد و تا ایندم معلمین آن از ممالک مختلفه استخدام میگرددند، وزارت لازم دید که يك تعداد معلمین در داخل این مؤسسه تربیه شوند، باین اساس از یکطرف احتیاج ما از خارج رفع گردیده و از سوی دیگر طرز تدریس بصورت متعدد در مکاتب صورت خواهد گرفت. این مؤسسه در اخیر سال ۱۳۳۴ شروع به فعالیت نموده و برای آن ۱۵ نفر فارغ التحصیل بکلوریا بحيث شاگرد گرفته شد.

۵) کورسهای زمستانی : وزارت معارف سالهاست که برای بلند بردن سویه معلمین که مدارج تحصیل آنها مختلف بوده تجاویزی اتخاذ نموده است. بهمین منظور از چند سال باینطرف کورسهای عصریه بنام دشیی- دارا معلمین دائر نموده و در آن معلمین مکاتب رایذیرفته است تا متدرجا سویه تعلیمی آنها بسویه بکلوریا معادل گردد، امداد کورسهای دشیی- دارا معلمین تنها برای معلمین کابل می تواند کمک کند، برای اینکه برای بلند بردن سویه تعلیمی معلمین ولایات خدمت شود، وزارت معارف تجویز نمود که کورسهای زمستانی دائر نماید. درین کورس در سال جاری به تعداد (۱۵۰) نفر از معلمین مرکز ولایات داخل گردیده و تعلیمات پیدا کوژی را فرا میگيرند. وزارت معارف مشاورین و پروفسران فاکولتهها و يك تعداد معلمین لایق خود را برای تدریس در کورسها مؤظف ساخته است.

باین اساس در پروگرام دارا معلمین تجدید نظر گردیده تعديلات واقع و به این ترتیب شاگردان بصورت منظم پروگرام خود را تعقیب نموده در اخیر سال ۱۳۳۴ از شعبات دارا معلمین قرار ذیل فارغ التحصیل برآمده است :
دارا معلمین متوسطه :

شعبه ساینس (۱۶) نفر - شعبه اجتماعیات (۲۱) نفر - شعبه معلمی (۲۵) نفر، جمعا ۵۵ نفر

دارا المعلمین ابتدائی،

از جمله ۵۵ نفره (۱۰) نفر آن به وظیفه معلمی مقرر و ما بقی جهت بلند بردن سوئے شان به صنف ۱۲ دارا المعلمین متوسطه، شامل میگردند. فارغ التحصیلان شعبات اجتماعی و ساینس دارا المعلمین متوسطه به فاکولته‌ها شامل و از شعبه معلمی آن بامور معلمی گماشته شدند.

مکتب متوسطه ابن سینا:

۱) مکتب متوسطه ابن سینا یک مکتب نمونه و تجربی بوده از فارغ التحصیلان صنف ۶ مکاتب ابتدائی ولایات و مرکز شاکرد می پذیرد. این مکتب دارای صنوف ۸ و ۹ می باشد. جنبیکه لیسه ابن سینا به مکتب متوسطه تبدیل گردید طلاب صنوف ۱۰ و ۱۱ آن به مکاتب ثانوی تخنیک و طلاب صنوف ۱۲ آن به دارا المعلمین متوسطه ضم ساخته شد. امسال مکتب متوسطه ابن سینا دارای سه صنف و (۲۵) شعبه بوده (۸۵۰) نفر طلبه شامل آن بود. در سال ۱۳۳۲ از مکتب متوسطه ابن سینا به تعداد (۲۰۰) نفر شاگرد از صنوف نهم آن فارغ التحصیل گردیده یک حصه زیاد آن به دارا المعلمین و قسمتی بمکاتب ثانوی تخنیک و زراعت و یک تعداد آن به لیسه های دیگر مرکز جهت ادامه تحصیل شامل خواهند شد.

۲) تطبیق پروگرام: این مکتب بنام جونیور های سکول (مکتب متوسطه) یاد می شود. پروگرام آن نسبت عموم مکاتب تفاوت دارد. یک مضمون بنام جنرال ساینس تدریس میشود و مفردات آن عبارت از معلومات ضروری حیاتی ساینس است که با اساس این مفردات، طلاب عملاً نیز به تعلیمات خود کار میکنند. مضامین کیمیا، بیالوجی، و فزیک یکجا بنام (جنرال ساینس) یاد میشوند. کذا مضامین تاریخ، جغرافیه، اقتصاد معلومات مدنی و اخلاق در یک مضمون بنام اجتماعیات تدریس میگردد که مفردات آنهم مانند جنرال ساینس عبارت از نکات عمده و برجسته و ضروری حیاتی است. مضامین فوق اجتماعات طوری گنجانیده شده که با

معلمين ومتعلمين فاكو لبة حقوقي

پنل جنبه از مہارت فاکر ایتہ حقوق

هم ربط داشته ممد همدیگر ندو مواد درسی طوری سنجیده شده که به حساب مردم^۱ وضع جامعه، بلند بردن سویه مردم مملکت و معلومات همدۀ را جمع به تاریخ و جغرافیه از نزدیک به آن ربط دارد .

مکتب تجارت :

مکتب تجارت در سال ۱۳۳۴ با اساس پروگرام خود بصورت مرتب در جریان بود. نظر به اینکه ساعات ساینس درین مکتب کافی نبود در ساعات مضامین دوره متوسطه تغییری وازدگردید که تقریباً پروگرام دوره متوسطه این مکتب هیناً مانند دیگر لیسه ها گرفته شد از طرف دیگر چون مکتب اصول تحریر تحت لغو تدریجی قرار گرفت . وزارت معارف پس از مشوره با وزارت مالیه در پروگرام های مسلکی مکتب تجارت تجدید نظر نمود پروگرام های جدید طوری سنجیده شدند که به هر دو مرام اقتصادی و مالی مملکت جواب بدهند . مکتب اصول تحریر يك مکتب متوسطه بوده و تأسیس آن نظریه احتیاج میرم به کاتب ها صورت گرفته بود . چون این سویه برای احتیاجات آینده مملکت کافی نبود از آنرو تحت لغو تدریجی آمده و در عوض پروگرام مناسب تری در مکتب تجارت که سویه^۲ بلند تری دارد در محل تطبیق گذاشته شد .

مدرسه علوم شرعیه :

مدرسه علوم شرعیه یمان در سال ۱۳۳۴ مطابق به پروگرام خود دوام نموده کدام تعدیلاتی در پروگرام آن رخ نداد. در سال جاری بتعداد (۱۵۰) شاگرد درین مدرسه به تعلیم مصروف بوده داری سه صنف ۱۰، ۱۱ و ۱۲ و پنج شعبه بوده است^۳. از مدرسه علوم شرعیه یمان بتعداد (۳۴) نفر طلبه از صنف ۱۲ فارغ گردیده (۱۵) نفر به وظیفه معلمی و ما بقی به فاکولته^۴ شرعیات شامل خواهند شد .

دارالعلوم ها :

نظر به اهمیت و تاثیر علوم دینی در حیات انفرادی و اجتماعی، وزارت معارف توجه بیشتری به پروگرامهای دینی مکاتب و لیسو ها معطوف و برای کامیابی این پروگرامها احتیاج مبر می به بودن معلمین و مبلغان دینی احساس نموده و برای بدست آوردن این معلمین مدارس دینی در مرکز و ولایات تأسیس کرده و همواره در انکشاف و بهتر ساختن پروگرامهای آن مدارس سعی بلیغ کرده چون طبقه علما که با سایر طبقات جامعه تعلق خاصی دارند و برای اینکه این طبقه بتوانند از هر ناسیه بامردم آمیزش داشته باشند، وزارت معارف در مدارس دینی مضامین عصری و جدید را شامل نمود که در پهلوی مضامین دینی تدریس شود لهذا ریاست تدریسات مسلکی های مرتبی از شاغلی محمد هاشم مجددی معاون ریاست تدریسات مسلکی، شاغلی مولوی عبدالقدیر شهاب مدیر دارالعلوم غزیه کابل، شاغلی مولوی محمد سید سعید مدیر مدرسه نجم المدارس مشرفی و شاغلی مولوی یار محمد مدرس دارالعلوم غزیه کابل- شاغلی مولوی صفت الله مجددی معلم دارالمعلمین تعیین نمود تا پروگرام موجوده مدارس دینی را بایر کرام جامع اهر و مدارس هندو غیره تطبیق نموده و پروگرام جدیدی برای این مدارس ترتیب کنند که با مزایای تعیبات عصر با معیبات افغانستان نیز مطابقت داشته باشد، این کمیته پس از چندین جلسه بطرح پروگرام بادر نظر گرفتن اینکه مدارس دینی شروع از صنف پنجم میکنند و متعلمین قبل از شمولیت به دارالعلومها تحصیلات خود را تا صنف (۵) رسانده و بعد از گذشتادن امتحان شمول به صنف پنجم رسمی شامل میشوند ترتیب کردند که اینست مفردات پروگرام :

مضمون	کتاب	ساعات درسی در یک هفته
اجرو	شرح جامی قسمت مصریان	۵ ساعت
منطق	بدیع المیزان	۲

مضمون	کتاب	ساعات رسمی در هفته
فقه	کنز آخر	۴ ساعت
عقاید	ابوالمنتهی	۱ »
ادب	بانت سعادت و قصیده برده	۱ »
عروض	المقنا الکفی	۱ »
اصول فقه	تورالانوار یا اقسام السنه	۳ »
قرآت	جزری	۱ »
حسن خط	.....	۱ »
ریاضی	مطابق صنف پنجم ابتدائی	۳ »
تاریخ و جغرافیه	» » »	۲ »

فعلاً این پروگرام در دارالعلوم عربیه کابل و فخرالمدارس هرات بصورت تجربی تحت تطبیق گرفته شده و البته پس از گذشتادن این مرحله در دیگر مدارس نیز تطبیق خواهد شد.

دارالاحفہ ظ :

تا سال جاری، دارالاحفاظ تنها برای حفظ قرآن کریم بود و فارغ التحصیلان آن خبری حتی از مبادی علوم نداشتند و چون برای حفظ قرآن یک اندازه معلومات دینی لازم بود امسال وزارت معارف پروگرام جدیدی بواسطه اشخاص فنی خود طرح و آنرا در تمام دارالاحفاظ افغانستان در محل تطبیق گذاشت این پروگرام بر علاوه حفظ قرآن یک حاوی مضامین فقه، صرف، نحو، عقاید، اصول فقه، منطق، تجوید بمعه قرأت می باشد، البته این مضامین بطور ابتدائی برای همه درس داده میشود و برای غیر معیوبین حساب و خط نیز تدوین میشود تا در هر جنبه معلوماتی داشته باشند.

مکتب زراعت :

مکتب زراعت که برای تربیه زارمین فنی دائر است، سال ۳۴ تعلیمی را طبق پروگرام توسط معلمین امریکائی بکمک معاونین افغانی به پایان رسانید درین سال لابراتوارها و تربیه خانه حیوانات و گل خانه آن تکمیل گردیده بمعرض استفاده شاگردان قرار گرفته. امسال در پروگرام مکتب زراعت تبدیلی رخ داده که در آینده تطبیق خواهد شد. مکتب زراعت بغرض نشان دادن طریق زراعت، طلاب دیگر مکاتیب رادعوت و در فارم های زراعتی آنها را رهنمائی نموده بعضی کنفرانسها ایراد و فلم های زراعتی نشان داده است. در مکتب زراعت خانه های طیور، گاو، کوسفند و مرغ بغرض تربیه از طرف شاگردان بنا شده امسال شاگردان با تطبیقات عملی خود تحصیل نمودند.

در سال ۱۳۳۴ از مکتب زراعت به تعداد (۲۴) نفر فنی از صنوف ۱۲ فارغ گردیده از طرف وزارت معارف به شعبات زراعتی مملکت تقسیم شدند.

هیأتی مرکب از اشخاص فنی به صفحات شمال مملکت رفته طلبه جدید الشمول برای سال جدید تعلیمی بعد از یک امتحان کانونکور انتخاب نموده و لیست آوردند. مکتب زراعت دارای سه صنف ۱۰-۱۱ و ۱۲ بوده فارغ التحصیل صنف نهم را می پذیرد.

مکتب ثانوی تخنیک:

مکتب ثانوی تخنیک به تعداد (۱۳۱) نفر شاگرد را تعلیم مینمود. مکتب ثانوی تخنیک دارای شعبات میخانیک، برق رادیو هوائی، مهندسی میباشد. این مکتب دارای صنف ۱۰-۱۱ و ۱۲- است که فارغ التحصیلان صنف نهم لیسه های اطراف و مرکز را می پذیرد. در سال جاری (۷) نفر از شعبه برق رادیو و (۹) نفر از شعبه مهندسی و (۱۲) نفر از شعبه هوائی و (۱۰) نفر از شعبه میخانیک این مکتب فارغ شده و منجمه (۱۰) نفر آن جهت

ادامه تحصیلات عالی به فاکولته انجینیری شامل و باقی به شعبات تخصصی شان به دوائر تقسیم شدند. در ماه میزان امسال هیأت فنی از طرف این مکتب به ولایات شمال افغانستان رفته بعد از يك امتحان کانونگور برای سال تعلیمی آینده طلبه جدید الشمول انتخاب نمود. بذریعہ همین هیأت از لیسه‌ها و مکتب مرکز کابل نیز طلبه انتخاب شده و در نظر است از ولایت مشرقی هم نفر خواسته شود.

مکتب میخانیک کابل:

مکتب میخانیک معارف به منظور تربیه اشخاص فنی مسلکی حسب پروگرام (۲۰۶) نفر شاگرد را امسال تعلیم مینمود. مکتب میخانیک دارای شعبات مختلفه آهنگری، و ولدنگ کاری، ریخته گری، نجاری مدل سازی، حلبی سازی، ترمیم موتر، بسته کاری، ماشین کاری و تل دوانی و برقی بوده از شعبات متذکره به تفصیل ذیل فارغ التحصیل به دوائر تخنیک تقدیم نمود:

آهنگری و ولدنگ کاری (۱۰) نفر، ریخته گری (۷) نفر، نجاری مدل سازی (۷) نفر، ترمیم موتر (۱۰) نفر، حلبی سازی (۶) نفر، بسته کاری (۱۳) نفر، ماشین کاری (۱۴) نفر، تل دوانی (۳) نفر و از برقی (۱۱) نفر جمله (۸۱) نفر. مکتب میخانیک معارف دارای يك کورس استاد فن هم میباشد که از فارغ التحصیلان لایق خود این مکتب حسب الغواش خودشان برای يك سال دیگر در کورس مذکور ادامه میدهند. اکثر معلمین مکتب میخانیک افغان بوده از فارغ التحصیلان خود این مکتب اند که بعضاً تحت سکار شیب به المان نیز رفته اند و يك عده معلمین و مدیر تدریسی این مکتب آلمانی است.

مکتب میخانیک کابل قسمت لایه هم دارد که طلاب ولایات را تدریس هم مینماید.

مکتب میخانیکي گر شک :

د راثر راپور هیأت وزارت معارفه اجزای ولایات گر شک، وزارت معارف لازم دېد که یک باب مکتب میخانیکي د ن وائی هیرمند تاسیس نماید. پس از اخذ منظور آن از مقامات صالحه، پروتوکول آن به تاریخ ۱۴ جدی ۱۳۳۴ تثبیت و به آن اساس، مکتب متد کړه د ۱۵ سنبله ۱۳۳۵ افتتاح خواهد شد. این مکتب یک مکتب لیلیه ومانند مکتب میخانیکي کابل خواهد بود.

مکتب صنایع کابل:

این مکتب که از چندی باینطرف طور مطلوب دایر نبود از سال ۱۳۳۳ با این طرف، وزارت معارف کوشش نمود تا مجدداً این مکتب را احیا نماید که به این منظور بناهای یرشنا از مقام صالحه بحیث امر مکتب صنایع کابل مؤظف شدند تا به احیاء و به یا استادان این مکتب کوشش نمایند. ریاست تدریسات مسلکی تمام احتیاجات مکتب را در نظر گرفته منظور خریداری سامان و لوازم و غیره آنرا از مقامات صالحه بدست آورده بواسیل ممکنه در صدد تهیه آن از داخلی و خارج است. امید است پس از تکمیل احتیاجات، این مکتب هرچه زود تر احیاء و بیا استادان شود. در پروگرام مکتب تجدید نظر گردیده بعضی تعدیلات رخ داده و در محل تطبیق است با وجود ضعف این مکتب، سال جاری (۱۳) نفر از شعبه نجاری و (۲۸) نفر از شعبه خیاطی، فارغ التحصیل داده است.

مکتب صنایع قندهار:

مکتب صنایع قندهار طبق معمول به خدمات خود ادامه داده است. ریاست تدریسات مسلکی بحیث یک شعبه تعلیمی در حقوق مختلفه یعنی اقتصادی، تخیلی، صنایعی، حسب مقتضیات مملکت، نظر بوقت و زمان کار مینماید. این شعبه وظیفه بطور دایم و بصورت مرتب از اوضاع مکاتب مربوطه خبر گیری نموده مبادیات لازمه در بهبود و ترقی مکاتب خود صادر و ملاحظه جریان دروس مکاتب

مشاهدات و مراقبت امتحان ها، کفقرول و نگرانی از اوضاع مکاتب، بازرسی از جریان و اوضاع کورسهای تعلیم و تربیه و غیره امور درسی مکاتب مسلکی از وظایف مهمه این شعبه به شمار میرود.

مقررات مدرسه های دارالعلوم های عربی :

(۱) ظرف یک یومی دروس از برج حمل الی شش ماه، چهار ساعت میباشد که شروع آن از ساعت (۸) صبح و ختم آن بساعت (۱۲) بوده و در شش ماه اخیر سال سه ساعت و سی دقیقه زائد بر میگردد. شروع تعلیم به ساعت (۸) و ختم آن به ساعت (۱۲) میشود.

(۲) ساعات تعلیمی مدرسه ها روزانه (۴) ساعت بوده که در شش ماه اول سال هر ساعت تعلیمی (۵۰) دقیقه و تفریح بعد از دو ساعت اول (۲۰) دقیقه میباشد و در شش ماه اخیر سال هر ساعت تعلیمی (۵۰) دقیقه و بعد از دو ساعت اول (۱۰) دقیقه برای تفریح تعیین گردیده.

(۳) دوره های تعلیمی مدرسه ها به دوره ذیل تقسیم میشود :

الف) دوره ابتدائی (۴) سال

ب) متوسطه (۴) د

ج) عالی (۴) د

نوت :- دارالعلوم عربیه کابل مدرسه هشت صنفی است که دوره اول ندارد و از صنف پنج آغاز میشود.

(۴) داوطلبان شمول دارالعلوم ها بهر صنفی که میخواهند شامل شوند بدادن امتحان مضامین یک صنف پایان مکلف اند.

(۵) داوطلبان شمول دارالعلوم مکلف اند که ضمانت خط اصولی به تصدیق مقامات مسؤول راجع به یا ابرجائی خود حاضر نمایند.

(۶) هر متعلمی که از دوره عالی دارالعلوم ها فارغ التحصیل میشود مستحق شهادت نامه دارالعلوم های عربی و معاش مسلکی درجه بکلوریا میباشد.

که در ختم دوره های ابتدائی و متوسطه شهادت نامه برایش داده نمیشود .

(۷) برای متعلمین دوره های متوسطه و عالی دارالعلوم ها لباس و ممد معاش داده میشود .

(۸) داوطلب شمول مدرسه پداشتن نزد کمره تابعیت مکلف است .

(۹) داوطلب شمول مدرسه باید از طرف دکتور صحنی معاینه گردد تا نامراض ساری مبتلا نباشد .

(۱۰) متعلمین که اسمای شان بقرعه عسکری ظاهر میشود با آنها طبق اصولنامه مکلفیت عسکری معامله میشود .

(۱۱) کسانیکه بدارالعلوم شامل میشوند سن شان باید قرار ذیل باشد . سن داوطلبان دوره متوسطه باید از هجده سال کمتر و از سی و شش سال بیشتر نباشد و سن داوطلبان دوره عالی باید از (۲۲) سال کمتر و از چهل سال متجاوز نباشد .

(۱۲) وقت شمول متعلم جدید از تاریخ (۱۵) حوت الی (۱۵) حمل یکماه تعیین شده بعد از آن متعلم پذیرفته نمیشود .

پروگرام جدید دارالعلوم عربی که در مجلس معلمین دارالعلوم

بتاریخ هجری ۱۹ برج سنبله ۳۳ تصویب گردید :

مضمون کتاب ساعات تعلیمی در یک هفته

صنف پنجم	کتاب	ساعات تعلیمی در یک هفته
(۱) نحو	شرح جامی قسمت معربات	پنج - ساعت
(۲) منطق	بدیع المیزان	دو - د
(۳) فقه	کنز اخیر	چهار - د
(۴) عقاید	ابوالمنتهی	یک - د
(۵) ادب	بانت سعاد و قصیده برده	د - د

یک‌گده از محصلین فائزیه شرعیات

مضمون	کتاب	ساعات تعلیمی در یک هفته
(۶) عروض	متن الکافی	یک - ساعت
(۷) اصول فقه	نورالانوار الی اقسام السنه	سه - د
(۸) فرائد	جزری	یک - د
(۹) حسن خط		د - د
(۱۰) ریاضی	مطابق صنف پنج مکاتب ابتدائی	سه - د
(۱۱) تاریخ و جغرافیا		دو - د
صنف ششم		
(۱) صرف	شافیه	چهار - د
(۲) نحو	شرح جامی قسمت مبنیات	سه - د
(۳) منطق	قطبی	د - د
(۴) اصول فقه	نورالانوار قسمت متباقی	دو - د
(۵) فقه	هدایه اول	پنج - د
(۶) ادب	سبع المعلقات	یک - د
(۷) فرائد	سه باره قرآن کریم	د - د
(۸) حسن خط		د - د
(۹) ریاضی	مطابق صنف شش مکاتب ابتدائی	دو - د
(۱۰) تاریخ و جغرافیا		د - د
صنف هفتم		
(۱) اصول فقه	حسامی	سه - ساعتی
(۲) منطق	سلم العلوم	د - د
(۳) حکمت	مبندی	شش - د
(۴) اصول حدیث	شرح نغمة الفکر	یک - د
(۵) میراث	سراجی و شریفیه	چهار - د
(۶) فرائد	سه باره قرآن کریم	یک - د

مضمون	کتاب	ساعات تعليمی در يك هفته
(۷) حسن خط		يك - ساعت
(۸) رياضی	مطابق صنف هفتم مكاتب ثانوی	دو - د
(۹) تاريخ و جغرافيا	د	د - د
(۱۰) تاريخ التشریح	نصف اول	د - د
صنف هشتم		
(۱) اصول تفسير	مستحققات اتفاق	يك - ساعت
(۲) تفسير	جلالین یا نزده ياره	چهار - د
(۳) حديث	مشكوة الى كتاب العتاق با مقدمه آن	د - د
(۴) منطق	ميرزا هاد ملاجلال	سه - د
(۵) بلاغت	مختصر اعماني قسمت معاني	چهار - د
(۶) مناظره	رشديه	يك - د
(۷) فرائد	سه ياره قرآن كريم	يك - ساعت
(۸) حسن خط		د - د
(۹) رياضی	مطابق صنف هشتم مكاتب ثانوی	دو - د
(۱۰) تاريخ و جغرافيا	د	د - د
(۱۱) تاريخ التشریح	نصف اخير	يك - د
صنف نهم		
(۱) تفسير	نصف اخير جلالین شريف	سه - ساعت
(۲) حديث	مشكوة شريف قسمت معاني	چهار - د
(۳) فقه	هداية اخير الى كتاب الشفع	پنج - د
(۴) عقايد	شرح عقايد	سه - د
(۵) بلاغت	مختصر معاني قسمت بيان و بدیع	د - د
(۶) فرائد	سه ياره قرآن كريم	يك - د
(۷) حسن خط		د - د

احور وزارت معارف

مضمون	کتاب	ساعات دریکھتہ
۸ (ریاضی)	مطابق صنف نهم مکاتب ثانوی	دو - ساعت
۹ (تاریخ و جغرافیہ)	»	» - »
صنف دهم	ترمذی شریف	پنج - ساعت
۱ (حدیث)	ہدایۃ اخیر فصحت مقبای	سہ - »
۲ (فقہ)	مبین الحکام	یک - »
۳ (فقہ)	حمد اللہ	چهار - »
۴ (منطق)	مطول الی ما انا قلت	سہ - »
۵ (بیلاحت)	تصریح	دو - »
۶ (ہیات)	سہ بارہ قرآن کریم	یک - »
۷ (قراءت)	»	» - »
۸ (حسن خط)	مطابق صنف دهم مکاتب ثانوی	دو - »
۹ (ریاضی)	»	» - »
۱۰ (تاریخ و جغرافیہ)	»	» - »
صنف یازدهم	مسلم شریف	چهار - »
۱ (حدیث)	ترجمۃ یازدہ بارہ قرآن کریم	سہ - »
۲ (تفسیر)	مدارک شریف یازدہ بارہ	» - »
۳ (تفسیر)	تلویح و توضیح	» - »
۴ (اصول فقہ)	تنصہ آخند یوسف	یک - »
۵ (کلام)	قاضی مبارک	پنج - »
۶ (منطق)	»	یک - »
۷ (حسن خط)	مطابق صنف یازدهم مکاتب ثانوی	دو - »
۸ (ریاضی)	»	» - »
۹ (تاریخ و جغرافیہ)	»	» - »

د افغانستان گمانی

مضمون	کتاب	ساعات تعلیمی در یک هفته
صفت دوازدهم		
(۱) حدیث	بغاری شریف	شش-ساعت
(۲) تفسیر	ترجمه یا نوده یاره اخیر قرآن کریم	د - د
(۳) تفسیر	بیضاوی شریف سوره بقره	د - د
(۴) کلام	میرزا همد امور عامه	د - د
(۵) وثائق و سجلات		د - د
(۶) [امور دفتری و مالیاتی		یک - د
(۷) حسن خط		د - د
(۸) دیباچی	مطابق صنف دوازدهم مکاتب ثانوی	دو - د
(۹) تاریخ و جغرافیا		د - د

مقررات مدرسه حفاظ:

(۱) ظرف یومی تعلیم در مدرسه حفاظ از تاریخ اول حمل الهی اخیر سنبله پنج ساعت بوده که شروع آن بساعت (۸) صبح و ختم بساعت یک بعد از ظهر میباشد و دروسی که باشش ۱۰۰ اخیر سال تصادف میکند ظرف یومی تعلیم در آن چهار ساعت و سی دقیقه بوده که شروع آن بساعت هشت و سی دقیقه و ختم آن بساعت یک بعد از ظهر میباشد.

(۲) ساعات تعلیمی مدرسه حفاظ روزانه پنج ساعت تعلیمی میباشد که در شش ماه اول سال، هر ساعت تعلیمی (۵۰) دقیقه و تفریح بعد از ساعت دوم ده دقیقه و بعد از ساعت چهارم یا نوده دقیقه میباشد و در شش ماه اخیر سال، هر ساعت تعلیمی (۵۰) دقیقه و بعد از ساعت دوم و چهارم ده ده دقیقه برای تفریح تعیین شده است.

(۳) مدرسه حفاظ، مدرسه شش صنفی است که از صنف اول آغاز و بصنف شش منتهی میشود.

امور وزارت معارف

۴) داوطلبان شمول مدرسه حفاظ بهر صنفی که میخواهند شامل شوند بدادن امتحان مضامین صنوف قبلی مکلف اند و برای قبولی در حفظ اول حفظ يك باره قرآن کریم و داشتن سواد اگر بینا باشد لازم است، فارغ التحصیلان مکاتب ابتدائی بدون امتحان پذیرفته میشوند.

۵) عموم داوطلبان شمول مدرسه حفاظ باید قدرت و توانائی حفظ قرآن کریم و ادای قرائت را داشته باشد.

۶) داوطلب شمول مدرسه حفاظ بداشتن تذکره تابعیت مکلف است.

۷) د د د د باید از طرف دکتور صحت معاینه کرده و بعد از صحت او اطمینان بدهد.

۸) داوطلب شمول مدرسه حفاظ مکلف است که مضامین خط اصولی را جمع به پابندی خود بتصدیق مقامات مسؤول حاضر نماید.

۹) برای فارغ التحصیلان مدرسه حفاظ شهادتنامه داده میشود اما معاش مسلکی ندارند.

۱۰) فارغ التحصیلان مدرسه حفاظ بصنف پنجم دارالعلوم عربی بدون امتحان پذیرفته میشوند.

۱۱) متعلمینی که اسمای شال بقرعه عسکری ظاهر میشود یا آنها طبق اضواء لزمه عسکری رفتار میشود.

۱۲) کسانی که بمدرسه حفاظ شامل میشوند سن شان باید از چهارده سال کمتر و از بیست و پنج سال بیشتر نباشد.

۱۳) در مدرسه حفاظ متعلمین بینا و اعمی پذیرفته میشود.

۱۴) وقت شمول متعلمین جدید در مدرسه حفاظ از تاریخ هجری ۱۳۰۵ حمل يك ماه است، بعد از آن تاریخ متعلم شامل شده نمی تواند.

پروگرام جدید تعلیمی مدرسه حفاظ قرآن کریم که در انجمن
تأسیس شده ۱۵۰۰ نفری ۳۳ معلمین دارالعلوم و دارالحفاظ
دارند ۱۰۰۰ نفری ۱۰۰۰ نفری ۱۰۰۰ نفری ۱۰۰۰ نفری :

مضمون

(۱) فرمان کسریم از باره اول الی اخیر باره پنجم حفظ شود ۲۰- ساعت

(۳) خلاصه کتبیانی خوانده شود

(۵) تجوید زبده التجوید کامل حفظ شود

صنف دوم:

(۲) صرف زنا نیکام خوانند شود

(۱) لکھنؤ : ۱۰

(ب) جوبہ: سیدنی، نیو یارک اور لندن کے درمیان

(۱) فرآن کریم از یارۂ یازدهم الی اخیر بارۂ یازدهم حفظ نمود ۲۰ ساعت

(۳) فقط   ثلث دوم کسز اول خوانده شود   ۳- د

(*) حسن خطه، يخط خفيف

صنف چهارم

- (۱) قرآن کریم از یازده تا نوزدهم الی اخیر یازده بیستم حفظ شود ۲۰- ساعت
- (۲) نحو نظم مائة عامل حفظ و نحو میر خوانده شود ۴- د
- (۳) فقه ثلث بیوم کثیر اول خوانده شود ۳- د
- (۴) عقاید فقه اکبر خوانده شود ۱- د
- (۵) حساب مطابق صنف اول و دوم مکاتب ابتدائی ۱- د
- (۶) خط حسن خط و مکاتیب خارجی ۱- د

صنف پنجم

- (۱) قرآن کریم حفظ یازده بیست و یکم الی یازده بیست و پنجم ۲۰- ساعت
- (۲) نحو مائة النحو کمال خوانده شود ۴- د
- (۳) فقه مختصر الوقایه خوانده شود ۴- د
- (۴) حساب مطابق صنف سوم مکاتب ابتدائی ۱- د
- (۵) خط حسن خط و املاء و انشاء ۱- د

صنف ششم

- (۱) قرآن کریم حفظ یازده بیست و ششم الی اخیر قرآن کریم ۲۰- ساعت
- (۲) نحو کافی کمال خوانده شود ۴- د
- (۳) اصول فقه شاشی کمال بخوبی بخواند ۳- د
- (۴) منطق ارسطو و اصولی خوانده شود ۱- د
- (۵) حساب مطابق صنف چهارم مکاتب ابتدائی ۱- د
- (۶) خط حسن خط و املاء و انشاء ۱- د

این پروگرام بعد از اتمام این متعلمین بینا بصورت عمومی تطبیق گردد و متعلمین نا بینا از خط و حساب معاف اند. بقیه پروگرام تعلیمی تحت مدیریت مدوفا حفاظ بر آنها نیز بمثل متعلمین بینا تطبیق گردد.

ریاست تدریسات ابتدائی

نقاط مهم اجراءات سال جاری ریاست تدریسات ابتدائی که مستقیماً یا غیر مستقیماً در آن سهم داشته قرار ذیل است:

معاینه مکاتب ولایت فطن و مزار شریف و کمک در انعقاد ورکشاپ سه روزه در بلغمزی و مزار شریف از طرف موسسه پيدا کوژی و دارالفنون کلمبیا منظوری پروگرام جدید که توسط متخصمین هیأت کولمبیا یونیورسیتی برای مکاتب ابتدائی ترتیب شده بود.

تأسیس مکاتب جدید ابتدائی و دهانی در نقاط مختلفه کشور، بالاخره اجراءات مدیریت یتو یعنی ترتیب و بازرسی کورسهای معلمین و مسائیل مربوطه آن که در ذیل بشوایندگان محترم عرضه میشود.

فارتین گرامی بخاطر داشته باشند که سال گذشته هیأتی برای استنباطی وزیر معارف جهت بازدید مکاتب ولایات شمالی مملکت به آن صوب حرکت نمود، امسال نیز هیأتی بریاست رئیس موسسه تعلیم و تربیه بشمول متخصمین نیم کولمبیا و اعضای موسسه مذکور عازم ولایات فطن و مزار شریف گردید. قبلاً ریاست موسسه تعلیم و تربیه (پیدا کوژی) بموافقت وزارت معارف چنین تجویز نموده تا به کمک و همکاری نیم دار الفنون کولمبیا و ورکشاپ تربیوی سه روزه یکی در فطن و دیگری در مزار شریف دائر ساخته یا معلمین، سر معلمین به مفتشین و مدیران معارف آن ولایات به تماس آمده در اطراف مشکلات و نواقص تدریسی و اداری و غیره مسائل مربوطه که مانع پیشرفت معارف میشود مذاکره بعمل آرد.

هیأت مذکور در مدت مسافرت دو هفته (۶ میوان الی ۲۱) خود علاوه از انعقاد دو ورکشاپ در بلغمزی و مزار شریف، از مکاتب ارض راه مشاهده بعمل آورده و بعد از مراجعت بکابل راپور معاینه و مشاهدات خود را بوزارت معارف سپرد. این راپور عملاً تحت قیود است و وزارت معارف تا جائیکه

لازم دانند در رفع نواقص تدریسی و اداری و نظریات هیأت، کوشش و توجه لازم بعمل خواهد آورد. از طرف دیگر چون هدف اصلی تعلیمات ابتدائی تربیت و توافق شاگردان به حیات اجتماعی و اقتصادی کشور است، وزارت معارف در صدد افتاد تا به پروگرام های مکاتب، بیشتر جنبه عملی و حیاتی بدهد. البته ترتیب این گونه پروگرام ها خالی از اشکال نبوده و ضرورت به مشوره و معاونت اشخاص کار فهم دیده میشد، لذا بتأسی همکاری عرفانی بین المللی، در یتمورد از یونسکو و منابع عرفانی خارجی معاونت و مشوره طلبید، چنانچه از کلمبیا یونیورسیتی خواهش نموده یاتی به افتادستان اهرام دارد تا پروگرام های مکاتب را به همکاری متخصصین تحت غور و مداقه قرار داده اصول های فعال و عملی جدید دنیا را نظر به مقتضای زمان و مکان در آن شامل سازد. برای عملی نمودن این منظور عنصر مهم، تربیه معلمین صحیح است، متخصصین یونسکو و بعد متخصصین تبسم کوم لیبیا یونیورسیتی، از همه اولتر دارا المعلمین را مرکز فعالیت خویش قرار دادند، از یک طرف به تهیه معلمین و از طرف دیگر برای تطبیق اصول جدید تربیوی و تعدیل پروگرام در یکمده مکاتب ابتدائی تجویزی مشغول کار گردیدند. در ضمن توسط انعقاد چندین ورکشاپ بجلال آباد، قندهار و کابل تعاطی افکار بین متخصصین خارجی تعلیم و تربیه و مدبران معارف، مفتشین، سر معلمین و معلمین فراهم آورد تا منظور اصلی یعنی تطبیق اصول جدید تدریس بر آورده شود.

چنانچه در بالا ذکر شد وزارت معارف یکمده مکاتب ابتدائی را بدسترس متخصصین خارجی گذاشت تا ابتدا پروگرام های جدید درین جا تطبیق شده و بعد از رفع و ازاله نواقص آن در مکاتب دیگر تعمیم گردد. نظریه این پروگرام مضامین درسی بچند رشته معین تقسیم شده که عبارت اند از خط و سواد - و علوم دینی - علوم طبیعی - علوم اجتماعی و فعالیت های عملی که هر کدام در جای خود تطبیق متوذهای جدید را بکار

انداخته اند. روپه رفته در نظر است بعد از تطبيق پروگرامهای جديد
برای مسلمين. در ديگر مكاتب ابتدائي نيز اين متودهای تازه بكار برده شود.
(۱) مكاتب ابتدائي جديد التأسيس

الف. مكاتب ابتدائي نسوان
اخيراً تأسيس يك باب مكتب ابتدائي نسوان در مركز قندوز بمقام
صدارت عظمی پیشنهاد و منظوری حاصل و متعاقباً امر تأسيس آن بمديريت
معارف قطنين صادر گردید.
ب. مكاتب ذكور

فراز درخواست و پیشنهادهای متعدد كه از ولايات و حكومات اهلی
برياست تدریسات ابتدائي ميرسد. مكاتب ذیل در نقاط مختلفه كشور افتتاح
گردیده است.

- (۱) در قریه خرد كابل مربوط حكومت بگرامی ولایت كابل، يك مكتب.
- (۲) در نرخ میدان مربوط حكومت میدان كابل. يك مكتب.
- (۳) در شرن مربوط حكومت كتواز حكومت اهلی غزنی يك مكتب.
- (۴) در سرهنك كنرها مربوط حكومت كلان كنرهاي ولایت مشرفی يك مكتب.
- (۵) در روزبری مربوط حكومت خوكیانی مشرفی، ولایت مشرفی يك مكتب.
- (۶) در كوشه و خواج زائی مربوط حكومت كامه مشرفی يك مكتب.

چون وزارت معارف به اهمیت انكشاف وادی هیرمند بصورت دقیق
متوجه میا شد لذا هیأتی مرکب از رئیس تدریسات ابتدائي وزارت
تدریسات مسلکی در آن حصه اعزام داشته و با اساس نظریات هیأت، منظوری
چند باب مكتب را در گرشك حاصل نموده است كه از آن جمله چهار
مكتب ابتدائي عنقریب افتتاح و بقیه در آینده افتتاح خواهد شد.

حسب معمول، ریاست تدریسات ابتدائي توجه خاصی در امتحانات صنوف
ششم كه امتحان نهائی دوره تعلیمات ابتدائي میباشند، مبذول داشته است.
چنانچه در مركز، اعضای ریاست همه روزه جریان امتحان را مشاهده

امور وزارت معارف

می نمودند. از ولایات و حکومت اهلی که جدول نتایج میرسد دربارۀ آن فور و بعد از اصلاح و بررسی جداول را، سه وار و قایه و ترتیب میبندد.

به اساس کامیاب و ناکام مکاتب ابتدائی مرگزام از ذکور و اناث که راساً تحت نظر ریاست تدریسات اخذ شده قرار ذیل است :

مکاتب ابتدائی ذکور مرکز در سال ۱۳۳۳

تعداد مجموعی طلاب	تعداد شامل امتحان	تعداد کامیاب
۶۲۳۶	۵۴۸۲	۳۱۶۱
تعداد ناکام	معـرـوم امتحان	
۲۳۲۱	۷۵۴	

نتایج سال ۱۳۳۳ صنوف ششم مکاتب ابتدائی ذکور مرکز :

تعداد داخله صنوف ۶	شامل امتحان	کامیاب	ناکام	معـرـوم	مشروط
۳۶۳	۳۲۶	۲۳۶	۹۰	۳۷	X

سال ۱۳۳۴

تعداد داخله صنوف ۶	شامل امتحان	کامیاب	ناکام	معـرـوم	مشروط
۳۸۵	۳۰۹	۱۷۹	۶۵	۷۶	۶۵

مکاتب ابتدائی نساوان سال ۱۳۴

تعداد داخله ۳۴۰	۲۵۳۲	۱۶۹۹	۶۱۳	۸۱۷	۲۱۱
-----------------	------	------	-----	-----	-----

صنوف ۶ نساوان :

تعداد داخله ۷۵	۶۰	۴۷	۸	۱۵	۵
----------------	----	----	---	----	---

۲- مکاتب دهائی :

وزارت معارف بفرض تعمیم علم و عرفان در نقاط دور دست مملکت به تاسیس مکاتب دهائی ذیل موفق شده است :

ولایت کابل	۲ باب
ولایت فندهار	۶ باب
ولایت مشرقی	۲ باب

ولایت قطغن	۴	باب
ولایت جنوبی	۱	باب
ولایت مزار شریف	۲	باب
حکومت اعلیٰ کرشک	۶	باب
حکومت اعلیٰ غزنی	۱	باب
حکومت اعلیٰ بدخشان	۲	باب
حکومت اعلیٰ فراه	۷	باب
حکومت اعلیٰ میمنه	۱	باب
جمله (۳۵) باب		

۳- تاسیس کورسهای اکابر:

چون خط و سواد عامل مهم ضروری برای پیشرفت و تنویر توده محسوب میشود وزارت معارف به تعقیب اجراءات سابقه خود در نقاطیکه مسکونین آن درخواست تاسیس کورس را نموده، منظوری افتتاح کورس را اعطا کرده است و در همداسنه در نقاط ذیل کورس اکابر افتتاح گردیده است. در قریه ده خداداد مربوط حکومت ده سبز ولایت کابل يك باب .

مجله بخوان و بدان :

وزارت معارف برای تقویه معاونات کم سوادان از دو سال به اینطرف مجله بنام «بخوان و بدان» ماهوار نشر مینماید . نظر به حسن استقبال عامه مردم در تعداد طبع این مجله از ابتدای ۱۳۳۴ تا بدیرخ داده چنانچه تعداد آن از ۵۰۰۰ نسخه ماهوار به (۱۰۰۰۰) نسخه افزود گردیده علاوه بر آن صفحات آن از ۱۶ به ۲۴ صفحه بلند رفته است .

(۴) ترتیب راهنمای رسم و کار دستی برای معلمین مکاتب ابتدائی: در اثر پیشنهاد ریاست تدریسات، مجلسی در ریاست تدریسات ابتدائی جهت ترتیب يك کتاب راهنمای رسم و کار دستی برای معلمین مکاتب

ابتدائی در اول عقرب منعقد شد و بعد از بحث و مذاکره در اطراف موضوع ترتیب رهنمای رسم به بنیاد علی عبد الفتور برشنا و رهنمایانی کار دستی به مستر مورو نماینده یونسکو سپرده شد و عنقریب این راهنماها تکمیل و طرف استفاده معلمین مربوطه قرار خواهد گرفت.

۵- سینمای سیار وزارت معارف :

چون تنویر توده بصورت بهتری ذریعه تعلیمات بصری انجام میپذیرد لذا در هذاستبه قرار پروگرام معینه، سینمای سیار وزارت معارف به ولایت کابل و بمکاتب شهر و ولایت فطغن رفته به شاگردان و اولیای طلاب و کافه مردم فلمهای تعلیمی و تربیوی را نمایش داده اند.

مثلاً از ابتدای ثورالی ۱۰ جوزا ولایت کابل از ۱۱ سرطان الی ۳۰ سرطان ولایت فطغن و از ابتدای برج میزان تا اواسط برج عقرب به مکاتب ابتدائی ذکور و نسوان مرکز به نمایش خویش ادامه داده و در ولایت قندهار و حکومت اعلی گر شک نیز به نمایش فلمها میپردازد.

اسمای مکاتب دهاتی جدید التاسیس :

شماره	اسم مکاتب	حکومت مربوطه
۱	مکاتب دهاتی بار و خیل	ده-بج
۲	» » ارغنداب مغلی	پغمان
۳	» » ناوه علم کل	فلات
۴	» » آب برده	تیرین
۵	» » کوز سرخم	»
۶	» » بک لنگه	»
۷	» قلعه قلعه	»
۸	» کار برك گلان	شین دند
۹	» مزکی خیل	خوکیانی
۱۰	» اغذ شینوار	شینوار

مدیریت پنتو

جهت تقویه لسان ملی پشتو و پیشبرد سویه معلمین مکاتب بمنظور اینکه بزبان ملی تهر پرو تکلم نموده و مضامین را به طلاب به پشتو درس داده بتوانند در مکاتب مرکرو ولایات کورسهای پشتودانر میباشند. چون تعداد مکاتب رو به افزونی است و بهمان تناسب تعداد معلمین اضافه شده میرود همة پشتوی ریاست تدریس ابتدائی که امور تدریسی و غیره مسائل این کورس ها را بعهده داشت به نسبت حجم کارها طور لازم به امور واریسی کرده نمی توانست لذا پیشنها دی بمقام منبع صدارت عظمی تقدیم و در اثر آن شعبه پشتو تبدیل شد. از ابتدای جواز به اینطرف این مدیریت به فعالیت های آتی موفق گردید.

(۱) چهار نوع جدا ول برای امتحان و ثبت نمرات و پراپور ما هواری پشتوی معلمین مکاتب به تعداد (۵۰) هزار ورق طبع و به دسترس مدیریت پشتو وزارت معارف گذاشته شده و از طرف مدیریت موصوف به تمام مکاتب توزیع و در معرض اجرا قرار داده شده است.

(۲) از ابتدای سال ۱۳۳۴ مدیریت پشتو راجع به سویه پشتوی معلمین مکاتب امتحان مستمر بلندی را شروع و معلمین مکاتب را قرار لیاقت به سمسترهای مختلف شامل و از جریان درس آنها واریسی نموده.

(۳) برای اینکه نزد مدیریت پشتوی وزارت معارف نمرات هر سمستر پشتو معلمین موجود باشد کتابی بنام ثبت نمرات برای هر ولایت جدا جدا ترتیب و نمرات را درج نموده.

(۴) در دوران سال از طرف مدیر پشتو و زار معارف کورسهای پشتو واریسی و همگذا مدیر موصوف قرار امریه ریاست تدریسات ابتدائی بعضی امتحانات مکاتب ابتدائی اشراک نموده است.

۵) در طی سال از طرف مدیریت های معارف و اوقاف و اعیان داران مکاتیبی را جمع بدرس پشتو و همچنین راپورهای ماهوار مکاتب، مسلسل بدیریت پشتو رسیده است. و از طرف مدیریت موصوف بعد از ملاحظه توضیحات لازمه داده شد.

ریاست دارالتألیف

ریاست دارالتألیف بمقتضی امورتألیف، ترجمه، تدوین، نشر کتب درسی، کتب معاون درس و مطالعه برای کلیه متعلمین مکاتب افغانستان و صاحبان ذوق مطالعه است. امسال از همه اولتر طبق پروگرام های مرتبه و جدید مکاتب به تألیف، تدوین، تعدیل و اصلاح بکثرت زیاد کتب درسی طرف ضرورت مکاتب پرداخته به تعقیب آن جهت طبع (۶۵ جلد کتباب) معاون درس و مطالعه در رشته های مختلف که قبلاً از منابع خارجی ترجمه شده از راه سفارت کبرای افغانستان مقیم تهران با مؤسسه انتشارات فرانکلین داخل مذاکره و مفاهمه گردید. البته بعد از حاصل شدن موافقه بین این ریاست و آن مؤسسه کتب مذکور بفرض طبع به ایران ارسال خواهد شد. این کتب، علاقمندان و صاحبان ذوق مطالعه را در قسمت از دیداد معلومات و تنویر افکار شان از نگاه ارائه مطالب علمی - اخلاقی تعلیمی - تربیتی، تهذیب، صحت و غیره کمک خوبی مینماید. همچنین دو رساله بسیار مهم و مرغوبی بنام تربیه و رسانیدن معلم در راه تمام بین المللی و تعلیم اکابر که از جمله نشرات یونسکو است و سال گذشته به ترجمه رسیده بود، همین امسال پس از طی مراتب اصول تألیف و ترجمه گردیده و بالاخره بمصرف یونسکو جهت طبع به ایران ارسال گردید.

ریاست دارالتألیف که در قطار بسا فعالیت های عرفانی و بخش علم و دانش از راه نشرات خویش بتوسط مجله عرفان، سعی بلیغ بعمل آورده است، در قسمت ارائه معلومات تازه و مفید و تنویر افکار مردم نسبت به

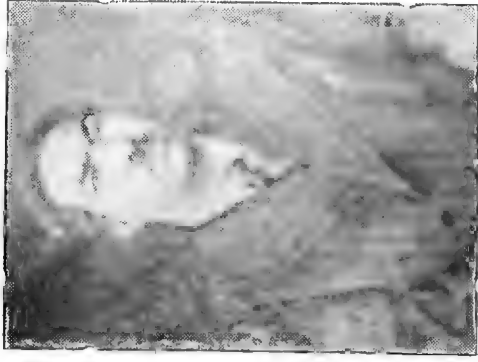
ذواتیکه در سال ۳۴ به سلسله ترفیعات سنوی ترفیع نمودند

ع، ص یناغلی دادمحمد آمر
تربیه حیوانات و بطاری
وزارت ذراعت به رتبه دوم

ع، ص یناغلی عبدالرحیم
مهمین وزارت داخله به
رتبه دوم

ع، ص یناغلی بابنده محمد
رئیس اداری صدارت عظمی
به رتبه اول

همه ساله، درین سال بتوسط مدیریت تألیف و ترجمه، مجله عرفان و کتبا بنگاه، بقرار ذیل مصدرخدمت شده است:

مدیریت تألیف و ترجمه:

اساساً وظیفه اصلی مدیریت تألیف و ترجمه ریاست دارا لتالیف وزارت معارف را تهیه، تألیف، تدوین، طبع و نشر کتب درسی، کتب معاون درس و کتب مطالعه به هر دو زبان پشتو و فارسی برای کلیه مکاتب افغانستان تشکیل میدهد، اما این اداره علاوه بر اجرای وظیفه بالا مصدر خدمات دیگری نیز گردیده که اینک رؤس کلیه اجراآت و فعالیت های امساله این مدیریت ذیلاً تصریح میگردد:

اول کتب درسی: در قسمت تألیف، طبع و نشر کتب درسی طبق مفردات مرتبه وزارت معارف مشقوق آتی را باید در نظر داشت:

الف - کتب دوره ابتدائی.

ب - کتب دوره متوسطه.

ج - کتب دوره ثانوی.

د - کتب مکاتب مسلکی.

دوم - کتب معاون درس و مطالعه.

سوم - تصحیح و تعدیل کتب و مقالات، دیدن یروف ها، تهیه اشکال و ابیج درسها و غیره.

چهارم - تدویر و اجرای امور علمی، عرفانی و اداری.

اول کتب درسی:

الف - کتب ابتدائی، مدیریت تألیف و ترجمه در قسمت طبع کتب دوره ابتدائی به منظور اینککه رسم الخط و نوعیت چاپ کتاب در باسواد ساختن و اصلاح املاء نوآموزان، اطفال و شاگردان مبتدی نقش بارزی دارد، ازدو سال است بزرگترین تصمیمی را که قبلاً اتخاذ کرده بود و باسواس آن ابتداء کتب قرابت پشتو و فارسی و بعد کلیه کتب دوره ابتدائی را طبع آفست مینمود، امسال نیز بهمان

ترتیب کتب طرف ضرورت دوره ابتدائی را بطبع سپرد ، ولی چون تقریباً کلیه کتب این دوره در سال قبل بطبع سپرده شده بود ، امسال محقق پس از تکمیل بقیه آن همواره از صورت جریان امور طباعتی آنها واریسی بعمل آورده و ضمناً کتاب قراءت اول فارسی را بنام الفبا ، حسب فیصله مجلس معلمین و نظریات ریاست تدریسات ابتدائی در اثر تعدیل مطالب متن آن بیشتر آسان و حیاتی ساخته بطبع سپرد .

همچنین قسمیکه در سال گذشته بتأسی از نیات وزارت معارف در راه توسعه و تدریس لسان ملی پشتو ، ریاست دارالتألیف بتوسط مدیریت تألیف و ترجمه خویش تصمیم گرفته بود حسب ایجاب و روش های جداگانه برای تدریس این لسان در مناطق پشتو و فارسی زبان ، کتب جداگانه تهیه و به دسترس نو آموزان بگذارد . از آن جمله برای کتب پشتو مناطق فارسی زبان مملکت اساس تألیف کتب مذکور را از صنف ۴ تا ۱۲ بقرار سلسله ما یکل و یست گذاشته بود . امسال از جمله سه جلد ابتدائی آن کتاب اول آن تکمیل و بطبع سپرده شد ، همچنین فارسی دوم برای صنف پنجم مکاتب پشتو زبان تألیف و جهت طبع بطبعه ارسال گردید .

چون هدف اصلی از تعلیم و تربیه در افغانستان بلند بردن سطح زندگی و انکشاف حس مسؤولیت اخلاقی و اجتماعی است و بدون سواد و بدست آوردن علم و دانش نمیتوان به این هدف رسید ، ازین رو هما نظوریکه وزارت معارف از همه اولتر خود را مسؤول مجادله بآبیسوادی میداند و یک تعداد کورسهای کهن سالان را برای مرد وزن کلان سال کشور در بسیاری از نقاط مملکت افتتاح کرده است و اینگونه کورسها کتب جداگانه را باروش مخصوص ایجاب میکنند ، مدیریت تألیف و ترجمه نیز درین قسمت بجای خود بذل مساعی و خدمت کزاری کرده امسال مؤفق شد کتاب قراءت دوم پشتوی کلان سالان را بطبع بسپارد و نظر به احساس ضرورت به قراءت دوم دهاتی پشتو و فارسی را جهت طبع مجدد

به مطبعه کسبل دارد . همچنین بنا بر کمبود دینیات پنجم فارسی ، جغرافیه پنجم فارسی و معلومات طبیعی فارسی در مکاتب امسال کتب مذکور بعد از تجدید نظر و اصلاح اغلاط طباعتی و عبارات بطبع ثانی سپرده شد .

ب- کتب دوره متوسطه :

۱- تألیف و بطبع سپردن کتاب فرائد پندتوی صنف ۹ که باین ترتیب سلسله کتب فرائد دوره متوسطه تکمیل گردید .

۲- تألیف کتاب تاریخ صنف ۹ که البته پس از طی مراتب اصولی تألیف و ترجمه به پندتو ترجمه و جهت طبع بمطبعه ارسال خواهد شد .

۳- تعدیل علم اقتصاد برای صنف ۹ و بطبع آن سلسله کتب معلومات طبیعی حیاتی و اقتصادی این دوره را به زبان فارسی و پندتو تکمیل نمود .

۴- کتب حساب برای صنف ۸ و ۷ مطابق پروگرام جدید تألیف شد که البته بعد از طی مراتب اصولی ، تألیف و ترجمه ، به پندتو ترجمه و سپس بطبع سپرده میشود .

د- تکمیل کار کتاب جغرافیه و تاریخ صنف ۷ و ترجمه آن به پندتو و بطبع سپردن آن .

۶- طبع مجدد کتب این دوره بعد از تصحیح و تعدیل .

۷- اقدام به تألیف کتب عربی صنف ۷ - ۸ - ۹ طبق مفردات پروگرام .

۸- ترتیب و بطبع سپردن یکتعداد کتب رسم و کار دستی - بافت - دوخت و دیگر این کاری برای شاگردان صنف ۷ - ۸ - ۹ مکاتب ذکور و اناث .

۹- اقدام تألیف کتب کیمیا و بیالوژی این دوره مطابق پروگرام جدید .

ج- کتب دوره ثانوی - اجراآت مدیریت تألیف و ترجمه را در سال جاری در قسمت تألیف ، تدوین طبع و نشر کتب دوره ثانوی (صنف ۱۰ تا ۱۲) قرار زیر میتواند خلاصه کرد .

۱- بطبع سپردن کتاب تاریخ صنف ۱۲ که مراتب تألیف و ترجمه آن در سال گذشته طی شده بود .

- ۲- اقدام به تألیف کتب بیولوژی و کیمیا این دوره مطابق مفردات پروگرام جدید و مفاهمه با معلمان این دو مضمون جهت تألیف آن .
- ۳- بطبع سپردن سلسله کتب دینیات و عقاید برای این دوره .
- ۴- بطبع سپردن هندسه صنف ۱۱ .
- ۵- ارسال نمودن جغرافیه اقتصاد دی صنف ۱۲ بمطبعه جهت طبع .
- ۶- تألیف کتاب جغرافیه برای صنف ۱۰
- ۷- اخذ هدایت و ترتیبات برای ترجمه کتب درس این دوره به پشتو که در سابق بنا بر کمی تعداد متعلمین پشتو زبان به پشتو ترجمه نمی شد .
- د- کتب مکاتب سلسله
- ۱- طبع تعلیماتنامه زراعتی و ترجمه آن به پشتو .
- علاوه بران چون اکثر مضامین اینکو نه مکاتب مطابق مقررات پروگرام دوره متوسطه ثانوی تدریس میشود درین قسمت میتوان از اجزای مدیریت تألیف و ترجمه در قسمت دوره متوسطه استفاده کرد .
- دوم کتب معاون درس- هما نظوریکه وزارت معارف برای رسیدن به هدفهای تعلیمی و تربیتی متوجه است از همه اولتر معلمان صحیح ولایق داشته باشیم و در ایشان شعور اجتماعی راطوری انکشاف دهیم تا ایشان بدانند که تریبه در اصلاح و بهبود وضع اجتماعی و اقتصادی مملکت تا چه اندازه کمک میکند ، مدیریت تألیف و ترجمه نیز بتأسی این نظریات همیشه در نظر دارد طبق آمال مقامات عالی یکمده کتب مفید و جدید را از االسنه دیگر بفارسی و پشتو ترجمه و پس از طبع بدسترس صاحبان ذوق و مطالعه معلمان و متعلمین قرار دهد . چنانچه به همین اساس ، امسال کتاب تعلیم الکابر تریبه و رساندن معلم در راه تفاهم بین المللی نشرات یونسکو بفارسی ترجمه و بمصرف یونسکو جهت طبع بایران فرستاده شد .
- به همین ترتیب راجع به طبع تقریباً ۶۵ جلد کتاب معاون درس و مطالعه که قبلاً از منابع خارجی ترجمه شده به سفارت کبرای افغانی مقیم تهران

باموسسه انتشارات فرانکلین مذاکره و مفاهمه بعمل آمده و عنقریب پس از ختم مذاکرات و بموافقه رسیدن جا نین کتب مذکور بطبع سپرده خواهد شد این کتب را مد یریت تألیف و ترجمه از جهتی در ایران میخواهد بطبع برساند که مطابق داخل بنا بر تراکم کار نمیتواند طبع نمایند.

سوم- تصحيح و مشاهدات ، ديدن يروفتا و غيره .

۱- تمام کتبی که در ظرف این سال برای طبع اول دوم سوم فرستاده شده تصحیح و تجدید نظر گردیده در صورت لزوم اشکال و نقیصه های متعلقه آنها تهیه و ترتیب گردیده است .

۲- دیدن یروف کلیه کتب پست و فارسی که ۱۰ سال تحت طبع گرفته شده اند.

۳- یا کنویس و تیبیض کنییکه یا نازہ تألف شدہ و یا جہت طبع آرسال میشدہ

۴- دیدن و انتخاب بعضی از کتبیکه به دارالائلیف برای ترجمه میرسیم.

۵ - خطاطی بعضی از کتب دوره ابتدائی به خط نسخ و نستعلیق .

چهارم - تدویر و اجرای امور علمی ، عرفانی و اداری :-

۱ - تهیه راپور ها و گزارشهای علمی وزارت معارف، تطبیق آن

با امور عرفانی دنیا .

۲- جوابات برخی از نظریات علمی و عرفانی .

۳ - اجرای مسایل اداری مربوطه - طبع و نشر کتب درس و معاون

درس و مطالعه و انتشار تعلیمات زراعتی. پروگرامهای تدریسات

ابتدائی و ثانوی و مسلمکی کہ پس از ترجمہ بہ پشتو و انگلیسی بہ طبع

آن ذریعہ کسٹمرز و کسٹوپرنت شعبہ نشریات این مدیریت صورت گرفته است.

۴ - سہ ماہی شناسی در امتحانات عمومی مکاتب مرکز و ولایات، فہم کولتہ

ها - و ساختن سوالات تحریری ، مجالس علمی و اداری وزارت .

• - تدویر و اجرای امور اداری از قبیل وارده و صادره .

۶ - جواب مکاتیب واردہ .

۷- اجرای استعلامیه‌های داخل وزارت معارف و دیگر وزارت‌ها.

- ۸ - جواب تفتیش های ماهانه مدیریت اوراق در باره اجرایی مکاتیبیکه از اینجا باین مدیریت رسیده است .
- ۹ - اجرای جریانات اداری و علمی کتب و نقشه هارسم ها و سنجش صفحات مقننه کتب و غیره .
- ۱۰ - واریسی از جریان کار تکمیل قاموس لغات فارسی که تهیه آن در سال گذشته آغاز یافته بود .
- ۱۱ - تهیه و تدوین و ترتیب را پورا جرات وزارت معارف برای نشر .

ریاست تفتیش

در سال ۱۳۳۴ از طرف مفتشین مرکز وزارت معارف، حسب صواب دید مقام وزارت و بامدیریت های معارف و مکاتب مربوطه آن، قرار آتی تفتیش و معاینه شده است که نتایج تفتیش بعد از فیصله کمیسیون از ملاحظه مقام وزارت بمراجع آن هدایت داده میشود .

۱- تفتیش مدیریت معارف فراه توسط یناغلی محمد اکرم و یناغلی محمد موسی مفتشین مرکز صورت گرفته و در نتیجه مکاتب ذیل را طرف بررسی قرار داده اند :

(مکتب اچین - مکتب چاه آب - مکتب مساو - نو بهار - دارآباد - بالابلوک انار دره - جوین - توبسک، چخا نسور، مکتب دهاتی نادعلی - نهر شاهی مکتب متوسطه مرکز فراه - که اوراق مربوطه به کمیسیون وزارت، تدقیق و فیصله بعمل آمد که بعد از قبول و منظوری مقام وزارت یک تعداد معلمین و مامورین آنولا طرف مکافات و مجازات قرار گرفته و به منسوبین معارف آنجا هدایت مقتضیه داده شد)

۲- یناغلی امیر محمد مفتش مرکز وزارت، امور عطفانی مدیریت معارف پروان را ذیلاً معاینه و تفتیش کرده اند :

(مکتب جبل السراج - گل بهار - رخه پنجشیر - محمود هرافی - خارج دره

نجراب۔ بامیان و قریباغ به صورت تفتیش و مکاتب نجراب۔ بازارک پنجشیر
چهاردهمی غوربند سیاکرد۔ اشترگرام، مکاتب دهانی انابی و شنبیل معاينه
و هم از صورت جویانات امور مدیریت معارف آنجا دیدن کرده اند و اوراق
مربوطه بالانویه در کمیسیون رویت داده شده، نقایح به مدیریت معارف
پروان ابلاغ شد.

۳۔ به تفتیش مدیریت معارف کابل و مکاتب مربوطه آن (مکتب تنگی
سیدان۔ چهارستون۔ سرای خواجه، استالاف۔ ده یحیی۔ مکتب مرکز یقمان
و خود مدیریت معارف کابل بناغلی عبدالاحد مفتش مرکز مؤظف شده بود)
۴۔ بناغلو قاری غلام محمد و محمد ایوب مفتش مرکز چیت معاينه امور
هر فانی مدیریت معارف هرات گماشته شده بودند تادرا امور تعلیمی واداری
مکاتب آن سامان اصلاحات بعمل آورند، اینک مکاتیب را که طرف بررسی
قرار داده اند آتیا متذکر میشویم.

بازدید امور درسی لیسه جامی و لیسه سلطان مکاتب انجیل
کاشقی۔ هانفی۔ اوبه۔ شیروان، کهدستان۔ ابوالولید۔ زیارتجا۔ قلعه نو
کوات۔ مکتب مرکز غوریان۔ برنا آباد۔ شکریان زنده جان۔ بصورت
تفتیش و مکاتب روضه باغ۔ تیاوشان۔ داوشان بصورت معاينه و مکتب پشتون
زرغون بصورت لایحوی دیده شده و هکذا از مکتب مهری و کودکستان
فهر دیدن کرده اند.

۵۔ توسط محمد موسی مفتش مرکز۔ مدیریت معارف او کر قرار آتی معاينه
و تفتیش شده است.
مکتب برکی را جان۔ سید آباد وردک مکتب تنگی وردک۔ محمد آغه
مکتب زرغون شهر۔ مکتب کتب جبل بصورت تفتیش و مکاتب برکی برک۔
کلمنکار۔ تکبه وردک۔ مکتب چرخ وزرنی بصورت معاينه و مدیریت
معارف نیز تفتیش گردیده است.

۶- امور عرفاني مدیریت معارف غزني توسط ښاغلي محمد اکرم واز مدیریت معارف میمنه توسط ښاغلو محمد اکبر مفتش و نعمت الله معروف عضو تدریسات ابتدائی تفتیش کړېده .

۷- مسأله حریق کښا بخانه معارف که تقریباً مدت (۶) سال دوام داشت اخیراً خاتمه یافته به مامورین مسؤل آن جزای لازمه داده شد .

۸- به تعداد کافی به عموم مدیریت های معارف و مربوطات متحدالامال از لوايح تفتیش تدریسات ابتدائی مفتشین ولایات و مرکز فرستاده شد تا عندالوقع طبق توضیحات مواد لوايح مزبور در امور تعلیمی و تدریسی ازان کار بکیرند .

۹- راپورهای تفتیش اداری و تدریسی مکاتب هرات به کمیسیون تحقیق رویت داده شده و نظریات کمیسیون به مدیریت معارف آنجا ابلاغ شده است .

۱۰- باوجودیکه یکدسته از مظنونین حریق فابریکه نجاری بری الدمه شده اند اما بالای دسته دیگر آن حبس میعاد شان بپایه اکمال رسیده مسأله تاکنون متداول است .

۱۱- قضیه حریق دارالمعلمین که از طرف محکمه ابتدائیه کسب قطعیت نموده بود، به نسبت عدم تقدیم نمودن صورت اعتراض مظنونین حریق ، به محکمه مرافعه در وقت معین، حق مرافعه خواهی شان سلب و بول خا ره وارد بالای شان حواله گردید .

طبق معمول هره ساله، امور اعاشه و ایات مکاتب رحمن بابا- تسخینک ثانوی، لیسه زراعت- ابن سینا - خوشحال خان - میخانکی - دارالمعلمین اصول تجربی مقابله و تفتیش شد .

۱۳- اوراق تفتیش و نتیجه تفتیش صدارت عظمی که به سلسله وزارت داخله مواصلت نمود، نسبت چند باب مکاتب مربوطه معارف مشرقی تذکری داده بودند، به مدیریت معارف مشرقی و مراجع دیگر هدايات و اوامر لازمه داده شد .

امور وزارت معارف

۱۴- اوراق تفتیش مکاتب جنوبی که مثل معارف قطن در سال گذشته توسط بناغلی محمد موسی مفتش، تفتیش شده بود در کمیسیون طرف غور و مذاقه قرار گرفت. نظریات کمیسیون به معارف قطن و مراجع مربوطه اشعار شد.

۱۵- در مورد کشیدن (۲۵۰) جلد کتابچه مخصوص معارف از مکاتب شهر حسب تصویب مجلس وزارت قیمت کتابچه‌های مذکور بالای اشخاص مظنون و سارقین چیران و هم در رادیو برادکاست گردید تا از ممنوع بودن فروش کتابچه‌های مذکور مسبوق باشند.

۱۶- در اثر شکایات اهالی خاص کتر، بناغلی محمد اکبر مفتش به خاص کتر مشرفی اعزام و تحقیقات لازمه بعمل آورد.

۱۷- اوراق موجودی تحوّلخانه‌های معارف که در هداسته از طرف مفتشین صورت گرفته، فرض اجراءات به لوازم معارف کسبیل شد.

۱۸- در مورد تلف شدن مقدار چوب از لیسه حبیبیه بالنسبه اشخاص مظنون فیصله محکمه ابتدائیه توصل ورزید که جهت تطبیق به مراجع مزبور اطلاع شده مسأله اکنون تحت دوران است.

۱۹- در هداسته رئیس تفتیش و معاون ریاست به مدیریت معارف پروان عازم و امور مدیریت معارف آنصوب را از نزدیک دیدن فرمودند و نتایج شان به مقام وزارت تقدیم شده است.

۲۰- در حین اخذ امتحان سه ماهه شش ماهه و سالانه مکاتب، مفتشین بحیث نگران و یامین اشتراک و یا بصورت قیدی معاینه و کنترول کرده اند.

۲۱- به ملحوظ اینکه در خارج مکتب نیز از اوضاع و حرکات طلاب معارف جلوگیری بعمل آید، کارت های دخول سینماها و صحنه‌ها اسمی آمرین مطالبه شده، تا وظیفه اوضاع طلاب مربوطه را مراقبت نمایند.

۲۵- يك قسمت اوراق تفتیش سال ۳۳ معارف میمنه به وکیل اثبات جرم تفویض شد تا در محکمه مراغه مامورین علیه اشخاص مظنون اقدامه دعوی کرده باشد.

۲۶- به عموم مکاتب و لیسه‌های مرکز متحد المال کشیده شد تا حتی-
المقدور با موسسه سره میاشت افغانی از راه تعاون و تسانند پیش آمده وچندتن
از معلمین جهت جمع نمودن اها نه به معیت طلاب شان کماشته شوند.
۲۷- جریانات امتحان و صورت تدریس معلمین لیسه ملالی و زرغونه از
طرف رئیس تفتیش کنترول و معاینه گردیده و راپور مشاهدات آن به مقام وزارت
تقدیم شده است.
وهمینقسم یک قسمت اموراتاری راجع بمسایل مربوط به تفتیش مجازات
مکافات مامورین و مطالعه در اطراف راپورهای واصله، مسایل تحقیقاتی
اخراج طلاب از مکاتب و غیره، توسط هدایات مکتوبی اجرا شده.
شعبه اول ریاست تفتیش:

۱- طبق معمول قمه ساله در موضوع تأجیل و معطلی یشک طلاب عموم
مکاتب مرکز اقدام لازم بعمل آمده است متعلمین که توسط این شعبه از مکلفیت
هسکری تأجیل گرفته اند از این قرار است.

دار المعلمین ها	(۷۰)	نفر
مکتب متوسطه ابن سینا	(۴۰)	»
مدرسه علوم شرعیه	(۲۰)	»
لیسه زراعت	(۱۰)	»
مکتب تکنیک ثانوی	(۲۰)	»
دارالعلوم هریریه	(۲۰)	»
لیسه حبیبیه	(۲۲)	»
استقلال	(۲۰)	»
لیسه نجات	(۳۰)	»
فزاری	(۲۰)	»
تجارت	(۳۰)	»
نوی کابل	(۲)	»

- مکتب اصول تحریر (۵) نفر
- مکتب میخانیک (۱۰) »
- صنایع (۵) »
- مربوطه مکاتب شهر (۲) »
- ب - (۳) نفر محصلینیکه جهت فرا گرفتن تحصیل بخارج اعزام شده اند، موضوع جلب بشك آنها الی زمان ورود به وطن مهلت گرفته شده است .
- ج - (۱۵) نفر متعلمین مجلوب مکاتب مرکز که به اثر کلان سالی و ناکامی و غیره از مکتب خارج شدند به سلسله این شعبه به خدمت هسکری سوق داده شده اند .
- ۲ - بطور عموم امور تبدیلی و نقل مکانی متعلمین و متعلمات مکاتب مرکز به معارف ولایات و از ولایات به مرکز از این شعبه صورت گرفته است .
- الف - از شروع سال تا حال امر تبدیلی (۳۷۰) نفر متعلم و متعلمه به مکاتب مرکز و به معارف ولایات صادر شده .
- ب - هکذا قرار اطلاع مدیریت های معارف ولایات و عراقین جداگانه اولیای شاگردان، امرادخال (۲۸۱) نفر متعلم و متعلمه به مکاتب ذکور وانات مرکز به سلسله این شعبه داده شده است .
- ج - (۱۹) نفر متعلمات لیسهای (ملالی - زرهونه) به مکاتب ابتدائیه نسوان مرکز که در ولایات نقل مکان نموده اند در آنجا نسبت عدم مکتب نسوان پذیرفته نشده اند ، امر اخراج ایشان به مکتب مربوطه داده شده است .
- ۳ - اشخاص داو طلب کورس ضابطان احتیاط طبق سالهای گذشته ازین شعبه معرفی و اعزام شده اند و کارت سوانح آنها نیز بعد از طی مراتب اصولی بکورس احتیاط وزارت دفاع ملی تفویض شده است .
- (الف) از ابتدای سال تا کنون برای شمول کورس احتیاط، متعلمین صنف (۱۲) مکاتب مرکز و ولایات حسب ذیل معرفی و اعزام شدند :

۱- لېسه حېبېبه	بټعداد	(۲) نفر
۲- » استقلال	»	(۲)
۳- » غازي	»	(۱)
۴- » نجات	»	(۲)
۵- » ميرويس با باقندهار	»	(۱)
۶- » تخنيك ټا نوي	»	(۶)
۷- » زراعت	»	(۱۱)
۸- » ابن سينا	»	(۳)
۹- » تجارت	»	(۱۸)

ب - هلاوه پران امسال شمه اول تفتيش جهت استناد دفتر بټعداد (۴۶) قطعه سواد کارت سوانج مشمولين كورس احتياط. بياك قطعه فوتوى شان اخذ و بعد از اعضاء آمريين مافوق مرتباً بدسترس خویش گذاشته است .
(۱۸) نفر متعلم بى بضاعت لېسه هاى مركز توسط اين شعبه بمديريت موسسه خيره بانك ملي معرفى شده اند تا براى شان يك مېشت يول / معاونت نمايند .

شعبه دوم رياست تفتيش :

- ۱- اين شعبه وظايف ذيل را ايفا نموده است :
- ۱- شمول فارغ التحصيلان ولايات براى مكاتب اليميه.
- ۲- تبديل طلاب از يك مكتب بمكتب ديگر.
- ۳- صدور امر انفكك طلاب مكاتب ولايات بمراجعه مر بوطه.
- ۴- صدور امر انفكك فارغ التحصيلان مكاتب ابتدائى - ټا نوي - مسلکى مركز .

- ۵- شمول ومعرفى طلاب به «ح ، بن» .
- ۷- اعطای جواز نامه کار به طلابيکه از مكتب خارج ميشوند -

مدیریت عمومی موزه و حفريات

۱- سال گذشته در باره حفريات موضوع سرخ کوتل (چشمه شير) و آثار يک در اثر حفريات بدست آمده با شرح چکو نگي موضوع مذکور چند سطري بفرض مطالعة قاريين گرامی سالنامه ۳۳ تقديم نموده بوديم امسال هم بيايد باستان شناسي فرانسوي به همکاري اعضاي مدیریت - موزه کابل به عمليات حفاري دوره (پنجم) به تيه مذکور دوام داده و بعضي آثار دوره کوشاني ها که در اثر حفريات از قبيل مسکوکات وغيره بدست آمده بموزه کابل نقل و تحت تدقيق و مطالعات علمی هیأت باستان - شناسي و مؤرخين ميباشد که البته پس از يك سلسله تحقيقات و ختم حفريات نقطه مذکور که انشاء الله تعالی در اثر حفريات سال ۳۵ ختم خواهد شد شرح مفصل و چکو نگي آثار يک بدست آيد با فتو های آن بمعرض اشاه گذاشته خواهد شد .

۲- همچنان حفريان دوره (ششم) فصل بهاري و خزاني دوره قبل التاريخ افغانستان در تيه (مندیگک) حکومت خاکريز ولايت فندهار توسط هیأت حفريات فرانسوي به همدستي کارکنان موزه کابل و کشف بعضي آثار قبل التاريخ و آثار کشف شده موضوع مذکور تماماً دوره مفرغ تا ظهور آهن و انود میدارد که بتاريخ (۲۰۰۰) سال ق.م افغانستان روشني می اندازد و آثار مذکور تحت مطالعات علمی ميباشد .

۳- ورود يکنفر نماينده يونسکو (مستر بيوار) بفرض مطالعه و بازديد و عکاسي و فتوگرافي آثار موجوده موزه کابل و آبادات تاريخي افغانستان بفرض نشر آثار تاريخي که از طرف مؤسسه مذکور بعمل خواهد آمد و تماماً آثار موجوده موزه کابل و آبادات تاريخي مملکت از قبيل باميان موضوع حفريات (بگرام - سرکوتل - بلخ وغيره) به مومي اليه از طرف کارکنان موزه معرفي و خاطر نشان شده .

۴- ورود بکنفر مستشرق فرانسوی موسیو (بوکوری) جهت ملا حظہ ومطالعه آثار کتبی موزه کابل در باره آثار و شخصیت (خواجه عبداللہ انصاری ع) و ایراد باره کنفرانس ها از طرف مذکور و فضلی محترم کابل در باره آن شخصیت نامور .

۵- ورود اکثر فاکولته های مرکز (فاکولته حقوق - ادبیات - ساینس - طب - حربی پوهنځی) لیسہ استقلال - غازی ، نجات - دارالعلوم شرعیه وغیره بنرض قطیبق تاریخی آنها بموزه کابل .

۶- عزل و نصب بعضی از اعضا و مامورین بمدیریت موزه بداخل رتب سیزده گانه .

۷- ترفیع و تقاعد بعضی مامورین موزه به اثر ترفیعات سنویه سال جاری بواسطه سچل نیک به رتبه بلند تر ، داخل رتبه های سیزده گانه .

۸- ترتیب و تنظیم صورت دفتر داری مدیریت موزه به سیستم جدید (ترکی) .

۹- تشکیل ماموریت قدمه محاسب در موزه به اثر روی کار آمدن دفتر داری ماده ۸

۱۰- واریسی از امور اداری از قبیل فیصله حسابات معتمدین وغیره موزه و تحویل بعضی قلمات باقی نقدی و جنسی موزه .

۱۱- ترمیم و اصلاحات عمرانی عبارات موزیم .

۱۲- ارسال یک تعداد مسکوکات و بعضی ظروف فلزی دوره اسلامی بموزه کابل که تحت تدقیق میباشد از ولایت فطن و حکومت اهلئ میمنه که آثار مذکور به روشن ساختن دوره تاریخ اسلامی مناسط مذکور می افزاید .

۱۳- اعطای جوابات به سؤالات تاریخی و باستان شناسی موسسه (یون) وموسسات باستان شناسی هند وغیره دول خارجی .

۱۴ - پذیرایی بعضی رجال برجسته پهنوستان و سپور تمینهای هندی و روز نامه نگاران خارجی و سفرای کبار دول اسلامی و غیره شخصیت های بزرگ شرق از قبیل صدراعظم اتحاد جماهیر شوروی بشرض باز دید آثار موزه کابل معرفی و دادن تشریحات مفصلی درمقابل هرغرفه و آثار موزه بمقابل سؤالات و مشاهده اشخاص مذکور از طرف اعضای موزه.

حفریات :

الف - در سرخ کوتل :

قرار رایور هائیکه در سابق داده و به همه خاطر نشان کرده بودیم در سرخ کوتل که قریب چشمه شیر واقع بوده و از شهر پل خمری به راه عمومی مزارشریف با نژده کیلو متر مسافه دارد باستان شناسان فرانسوی به همکاری اعضای موزه و اعضای حفریات مدیریت عمومی موزه به کشف يك آتشکده بزرگ که از عصر کوشانیهای کبیر می باشد موثق شده بودند شروع حفریات در سال ۱۳۳۲ بوده و عملیات حفاری در آن منطقه سال های ۱۳۳۲ و ۱۳۳۳ را دربر گرفته، آتشکده خیلی بزرگ در وسط تپه کشف گردید .

از صورت کشفیات ، پلان و نقشه این آبدۀ تاریخی تا يك اندازه تحت اجرا آن سال ۳۳ مدیریت موزه معلومات مفصل داده بودیم . در حفریات خزان سال ۳۳ از کشف و موجودیت زینه بزرگ به طرف شرق معبد که اهمیت و مزیت آتشکده را دو بالا ساخته بود اطلاع داده شده بود .

عملیات حفاری فصل بهار سال ۳۴ هم به اطراف و جوار قب این زینه بزرگ از خود تپه تا حصه سرک عمومی نشیبا کشیده شده است . قراریکه از رایور های سابق ما اطلای دارید از همین حصه سرک شش صد سنگ های حکاکی شده مربع شکل و کشیبه دار حین سرک سازی کشف گردیده و این خود باعث گردید عملیات حفاری در سرخ کوتل صورت

گرفته به کشفیات ممتاز و یکتا یعنی آشکده بزرگ موفق شویم. در کاوش های امساله خود فقط یکمقدار از سنگهای کتیبه دار را بدست آورده توانستیم. قرار عقیده رئیس حفاریات فرانسوی این سنگهای کتیبه دار بر فراز برج های دروازه معبد که در اخیر زینه بزرگ واقع بود قرار یافته که فعلاً ممکن تحت سرک بکلی معدوم شده باشد.

از یکطرف چون پلان حفاریات به سرک رسیده ناقص ماند و از طرف دیگر هم از آن سنگ های کتیبه دار یک تعداد زیاد اگر به دسترس مایفتد مجبوریم به ادامه حفاریات در سالهای آینده سرک عمومی را تحت کاوش و مطالعات حفاریات قرار داده، حفاریات سرخ کوتل را تکمیل و به آخر برسانیم.

به حفاریات امساله در لب سرک، دیوار بزرگ و ضخیم خار جی سمت شرقی معبد هم کشف گردیده به این ترتیب دیوار های خار جی چهار طرف معبد کاملاً ظاهر گردید. راهنمای عملیات حفاری در تپه های سمت شمالی خارج دیوار معبد هم بعمل آمد.

ب — در تپه قبل التاريخ موندی کک،

قرار راپور های گذشته ما این هم به همه واضح و مبرهن است که از شش سال به اینطرف در حکومتی خاکریز ولایت قندهار یک تپه قبل التاريخ بنام تپه موندی کک کشف گردیده تاکنون چندین مرتبه عملیات حفاری باستان شناسی فرانسوی و اعضای حفاریات مدیریت موزه قرار گرفته است.

امسال هم در فصل خزان کاوشهای علمی و تطبیقات حفاریاتی در آن جا صورت گرفته قدیمترین مرحله آبادی و عمرانات قبل التاريخ و تپه های کوچک که بطرف شمال غربی تپه بزرگ واقع بودند کشف گردید. مطالعات حفاریاتی و هم تجزیه و تحلیل این تپه قبل التاريخ در لابراتوار

نیویارک واضح ساخت که این آبادی و عمرانات تپه مندی کک تقریباً تا حدود سه هزار سال قبل از میلاد میرسد. مطالعات تیکری و اشیاء سفالین در تپه مندی کک خیلی جالب توجه بوده دارای اهمیت خاص و از هر حیث دلچسپ میباشد.

مدیریت ارتباط خارجیه معارف

این اداره که قبلاً بنام مدیریت یونسکو ایفای وظیفه مینمود و از یکسال و دو ماه باینطرف بنام اداره ارتباط خارجیه اجرای وظیفه میکند، متصدی وظایف ذیل است:

- ۱- امور مربوط به مؤسسه بین المللی یونسکو.
- ۲- امور مربوط به دیگر مؤسسات بین المللی.
- ۳- امور مربوط به مؤسسات دولتی و غیر دولتی.
- ۴- امور مربوط به سکالرشپ و فیلوشپ.
- ۵- امور مربوط به قسمت عرفانی پروژه دهکده.

اول- امور مربوط به یونسکو:

طوری که در راپور سال گذشته ذکر شد، کنفرانس عمومی این مؤسسه در شهر مانتی ویدو منعقد شد که در آن نسبت به یاره معاذیر، افغانستان سهم مستقیم گرفته نتوانست، البته در هر کنفرانس عمومی که پس از دو سال منعقد میشود تصمیماتی اتخاذ می یابد تا کنفرانس عمومی دیگر مورد اجرا و عمل قرار داده شود. طبیعی اجرا آن سال ۱۳۳۴ را بیشتر فیصله های این کنفرانس که برای سال ۱۹۴۵ عیسوی بعمل آمده است دربر میگردد، مهمترین فیصله این مؤسسه از نظر ما تجدید نظر در پروگرام یونسکو است.

این مؤسسه تا قبل از این کنفرانس تنها تحت پروگرام وسیع امداد تحصیلی بمالک عضو کک مینمود. درین کنفرانس اخیر، فیصله بعمل آمده

که علاوه به کمک فوق کمک های دیگر در ساحه های تعلیم و تربیت، علوم طبیعی علوم اجتماعی - فعالیت های کلتوری و غیره نظر بدر خواست مما لك عضو که یونسکو از نقطه نظر مالی از عهده آن برآمده بتواند صورت بگیرد این کمک ضرور نیست که تنها از لحاظ انکشاف اقتصادی ممالک، عملی گردد. در اثر این فیصله در آغاز سال ۳۴ این مدیریت بموافقه مقام وزارت بک تعداد درخواست ها در ساحه های تعلیم و تربیت - علوم طبیعی - علوم اجتماعی - فعالیت های کلتوری - اطلاعات عامه به این مؤسسه تقدیم نمود. امید میرود که در سال ۵۶ عیسوی یک تعداد این درخواست ها عملی شود ضمناً از یونسکو درخواست گردید که برای لابراتوار های فاکولته های سامان و لوازم بدهد که بوسیله آن بیست نفر محصل کار عملی نموده بتواند پس از چندین مکاتبه معلوم شده است که یونسکو در سال ۵۶ درین قسمت کمک خواهد کرد و این کمک در حدود (۱۰۲۰۰۰) دالر خواهد بود از یونسکو نیز کمک دیگری در باره تأسیس یک مکتب مبخا نیکی در قسمت شمال افغانستان که بیشتر صنعتی است در خواست گردید. این کمک را یونسکو در سالهای ۵۶ و ۵۷ موکول نمود.

در اثر این درخواست یونسکو سه نفر متخصص و معادل (۵۰۰۰۰) دالر سامان برای این مکتب خواهد داد. علاوه از یونسکو خواهش گردید تا البم رنگه آثار و آبدات تاریخی افغانستان را تهیه نماید. قبلاً نیز یونسکو برای بعضی ممالک درین قسمت کمک نموده است. در اثر درخواست های یونسکو یکنفر را فرستاد تا از موزیم کابل و آبدات تاریخی با میان دیدن کند. قرار است که در سال ۵۸ یونسکو درین قسمت نیز کمک نماید تحت پروگرام امداد تخنیکی پنج نفر متخصص در شعب ذیل تازه فرستاده شدند تا قرارداد ایشان برای یکسال، تجدید گردد.

متخصص تربیه معلمین - متخصص کارهای دستی - متخصص تدبیر منزل دوخت و بافند - رئیس هیأت بحث مشاور عمومی معارف و متخصص تعلیمات اساسی - یک تعداد سامان نیز داده شده است.

مدیر عمومی یونسکو در افغانستان :

خوانندگان محترم اطلاع دارند که در اوایل ماه آگست بناغلی داکتر اوآنز مدیر عمومی یونسکو بعثت مهمان رسمی دولت برای اولین مرتبه پنج روز از افغانستان دیدن نمود. بروز چهارم اقامت خویش بحضور اعلیحضرت معظم هما یونی شرفیاب گردید. مدیر عمومی سازمان یونسکو با بناغلی وزیر امور خارجه بناغلی وزیر معارف بناغلی رئیس مستقل مطبوعات - بناغلی معین تدریسی معارف - بناغلی رئیس یوهنتون و اراکین وزارت معارف ملاقات نمود و از مؤسسات علمی و پروژه دهکده هم دیدن نمود. ملاقات مدیر عمومی یونسکو در تشیید روابط دوستانه یونسکو و افغانستان خیلی مؤثر واقع شد.

بمکاتیب متعدد یونسکو و پرسشهای آن بکمک سایر دوا یر وزارت معارف و همکاری ریاست محترم مطبوعات، جواب داده شده است. از اجراءات مهم سازمان یونسکو موضوع تطبیق تفاهم بین المللی بعثت يك مضمون بصورت امتحانی در لیسه حبیبیه، ترجمه بعضی آثار یونسکو ب زبانهای فارسی و پشتو بخرج این مؤسسه و فرستادن نشریات متعدد بشمار رفته می تواند.

کمیسیون ملی یونسکوی جایان در ظرف این سال معادل (۱۰۰) دالر را برای خریداری سامان عنوانی مکتب تخنیک ثانوی و مؤسسه (۱۰۰۰۰۰۰۰) ۵۰ دالر را به لیسه حبیبیه توسط مدیریت ارتباط خارجه فرستاده اند که به هردو مرجع فوق تشکر نامه فرستاده شده و مبالغ متذکره بمرجع ایشان تقدیم گردید.

دوم - سازمانهای بین المللی :

این مدیریت کما فی السابق راجع به مسایل سکالرشپ و فیلوشپ وفتاً فوقتاً با مؤسسات بین المللی کار و کارگر - هواوردی ملکی و سازمان صحی جهان بتماس می آید. یکنفر از متخصصین هواوردی ملکی در مکتب

تڅنیک ټا فري تدریس میځند . در سال ۱۳۳۴ یکه تعداد مکاتیب ساز مان
صحي مربوط به یوهنتون عنوانی ښاغلي وزیر معارف مواصلت نمود
که یس از گرفتن هدایت، به یوهنتون کابل فرستاده شده است .

دفتر تعلیم و تربیه بین المللی :

وزارت معارف درین سالهای اخیر با این دفتر در جینوا تماس
حاصل نموده است. هموما این مؤسسه در تهیه راپورها و نشریات را جمع
بمرفی سیستم های مختلف تعلیم و تربیت در مالک مختلفه مصروف است .
در سال ۳۴ به دو پرسش نامه ایشان را جمع به تدریس مضمون ریاضی
در مکاتب ټا فري و ابتدائی و تفتیش مکاتب در افغانستان جواب مفصل داده
شده که بعداً این جوابات در نشریات ایشان ملاحظه گردید. در هجدهمین
کنفرانس این مؤسسه که به همکاری سازمان یونسکو در جینوا منعقد شده
بود ښاغلي داکتر علي احمد پوپل معین تدریسی معارف بعیت رئیس و ښاغلي داکتر
محمدانس مشاور معارف بعیت عضو شرکت نمودند.

سوم- سازمانهای حکومتی و غیر حکومتی:

مدیریت ارتباط خارجه معارف به دو مؤسسه حکومتی اداره همکاری
بین المللی امریکا اکثر و سرویس اطلاعات دولت امریکا وقتاً فوقتاً
رابطه دارد.

اداره همکاری بین المللی امریکا از دو سال با ښاغلي در عملی شدن
پروژه های آتی بوزارت معارف همکاری و کمک می کنند.

(الف)- تعلیم و تربیه معلمان بوسیله انستیتیوی پیداکوژی.

(ب)- تعلیمات تخنیکي در مکتب تخنیک ټا فري.

(ج)- تعلیمات زراعتی در مکتب زراعت .

در قسمت تعلیمات زراعتی در سال ۳۴ فیصله گردید که به کمک اداره

همکاری بین المللی امریکا مضمون زراعت بصورت عملی و نظری در سال ۳۵
در پروگرام لیسه احمدشاه بابا داخل شود. همچنین موافقه گردید که در

سال ۱۳۳۵ يك فاكولته زراعت و انجنيئری تحت اثري رياست فاكولته سيا نس
كابل افتتاح شود .

مؤسسات غير حكومتی:

مؤسسه ايشيا فاندیشن طوریکه در راپور سال گذشته ذکر شده بود مرکز
این مؤسسه در شهر سانفرانسسکو بوده و نمایندها در چندین مملکت آسیائی
دارد. نماینده این مؤسسه دفتر خویش را تقریباً يك و نیم سال قبل در کابل
افتتاح نموده. سال گذشته این مؤسسه وعده نموده بود که برای تقویه
مطبعه معارف کمک نماید، مناسفاً نه این کمک تا حال عملی نگردید. همچنین
در ظرف سال ۳۴ وعده داده است که یک نفر معلم سیورت برای معارف
استخدام نموده و در ساختن تعمیر (جهت باز یوم) برای ریاست پوهنتون کمک
نماید. نماینده این مؤسسه ضمناً وعده داده است دو عدد «که در آت»
دستگاه سینما نصب خواهد شد بوزارت معارف بدهد. امیدواریم در سال ۳۵
کمک موعود عملی گردد .

فرار اطلاع نماینده این مؤسسه بر ریاست مستقل مطبوعات هم در قسمت
موزیک وعده کمک نموده است . *

چهارم- امور مربوط به سکالرشپ و فیلوشپ :

طوریکه خوانندگان محترم اطلاع دارند از شروع سال ۳۳ مقامات
صلاحیتدار، امور مربوط به سکالرشپ و فیلوشپ را بوزارت معارف سپرده
است. کاندیدهای تمام وزارتخانهها و دوائر محترم توسط دو کمیته آتی
انتخاب می شود:

- ۱) کمیته داخلی که مرکب از اعضای عالی رتبه وزارتخانهها است
- ۲ - کمیته مرکزی که مرکب از نمایندگان وزارت خارجه - وزارت
معارف و مؤسسه سکالرشپ دهنده و سکالرشپ گیرنده است ، مدیر ارتباط
بعیت سکرتر این کمیته موظف بوده فارمها را توضیح وجلسات را دایر و نتیجه

انتخابات کاندیدمه را وزارت خانه ها و مؤسسات فیلوشیپ وسکا لرشپ دهنده
اطلاع میدهد. در سال گذشته تعداد سکا لرشپ ها و فیلوشیپ ها قرار آتی بود :
سال ۱۳۳۳

تعداد سکا لرشپ ها و فیلوشیپ های داخلی (۱۴)

تعداد سکا لرشپ و فیلوشیپ خارجی (۳۰)

لیدر شیب (۳)

سال ۱۳۳۴

تعداد سکا لرشپ و فیلوشیپ داخلی (۴)

تعداد سکا لرشپ و فیلوشیپ خارجی (۱۰۰)

لیدر شیب (۱)

در اینجا باید خاطر نشان نمود که سکا لرشپ های داخلی برای
فارغ التحصیلان بیکاور یا سالانه بمصرف دولت داده میشود و این
موضوع مربوط به ریاست پوهنتون است ضمناً برای تعداد فارغ التحصیلان
بیکلور یا که بخوانند بیول شخصی برای ادامه تعلیمات عالی عازم
خارج شوند ریاست پوهنتون به نرخ رسمی اسعار تهیه می نماید فعلاً
فقط به ذکر تعداد سکا لرشپ و فیلوشیپ اکتفا کردیم در اخیر سال
گذشته راپور مفصل در اینباره ترتیب شده بود که وزارت خانه ها
و مؤسسات خارجی و داخلی توزیع گردید . در نظر است امسال نیز
چنین را پوری تهیه شود .

پنجم - امور مربوط به قسمت عرفانی پروژه دهکده :

طوریکه خوانندگان محترم اطلاع دارند در نیمه سال ۱۳۳۲
پروژه ی باسم پروژه دهکده به همکاری ملل متحد و سازمانهای اختصاصی
از یک طرف و وزارت اقتصاد ملی - معارف - صحت - زراعت - صنایع
و معدن از طرف دیگر شروع به فعالیت نموده است .
پالیسی این پروژه را کمیسیون مرکب از یک نفر اعضای مؤسسات و

وزارتخانه های مذکور است، می سازد. نماینده وزارت اقتصاد بحیث جیو مین کمیسیون بوده و تحت نظرش مدیریت عمومی دهسکپ قرار دارد. وزارت معارف بنوبه خود برای پروژه، اشخاص مسلکی واداری تهیه و مرتب نشریات و کتب فرستاده است. در ۱۳۳۴ صنف اخیر دارالمعلمین ابتدائیه به دسته ها تقسیم گردید و درین پروژه سه سه ماه عملاً تطبیقات نمودند تا در آینده بتوانند بر علاوه معلمی بحیث رهبر اجتماع ( ) خدمت کنند اواسط سال ۱۳۳۴ موسسه هرق قریب امریکا ( ) نیز حاضر شد در این بست کهک نماید چون این پروژه ها رو به انکشاف وازد یاداست وزارت معارف پس از استبدان مقامات صلاحیتدار، مدیریت جدیدی باسم مدیریت دهسکده و تعلیمات اساسی تشکیل و بناغلی حاجی عبدالواحد منصوری را که تحت پروگرام سکالرشپ یونسکو، دولت افغانستان در انگلستان تحصیل نموده بود بحیث مدیر این شعبه مقرر نمود، این شعبه پروگرام دارالمعلمین را که به دهسکده واقع شیوکی تطبیقات مینمایند ترتیب وراپور موفوته راجع آوری می نماید. ضمناً مدیر این شعبه با متخصصین خارجی که در قسمت تعلیم و تربیت کار می نمایند تماس نزدیک داشته و بحیث نماینده وزارت معارف در جلسات کمیسیون دهسکده شرکت خواهند کرد. این وظایفیکه در فوق ذکر شد تا اواخر سال ۱۳۳۴ مربوط بمدریت ارتباط خارجه بود که تمام سوابق و دوسیه هارا باین مدیریت سپرده است.

شش- امور متفرقه این مدیریت :

- ۱- ارتباط خیلی نزدیک مدیریت عمومی با ادارهای همکاری ملل متحد وماناك متحدة امریکا.
- ۲- تقریباً « فیصد مكاتیب وزارت خارجه و سفارتخانه ها ووزارت مختاری های مالك خارجه مقیم كابل به این مدیریت تعلق گرفته و جواب داده شده است.

۳ - تهیه و ترجمه قرار داد ها ، در سال ۳۴ قرار داد های تو رید
سامان تعلیمی و سبانی و کلتوری و قرار داد کمک پروگرام اصلی
سازمان یونسکو و قرار داد ترجمه بعضی آثار یونسکو - بزبانهای فارسی
و پشتو از طرف این مدیریت ترجمه و جهت اجرا آن بمقامات مسئول سپرده
شده .

۴ - کمک به هیأت های علمی و در سال ۱۳۳۴ بدو هیأت علمی جاپان
(مرکب از نه نفر) و آلمان (مرکب از دو نفر) که برای تحقیقات و تشیعات
علمی وارد افغانستان گردیده بودند ، کمک و رهنمای گردید همچنین برای
یک نفر عالم جاپانی و سویدنی نیز کمک بعمل آمده است .

۵ - برای هیأت کلتوری افغانستان بناغلی داکتر علی احمد یو پل
معین تدریسی بعیت رئیس و داکتر محمد انس مشاور معارف بعیت عضو
که حسب دعوت حکومت آلمان و چکوسلواکیه هازم اروپا گردیده بودند
رایور ها و عکسها تهیه گردید . همچنین مکاتبه معیر فی هیأت افغانستان
که دران بناغلی داکتر محمد اکرم بعیت رئیس و بناغلی گل احمد فرید
بعیت عضو در کنفرانس انکشاف کتابخانه های عمومی که در دهلی جدید
منعقد شده بود از طرف این مدیریت بعمل آمده است .

۶ - مدیریت ارتباط در سال ۳۴ نیز نشریات معارف و مربوطات
را مرتب به بعضی مؤسسات علمی در اروپا و امریکا فرستاد . همچنین
نشریات یونسکو به کتابخانه های معارف و مربوطات ارسال گردید .
۷ - در سال ۳۴ در سه مسابقه رسامی اطفال خرد سال در هندی ، جاپان
و دانمارک شرکت نمود .

۸ - ترتیب مراسم سالگرد ملل متحد و روز ملل متحد در مکاتب
ذکور و اناث بکمک ریاسات تدریسات ثانوی مسلکی و توزیع نشریه ها
بزبانهای فارسی و انگلیسی .

۹ - ترتیب چندین دعوت بافتخار مهمانان خارجی .

۱۰- برای معرفی افغانستان عموماً و معارف آن خصوصاً بدرخواست چندین نفر و مؤسسه پاسخ داده و عکسها و نشریات فرستاده شده است. ضمناً کتابی مصور راجع به معارف درین اواخر بزبانهای انگلیسی - پشتو و فارسی بکمک دیگر شعبات تهیه و عنقریب طبع خواهد شد.

مدیریت عمومی سیورت

در سال جاری ریاست سیورت و حفظ الصلحه از هم مجزا و بصورت مدیریت عمومی تشکیل گردیده، اولین قدم تازة که این مدیریت جدیدالتشکیل گذاشت، همانا انعقاد يك جلسه بزرگی بود که در آن تمام مدیران و معاونین مکاتب، نمایندگان ریاست اولمپیک و نماینده سیورتي شاروالی و ریاست پوهنتون اشتراك ورزیده بودند، برخی فیصله ها بعمل آمد که از همه مهمتر این بود که باید هر مؤسسه سیورتي برای خود اعضا فعال تهیه و تهیه نموده و تیمهای جداگانه و مستقلی داشته باشند.

دومین اقدام مدیریت عمومی سیورت در تشکیل يك کمیسیون انضباط دیده میشود که پس از جلسه اول، چندین جلسه از طرف مدیران و معاونات مکاتب منعقد گردیده و در اطراف پیشرفت سیورت بحث و مذاکرات صورت گرفت در نتیجه با ایجاد يك کمیسیون انضباطی، موفق گردید که اعضای آن مرکب از بناغلی - محمد عمر وردك سرطیب معاینه خانه مرکزی و بناغلی محمود مدیرایسه حبیبیه و بناغلی عبدالمجید مدیر داخله دارالمعلمین و بناغلی محمد ایوب معاون لیسه استقلال و بناغلی نور محمد مفتش سیورت بناغلی محمد محسن صافی مدیر عمومی سیورت میباشد. کمیسیون مذکور در هفته يك و یا دومرتبه تشکیل جلسه داده و (۲۲) تصویب راجع به پیشرفت سیورت و فیصله های دهائی مکاتب و یاد هوای افراد سیورتي و مجازات متجاوزین و غیره نموده اند.

مدیریت عمومی سیورت امسال از اواخر جوزا شروع بکار نموده

در هفته اول سرطان، تورنمنت بهاری فوتبال بصورت ناک اوت تشکیل داد که در آن شش تیم شمولیت ورزیده و در نتیجه تیم لیسه نجات قهرمان شناخته شد. این تورنمنت به مقصد انتخاب یک تیم قوی بنام تیم منتخبه معارف تشکیل یافته بود که دریایان تورنمنت مذکور اسمای پیلرهای ماهر یادداشت و در یک جلسه که تمام آمران لیسه های مرکز حضور داشتند از روی آن تیم معارف انتخاب و از همان روز در تحت نظر متخصص و معلم سیورت به مشق و مهارت پرداختند که در نتیجه بروز جشن استقلال که با تیم آل اندیا مسابقه نمودند - با وجود خردی سن با تیم مذکور که پرو فشنل و منتخبه تمام هندوستان بود مساوی گردید.

حضور و الاحضرت صدراعظم از ایشان در کمپ کلوب عسکری دعوت نموده بناغلی وزیر معارف برای ایشان یک یک دست دریشی بخشش کردند. در تورنمنت بهار، فوتبالیکه بصورت ناک اوت در میدان لیسه استقلال شروع یافته بود و در آن تیم های لیسه نجات حبیبیه - استقلال غازی - دارالمعلمین تجارتی - که جمعاً شش تیم میشود اشتراک ورزیده و روزانه یک مسابقه در میدان لیسه استقلال صورت گرفت در نتیجه تیم لیسه نجات قهرمان بهار محسوب گردید.

در همین حال تورنمنت های بهاری والیبال و باسکتبال و هندبال که در هیچ زمان بصورت یک سیستم صورت نگیرفته بود، حسب آتشی شروع گردید.

۱- در تورنمنت بهاری والیبالیکه در میدان لیسه حبیبیه جریان داشت در آن تیم های لیسه حبیبیه استقلال - نجات - دارالمعلمین - تخنیک - زراعت ابن سینا - تجارتی - که جمعاً نه تیم میشود اشتراک ورزیده و روزانه دو مسابقه در میدان لیسه حبیبیه صورت گرفت که در نتیجه تیم لیسه حبیبیه قهرمان بهاری محسوب گردید.

ب- در تورنمنت باسکتبال بهاری که در میدان لیسه حبیبیه جریان داشت

ودران تیم های تختبک، حبیبیه - استقلال - غازی - دارالمعلمین - تجارتی که جمعاً شش تیم میشود اشتراك ورزیده و روزانه يك مسابقه در میدان باسكتبال لیسه حبیبیه صورت گرفت که در نتیجه مکتب تختبک قهرمان بهاری محسوب گردید .

ج - در تورنمنت هندبالیکه بتاريخ ۱۳ سرطان در میدانهای لیسه حبیبیه شروع والی ۲۶ اسد خاتمه یافت و دران تیم های لیسه غازی - حبیبیه - استقلال - نجات - دارالمعلمین - ابن سینا - تجارتی که جمعاً هفت تیم میشود اشتراك و روزانه يك مسابقه در میدانهای لیسه حبیبیه صورت گرفت که در نتیجه لیسه غازی قهرمان محسوب گردید .

مسابقاتی که در ایام جشن استقلال از طرف طلاب معارف صورت گرفت قرار ذیل است :

۷ سنبله - رسم گذشت طلاب معارف از مقابل لوژ سلطنتی ساعت ۳ بعد ازظهر صورت گرفت و تا ساعت ۴:۱۵ با گرم جوشی و کف زدن ها خاتمه یافت و بعد از آن در تیم ها کی، دویدن (۸۰۰ متر) که چندین طلبه اشتراك ورزیده بودند صورت گرفت که در نتیجه ویناغلی نورعلم متعلم لیسه حریری وینو نغی نمره اول و ویناغلی عبدالغفار متعلم لیسه نجات نمره دوم - ویناغلی جی - کی شرمهندی نمره سوم گردید .

(۸) سنبله :

۱ - سابقه والیبال بین تیم لیسه حبیبیه و تیم سفارت شوروی از ساعت ۴:۱۵ در غازی استدیوم شروع و الی ساعت ۵:۱۵ خاتمه یافت که در نتیجه تیم سفارت شوروی غالب گردید .

و هکذا در مسابقات بالیکه در غازی استدیوم ساعت ۵:۱۵ بین تیم معارف و تیم آل اندیا بعمل آمد در نتیجه بازی با شطارت جانین يك مقابل يك مساویانه خاتمه یافت .

(۹) سنبله :

۱- مسابقه باسکتبال که ساعت ۱۴:۰۵ الی ۱۵:۰۵ در غازی استاد بوم بین تیم فاکولته طب و تیم تخنیک هالی معارف صورت گرفت در نتیجه تیم فاکولته طب غالب گردید .

و همچنان در آف تایم ها کی همین روز، مسابقه دویدن (۱۰۰ متر) صورت گرفت، در نتیجه هېدا لغفار متعلم لیسه نجات حائز درجه اول و ښاغلی میراحمد متعلم لیسه نجات درجه دوم و ښاغلی عبدالرحیم محصل فاکولته نمره سوم گردیدند .

(۱۰) سنبله :

دویدن (۵۰۰ متر) که عصر روز بین طلاب معارف در غازی استاد بوم صورت گرفت، در نتیجه محمد نعیم متعلم لیسه نجات نمره اول - و ښاغلی محمد نعیم متعلم لیسه تجارتی نمره دوم و ښاغلی عبدالواسع متعلم لیسه غازی نمره سوم گردیدند و متعاقباً هندبال بین تیم یوهنتون و تیم لیسه غازی ساعت ۱۴:۱۵ الی ۱۵:۰۵ در غازی استاد بوم بعمل آمد، در نتیجه بازی مساویانه خاتمه یافت .

۱۱- سنبله :

مسابقه بیسبال که ساعت ۱۴:۱۵ الی ۱۵:۰۵ در غازی استاد بوم بین تیم امریکائی ها و تیم لیسه حبیبیه بعمل آمد در نتیجه ۱۰ مقابل ۵ به نفع تیم امریکائی خاتمه یافت .

نتایج سیورتهای خزانې معارف که بتاريخ ۱۴ میزان بصورت ناک اوت و بصورت لیک شروع والی ۲۰ عقب خاتمه یافت قرار ذیل است :

۱- در تورنمنت خزانې والی بالیکه بصورت ناک اوت بتاريخ ۱۴ میزان در میدان لیسه حبیبیه شروع والی ۲۰ میزان خاتمه یافت و دران تیم های لیسه استقلال - حبیبیه - غازی - نجات - تجارتی - دارالمعلمین - زراعت - ابن سینا خوشحال خان که جمعا ۹ تیم میشود اشتراک ورزیده و روزانه یک مسابقه در میدان لیسه حبیبیه صورت گرفت در نتیجه تیم لیسه استقلال فرمان خزانې محسوب گردید .

۲- در تورنمنت با سکتبال خزانى كه بتاريخ ۱۴ میزان درمیدان لیسه حبیبیه الی ۲۰ میزان جریان داشت، و دران تیم های لیسه دارالمعلمین - حبیبیه - استقلال - غازی - تخنیک که جمعاً پنج تیم میشود اشتراك ورزیده و روزانه يك مسابقه درمیدان لیسه حبیبیه صورت گرفت که در نتیجه تیم لیسه دارالمعلمین قهرمان خزانى محسوب گردید .

۳- در تورنمنت خزانى هندبالیکه بتاريخ ۱۶ میزان درمیدانهای لیسه حبیبیه الی ۲۰ میزان جریان داشت، و دران تیم های لیسه غازی - حبیبیه - استقلال - نجات - دارالمعلمین - تجارتی که جمعاً شش تیم میشوند اشتراك ورزیده و روزانه يك مسابقه درمیدان لیسه حبیبیه صورت گرفت ، در نتیجه تیم لیسه غازی قهرمان خزانى محسوب گردید .

مسابقه تیکه در هفته مخصوص سر میاشت از طرف مدیریت عمومی سیورت صورت گرفت فرار ذیل است :

۱- بتاريخ ۱۴ عقرب مسابقه فتبال که ساعت چهار عصر درمیدان لیسه استقلال بین تیم معارف و تیم یو هفتون صورت گرفت ، در نتیجه با زی مساویانه خاتمه یافت .

۲- بتاريخ ۱۵ عقرب ساعت ۳ بعد از ظهر کشتی آزاد بین یناغلی روح الله و یناغلی محمد یعقوب صورت گرفت و بعد از آن ساعت چهار عصر مسابقه ریسمان کشی بین دارالمعلمین و ایسه زراعت درمیدان لیسه استقلال اجرا شد که در نتیجه تیم لیسه زراعت غالب شد . و ساعت چهارمین روز نمایش وزن برداری ورزش کار کلپ سیورتهای معارف درمیدان لیسه استقلال بعمل آمد و در آخر نمایش مسابقه وزن برداری بین یناغلی حفیظ الله و یناغلی محمد سرور عملی گردید که در نتیجه یناغلی حفیظ الله بالای حریف خود غالب شد .

۳- روز ۱۶ عقرب مسابقه بکسننگ طلاب معارف ساعت يك بعد از ظهر در میدان لیسه استقلال نمایش داده شد که نتایج آن در جراید مرکز درج گردیده است .

مسابقات المتيك سپور تهائ معارف كه بتار يخ ۱۲ عقرب در غازي
استديوم ساعت ۹ قبل ازظهر بعمل آمد قرار ذيل است ،
دويدن ۴ × ۴۰۰ متر ،
(گروپ اول) ،

- ۱- عبدالغفار متعلم لېسه نجات .
  - ۲- مير احمد متعلم لېسه نجات
  - ۳- مير احمد شاه » تايم ۳ ر ۵ خط ر ۴ ثانيه نمره اول
  - ۴- محمد اشرف » »
- دويدن ۴ × ۴۰۰ م ،

(گروپ دوم)

- ۱ - سلطان محمد متعلم لېسه غازي
  - ۲ - غلام علي » »
  - ۳ - محمد قاسم » تايم ۴ خط ر ۹ ثانيه ر ۴ دقيقه نمره دوم
  - ۴ - مير محمد نصير متعلم لېسه غازي
- دويدن ۴ × ۴۰۰ م ،

(گروپ سوم)

- ۱ - محمد حكيم متعلم لېسه حبيبيه
  - ۲ - هدايت الله » »
  - ۳ - شير محمد » تايم ۵ خط ر ۹ ثانيه ر ۴ دقيقه نمره سوم
  - ۴ - نظير احمد » »
- دويدن (۱۵۰۰) متر ،

- ۱- محمد نعيم متعلم لېسه تجارتي تايم ۴۴ ثانيه ۴ دقيقه نمره اول
- ۲- غلام حضرت متعلم لېسه دارالمعلمين تايم ۶ خط ۸ ثانيه ۴ دقيقه نمره دوم
- ۳- عبدالواسع متعلم لېسه غازي تايم ۳ خط ۵۲ ثانيه ۴ دقيقه نمره سوم
نتيجه انداخت دسك ،

- ۱- سيد عبدالحق لېسه دارالمعلمين ۸۳ سانتي ۳۰ متر نمره اول

امور وزارت معارف

۲- عبدا الحکیم متعلم لیسه حبیبیه (۶۰ سانی ۲۹ متر نمره دوم
 ۳- محمد قاسم متعلم لیسه نجات (۵۰ » ۲۵ » نمره سوم
 نتایج انداخت کلوله که ساعت ۲ بعد از ظهر در لیسه حبیبیه بعمل آمد
 قرار ذیل است:

(انداخت کلوله)

۱- عبدا الرشید متعلم لیسه حبیبیه (۱۰ متر ۲۶ سانی نمره اول
 ۲- سید عبدا الحق دارالمعلمین (۱۰ متر نمره دوم
 ۳- عبدا الحکیم » حبیبیه (۹ متر ۹۸ سانی نمره سوم
 (خیز بلند)

۱- شیر محمد متعلم لیسه حبیبیه یک متر ۶۰ سانی نمره اول
 ۲- محمد الیاس » » » یک متر ۵۵ سانی نمره دوم
 ۳- عبدا الوهاب » » » یک متر ۵۰ سانی نمره سوم
 (خیز دراز)

۱- عبدا الحکیم متعلم لیسه حبیبیه (۵۱ سانی ۱۱ متر نمره اول
 ۲- محمد الیاس » » » (۷ ر ۵ متر نمره دوم
 ۳- محمد شاه » نجات (۳ ر ۵ متر نمره سوم
 (خیز قدم دار)

۱- عبدا لغفار متعلم لیسه نجات (۵۱ سانی ۱۱ متر نمره اول
 ۲- محمد الیاس متعلم حبیبیه (۱۱ ر ۲۱ متر نمره دوم
 ۳- میر احمد شاه متعلم نجات (۱۱ ر ۸ متر نمره سوم

مسابقات فاینل ۱۰۰ متر و دویدن ۸۰۰ متر و فاینل دویدن ۴۰۰ متر و دویدن
 ۱۰۰۰ متر که در غازی استدیوم ساعت ۳ بعد از ظهر ۱۵ عقرب آغاز
 یافته بود قرار ذیل است:

(فاینل دویدن ۱۰۰ متر)

۱- محمد اشرف متعلم لیسه نجات تایم (۱۲ ثانیه نمره اول
 ۲- میر احمد متعلم لیسه نجات تایم (۱۲ ر ۱ ثانیه نمره دوم
 ۳- علی احمد متعلم غازی تایم (۱۲ ر ۲ ثانیه نمره سوم
 (فاینل دویدن ۸۰۰ متر)

- ۱- عبدالغفار معلم لېسه نجات تايم (۹ خط ۲۲ ثا نېر ۲۲ دقيقه نمره اول
  - ۲- غلام حضرت معلم لېسه دارالمعلمين تايم (۱۲۳ ثا نېر ۲۲ دقيقه نمره دوم
  - ۳- محمد هاشم معلم لېسه حبيبيه تايم (۷ ۲۳ ر ۲ نمر ۰ - ۰ و ۰
- در تورنمنت خزانې هاكي كه بتاريخ اول عقرب بصورت ليك در ميدان لېسه نجات شروع والې ۲۰ عقرب خاتمه يافت و در آن تيمهاي لېسه حبيبيه استقلال - غازي - نجات - دارالمعلمين - ابن سينا - تجارتي - تخنيك كه جمعا^(۸) تيم ميشود اشتراك ورزيده و روزانه دو مسابقه در ميدان لېسه نجات صورت گرفته كه در نتيجه تيم لېسه استقلال فهران خزانې محسوب گرديد، و همچنان در تورنمنت فتيبالكه بتاريخ اول عقرب بصورت ليك در ميدان لېسه استقلال شروع والې ۲۰ عقرب خاتمه يافت و در آن تيمهاي لېسه حبيبيه نجات استقلال - غازي - دارالمعلمين - تجارتي كه جمعا^(۶) تيم ميشود اشتراك ورزيده و روزانه دو مسابقه در ميدان لېسه استقلال صورت گرفت در نتيجه تيم لېسه حبيبيه فهران خزانې محسوب گرديد .
- علاوه بر اجراآت فوق سيورت معارف براي مديران و معاونين مكاتب عالي با اندازه بيست و پنج دست دريشي بليزر بمكاتب توزيع نموده و براي تيم فتيبال و واليبال معارف كه در مسابقات جشن استقلال شموليت ورزيده بودند بيست و هشت كرتي بليزر ساخته و به سپورتمين ها تفويض كرد تا در مسابقات رسمي ازان استفاده نمايند .
- و هم امسال يانزده دست دريشي از تكه پشمي اعلى طور بخشش براي اعضاي تيم فتيبال معارف از مقام وزارت توزيع شد .
- در شب جشن استقلال با اندازه سه هزار و سه صد جوړه لباس براي رسم گذشت سپورتمين هاي معارف تهيه گرديد و دوهزار و سه صد جوړه بوت كرمچ ذريعه رياست تهيه وزارت ماليه وارد و يك حصه آن بمكاتب توزيع شد همچنان سامان ر لوازم مورد ضرورت ولايات را بديريت هاي معارف ولايات توسط تحويلداران ارسال نمودند. هما نادر نظر گرفته شده تا با اندازه دوهزار جوړه لباس سيورت براي سال ۱۳۳۵ معارف ولايات تهيه گردد كه در آوان سال جديد بدسترس آنها گذاشته خواهد شد .

مدیریت احصائیه معارف

۱- سالنامه سال ۱۳۴۳- احصائیه معارف که حاوی معلومات مفید و ضروری است ترتیب گردیده و در تمام دوران سال به شعبات و دوائیر و اشخاصیکه ضرورت داشتند معلومات لازمه از روی آن داده شده است.

علاوه بر آن مدیریت احصائیه سعی نمود تا راجع به فاکولته‌ها نیز معلوماتی نشر کند که بکمک ادارات فاکولته‌ها و بوهنتون تاحدی ممکن شد.

۲- در ابتدائی سال رایورهای ماهوار مرتبه به مرتبه مدیریت های معارف ولایات و مکاتب مرکز توزیع گردید که در اخیر هر ماه یکی از آنها را شعبه مربوط خانه یوری و مدیریت احصائیه ارسال نماید.

رایور برج حمل ۱۳۳۴ که از روی همین معلومات ترتیب داده شده بود و تازه ترین رایور شمرده می شد جهت نشر به مجله عرفان تقدیم گردید.

۳- مدیریت احصائیه علاوه بر رایورهای ماهوار که در آن معلومات جامع و ضروری از مکاتب می‌خواهد بعضی معلومات دیگری را نیز ضرورت دارد که جمع کردن آن سال بکم مرتبه کفایت میکند. برای این قسم معلومات فورمه‌های ترتیب و تهیه نموده در برج اسد به تمام مکاتب ولایات و مرکز رسماً توزیع گردید تا در اخیر برج سنبله آنها را هر مکتب خانه یری و مدیریت احصائیه اعاده کنند فورمه های مذکور بعد از خانه یری مدیریت احصائیه واصل شده است معلومات فورمه های مذکور در دوسیه علیحده ثبت میگردد که بعد از تکمیل از روی آن سالنامه سال ۱۳۴۴ احصائیه معارف مرتب خواهد گردید.

۴- برای سال جدید تعلیمی رایور های ماهوار و فورمه هائی پیش پنی شده است تا بهمه مکاتب ارسال و ادارات مذکور در شروع سال نو رایور های خود را مرتب مدیریت احصائیه بیاورند.

(احصائیه تعداد متعلمین مکاتب مختلف از سال ۱۳۳۲ تا ۱۳۳۴)

مجموعه	مساحت	دوره ایسه ها		دوره متوسطه		دوره ابتدائیه		مکاتب دعائی	سال ها
		اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور		
۱۱۱۲۵۴	۳۷۰۹	۵۹	۸۸۵	۴۰۸	۲۲۸۸	۶۸۲۸	۸۶۸۴۷	۹۶۱۲	۱۳۳۲
۱۱۴۲۶۶	۴۷۱۲	۸۰	۹۱۱	۵۶۸	۲۹۲۸	۷۹۷۷	۸۴۳۲۸	۱۲۷۶۲	۱۳۳۳
۱۲۰۵۰۰	۵۰۱۱	۱۲۴	۹۹۳	۷۶۳	۴۰۱۸	۹۰۳۶	۸۵۵۷۷	۱۴۹۷۸	۱۳۳۴

نوت : در سال ۳۴ تعداد محصلین فاکولته ها در مجموعه گرفته نشده است .

مدیریت مأمورین

این مدیریت بر حسب وظایف محوله از امور حاضری مأمورین و مستخدمین وزارت رایور اجرای معاشات، تعیین هیأت‌های خریداری، تقرر و تبدل مأمورین از مرکز و ولایات، اخذ و ثبت تصاویر، جلب مأمورین و مستخدمین، حواله‌های باقیات مأمورین از مدارك مختلفه، ترتیب اوراق عرض، برطرفی، تبدیلی، ترفیع، و تقاعد، ترتیب کوبون‌های بیمه صحتی مأمورین، مکافات و مجازات و اذسی نموده است.

در ده ماه سال یکصد و سی و هفت نفر مأمورین و مفتشین تغییر و تبدل و سی و چهار نفر جدیداً به شعبات مرکز و مریوطات مقرر شده اند. و از مأمورین برتبه (۱۱) الی برتبه (دوم) به (۷۲) نفر ترفیع و به (۱۱) نفر تقاعد داده شده (یازده نفر) مکافات و (۹) نفر مجازات دیده اند. بر علاوه (۲۲) نفر فارغ التحصیل هذا سنة مکتب اصول تحریر و محاسبه به شعبات مرکز و ولایات و مریوطات وزارت معارف جدیداً بحسب کتاب مقرر شده اند بنحلی معین تدریسی از برتبه (دوم) برتبه اول و بنحلی رئیس تفتیش و مدیر قلم مخصوص از برتبه (سوم) برتبه (دوم) ترفیع نموده اند اخیراً حسب پیشنهاد وزارت معارف و تصویب مجلس عالی وزراء و منظوری حضور مبارک شاهانه که مدیریت تعلیمات اساسی در وزارت معارف تاسیس و تشکیل آن عبارت است از یک نفر مدیر برتبه (۴) و یک نفر عضو برتبه (۵) و یک نفر سرکاتب برتبه (۸) و یک نفر کاتب برتبه (۱۰) که از تاریخ اول قوس ۱۳۳۴ بنحلی عبدالواحد منصوری در رأس مدیریت مذکور و شروع بکار نموده است.

مدیریت مأمورین و معلمین

این شعبه که عهده دار تقرر و تبدل، ترفیع و کمک به معلمین است، چنانچه در سال جاری (۱۵۰) نفر معلمین مسافر که دوره مسافرت خود

را تکمیل نموده بودند حسب تصویب انجمن محترم و منظوری شاه‌آقای وزیر معارف از یک ولایت بولایت دیگر تبدیل و در حدود (۲۰۶) نفر از معلمین ولایات حسب تصویب انجمن مشوره از یک مکتب بدیگر مکتب تبدیل گردیده‌اند. چون نظریه توسعه روز افزون معارف کمبود معلم محسوس و در حدود (۱۱۷) نفر از فارغ التحصیلان بسکولریا به مکاتبات مرکز و ولایات جدیداً مقرر شده‌اند. همچنین در مکاتبات نسوان (۲۰) نفر فارغ التحصیل ایسه ملالی و زرغونه جدیداً مقرر شده‌اند. و از طرف دیگر در جشن استقلال ۱۳۳۴ معلمین مستحق که ترفیع کرده‌اند و جمعا دویست و دو نفر و ولایات (۶۰۳) نفر میباشند روی هم رفته برای (۱۷) نفر از معلمین موافقه داده شده که بدیگر دوا یر رسمی شامل وظیفه شده و (۶) نفر از معلمین جهت بلند بردن سوابق شامل فاکولته شده و هم (۱۲) نفر مستعفی و (۳۰) نفر متقاعد و دو نفر متفک شدند و کذا دزائر تفتیش تدریسی مکاتبات مرکز و ولایات (۳۹۰) نفر مستحق مکافات شدند که از آن جمله عده مجازات و از شروع سال جاری تا حال درباره عافاتی بیش (۲۴۰) نفر معلم بوزارت دفاع مکاتبه شده و هم از ابتغای سال تا حال (۱۷) نفر معلمین خارجی استخدام و از جمله (۱۷) نفر فرار داد شان فسخ و (چند) نفر معلمین جدید دیگر از مسالک اروپا - آمریکا و هندوستان استخدام شده‌اند.

- ۱ - تغییر و تبدیل از یک ولایت بولایت دیسگر (۱۵۰) نفر
- تغییر و تبدیل داخل ولایات (۲۰۶) نفر جمله (۲۵۶) نفر
- ۲ - معلمین جدید التقرر (۱۲۱۷) نفر
- ۳ - معلمات جدید التقرر (۲۰) نفر
- ۴ - ترفیعات مرکز (۲۰۸) نفر
- ۵ - ترفیعات ولایات (۳۹۵) نفر جمله (۶۰۳) نفر
- ۶ - منکافات و مجازات (۳۹۰) نفر

- ۷ - از بیشك معاف شده اند (۲۴۰) نفر
- ۸ - بفاكولاه معرفی شده اند (۶) نفر
- ۹ - متقاعد شده اند (۳۰) نفر
- ۱۰ - مستعفی شده اند (۱۲) نفر
- ۱۱ - از معارف منك شده اند (۲) نفر
- معلمین داخلی استخدام شده (۱۷) نفر
- فسخ قرار داده شده (۱۷) نفر

مدیریت تعمیرات

اجراآت امساله این مدیریت راجعت سه عنوان تعمیرات ، ترمیمات و امور اداری حسب ذیل میتوان مطالعه کرد :

الف - تعمیرات :

۱- تعمیر الحاقیه (۶) صنفی لیسه حبیبیه که شروع شده الی سرطاق رسیده . . .

- ۲- ساختمان يك مخزن آب نوشیدنی در لیسه حبیبیه .
- ۳- ساختمان يك مخزن آب نوشیدنی در لیسه زرغونه .
- ۴- تعمیر الحاقیه (۶) صنفی در مکتب رابعه بلخی که الی سرطاق رسیده .
- ۵- بهینه کاری پیاده رو لیسه استقلال و يك قسمت از صالیون کتابخانه وزارت و لیسه حبیبیه .

- ۶- ساختمان يك كیل خانه در لیسه زراعت .
- ۷- تکمیل يك تعمیر تریه خانه برای استفاده لیسه زراعت .
- ۸- تکمیل دو اتاق برای دفتر لیسه ملالی .
- ۹- تکمیل يك تعمیر و بنا نه برای مكاتب شهر در مکتب شاه دوشمشیره (ع)
- ۱۰- تکمیل (۸) بایه میزهای مکتب میخانیک معارف .
- ۱۱- تکمیل (۱۰) بایه میزهای مکتب رحمن بابا واقع خواجه ملا .

- ۱۲- حفر يك دوره چاء آب بصورت اساسی در عمارت مطبوعه معارف .
- ب - ترميمات در مكاتب مربوطه معارف :
- ۱- ترميم و رنگمالی رباست دارالمعلمين ها .
- ۲- ترميم و رنگمالی لازمه لیسۀ نجات .
- ۳- ترميم و رنگمالی لازمه لیسۀ حبیبیه .
- ۴- ترميم و رنگمالی مكتب تجر بوي علا والدين .
- ۵- ترميم و رنگمالی مكتب سید جمال الدين .
- ۶- ترميم و رنگمالی بعضی اتاق های مرکز وزارت معارف و قسمت روی کار آن الی دروازه لیسۀ زرفونه .
- ۷- ترميم و رنگمالی لازمه و رنگمالی لیسۀ استقلال طرف سر ک قبر مقابل وزارت .
- ۸- ترميم و رنگمالی و داغگیری اساسی مكتب اسپین کلی واقع افشار .
- ۹- ترميم و رنگمالی و سفید کاری دفتر و مسطح بعضی اتاقها درایسۀ زرفونه .
- ۱۰- يك قسمت آهن پوش عمارت لیسۀ استقلال که به اثر باد خراب و برداشته شده بود .

اجراآت کارهای اداری و حسابی مدیریت تعمیرات :

شعبات اداری از امور وارده و صادره ، ثبت رسیدات مر اسلات حواله خصوصی اخذ جنسی ، مقبوض تسلیم هیئیات ، ثبت بر آورد های اول و کارکردگی ، مقبوض تحققی اخذ جنسی پیشکی ، حواله جات نقدی ، ثبت حواله جات نقدی بکتاب مقایسه ، حساب انفرادی ، حساب نقشه تعمیرات مربوطه و حواله تقاوی و ارسای کرده است .

اجرای تصفیه حسابات با اساس بر آوردی های ثانوی تخمینا (هفت لک افغانی) نیز صورت گرفته است .

سر طبابت شفاخانه

شفاخانه معارف وظیفه از صحت متعلمین و معلمین و ارسسی نمود و آثانی را که حالت صحتی شان مراقبت بیشتری ایجاب می نمود در موضع و جای لازم تحت علاج قرار داده است که ملا حظة احصائیة ذیل سنوی نمائنده آنست:

التهاب اعصاب	التهاب معدة	بدهضمی	پیچش اممی
(۴۹۴)	(۱۱)	(۷۳۶)	(۷)
ضعفیت	التهاب قصبیات	ایسی	کلو دردی
(۹۵۰)	(۴۱۵)	(۶۱)	(۷۵۵)
کلو دردی قرحوی	تب لوز	ریزش	امراض جلدی
(۸۲)	(۷۱۴)	(۶۴۴)	(۵۷۸)
اکزیم	التهاب بدن متوسطه	التهاب منظمه	روماتیسم
(۱۴۳)	(۲۶۳)	(۴۰۵)	(۹۱)
عدم انتظام عادت ماهوار	رعاف	کو کره	جیلی
(۸)	(۳۲)	(۲۳۰)	(۷۰)
آفات قریه	دمل	یت	کله چرک
(۲)	(۷۱)	(۸۱)	(۷۲)
کسر	روماتیسم	التهاب احلیل	خس مار
(۲)	(۹۱)	(۶۵)	(۵۲)
یرقان	سوختگی	امراض قلبی	سیاه سرفه
(۴)	(۷)	(۱)	(۱۰)
سرخکان	درد اعضاء	کرم	جروح
(۱۰)	(۵۵۲)	(۲۷۲)	(۱۲۰)

شعبه دندان نسوان :

٢٥٦

از جمع این مریضان بشفاخانه عقلی و عصبی برای بستری شدن رجعت داده شده شش نفر، بعلمی آباد ارسال شده ۲۸ نفر، بشفاخانه مستورات رجعت داده شده دو نفر، ما بقی یومی دوا برده اند ۲۲۰۰ نفر، به متعلمین و متعلمات کولی های ویتامین داده شده و نیز برای متعلمین و متعلمات خردسال از مرکز توزیع یومی شیر، شیر نوشا نیده شده است.

مدیریت عمومی لوازم

اجراآت مدیریت عمومی لوازم از ابتدای سال ۱۳۳۴ بطرز سیستم جدید حسابداری، تطبیق گردیده که نظر به امور سیستم جدید در مدیریت عمومی لوازم قلمه محاسب و محاسبه جنسی و محاسبه نقدی روی کار آمده، چنانچه به مدیریت عمومی لوازم مدیریت انبار و مدیریت محاسبه جنسی، مدیریت محاسبه نقدی منظور گردیده که مدیریت محاسبه نقدی در اصدار تخصیصات معاشات و مصارف معارف ولایات و حکومت اعلی، مکاتب لیلیه و نهاری و اجراآت معاش و مصارف دوایر مرکز و ترتیب و تنظیم بودجه عمومی وزارت معارف، فعالیت کرده. مدیریت محاسبه جنسی به تهیه و تدارك البسه و تجهیزات و اهاشه و اباته و کتب و لوازم تحصیل و قرطاسه اما ما طلاب معارف و فرستادن آن به مراجع مربوط، ایفاء وظیفه کرده است. مدیریت انبار به محافظه و تنظیم اما ما دیو ها و دخل و خرج امور جنسی تدارك شده، اجراآت کرده است.

مطبعه معارف

با وجود نبودن کارگران مجرب، درین مؤسسه طلاب صنوف (۶) و یا یا نتر آن، بکار انداخته شده که تازه قدم به این عمل گذاشته و مبتدی میباشند. درین سال امور مطبع ترقی زیادی را حایز گردیده علاوه از جدیت و فعالیت که در مطبع مجلات بکار برده و در خور تعجید واقع گردیده اند کتب درسی صنوف مختلف مکاتب و اقسام قرطاسیه جدول کار آمد

وزارت معارف و مهم تر از ان طبع و تهیه کتابچه خط دار طرف ضرورت طلاب را فراهم کرده است که بیما نه ا بتیاع را از بازارهای خارجی و داخلی تنزیل و احتیاجات را بکلی رفع کرده است. رویه رفته در توزیع چند یایه ماشین آفست - ماشین پروف، ماشین نیزکاری با ریاست تهیه در تماس گردیده که هماً فریب ماشین های مذکور وارد و بکارا انداخته خواهد شد. همچنان تاسیس يك ورکشاپ مودرن در خود مطبعه در نظر گرفته شده که از طرف اولیای امور منظور و در خریداری سامان آن توسط ریاست تهیه اقدام لازمه بعمل خواهد آمد.

تولیدات ۱۳۴۴ مطبعه قرار ذیل است :

- ۱- کتب درسی صنوف مختلف مکاتب : ۳۲۱۵۳۰ - جلد
- ۲- تعلیمات نامه زراعتی و لوايح نفتيش مکاتب و تعلیمات نامه مکاتب دهاتی ۵۳۶۸ - جلد
- ۳- کتابچه خط دار سفید کار آمد مکاتب : ۲۵۸۰۰۰ د
- ۴- طبع مجله بعنوان وبدان- عرفان- تعلیم تربیه- ادب ۱۵۲۳۰۰ »
- ۵- قرطاسیه- جدول- بارجه امتحان- جدول نتایج امتحان ۱۶۶۵۳۸۰ د
- وظایف اداری :
- ۱- ترتیب و تنظیم امور دفتر داری .
- ۲- تعدیل ماشین جدول کشی از يك صفحه بدو صفحه .

ریاست پوهنتون

ریاست پوهنتون امسال نیز مانند سالهای گذشته به منظور بلند بردن سویه تعلیمات فاکولته های مربوطه تا حد ممکن با وسایل موجوده طبق سویه ممالک پیشرفته و برای تقویه اصلاح و بهبود وضع تعلیمی این مؤسسات عرفانی ابراز مساهمی نموده از استادان ، کتابخانه ها ، لابراتوارها و سائر تأسیسات فنی نه تنها محصلین بلکه دواير ، متخصصین را نیز مستفید ساخته است . پوهنتون کابل برای آنکه استادان خارجی متخصصین افغانی

را بطوری تربیه نمایند که در آینده بتوانند بجای خارجیها کرسی های فاکولته ها را اشغال و بدون وسیله ترجمان شاگردان را بر زبان ملی بپشتو و یا فارسی از علوم و تجارب اندوخته شان مستفید سازند جهت تربیه و تقویه علمی استادان داخلی يك عده از اشخاص لایق را بخارج طور سكا ارشيب فرستاده است و كرسه دو اير و مؤسسات مختلف به - فارغ التحصيلان فاكولته ها كه كارهاي مهم را اشغال و اجرا ميكنند و در مسلك خود مؤفق ميباشند ، احتياج زياد نشان ميدهند و اين امر بذات خود ثابت ميسازد كه سيستم تربيه عالي در پوهنتون تا امروز موفق است ، اما با آن هم رياست پوهنتون به اين سويه فعلی قناعت نكرده ، می كوشد روز بروز سطح تعليمات در مؤسسات مربوط آن بلند تر برود ، چنانچه درين مورد بيشرفت های كه امسال نصيب پوهنتون شده ذيلاً بصورت مفصل در هر فاكولته نگاشته ميشود .

فاكولته طبي :

الف - استخدام چهار نفر پروفيسرهای تركی برای كرسی های تعليمی فاكولته طبي .

۱ - برای كرسی انساج و تشريح مرضی و كارهای لابراتوار ميذ كورز يك نفر .

۲ - برای كرسی عقلی و عصبی يك نفر .

۳ - برای كرسی فارماكولوژی يك نفر .

۴ - برای كرسی رادیولوژی يك نفر .

ب - تقرر چهار نفر دكتوران فارغ التحصيل فاكولته طبي بعيت مستمندان در لابراتوار انساج و مرضی - با كتر و اوژی ، فارماكولوژی و تكمی - لوزی و لابراتوار انا تومی .

تقرر يك نفر دكتور كه دارای شهادت نامه متركان فرانس می باشد بعيت مدير تدریسی فاكولته طبي .

۲ - تاسیس شعبه نشریات در فاکولته طبی که عنقریب شعبه مذکور بکار آغاز خواهد کرد و مجله‌ی بنام فاکولته طبی، سه‌درسه ماه نشر خواهد نمود. مجله مذکور حاوی مضامین طبی و تحقیقات علمی و کافرا نهای طبی هفته وار که از طرف پروفیسران و استادان داده میشود، میباشد. ۳ - ترتیب و تنظیم کتابخانه مرکزی فاکولته طبی بصورت هصری و استخدام يك نفر خارجی بحیث کتابدار کتابخانه.

۵ - توريد يك تعداد کتاب و مجلات طبی برای کتابخانه.

۶ - توريد يك تعداد سامان و ادوات برای لابراتوار فیزیولوژی انساج، کمیای حیاتی، باکتریولوژی، آناتومی و لابراتوار طب عدلی که سامان مذکور عبارت از ترانسفورمورها، ماشین دستی مینا بولیزم و لیسکوزی متر کاندانستور ها، موتر های برقی، آله تعیین گازات و غیره، بر علاوه يك تعداد سامان و ادوات دیگر برای لابراتوارهای متذکره فیزیخارج فرمایش گردیده است که عنقریب خواهند رسید.

ج - ۱ - در سال ۱۳۳۴ فاکولته طبی دارای یکصد و هفتاد و شش نفر طلبه میباشد. در برج جوزای سال ۱۳۳۴ به تعداد دوازده نفر دو کتور فارغ التحصیل شده است که تقسیماتشان بر حسب ذیل صورت گرفته است: از جمله فارغ التحصیلان مذکور بشفاخانه ملی آباد چهار نفر، برای لابراتوار فارمکولوژی فاکولته طبی، بحیث اسپستان پروفیسر يك نفر، بوزارت صحنه چهار نفر، بوزارت دفاع ملی سه نفر، موظف و تقسیمات شده اند بر علاوه بتاريخ ۱۵ قوس ۳۴ بعد از گذشتان دن امتحان سالانه فاکولته طبی، سی و دو نفر طلاب صنف پنجم فاکولته داخل ستازو بحیث دو کتوران ستازو شناخته شده اند که طلاب موصوف بعد از اكمال دوره ستازو، شهادت نامه دکتری را اخذ خواهند نمود.

فعالیت لابراتوار فاکولته طبی و لابراتوارهای فاکولته طبی بر علاوه تطبیقات طلاب صنوف پنجگانه معاینات و تجربه های خون، ادرار، نسج

و غیره. مریضان مر بوطه ریاست موسسات صبحی و مریضان مر بوطه شفاخانه های وزارت صبحیه و مریضان خارج را نیز نموده می نمایند .
چنانچه لا براتوار کمیای حیاتی، تجزیه های مختلف ادرار، هصاره معده، تجزیه های مختلف خون از قبیل کلی سیمی، کولسترو، پوری تعامل نکاته آراء، پوریت های مجموعی خون، سیرم البومین و کلوبولین و غیره تعداد معاینات مذکور در سال ۳۴ عبارت از پنجاه و پنج است. همچنین لا براتوار فارمه گولوژی معاینات تسممی را که از قوماندهانی امنیه ولایت کابل فرستاده میشود، می نمایند. چنانچه در سال جاری معایناتیکه صورت گرفته است عبارت از هفتاد و سه معاینه میباشد که نتایج آنها بشعبات مر بوطه داده شده است .

در لا براتوار فیزیولوژی مریضانیکه از نقطه نظر تعیین هیموگلوبین حرکات نبض، معاینات زردی، ما نسیون، فشار خون، نو مراسیون، مارمول، لوکوسیت، معاینات میتا بولیزم و الکترودودو، گرم، معاینه شده اند عبارت از صد و سی و چهار نفر میباشد. لا براتوار انا تومی اساسی تنظیم شده است که تسلیخ و تطبیقات استمولوجی بصورت عملی صورت میگیرد .

ترتیب يك كلکسیون اسخوانها و تهیه مودلهای فرمی :

در لا براتوار طب عدلی میت هائیکه اشتباه قتل و یا تسمم و غیره بالای شان شده میباشد، معاینات شان عملی و صورت نتیجه آنها داده میشود میت ذریعه قوماندهانی امنیه و یا حکومت غرض معاینه فرستاده میشوند که نتیجه معاینات مذکور يك کمک خیلی سریع با یولیس میشوند. معایناتیکه در طول سال ۳۴ صورت گرفته عبارت از چهل و دو معاینه میباشد .

لا براتوار باکترولوجی نیز تماماً معاینات خون، بلغم و غیره مریضان داخل شفاخانه های آباد، مستورات، زایشگاه ریاست روزنن و خارج شفاخانه ها را نموده اند. بر علاوه در سال ۳۴ يك تعداد میکروب ها را نیز زرع نموده اند که سوشهای آن را از خارج تهیه نموده است .

مقطع‌های مرضی که از شفاخانه‌ها عرض تشخیص امراض فرستاده میشود ذریعۀ لابراتوار انساج از نقطۀ نظر امراض معاینات آن صورت میگیرد چنانچه لابراتوار مذکور را بعضی مقطع‌های یک موزیم ساخته است و یک تعداد دلم‌هایی که طلاب در موقع درس از آنها استفاده میکنند نیز آماده شده است و به تعداد دوسدوسی و چهار معاینه از نقطۀ نظر امراض مختلف نیز نتیجه داده شده است در سال ۱۳۳۴ به علاوه کافرا نسهای که از طرف پروفیسران داخلی و خارجی فاکولتۀ طبی داده شده است، از طرف بعضی نماینده‌های خارجی نیز داده شده که خبرهای آن وقتاً فوقتاً درج‌راید نشر گردیده است. مثلاً کافرا نس‌ها که اکثر کنند اورئیس W.H.O که راجع به صحت و تعلیمات طبی ایراد کرده است. از طرف مک وینی مشاور صحتی W.H.O راجع به تور کلوز، کافرا نس دو نفر جایانی راجع به گندم که کافرا نسهای شان تماماً با نمایش فلم بوده است.

وزیرت‌هایی که در طول سال ۳۴ از طرف نماینده‌های داخلی و خارجی صورت گرفته است:

۱. وزیرت وکلای لوی جرکه که از تماماً لا براتوارها و کتابخانه فاکولتۀ طبی برهنمایی دو کشور طب صورت گرفت، وزیرت انور السادات وزیر دولت مصر، وزیرت جلال‌آباد بولکانین صدراعظم روسیه با هیأت معینی شان، وزیرت روز نامه نیکاران امریکائی، انگلیسی، ایرانی، ایتالیائی وزیرت دو کشور رفق بیگ رئیس سابق فاکولتۀ طبی که برای نامبرده لقب دو کشور افتخاری فاکولتۀ طب داده شده است و نماینده‌های (W. H. O) وزیرت هیأت کلتوری روسی، وزیرت هیأت جغرافیائی انگلیسی. وزیرت دو کشور ستامبر نماینده سازمان صحتی جهان و رئیس یوونتون زاکراب بوکوسلونی.

فاکولتۀ حقوق:

در سال جاری قدم‌های اساسی و مثبتی در تقویه و انکشاف تربیۀ ملی طلاب و همچنین در تعداد اصلاح پروگرام‌های تدریسی برداشته شده است که در تعدیل

پروگرامهای درسی و تربیه ملی و انکشاف ذهنی طلاب نظر به ایجابات ملی و بین‌المللی سعی بیشتر شده است چنانچه برای همین منظور در شروع سال تدریسی چندین جلسه فوق‌العاده استادان فا کولته حقوق تشکیل داده که در آن همدی از فضلا و دانشمندان کشور نیز حضور بهم رسانیده بودند و بعد از مذاکرات طولانی نکات ذیل تصویب و در معرض تطبیق گذاشته شد.

الف- در دو صنف اول فا کولته حقوق مبادی تخصص و مضامینکه خاصه در انکشاف تربیه ملی و شناسائی کشور خدمت کرده بتواند تدریس گردد. نظر به این فیصله در پروگرام تدریسی فا کولته، تدریس مضامین ذیل حتمی و لازمی شناخته شد.

- ۱- تدریس السنه ملی (پنجتو و فارسی) در صنف اول.
- ۲- تدریس تمدن افغانستان و اسلام و سهم افغانستان در تمدن اسلام در صنف دوم.
- ۳- تدریس تمدن غرب در صنف دوم.
- ۴- تدریس سیستم‌های حقوقی افغانستان در صنف دوم.
- ۵- تدریس مضامین اجتماعیات و روحیات در صنف دوم.
- ۶- تدریس مسائل اقتصادی ممالک عقب مانده با شمول یونو در صنف چهارم اقتصادی.

ب- تقسیم طلاب بعد از صنف دوم به شعبات سه گانه اقتصادی، اداری و دیپلوماسی، چون در سالهای گذشته محصلین مجبور بودند تمام مضامین را که در فا کولته حقوق تدریس میکردید فراگیرند و به این ترتیب نمی‌توانستند در ظرف چهار سال تعلیمی در یکی از حقوق سه گانه فوق تخصص حاصل دارند. بنابراین تصویب گردید که بعد از صنف دوم (که در صنف اول و دوم مبادی علوم تخصص و مضامین عمومی تدریس گردد) یعنی در ظرف دو سال اخیر تعلیمی، طلاب به شعبات سه گانه اقتصادی، اداری و دیپلوماسی تقسیم گردیده و حتی-

الوسع سمي بعمل آيد تامحصلين بتوانند قليلاً دريکي از شعبات اختصاصي معلومات کافي حاصل دارند. چنانچه تصاویر فوق در سال ۱۳۳۴ با تمام معنی تطبیق شده و نتایج اطمینان بخش داده است.

فاکولته ساینس :

ریاست فاکولته ساینس با شعبات مربوطه تدریسی آن از قبیل لابراتوارهای بیولوژی و جیولوژی و فزیک و حصه تدریس همین شعب از عمارت خواجه ملا که یک عمارت مناسبی برای فاکولته ساینس نبود به علی آباد به عمارت جدید نقل مکان نموده گرچه عمارت مزکور تا هنوز صورت تکمیل ندارد ولی ریاست فاکولته ساینس کوشش دارد که آنرا به صورت یک عمارت عصری و مکمل و مجهز بسازد و شعبات دیگر خود را از عمارت یو هنتون به اینجا نقل بدهد. چون فاکولته ساینس در نظر دارد پروژه های تعلیمی ترتیب و آنرا وسعت بدهد و سالانه یک عده استادان و اسبستانهای خود را جهت مزید معلومات بخارج بفرستند، به همین منظور از جمله استادان این فاکولته شاغلی داگتر عبدالعظیم را به امریکا و اسبستان بلبل شاه را به المان غربی فرستاده است. /

۲- اینکه فاکولته ساینس یک پروژه مکمل علمی را از نقطه نظر صنعت های تطبیقی در نظر دارد و روی دست گرفته که بخواست خداوند (ج) نتیجه مثبت آن برای مملکت بدست خواهد آمد.

۳- فارغ التحصیلان امساله فاکولته ساینس از حقوق ریاضی و کیمیا دوازده نفر میباشد که ۹ نفر آن را از شق ریاضی و سه نفر آن را از شق کیمیا بخدمت وزارت معارف تقدیم داشته است.

فاکولته ادبیات :

شق تدریسی :

دروس فاکولته طبق پروگرام جدیدیکه در رخصتی سالانه فاکولته از طرف رئیس یوهنخی بمجلس استادان پیشنهاد شد و تصویب رسیده

بود در تمام صنوف تطبیق شد و تا اخیر سال تعلیمی مؤلفانه ادامه یافته و با تمام رسیده. تحولات بزرگیکه توسط پروگرام جدید بمیان آمده ذیل خلاصه میشود:

۱ - تعداد ساعات درسی هفته وار که در تمام صنوف و در هر دوره درسی متفاوت بود در پروگرام جدید متوازن و متعادل گردیده و با ۲۴ ساعت در هفته محدود گردید.

۲ - بعضی دروس با تعداد کمتر ساعات در طول ۴ سال و سه سال پراکنده درس داده میشود. در پروگرام جدید این تقیصه رفع گردید و از پراکندگی و تشویش ذهنی شاگردان جلوگیری کرد. و از طرف دیگر تدریس مضمون را با معنی تر ساخت.

۳ - برای اصلاح نواقص افاده و استفاده محصلین رشته تاریخ و جغرافیه در لسان فارسی و بهت و مضمون املا و انشا و فرائد در صنوف اول و دوم شامل پروگرام ساخته شد. و هم برای شناسائی بکتاب قلمی سابقه و ازدیاد معلومات در رشته خط و تحریر در صنف چهارم مضمونی بنام تاریخچه خط و خط شناسی بصورت مضمون مستقلی شامل پروگرام گردید.

۴ - برای فهم تفسیر و تعبیر جغرافیه و تاریخ مضامینی بحیث متمم و معاون رشته های مذکور بر تریب ذیل در صنوف چهارگانه رشته مذکور شامل پروگرام گردید:

مبادی اقتصاد - مبادی سیاست - مبادی علم اجتماع - مبادی علم فلسفه.

۵ - اصول نوشتن تاریخ و جغرافیه معاً راهنمای مونیوگراف در صنف چهارم بحیث يك مضمون مستقل شناخته شد.

۶ - عوض تاریخ تربیه اصول تربیه در صنف سوم شامل درس گردید.

۷ - توزیع ساعات تاریخ و جغرافیه در صنوف چهارگانه رشته مذکور که بسیار پراکنده بود جهت تنظیم گرفته شده.

۸ - دو نفر استنفانت یکی برای شعبه تاریخ و جغرافیه و دیگری برای

رشته ادبیات که آئینده بتوانند امور تدریس این رشته‌ها را بدوش بگیرند از فارغ التحصیلان سال گذشته گرفته شد و «ولایت» وظایف هم برای آنها ترتیب گردید که طبق آن شروع بکار نمودند.

۹- درین یرو گرام در هر صنف بیش از هفت مضمون درس داده نمیشود البته این بذات خود کمک زیادی در حتم اخذ معلومات مفیدی در مضمون مینماید.

بعد از امتحان سالانه از رشته لسان و ادبیات ده نفر از رشته فارغ و جغرافیه و علوم اجتماعی ۱۴ نفر - فارغ التحصیل گردیدند، که مشتمل بر فارغ التحصیلان دوره هشتم رشته لسان و ادبیات و دوره دوم رشته علوم اجتماعی این فاکولته میباشند.

بر هلاوه در ختم سال يك پلان پنجاهه برای پیشرفت و توسعه این فاکولته از طرف بناغلی انصاری رئیس فاکولته طرح و بعد از موافقه استاد آن بمقام ریاست یوهنتون تقدیم شد، که اگر این پلان تطبیق میشود در توسعه و استحکام علمی مؤسسه پیشرفت مزیدی بعمل خواهد آمد.

در شعبه نشرات فاکولته نیز طبق سال گذشته مجله ادب به اوقات معینه آن نشر گردیده هلاوه بر آن يك اثر استاد بیتاب (علم بیان) نیز طبع وید سترس شاگردان و علاقه مندان گذاشته شده است، و کتب دیگری نیز از قبیل (روانشناسی طفل) ترجمه بناغلی دا کثر انصاری و سر گذشت مدنیّت ترجمه آفای زهما و... بلخ نگارش بناغلی خسته برای طبع آماده و مهیا ساخته شده است، و بکتمداد مونوگرافهای شاگردان نیز برای ارسال بطبع آماده گردیده که با مساعدت مطابع بنشر آنها پرداخته خواهد شد.

در کتابخانه فاکولته ادبیات نیز يك تعداد کتب و رسالات افزوده شده است که کتب مذکور بالغ بر ۳۰۵ جلد میشود و این کتب بر ذخیره کتابخانه افزوده، کتب معتبر و قابل استفاده برای شاگردان و مراجعین آن میباشد.

استخدام و ازدیاد استادان:

برای استخدام پنج نفر استاد لایق در رشته لسان و علوم اجتماعی، پیشنهاد و تدابیری اتخاذ شد که سر از آغاز سال ۱۳۳۵ برای تدریس، از خارج استخدام شود و هم دو نفر از جمله استادان موجود و برای ازدیاد معلومات در زبان شناسی بخارج اعزام شود.

اصلاح عبارات:

در هذ سنه ترمیمات لازمه بعمل آمد و نقشه ها برای تعمیرات آنها مزید تهیه گردیده که با شروع سال آینده مورد اجراء قرار میگیرد.

فاکولته شرعیات:

الف- تعداد فارغان تحصیلانیکه در سال ۱۳۳۴ کامیاب و فراغت حاصل کرده اند ۳۴ نفر.

ب- اجراءات اداری شعبه محاسبه:

این شعبه از مکاتیب رسمی، دفتر معاشات، دفتر مقایسه، تذکره تحقیق، متفرقه، دفتر تحصیلات، دفتر انفرادی، تذکره پیشگی و ارسی کرده است.

ج- اجراءات شعبه لوازم:

این شعبه از مکاتیب رسمی، دفتر جنسی بسم الله تحویلدار، فلام نقشبند تحویلدار، عبدالرسول تحویلدار، شیراز گل معتمد، اجراءات یومی ارزاقی از قبیل تحریر مقبوض و قیدیت جنس داخل مقبوض ها و اجراءات مقبوض اخذ جنسی و ترتیب اسناد خباز و غیره تطبیقات جنسی سر جمع معتمدین و غیره کارهای متفرقه و ارسی نموده است.

دفوائد عامی وزارت

تشکیل:

ع، ج محمد کبیر دیلوم انجیر

وزیر

ع، ص سید احمد شاه

داداری معین

فنی مشاور

دوام مخصوص مدیر

ع، سید محمد مومن ستومان در تپی به حفظ

دفتمیش فنی او مسلکی لوی

مدیریت

لوی مدیر

ع، ص امیر عنایت اللہ حباب در تپی به حفظ

دیل فنی مدیر (۴) رتبه مامور

عضودیر کت دیار (۵) رتبه مامور

ص، یوسف علی کفیل

عضودیر کت دیار (۵) رتبه مامور

ص، عید السلام

ع، ج محمد کبیر دیلوم انجیر

ص، غلام قوت

عضودیر کت دیار (۵) رتبه مامور

ص، محمد انور

ص، سید محمد (۵) رتبه کفیل

ص، ایاز الدین

تشکیل وزارت قوا بدهامه

د کنترول اوسنچس مدیر به (۴) رتبه	مس: عبدالغفار
» » » » (۵) »	.....
» » » » (۵) »	.....
» » » » (۵) »	.....
» » » » (۵) »	.....
» » » » (۵) »	.....

د تعمیراتو لوی مدیریت :

د لوی مدیر کفیل	شاغلی سید برهان الدین
د مرکزی ادارې مدیر (۵) رتبه مامور	آدم خان
د رنگمال باشی لوی مدیر	محمد علی

د لارو لوی مدیریت :

د لوی مدیر کفیل	امیر محمد
د لارو مدیر	غلام جیلانی
د مراقبت مدیر	محمد سلیم

د فنی لوی مدیریت :

د داخلې معاون به (۴) رتبه	غوث الدین متین
د داخلې معاون به (۴) رتبه	.....
د سویل دانچیر قسم به (۴) رتبه	عبدالحمید
د لاسرکود بلاغ او پروژې د ترتیب قسم به (۴) رتبه مامور	شاغلی محمد رضا
د بند وانهارود	.....
د آباد بود تحلیل او تجزی موادو قسم به (۵) »	.....
د سروی قسم به (۴) رتبه مامور	شاغلی سید محمد شاه
» » » » به (۴) »	مسجدی
» » » » به (۵) »	عبد الاحد

د افغانستان کالنی

دېر اوردی اوسنچي قسم (۵) رتبه مامور ښاغلي یار محمد
 » » » » » » » »
 » » » » » » » »
 د تعميرات قسم مدير (۴) » »
 ديوان او پروژي د ترميم قسم (۴) » »
 د » » » » » » » »
 د معراج الدين ديپلوم انجنيير
 د تعميرات (۹) رتبه مامور

د مصالحو د تهیه کولو لوی مدیریت :

لوی مدير
 د تدارکات مدير (۴) رتبه مامور
 د ديپو مدير (۵) » »
 ښاغلي عنايت الله (مروزي)

د بند و اوبو لوی مدیریت :

مدير د (۴) رتبه مامور په حيث
 د بند سراج او بند زنگان فني آمر ع د عبد الباقي

د محاسبی مدیریت :

مدير
 د تحقق مدير (۵) رتبه مامور
 د جنسي مدير » » »
 د مامورينو مدير (۴) » »
 د اوراقو » » »
 ع ښاغلي محمد طاهر په حفظ درتبه
 د عبد الرشيد
 د خواجه فقير احمد
 د محمد عظيم
 د محمد اسلم

فعالیت های اساسی وزارت فواید عامه

در سال ۱۳۴۴

۱ - تنظیم پلان و پروژه .

مهمتر از همه، تنظیم پلان و پروژه . های عام . ا . ل . منفعه است که مهمترین حواشی ملی و اجتماعی ما را از نقطه عمران و آبادی در پنج سال معین میکنند و انجام دادن نیاز مندی های مردم حیاتی و اجتماعی ما را از نقطه ذخیره آب ها ، احداث سده ها و پل های جدید ، اصلاحات معابر قدیمه و دیگر عوامل عمرانی مرتفع میسازد .

مقررات آن در ثانی با اطلاع هموطنان عزیز رسانیده خواهد شد .

۲ - تاسیسی قوماندانی عمومی قوای کار ، وزارت فواید عامه همیشه

از این ناحیه به تکلیف بوده و بنا بر فقدان آن موفق به انجام دادن کار - هائیکه منظور بوده ، نمیشد .

اکنون قوای کار با پلان و پروژه های کلوز وزارت ، همکاری و رهبری

کامل دارد و به عنایت خداوند وزارت میتواند به کمک آن در تطبیق پلان های عمومی خود به مؤفقت های گامیتر برسد .

۳ - کمک های مالی و یولی است که بر طبق دولت به تناسیب کارها در

بودجه وزارت فواید عامه ارزانی فرموده است که برای آن وزارت فواید عامه وسایل کار را از قبیل ماشین آلات ، مواد و مصالح عمرانی ، همچنین استخدام انجمنران و متخصصین خارجی و نیز تربیه عناصر فنی و اداری لایق را میتواند بیش از پیش تهیه نماید .

۴ - تنظیم لایحه کار و تعلیمات نامه آن است که مصارف وزارت فواید عامه

را در امور عمرانی از نقطه نظر حجم و مقدار کارها کنترل نموده افراط و تفریط را برکنار میسازد و تاکنون نظیر آن را نداشته است .

۵ - ترتیب لایحه نرخ ها و مقررات آن است . این نرخ ها عادلانه وضع

شده و تطبیق مقررات آن معادله نرخ ها را حتی الا مکان حفظ میکند .

د افغانستان کالنی

با عرض این تذاکر اینک شرح کارهای سال ۱۳۳۴ فواید عامه :

- ۱- فعالیت تعمیراتی وزارت فواید عامه .
- ۲- د مدیریت های فواید عامه ولایات .
- ۳- د ساختمان وزارت در قسمت سړک جدید تنگی غارو .
- ۴- د فواید ماشین و انسانی وزارت در سړک جدید نورخم - کابل .
- ۵- د ساختمانی مدیریت های فواید عامه ولایات و حکومت اهلی .
- ۶- د عمومی بند و انهار در قسمت بند سراج و بند زنگان فزنی .
- ۷- د مدیریت عمومی فنی در قسمت طرح پلان ها و نقشه ها و سکیج های تعمیراتی و غیره .
- ۸- فعالیت مدیریت عمومی تهیه مصالح قسمت تهیه مواد داخلی و خارجی مورد ضرورت وزارت .
- ۹- فعالیت شق برآوردی مدیریت کنترول و سنجش مدیریت عمومی نفتیش فنی و مسلکی .

فعالیت تعمیراتی وزارت فواید عامه

اول- مدیریت عمومی تعمیرات :

۱- تعمیر مقبره اعلی حضرت شهید (رح):

۱۷۹) مکعب متر

۱- خنک کاری مرمر و کزک

۲- تعمیر قصر بزرگ:

الف - معماری :

۱- پشت کاری ریخته مخلوط چونه و ریک

۲- پلستر کاری چونه و ریک

۳- سبک شانی مرمر مرکز کرمی و اتاق

۴- بار لمان مخلوط سمیت و ریک

۵- فرش خشت سمیتی ذریعه چونه و ریک

(۷۵) مکعب متر

(۲۰۰) متر مربع

۴۰ (۱۷۵) د

۳۰ (۲۲۰) د

۲۸۰ (۲۸۰) د

خلاصه حجم کار سرک جدید تورخم، در گی ولایت مشرقی - خامه کاری، جغل اندازی و پخته کاری سرک معبر و پل ها

نوع کار												
موضوع کار	خامه کاری					جغل اندازی و پخته کاری					پخته کاری معبر و پل ها	
	کندن آراضی ذریعہ بیل و کلنگ	کندن آراضی ذریعہ چیل	سرنگ پراانی ذریعہ ابله دستی	سرنگ پراانی ذریعہ بر مه ماشین	پخته کاری کار شده به طول	جمله انداخته کی سرک به طول	جمله شکستاده شده و هموار شده به طول	جمله طبیعی	کندن تپه باری و پر کساری پل ها	سنگ کاری پخته	خشت کاری	انکاف
سرک تورخم	۷۹۱۳۵۵	۳۶۷۰۸	۲۲۸۰۵	۱۱۸۹۲	۵۲۵۵۰	۲۵۰۰	۷۶۸۶	۷۹۴۷۵	۴۴۷۶۹	۳۹۵۵۱	۴۴۸۹	۸۶۸۹
												۴۶۲

شماره	اسم تعمیرات	تپه باری کندن	سنگ کاری پارچه	خشت پخته	ریگ و جفله پلستر کاری	سیا چونه پلستر کاری	زنده کاری هنگاف	سنگ خشتی سنگ کاری	پوشش بام	خاک کشی	ریگ و چونه کاری شفته جفله دار	ملاحظات
۱	تعمیر کدام قیصار	متر مکعب ۳۹۴/۵۰	متر مکعب ۹۰/۰ -	۰	۰	۰	۰	دانه ۴۵ -	۰	متر مکعب ۳۹۴ -	۰	
۲	» » بلچراغ	۰	متر مکعب ۳۴۰/۰ -	متر مکعب ۲۴۸ -	۰	۰	مربع متر ۲۲۰/۹۰ -	۰	۰	۰	۰	
۳	» » فکاب شرین	۰	۶۶/۰ -	۴۸۰/۰ -	۱۲۳۶ -	۸۹/۰ -	۱۸۰/۰ -	۰	۰	۰	متر مکعب ۵۴ -	
۴	» ادویه زراعت	۶۰/۰ -	۱۴۵/۰	۱۴۰/۰	۰	۰	۹۱/۰ -	۰	۲۲۰ -	۸۳/۰ -	۰	
۵	جمله شد کار شد کی تعمیراتی در سال ۱۳۳۴	۴۵۴/۵۰ -	۴۰۴۱/۰	۸۶۸/۰ -	۱۲۳۶/۰ -	۸۹ -	۴۹۱/۹۰ -	۶۵ -	۲۳۰/۰ -	۴۷۷/۰ -	متر ۵۴ -	

ب- نجاری :

- ۱- کلاکین و دروازه از چوب ارچه (۴۷۰) مربع متر
  - ۲- در پرده دهلیزها (۱۴۰) » » طول
  - ۳- قاب عکس ورق شانی از چوب جوز (۷) عدد
  - ۴- فرش فیچی از چوب ارچه (۱۱۲۰) مربع متر
  - ۵- کلکین های مدور سرامین پوش روی کار- (۳۸) » »
  - از چوب ارچه
  - ۶- پیزاره از چوب جوز اتاق یارلمان (۵۵۰) » »
  - ۷- تزیینات اتاق یارالمان و مربوطات آن (۳۵۰۰) » » طول
- رقم خردی

۳- تعمیر قصر چهلستون :

الف - معماری :

- خشت کاری پخته مخلوط رنگ و چونه (۵۵) متر مکعب
- پلستر کاری چونه و رنگ (۲۰) متر مربع
- سنگ شانی مرمر مخلوط سمنت رنگ (۱۰۵) » »
- کاشیگری ریزی (۲۵) » »
- کرفیز (۴۰) » » بلندی ۴۵
- سنگ شانی (۱۶۵) » مربع
- پیزاره از سنگ گز کک بلند ۲۰ سانتی (۱۲۰) » »
- تسمه سر پیزاره از سنگ گز کک (۱۲۰) » »
- سنگ شانی قابهای دروازه از سنگ مرمر (۱۴۵) متر طول
- کرنیز زیر قاب از سنگ (۳۰) متر »
- شفته - چونه و رنگ زیر سنگ شانی (۱۰۵) » مکعب

ب - نجاری :

- دروازه روی کار و دروازه در آمد جمعا (۲۶) عدد

- دروازه منزل دوم که ورق شانی شد. * (۱) عدد
- قاب تبنګ ورق شانی دروازه های رویکار (۲۲) »
- سور پرده (۳۷) »
- دروازه نیم دوره (ناکوی) (۷) »
- فرش سرد ستک زیر قچی (۲۵۰) مربع متر
- فرش تخته سرفچی (۲۲۰) د »
- خبره های اتاق پارلمان و مربوطات آن از چوب خرا دی (۲۰۵۰) مربع متر
- چفتی های کار آمد اتاق پارلمان د د ارچه (۳۰۳۵) د د
- کولک های چوب ارچه کار آمد اتاق پارلمان (۳۵۰۱) د د
- قاب تبنګ ورق شانی (۳۵۰) د د
- تزیها از چوب جوز برای اتاق پارلمان (۲۰۰) د د
- دروازه های روی کار در آمد (۲۵) د د
- پوشش و نصب آهن چادر اتاق های پارلمان و دهلیزهای آن (۵۰) د د
- کندن خشت کپیریل که عوض آن آهن چادر نصب شده (۳۵۸۰) تخته
- نصب آینه های کمبود اتاق پارلمان و مربوطات آن (۵۰۰) دانه
- ج- رنگ مایه
- منقش کاری و رنگ مایه روغنی اتاق های پارلمان (۵۰۰۰) مربع متر
- سفیده کاری اتاق ها و دهلیزها (۷۵۰۴) د د
- رنگ کرافیک اتاق پارلمان (۲۰۰) د د
- د- وایرنګ کاری
- نصب چراغ یکصد و بیست کروبه سقف اتاق بزرگ پارلمان (۱) عدد
- چراغهای دیواری اتاق پارلمان (۳۰) د
- وایرنګ کاری برق جمعاً (۲۵۰۰) متر طول
- نصب رادیو ترهای اتاق پارلمان (۲۵) عدد

۴ - تعمیر هتل کابل :

الف - معماری :

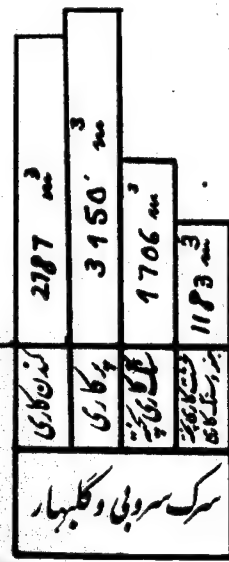
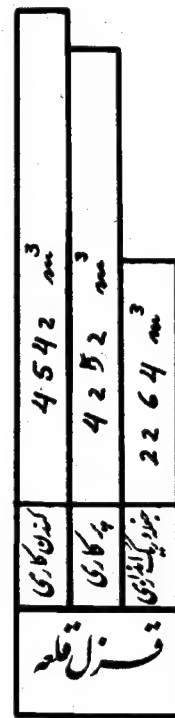
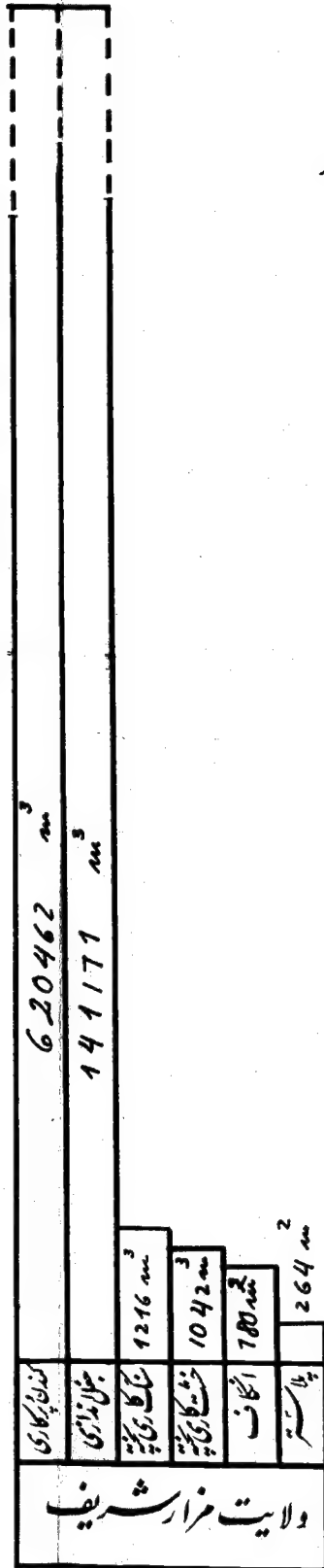
خشت کاری بخته مخلوط رینگ و چونه (۶۷۲) مکعب متر	
پلستر کاری سمنت (۱۷۴) مربع متر	
فرش خشت سمنتی (۵۵) مربع متر	
فرش سنگهای فابریکه حجاری و نجاری (۱۰۰۰) دانه	
سنگ کاری (از سنگ پارچه) (۱۵۰) مکعب متر	

ب - نجاری :

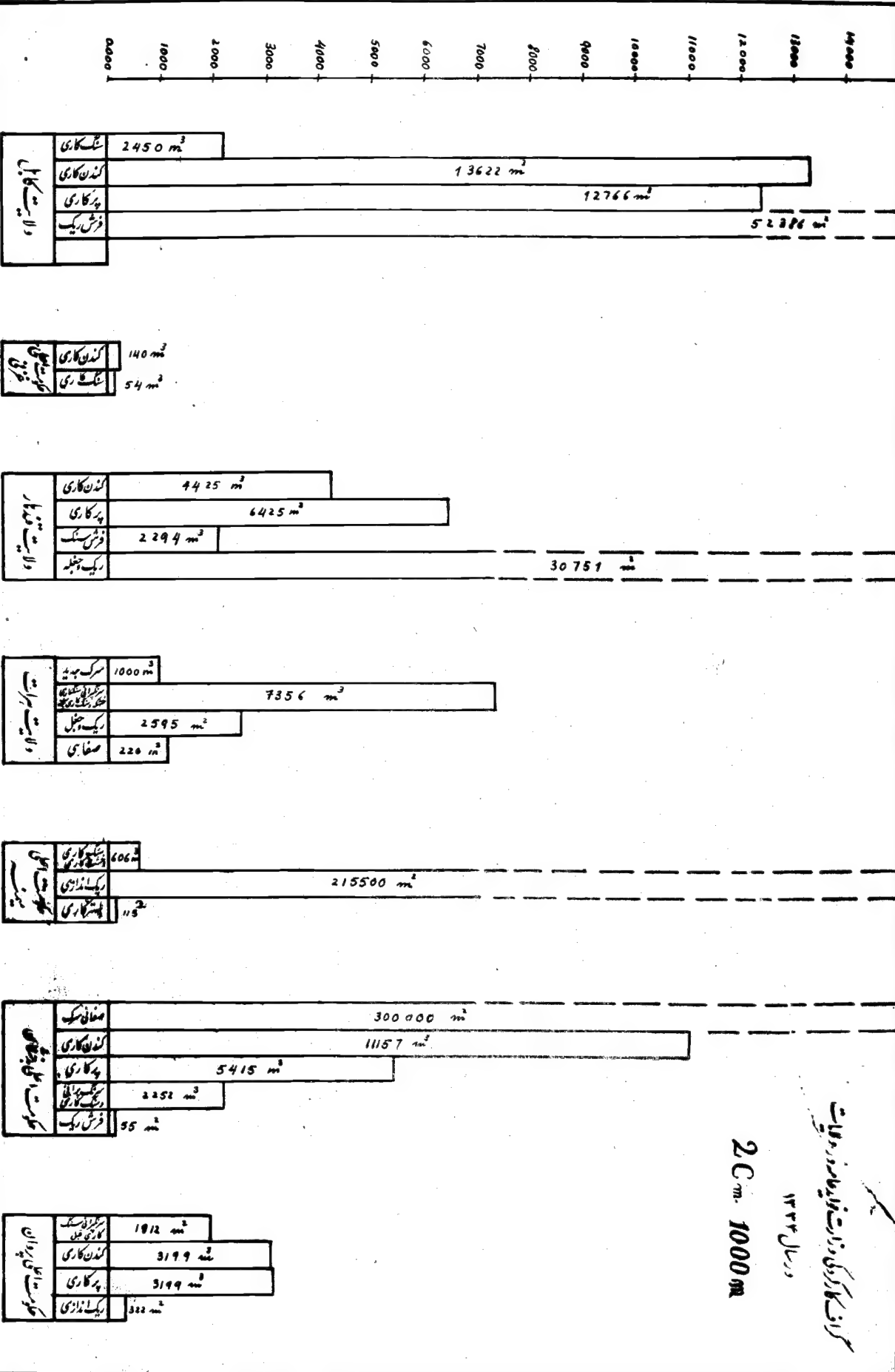
مغروب سنگ کاری (۱۴۷) مکعب متر	
د خشت کاری (۱۴۹) مربع متر	
تخته فرش (۱۳۴۷) مربع متر	
د دستک بندی وسیع (۳۷۸) مربع متر	
پنزاره از چوب ارچه وجوز (۸۵) مربع متر	
خیاباره های چوب خرازی (۲۸۰) مربع متر	
دروازه های روی کار و در آمد (۱۵۵) عدد	
کلاکین های مدور سر آهن پوش (۲۲۰) مربع متر	
(روی کار از چوب ارچه)	
فرش فیچی از چوب ارچه (۲۰۰) مربع متر	
مغروب آهن چیات (۱۱۵۵) مربع متر	
مغروب فیچی شده (۱۱۵۵) مربع متر	
فرش سرستک زیر فیچی (۱۷۰۰) مربع متر	
دروازه منزل دوم که ورق شانی شده (۵۵) مربع متر	
پنزاره ورق شانی (۶۰) مربع متر	
پوشش دستک بندی (۱۵۵۰) مربع متر	
پوشش فیچی (۲۸۵۰) مربع متر	

فرش تخته سر فېچي	(۱۷۰۰) مربع متر
قالب خشت سمېتي	(۸۵) مربع متر
قالب کانکريټ	(۵۲۰) مربع متر
قالب کمر فېز	(۱۸۵) مربع متر
ج - بسته کاري ،	
نل دواني تشاب ها	(۱۱) تشاب
فرش چهار خانه چهار مغزي	(۵۰) مربع متر
فرش چوب ارچه زير چهار خانه فوق	(۵۰) د د
کستاره زينه	(۱۰) د د بلندي ۹۷
قالب کانکريټ	(۳۱) د د
بزاره ورق شاني	(۱۲) د د
کادره اي خانه ورق شاني	(۵۴) د د
قطار وزمه چهار مغزي	(۲۰۰) د د
چهارخانه کچ مالي از چوب ارچه	(۵۰) د د
آهن بوش از آهن با ناوه و کلک سبرو غبر	(۲۶۵) د د
د - نمد مالي وسفيد کاري ،	
نمد مالي وسفيد کاري قسمت داخل و خارج عمارت جمعاً	(۲۵۰۰) مربع متر
۵ - تهدير قصر تپه ناج بيگ :	
الف - معماري ،	
خشت کاري بخته مخلوط ريگه و چونه	(۹۶) مکعب متر
بلستر کاري چونه و ريگه	(۱۳۳) مربع متر
بلستر کاري کچ	(۱۶۰) مربع متر
بلستر کاري سمېت	(۳۵) متر
ب - نجاري ،	
کليکين هاي مدور روی کار سر آهن بوش	
از چوب ارچه	(۶۵) مربع متر

گراف کارکردگی سرسروبی، گلپهار
 قزل قلعه و ولایت فرا شریف
 در سال ۱۳۳۴

10000
 9000
 8000
 7000
 6000
 5000
 4000
 3000
 2000
 1000
 000

گراف کارکردگی وزارت فواید عامه و ولایت
 در سال ۱۳۳۴
 2C m. 1000 m

بزاره از چوب ارچه (۵۴۰۰) متر مربع

قاب تبنسک ورق شانی (۳۵۰) متر مربع

دروازه های رویکار و دروازه درآمد (۲۲۰) متر مربع

فرش فیچی از چوب ارچه (۱۵۰) متر مربع

فرش خشت پخته اتاق های کسخانه (۳۰۰) متر مربع

ج - امور متفرقه :

نصب پراکت های سیخ کول ذریعه سمیت (۱۰۰) عدد

تسکیل آئینه های کعبه (۲۵۰۰) دانه

نصب رادیو ترها (۵۰) عدد

دستک بندی و پوشش تعمیر ارک شاهی (۵۲۰) متر مربع

۶- تعمیر گاراج های فابریکه آقاعلی شمس :

الف - معماری :

خشت کاری پخته مخلوط ریسک و چونه (۴۲۰) مکعب متر

پلستر کاری چونه و ریسک (۲۵۰) متر مربع

پلستر کاری کچ (۴۰۰) متر مربع

ب - نجاری :

دروازه و کامکین فرش چهار خانه کچ مالی جمعا (۳۵۰) متر مربع

سم کچ مالی در ساف (۴۰۰) متر مربع

کسند و شده دستک از چوب چناری (۴۰۰) متر مربع

ج - رنگدالی :

سفید کاری و رنگدالی جمعا (۲۶۰) متر مربع

۷- ترمیمات تعمیر کسخانه :

پلستر کاری چونه و ریسک (۱۵۰) متر مربع

فرش خشت پخته صحن اتاق ها (۶۰) متر مربع

کاه کل کاری کسخانه و تحویلخانه های مدیریت عمومی تهیه مصالح

جمعا (۸۵۰) متر مربع

فعالیټ مدیریت های فواید عامه ولایات

در قسمت تعمیرات

۱- مدیریت فواید عامه ولایت مزار شریف :

تعمیر نشیمن مدیر مخابرات .

تعمیر نشیمن مدیر زراعت .

تعمیر نشیمن شفاخانه مستورات .

تعمیر نشیمن ماموریت مخابرات بلخ .

تعمیر نشیمن ماموریت مخابرات شبرخان .

تعمیر هونل جدید .

ترمیمات لابراتوار شفاخانه ملکی .

کاه کل کاری عمارت احصائیه ، زراعت ، و حرم سرای و کونیه مابین
وسلامخانه ولایت موصوف .

ترمیمات برنده مدیریت مخابرات .

(جمعاً)

سنگ کاری چونه و گیل (۵۴۹) مکعب متر

کندن تپداپ و خاک بر کردن و شفته ذریعه چونه (۳۸۳) مکعب متر

خشت کاری (۳۱۸۳) مکعب متر

پلستر ریگ و چونه (۹۴۹) مربع متر

پوشش ، غوره گیل ، کاه کل و غیره (۴۰۱۴) مربع متر

فرش خشت (۱۱۲۶) مربع متر

پلستر سمنت (۲۴۱) مربع متر

رنگ مالی روغنی (۷۵۴) مربع متر

رنگ مالی آبی (۷۳۰) مربع متر

۲- مدیریت فواید عامه ولایت هرات :

تعمیر جدید دار الحکومت .

ترمیمات عمارت باغ شاهى .
 ترمیمات عمارت شفاخانه ملكى .
 ترمیمات عمارت شفاخانه مستورات .
 (جمعاً)

خشت كارى بنغه و خام ۶۲۳ مكعب متر
 استر كارى وغيره ۸۰ مربع متر
 كاه كل كارى ۲۵۰۰ مربع متر
 رنگه مالى روغنى ۳۲۵ مربع متر

۳- مدیریت فواید عامه ولایت قطغن :

تعمیر محکمه مراغه بغلان .
 تعمیر گسدام قندوز
 تعمیر گسدام تالقان .
 تعمیر گسدام نورین .
 تعمیر تلگرافخانه بیسیم قندوز
 تعمیر تلگرافخانه بیسیم یلغمری
 تعمیر مکتب متوسطه بغلان .

(جمعاً)

سنگه كارى ۵۷۴۴ مكعب متر
 خشت كارى ۵۲۳۸ مكعب متر
 كندن نهداث ۴۴۰۴ مكعب متر
 پلستر چونه و خشت بنغه ۲۱۷۳ مربع متر
 كا نكریت ۲۶ مربع متر
 پوشش غوره كل ۹۱۲ مربع متر
 امور نجارى ۹۲۶ مربع متر
 سفیده كارى ۱۰۰۰ مربع متر

۴- مدیریت فواید عامه حکومت اعلی میمنه :

- تعمیر کسدام قبصار .
  - تعمیر کسدام بلچراغ .
  - تعمیر کسدام تکاب شبرین .
  - تعمیر ادویه خانه دفع آفت زراعتی .
- (جمعاً)

سنگ کاری بخته	(۱۰۴۱) مکعب متر
خشت کاری بخته	(۸۶۸) مکعب متر
شفته و کندن تهداب وغیره	(۹۸۵) مکعب متر
پلستر	(۱۳۲۵) مربع متر
انگاف	(۴۰۰) مربع متر
پوشش غوره گل	(۲۲۰) مربع متر

۵- مدیریت فواید عامه حکومت اعلی غزنی :

- تعمیر شفاخانه ملکی .
  - تعمیر کسدام قره باغ .
  - تعمیر کسدام جغتو .
  - تعمیر ملحقة مدیریت مطبوعات .
  - تعمیر علاقه داری خواجه عمری (رح)
  - تعمیر حکومت اعلی غزنی .
- (جمعاً)

کا انکریت	(۲۶) مربع متر
سنگ کاری بخته	(۳۰۷۶) مکعب متر
خشت کاری بخته	(۱۷۹) مکعب متر
شفته ، کندن تهداب وغیره	(۶۵۷) مکعب متر

کارشعبه معابر

ملاحظات	ریگ اندازی سرک	مجموعه صحیح کار شدگی								شماره و برج		
		خشت کاری		سنگ کاری		سرنگیرانی		جبل کاری		برج	شماره	
		متر	ساقی	متر	ساقی	متر	ساقی	متر	ساقی			
		۹۸	۲۸۹۹	۹۷	۳۴۲	۱۲	۶۸۲	۱۲	۲۸۵	حمل	۱	
		۲۷	۳۲۸۷	۶۲	۲۹۸		۱۷۹	۸۱	۱۲۱	ثور	۲	
	۳۲۲	۰	۲۱۱	۰۰	۶۴				۰	یک یل سه متر در چهار بکار ساخته شده وسرک عمومی ریگ انداخته شده	جوزار	۳
	مکعب ۳۲۲	۲۵	۶۳۹۸	۴۱	۷۰۵	۱۲	۸۶۱	۹۳	۴۰۶	میزان کار		

بلستر	(۷۵۵) مربع متر
انکاف	(۷۲۴) مربع متر
کاه کل و پوشش فوره کل	(۷۵۴۶) مربع متر

۶- مدیریت فواید عامه حکومت اعلی پروان :

تعمیر مکتب بازارک پنجشیر .

تعمیر مکتب اشتر کرام

(جمعاً)

سنگ کاری بسته	(۷۴) مکعب متر
عشت کاری بسته	(۸۸) مکعب متر
کانکریٹ	(۱۴۷) مکعب متر
استر کاری	(۵۷۶) مربع متر
پر کاری	(۵۹۸) مکعب متر
امور نجاری	(۱۰۵) مربع متر

فعالیات در قسمت سرک تنگ غارو

۱- ازیل محمود خان تادمن تنگی غارو :

الف - حجم انواع مختلف کار ذریعه فوای کار :

گندین	۵۰۰/۰۰ متر مکعب
پر کاری	۶۷۵/۰۰ متر مکعب
چقل اندازی	۳۲۰۰/۰۰ متر مکعب

ب- حجم انواع کار ذریعه نیکه داران :

تعدادیل یک یا به دومتره

میزان کل ۴۳۷۵/۰۰ مکعب متر

۲- ازدمن تنگی غارو تا نونل :

الف - حجم انواع مختلف کار شدکی ذریعه فوای کار :

سرنگ پرانی	۴۳۵/۰۰ متر مکعب
------------	-----------------

چپل کاری	۴۲۲/۰۰ متر مکعب
کندن	۱۶۷/۰۰ متر مکعب
پر کاری	۲۴۰۰/۰۰ متر مکعب
خشت کاری	۱۲۰/۰۰ متر مکعب
کا نکریت	۴/۳۲ متر مکعب
هنکاف	۳۸۶/۰۰ متر مربع

ب - حجم انواع کارشدگی ذریعہ تیکه داران :

تغریب دیوار	۴۶۰۷/۰۰ متر مکعب
کندن تهداب دیوار	۱۰۷۰۶/۰۰ متر مکعب
سنگ کاری با مصالح	۲۰۳۲۵/۰۰ متر مکعب
خشت کاری	۲۳/۰۰ متر مکعب
پر کاری	۷۵۰۰/۰۰ متر مکعب
هنکاف	۱۴۷۴/۰۰ متر مکعب
تعداد معبر	۲ معبر

میران کل ۴۸۳۵۹۳۲

۳- از تونل اول تا بل دوم :

الف- حجم انواع مختلف کارشدگی ذریعہ فوای کار :

سرنک پرانی	۱۸۰۰۰/۰۰ متر مکعب
چپل کاری	۱۴۲۰۰/۰۰ متر مکعب
کندن	۴۱۰۰۰/۰۰ متر مکعب
پر کاری	۱۸۰۰۰/۰۰ متر مکعب
سنگ کاری خشک	۵۵۰۰/۰۰ متر مکعب
سنگ کاری با مصالح	۹۰۰۰/۰۰ متر مکعب
خشت کاری	...
کا نکریت	...
چپل اندازی	...
هنکاف	۱۵۰۰/۰۰ متر مربع

ب- حجم انواع کار شدگی تیکه داران :

تخریب دیوار	۰۰۰
کندن تهداب	۰۰۰
سنگ کاری با مصالح	۰۰۰
خشخه کاری	۰۰۰
سنگ کاری خشکه	۰۰۰
پرکاری	۰۰۰
هنگامی	۰۰۰
تعداد پل	۰۰۰
تعداد معبر	۰۰۰

میزان کل ۷۴۵۰۹ ر ۰۰

۴ - از پل دوم تا پل سوم :

الف - حجم انواع مختلف کار شدگی فوای کار :

سرنگ پرانی	۰۰ ر ۶۲۵ متر مکعب
چیل کاری	۰۰ ر ۴۸۶ د د
کندک	۰۰ ر ۳۴۰۰ د د
پرکاری	۰۰ ر ۴۲۵۰ د د
سنگ کاری خشکه	۰۰ ر ۱۲۰۰ د د
سنگ کاری با مصالح	۰۰ ر ۲۸۴۱ د د
خشت کاری	۰۰ ر ۲۸۹ د د
کافکریت	۰۰ ر ۱۶۰ د د
چیل اندازی	۰۰۰
هنگامی	۰۰ ر ۳۰۰ متر مربع

ب - حجم انواع کار شدگی تیکه داران :

تخریب دیوار	۰۰ ر ۱۰۰ متر مکعب
کندن تهداب دیوار	۰۰ ر ۴۲۰ د د
سنگ کاری با مصالح	۰۰ ر ۲۵۰۰ د د
خشت کاری	۰۰۰
سنگ کاری خشکه	۰۰ ر ۸۵۰ د د

پر کاري	۰۰۰
هنکاف	۰۰ ر ۶۵۰ متر مربع
تعداد پل	۰۰ ر ۵ پل
تعداد معبر	۱
ميزان کل	۰۰ ر ۱۸۰۷۱
۵ - ازيل سوم تا سروبي	
الف - حجم انواع مختلف کارشد کي قوای کار	
سرنک پراني	۰۰ ر ۵۰۰۰ متر مکعب
چپل کاري	۰۰ ر ۳۶۰۰ »
کنندن	۰۰ ر ۲۲۶۲۰ »
پر کاري	۰۰ ر ۲۰۰۰ »
خشکه کاري	۰۰۰
سنگ کاري بمصالح	۰۰۰
خشت کاري	۰۰۰
کانکريت	۰۰۰
چپل اندازی	۰۰ ر ۱۶۰۰ »
هنکاف	۰۰۰
ب - حجم انواع کارشد کي نيکه داران	
تخريب ديوار	۰۰ ر ۷۲۰ متر مکعب
کنندن تهداب ديوار	۰۰ ر ۹۰۱۷ »
سنگ کاري بمصالح	۰۰ ر ۱۸۹۷۷ »
خشت کاري	۰۰ ر ۳۰۰ »
سنگ کاري خشکه	۰۰ ر ۱۰۵۰ »
پر کاري	۰۰ ر ۶۷۰۸ »
هنکاف	۰۰ ر ۲۹۱۷ »
تعداد پل	۴ پل
تعداد معبر	۴ معبر
ميزان کل	۰۰ ر ۷۴۵۰۹

[illegible][illegible]

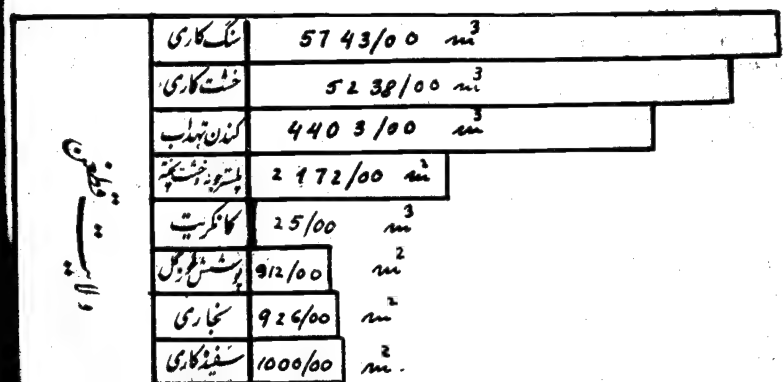
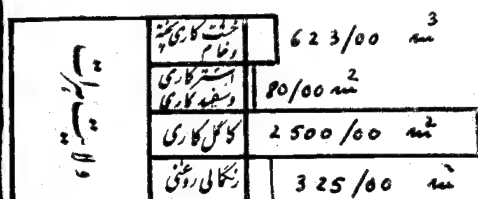
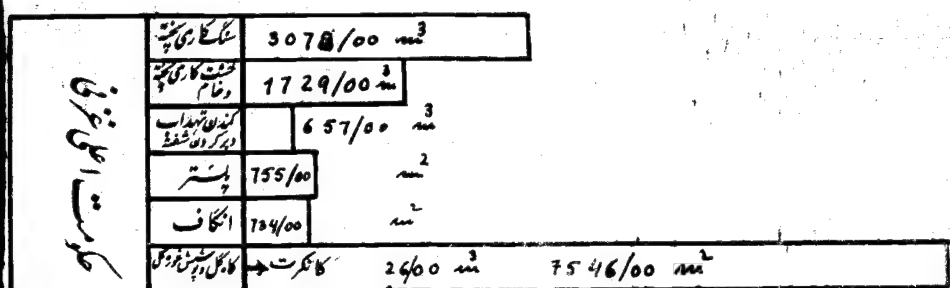
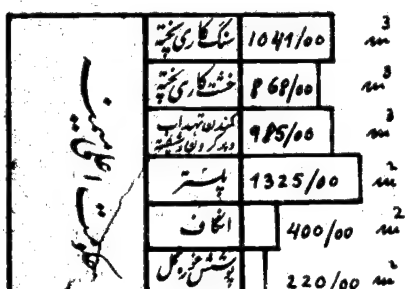
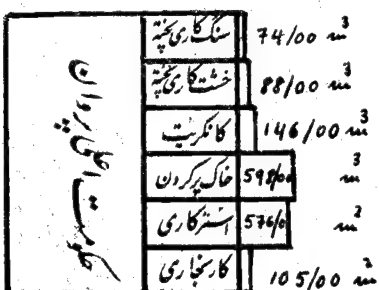
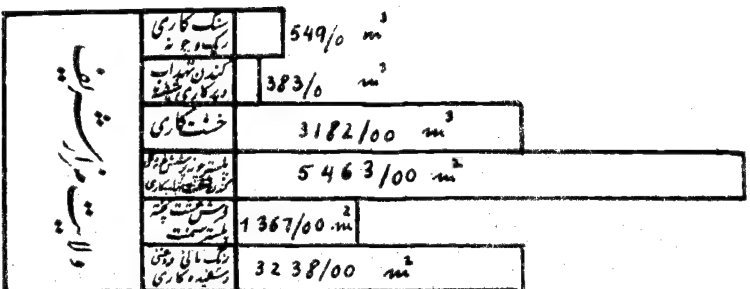
۱۸۸۵	۱۸۸۶	۱۸۸۷	۱۸۸۸	۱۸۸۹	۱۸۹۰	۱۸۹۱	۱۸۹۲	۱۸۹۳	۱۸۹۴	۱۸۹۵	۱۸۹۶	۱۸۹۷	۱۸۹۸	۱۸۹۹	۱۹۰۰	۱۹۰۱	۱۹۰۲	۱۹۰۳	۱۹۰۴	۱۹۰۵	۱۹۰۶	۱۹۰۷	۱۹۰۸	۱۹۰۹	۱۹۱۰	۱۹۱۱	۱۹۱۲	۱۹۱۳	۱۹۱۴	۱۹۱۵	۱۹۱۶	۱۹۱۷	۱۹۱۸	۱۹۱۹	۱۹۲۰	۱۹۲۱	۱۹۲۲	۱۹۲۳	۱۹۲۴	۱۹۲۵	۱۹۲۶	۱۹۲۷	۱۹۲۸	۱۹۲۹	۱۹۳۰	۱۹۳۱	۱۹۳۲	۱۹۳۳	۱۹۳۴	۱۹۳۵	۱۹۳۶	۱۹۳۷	۱۹۳۸	۱۹۳۹	۱۹۴۰	۱۹۴۱	۱۹۴۲	۱۹۴۳	۱۹۴۴	۱۹۴۵	۱۹۴۶	۱۹۴۷	۱۹۴۸	۱۹۴۹	۱۹۵۰	۱۹۵۱	۱۹۵۲	۱۹۵۳	۱۹۵۴	۱۹۵۵	۱۹۵۶	۱۹۵۷	۱۹۵۸	۱۹۵۹	۱۹۶۰	۱۹۶۱	۱۹۶۲	۱۹۶۳	۱۹۶۴	۱۹۶۵	۱۹۶۶	۱۹۶۷	۱۹۶۸	۱۹۶۹	۱۹۷۰	۱۹۷۱	۱۹۷۲	۱۹۷۳	۱۹۷۴	۱۹۷۵	۱۹۷۶	۱۹۷۷	۱۹۷۸	۱۹۷۹	۱۹۸۰	۱۹۸۱	۱۹۸۲	۱۹۸۳	۱۹۸۴	۱۹۸۵	۱۹۸۶	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۹	۱۹۹۰	۱۹۹۱	۱۹۹۲	۱۹۹۳	۱۹۹۴	۱۹۹۵	۱۹۹۶	۱۹۹۷	۱۹۹۸	۱۹۹۹	۲۰۰۰	۲۰۰۱	۲۰۰۲	۲۰۰۳	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰	۲۰۲۱	۲۰۲۲	۲۰۲۳	۲۰۲۴	۲۰۲۵	۲۰۲۶	۲۰۲۷	۲۰۲۸	۲۰۲۹	۲۰۳۰	۲۰۳۱	۲۰۳۲	۲۰۳۳	۲۰۳۴	۲۰۳۵	۲۰۳۶	۲۰۳۷	۲۰۳۸	۲۰۳۹	۲۰۴۰	۲۰۴۱	۲۰۴۲	۲۰۴۳	۲۰۴۴	۲۰۴۵	۲۰۴۶	۲۰۴۷	۲۰۴۸	۲۰۴۹	۲۰۵۰	۲۰۵۱	۲۰۵۲	۲۰۵۳	۲۰۵۴	۲۰۵۵	۲۰۵۶	۲۰۵۷	۲۰۵۸	۲۰۵۹	۲۰۶۰	۲۰۶۱	۲۰۶۲	۲۰۶۳	۲۰۶۴	۲۰۶۵	۲۰۶۶	۲۰۶۷	۲۰۶۸	۲۰۶۹	۲۰۷۰	۲۰۷۱	۲۰۷۲	۲۰۷۳	۲۰۷۴	۲۰۷۵	۲۰۷۶	۲۰۷۷	۲۰۷۸	۲۰۷۹	۲۰۸۰	۲۰۸۱	۲۰۸۲	۲۰۸۳	۲۰۸۴	۲۰۸۵	۲۰۸۶	۲۰۸۷	۲۰۸۸	۲۰۸۹	۲۰۹۰	۲۰۹۱	۲۰۹۲	۲۰۹۳	۲۰۹۴	۲۰۹۵	۲۰۹۶	۲۰۹۷	۲۰۹۸	۲۰۹۹	۲۱۰۰	۲۱۰۱	۲۱۰۲	۲۱۰۳	۲۱۰۴	۲۱۰۵	۲۱۰۶	۲۱۰۷	۲۱۰۸	۲۱۰۹	۲۱۱۰	۲۱۱۱	۲۱۱۲	۲۱۱۳	۲۱۱۴	۲۱۱۵	۲۱۱۶	۲۱۱۷	۲۱۱۸	۲۱۱۹	۲۱۲۰	۲۱۲۱	۲۱۲۲	۲۱۲۳	۲۱۲۴	۲۱۲۵	۲۱۲۶	۲۱۲۷	۲۱۲۸	۲۱۲۹	۲۱۳۰	۲۱۳۱	۲۱۳۲	۲۱۳۳	۲۱۳۴	۲۱۳۵	۲۱۳۶	۲۱۳۷	۲۱۳۸	۲۱۳۹	۲۱۴۰	۲۱۴۱	۲۱۴۲	۲۱۴۳	۲۱۴۴	۲۱۴۵	۲۱۴۶	۲۱۴۷	۲۱۴۸	۲۱۴۹	۲۱۵۰	۲۱۵۱	۲۱۵۲	۲۱۵۳	۲۱۵۴	۲۱۵۵	۲۱۵۶	۲۱۵۷	۲۱۵۸	۲۱۵۹	۲۱۶۰	۲۱۶۱	۲۱۶۲	۲۱۶۳	۲۱۶۴	۲۱۶۵	۲۱۶۶	۲۱۶۷	۲۱۶۸	۲۱۶۹	۲۱۷۰	۲۱۷۱	۲۱۷۲	۲۱۷۳	۲۱۷۴	۲۱۷۵	۲۱۷۶
------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

مفتاح : اسرار و اسرار

[illegible]

گراف کر دی تمہیں سرات ولایت در سال ۱۳۳۴

2 cm : 1000 m

۲- مدیریت فواید عامه ولایت کابل :

معابرین مربوط فواید عامه ولایت کابل به همکاری موترهای وزارت،

امور ذیل را انجام نموده اند:

ترمیم سرك وجفله اندازی -

۱- از کوتل يك انگه الى آب دبلې سرك مشرقی (سرك کوتل لته بند)

(ریگ و جفله) (سنگ کاری) (کندن جویچه ها و پر نمودن سیل برها)

(۴۷۰) مکعب متر - (۴۸۶) مکعب متر - جمعاً (۴۶۷۹) مکعب متر

ترمیم سرك وجفله اندازی :

۲- از حصه اول سرچشمه سروبی الى کوتل خشك (سرك اسبق سمت مشرقی)

(ریگ و جفله) (سنگ کاری کندن) (جویچه ها و پر نمودن سیل برها)

(۱۸۸۰) مکعب متر - (۸۶) مکعب متر - جمعاً (۸۵۵) مکعب متر

ترمیم سرك وجفله اندازی -

۳- از حصه يکه توت الى دهن تنگی غار و :

(ریگ و جفله) (سنگ کاری) (کندن جویچه ها و پرکاری سیل برها)

(۳۱۵۶) مکعب متر - (۳۸۵) مکعب متر - جمعاً (۲۹۳۴) مکعب متر

ترمیم سرك وجفله اندازی :

۴- از حصه يل سوخته مهتاب قلعه الى خاك خیر سرك مغربی :

(ریگ و جفله) (سنگ کاری) (کندن جویچه ها و پرکاری سیل برها)

(۱۳۱۴۰) مکعب متر - (۴۸۵) مکعب متر - جمعاً (۴۹۳۵) مکعب متر

۵- ترمیم يل شیخ آباد. (سنگ پارچه) (سمنت) (چونه) (ریگ)

(۵۶) مکعب متر - (۴۶) بوری - (۴۶۰) خرور - (۱۵) مکعب متر

۶- رېښه اندازی و ترمیم سرک از حصه افشار نا نکچی الی پل فرغه ،
(جفله اندازی) (سنگ کاری) (کندن جویچه ها و پرکاری سبل برها)
(۵۳۷۰) مکعب متر - (۵۰) مکعب متر - جمعا^۲ (۱۱۳۷) مکعب متر
ترمیم سرک و جفله اندازی ،

۷- ینی حصار الی کوتل تیره سمت جنوبی ،
(جفله و رېښه) (سنگ کاری) (کندن جویچه ها و پرکاری سبل برها)
(۱۲۳۴۵) مکعب متر - (۴۶۵) مکعب متر - جمعا^۲ (۵۳۹۰) مکعب متر
۸- ترمیمات سرک از دارالامان و اتالی کوتی والا حضرت سپه سالار
غازی (سرک گلپاغ) ،

(رېښه و جفله) (سنگ کاری) (کندن جویچه ها و پرکاری سبل برها)
(۶۰۰) مکعب متر - (۴۰) مکعب متر - جمعا^۲ (۱۱۰) مکعب متر
۹- ترمیم سرک از پل هلم لهو گردالی کلی خیل وردک (که بسرک لین مقرب
وصل میشود) ،

(رېښه و جفله) (سنگ کاری) (کندن جویچه ها و پرکاری سبل برها)
(۲۸۷۵) مکعب متر - (۸۰) مکعب متر - جمعا^۲ (۱۱۲۱) مکعب متر
۱۰- ترمیم سرک ده کپیک الی سوسنگ سرک شمالی ،

(رېښه و جفله) (سنگ کاری) (کندن جویچه ها و پرکاری سبل برها)
(۸۴۲۰) مکعب متر - (۲۸۰) مکعب متر - جمعا^۲ (۴۲۱۷) مکعب متر

۳- مدیریت فواید عامه ولایت قندهار :

۱- ترمیمات و رېښه و جفله اندازی لین هومی قلات ،

(ریگه و جفله اندازی) (فرش سنگ) (پرکاری) (کندن کاری)
(۳۰۷۵۱) مربع متر (۲۲۹۴) مکعب متر (۶۴۲۵) مکعب متر (۴۴۲۵) مکعب متر -

۴- مدیریت فواید عامه ولایت هرات:

شعبه معابر

الف- ترمیمات سړک لین شین دند

۱- خامه کاری بطول ۱۶۹ کیلو متر دو مراتبه

۲- جفله اندازی و ریگه اندازی و سنگه کاری سیل برها جمعا (۳۱۰)

مکعب میر

ب- تعمیر یل بک کمانه این مذکور

۱- سنگه کاری پایه ها یل و غیره آن جمعا (۳۶۴) مکعب متر

۲- خشت کاری کمان یل (۲۵) » »

ج- تهیه مواد برای پلچک های لین مذکوره

۱- خشت پخته ۷۰۰۰۰ قالب

۲- چونه ۲۰ خروار

۳- خشت خام بالای داش ۱۰۰۰۰ قالب

د- ترمیمات سړک لین اوبه

۱- خامه کاری بطول ۴۶۲ کیلو متر دو مراتبه

۲- پرکاری سیل برها ۳۵۰ مکعب متر ذریعه سنگه کاری خشکه

ه- تهیه مواد برای ساختمان یل شیر خاج

۱- سنگه پارچه ۲۰۰ مکعب متر

۲- ریگه و سنگه چونه جمعا ۱۴۰ د »

۶- اعمار جای ره ایش برای عمله کار و تحویلخانه ذریعه عمله معابر پنج باب

و- ترمیمات لین بادغیسات

۱- خامه کاری سړک بطول ۳۴۱ کیلو متر دو مراتبه

۸۰۰ مکعب متر

» » ۹۶۰

۲- پرکاری شپله ها به سنگ و جفله

۳- ریکه اندازی و جفله اندازی

ز- ترمیمات سرک لین بادغیسات از راه بسته لاق و ساختمان سرک

جدید دران:

۱۲۸ کیلومتر دومراتبه

۷۰۰ مکعب متر

» » ۱۰۰۰

» » ۲۳۰

» » ۷۰

۱- خامه کاری سرک بطول

۲- عریض ساختن سرک مذکور

۳- ساختمان سرک جدید

۴- ریکه ریزی و جفله اندازی

۵- سرنگ پرانی و جیل کاری

ح- ترمیمات سرک لین تورغندی:

۱۲۰ کیلومتر دومراتبه

۱۳۸۰ مکعب متر

» » ۷۴۰

» » ۱۹۷۰

» » ۱۱۰

۱- خامه کاری سرک بطول

۲- پرکاری شپله آب برده ذریعه سنگ

۳- جفله اندازی و ریکه اندازی

۴- عریض ساختن سرک

۵- سرنگ پرانی و جیل کاری

ط- ترمیمات سرک لین غوریان:

۳۳ کیلومتر دومراتبه

۲۰۰ مکعب متر

» » ۸۰

» » ۱۰۰

۱- خامه کاری سرک بطول

۲- پرکاری شپله آب برده

۳- عریض ساختن سرک

۴- ساختمان سرک جدید

ی- تهیه مواد برای پخته کاری سرک اسلام قلعه:

۱۲۰۰ مکعب متر

» » ۸۰۰

۱- آوردن سنگ از مسافت (۶) کیلو متر

۲- ریکه از مسافت (۲۴) » »

حجم کار پخته کاری پلها و معبرها - پلیچکا - آبروهای سرک تورخیم در سال ۱۳۳۴

نوع کار					فاصله	اسم فاعل کار
کانگریت	هیگای فنکاری	خشت کاری	سنگهای کاری	کندن تپه آب پرکاری عقب پلها		
۲۱۰	۶۳۰	۱۰۹	۸۱۲۴	۹۵۲۶	الف	۱- منل خان تپکه دار
—	۶۶۳	۴۹۲	۴۳۰۴	۴۴۶۴		۲- امیر محمد
۱۲۹	۱۴۸۵	۷۳۶	۴۴۲۱	۹۰۲۱		۳- محمد کبیر
۱۱۸	۲۴۵۱	۱۰۷۷	۶۷۷۹	۸۳۷۶		۴- حاجی عبد الرحیم تپکه دار
—	۴۰۱	۹۰	۵۳۸	۵۱۹		۵- عبد الکبریم
—	۱۶۲	۵۲	۲۵۰	۱۲۳		۶- غلام حضرت
—	—	—	۳۱۰	۲۹۴		۷- تاج کل
—	۹۲	۳۸	۵۰۲	۵۵۲		۸- عبد الغفور
—	۶۲۵	۲۴۰	۸۰۰	۹۱۸		۹- عزیز الله
—	—	—	۱۳۰	۱۴۰		۱۰- عبد الرحمن
—	۱۴۰	—	۳۰۰	۴۸۳		۱۱- محمد گل
—	—	۲۶۵	۱۴۲۱	۲۷۸۰		۱۲- فیاض - لفسر اردای پلهمسای سر کنندو بابا
—	۱۰۳۰	۶۷۰	۵۸۴۱	۲۷۸۷		ب کارامانی دریل های چوده کلی این ورگی
۴۶۲	۷۶۶۹	۳۸۱۹	۳۳۷۱۰	۴۰۹۸۲		

حجم پخته کاری سرک جدید دکه و تورخیم

در سال ۱۳۳۴

نوع کار					کیلومتر	اسم فاعل کار
کندن سنگی ذریعه برمه ماشین	کندن سنگی ذریعه برمه دستی	کندن سرک ذریعه چیل	کندن اراضی ذریعه بیل و کلد			
۵۹۴۶	۸۷۷۵	۹۷۷۰	۱۴۸۶۸۹	۳۵/۲۰۰-۰/۵۰۰	الف و منل خان تپکه دار	۱- —
—	—	۱۴۰۰	۲۷۵۶۸	»		۲- —
—	—	—	—	»		
—	—	—	—	»	ب: افراد فوای کار	۱- —
—	—	—	—	»		۲- —
—	—	—	—	»		

حجم کار سرك مذکور :

- ۱- سنگ کاری ۷۳۰ مكعب متر
- ۲- جفله اندازی و ریك اندازی بالای آن ۴۸۵ مكعب متر
- ۳- خاک اندازی دوطرف سرك ۳۶۰ » »

(۴) مدیریت فواید عامه حاكمومت اعلی میمنه :

شعبه معابر فواید عامه میمنه بانجام امور ذیل قایل شده اند :

- ۱- ترمیم سرك و پلها و پلچك های عرض سرك از دشت نور الی حد بخشی اندخوی جمعا (۷۸۸۸۰) مربع متر .
- ۲- ترمیمات سرك ویل و پلچك ها الی حد بخشی هرات « جمعا » (۱۳۶۶۲۰) مربع متر الی دشت نور .

(۵) مدیریت فواید عامه حاكمومت اعلی بدخشان :

همه معابر فواید عامه بدخشان باجرای امور آنی الذکر مؤفق

شده توانسته اند :

- ۱- صفایی سرك های مربوط جمعا (۳۰۰۰۰۰) مربع متر :
- ۲- کارکشدن سركه » » » (۱۱۱۵۷) مكعب متر .
- ۳- یز کاری » » » (۵۴۱۰) » » .
- ۴- سرنك پرانی و سنگ کاری مربوط جمعا (۲۲۵۲) » » .

(۶) مدیریت فواید عامه حاكمومت اعلی پروان :

(۱) ترمیم سرك از دو آب میخ زرین الی حاجر :

- ۱- سرنك پرانی ۸۶۱ - مكعب متر .
- ۲- سنگ کاری ۶۴۱ - » » .
- ۳- جبل کاری ۴۰۷ - » » .
- ۴- خامه کاری ۶۱۸۷ - » » .
- (۲) ریك اندازی سرك عمومی ۳۲۲ - » » .

(۳) تعمیر يك پل سه متره در چهاربككار

(۷) مدیریت فواید عامه حکومت اعلیٰ غزنی :

در سال ۱۳۳۴ به ساختن پل های آبی الذکر موفق شده اند :

- ۱ - پل اول آچو
- ۲ - د سوم »
- ۳ - پلچک آچو
- ۴ - پل عسکر کوت
- ۵ - پل خرخشه
- ۶ - پل مالک

حجم کار پل های مذکور :

- ۱ الف معماری و ۱ - کندن کاری (۱۴۶) مکعب متر .
- ۲ - سنگ کاری (۶۳۰) » » .
- ۳ انکاف (۶۸) مربع » .
- ۴ - پر کاری جفل (۲۴) مکعب » .

ب نجاری :

- ۱ - چوب چناری به سایر مختلف (۷۸) دا نه
- ۲ - امور نجاری متفرقه آن جمعا (۱۱۰) مربع متر

فعالیت مدیریت عمومی بند وانهار

بندها :

- ۱ - بند سراج، گرچه بخته کاری دیوار بند سراج، در اخیر سال ۱۳۳۳ به پایه تکمیل رسیده و در ۱۳۳۴ زمین های خار و لامزروع تحت بند را که از سالان دراز خشک و لامزروع و بی آب مانده بود، دوباره آبیاری و سر سبز نموده است و فقط بعضی کارهای که عبارت از پرکاری خاک پیش روی دیوار جدید بند و هنگاف کاری و غیره کارهای تزیناتی و یک اندازه توسعه دادن پرچا به بند که باید قرار نظریه فنی بعرض ۳۰ متر عرض

ساخته شود، اجراء شده البته کار باقیمانده پرچابه بند اگر خواست خدا (ج) باشد، در سال ۱۳۳۵ تکمیل خواهد شد.

حجم کار سال ۱۳۳۴ ازینقرار است :

- ۱- کانکریت ریزی (۳۰۰) مکعب متر
- ۲- سنگ کاری پخته (۱۸۷) مکعب متر
- ۳- پرکاری خاک پیشروی بند (۳۴۱۲) مکعب متر
- ۴- کندن کاری مجرای پیشروی والها (۶۰) مکعب متر
- ۵- انکاف کاری عقب بند (۴۰۰۰) مربع متر
- ۶- سنگ پارچه فرش روی سلامی کاسه بند (۱۱۰۰) مربع متر
- ۷- سرنک پرانی پرچابه بند (۶۰۰) مکعب متر
- ۸- شستن و پاک کردن روی دیوار بند (۱۰۰۰) مربع متر

۲- بند زنگان :

بند زنگان که در فاصله (۲) کیلو متری جانب شرق شهر غزنی واقع است در سال ۱۳۱۱ از طرف وزارت تجارت ذریعه مستر کریمه المانی کار آن شروع گردیده و تا ۱۳۱۸ جریان داشت بعد نسبت اختلافات نظریه مهندسين کار بند مذکور معطل شده بود در سال ۱۳۳۳ از یکطرف کار تکمیل بند سراج را بدست گرفته از جانب دیگر مشکلات فنی بند زنگان تحت مطالعه اشخاص فنی قرار داده شد.

پس از رفع مشکلات مذکور پروگرام تکمیل بند مذکور مرتب و طوریکه در جمله کارهای وزارت فواید عامه بناغلی عبدال حکیم وزیر سابق فواید عامه ذریعه کابل رادیو بیان نموده بودند، اینک به توفیق خداوند (ج) کار باقیمانده آن تکمیل گردیده و طرف استفاده قرار داده شده است.

ظرفیت کاسه بند مذکور تقریباً یک میلیون دوشده هزار مکعب متر آب را کنجایش داشته و زمینهای که از سالیان دراز بواسطه خرابی بند خار و لامزروع مانده بود تقریباً (۲۰۰۰) جریب زمین آنرا دوباره سرسبز ساخته است.

- تنها کار وسعت دادن پر چا به و هنگاف کاری آن نسبت سردی هوا
برای سال ۱۳۳۵ معطل و انشا الله بسال مذکور انجام میگردد.
- ۱- حجم کار سال ۱۳۳۴ ازینقرار است.
  - ۱- سرنگ یرانی (۲۵۰) مکعب متر
  - ۲- کندن کاری (۲۲۷) مکعب متر
  - ۳- هنگاف کاری (۱۰۴۰) مربع متر
  - ۴- پاک کردن و شستن روی دیوار بند (۱۰۰۸) مربع متر
  - ۵- پخته کاری دیوار بند (۴۰۴۴) مکعب متر

مدیریت عمومی فنی

الف - طرح پلان و نقشه های مقدماتی و اساسی ، پلان های ساختمانی
و غیره مثل پلان آب رسانی ، تسخین و تنویر قمریة تاج بیگ ، مهمانخانه
جدید هوتل کابل و ترتیب اندازه های کار و نظارت کار مذکور توسط
مستر مندل و مهندس تعمیراتی وزارت .

همچنان نقشه های مقدماتی میدان طیاره قندهار - وړك شاب تریفك
توسعة عمارت مترو لوژی - مسجد پل خشتی - تجدید پلان های ساختمانی
موجوده جلال آباد توسط مهندس مذکور انجام شده .

۲- مستر بروکمن مهندس تعمیراتی نقشه های مقدماتی عمارت پوستخانه
لیلیه هلی آباد - بانک زراعتی تعمیر جدید - وزارت خارجه ، چهل ستون
مهمانخانه صدارت و پولی کلنیک و غیره را ترتیب داده علاوه نقشه های
مرتبه مهندسین افغانی کنترول و در صورت لزوم اصلاح نموده است .

ب - لوائیح معا برو تعمیراتی را با موازی (۱۴۵۱) ورق برآوردهای
اول مربوطه دواير مملکتی و مؤسسات ترتیب و بمرجعاتش تفویض داشته است .
ج - موازی دو هزار و چهار صد و یازده قطعه نقشه تعمیرات دواير
مملکتی را نظر به خواهش شان کاپی و رسماً برراجعش تفویض نموده .

مدیریت عمومی تهیه مصالح

الف- اشعه داخله :

این شعبه در ظرف سال ۳۴، سامان اموال و مصالح مایحتاج تعمیرات ذیل را
ذو اختیارات معنوی و فواید عامه، مدیریت گروه (ه) (جاسبه مالی و نمائنده
ریاست، خریداری و بدسترس شعبات تعمیراتی گذاشته است :

- ۱- مایحتاج تعمیر قصر بزرگ دارالامان
- ۲- تاج بیک
- ۳- چهلستون
- ۴- کراچهای آقا علی شمس
- ۵- مقبره اعلیحضرت شهید
- ۶- انومات
- ۷- هتل کابل
- ۸- مهمانخانه جدید دولتی
- ۹- قصر صد ارت
- ۱۰- فاکولته ساینس
- ۱۱- مدیریت حفظ و مرقت و معا بر
- ۱۲- سرکهای مطا بر
- ۱۳- فوای کار تنگی غارو
- ۱۴- عمومی میخانه یکی

ب- شعبه داشها :

شعبه داشها در سال ۳۴ حسب ذیل مواد تعمیراتی تهیه و بدسترس
شعبات مربوط آن گذاشته است :

برای تعمیر مقبره اعلیحضرت شهید (رح) - برای تعمیر هتل کابل، برای
تعمیر کاراچهای فابریکه آقا علی شمس، برای تعمیر قصر تاج بیک، برای تعمیر

اتومات ، برای مدیریت سرکهای معابر ، برای قطعات کار تنگه فارو ،
جمعا ۶۲۲۰۰۰ قالب خشت پخته ، ۲۵۳۳۹۱۶۰ خروارچونه کلوخه ، ۱۲۷
خروار کج پخته ، تهیه نموده است .

ج- شعبه خارجه :

۱- تهیه سامان توپوگرافی رابه نمایندگی افغانی درلندن و هندوستان
فرمایش داده است .

۲- تهیه پلاستیک کارآمد تعمیر هتل کابل رابه نمایندگی افغانی
درنیویارک فرمایش داده است .

۳- لینو لیوم کارآمد تعمیر هتل کابل را به سلسله ریاست تهیه بمرجش
فرمایش داده است .

۴- تهیه لینو لیوم کارآمد تعمیر اتومات کابل رابه سلسله ریاست تهیه
بمرجش فرمایش داده است .

۵- تهیه مواد منفلقه و محترقه کارآمد وزارت رابه سلسله ریاست تهیه
بمرجش فرمایش داده است .

۶- تهیه سامان کارآمد فورتاج بیک رابه سلسله ریاست تهیه بمرجش
فرمایش داده است .

مدیریت عمومی تفتیش فنی و مسلکی

آمورسنجش و کنترل برآورد های کار شده :

مدیریت کنترل و سنجش مدیریت عمومی تفتیش فنی و مسلکی درسال
۱۳۳۴ موازی یک هزار و هشتاد و پنج ورق برآورد را بعد سنجش و کنترل
به مراجع مربوطه آنکه حاوی از مبلغ (شش میلیون نه صد و شصت و هشت
هزار و پنجاه و چهار و نه افغانی و چهل و چهار پول) میشود رسماً
فرستاده است .

د ملی اقتصاد وزارت

تشکیل :

ع.ج عبداللہ «عبدالرحیم زی»

د وزارت کفیل

معین

د قلم مخصوص مدیریت :

س. عبدالرحیم «غفوری»

مدیر په (۴) رتبه

مامور په (۸) رتبه یو تن

» » (۹) » »

د تجارتی ریاست :

ع. محمد سرور کفیل

رئیس په (۲) رتبه

ع. عبدالحکیم

د بازارو د مراقبت لوی مدیر

د نرخو د تعیین مدیریت :

س. عبدالستار کفیل

مدیر په (۵) رتبه

مامور » (۷) » یو تن

» » (۹) » »

» » (۱۰) » »

د نرخو د مراقبت مدیریت :

س. عبدالقدوس

مدیر په (۵) رتبه

مامور » (۷) » یو تن

د افغانستان کالنی

ماموریه (۹) رتبه یون

» » (۱۱) » »

دخارجی تجارت لوی مدیریت:

ع حبیب الله

لوی مدیر په (۳) رتبه

.....

دسرمايه گذاري مدیریت په (۵) رتبه

» » مامور » (۷) » یون

» » » (۱۱) » »

دواردات اوصا درات مدیریت:

مدیر په (۴) رتبه ص عبدالودود دصا پر»

مامور » (۶) » یون

» » (۷) » دوه تنه

دجواز نامی مدیریت:

مدیر په (۵) رتبه ص محمد سرور د لودین»

مامور » (۷) » یون

» » (۹) » »

» » (۱۱) » »

دندارتون خانګه :

مامور په (۶) رتبه یون

» » (۸) » »

» » (۹) » »

تشکیل وزارت اقتصاد

د داخلی تجارت لوی مدیریت :

لوی مدیر به (۳) رتبه ع غلام محمد «وفا»

د قوانینو مدیریت :

مدیر به (۵) رتبه

مامور د (۷) د یوتن

» د (۹) »

د ستندر دینا سیون مدیریت :

مدیر به (۵) رتبه ص کلپهار کفیل

مامور د (۷) د یوتن

» د (۱۰) د دو ۰ تنه

د مؤ سساتو مدیریت :

مدیر به (۴) رتبه ص امان الله «رسول» کفیل

مامور د (۶) د یوتن

» د (۸) »

» د (۹) »

» د (۱۱) »

د تجارت د اتاقو مدیریت :

مدیر به (۴) رتبه ص عبدالصمد

مامور د (۷) د یوتن

» د (۹) »

» د (۱۱) »

د داخلي او خارجي نمايندگانو مدیریت :

مدیر په (۴) رتبه ص محمد رسول دیونسي »
داخلي خانګه ،

مامور په (۸) رتبه یوتن

» په (۱۰) »
خارجي خانګه ،

مامور په (۸) رتبه یوتن

» » (۱۰) »

د پلان او پروژې ریاست :

رئیس په (۲) رتبه ع ص عبد الوهاب کفیل

د مراقبو مدیریت :

مدیر په (۴) رتبه ص فقیر احمد کفیل

مامور په (۶) » دو تنه

» » (۷) »

» » (۹) »

» » (۱۱) »

د تدقیق او مطالعا نو مدیریت :

مدیر په (۵) رتبه ص محمد علی «امیر» کفیل

مامور » (۶) » یوتن

» » (۷) » دو تنه

» » (۱۰) » یوتن

د احصائی مدیریت :

مدیر په (۵) رتبه
لمړی څانګه،
س محمد هارف «غوثی» کفیل

مامور په (۶) رتبه یونن
» (۸) »

» (۹) »
» (۱۰) »

دوهم څانګه،

مامور په (۶) رتبه یونن
» (۸) »

» (۹) »
» (۱۰) »

دریم څانګه،

مامور په (۶) رتبه یونن
» (۸) »

» (۹) »
» (۱۰) »

دتمیز ګز څانګه،

مامور په (۶) رتبه دوه تنه
» (۸) »

» (۹) یونن
» (۱۰) دوه تنه

دارتباط، ترتیب او توحید مدیریت:

مدیر په (۴) رتبه
لمړی څانګه،
ص محمد موسی «خداداد»

مامور په (۷) رتبه یونن

مامور په (۹) رتبه یون

» » (۱۱) » »

دوهم څانګه،

مامور په (۷) رتبه یون

» » (۹) » »

» » (۱۱) » »

دریم څانګه،

مامور په (۶) رتبه یون

» » (۸) » »

» » (۱۰) » »

څلرم څانګه،

مامور په (۶) رتبه یون

» » (۸) » »

» » (۱۰) » »

د تفتیش لوی مدیریت :

مدیر په (۳) رتبه ع عبدالکریم

غړی په (۴) » س ، میر حلیم الدین

» » (۴) » س میر محمد افضل

» » (۵) » س محمد حسین

» » (۵) » س حفیظ الله

مامور » (۹) » دوه تنه

» » (۱۱) » یون

د اداري مدیریت :

مدیر په (۴) رتبه س محمد افضل « عبادي کفيل

تشکیل وزارت اقتصاد

د ذاتیہ خانگہ :

مأمور	یہ	(۶) رتبہ	یونن
»	»	(۸)	»
»	»	(۹)	»
»	»	(۱۰)	»
»	»	(۱۱)	دوہ تنہ

د محاسبی اولوازمومدیریت :

.....
مدیر یہ (۵) رتبہ   ص محمد اکبر

د تحقیق خانگہ :

مأمور	یہ	(۶) رتبہ	یونن
»	»	(۸)	دوہ تنہ
»	»	(۱۰)	یونن
»	»	(۱۱)	دوہ تنہ

د تحقیقات خانگہ :

مأمور یہ (۷) رتبہ یونن
مأمور یہ (۱۰) رتبہ یونن
دلوازم خانگہ :

مأمور یہ (۶) رتبہ یونن
مأمور یہ (۸) رتبہ دوہ تنہ
» د (۱۰) یونن
» د (۱۱) دری تنہ

د اوراقو مدیریت :

.....
مدیر یہ (۵) رتبہ   ص محمد اکبر

د اجرایی خانگہ :

مأمور یہ (۶) رتبہ یونن

د افغانستان کالونۍ

ماموريه (۱۰) رتبه دوه تنه

» » (۱۱) » »

د تحويلخاني خانکه ،

ماموريه (۸) رتبه يوتن

د حفظي خانکه ،

ماموريه (۶) رتبه يوتن

» » (۱۰) د دوه تنه

» » (۱۱) د يوتن

د قرار داد اوبين المللي روابطو مديريت :

مديريه (۴) رتبه س حميدالله طرزي كښل

د ارتباط خانکه ،

ماموريه (۶) رتبه يوتن

» » (۹) » »

» » (۱۱) » »

د قرار دادو خانکه ،

ماموريه (۶) رتبه يوتن

» » (۹) » »

» » (۱۱) » »

د محاكم او تجارتی حكيمتو مديريت :

مديريه (۵) رتبه س محمد انور كښل

ماموريه (۷) د يوتن

» » (۹) » »

» » (۱۱) » »

د تجارتی د تمیز محکمه :

د اجرائی خانکه ،
 مامور په (۸) رتبه یون
 د (۱۰) د دوه تنه

د تجارتی مراجعی محکمه :

رئیس په (۲) رتبه
 غری د (۲) د
 د (۲) د
 انتخابی غری دوه تنه
 مامور په (۶) رتبه دوه تنه
 د (۱۰) د د

د مرکز تجارتی ابتدایی محکمه :

رئیس په (۲) رتبه
 غری د (۴) د
 د (۴) د
 انتخابی غری یو تن
 منشی په (۶) رتبه دوه تنه

د افلاس مدیریت :

مدیر په (۴) رتبه
 غ، فقیر محمد

مامور په (۸) رتبه یونین

د (۱۱) د

د ثبت مدیریت :

مدیر په (۴) رتبه ع ، محمد سرور

مامور د (۸) د یونین

د (۱۰) د

اجرائی خانکه ،

مامور په (۶) رتبه یونین

د (۸) د

د (۱۰) د غلورتنه

د پشاور وکالت التجاری :

وکيل التجار ...

مامور په (۶) رتبه یونین

د (۷) د

د (۱۰) د دوه نین

د (۱۱) د غلورتنه

د پاره چنار وکالت التجاری :

وکيل التجار ع ، عبدالله

مامور په (۱۱) رتبه یونین

دچمن وکالت التجاری :

و کيل التجار مير غلام فاروق

مامور په (۷) رتبه يونن

ما مومر په (۱۰) رتبه دوه تنه

ما مومر په (۱۱) رتبه دوه تنه

دامرتسر وکالت التجاری :

و کيل التجار عاص محمد امين

مامور په (۷) رتبه يونن

مامور په (۱۰) رتبه دري تنه

مامور په (۱۱) رتبه يونن

په دهلي کښی اقتصادي آتسه :

مامور په (۷) رتبه يونن

په کراچی کښی اقتصادي آتسه :

آتسه عاص مېدا القفور «سراج»

معاون په (۷) رتبه يونن

په امریکا کښی اقتصادي آتسه :

آتسه

معاون په (۷) رتبه يونن

په اروپا کښی اقتصادي آتسه :

آتسه

معاون په (۷) رتبه

په جاپان کېنې اقتصادي آتښه :

آتښه يوتن

معاون په (۷) رتبه يوتن

د کابل او ولاياتو د کمرک احصائيه :

مامور په (۶) رتبه يوتن

د وارداتو څانگه ،

مامور په (۸) رتبه يوتن

مامور په (۱۰) رتبه دوه تنه

د صادراتو څانگه ،

مامور په (۹) رتبه يوتن

مامور په (۱۰) رتبه يوتن

د ولاياتو د احصايي مأمورين :

په قندهار کېنې ،

مامور په (۸) رتبه يوتن

مامور په (۱۰) رتبه يوتن

په هرات کېنې ،

مامور په (۹) رتبه يوتن

په مشرقي کېنې ،

مامور په (۱۰) رتبه يوتن

په دکه کېنې ،

مامور په (۱۰) رتبه يوتن

په مزار شريف کېنې ،

مامور په (۱۰) رتبه يوتن

به فطانت کتبی
 مامور به (۱۰) رتبه یوتن
 به خزنی کتبی
 مامور به (۱۰) رتبه یوتن
 به جنوی کتبی
 مامور به (۱۰) رتبه یوتن
 به یروان کتبی
 مامور به (۱۰) رتبه یوتن
 به فراء کتبی
 مامور به (۱۰) رتبه یوتن

دهرات دتجارتی ابتدائیه محکمه :

رئیس به (۳) رتبه
 عضو به (۴) رتبه
 انتظامی فری دری تنه
 مامور به (۸) رتبه یوتن
 د د (۱۰) د

د قندهار دتجارتی ابتدائیه محکمه :

رئیس به (۳) رتبه
 فری به (۴) رتبه من
 انتظامی فری دری تنه
 مامور به (۸) رتبه یوتن
 د د (۱۰) د
 د د (۱۱) د

دمزار شريف د تجارتي ابتدايه محكمه:

ح محمد نبي
من محمد حسن

رئيس به (۳) رتبه
غړی د (۴) د
انتخابي غړی دوه تنه
مامور به (۸) رتبه یونن

تجارتی محكمه:

رئيس به (۴) رتبه
مامور به (۶) رتبه دوه تنه
مامور به (۸) رتبه یونن
مامور به (۱۰) رتبه یونن

د کړنلارې تجارتي محكمه:

رئيس به (۴) رتبه
مامور به (۶) رتبه دوه تنه
مامور به (۸) رتبه یونن
مامور به (۱۰) رتبه یونن

د غزني تجارتي محكمه:

من غلام فوټ سليم کښل

رئيس به (۴) رتبه
انتخابي غړی دوه تنه
مامور به (۸) رتبه یونن
مامور به (۱۰) رتبه یونن
مامور به (۱۱) رتبه یونن

دیروان د تجارتی ابتدائی محکمہ:

...

رئیس په (۴) رتبه

غړی په (۵) رتبه دوه تنه

مامور په (۱۰) رتبه یونن

مامور په (۱۱) رتبه یونن

د قطفن تجارتی محکمہ:

س عبدالجبار کفیل

رئیس په (۴) رتبه

غړی په (۶) رتبه دوه تنه

مامور په (۸) رتبه یونن

مامور په (۱۰) رتبه یونن

دمشرق تجارتی محکمہ:

س غلام حبیب کاموی کفیل

س . محمد ناصر

رئیس په (۳) رتبه

غړی په (۴) رتبه

انتخابی غړی دوه تنه

مامور په (۸) رتبه یونن

مامور په (۱۰) رتبه یونن

مامور په (۱۱) رتبه یونن

د جنوبی تجارتی محکمہ:

...

رئیس په (۴) رتبه

غړی په (۶) رتبه دوه تنه

مامور په (۸) رتبه یونن

مامور په (۱۰) رتبه یونن

مامور په (۸) رتبه یو تن

مامور په (۱۰) رتبه یو تن

مامور په (۱۱) رتبه یو تن

دمینه تجارتی محکمه :

..... رئیس په (۳) رتبه

..... غړی په (۴) رتبه

غړی په (۵) رتبه دوه تنه

مامور په (۸) رتبه یو تن

مامور په (۱۰) رتبه یو تن

مامور په (۱۱) رتبه یو تن

د بدخشان تجارتی محکمه :

س امیر محمد کفیل رئیس په (۴) رتبه

مامور په (۶) رتبه دوه تنه

مامور په (۸) رتبه یو تن

مامور په (۱۰) رتبه یو تن

په ولايات کښی اقتصادي نمایندگان :

په هرات کښی :

په (۵) رتبه یو تن

په (۶) رتبه یو تن

په (۹) رتبه یو تن

په قندهار کښی :

مدیر په (۵) رتبه

س د دوست محمد

مامور به (۶) رتبه یونن
 مامور به (۹) رتبه یونن
 به مزار شریف کنهی ۱
 مدیر به (۵) رتبه
 مامور به (۶) یونن
 مامور به (۹) یونن
 به جنوبی کنهی اقتصادی نمایندگی به (۶) رتبه یونن
 به مبنه کنهی اقتصادی نمایندگی به (۶) رتبه یونن

دھر کر اجیران :

اجیر ترجمان لہری درجہ ۳ تنہ
 اجیر ترجمان دوم درجہ ۲ تنہ
 تالیست (۴) درجہ ۳ تنہ
 تالیست (۵) درجہ ۳ تنہ
 دریور (۶) درجہ یونن
 دریور (۷) درجہ ۴ تنہ
 تحویلدار به (۸) رتبه ۲ تنہ
 دلگیش به (۸) رتبه ۱ تنہ
 تحویلدار به (۱۰) رتبه ۴ تنہ
 تحویلدار به (۱۳) رتبه ۱ تنہ
 دخانہ سامان مادون به (۱۵) رتبه ۱ تنہ
 دخانہ سامان ما دون (۱۶) رتبه ۳ تنہ
 پیادہ به (۱۹) رتبه ۵۷ تنہ

باغبان به (۱۸) رتبه ۱ تن

واندارم به (۲۱) رتبه ۷ تنه

دولایات اجبران ،

اجیر به (۱۵) درجی ۴ تنه

اجیر به (۱۶) درجی ۸ تنه

اجیر به (۲۰) درجی ۳۳ تنه

اجیر و اندارم به (۲۱) درجی ۷ تنه

دوکات التجاریو اجبران :

دباشور دوکات التجاری اجبران :

خوانه دار یوتن

جنتی تعویلمدار یوتن

دجنتی تعویلمدار معاون یوتن

لخانه سامان یوتن

دریور یوتن

مستخدم یوتن

ترجمان یوتن

چوکیدار یوتن

پیاده پنطه تنه

سرچی دوه تنه

خاکروب یوتن

د چمن دو کالت التجاری اجیران :

یوتن	ترجمان
د	تجو بلدان
د	سرفچی
د	دفتر بردار
دوه تنه	پياده

دپاره چنارد و کالت التجاری اجیران :

یوتن	خانه سامان
پنځه تنه	پياده

د اهر تسر دو کالت التجاری اجیران :

یوتن	خانه سامان
د	ترجمان
د	دربور
دوه تنه	پياده

فما لیت وزارت اقتصاد ملی در خلال سال ۱۳۳۴

الف - اصلاح تشکیل وزارت اقتصاد ملی :

نظر به اینکه تشکیل وزارت اقتصاد ملی از لحاظ وظائف مربوطه باین وزارت و از رهگذر ایجابات آینده کار آن قابل اصلاح دیده شده، مشکل به نظر میوه رد با تشکیلات معدود آن یلانیها ویر وژه ها که برای انکشاف کار این وزارت ، اعتلای اقتصادی مملکت منظور نظر حکومت متبوعه بود، جامع عمل بیوشد، لهذا وزارت اقتصاد از همه اولتر اصلاحات لازمه را بادر نظر گرفتن ایجابات کار و مقتضیات عصر به همکاری متخصمین در تشکیلات این وزارت مرهی داشته و آن را بملاحظه وسعه مقامات صلاحیت دار رسانیده و قبل از همه باهم آهنگی به تشکیلات امروزی جهان ریاستی را بنام ریاست یلان ویر وژه در تشکیلات وزارت اقتصاد ملی شامل نموده و این ریاست را با تشکیل شعبات لازمه و استخدام متخصمین خارجی-مشاورین فنی و کمیته های اختصاصی برای پیشبرد یلان های اقتصادی مجهز نموده است و ثانیاً بمنظور توسعه و تنظیم امور اقتصادی و تجارت داخلی ، نمایندگیهای اقتصادی در ادراستراسر ولایات کشور شامل تشکیل کردانیده و لایحه وظائف برای این نمایندگیها طرح و ترتیب داده و ثانیاً برای مطالعات و انکشاف مزید امور واردات و صادرات مملکت از ناحیه ارتباط خارجی آن با ممالک راقیه جهان ، نمایندگیها و آتشیهای اقتصادی در اکثر ممالک بزرگ که با افغانستان روابط اقتصادی و تجارتی داشته و یا در آینده پیدا خواهند نمود، تاسیس و تشکیل کرده است .

رابماً بمنظور اصلاح امور منازعه وی تجارتی، مطابق پرنسیپهای عصری تجارتی و یا در نظر گرفتن قانون سرمایه گذاری خارجی در افغانستان و تعهدات قانونی کشور در مقابل ممالک سرمایه گذار راجع به توسعه و تشکیل محاکم ثلاثه تجارتی در تشکیلات وزارت اقدام شده

که اکنون این محاکم بصورت ابتدائی در تمام ولایات و بصورت محکمه
مرافعه و تمیز در مرکز تشکیل و تکمیل گردیده درین محاکم تا جائیکه
پیش بینی شده علاوه بر اعضای خبیر و با تجربه امور تجارتی ،
فارغ التحصیلان فاکولته های حقوق و علوم شرعیات موظف خواهند شد
تاجریان محاکم را از نقطه نظر حقوق شرعی واجتماعی و مقتضیات عصری
تجارتی مطالعه نمایند .
چنانچه اصلاح تشکیلات این وزارت ازین نواحی درین سال تکمیل
و وارد مرحله عمل شده است .

ب- موضوع پلان عمومی اقتصادی :

پلان عمومی اقتصادی کشور که در ماه میزان سال ۳۴ روی دست
گرفته شده و تا اخیر سال ۳۴ درباره تکمیل پروژه های آن سعی و مجاهده
بعمل آمده و اخیراً پلان مذکور به مجلس عالی وزراء گزارش داده شده
عامل عمده پیشرفت و انکشاف امور اقتصادی - تجارتی - زراعتی - صنعتی
عرفانی - مواصلاتی و امثال آن شناخته شده و در همین حال برای مهیا
ساختن وسایل تکنالوژی و تربیه پرسونال فنی در حقوق مختلفه عرفانی -
صحنی - وغیره محسوب میگردد که اینک مختصری در باره این پلان
در ذیل تذکر داده میشود

از آنجائیکه تنظیم و ترتیب يك كار و یا رسیدن يك نقطه معین بدون
داشتن يك خط مشی ثابت و معین امر مشکل و حتی متعین و مستعجل در برده
میشود و همیشه این موضوع یعنی تعیین هدف و مشی یعنی عامل پیشرفت در
امور شناخته شده است. لهذا وزارت اقتصاد ملی به ملحوظ این امر مسلم
در قدم اول به طرح و ترتیب یلانی مبادرت نمود که درین پلان ولو اینکه
صدای آن قبلاً نیز شنیده شده بود بصورت عملی از صلاحیت های علمی
و اختصاصی متخصصین و اهل خبره استفاده شد و در ظرف مدت یکتیم سال

این پلان بشکل يك پلان عمومی اقتصادی مملکت عرض و جو د کړ د که کتوبه ميتوان گفت اگر پلان مذکور مراتب خود را طی کند حوايج ضروريه مملکت را از تمام جهات احتوا نموده و راه انکشافی آنها را مهيا ميسازد. پلان عمومی اقتصادی که شامل مسايل زراعت و آبياری، مواصلات و نقلیات، خدمات عامه و مسايل معادن و صنايع و مسايل تجارت - با نکی و مالی ميباشد پروژه های اين مسايل تماماً تکميل و يك قسمت آن از مجلس عالی و وزراء، گزارش یافته است که مريكه از اين مسايل و پروژه ها برای ترقی و انکشاف امور آتی در نظر گرفته شده است.

۱- مسايل زراعت و آبياری:

بادر نظر گرفتن اشتغال اکثريت نفوس افغانستان به امور زراعت، مسايل زراعتی در پلان عمومی اقتصادی کشور حق اوليت داشته و راجع به انکشاف امور زراعتی، آبياری امور مالیاری، توسعه ارضی زراعتی، توسعه توليدات زراعتی و فلاحی، نفع امراض نباتی و حیوانی ساختن بند و انهار برض توسعه ساحه زراعت و اراضی زراعتی و امثال آن درين پلان اهميت بسزای داده شده که بادر نظر گرفتن اين مسايل سنجش شده است تا در ظرف (۵) سال آینده از سال ۱۳۳۰ الی ۱۳۳۹ متجاوز از يك مليون جريب اراضی جديد تحت آبياری و زراعت بياید.

۲- مسايل انکشاف دهاتی:

برض ارتقای سويه حياتی افراد دهات عوامل انکشافی زراعتی و مراعات اجتماعی و رفاهی و معنی آنها درين پلان مطمح نظر قرار داده شده است که در صورت طی مراتب، تعمين برای دوهزار قریه پروژه های انکشافی طرح و ترتيب گردیده است.

۳- مسايل نقلیات و مواصلات:

در پلان پنج ساله اقتصادی هدف سوم انکشاف و توسعه امور مواصلاتی و نقلیاتی ميباشد از آنجا نیکه امور مواصلات و نقلیات در حیات اقتصادی

و اجتماعی کشور نقش مهم و حساسی دارد لهذا یلان اقتصادی این موضوع را نیز به نظر اهمیت دیده و در آن تدابیری برای رفع احتیاجات موجوده امور مواصلاتی، مخابراتی و نقلیاتی، سنجیده شده و پخته کاری و فیرریزی یکپارگی و سرکهای همده، تاسیس و رکشا پهای عصری در نقاط مهمه مملکت، نورید و سائط نقلیه، تاسیس دستگاههای مهم مخابراتی مثل تلگراف، بیسیم و سیم دار - تیلیفون و امثال آن در نظر گرفته شده و همچنان برای تاسیس خطوط هوایی بین المللی و خطوط فضائی داخلی پروژه ها طرح و ترتیب یافته و راجع به ساختن میدان هوایی بین المللی قندهار نیز درین یلان پیش بینی شده است .

۴ - مسایل خدمات عامه :

در پروژه های مسائل خدمات عامه راجع به پیشرفت و انکشاف امور عرفانی از نقطه نظر تربیه و تعلیم افراد کشور برای انجام خدمات عرفانی و اجتماعی مملکت و تجهیزات تعلیمی و توسعه معارف با تاسیس مکاتیب متعدد ابتدائی ثانوی و مسلکی فا کولت های جدید زراعتی دوا سازی و انجیر - پیش بینی های بعمل آمده و هکذا راجع به پیشرفت و انکشاف امور صحتی از نقطه نظر صحت عامه با تاسیس و تجهیز شفاخانه های متعدد و لابراتوارها و موسسه صحت عامه درین قسمت پروژه های ترتیب گردیده و همچنان برای عمران و آبادی کشور نیز در قسمت مسائل خدمات عامه پیش بینی های صورت گرفته است که متضمن ترقیات و انکشاف امور عمرانی شهری در تمام شهرهای مملکت بوده و عمادات عصری مطابق احتیاجات عصری افراد ملت ساخته خواهد شد و راجع به اصلاح و بهبود شهرها از لحاظ عمرانی با بلندی ها همکاری بعمل خواهد آمد و در قسمت معارف و صحت و غیره پرسونال رسیده و امور تکنالوژی مطابق اقتضای عصری در نظر گرفته شده است .

۵- مسایل معادن و صنایع :

در پروژه های مربوط به مسایل معادن و صنایع - امور تفحصات معدنی - مطالعات در اطراف ذخائر پتروول و منابع معدنی - برمه کاری - استخراج اصولی معادن و امثال آن پیش بینی شده و راجع به انکشاف و توسعه امور صناعی پروژه های در اطراف تکمیل پروژه های نامکمل صنایع موجوده و - تاسیس صنایع جدید سمیت - میوه - صنایع نساجی - چرمگری، شبیه سازی - کف بافی - چینی سازی سنگتراشی و امثال آن ترتیب گردد بدو - و همکذا راجع به تزیید و انکشاف قوه برق پیش بینی های بعمل آمده که بر اساس آن قوه موجوده برق از تقریباً (۱۴۴۰۰۰۰۰۰) کیلووات فی ساعت به (۸۵۰۰۰۰۰۰۰) کیلووات فی ساعت افزوده خواهد شد .

۶- مسایل تجارت :

در پروژه مربوط به مسایل انکشاف تجارتی توسعه تجارت داخلی و خارجی تاسیس شرکت های جدید تجارتی اصلاح سورت و سندی رد مواد صادراتی - تهیه بازار های جدید تجارتی گنجانیده شده است .

۷- مسایل بانکی :

در پروژه های بانکی تنظیم بانک تاسیس یک بانک جدید صناعی و وظایف پولی و امداد برای فعالیت های اقتصادی کشور پیش بینی شده که با عملی شدن پلان مذکور درین مورد ، انکشافی پدید خواهد آمد .

۸- مسایل مالی :

مسایل مالی پلان پنجساله که عبارت از فینانسمان پلان میباشد این فینانسمان با مراعات اقتضات محیطی و اجتماعی از مدارك واردات دولت سرمایه های تشبثات خصوصی و استقراض عملی شده درین قسمت اصلاح سیستم و شرایط مالیات و محصولات در نظر گرفته شده و برای انکشاف فعالیت زراعتی - صناعی - تجارتی و اقتصادی مملکت و هواید کشور تجاری ویزی

صورت گرفته است که خلاصه میتوان گفت بادر نظر گرفتن وسایل و وسایط تضمینکی عدم موجودیت احصائیه های کافی و لازمه، اقداماتیکه در باره طرح و ترتیب این پلان بعمل آمده در صورتیکه مراحل اصولی خود را طی و جامه عمل میپوشد انتظار میرود در انکشاف و ترقی حیات اقتصادی کشور و بلنم بردن سوئیه حیات افراد این مملکت حاصل عمده و مؤثری ثابت گردد.

ج- تمرکز سرمایه و اصلاح امور واردات و صادرات :
اقداماتیکه برای تمرکز و تقویه سرمایه از لحاظ تأسیس شرکتهای جدیدالتاسیس و بکار انداختن آنها در راه اصلاح امور وارداتی و صادراتی و همچنان تقویه مالی مملکت بعمل آمده در ذیل خلاصه مینمایم :

الف - تأسیس شرکتهای جدید :
برای اینکه قوه مالی مملکت از لحاظ بکار افتادن سرمایه های متراکم تقویه شده و دولت بتواند در سایه ایجاد سرمایه های بزرگ منابع مهمه ثروتی کشور را بکار بیندازند و از جانی عوامل عمده انکشاف اقتصادی که عبارت از تمرکز سرمایه است بوجود آید در خلال سال به تأسیس شرکتهای ذیل اقدام شد :

۱- شرکت صادرات پشم :
برای تنظیم تجارت پشم که یکی از مواد عمده وارداتی مملکت میباشد و در سال گذشته بتأسیس این شرکت اقدام شد که شرکت مذکور به سرمایه ابتدائی (۶۰) ملیون افغانی و سرمایه انتهای (۱۲۰) ملیون افغانی تأسیس و شروع بکار نمود در همین حالیکه توسعه و انکشاف صادرات تولیدات و تهیه بازار های جدید فروش از وظیفه این مؤسسه میباشد شرکت مذکور تمهید دارد در سال ۱۳۳۴ یک مقدار زیاد پشم دخریداری تجارت صادر کنند، در مالک خارج صادر کرده است. آینده این شرکت خیلیا درخشان است .

۲ - شرکت صادراتی قالین :

برای تنظیم تجارت قالین - انکشاف حرفه از لحاظ اصلاح بافت دیزاین و تهیه مواد خام رنگ دادن قالین - تقویه مستعملین با دادن معاوضت های مالی و تخنیکي و به منظوری توسعه صادرات قالین - وامثال آن بتأسیس یک شرکت صادراتی قالین در کابل به سرمایه ۱ تنهائی (۳۰) ملیون افغانی اقدام شد .

۳ - شرکت صادراتی میوه :

همچنان برای تنظیم و ترتیب صادرات میوه که بدست اکثریت ملت بوده و قسمت عمده سرمایه و حرفه ملی را تشکیل میدهد و به منظور توسعه صادرات و کمک به مستعملین و توريد ماشین های عصری میوه پاکي تعمیم میوه و کانسرو و غیره دوشرکت بزرگ صادراتی میوه یکی در کابل به سرمایه (۷۵۰۰۰۰۰) افغانی و دیگری در قندهار به سرمایه (۷۰۰۰۰۰۰) افغانی تأسیس شد .

۴ - شرکت ترانزیتی و بارچالانی :

بمنظور انتظام حمل و نقل اموال وارداتی و صادراتی مملکت از راه شوروی و سایر ممالک خارجه عقد قراردادها با مؤسسات مربوطه اقتصادی شوروی و کمپنی های ترانسپورتی ممالک خارجه برای اجرای معاملات مربوطه ترانزیت محمولات از طریق خاک اتحاد جماهیر شوروی و سوسیالیستی و با از طریق خاک افغانستان بغاک شوروی و دیگر ممالک خارجه همچنان اجراء و فراهم نمودن تسهیلات محمولات در ممالک خارجه و داخل افغانستان و همکذا تهیه و تدارک وسایل حمل و نقل (از مبداء تحویل گیرای تا مرجع تحویل دهی) و موافقه با کمپنی های ترانسپورتی و ترانزیتی داخلی و خارجی مملکت به تأسیس شرکتی بنام شرکت ترانزیتی و بارچالانی اقدام شد که این شرکت در قدم اول به سرمایه ابتدائی (۱۵۰۰۰۰۰) افغانی به

تشکیل شعبات در مناطق ترانزیتی داخلی پرداخت و مرادوات خود را با شعبات ترانزیتی اتحادیه شوروی قایم کرده این مؤسسه با کمال طلا نیت و محمولات ترانزیتی را مطابق پروگرام و اساسنامه مؤسسه حمل و نقل مینماید و کمیشن جزئی از آن اخذ میکند.

۵ - شرکت کلمو (روده) :

هکذا ب سرمایه (۳۰۰۰۰۰۰) افغانی شرکتی برای صادرات روده تأسیس شده که در تهیه اسعار خارجی رول مهمی داشته، تنظیم و تریب ارسال روده و پیدا کردن بازارهای جدید صادراتی، بکار انداختن دستگاههای فنی بمنظور معاينه و سورتنت تعمیر کدا مهائ فنی و قصری برای محافظت روده، تربیه اشخاص فنی، معاينه سورتنت و بار بندی روده مطابق شرایط و ایجابات فنی از وظایف این شرکت میباشد که اکنون بطور مختلط با سرمایه خارجی و داخلی کار میکند.

۶ - شرکت صادراتی نباتات طبی :

نظر به اهمیت و ارزش نباتات طبی مملکت، مخصوصاً تریاک که یکی از عمده ترین مواد صادراتی طبی جهان بوده و افغانستان در مقابل کنترل تعهد بین المللی دارد، بتأسیس شرکتی بنام (دبوسهامی شرکت) اقدام شد که شرکت مذکور ب سرمایه (۲۰۰۰۰۰۰۰۰) افغانی شروع بکار نموده و در تنظیم صادرات موجوده نباتات طبی تدقیق و مطالعات سرویس صحی نباتات مملکت از لحاظ دارائی مواد کببائی توسعه صادرات و انکشاف تولیدات مواد متذکره حصه دارد.

۷ - شرکت صادرات حیوانات مزار شریف :

هکذا برای تنظیم تجارت حیوانات توسعه تولیدات حمایت مستحصان و قبیله بتأسیس شرکتی بنام د (حیواناتو سهامی صادرات شرکت) در ولایت مزار شریف اقدام شده است که سرمایه این شرکت (۴۰۰۰۰۰۰) افغانی تعیین شده است.

۸ - شرکت‌های صا در اتی کنجد و زغر در کابل

و مزار شریف :

از آنجا که کنجد و زغر نیز یکی از اقلام عمده صادرات مملکت بوده و در خارج بازارهای عمده دارد لهذا بتاسیس این شرکت اقدام شد تا کار تنظیم و ترتیب توسعه صادرات این دو ماه عمده صادراتی را بصورت بهتر و مطلوبتر روی دست بگیرد که شرکت مذکور در کابل سرمایه (۲۰۰۰۰۰۰) افغانی و در مزار شریف بسرمایه (۷ میلیون) افغانی شروع بکار کرده است .

۹ - شرکت صادرات پوست بزی و گوسفندی :

همچنان برای تنظیم صادرات پوست بزی و گوسفندی که آنهم از جمله مواد صادراتی مملکت بوده و باداشتن خریداران زیاد در خارج منبع تولید اسعار مملکت میباشد شرکتی بسرمایه (۱۰۰۰۰۰۰) افغانی تاسیس شد که علاوه بر تنظیم صادرات، اصلاح سورت، توریدها، شینهای پارس و غیره جهت صدور پوست مطابق تقاضای بازار و تجسس بازارهای جدید عرضه، نیز از وظائف این شرکت میباشد .

اینک سرجمع سرمایه های جدید شرکت‌های جدید التاسیس صادراتی که اکثریت آنها را سرمایه‌های را کد انفرادی تشکیل میدهد بالغ بر (۲۳۵ - ۵) میلیون افغانی میگردد .

د - اصلاح امور واردات و صادرات :

اقداماتی که بمنظور اصلاح امور واردات و صادرات مملکت بعمل آمده علاوه بر تاسیس موسسات متذکره که همه آنها مدعوا مل تنظیم و تسبیق امور واردات و صادرات مملکت بوده و مطابق اسامنامه های خود درین امور حصه دارند ، بانکها و موسسات بزرگ تجاری نیز مکلف شده اند تا با دادن کredis و مساعدت های

لازمه، مؤسسات مذکور را در راه اصلاح و بهبود امور محوله شان کمک کنند. هکذا برای مراقبت شرکت های سهامی امتیاد و کو پراتیف ها از لحاظ ایقاي مواد اساسنامه، بکارا انداختن و مراقبت صحیح سرمایه و امانال آن تعلیماتنامه مطابق خط مشی اقتصادی مملکت (اقتصاد رهنمائی شده) وضع و مراحل اصولی را طی کرده که بر اساس این تعلیماتنامه تمام امور اصلاحی اساسنامه، مؤسسات وارداتی و صادراتی و کوپراتیف ها مراقبت و کنترل میشود تا مطابق مرام ملی مملکت و اقتضای امور اقتصادی در حدود صلاحیت اساسنامه خود به اصلاح و بهبود امور اقتصادی کشور با لوبه متوجه باشند.

ه - تنظیم بازارهای تجارت وارداتی و استقرار قیم :

بمنظور تنظیم بازارهای تجارت وارداتی^۳ و استقرار قیم و جلوگیری از تموج آنی وارداتی طبقه تجارت، موضوع کنترل و نرخها و مراقبت بازار جلب توجه وزارت اقتصاد ملی را نموده از یک طرف راجع به تأسیس مؤسسه برای اداره و کنترل نرخها اقدام و از طرف دیگر مؤسسات تورییدی را با دادن کربدت های تجارتی و غیره تقویه کرده ضمناً با تشکیل و تأسیس ریاست عمومی خرید و تهیه مواد ضروری تورییدی مؤسسات و دوایر دولتی دست مؤسسات و دوایر مذکور را که خرید آنها تموج نرخها را در بازار های تجارتی باریبورد از بازارهای داخلی کوتاه ساخته و عرضه بازار ها را محض برای طبقه مستهلك ها مه مختص نمود و مطابق اصول ویرتسب اسعار قیمتهای بورس را مدار تسعیر اسعار خارجه قرار داده و برای تنظیم نرخ و جلوگیری از صعود قیم نرخها یا نزده دریا نزده روز اسعار را با مصارف و مفاد لازمه تجارت ارزش تجارتی مالالتجاره وارداتی قرار داد که باین صورت از یک طرف برای تنظیم بازار های تجارت واردتی اقدام شد و از جانب دیگر موضوع استقرار قیم مورد مطالعه و توجه قرار گرفت. اگرچه شعبه کمیسیون نرخها در سال گذشته روی کار آمد ولی امسال کار آن

نسبت بسال گذشته تقویه گردیده اساسات مهم ومثین را دراموز كنترول قيم روى دست گرفته است .

و- تأسيس كوپراتيف ها :

بمنظور حمايه وتقويه مستحصلين، اصلاح وتنظيم پيداوار، تنظيم و ترتيب استحصالات، بكار بزدن وسايل لازمه حمايوى استحصالات، به تأسيس وتقويه كوپراتيف ها نیز پرداخته شده كه اگرچه اين كوپراتيف ها در سال گذشته تأسيس وبطور مقدماتى كار كرده، اما در سال ۱۳۴۴ نوسه در كار آنها پديد آمد واقدامانى متناظر سال گذشته در آن عملی شد كه در ذيل آن تذكر داده ميشود :

۱- كوپراتيف ها لدارى قره قل :

چون قره قل يك منبع عمده استحصالات اسرار مملكت بوده و اين جنس در تمام دنيا بخت بك جنس لو كس و مرغوب خريدار دارد كه با اين صورت كويا ارزش و اهميت آن نسبت بساير اجناس داخلى نهايت مهم و بارز ميباشد ولى متأسفانه در سالهاى اخير، بعضى نوانس در كار آن پديد آمده بود كه منجر به مسايل تعيين تكسهاى ناساجى بر جلدانه صادرات قره قل، موضوع تكت يولى هاى كه گراف كريدت صادراتى را تنزيل ميدهد، و تنزيل روز مره قيمت خريد قره قل در داخل، هدم توجه و اعتناء به مسايل ثريه و پرورش كوسفند و حمايت از سرايت امراض - پيدا شدن رقابت ها در خارج كه اين عوامل باعث آن گردیده بود تا از يك طرف روز بروز از تعداد كوسفند ها واستحصالات قره قل در داخل مملكت كاسته ميشد و از جانب ديگر بازار فروش آن بنا بر خرابى سورت و غيره در خارج تنزيل ميشود كريدت لازم هم به طبقه مالدار طوريكه ايجاب ميشود داده نميشد اين عوامل سبب شد كه مالداران متوجه به كوشش كوسفند شوند زيرا از اين ناحيه مفاد بيشتر به تناسب كوسفند قره قل بدست ميآوردند .

چنانچه صادرات پوست قره‌قل ازدو نیم ملیون، بیک ملیون تنزیل کرده بود - وزارت اقتصاد ملی باین امر خطیر پی برده نه تنها صادرکنندگان قره‌قل را به اعطای کریدتهای بزرگ و انقراست نازل (۸) فیصدحمايه وتقويه نموده بلکه اوامر خرید و صدور قره‌قل را به تصدیهای دولتی صادر نموده و سهمیه بندی قره‌قل را هم در وقت معین در سر کشوراعلان کرد و به منظور تقویه مالداران قیمت خرید قره‌قل به داخل مملکت به نفع مالداران تعیین گردیده و مؤسساتیکه در سالهای قبل از خرید و فروش این متاع نفیس استفاده های عجیبی نموده بودند، مکلف ساخته شدند تا حتماً مقدار سهمیه خود را خریداری کرده و آن را صادر نمایند و از طرفی هم بانک تجارائی را بدادن کریدت نازل و فوری تشویق و توصیه نمود و همچنان در سهمیه های فرازاد شوروی برای آنها نیکه سهمیه قره‌قل را بصورت کامل صادر کرده بودند امتیازات نیز داده شد و هم را جمع به اصلاحات سورت قره‌قل اقدامات مؤثری روی دست گرفته شد .

این اقدامات باعث آن شده که در سال ۱۳۳۴ استحصالات قره‌قل به دو ملیون سی هزار جلد بالغ گردید - صادرات آنهم گراف صعودی را پیموده و به (۱۸۲۳۰۴۳) بالغ گردید و انتظار مبرود در سال ۱۳۳۵ استحصالات قره‌قل بنوی نیم ملیون جلد رسیده شود و اندازه صادرات آن رو بنزاید برود و میکند بمنظور پرورش صحیح کوسفند و جلوگیری از شیوع امراض کوسفند، حمایت از مستحصین تهیه مواقع تنظیم طرز تغذی - حفراهای آب و غیره برای کوسفندان قره‌قل مطابق اصول صحی بتاسیس کویراتیف مالداری پرداخته شد که این کویراتیف درین موارد داخل اقدام گردیده از یکطرف کوسفندان قره‌قل بصورت صحیح تحت پرورش و از جانب دیگر با حمایت از مالداران طوریکه قبلاً تذکر داده شد تزئیدی در تولیدات و صادرات قره‌قل بعمل آمده و امسال کویراتیف مذکور که وارد سال دوم خود میشود قدمهای مؤثری درین خصوص برداشت .

۲- کوپراتیف چوب مشرفی:

همچنان بمنظور تکثیر و توسعه جنگلات تخم باشی- تفلح چوب بصورت فنی - توريد ماشينهای اړه کشی و تنظيم تجارت داخلي چوب و صدور آن بفارج- راجع به تاسيس کوپراتيف چوب مشرفی بسر مایه (۱۰۰۰۰۰۰۰) افغانی اقدام شده که شرایط شمول و سهم شدن این موسسه برای آنا تیکه همیشه شان را «چوب داری» تأمین مینماید نهایت مفید میباشد که گویا باین وسيله برای حمایت از بک عده مردم اقدام شده است .

۱۰- مسایل ترانزیت :

اقداماتیکه درباره مسایل ترانزیتی بعمل آمده است ذیلاً خلاصه میشود:

۱- موضوع ترانزیت افغانستان و پاکستان :

موضوع مهم که بطور برجسته و بارز با آن اقدام شده مسأله ترانزیت افغانستان و پاکستان میباشد که اگرچه از چندین سال باین طرف صدای آن بلند بود، ولی طوریکه شاید و باید در زمینه اقدام مثبت بعمل نیامده بود که موضوع پاکستان کسب و خاتم نموده و حکومت پاکستان روز بروز به اقدامات مضامنه و مغربانه متوسل گردیده، وزارت اقتصاد ملی از حیث ارتباط و طبقه جریانات را از نزدیک مطالعه نموده و در صدد آن شد تا از اقدامات غیر قانونی حکومت پاکستان به مجالس و مؤسسات اقتصادی بین المللی اطلاع داده و از حقوق حقه ترانزیت افغانستان حمایت نماید. بهمین اساس در جلسه هفتم کمیته صنعت و تجارت و جلسه دوازدهم کمیسیون اقتصادی آسیا و شرق دور ایکفای منعقد توکیودر مارچ ۱۹۵۵ و هکذا در کنفرانس باندونگ و جلسه دوازدهم کمیسیون اقتصادی آسیا و شرق دور منعقد بنگلور در سال ۱۹۵۶ که بناغلی عیالملك عبدالرحیم زی بحیث نماینده افغانستان اشترک نموده، پروتستهای شدید و معقول علیه پاکستان ارائه نمود که در نتیجه تعابوب سود مندی به طرفداری افغانستان

بعمل آمد و حتی نمایندگان پاکستان نیز در مجالس اقتصادی بین المللی ازین اصل اعتراف نموده و وعده رفع مشکلات ترانزیتی را داده اند مسلماً این پیش آمدهای گنفراندهای (ایسکافی) یک نوع موفقیت افغانستان را در مسایل ترانزیتی بار آورده که با سعی و مجاهده زیاد نصیب همای افغانی گردیده و انتظار می رود اثرات بعدی این تصمیمات کمیسیون برای مسایل ترانزیتی افغانستان مفید ثابت گردد.

۲- موضوع عقد قرار داد ترانزیتی افغانستان و اتحادیه شوروی ، اقدام مهم دیگری که در سال ۱۳۳۴ در مورد مسایل ترانزیتی از طرف وزارت اقتصاد ملی بعمل آمده و نظر به اهمیت اقتصادی و تجارتی آن، قابل تذکر میباشد عقد و تبادل قرار داد ترانزیتی بین دولت شاهی افغانستان و دولت جمهوری سوسیالیستی شوروی میباشد که متعاقب بند شدن راه جدید ترانزیتی افغانستان در پاکستان و ایجاد بلاکد اقتصادی آن کشور علیه افغانستان وزارت اقتصاد ملی بمنظور پیدا کردن راه جدید ترانزیتی و غایم کردن روابط ترانزیتی با ممالک راقیه جهان و بالخصوص دولت اتحادیه شوروی در صدد آن شد تا راه جدید ترانزیتی را از خاک شوروی و افغانستان افتتاح نموده وسیله موثری برای توسعه تجارت و انکشاف امور تجارتی مملکت فراهم بنماید.

۳- راه ترانزیت افغانستان و ایران نیز تحت فور و مطالعه وزارت اقتصاد ملی قرار گرفته است.

ق- مسایل ترانسپورت :

از آنجائیکه نظر به وضعیت جغرافیائی مملکت و اهمیت روز افزون نقلیات سریع، موضوع ترانسپورت و نقلیات در شئون مدنی کشور رول مهمی داشته و بدون داشتن نقلیات قوی امکان انکشاف امور صنعتی تجارتی و اقتصادی بعید است و از طرفی متأسفانه مملکت ازین ناحیه دچار مشکلات بوده مؤسسات ترانسپورت و نقلیاتی به مفهوم و معنی حقیقی آن وجود نداشته و کلیه امور

نقلیات مملکت ذریعہ تشبثات غیر منظم نقلیات مال التجاره افغانی ذریعہ لاری های انفرادی که کوچک ترین تضمین نقلیاتی نداشته و بطور پراکنده و مشتت کار میکردند حمل و نقل میشد از لحاظ افراط و تفریط کرایه، شرایط نامساعد نقلیات و امثال آن خساره های زیادی در امور حمل و نقل مال التجاره و غیره وارد میگردد، لهذا وزارت اقتصاد ملی برای فایم نمودن نظم در امور ترانسیوت و تاسیس شرکتهای ترانسیورتی، بکار انداختن سرمایه هاییکه درین راه موجود بود، سعی و مجاهده نموده بالاخره موفق شد تا با دادن کمکهای لازم به وظیفه داران مربوطه امور نقلیاتی و مساعدتهای اسعاری و غیره عده از مردمانی را که شغل آنها مو تر داری و کرایه کشی بود تشویق نماید تا بصورت منظم سرمایه های خود را در امور نقلیات و ترانسیورت بکار باندازند. چنانچه تاختم سال ۳۴ تخمین (۲۳) شرکت ترانسیورتی در مرکز و ولایات افغانستان تاسیس گردید که این شرکت ها علاوه بر اینکه در انجام امور نقلیاتی کشور با تضمین قوی سرمایه های متمرکز از مساعدتهای موسسات و بانکها برخوردار بوده برای توسعه و انکشاف امور ترانسیورتی داخلی زمینه های مساعد فراهم میکنند که شرکتهای مذکور عبارت از شرکتهای ترانسیورتی ذیل میباشد:

- ۱- شرکت سپین غر ترانسیورت به سرمایه ۳۰۰۰۰۰۰ افغانی
- ۲- » هیرمند » ۲۴۰۰۰۰۰ - »
- ۳- » دایوب » ۲۴۰۰۰۰۰ - »
- ۴- » دمرست » ۳۰۰۰۰۰۰ - »
- ۵- » دلندر » ۲۴۰۰۰۰۰ - »
- ۶- » دمیته » ۲۰۰۰۰۰۰ - »
- ۷- » توکگل » ۳۰۰۰۰۰۰ - »
- ۸- » روننا » ۲۴۰۰۰۰۰ - »
- ۹- » لورفر » ۳۰۰۰۰۰۰ - »

۱۰ - شرکت امید ترانسپورت	بسرمايه ۲۴۰۰۰۰۰۰ -	افغانی
۱۱ - د صابر د	د ۲۴۰۰۰۰۰ -	د
۱۲ - د شمالی د	د ۳۰۰۰۰۰۰ -	د
۱۳ - د منشور د	د ۲۴۰۰۰۰۰ -	د
۱۴ - د سلطان غر د	د ۲۴۰۰۰۰۰ -	د
۱۵ - د مزار شریف د	د ۲۴۰۰۰۰۰ -	د
۱۶ - د ننگرهار د	د ۲۴۰۰۰۰۰ -	د
۱۷ - د میمه د	د ۳۰۰۰۰۰۰ -	د
۱۸ - د افغان د	د ۲۴۰۰۰۰۰ -	د
۱۹ - د مغلص د	د ۲۴۰۰۰۰۰ -	د
۲۰ - د پروان د	د ۲۴۰۰۰۰۰ -	د
۲۱ - د سمنگان متوکلین د	د ۲۴۰۰۰۰۰ -	د
۲۲ - د بشتنوارو د	د ۲۴۰۰۰۰۰ -	د
۲۳ - د روین د	د ۲۴۰۰۰۰۰ -	د

که روپه مرسته به اندازه (۵۹۴۰۰۰۰۰) افغانی سرمايه های متر اكم بامور ترانسپورت بطور متركز بكار افتيده و تخمين ۳۲۰ - تا ۳۵۰ مراده موثر بدسترس استفاده اين موسسات قرار خواهد گرفت تا در حمل و نقل مال التجاره ترانزیتی و غيره مصروف كار و فعاليت شوند سرمايه اين شركتهای جديده الانايس ترانسپورت كه به مبلغ (۵۹۴۰۰۰۰۰ - افغانی) بالغ گرديد است، با مجموع شركتهای صادراتی و ترانسپورت كه در سال ۱۳۳۴ تاسيس شده است بالغ بر ۲۸۷۱۰۰۰۰۰ - افغانی ميگردد.

قرار داد ها

۱- عضويت افغانستان در بانك بين المللی :

موضوع شمول افغانستان در بانك بين المللی و صندوق وجوه بين المللی كه از سال گذشته بان فدام شده بود، امسال خاتمه يافته و عضويت افغانستان

رسماً از طرف ممالك شامل مؤسسات قبول كړيدو. وېشېه اين كشر در مؤسسه متذكره معين شه كه افغانستان با داشتن صدسيهم دهمليون دارل از قرضه و معاونت هاي قانوني اين مؤسسات مستفيد ميگر دد .

امسال جلسه سالانه كورنر هاي بانك بين المللي و صندوق وجوه بين المللي در ماه سنبله ۱۳۳۴ مطابق ماه دسمبر ۱۹۵۵ در تركيه منعقد كړيدو. كه از طرف افغانستان ياغلي عبدالملك عبدالرحيمزي و كبل وزارت اقتصاد ملي بعثت نخستين كورنر شو ليت ورز يده احتياجات كشر را از نقطه نظر مسايل اقتصادي و مالي در جلسه مذكور ارائه داد و ضرورت يوازي اين مملكت را براي هملی نمودن يلانهاي و پروژه هاي انكشافی مملكت در آن جلسه تقديم نموده موافقه كرد تا يك هيات مكمل اقتصادي و تخنيكي خود را بمنظور مطالعات مزيد از نژديك به افغانستان بفرستند و احتياجات اقتصادي يولي و اسعار خارجه افغانستان را مطالعه نمايند .

۲- موضوع قرار دادها و كنفرانس ها :

الف - قرارداد ها :

در خلال سال ۱۳۳۴ با ممالك ذيل تجديد قرارداد بعمل آمده :

۱- قرارداد فرهي دوره پنجم تبادل اموال بين المللي افغانستان و دولت جمهوري شوروي مطابق موافقه نامه سابقه عقد كړيدو كه ذواتين با اساس آن در تبادل اجناس طرف ضرورت خود يرد اخستند . در طی همين سال وزارت اقتصاد ملي بمنظور نژديكي راه و فراهم كردن تسهيلات حمل و نقل، نزول قلعه را بعثت بندر جديد تجارتي اعمار نموده و آن را افتتاح كړد .

۳- قرار داد فرعي كړيدو چې كوسلواكيه :

هكه ابقار بهخ ۲۲- اگست ۱۹۵۵- قرار داد فرهي كړيدو چې كوسلواكيه كه مبلغ آن (۵) مليون دارل است با مضاء و سيد .

ب- موضوع کنفرانسها :

سال گذشته به مطالعین گرامی خود معرفی نموده بودیم که کمیسیون اقتصادی آسیا و شرق دور (ایکاف) که با اساس تشویق سازمان ملل متحد تأسیس گردیده، همه ساله کنفرانسهای آن در مالک مختلف منعقد میگردد. هدف و نصبالعین این کنفرانس این است تا مالک جهت رفع مشکلات اقتصادی و بلندپاییدن بویه حیاتی خود برض تعمیر مجدد اقتصادی مالک آسیایی و شرق دور تدابیر اتخاذ نمایند تا این فعالیتهای اقتصادی مالک حوزه بلند رفته و مناسبات اقتصادی بین مالک مذکور و دیگر مالک جهان برقرار شود. این کمیسیون بهمن منظور انعقاد جلسات و کنفرانسهای ذیل پرداخته است که وزارت اقتصاد ملی در زمینه یک تخصیص جداگانه در بودجه گرفته نگذاشت چو کی افغانستان که در ترتیب القبا حائز اولیت است در همه چو جلسات اقتصادی بین المللی خالی بماند.

این کنفرانس هادرسیلون - بنکاک - هانگ کانگ - ویتنام - ویتنام - ویتنام یافته نمائندگان افغانی اشتراك ورزیده اند.

در جلسات هفتم کمیته تجارت و صنعت و جلسه یازدهم کمیسیون ایکافى هکذا در کنفرانسی با هندونگ و جلسات هشتم کنفرانس تجارت و صنعت و کنفرانس دوازدهم آسیا و شرق دور در بنگلور (هند) پیاعلی عبدالملک عبدالرحیم زی وزیر مالیه و کیل وزارت اقتصاد ملی شخصاً اشتراك ورزیده مشکلات اقتصادی و موضوعات تراتزیتی افغانستان را مطرح فرار داده و نقطه نظر افغانستان را در مورد بیان اقتصادی کشور بیان کردند.

د مخابراتو وزارت

تشکیل:

وزیر
معین

ع. ج. محمد مرید
ع. م. غلام صفدر (سکندری)

د قلم مخصوص مدیر

ص. میر فیض احمد (مودودی)

د ادارې ریاست:

اداري رئیس

ع. م. عبدالاحد (فدانی)

د محاسبې لوی مدیر

ع. سلطان علي

د ترانسپورت مدیر

ص. حبيب الله

د اوراقو لوی مدیر

ع. محمد ايوب

د خزاني مدیر

ص. سعيد عبدالحق

ص. عبدالملی

ص. محمد حسين

ص. سيد عظیم الدين

ص. شمس الحق

ص. سلطان محمد

ص. محمد عمر

ص. ولي احمد

ص. غلام جان

ع. ج. محمد مرید

د ديپو مدیر

د جنسي

د نقدي

د خبرداري

د تصفيي

د جرم د اثبات وکیل

د مامورينو مدیر

د اوراقو د دارلانشاء معاون

تشکیل و وزارت مخابرات

د پست ریاست :

رئیس	ع، غلام فاروق
د پست لوی مدیر	ع، محمد امان
د واردی	ص، محمد يوسف
د تفتیش	ص، محمد سرور
د پستی پارسلاتو	ص، محمد نبی
د صادری	ص، محمد یسین
د موزیم	ص، گل علم
د تفتیش غړی	ص، محمد شریف
د تحصیل د خا نکي مدیر	ص، شمسوار

د تېلفون او تلگرام ریاست

د تېلفون رئیس	ع، ص محمد حسین (شکور)
د پست او مخابرات لوی مدیر	.....
د تعلیم او تربیې مدیر	ع، حاجی غلام سرور
د مخابراتو د لوی مدیر کفیل	ع، محمد عظیم
د ورکشاپ مدیر	ص، شیر احمد
د پیکه توت د تېلگراف خا نی مدیر	ع، عیدالعبید
د معاون	ع، عیدالله
د مرکزي	ص، امیرالدین
د مهتاب قلعہ	ص، عیدالحق
د معاون	ص، عیدالمجید
د لین د تمديد مدیر	ص، غلام رسول
د تلگراف د لیلی د لیسې مدیر	ص، حاجی هلی محمد

د بین المللی خارجی چک افس لوی مدیریت :

د ارتباط لوی مدیر	ع، عیدالقبوم
	ص، حیدر هلی
	.....
د برید د مجلی مسؤول مدیر	

اجراآت وزارت مخابرات در سال ۳۴

تلیکراف:

- ۱- توريد هفت دستگاه تلیکراف بیسیم برای فندمار، فراه، پلخمري قندوز، فیض آباد، جلال آباد، با تمام سامان ولوازم، و آغاز کار نصب آن، ذریعۀ انجیرهای داخلی و خارجی.
- ۲- توريد وبسته کاری یکدستگاه یک کیلوواته بیسیم در کابل برای مخابرات ولایات.

- ۳- تکمیل و نصب یکدستگاه دو کیلوواته و (۲۰) کیلوواته در کابل که بعد از امتحان برای مخابرات بین المللی در آینده فریب قرار داده خواهد شد.
- ۴- توريد یک مقدار سامان فالتو برای دستگاههای بیسیم مرکز ولایات.

- ۵- تاحیس شرکت تلیکراف بیسیم مستقبا بین کابل و تهران، بیوافت دولین افغانستان و ایران.

- ۶- اجرای آر در شش دستگاه تلیکراف بیسیم که در نقاط مختلف مملکت بصورت اسششنهای سیار و ثابت برای مخابرات تلیفونی و تلیکرافی بکار خواهد افتاد.

- ۷- آر در سامان دفتر مرکزی تلیکراف و تلیفون بیسیم برای مخابرات بین المللی.

تلیفون:

- ۱- قرار داد دستگاه چینل سیستم بین کابل، پلخمري، مراز هریف که در سال ۱۳۳۴ با کمپنی زیمنس آلمان بامضاء رسیده، مطابق قرارداد، ماشینها و سامان مربوط در ظرف (۱۰) ماه آینده بکابل وارد و در نقاط مربوط بسته کاری آن آغاز خواهد یافت، ذریعۀ این سیستم در آینده

امور وزارت معابر

میوان بوسیله یک جوره لبن، چهار مغا بره تلفون و شش مغا بره تلگراف را در یک وقت بین گابل و مزار شریف بکار انداخت .

۲- اجرای آر در بکد دستگاه دوسد لینه اتومات برای تلفون خانه دارالامان و استفاده وزارت های مالیه، قواید عامه، اقتصاد ملی قرار داده خواهد شد .

۳- فرمایش یکک سبت سامان فالتو برای دستگاه صد لینه تلفون خانه موجوده دارالامان .

۴- آر در دو دستگاه سوچورد (۵۰) لینه سنترول بیطری .

۵- آر در و تورید پنجاه هزار انسلیتر، دوهزار بیطری خشک، پنجاه تن سیم آهنی رویه جستی برای رفع احتیاجات تلفون مرکز و ولایات .

۶- اجرای آر در سه صد دانه یاب آهنی و پنجاه تن سیم رویه جستی آهنی که در ترمیم لبن های موجوده و تمدید لبن های جدید که در آئنده مد نظر است مورد استفاده قرار خواهد گرفت .

۷- اجرای آر در یکک سبت سامان فالتو برای ماشین های امپلی-فایندر ارض را فزونی، مقر، فراه .

۸- اجرای آر در یک مقدار سامان فالتو برای تلفون خانه های مرکز و ولایات .

۹- تمدید پنجاه کیلو متر کیبل با جین کاری های لازمه برای شبکه شهری کابل که متعلق بدستگاه تلفون اتومات پنجهزار لینه است که این تمدید کیبل ذریعه انجینر های کمپنی زمینس متخصص و عماله داخلی صورت گرفته است .

۱۰- تورید ماشینهای آلات دستگاه تلفون اتومات جدید پنجهزار لینه که قرار داد آن قبلاً با کمپنی زمینس صورت گرفته بود که نصب آن نیز بزودی ممکنه آفلز خواهد یافت .

پر سونل :

۱ - سه نفر متخصصین سابقه دار وزارت که در اخیر (۴۳) جهت ستاز در شق دستگاه جدید بیسیم افغانستان بیاريس اجزام شده بودند اخیراً بعد از تکمیل دوره تعلیمی موفقا نه بوطن هودت و بکار آغاز نمودند.
۲ - دو نفر انجینر هادر شق تېلفون که سابقاً بعد از تحصیل بکلوریا با آلمان و انگلستان جهت تحصیلات عالی اجزام شده بودند در این اواخر موفقا نه بکابل وارد و بدستگاه جدید تېلفون اتومات مؤظف و بکار شروع نمودند .

۳ - سه نفر میخانیک های سابقه دار وزارت که در سال (۴۳) جهت تعلیم و ستاز عملی در شق تېلفون اتومات و سیستم (کریر) - بکمینی زیربنی آلمان اجزام شده بودند بعد از تکمیل دوره تحصیل بامونقیت بکابل وارد و شروع بکار نمودند .

۴ - دو نفر فارغ التحصیلان بکلوریا که از طرف ریاست پوهنتون وزارت مخابرات معرفی شده بودند برای تحصیلات عالی در شق تېلفون و تېلگراف باروینا اجزام گردیدند .

۵ - تربیه و تعلیم (۲۵) نفر تکنیشنهای وزارت در شق کیبل دوانی و چین کاری وغیره امور و رکشاب توسط انجینر زیربنی و متخصصین داخلی .
۶ - آغاز دوره دوم مکتب مخابرات بشمول (۳۰) نفر طلبیه فارغ التحصیلان صنف نهم مکاتب متوسطه ولایات و مرکز .

پست :

۱ - تاسیس (۱۷) بسته خانه در حکومت محلی مربوط ولایات و حکومت اهلی .
۲ - عقد قرار داد مبادله یارسلهای یستی بین افغانستان و دولت جماهیر اشتراکیه شوروی .
۳ - موافقه و مریان یارسلهای فضائی سر بسته وارده از جرمنی ، سویس ، هولاند و دمارک بکابل .

- ۴- موافقه مبادله خبریهای سر بسته یا رسلهای هادی با وزارت پست ایران.
- ۵- اتخاذ ترتیب برای مبادله بسته های سر بسته فضائی از دفتر ایالتی
برای دفتر کابل و از دفتر کابل برای دفتر پاریس، نیویارک و از
دفتر چنوا برای دفتر کابل.
- ۶- ارسال مرسول بسته فضائی بین کابل و تهران ذریعه طیارات ایرانی.
- ۷- جریان ارسال و مرسول بسته فضائی بین کابل، مزار شریف، قندهار
هرات توسط طیارات شرکت آریانا.
- ۸- ترتیب و نصب صندوق برای مرسولات هادی شبکه شهری و نشر کارت-
لیترهای مخصوص داخلی.

تعمیرات :

همارت اعلیٰ تلگراف خانه بکه توت، برای استیشن ترا نسیمتر (۲۰) کیلواته
جهت مغایرت بین المللی و عمارت اعلیٰ تلگراف خانه مهتاب قلعه جهت ریسورهای
جدید که برای مخابرات بین المللی بکار برده میشود تکمیل شده. همتسم اعلیٰ
تعمیر استیشن بیسیم جلال آباد، تعمیر استیشن بیسیم قیص آباد، تعمیر استیشن
بیسیم بل خمی، تعمیر استیشن بیسیم قندوز، تعمیر استیشن بیسیم قندهار، تعمیر استیشن
بیسیم گردیز، همارت بسته خانه شهری شهر نو قندهار، تعمیر استیشن اتومات
پنج هزار لیته در کابل تکمیل شده و تعمیر بسته خانه قلعه نو هرات
شروع گردیده است.

تعمیر بسته خانه مخابرات حکومت کشک نخود و تعمیر بسته خانه مخابرات
حکومت گلان قلات، همارت رهائش مامورین مخابرات قندهار در شرف
تکمیل است تعمیر بزرگ مدیریت عمومی مخابرات شهر نو قندهار شروع
و بکرسی رسیده، تعمیر بزرگ بسته خانه مرکزی کابل که در سال گذشته
شروع شده بود در هداسته تاسه منزل اعمار شده است.

تزیید عایدات و تصفیة حسابات :

- ۱- تزیید عایدات نسبت به سال (۳۳)، سی فیصد زیاده تر.
- ۲- تحصیل پنجاه هزار فرانک طلائی طلبات افغانستان از مالک شامل
اتحادیه بین المللی پستی و تلگراف.

د صحی وزارت

آشک-کيل:

وزیر

معین

ع.ج. دکتور عېدا الظاهر

ع.ص. دکتور عېدا ال جیم

د قلم مخصوص مدیر

ص. محمد یعقوب

د ریاستی مدیر

ص. عېنا القادر

مشاور

د صحی چارو دریاست کفیل

ص. دکتور عېدا الرحمن حکیمي

د نشراتو مدیر

ص. محمد آصف عېنا

د ساری نار و غېو د کنترول

او احصائی د مدیریت کفیل

بناغلی عېدا انور

د ویدی. تی. دیو ورو د تر کتب

خا نگی د مدیریت کفیل بناغلی عېدا انور

ع.ج. دکتور عېدا الظاهر

د صحی انجنیری مدیر ص. بناغلی علی احمد انجنیر

ص. محمد موسی

بین المللی مدیر

ع. دکتور غلام ذکر بیا

د صحی تشکیلاتو اوی مدیر

بناغلی میر محمد امین

د شفاخانو مدیر

ص. عېدا احمد

د اکسیر او دلابرا تورو د مدیریت کفیل

تشکیل وزارت صحت

دستی فوایشو مدیر	شاغلی دکتور حاجی محمد شریف
د مرکزی روغتیا لوی مدیر	ع شاغلی محمد آصف فقیری
د ساری شفا خانې مدیر	.....
دادارې رئیس کفیل	ع، ص حبیب الله
د مامورینو مدیر	شاغلی سید ایشان
د محاسبی د لوی مدیریت کفیل	ع عبدالغفار
د جنسی محاسبی مدیر	شاغلی عبدالقدوس
د فنی محاسبی د مدیریت کفیل	د محمد علی
د نقدی محاسبی مدیر	د غلام سخی
د تهیه د خا نکې مدیر	.....
د ترانسپورت او ترمیم مدیر	.....
د خرید او پو مدیر	.....
د کتنې مدیر	.....
د مغزن د خا نکې مدیر	.....
د پلانو مدیر	شاغلی عبدالحجیب
د تو بړ کلونو د مرکز آمر	شاغلی دکتور میر غلام حیدر د ماهر
د غاښو جوړولو د موسساتو آمر	.....
د لښیزیت کشی د موسسې معاون	د عبدالرحمن
د مخپس د شفا خانې سرطیب	د دکتور محمد سرور
د ښځو د سنا توزیم سرطیب	د حسن علی
د واکشین د تهیه کو لو د موسسې آمر	شاغلی عبدالستار
د ابن سینا د اکسریو آمر	شاغلی میر نظر الدین

مدیریت نشریات و تبلیغات ریاست امور صحتی

۱- این مدیریت برای بلند بردن سوية معلومات صحتی مردم و تبلیغ موضوعات صحتی و طبیی خدمت نموده و باین منظور مجله‌ی به عنوان مجله‌ی روغتیا بصورت ماهوار نشریه می‌کند. این نشریه به شهادت علاقه مندان درین اواخر بیشتر ذوق همه طبقات را در نظر گرفته علاوه بر نشر مضامین مفید صحتی ربکلام های ادویه جدید، داستان‌ها و فکاهی های صحتی و امثال آن گنجاییده شده است.

۲- علاوه بر نشریه فوق جهت تنویر افکار و بلند بردن سوية خلق مجله‌ی به عنوان مجله‌ی روغتیا زیری که در آن مباحث مختلفه صحتی و تربوی به لسان بسیار بسیط و عام فهم عاری از اصطلاحات طبیی از طرف مدیریت نشرات وزارت صحتیه و ریاست روزتون ماهوار مسلسل بصورت نشر و تمامه رایگان توزیع میگردد تا اهالی بتوانند بصورت بهتر از آن استفاده بنمایند.

۳- در سال (۱۳۳۳) در نظر گرفته شده بود که جهت استفاده اهل طب

و باقی علاقه مندان یک کتابخانه عصری و مدرن در وزارت صحتیه تاسیس یابد. بنا بر مضموره فوق مدیریت نشرات وزارت صحتیه در سال ۳۴ توانست لوازم کتابخانه از قبیل الماریها میزها و چوکیها و غیره ما یازم عصری آن را تهیه و تکمیل کند که کتابخانه مذکور امید است عنقریب افتتاح و بمعرض استفاده عموم قرار گیرد.

۴- چون تبلیغات بصورت درست و بهتر بدون دستگاه فوتوگرافی صورت گرفته نمیتوانست بنا بر این موضوع بمقام وزارت پیشنهاد یک دستگاه عکاسی با لوازم آن بآذربایجان آذربایجان داده شد تا ذریعه دستگاه موصوفه فوتوهای لازمه فنی از مراجع مربوطه اخذ و بفرض ازدیاد معلومات توده و تبلیغات بیشتر در مجلات روغتیا و روغتیا زیری و اگر ممکن شود ذریعه سایر جراید و مجلات مملکت طبع و نشر گردد. دستگاه متذکره عنقریب وارد خواهد شد.

۵- علاوه بر اجراءات فوق از بدو سال ۱۳۳۴ اکثریت اوراق ضروری دوا و رمبوطات وزارت ذریعه دوا به ما شین کستتنر این اداره طبع شده است.

در هداسته به اثر دعوت سازمان صحتی جهان و موافقه وزارت صحتیه و اجازه مقامات صالحه، دو کتور های ذیل جهت قبول به مجالس و کنفرانسهای صحتی بخارج اعزام گردیده اند :

۱- بناغلی دو کتور عبدالظاهر کفیل وزارت صحتیه و دو کتور محمد یوسف سرطیب قوای مرکز به کنفرانس تاریخی ۱۰ می ۱۹۵۵ که در مکسیکو منعقد گردید .

۲- بناغلی دو کتور عبدالرحیم معین وزارت صحتیه در هشتمین مجلس کسومبته منطقوی جنوب شرق آسیا که بتاريخ ۱۰ شامبر در باندونگ انعقاد یافته بود .

۳- بناغلی علی احمد انجنیر وحاجی محمد مهندس در کنفرانس سمینار که بتاريخ ۱۶ اردر ۳۴ در سیلوان منعقد گردیده بود .

۴- بناغلی دو کتور عبدالرحیم معین وزارت صحتیه که در مجمع مشاوریت فنی سازمان صحتی جهان نظر به پیشنهاد وزارت صحتیه از طرف اداره موصوف قبول گردیده است .

ج) نظریه قراردادیکه قبلاً بامؤسسه سازمان صحتی جهان و یونسف عقد گردیده است يك هده دو کتورا نیکه سازمان صحتی جهان برای دادن مشوره و پیشبرد امور مربوطه وارد افغانستان گردیده و در هداسته به مؤسسات صحتی افغانستان داخل فعالیت میباشند فرار ذیل اند :

۱- دو کتور اس فاک لهند مشاور سازمان صحتی جهان در کابل که بامور مربوطه پلانهای سازمان صحتی جهان بوزارت صحتیه مشوره میدهد .

۲- مستر سیتارام بکه سکرتر مشاور سازمان صحتی جهان در کابل که بتاريخ ۲۱ جدی ۳۴ بر علاوه وظیفه سکرتری يك کورس تائیسیت واداری را نیز جدیداً در وزارت صحتیه افتتاح نموده است .

۳- مستراس ای سی لارد که بتاريخ ۱۲ اسد ۳۴ به صفت معلم سنیترین وارد کابل گردیده در این نزدیکی ما مکتب متذکره را افتتاح خواهد نمود .

د افغانستان کالنی

۴- مستر ای. ای ترنر معلم نرس های سبترین مردانه که در شق مزبور بعد از افتتاح مکتب مذکور وظیفه معلمی آنرا انجام میدهد .
۵- مسناش نرس حفظ الصحة عامه که اکنون در زایشگاه و کنبک های اطفال داخل فعالیت میباشد .

۶- دکتور مورس ، دوکتور حمایه ما دران و اطفال و مشاور در شق حمایه مادران اطفال که اکنون امور مربوطه را انجام و در امور مربوط وزارت صحت مشوره میدهد .

۷- مس جی آروا کر معلمه فابله کی ولایت قندهار که فعلاً در آنجا داخل فعالیت میباشد .

۸- مس سی. اف. ون درخت نرس صحت عامه و معلمه پرستاری اناث ولایت قندهار که اکنون در آنجا داخل اجرای وظیفه میباشد .

۹- داکتر ای. جی بولسن انسن دوکتور نوسمه حفظ الصحة عامه و تربیه نرسنگ ولایت قندهار که در این تازگیها بدها نصوت عازم وو وظیفه خود را اشغال نموده است .

۱۰- داکتر ناجن عضو سازمان صحتی جهان و دوکتور پروژه تو برکلوز افغانستان بوده و علاوهً اکنون بحیث آمر مؤسسه واکسین سازی داخل فعالیت میباشد .

۱۱- مستر کرس تکنیشن اکسپریر تو برکلوز که مشغول وظیفه میباشد .
۱۲- مس کرافتن نرس دوم حفظ الصحة عامه پروژه تو برکلوز در کابل که اجرای وظیفه مینماید .

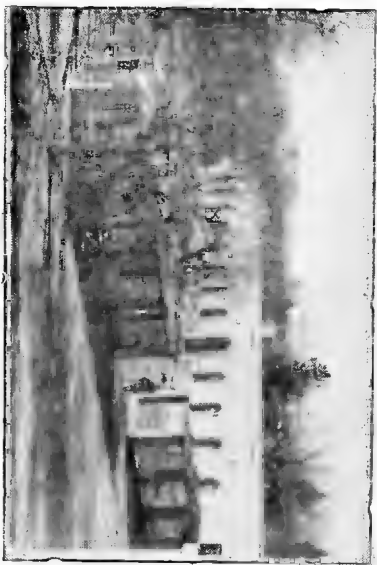
۱۳- مستر بوشان آمر یونیسف در کابل که امور مربوطه یو نیسف را انجام میدهد .

علاوه بران بعضی متخصصین و دوکتوران سازمان صحتی جهان جهت بازدید امور مربوطه و دادن مشوره برای چندی وارد کابل گردیده اند حسب ذیل اند :

تعمیر اکسوز شفاخانه ملکی فیدهار کدور بیرج جوڑای ۳۴ تکمیل گردید

تصویر اعیانہ و درباری خانہ و تاجخانہ ملکی قندھار کہ در سال ۳۴
تکمیل گردید

- ۱- پروفیسر لیوداس مشاور ملاریاء برای چندی وارد کابل گردیده و بعد از دادن مشوره به امور مربوطه مراجعت نمودند.
- ۲- مستر بارتیلیت جهت مذاکره و مشوره در امور صحتی بلدییه وارد کابل گردیده و بعد از توقف یکماه مراجعت کردند.
- ۳- دکتور مکون مشاور توپرکلوز جهت بازدید توپرکلوز در اوایل جوزا ۱۳۲۴ جهت ملاحظه پیشرفت پروژه توپر کلوز و ترتیب پلان آینده آن، وارد افغانستان گردیده و پس از توقف چند روز مراجعت کردند.
- ۴- مستر ری از طرف سازمان صحتی جهان جهت ترتیب لیست سازمان و آلات شفاخانه های آینده و جلال آباد از درگاهانه حکومت شوروی در اوایل ماه سنبله وارد کابل گردیده و پس از بازدید شفاخانه های مذکور و ترتیب لیست های مطلوبه مراجعت کردند.
- ۵- مس مارگریت هارویت عکاس سیار مؤسسه یونسف جهت عکس برداری بتاريخ ۲۵ اکتوبر ذریعہ طبایره وارد کابل گردیده - و پس از مدت دو هفته بازدید از مرکز شفاخانه، عودت کردند.
- ۶- مستر یو ال لار سنت آمر یونسف نوی دهلی جهت بازدید امور مربوطه یونیسیف وارد کابل شده است.
- ۷- پروفیسر کی ال - ام استیر مشاور تعلیمی طبی برای ده هفته جهت بازدید تعلیم امور طبی فاکولته طب وارد کابل شده و پس از معاينه امور فاکولته طب و تسلیمی راپور خویش عزیمت کردند.
- ۸- مستر مارک ریود عکاس کمپنی میگنم یاریس جهت عکس برداری فعالیت های سازمان صحتی جهان در اوایل عقرب ۳۴ وارد کابل شده و بعد از سیری ساختن دوماه عودت کردند.
- ۹- مستر سوپ متخصص احصائیه عنقریب برای بازدید احصائیه وارد کابل خواهد شد.
- ۱۰- داکتر موسیک در اوایل میزان ۳۴ برای ارائه نظریات و کمک

در پراېلم های لایراتواری پروژه توبرکلوز، وارد کابل گردیده و بعد از يك هفته مجدداً هزیمت کردند .

۱۱ - پروفیسریتی پیر پروفیسر فیزیولوژی فاکولته طب که در سال گذشته وارد کابل گردیده بود بعد از انجام وظیفه معاودت نکرد .

۱۲ - پروفیسر کیدونی پروفیسر اناتومی در فاکولته طب برای ایامی وارد کابل شده و ویس از انجام وظیفه محوله عودت کردند .

۱۳ - وزارت صبحه راجع به استخدام یکنفر پروفیسر امراض داخله با سازمان صبحی جهان داخل مکاتبه شده تا يك نفر را انتخاب نماید که عنقریب وارد کابل خواهد شد .

حسب قرار دادیکه با مؤسسه سازمان صبحی جهان و یو نیسف قبلاً عقد گردیده بود در سال جاری مبلغ (۴۰۰) هزار دالر برای خریداری سامان و آلات مؤسسه یو نیسف تخصیص داد که سامان و آلات ذیل از آن خریداری میشود :

۱ - به اندازه (۲۰۰۰۰) پوند پودر دی ۰ دی ۰ تی (۷۵) فیصد برای مجادله حمای لکه دار در سال ۱۳۳۴ خریداری گردیده و وارد کابل شده است و (۱۵۰) عدد بمبهای کمبود پودر یاشی جدیداً آردر داده شده است .

۲ - برای حفظ ماتقدم و مجادله با حمای لکه دار، برای سالهای ۱۹۵۶ و ۱۹۵۷ و ۱۹۵۸ مقدار سیزده هزار پوند پودر دی ۰ تی صد فیصد که جمله سی و نوهزار پوند میشود با (۸۰۰) عدد کن (بعبه پودر یاشی) درخواست شده است .

۳ - چهار عراده موترلاری بظرفیت دوازده هزار الی پانزده هزار پوند درخواست شده که الی اخیر چون ۱۹۵۶ وارد کابل شود. بادی آن قبل از مارچ ۱۹۵۷ تکمیل و در معرض استعمال قرار داده شود .

۴ - چهار عراده موتر شورلیت بی کب به ظرفیت (۱۱۵۰۰ الی ۲۰۰۰) پوند

یعنی ۴۳ الی يك تن برای سوارى و سامان استعمال شده بشود .
درخواست شده است .

۵- دوهرا ده موتر شور ليت كریال مثل سابق اما جای وستره و سامان
آن که در بالای موتر باشد درخواست شده است .

۶- تاپرو توب برای هر مراده لاری ۱۲ عدد فرمایش شده است .

۷- سامان فالتو به اندازه هشت صد دالر خواسته شده است .

۸- سامان فالتو برای سیترپ (بمب های پودر یاشی) رقم اتسن
به اندازه پنج صد دالر آرد داده شده است .

چون پالیسی امعای ملاریا تعقیب شد نیست ، لذا ادویه ضد ملاریا
برای استعمال در مواضع مستنقه لازم است تهیه شود . بنابران خواهش شده
است تا ادویه ذیل تدارك و تهیه شود .

۱- قلیلا يك لك وسى و سه هزار تا بلیت ادویه ضد ملاریا ۱۹۵۶ و ۱۹۵۷

تهیه شود .

۲- طوریکه بروقیسر لیو اداس توصیه نموده يك اندازه دلدرین ( )

نیز درخواست شود تا در آینده در صورتیکه در بعضی مواضع پشه ها مقایل
دی. دی. تی. مقاومت نشان بدهند این ادویه استعمال گردد و فعلاً پرسونل فنی
صورت استعمال آنرا بیاموزند و مقدار آن پس از مشوره با عشا و ر صحتی
جهان در دهلی تعیین میگردد .

۳- دی. دی. تی. (۷۵) قصبه يك لك بیست هزار بوند درخواست
شده است .

در سال گذشته نظریه شیوع مرض یولیو (فلج اطفال) در کابل
دو عدد شش آهنی از صلیب احمر سویدن طور امانت گرفته شده بود . چون
موجود بودن دو عدد شش مذکور ضروری بود لهذا بعد از مقامه
و مذاکره با مرجع مربوطه يك عدد آنرا به قیمت (۶۵۰۰) کرون
سویدنى از وزارت صحت و يك عدد دیگر آنرا

موسسات صحتي بخريداری نودود است .
از آنجا که وزارت صحت افغانستان در جمله مشمولین کوميته بين-
المللی ادویه مخدره میباشد، رای اینکه در پشپرد و غایه کنترول ادویه
مخدره بصورت عصري و مرتب باز رسی کرده وجوابات و راپور لازم را
به سازمان مذکور ارائه کرده بتواند پس از منظوری مقامات صالحه ماوریتی
بنام ادویه مخدره در تشکیلات مدیریت بین المللی اضافه شده و ماورین
موظف آن بکار آغاز نودود است .

راپورت فعالیت های سازمان صحتی جهان

در سال (۱۹۵۵) در افغانستان

سازمان صحتی جهان یکی از اجنسی های مخصوص ملل متحد بوده
که در افغانستان بر طبق قراردادیکه بین وزارت صحتی و سازمان صحتی جهان
در ۴ دسامبر (۱۹۴۹) با مضاء رسیده آغاز نموده، مقصد و مرام معاونت
و کمک سازمان صحتی جهان به افغانستان عبارت است از تقویه نمودن
سرویس های صحتی - اصلاح امور صحتی، فراهم نمودن تسهیلات برای مواظبت
و سلامتی مردم .
در ۱۹۵۵ بودجه سازمان صحتی جهان بطور تخمین عبارت است از
(۲۷۵۰۶۷) دالرو منابع این بول عبارت اند از بودجه قانونی و بودجه
معاونت تخنیکي و منابع مالی فوق العاده که در پروژه های ذیل
به مصرف رسیده :

۱- اداره صحت عامه (مشاور صحتی)

۲- پروژه کنترول ملاریا

۳- ساختن واکسین و لابراتوار صحت عامه

۴- معاونت به فاکولته طبی کابل

۵- مکتب پرستاری نسوان

۶- مکتب پرستاری مردانه

۷- پروژه تربیوی مرکز توبرکلوز

۸- انجمنی صحتی

۹- حما به اطفال و مادران

۱۰- پروژه انکشاف دهانی

۱۱- معاونت به باروالی کابل

مدیریت لوازم

عموماً تهیه و ارسال سامان و لوازم صحتی ولایات و سایر شعبات وزارت صحتیه توسط این شعبه صورت عملی را بخود میگیرد .

مدیریت محاسبه فنی

ادویه و سامان طبی شفاخانه های مملکت را تهیه و در صورت لازم به کمپنی های خارجی فرامایش میدهد .

مدیریت مأمورین

ذوات ذیل در هذا سنه حائز بکرتبه ترفیع شده اند .
۱ - ع ص دوکتور عبدالظاهر معین وزارت صحتیه از رتبه دوم برتبه اول .

۲ - ع ص دوکتور عبدالرحیم رئیس مجادله ملاریا از رتبه دوم برتبه اول .

مأمورینیکه از رتبه ۴ برتبه ۳ ترفیع کرده اند ،
۱ - ع دوکتور قلام ذکریا مدیر صحتیه ولایت مزار شریف به مدیریت عمومی تشکیلات صحتی .

۲ - ع دوکتور محمد آصف فقیری مدیر صحتیه حکومتی اعلی کرشک به مدیریت صحتی مرکز .

مامورینیکه بوظایف دیگر گماشته شده اند:

- ۱ - ع س دوکتور عبدالرحمن حکیمی مدیر صحیه ولایت قندهار به کفالت امور صحی .
- ۲ - ع ص حبيب الله مدير مامورين به کفالت ریاست اداری .

اجراآت مدیریت مامورین

- ۱ - تعیین پرسونل فنی لایرا توار ولایت جنوبی .
- ۲ - تعیین و اعزام پرسونل فنی لایرا توار پلغمري .
- ۳ - تعیین و اعزام پرسونل فنی ویدی کلنیک ولایت مزار شریف .
- ۴ - فارغ التحصیل شدن يك عده معاونین کورس لایرا توار و تعیین ماموریتهای شان .
- ۵ - تعیین پرسونل فنی شعبه ادویه مخدیره .
- ۶ - مؤلف ساختن فارغ التحصیلان دوره پنجم کورس کمیوندری به ادویه خانه های مربوطه جهت از دیاد معلومات عملی شان در شق کمیوندری .
- ۷ - استخدام یک نفر دوکتورس احصائیه برای شفاخانه زایشگاه از آلمان غربی که فعلاً مشغول وظیفه میباشد .
- ۸ - استخدام دوکتور کراسهوف دوکتور سابقه - رویی بیحت دوکتور شفاخانه اطفال مربوط ریاست روزنتون .
- ۹ - تمدید قرار داد دوکتور فسترا دوکتور اکسپرت ولایت هرات برای دو سال دیگر .
- ۱۰ - منظوری يك مدیریت بنام مدیریت معاینه در بودجه وزارت صحیه .
- ۱۱ - منظوری يك مدیریت بنام مدیریت خریداری در بودجه وزارت صحیه .
- ۱۲ - منظوری يك ماموریت بنام ماموریت ترانسپورت در بودجه وزارت

مدیریت شفاخانه‌ها

چون در این سال حکومت کتواز حسب سوابدید مقامات صالحه به حکومتی کلان ارتقاء نموده لذا مدیریت شفاخانه‌ها منجبت وظیفه تشکیل یک ما موریت صبحیه را در آنجا ترتیب گرفته و منظوری آنها از مقام عالی صدارت عظمی حاصل نموده که شفاخانه مذکور برود نرین فرصت دائر خواهد شد.

۲- در مناطق بلغمی و قندوز یک شفاخانه از طرف وزارت صبحیه شرکت نساجی و شرکت اتحادیه بنیه وجود داشت. باساس ارشاد ذات شاهانه پروتوکولی بین وزارت صبحیه و شرکت نساجی و شرکت اتحادیه بنیه به امضاء رسید که باساس این پروتوکول شفاخانه‌های مربوطه وزارت صبحیه در بلغمی و قندوز تماماً به شرکت نساجی و شرکت اتحادیه بنیه تعلق گرفته صورت اداره و اجراء آن و مصرف پولی آن تعلق به دو شرکت متذکره بوده و وزارت صبحیه از تقویه و اعطای پرسونل فنی و غیره کمک هائیکه از مؤسسات یونیسیف و مؤسسه صنعتی دنیا بدست می آورد همیشه با شفاخانه‌های مذکور تعاون خواهد نمود. علاوه وظیفه طب و فایه وی کما فی السابق بدوش وزارت صبحیه می باشد.

۳- از آمدن تبست که صورت زایمان حامله‌ها و تلفات زیادیکه از دست «دایه‌زنان» بی تجربه در ولایات مملکت رخ میداد وزارت صبحیه شروع به چاره‌اساسی نموده و بالاخره موفق شد تا در هدا سته در ولایات قندهار و هرات ده بستره بنام زایشگاه و پنج، پنج بستره بنام حمایه طفل و مادر و در مدیریت صبحیه مشرقی پنج بستره بنام حمایه طفل و مادر بکار اندازد که تمام سامان فنی آنها از طرف مدیریت شفاخانه‌ها ارسال و تکمیل گردیده و از مدت تبست که به فعالیت شروع نموده است. برای اینکه شفاخانه مستورات ولایت جنوبی سرو صورت خو بشیرا بگیرد پنج بستره از بستره‌های شفاخانه ملکی گردیز بنام شفاخانه مستورات

در کردیز تخصیص داده شد. باین صورت شفاخانه مذکور باترتیبات معموله، در کردیز افتتاح و صورت تشکیل شفاخانه موصوفه به سال (۱۳۳۵) تحت نظر ریاست

در طرف سال جاری مدیریت شفاخانه ها نظریه مقررات مربوطه و تمام شفاخانه های ولایات و مرکز سامان و لوازم ما بحتاج شفاخانه ها را بطور کافی ارسال و علاوه بکثرت نسخجات و تذکره که در بالای سر مریض آویخته میشود - طور متحدالشکل طبع و به مدیریت شفاخانه های مربوطه توزیع نموده است.

۶- در طرف سال ۱۳۳۴ الحاقیه های جدیدی به شفاخانه های ولایات مزار شریف - قندهار - هرات - غزنی - مشرفی و لهور گرد تعمیر و کثیراً به حال تکمیل رسیده اند که از طرف شفاخانه های موصوف مورد استعمال قرار گرفته است.

ریاست دندان سازی

این ریاست در طرف سال ۳۴ ذیلاً اجراآت نموده است :

- ۱- در یولی کلینیک ذکور تداوی و ساخت دندان (۳۱۴۷) نفر
- ۲- در یولی کلینیک اناث تداوی و ساخت دندان (۱۰۵۴) »
- ۳- در یولی کلینیک شعبه مجانی ذکور و اناث تداوی و ساخت دندان (۱۲۲۰) نفر

۴- تاسیس مؤسسه دندان سازی به ولایت مزار شریف که هنقریب شروع بکار خواهد نمود.

۵- عایدات از ابتدای سال تا اول دلو ۳۴.

الف- شعبه ذکور ۴۷۴۰۳۰۰ افغانی

ب- « اناث ۲۵۶۷۶۰۰ »

جمله ۱۷۳۰۷۹ افغانی

در حالیکه عایدات سال تمام ۳۳ هجرت از پنجاه هزار افغانی بود.

شعبه احصائیه وزارت صحت

در این اواخر مستر سوپ^۳ از طرف سازمان صحتی جهان بعثت متخصص احصائیه در افغانستان معرفی و عنقریب وارد افغانستان گردیده و در وزارت صحت مشغول کار خواهد شد. شاعلی عبدالقیوم^۴ آمر احصائیه بعثت کانتر-پارتری اجرای وظیفه خواهد نمود. (گراف احصائیه امراض ساری ملاحظه شود.)

مدیریت اکسپریز ولایت اوتار

اجراآت مدیریت اکسپریز ولایت اوتار در ظرف سال جاری ذیل^۵ توضیح میشود:

۱- دستگاه مکمل اکسپریز ولایت اوتار رادیو گرافی و رادیو سکویسی و ماشین تداوی امراض و الکترو کارد گرام جهت عکس گرفتن جرکات قلب که در آن معاینات مختلفه بعمل می آید از کمیته زمینس جرمنی خریداری و به مرکز ولایت قندهار نصب و یک نفر متخصص اکسپریز استخدام و به معیت پرسونل فنی داخلی به اجرای و معاینات اهالی ولایت مذکور می پردازد.

۲- علاوه یک دستگاه اکسپریز که از سابق بدسترس وزارت صحت موجود بود بعد از تکمیل بعضی پرزه های کمبود آن از خارج به شفا خانه ولایت مشرفی نقل و عنقریب بعد از تکمیل جای و بعضی معاذیر دیگر به اجرای معاینات اهالی ولایت موصوف خواهد پرداخت.

۳- به علاوه مرکز مجادله و تریبوی مرض سل که در چمن حضوری واقع است یک دستگاه مکمل اکسپریز از کمیته زمینس جرمنی خریداری شده که عنقریب در موضع لازمه نصب و بکار خواهد افتاد.

۴- برای شفا خانه ولایت مزار شریف در نظر است یک دستگاه اکسپریز

مکمل از کمپنی زیمنس جرمنی خریداری و ساختمان هدارت د سټکابه مذکور تحت تعمیر گرفته شوه و درین موارد اقدام شده است .

قسمت لابراتوارها :

- ۱ - سامان تخنیکي و فني و ادويه های لازم به یلغمري ارسال و لابراتوار مذکور به تجزیه و معاینات مراجعین شروع نموده است .
- ۲ - يك لابراتوار برای معاینات امراض مختلفه در شفاخانه ولایت جنوبی افتتاح و پس از ارسال سامان فني آن شروع بکار نموده است .
- ۳ - اخیراً پس از تکمیل جای سامان تخنیکي و فني، ادويه های لازم و دی کلنیک و لابراتوار شفاخانه مزار شریف شروع بکار نموده است .

مدیریت کنترل امراض ساری

- ۱ - ارسال واکسینهای چیچک - کولرا - تیفوئید - نیفوس به تفاریق و متواتر ب مدیریت ها و ماموریت های صحیه ولایات و حکومتات اعلی و کلان .
- ۲ - عملیات واکسینا سیون حجاج و سایر مسافرین و تادیه کتتابیه سرتیفکت به آنها .
- ۳ - خریداری و تهیه مقدار سی هزار سیبر سنگ تله و مقدار ده هزار پودر دی . دی . تی (۷۵) فیصده .
- ۴ - پودر نمودن سنگ تله ماشین پلوریزد و مکس نمودن پودر تله با پودر دی . دی . تی .
- ۵ - توزیع مقدار (۸۶۴۰۰) کیلو پودر ده فیصده بمرکز ولایات و حکومتات اعلی و کلان .

مدیریت قوانین صحی

مدیریت قوانین صحی که اوسط سال گذشته تشکیل گردید، قبل از شروع به فعالیت در صدد تدوین قانون صحی مملکت افتاد. بناسی همین

نظریه متحد انالی به سفارت های ا قنای در مصر - عراق - هند
ترکیه و غیره ممالک راقیه صادر نمود تا به هر وسیله که بتوانند يك يك
چند قانون نامه های صحتی آن ممالک را بدست آورده بوزارت صحت ارسال
دارند تا از قوانین مذکور برای تدوین قانون صحتی مملکت
استفاده شود.

مدیریت تفتیش

یکی از کارهای عمده بمنظور خدمت بصحت عامه، بدسترس گذاشتن
ادویه مؤثر و معتمد است جهت رفع احتیاج، لذا تماماً دوا فروشان را مکلف
ساخته تا ادویه مورد ضرورت را از دست دوم و سوم وارد نکرده از اصل
کمپنی های مؤلف اروپا و امریکا وارد بدارند که این اساس اصلی میشود
و برای اینکه ادویه و سامان عاجل و غیر عاجل بصورت فوری هرچه زودتر
بدست مریض و مریضداران رسیده باشد به افتتاح دوا فروشیهایی، علاوه
بر هسپات دیو، بهرکنج و کنار مملکت پرداخته شد. که در سال جاری نیز
علاوه بر ادویه فروشی های موجوده به مواضع ذیل امر تأسیس دواخانه ها
داده شده است:

- ۱- در شهر کابل بنام زمان در ملتون.
- ۲- به ولایت قندهار (۴) باب بنام های قمر در ملتون پیشین و نستان در ملتون
- خورشید در ملتون و شیرزی در ملتون.
- ۳- در حکومتی اهلی فرام يك باب بنام اکبری در ملتون.
- ۴- به مزارع بنام نماینده کی لمر در ملتون
- ۵- در خلم مزار شریف يك باب بنام حسین در ملتون.
- ۶- در اندخوی يك باب بنام نصرت در ملتون.
- ۷- به ولایت مشرقی دواب بنام جلال کوت در ملتون و پشتون در ملتون
- ۸- در بفلان صناعتهی يك باب بنام درویش در ملتون.
- ۹- در بلخیری بکباب بنام عباسی در ملتون.

- ۱۰- به حکومتی اورگون يك باب بنام حيدر درملتون
  - ۱۱- به حکومتی لهور گرد يك باب بنام عسکر درملتون.
  - ۱۲- درحکومتی اعلی پروان يك باب بنام ظاهري درملتون.
- برای اینکه از یکطرف تعداد ادویه جات متفرقا را در دو فروشیها ذخیره نمایند و از طرفی اسعار خارجی را که به قیمت گران از بازار سیاه بدست می آورند، بهدر نرود، مدیریت تفتیش تصمیم گرفته که قبل از صدور آرد در ادویه، بایست لست خانه ها بملاحظه وزارت صحتیه رسا نیده شده و اجازه توريد آنرا استحصال بدارند.
- حين ورود ادویه، اصل بيجك بادوكایی از طرف دواخانه ها، بمدیریت تفتیش ارسال میگردد تا پس از تطبیق به لسته فرمایشی بقرض ملاحظه و تشریح ادویه در گمرک، به نماینده فنی سپرده میشود. بعد صدور امر، نفر به گمرک رفته تماماً ادویه را تشریح و از لحاظ ذیل ملاحظه مینماید:
- ۱- ادویه باید بایيجك مطابق باشد که به لست های آردری سر بر خورد.
  - ۲- ادویه ها بیکه موهب دارند از وقت آنها نگذشته باشد.
  - ۳- ادویه های ممنوعه از قبیل مخدرات و مشروبات الکولی در حین تفتیش و یا رسل های وارد شده پنهان نشده باشد.
- پس از آنکه ادویه از طرف نماینده فنی ملاحظه و اجازه خروج داده میشود قرار نمره وارده شمع، ادویه وارده مذکور تماماً نمره و تاریخ زده شده، از قید مهر مخصوص کنترول ادویه، کشیده میشود و این نمره و مهر حا بز مطلب ذیل است:
- نمبر از ادویه يك بيجك از بيجك دیگر که شاید هر کدام آن قیمت اسمعیری متفاوت داشته و مصارف متفاوت را ایجاب نموده باشد.
- پس بعد از مجرا دادن مصارف طبق مقررات موعودعه وزارت صحتیه و تعیین نرخ فروش اسمعیری، ادویه داخله بيجك ها در عقب بيجك ها به امضا نفر فنی و مهر مدیریت تفتیش و نشانی يك نقل بيجك توسط هکتوب که نمره

آن بالایی ادویه تحریر، مهر شده به دواخانه مربوط ارسال میگردد. گویا
 بدین ترتیب در مواد (۳ و ۲)، تمیز ادویه بیجکها و کنترل نرخها صورت
 میگردد. بر علاوه دواخانهها مکلف ساخته شده که پس از اجرای نسخه بمریض
 وثبت، بکتاب مخصوص، قیمت دوا را در عقب نسخه تحریر و صفحه ثبت کتب را
 توضیح نموده از طرف دوا ساز مذکور امضا و مهر دواخانه را نموده بمریض
 تفویض بدارند.

مقادیر خالص دواخانهها هفت و نیم فیصد و مصارف بودجه وی، دوازده -
 و نیم فیصد تعیین گردیده، یعنی دواخانهها میتواند بالایی ادویه، وارده خویش
 مصارف عرض راه و بیست فیصد مقادیر زیاد نموده، بعداً به فروش ادویه
 خود اقدام بدارند.

بعضاً دوا فروشهای مرکز و اطراف که قوه مالی آنها ضعیف است
 و قادر به تولید ادویه نیستند، ادویه مورد ضرورت خود را از دوا
 خانهها بیکه قوه مالی آنها مساعد بوده و از اصل کمپنی های مؤلفه، مال
 وارد مینمایند، خریداری مینمایند، چنین ترتیب اتخاذ گردیده.

مسلم است که در بل خرید و فروش، بل فروش کار دازای اهمیت میباشد،
 زیرا بل فرو شکار از روی بیجک های دست داشته کنترل میشود - پس
 قرار داد شد تا فروشنده در بلها نمره و تا ریخ بیجک حتی نمره که بالایی
 ادویه تحریر و مهر گردیده است، نشان بدهد تا کنترل قیمت بلها صورت -
 بگیرد در بدین وقت بل مذکور اصولی گفته میشود و خریدار میتواند آنرا به دوا -
 فروشی خود برده در مریض فروش بگذارد که از طرف مدیریت تفتیش، قیمت
 و غیره آن کنترل گردیده و موافقه نمایند. بناً فروشنده مکلف ساخته شد
 که بادر نظر داشتن مراتب فوق، بلهای خود را در سه کای به مدیریت تفتیش
 ارسال نمایند. حین موصول بلها به نفر فنی امر داده میشود قیمت را کنترل
 نمایند پس از امضا و تصدیق نفر فنی، یک کایی بل مزبور را به شعبه
 تفتیش حفظ و دو کایی دیگر را بعد نشانی شد و مهر تفتیش و امضا نفر فنی

ضمیمه مکتوب به فروشنده اهدا میگردد . فروشنده يك گایي را نزد خود وکایي سوم رایه خریدار ادویه میبشارد. مسلم است که خریدار ادویه به واطراف می برد چون ادویه مذکور را رای نمره و تاریخ و مهر کنترل - ادویه بوده، شعبات صعبه مربوطه با اساس بلهای دست داشته دوا فروشی قیمت فروش دواخانه هارا کنترل میدارد .

بر علاوه اجراءات فوق، تفتیش شفاخانه ها دواخانه ها - لابراتوارهای رسمی و شخصی - معاینه خانه های اطباء جزء وظیفه مدیریت تفتیش بوده و عندالوقوع از آن بررسی مینمایند .

مدیریت عمومی مرکز

- ۱- اعطای روفه های سعی بین المللی بعد از تطبیق واکسین های لازمه ذریعه شعبه واکسیناسیون برای اشخاص صیحه به خارج مصافرت دارند .
- ۲- اعزام هیأت فنی برای معاینه و تداوی و بررسی غذاهای کارگران سرک تنک قارو .
- ۳- اعزام هیأت فنی با ادویه لازمه برای معاینه و تداوی اهالی دای مراد وردک .
- ۴- اعزام هیأت فنی برای آبله کوئی و معاینه دامی حمای لکه دار به حکومت میدان وردک .
- ۵- اعزام هیأت فنی جهت آبله کوئی حکومت چهار دهی ده سیر - بگرامی و سرای خوجه .
- ۶- افتتاح امور آبله کوئی برای اهالی شهر کابل به شعبه واکسیناسیون در مرکز وزارت صعبه .
- ۷- ارسال واکسین معرفه به شفاخانه های مرکز جهت واکسیناسیون اهالی طور مجانی .
- ۸- ارسال واکسین معرفه به ادویه فروشیهای مربوطه .

۹- ارسال بودردی. دی. نی ووا کسینهای محرله. کولرا وچچک به حکومت کلان دایونگی.

۱۰- ارسال بودردی. دی. نی ووا کسینهای محرله کولرا وچچک به حکومت کلان لهوکرد.

۱۱- فعالیت های بهداشتی لکه دار و بودردی. دی. نی شهر کابل و نواحی آن.

۱۲- ارسال نفر فنی بایک مقدار واکسین چچک بمدير بت صحت لهوکرد.

۱۳- تاسیس يك كورس-سیتیترین (كورس حفظا لصحه معبطی) ۱۵ نفری که معلمین آن از طرف (دبلیو. ا. ج. او) مسترلارد تعیین گردیده. دوره این كورس دوسال بوده. فارغ التحصیلان این كورس جهت طب وعا یوی تحت اثر اطباء صحت عامه اخذ و داخل وظیفه خواهد شد.

ریاست روز نتون

ریاست روز نتون در طی سال ۱۳۳۴ قدم های موثری در راه تقویه و انكشاف پلانهای حمایه اطفال و مادران برداشته که ما اینك را پورا پورا بصورت خلاصه در ذیل تقدیم میداریم.

الف - شفاخانه زایشگاه.

احصایه فعالیت هائیکه در بن موسسه بعمل آمده قرار آتی است:

در سال ۱۳۳۴ به تعداد (۱۰۶۲) نفر مریضه های ولادی و به تعداد (۲۴۴) نفر مریضه های نسائی، تحت مداوی قرار گرفته است. از جمله تعداد فن الذکر (۸۸۹) در شفاخانه ولادت نموده است.

مریضانیكه نسبت اختلاطات بعدالولاده مداوی شده اند (۱۲۰) نفر.

تعداد اطفال ليکه در شفا خانه تولد شده اند (۸۱۹) نفر که از جمله
(۶۰) نفر پسر و (۲۹) نفر آن دختر ميباشند. تعداد ولادت ۲۸۷۳ و تعداد
دوگانه‌گي ها (۸) نفر ميباشد.

اطفال ليکه وزن شان از (۲۵۰۰) گرام اضافه بوده و در قيد حيات از
شفاخانه خارج شده اند (۸۰۷) نفر و اطفال ليکه مرده تولد شده اند (۳۴)
نفر.

اطفال ليکه بصورت زنده تولد شده و بعد از ۲۴ ساعت فوت کرده
اند (۱۴) نفر.

اطفال ليکه بعد از روز هفتم ولادت مرده اند (۱۴) نفر.

وقايع غير منظم ولادي.

حوصله متفقيه (۵۰) نفر.

اعلان مستعرض که بعد از تمزق غشا به شفاخانه وارد شده (۶) نفر

پلاستايير بويار (۸) نفر

پري اکلام سيا (۸) نفر

ضورت تکميل ولادت.

وقايع طبيعي و اعلانات مقعدي که با کمک اجرا گرديد. (۷۷۴)

وقايع فورسي (۳۶) نفر

عملية شق فيصدي (۶۵) نفر

عملية استريک تومي قسمي از اثر تمزق رحمي (۹) نفر

وقايعيکه با تدور به وضع حمل ايشان خاتمه داده شده (۵) نفر

ذواتیکه در ترفیعات سنویۂ سال ۳۴ ترفیع نموده اند

شیاغلی غلام محی الدین زرمتمی مستوفی
ولایت قطن به رتبه دوم

شیاغلی سید احمد شاه شمی مدیر
عمومی دایرة المعارف به رتبه ۲

دکتور محمد آصف فقیری
کفیل ریاست دندان سازی
به رتبه ۳

شیاغلی عبدالله غفار شاد
رئیس کمیسیون اول گروپ
اول صدارت عظمی به رتبه سوم

کشدن پلاستیک بادیست	(۱۸) نفر
ابطال حسی بواسطه ایتر	(۱۱۵) نفر
وفیات مادر	(۷) نفر

راپور احصائیه پولیکلینیک های شفاخانه

زایشگاه در سال ۳۴

پولیکلینیک مرکزی - پولیکلینیک جاریه میوند - پولیکلینیک شهر ارا
 حامله رجستر شده سابقه ۱۵۷۶ نفر (۴۰۰۳) نفر (۶۰۶۶) نفر
 حامله رجستر شده جدید ۴۸۶ نفر (۱۰۸۷) نفر (۱۷۶۹) نفر
 معاینات بعدالولاده ۳ نفر ۱۶ نفر
 مرخصان نسائی سابقه ۱۰ (۹۲۶) نفر
 مرخصان نسائی جدید (۸۶۹) نفر
 احصائیه ولادت های خانگی که توسط قابله های مؤلف زایشگاه
 صورت گرفته (۲۳۵) نفر
 کورس قابله کی زیر نظر هم ساله یک تعداد قابله های لائق را
 برای خدمت بجامعه افغان احداث میکنند .
 چنانچه از بدو تاسیس تا حال ۳۲ نفر قابله تربیه شده و شهادتنامه
 های قابله کی را اخذ کرده اند .
 پولیکلینیک اطفال :

پولیکلینیک اطفال که منظور معاینات و تداوی اطفال تاسیس شده
 در ظرف مدت پنج سال خدمات بزرگی را در قسمت اوضاع صحت اطفال
 اجرا کرده است . در سال ۳۴ نیز مساعی زیادتری بفرج داده است که
 اینک راپور احصائیه آن در ذیل توضیح میگردد :
 تعداد کارتهائیکه برای مرخصان داده شده :

در سال ۱۹۵۱	۲۰۱۳ کارت
در سال ۱۹۵۲	۳۰۷۸ کارت
در سال ۱۹۵۳	۱۴۱۴ کارت

د افغانستان کالنف

درسال ۱۹۵۴ ۸۱۲ کمارت

درسال ۱۹۵۵ ۱۲۶۹ کمارت

جمله درېنچ سال (۸۵۸۶) کمارت .

مريضانيکه درسال ۱۳۳۴ معاينه کړديده اند عبارتند از (۹۵۳۰)

نفر. مريضانيکه درسال ۱۹۵۵ تداوی ومعاينه کړديده اند تعداد شان

به (۱۸۵۷۳) نفر ميرسد .

مريضانيکه تنها معاينه شده اند (۱۰۷۱۰) نفر

تعداد اطفاليکه از شيرسکيم وخالص استفاده نموده اند به ۷۸۶۳ نفر ميرسد .

مراکز خير به اطفال :

اين مراکز که تعداد شان به (۳) مرکز ميرسد و درنقاط مختلف

شهر تاسيس شده اند، ميکوشند تا اطفال سالم را تحت مراقبت کرفته

و نگهدارند اطفال مذکور دچار مريضی وضعيفی کړدند . درين مراکز

شيربود و اقسام ويتامين ها جهت تقويه صحت اطفال داده ميشود .

احصائيه مراجعينيکه از اين مرکز بدست آمده ذيلاً توضيح ميگردد .

تعداد مراجعين استفاده از شيرسکيم شيرخالص صابون ويتامين

ماه حمل	۲۸۵۷ نفر	۱۷۹ نفر	۳۲۵ نفر	۲۶۱۷	۲۳۱۴
ماه نور	۳۰۰۷ نفر	۳۰۰۷ نفر	۴۶۳ نفر	۳۰۳۷	۲۰۲۱
ماه جوزا	۳۵۹۳ نفر	۸۷۳ نفر	۴۳۲ نفر	۳۱۱۱	۲۳۵۷
ماه سرطان	۲۳۵۱ نفر	۲۵۲۴ نفر	۲۸۷ نفر	۲۴۵۱	۲۷۴۱
ماه اسد	۲۸۱۰ نفر	۲۴۵۴ نفر	۱۲۰ نفر	۲۸۱۰	۷۳۱۹
ماه سنبله	۲۳۹۱ نفر	۲۱۳۱ نفر	۶۴ نفر	۲۳۸۷	۱۴۸۷
ماه میزان	۲۷۸۱ نفر	۲۲۳۳ نفر	۱۰۱ نفر	۲۳۹۲	۲۵۰۱
ماه عقرب	۳۰۴۳ نفر	۲۳۳۳ نفر	۱۱۵ نفر	۲۳۹۷	۲۳۰۳
ماه قوس	۲۴۴۰ نفر	۲۲۶۷ نفر	۱۵۶ نفر	۲۴۲۴	۲۱۱
مجموعه	۳۵۲۸۲	۷۵۱۵	۲۰۶۳۱	۲۳۵۱۱	۲۳۲۵۴

توزیع شیر

توزیع شیر در سال ۳۴ برای اطفال و مادران گمان مانند سالهای گذشته در جریان بود اما در اثر تجویز جدیدیکه گرفته شد از ابتدای ماه اسد توزیع شیر مایع بصورت بودر تبدیل گردید که این موضوع سهولت زیادی را برای مراجعین فراهم ساخت . چه مراجعین و قشیکه پدراکنز معین حاضر میشوند توسط داکتران معاینه و سپس از خود مرکز شیر بودر برایش تقدیم میگردد .

مقدار شیریکه در طول سال ۳۴ توزیع گردیده حسب ذیل است :

۱) شیریکه بقسم مایع داده شده مساوی (۸۵۰ - ۱۵۸) یوندد .
تعداد نفر (۱۲۷۲ ۸۰۰)

۲) شیریکه بصورت بودر توزیع گردیده ، مساوی (۵۹۶۲۵) یوندد . تعداد استفاده کنندگان (۳۰۸۱۰) نفر . جمعا مقدار شیریکه در سال ۳۴ بمصرف رسیده (۲۱۸۴۷۵) یوندد و تعداد عمومی استفاده کنندگان آن به (۱۳۰۳۶۱۰) نفر بالغ میگردد .

وروکتون های روزنتون

اطفاییکه درین موسم داخل میشوند اساس زندگی اجتماعیه را فراگرفته و برودکر امهای متنوعه که بالای شان تطبیق میگردد تربیه آئینده ایشان را تشکیل میدهد . موقعیت مهم تربیوی اطفال ووروکتون وقتی به نظر میرسد که آنها دوره معینه ووروکتون را طی کرده برای شمول مکتب مساعد گشته و حیات مکتب را بخوشی استقبال مینمایند .

وروکتون های روزنتون که بگی بنام (حمید ووروکتون) و دی-کری (نازو ووروکتون) یاد میشوند در ظرف مدت چندسال خدمات قابل قدری را به اطفال و مخصوصا اطفال بی بضاعت اجرا نموده اند . در سال جاری (۲۰۰) طفل به حمید ووروکتون و (۱۰۰) نفر دیگر شامل نازو ووروکتون گردید که از جمله (۹۳) اطفال دوره معینه را گذشتانده و برای شمول بمکتب به وزارت جلیله معارف ارسال کرد یکنند .

ریاست روزنتون مسائل توسعه و انکشاف ابن موسسه را در نظر داشته و در صورت امکان میکوشد تا چندین و دو کتون های دیگری تاسیس نماید تا خدا بخواهد مصدر خدمات بهتری گردد .

موسسه مجادله ملاریاء افغانستان در سال ۱۳۳۳

حکومت متبوعه در سال ۱۳۲۷ به تشکیل و تاسیس موسسه ملاریا در افغانستان اقدام و اراده فرمودند و متعاقباً موسسه مذکور به پروژه مجاد لوی ووقایوی خویش آغاز و سال بسال نظر به ايجاب به پروژه ها و فعالیت ها خود توسعه بخشید چنانچه در سال اول مجادله علیه ملاریاء صرف هشت هزار نفر و در سال ۱۳۳۴ مندرجا ۴۱۴۵۰۰ نفر تحت کنترول قرار گرفت . ابن موسسه که هنوز چند سال محدود از بهار عمر آن میگردد نسبت به تامین و تقویه حفظ الصحة عامه جدید و فعالیت موتری نموده است .

فراریکه از اخصائیه شفاخانه های ولایات مملکت و از نقاشج سروی های منحصصین ملاریا برمی آید بیشتر از یککنیم مایون نفوس در نقاط مختلف وطن ماهمه ساله تحت حملات شدید ملاریا واقم بودند که طبعاً به اثر آن انکشاف پلان های صناعتی و زراعتی به مشکل عملی شده میتوانست . به طور مثال مینگاریم که اولین پروژه بزرگتر صناعتی که در سال ۱۳۱۵ در بلخری روی دست گرفته شد نسبت به تلفات و خساراتیکه از رهگذر انتشار ملاریا به کارکنان و عماله پروژه مذکور عاید شد به مشکلات زیاد مواجه گردید و بهمه معلوم است که قبل از روی دست گرفتن عملیات مجادلوی در منطقه مذکور عماله و مامورین به مشکل بدست آورده شده میتوانست . بدین لحاظ محصولات و انکشاف فابریکه نساجی بلخری بعد از آغاز مجادله ملاریا نسبت به سابق روبه تزیاید و ترقی کذاشته و حاضرأ منطقه مذکور از شر مرض ملاریا و اذیت پشه کاملاً رهائی حاصل کرده است .

همچنین حوزه خان آباد و قندوز از نظر ملاریا، یکی از خطرناک ترین مناطق کشور بشمار میرفت ولی اکنون بعد از پنج سال کارروائی مجادله، مناطق مذکور از خطرات مرض ملاریا کاملاً مصون گردیده اند. قندوز یک شهر پر جوش ویر نفوس شده و ترقی محصولات یخته ولایت فغان در ظرف همین چند سال اخیر شاهد کامیابی اقدامات مجادله ملاریا در آن سامان می باشد.

علاوه اگر احصائیه توريد و صرفیات کثین و دیگر ادویه ضد ملاریا را که جهت تد اوی مریضان ملاریائی با مصرف اسعار هنگفت همه ساله از خارج وارد میشد با صرفیات امروزه مقایسه شود، دیده میشود که استعمال ادویه مذکور بصورت متناهی تنقیص گردیده و اگر اضافه بر آن مفادی را که برای اهالی نسبت به از بین رفتن خسارات مریض داری معالجه ضیاع روزهای کار و مرد بدست آمده (بدون تذکر از رنج و الم مرض) در نظر بگیریم در اقتصاد ملی رول بارزی می یازد. از آنجا که از سال ۱۳۲۸ باین طرف عملیات مجادله ملاریا تدریجاً بالای تمام مناطق ملاریائی کشور پهن گردیده به فضل خداوند خطر انتشار ملاریا از مناطق مذکور کاملاً مرفوع و یا تدریجاً رو به تنزل است. باید گفت که تا بحال مفکوره علمی راجع به وقایه و جلوگیری از مرض ملاریا عبارت از مجادله و کنترول مرض بوده که مادرین قسمت موفقیت های کلی بدست آورده ایم چه با وصف مشکلات مختلف از قبیل قلت پرسونل فنی و غیره در مناطق مختلف ملاریائی بکار خود ادامه داده توانستیم تا امروز مسأله مجادله ملاریا موضوع کنترول ملاریا بوده یعنی یک منطقه را می گفتند که چند سال متواتر کنترول باید کرد لکن نسبت به بعضی دلایل علمی مستند به مشاهده و تجارب اخیر، نظر به کنترول دوام دار قاطعیت خود را باخت و جای آنرا نظر به استیصال و امحای ملاریای (Malaria Eradication) گرفته است. چون موسسه ملاریای وطن با موسسات صحتی خارج ارتباط و تماس دارد همیشه اصول های علمی و فنی عصری را که دنیای موجوده مورد

استعمالی خود قرار میدهد این موسسه نیز در همه امور علمی و فنی خود از آن تمکین و تطبیق مینماید. اشتیاق و امضای ملاریا که نظریه جدید شمرده میشود در هر موضع و منطقه خواه ملاریا زیاد و خواه ملاریا کم باشد ایجاب مجادله را میکند بنابراین امروز موسسه ملاریای افغانستان را جمع به امضای مرض بک بلان و پروژه بزرگتر و وسیع تر مواجه است که بخواست خداوند و مساعدت های حکومت مقبوعه در سال جدید مورد تطبیق قرار خواهد گرفت. امید است در آینده قریب از این مملکت با ستانی بیخ و ریشه خبیث و مدعی ملاریا که از سالان درازی با ینطرف به آن دست و گریبان بوده بر آورده شود.

فعالیات و پیشرفت های موسسه ملاریا در سال ۱۳۳۴

شق علمی و فنی :

۱- تکمیل لابراتوار ها و اتولوژی (خون) و انستولوژی (پشه شناسی)
 ۲- لابراتوار عمومی تریه و تدریس طلاب و تشکیل یک کتابخانه در مرکز ریاست
 ۳- سه نفر مستحضران تعلیم یافته این موسسه جهت تعلیمات و تحصیلات مزید بپارچ اعزام شد.

۴- جهت توسعه پلان و پروژه سال آینده به تعداد ۳۸ نفر متعلمین جدید الشول که از صنف ۸ و ۹ میباشد برای دایر شدن کورس مستحضری ملاریا گرفته شدند تا توسط متخصصین ملاریا در این موسسه تدریس و تریه گردانند.

۵- درین سال نیز مانند سابق نظریه هلاق علمی و صحی بین المللی راپورت های مفصل مجادله و کنترول ملاریا در افغانستان به موسسه صحی جهان (W.H.O) و موسسه یونیسف (Unicef) تریب و تکمیل کسر دبد و نیز در ظرف سال جاری بکنفر مشاور صحی سازمان جهان جهت بازدید سیستم مجا دلوئ به موسسه وارد شد.

۶- جهت حصول تعلیمات عالی در شرق ملاریا بکنفر داکتر این موسسه طور فیلوشپ بهارج کاندید گردید.

در شق تعمیراتی :

- ۱- تعمیر و تکمیل عمارت مؤسسه .
- ۲- تعمیر بکعه کسراج های جدید .
- ۳- تهیه فرش و تجهیز اتاق ها و دهلیز های مؤسسه .

در شق مجاد لوی و کنترول مرض ملاریا :

در برج مقرب سال جاری نظر به ایجاب فن و تکمیل نتایج وضعیت ملاریائی کشور هفت هیأت مکمل تحت اثر بک بک نفر متخصصین ملاریا جهت سروی ملاریا از مرکز ریاست به تمام نقاط مملکت اعزام شد تا مناطق کنترول شده و غیر کنترول شده مملکت را بصورت مفصل سروی نمایند. هیأت های مذکور بعد از انجام وظایف، راپورهای خود را به مرکز ریاست تقدیم کردند که توسط آن معلومات و مطالعات تمام کیفیت ملاریائی کشور روشن گردید .

پروژه دهکده شیوکی

تعالیات های صحتی بصورت عمومی :

دراوقات ذیل مامورین شق صحتی پروژه به بک تعداد مردم شیوکی و قلعه وزیر مشوره های صحتی داده اند :

مرد	زن	اطفال	مجموع
۲۹۲	۳۶۰	۴۲۰	۱۰۷۲
۲۱۰	۲۶۰	۲۹۰	۷۲۰
۴۲۸	۵۲۳	۴۱۸	۱۳۶۹
۴۶۵	۴۰۰	۳۸۰	۱۲۴۵

د افغانستان کالنی

۲۹۷۱	۶۴۰	۱۰۳۰	۸۰۱	جولای اگست
۲۲۱۶	۵۶۰	۱۰۹۷	۵۹۹	اگست سپتمبر

هلاوه بر آن (۱۱۴۸) نفر بمریضی های معمولی از قبیل بریدگی ها زخم - دانه ، سوخته گی و دندان دردی مبتلا بودند تحت معالجه قرار گرفته اند پروگرام سرویسهای سیار صبحی در (۱۹۵۵) آغاز گردیده و نتایج خوبی داد جستجوی زیادی بعمل آمد که یک جای مناسبی در بین حصار بدست آید تا معاینه های سیار صبحی از آنجا شروع شود ممکن است در آینده فریب باین کار موفقیت حاصل شود .

- ۲- آبله کوبی چچک . بصورت عمومی ۵۲۳ آبله کوبی ابتدائی و ۴۴۵ آبله کوبی ثانوی تطبیق گردیده است .
- ۳- کنترل معرقه

وزارت صعبه جهت کنترل مرض حمای لکه دار هیأت کنترل خود را فرستاد تا باو در باشی مقدار ۱۰ فیصده دی . دی . تی را عملی نماید . چنانچه تاکنون از شیوع مرض حمای لکه دار کدام اطلاعی به سمع نرسیده است .

- ۴- فعالیت های صبحی نسبت مادران و اطفال .
- دو کتور احمد کبیر از طرف وزارت صعبه تعیین گردید تا نصف روز را در باز دید و معالجه مادران و اطفال صرف مسا علی نماید چنانچه دو کتور مو صوف در هفته دوبار بهر کتور معاینه پروژو حاضر می شود .

مجموع واقعاتیکه در مدت شش ماه اخیر رخ داده قرار ذیل است .

الف - تعداد مراجعین مادرهای حامله (۱۱۹) نفر

ب - در نهایتیکه در خانه وضع حمل آنها صورت گرفته . (۳۹) نفر .

ج) تعداد اطفال صحت مند (۳۹) نفر .
دایه ها و قابله های مربوط پروژه، وظائف محوله خود را بغوی اجرا
نموده و امید میرود که آنها بزودی ممکنه به معاینه مر بضهای که به
خانه میباشند، شروع نمایند.

۵ - مراکز تقسیمات شیر :

در پروژه دهکده سه مرکز تقسیمات شیر موجود است دو مرکز آن در
مکتب بچه ها و مکتب نوان و در قلعه وزیر شیوکی و سوم آن در مرکز
صحتی پروژه در شیوه کی افتتاح گردیده و بصورت عمومی تقریباً (۱۲۵۰)
طفل از مراکز شیر مذکور استفاده مینمایند.

۶ - سروی امور صحتی :

تعداد (۸۹۴) خانه در (۱۱) قریه مربوطه پروژه، تحت سروی قرار
گرفت. مقصد سردی مذکور حسب معلومات ذیل میباشد .
منبع آب نوشیدنی در تعداد اشخاص و خانه، موضع چاه های موجوده
از نقطه نظر موقعیت، خراب بودن و کثافت آن، مقدار ذخیره آب، سطح
آب و صورت ساختمان آنها - سروی مجموع بیت الخلا و مواضع که
فائد بیت الخلا میباشد .

نتایج سروی مذکور قرار آتی است :

اسم	تعداد	بیت الخلاهای	خانه های	چاهای
قریه	نقوس	موجوده	بدون بیت الخلا	موجوده
شیوه کی	۱۱۳۹	۱۳۰	۱۶	۱۳
ده یعقوب	۶۴۴	۷۰	۱۷	۲۱
قلعه حسن علیا	۵۸۶	۴۳	۱۹	۱۱
قلعه وزیر	۱۳۹	۱۷	۱	۳
قلعه حسن سفلی	۶۰۸	۳۹	۳۹	۲
نیازی	۳۴۸	۴۰	۱۳	۷

د افغانستان کالني

۱۰	۳۳	۱۴۱	۱۲۹۷	بيني حصار
۹۱	۴	۲۷	۱۴۰	ولایتی
۲۶	۹	۲۹	۳۰۴	بفلک
۵	۴۹	۱۲۵	۱۲۶۱	سهاک
۹	۱۵	۳۹	۵۶۲	میوزای

از نتایج حاصله سروی معلوم گردید که نسبت شرایط خراب و نامساعد بیت الخلا و چاه‌های آشامیدنی، دریای لهورکد و جویها، صحت اهالی در معرض خطر است.

لهذا لازم دیده شد تا تماماً بیت الخلاها اصلاح و یادوباره تعمیر شوند. چاه‌های جدید در مواضعی حفر شود که در آن منطقه چاه‌های سابقه وجود نداشته باشد و به اهالی توصیه گردد که از استعمال آب چاه و آب جوی خود داری نموده و چاه‌های جدید را مورد استفاده قرار بدهند.

۷- تحقیقات در قسمت آبهای کثیف

این موضوع را جمع به آبهای کثیفی بوده که نسبت به موضع و اصول اخذ یارو و مواد قابل استعمال، تحقیقات بعمل آمده، نسبت ساختن تپی کاو که در قراء بحیث ماده محروقات استعمال می‌گردد، معلومات بدست آید. فرار معلوم این عمل علت بزرگت تکثیر مکس ها است و در نظر است که آب روهای موجوده اصلاح گردد. و راجع به این موضوعات تحقیقات ادامه دارد.

۸- مساحت و سروی

این پروگرام در ده فریه مربوطه پروژده تکمیل گردیده و مامورین مساحت وزارت دفاع ملی نقشه‌های قراء مذکور را ترتیب و تنهاسروی قریه نیازی باقی مانده. بعضی از این نقشه ها افلاخ گردیده تا تفصیلات لازمه بصورت بهتری از آن اخذ گردد. در این نقشه ها مواضع چاه های جدید و آبروها بیکه تحت نقشه می باشد نشان داده شده است.

۹- معاینه مواد غایطه،

برای جلوگیری از میکروبیهای پارازیت مواد غایطه، ۱۰۹۹ نفر از اهالی قریه تحت معاینه قرار گرفت و این معاینه تحت نظریک نفر متخصص لا براتوار و معاون او که از طرف وزارت صحت فرستاده شده است صورت میگردد. در نتیجه معاینه، اسکارید لبری گوئید را واضح ساخت.

۱۰- تعمیرات امور صحت،

این موضوع در قراء فعلاً تا اندازه خاتمه یافته. قرار مشاهدات بیت الخلاها تیکه عقب آن باز بوده و از طرف اهالی بصوت عمومی استعمال میگردد اکنون از آنها بحث سردا به و ذخیره کثافات برای مدت ۲-۶ ماه کار گرفته میشود. بیت الخلاها تیکه باید از کل و خشت تعمیر گردد، تحت نقشه گرفته شده که این از نقطه نظر اقتصادی مفید میباشد در مرحله اول در قراء مربوط پروژه، تعمیرات ذیل صورت گرفته و اداره پروژه برای اجرای این پروگرام مواد ضروری را تهیه نموده و وزارت مالیه ۴۰۰ پوری سمیت را جهت تعمیرات مذکور بدسترس پروژه گذاشت. قرار اطلاع مدیر اداری یونسف، مواد مورد ضرورت تعمیرات به هفته اول ماه اکتوبر مواصلت نماید، تعمیرات تیکه در مرحله اول تحت اجراء گرفته شود ذیلاً توضیح میشود:

۱- بیت الخلاها،

الف - مکتب قلعه وزیر	بیت الخلا	(وات)
ب- مرکز صحت	۱	(واتر سیل)
مرکز صحت	۴	(وات)
مکتب نسوان شیو کی	۲	(>)
» » »	۱	(واتر سیل)
منازل شخصی	۵	وات
ج - مرکز پروژه قلعه وزیر	۳	>

د افغانستان گالنې

والد	ه بیت الغلا	(د منازل شخصی ده یعقوب
د	۳	قلعه حسن علیا
د	۴	(ه) د ل سفلی
د	۵	(و) ولایتی
د	۵	(ز) نیازی
د	۵	(ح) بینی حصار
د	۵	(ت) سهاک
د	۲	(ی) بقلک
د	۴	(ک) مموزانی
د	۶۰	مجموع

۲- چاها :

۱ چاه	الف (شپو کی
د ۱	ب (مکتب قلعه وزیر
د ۱	ج (قلعه حسن سفلی
د ۱	د (مرکز پروژو
د ۱	ز (ده یعقوب
۵ چاه	جمله

۳- مخزنهای مخصوص یاروه

۱ مخزن	الف (مکتب قلعه وزیر
د ۱	ب (شپو کی
د ۱	ج (شپو کی (بدون میرزا انسانی)
د ۳	جمله

۱۲- بلیت فارمهای یاروه

در نظر است تاده بلیت فارم یارو ترتیب گردد. البته بعد از تعیین موضع مذکور شروع بکار خواهد شد.

اشتراك و معاونت وزارت صحت :

وزارت صحت همیشه راجع به ترقی پروژه انكشاف دهكده، دلچسپی زیاد داشته از نقطه نظر علاقگی كه دارد، مامورین، وزیر و معین وزارت صحت درین مدت، چندین مرتبه ازدهات مربوط پروژه، بازدید نموده با بزرگان قریه‌ها راجع به امور صحتی مذاكره نموده اند.

همكاری اداره سازمان صحتی جهان :

داكتر فاك لیند مشاور صحتی سازمان صحتی جهان در وزارت صحت همیشه در قسمت مسایل صحتی پروژه كمك و راهنمایی نموده در ماه می ۱۹۵۵ در مجلس كه در آن مامورین بزرگ وزارت صحت و متخصصین اداره سازمان صحتی جهان حضور داشتند، پروگرام سه ساله امور صحتی پروژه دهكده را تشكيل داده و نسبت اوضاع صحتی كار كردهای دهاتی پروگرامی اتخاذ نمودند.

داكتر ای‌ال موریس مشاور امور صحتی مادران و اطفال، پروگرام صحتی مادران و اطفال را ترتیب داده و در هفته دو روز از مركز مذکور بازدید مینماید. مستر مكسرای پروگرام منطقه را از نقطه نظر حفظ الصحة ترتیب و تعمیرات امور صحتی را آغاز كردند، علاوه بكنفر متخصیص امور صحتی متعلق اداره سازمان صحتی جهان، جدیداً شروع بكار نموده و متخصیص نامبرده از جریانات و فعالیتهای شق مذکور مراقبت مینماید.

همكاری اداره یو نیسف :

اداره یو نیسف جهت ترقی امور صحتی پروژه، مبلغ (۱۱۰۰۰) دالر مصرف نموده علاوه بر آن در قسمت صحت مادران و اطفال، شیر، صابون و تابلت‌های ویتامین كه قیمت آن بالغ به (۴۰۰۰) دالر میرسد، كمك و معاونت نموده است. این شبهه تحت سرپرستی مستر بو شان (مدیر اداری) اداره میشود.

مرکز مجادله تو بر کلوز

این موسسه که از طرف حکومت بهی خواہ به کمک سازمان
صحتی جهان بکار انداخته شده ویر و نلہای فنی از طرف سازمان مذکور
بادکثوران و دیگر پرسونل افغانی، بصورت مشترک داخل فعالیت میباشند
مرکز مذکور بامدرن ترین و مکمل ترین آلات تشخیصیه مجهز بوده ،
غایه و مرام آن برای فعلاً وضع تشخیصی حقیقی مصابین مرض تو بر کلوز
شهر کابل و آنها نیکه از اطراف و اکناف شهر به کابل مراجعه
مینمایند، بوده و از طرفی یک وظیفه مهم دیگر این مرکز، (ویزت) نمودن
مصابین مرض سل در خانہ های شان میباشد. طبق پروگرام معینہ از ابتدا
سال آئینده برای این چنین مرايضان علاوہ از آن کہ واریسی صحتی و کنترول
مرض از طرف این مؤسسہ ذریعہ پرسونلہای مزبوطہ بصورت مجانی اجرا
میکردد، ادویہ لازمہ ہم مجا نا توزیع خواهد گردید .

نا گفته نماند نظر به مقررات طبی مجادله وی مدرن، از ر هکدر
صحت عامہ ، و وظیفہ این مؤسسہ بیشتر از ہمہ اینست کہ مصابین مرض
سل را به نحوی معاینہ نماید و بایشان بداند کہ بایستی آفت مذکور
بدیگران سرایت نکند. منبع تولید انقان را در بین خانوادہ خود بصورت
دوامدار نگرداند، تا از یک طرف خودشان تداوی و از طرف دیگر اطرافیان
شان از آفت خانما نسوز تو بر کلوز وقایہ گردند .

نظر به احصایہ های مالک مترقیہ عصر حاضر، بایشگونہ تداوی مصابین
تو بر کلوز در بین جامعہ های بشری روز بروز کم شده میروند. فعالیتہای این
مرکز از بدو تأسیس تا بہ امروز قرار آتی است ،

۱- تعداد مراجعینیکہ بدون قید و شرط درین مؤسسہ معاینہ شدہ اند و بہر یک
تزریق تو بر کولین اجرا شدہ و همچنان ہر کدام بصورت جدا گانہ
رادیو کرافنی ششہا کر دیدہ اند (۲۲۰۰۰) نفر .

- ۲- اطفال سالیکه تا حال واکسین تو بر کلوز (بی. سی. جی) نور بق شده ۱ (۶۰۰۰) نفر .
- ۳- اشخاص مشکوکیکه برای مزید معلومات از لعاب خنجره ایشان زرع مکروب یعنی کلچر، اجرا شده ۱ (۴۵۰۰) نفر .

لاپراتوار مرکزی صحت عامه

- ۱- شعبه باکتر لوزی يك لاپراتوار يست که با سامان عصری مجهز بوده و تماماً معاینات - باکتر لوزی را از قبیل معاینات بلغم و مواد غایب - ادرار و اقسام فیج و کلتور های خون و غیره را بصورت فنی اجرا کرده میبشود .
- ۲ شعبه سیرالوزی که تمام معاینات خون و مایع نخاع شوکی را از نقطه نظر سفلیس اجرا میکند .
- ۳- شعبه کیمیای حیاتی که معاینات کیمیای خون و ادرار و هضاره معدوی را بصورت توصیفی و مقدار اجرا میدارد .
- ۴- شعبه هماتالوجی که معاینات خون را از نقطه نظر امراض خون و پیرازیتو لوجی اجرا میدارد .
- ۵- شعبه حیوانات که بر تدارک آنتی سیرم ها و تشخیص حامله کنی به لاپراتوار های مربوطه کمک شایانی مینماید .
- حیواناتیکه درین شعبه موجود است خرگوش - کوبای - موش سفید کبوتر - کوسفند میباشند .
- ۶- شعبه اوساط زرعی که تماماً اوساط زرعی لازم را برای شعبات مربوطه تهیه میکند .
- ۷- شعبه واشنگ و تعقیم - این شعبه نیز با سامان عصری مانند سایر شعبات مجهز بوده و سامان تعقیم شده و پاک را به تمام شعبات مربوطه تهیه مینماید .

۸ - در این لابراتوار يك كورس عالي تكنالوجست نیز افتتاح شده است كه فارغ التحصيلان جوان را كه از صنف (۱۲) ايسه ها كامياب ميباشند تدریس مينمايند و تدریس اينها بدرجۀ عالي در خود لابراتوار بلند برده ميشود. مدت تحصيل دوسال ميباشد .

۹ - يك كورس معاونين لابراتوار نیز در لابراتوار مركزي صحت عامه مشغول تحصيل ميباشند كه طلبۀ آن از صنف متوسط بوده و برای تحصيل امور لابراتوار به فعاليت تمام برای ياد گرفتن امور فني مشغول ميباشند و تعداد آنها در هر سال (۱۰) نفر بوده و مدت تحصيل شان يكسال ميباشد .

۱۰ - تكنالوجست های كه درين چهار سال اخير فارغ التحصيل شده اند ، تعداد شان (۲۱) نفر و تعداد معاونين لابراتوار كه در اين مؤسسه تحصيل كرده اند (۱۳) نفر - در سال جاريه به تعداد (۸) نفر تكنالوجست و ده نفر معاون لابراتوار مشغول تحصيل ميباشند .

نوٲ:

چون فاريين محترم بگراف مراجعين اين مؤسسه نظر اندازی ميفرمايند، مي بينند كه مراجعين اين مؤسسه سال به سال تقليل يافته است برای آگاهي فاريين محترم توضيحات مبدهيم كه علت يائين آمدن گراف اينست كه در اين مؤسسه در ابتدا نسبت امراض زهروى يك سروى فعال كرده شده و چون تعداد مصابين امراض زهروى در مركز (پای تخت) بسيار جزوى بود لهذا حيات مجادله امراض زهروى بيشتر به فعاليت ازوم نديدند و از اين است كه در ظرف سال (۱۹۴۲) الى (۱۹۵۵) فرق بارز به نظر ميرسد .

د مالی وزارت

تشکیل :

ع. ج. عبد الملك عبد الرحيم زوى
ع. ص. عزيز الله

وزير
معين

د قلم مخصوص مدير ص. فقير محمد

د محاسباتو رياست :

ع. ج. عبد الملك

رئيس به (۱) رتبه ع. ص. مير عزيز الله
معاون » (۳) ع. محمد طاهر
د محاسبى لوى مدير به (۴) رتبه
ص. محمد سرور
د محاسبى » » » (۵) رتبه
ص. قربان علي
» دوم مدير به (۴) رتبه
ص. محمد اسلم
د تهېلى د محاسبى » » (۵) رتبه
ص. ضياء الحق

ع. محمد حسن

ص. سيف الدين

ع. محمد ابراهيم

ص. عبد السلام

د لوى گروپ مدير به (۳) رتبه

» دوم » » (۴)

» دريم » » (۳)

» د خاورم » » (۵)

د افغانستان کائنۍ

د پنځم گروپ مدير	په	(۵) رتبه	ص، محمد شريف
د ماشيني د تصفيې	»	(۴)	ص، محمد نبي
»	»	(۵)	ص، ذکريا
د نوي تصفيې لوی مدير	په	(۳)	ع، يعقوب علي
»	»	(۵)	ص، سلطان احمد
»	»	(۵)	ص، فقير محمد
د معاسباتو معاون	په	(۷)	ص، عبدالکريم «حکيمي»

د اقتصادي رياست :

رئيس	په	(۱) رتبه	ع، غلام محمد باري
د خزانو د لوی مدیریت کفيل	په	(۴)	ص، محمد نسيم
د نقود او د اسعارو د خزان مدير	په	(۵)	ص، عبدالحميد
د خزانو د بانک د مراقتو مدیریت کفيل	په	(۷)	ص، محمد غوث هليزو
د منقول قيم مدير	په	(۵)	ص، حيات الله
د قروض د مدیریت کفيل	په	(۷)	ص، عبدالکريم نصرتي
د اقتصادي پلان د احصائي څانگه کفيل	په	(۷)	ص، محمد يوسف
د مالي د تديق مدير	په	(۵)	ص، محمد اکبر
د بودجې لوی مدير	»	(۳)	ع، هيد الاحد
» معاون	»	(۴)	ص، محمد اسمعيل
» د ترتيب مدير	»	(۵)	ص، مير با
د بودجې د دوهم قسم مدير	»	(۴)	ص، نادر احمد
د بودجې د تخصيصاتو د مدير کفيل	په	(۶)	ص، عبدالقياس

د وارا د اتو رياست :

رئيس	په	(۲) رتبه	ع، ص، محمد آصف
د تمر کړ د مدير کفيل	»	(۷) رتبه	ص، عبدالرحمن انوري

تشکیل وزارت مالیه

ص عبد الستار	» (۵) رتبه	د تهرکت مدیر
ص محمد عمر	» (۵) »	» »
ص عبد الحسین	» (۵) »	» »
ص عبدالله	» (۵) »	» »
ص دکتور ولی محمد	» (۷) »	د تمیز اعتراضاتو د مدیر کفیل به
» » » »	» (۵) »	د اعتراضاتو مدیر
ص صالح محمد	» (۵) »	د تمیز مدیر
» » » »	» (۴) »	د مالیات بر عایداتو مدیر
ص دکتور محمد یونس	» (۷) »	» د مدیر کفیل
با بری		
ص محمد علم	» (۵) »	د مواشی مدیر
ص محمد آصف	» (۵) »	د اراضی »
ص عبدالله	د اجیر به دول	د استهلاك مدیر
ص فقیر محمد	به (۵) رتبه	د استهلاك مدیر
ص نور علی	به (۵) »	د استهلاك مدیر
ص محمد حسین	» (۵) »	د متفرقی مدیر
ص محمد انور	» (۴) »	د مؤسساتو مدیر
ص محمد مهدی	» (۴) »	د انحصاراتو مدیر
ص عبد العزیز	» (۵) »	د متفرقی د مؤسساتو مدیر
ص یار محمد	» (۵) »	د نقلیاتو مدیر
ع محمد یونس « حیران »	» (۳) »	د کمر کا تو لوی مدیر
ص امیر محمد	» (۵) »	» »
ص محمد نسیم	» (۵) »	د گریزی د بند و لو مدیر

د افغانستان کالنی

د تېهي رياست :

د رئیس کفیل	ع، س میر عبد الوهاب
معاون	په (۳) رتبه
د ثابته مدیر	» (۴) »
د خارجی مدیر	» (۵) »
د خارجی دول د مدیریت کفیل	» (۹) »
د خارجی د دوهم څانګې د مدیر کفیل	په (۸) رتبه
د تېهي د اوراقو مدیر	» (۵) »
د معاینې معاون	» (۳) »
د معاینې د څانګې مدیر	» (۴) »
د د لمرې څانګې مدیر	» (۵) »
» د دریم » » »	» (۵) »

د ضرابخانې لوی مدیر یت :

د لوی مدیر کفیل	په (۴) رتبه
د مراقبو د هیأت غړی	په (۳) رتبه
» » »	» (۲) »
د حکاک د مدیریت کفیل	» (۱) »
د مطبعې د محاسبې مدیر	» (۴) »
د محاسبې معاون	» (۵) »

د سکو کور ریاست :

رئیس	» (۱) »
د سکو کور مدیر	» (۴) »
د پلیت سازی د مدیریت کفیل	په (۶) رتبه

تشکیل وزارت مالیه

د اداری لوی مدیریت :

لوی مدیر	په (۴) رتبه	ع ، مختار لوی
د ذاتی د مدیریت کفیل	» (۷)	ص ، عبدالفتی
د تقاعد مدیر	» (۴)	ص ، محمد انور
د لوازمو	» (۴)	ص ، میر عبدالقادر
د مالی د ښوونځی د مدیریت کفیل		ص ، محمد یوسف سلیمان
د ثروت د جریډی مسؤل مدیر		ع ، محمد یونس حیران
د اوراقو مدیر	په (۴) رتبه	ص ، حقیظ الله

د املاکو مدیریت :

آمر	په (۴) رتبه	ص ، محمد هاشم
د کسادستر مدیر	» (۵)	ش ، گل محمد
د املاکو مدیر	» (۵)	ص ، نور محمد

د تفتیش لوی مدیریت :

لوی مدیر	په (۲) رتبه	ع ، ص میر ضیاء الدین
د تفتیش غړی		ع ، ص ، میر علی اصغر شجاع
»	په (۵) رتبه	ص ، میر جان
»	» (۴)	ص ، نصر الدین
»	» (۵)	ص ، فضل احمد
»	» (۵)	ص ، میر محمد کاظم
»	» (۵)	ص ، غلام حضرت
»	» (۵)	ص ، سلطان حسین
»	» (۴)	ص ، سید محبوب

د افغانستان کالنی

د تفتیش فوری	په (۵) رتبه	ص ، محمد اکرم
»	» (۵)	ص ، عبدالله
»	» (۴)	ص ، غلام حامد
»	» (۲)	ص ، عزیز الله
»	» (۳)	ص ، عبدالقدیر

دمحاسبی ، آمریت اودملی دفاع دلو ازموخانکته :

د همدی محاسبی مدیر په (۵) رتبه	ص ، عبداللطیف
» د امری خانکی مدیر کفیل	ص ، احمد جان
» د دوهم مدیر په (۵) رتبه	ص ، محمد اکبر

اجراآت ریاست تهیه در سال ۳۴

تاچندی بیشتر کلیه مؤسسات دولتی برای تدارک واکمال مایلز مه مه
 مورد احتیاج، خوبشتن را مکلف میدیدند که محتاج الیه را از داخل و خارج
 بهر طریق و فیهنی که میسر شده میتواند جهت رفع ضرورت بدست بیاورد.
 این مؤسسات از هر گذر احساس مجبورت، مواد ضروری را با از خودتجار
 بدست می آوردند و یا از بازار سیاه بخریداری آن ها و باضایع اوقات
 رسمی هیأت مرسوله، مبادرت میورزیدند. چون اکثر ازتجار مستقیما با منابع
 تولید تماس نداشتند، ایشان نیز بسیاری اموال واجتناس را از بازارهای
 خارج حاصل میکردند و با لایحه بعد از چندین دست کشتن به نرخ بلندتر
 بدست رس دوایر مصرف کننده قرار میگرفت. سال گذشته
 بالاخر از ۲۳ حمل باین طرف مشکلاتی را که حکومت کراچی
 علی الرغم مقررات، آداب دیو کراسی و مردمی، خاصه از جنبه ترانزیت
 و انسداد راه تولید کرد چه ضروری نبود که ازین طرف و آن طرف بیکر
 اقتصادیات کشور و بنیه تجارافقانی را جریحه دار ساخت. با باریدن
 این باران آفت ریاست تهیه سعی کرد تا احتیاجات دستگاههای
 دولت را از فابریکه ها و کمپنی ها بدون دخالت دست ثالثی بدست آورد،
 و آن ها را معروض استفاده دوایر مصرف کننده قرار داد. البته اگر
 از دید انصاف نگریسته شود، همچو اجراآت بر علاوة آنکه تاثیر کلی
 در قیمت اموال واجتناس وارد ساخت، از حیث تنزیل قیمت ها در وجود بودجه
 نیز اثر انداخت. البته بقارئین گرامی می پوشیده نیست که علت مهم دیگری
 که ریاست تهیه را بوجود آورده است همانا کنترل بودجه دولت میباشد.
 چه آنانی که هیأت های متعدد از هر دایره وزارتخانه بیازار میرفتند، گردش
 این ها در بازار باعث تولید یک نوع حس احتکار و اختفای اجتناس و اموال
 گردیده و نتیجه این می شد که منفعت بیورد، مفت محترک میگردید و بودجه
 منظور شده از عهد تدارک تمام احتیاجات مأمول برآمده نمی توانست

د افغانستان کالنی

و نرخېا به تاختن قوس سمودی خود میپرداخت که از روی ملاحظه اسناد اغلب از دوا یر و مقایسه آن ها با قیمت اموال مفوضه ریاست تهیه تقریباً در حدود پنجا ۰ فیصد تفاوت در نرخها بوجود پیوسته است. این ریاست با وجود موجودیت تشکیلات ابتدائی و بر علاوه تهیه مواد قابل احتیاج ، موفق شد تا امور حسابی تهیه را نیز رونق داده اسناد مصارف نقدی را از طریق ریاست محاسبات وزارت مالیه بدو ان محاسبات صدارت عظمی تقدیم و صورت حسابات جنسی را برای هر یک از وزارت خانه ها و دوائر دولتی در هر سه ماه ارسال کند. اینک با توضیح مختصر فوق به نشر قسمت احصائیه وی پرداخته می شود :

الف- مواد خارجی طرف ضرورت دوائر و موسسات دولت که بش از یک سلسله مفاهمه و مکاتبه با کپینی های خارجی با اصل منابع تولیداتی آن افراد داده های عقد و لبراف کریدت آن نیز باز شده که بعضی از اموال مذکور رسیده و برخی هم در شرف ورود است .

۱- مواد تعمیراتی (۲۵) قلم شامل ۲۵۹۷ تن ۶۲۶۴۰۰ دانه ۱۷۶۰۰ درجن ۲۰۰۰ قفت ۱۲۷۰۰ مترو ۷۱۲۰ متر مربع - ۴۵۹۷/۵۰ ۷۲۱ - افغانی -

۲- تجهیزات (۲۱) قلم شامل ۲۷۲۲۲۳ دانه ۶۲۰۵۴ باب ۱۴۰۰۰۰ جور ۳۰۰ صندوق ۳۶۲۰۰ پوند (۱۵۸۹۴۴۰۵/۲۶) - افغانی

۳- ملبوسات (۱۸) قلم شامل ۱۱۵۰۴۵۰ جور - ۴۷۴۰۲۳۳ و ا ر ۳۶۴۰۱ کیلو ۳۷۵۱۹۹ قفت ۳۰۲۰۳۰۰ دانه به (۹۹۲۳۶۲۳/۵۳) - افغانی

۴- فرطاسیه (۴۶) قلم شامل ۱۸۸۰۰ دانه ۱۱۱۰۰۰ قطعه ۴۲۷۶ کروز ۲۰۵۶۶ در جن ۲۰۰۰ بکس ۹۰۵ رول ۲۰۰۰ بوتل ۳۴۱ تن ۱۸۲۰۰۰ جلد ۴۵۵۶ کده ۱۵۰۰ دیم ۸۱/۶۴ ۲۰۵۶۹ - افغانی .

۵- طباعتی (۸۱) قلم شامل ۹۰۳/۵ تن ۱۵۰۰۰ بکس ۱۰۰۰ کیلو ۲۳۱۵ تیوب ۳۹ یا به ۶۰ رول ۵۱ قلم سامان ۲۰۰۰۰ قطعه ۸۳۱۰ بو ند ۳۷۹۰ دسته ۱۲۰۰ بوطل به ۱۶۸ عدد ۱۵۰۰ افغانی ۶۰۹۸۷۷۵/۵۹ - افغانی

امور وزارت مالدیه

۶- سیورتي (۲۰) قلم شامل ۲۳۴۰۶ دانه ۱۰۹۲ جوړه ۱۰۰۰۰ تېوې و ۲۵۰۰ درجن به ۱۶۲۷۳۱/۱ - افغانی

۷- ارزاق (۱) قلم شامل ۲۸۳۰۴ سیر به ۱۷۲۳۷۹۰/۸۸ - افغانی

۸- منفقه (۱۶) قلم شامل ۶۵ قلم سامان مختلف ۲ پایه ۱۵۰۰۵۰۵ دانه

۳۱۱ هراده ۲۰۰ تن ۹ درجن يلك سېت ۳۷۳۵۰۹۷۳/۱۳ - افغانی

- یولیکه جهت نقل اموال به شرکت ترانزیت داده شده (۱۲۵۰۶۴۴) - افغانی

میوان کل ۲۳/۴ - ۳۸۵۷۶۵ - افغانی

ب- فرار داد هائیکه بر ای تهیه و ذخیره مواد داخلی بامستحصلین آن

در دوران سال جاری به عمل آمده.

۱- مواد تعمیراتی (۲۴) قلم شامل ۱۷۲۸۰۸ دانه ۱۴۵۰۰ کیلن .

۱۱۴۰ پوری، ۲۲۵۳ سیر و ۴ قطی حل طلا ۱۹۲۹۶۰ پوری ۱۳۱۸۹۰ تخته .

۱۲۴ صندوق بالغ بر (۲۷۲۹۶۶۲۰/۹۰) - افغانی .

۲- تجهیزات (۲۱) قلم شامل ۱۱۴۶۰ دانه ۴۲۹۹۰ سیر ۵۵۰۰ جوړه

۲۵۳۰ تخته ، ۲۶۶۴۰ سواد ۱۶۱۹ جلد و ۷۰ / ۸۸۳۰۸ مقر . بالغ

بر (۷۳۳۴۴۹۴۰/۰۳) - افغانی .

۳- مایوسات (۶) قلم شامل ۳۲۲۰۸ عدد ۴۶۵۰۰ جوړه ۴۲۴۱۴۶ متر

(۳۱۴۳۹۵۱/۲۵) - افغانی .

۴- ارزاقیه (۱۲) قلم شامل ۲۳۶۳۳۵ سیر به (۸۲۶۶۴۹۴/۰) - افغانی .

۵- محروقات (۸) قلم شامل ۷۳۶۱۶۰ سیر ۱۲۳۹ پایه ۱۴۸۰۰ فت

به (۱۹۹۱۵۱۴) - افغانی .

۶- قرطاسیه (۲۷) قلم شامل ۴۱۰۰۰ تخته ۳۰۰۰۰۰ متر ۱۰۰۰ سیر

۲۵۰۰ کده ۹۵۰۰ درجن ۳۹۰۰ بوتل ۶۰۰ قطی ۵۰۰۰ پوری ۲۸۸۰ دانه

به (۲۵۲۰۸۷/۰۷) - افغانی . نوت - خریداری هائیکه در محال

به عمل آمده .

د افغانستان کالنتي

۱-	نمايندگي مشرقی قېمت روغن برنج وچوب - ۱۰۰۰۰۰۰ - افغاني .		
۲-	قطان	د	د ۱۳۰۰۰۰۰۰
۳-	پروان	د	د ۱۰۰۰۰۰۰
۴-	غزني	د	د ۹۰۰۰۰۰۰
۵-	دايزنكي	د	د ۱۳۰۰۰۰۰۰
۶-	جنوبي قېمت زغال وچوب	د	د ۲۵۰۰۰۰۰
۷-	گرشك قېمت روغن	د	د ۵۰۰۰۰۰۰
۸-	قندهار	د	د ۲۰۰۰۰۰۰
۹-	مزار شريف	د	د ۲۰۰۰۰۰۰
۱۰-	هرات	د	د ۱۳۵۶۳۲۰

ميران كل ۱۸۸۰۶۳۲۰ افغاني واز جمله جنسيكه بكا بل رسیده . بالغ
بر ۷۸۵۰۰۱۵۸ افغاني باقي درولات مانده - ۱۱۲۵۶۱۶۲ افغاني .

مجموع قېمت فرار ددهای مواد داخلي و خارجي وارسالي نمايندگي ها
۹۸۱۱۷۸۴۶/۲۹ افغاني ه - مواد خارجي كه الي (۲۰) برج حوت ۱۳۳۴
به دواير توزیع شده .

۱- مواد تعميراتي (۱۱) قلم شامل ۲۷۳۸۶ سیر ۳۲۰۸۹۰ تخته ،
۵۸۸ صندوق آئينه ۵۸ قلم سا مان نقشه کشي ۵۳۰۰۱۹۰ يوری
به ۱۱۹۱۹۲۷۲/۲۰۹ افغاني .

۲- تجهيزات (۳) قلم شامل ۲۹۱۵ دانه ۵۲۹۹ يايه بالغ بر ۱۷۵۲۱۳ افغاني .
۳- ملبوسات (۲) قلم شامل ۶۸۰ جور ۲۵۰ / ۵۳۷ متر بالغ
بر ۳۳۶۳۷/۳۹ افغاني .

۴- قرطاسيه (۳۲) قلم شامل ۲۷۶۱۰ دانه ۱۰۰۰۵۳۰ بوتل ۶۹۷ جلد
۵۰۸ کز ، ۸۵۰۰ قطعي ۱۱۵ بکس ۵۱۹ گده ۹۶ يايه بالغ بر ۲۸۱۲۱۷ - افغاني .
۵- سامان طباعتي (۴) قلم شامل ۶۰۰۰ كيلو به ۱۴۵۳۲۰ افغاني .
نوت - پرعلاوه ارقام فوق اجناس آتي كه هنوز بيچك واستناد آن نرسیده
بدون معلوم بودن قېمت بر اهر رفع احتياج دوائر حين مراجعه شان داده
شده نوع قېمت تناسبی آن قرار ذيل است .

امور وزارت مایه

- ۱- فرطاسیه - ۸۶۱ کتری و ۹۹۲ کده کافه باب بالغ بر ۳۴۲۸۸۳۱ افغانی
- ۲- مواد طباعتی - ۲۲۵ شیت ۱۱۰۰ قطی بالغ بر ۱۷۵۸۰ افغانی
جمعاً بالغ بر ۳۸۶۸۷۱ افغانی .
- ۳- مواد متفرقه ۱۰ عر ۱ د د بالغ بر ۴۲۶۴۶۰ افغانی . بالغ
بر ۱۶۰۹۸۵۵۴ افغانی می شود .
- د ، توزیع مواد بیدار داخلی وطن عزیز ماکه الی ۲۰ برج حوت ۳۴
صورت گرفته حسب آیتست :
- ۱- مواد تعمیراتی (۷) قلم شامل ۶۴۱۲۸ دانه ، ۳۵۵۲۵ سیر ،
۹۶۲۹۶۲۹ تخته ، ۲۰ صندوق ، ۱۹۲۹۶۵ یوری بالغ بر (۳۵/۱۹۹۶۰۵۶) افغانی
- ۲- ملبوسات (۶) قلم شامل ۴۶۵۰ چور ، ۲۱۶۸۰ دانه ، ۴۲۴۱۴۶ متر
بالغ بر (۳۱۳۳۳۸۶/۲۵) افغانی .
- ۳- ارزاقیه (۹) قلم شامل ۱۳۶۰۸۶ سیر به (۱۹/۷۹۶۹۹۳۸) افغانی .
- ۴- محروقات (۵) قلم شامل ۴۱۸۴۹۵ سیر ۱۳۴۴ یابه ۱۸۷۵۰۰ فت
۳۶۴ عدد ، بالغ بر ۱۷۴۶۶۵۶ افغانی .
- ۵- فرطاسیه و متفرقه ۲۹ قلم شامل ۴۷۹ سیر ۷۳۹۵۸ وار ، (۱) عراده ۱۳۳۸۰۰
جلد ۷۵۷۴۸ سیر ۳۵۰۰ فت ۹۵۰ درجن ، ۳۹۰۰ بوتل ، ۶۰۰ قطی ، ۵۰۰ یوری
۲۸۸۰ دانه ، ۱۰۰۰ تخته بالغ بر (۱۸۶۷۷۳۸/۷۸) افغانی)
- ۶- تجهیزات (۱۴) قلم شامل ۲۷۰ حلقه ، ۲۹۴۴ دانه ، ۱۷ سیر ۱۵۰ تخته
۵۷ چور ، ۴۵۰ فت بالغ بر (۲۷/۱۳ ۳۷۷۴) افغانی) میزان کل
(۱۹۲/۷۰ ۳۰۶۰۰۰) افغانی) مجموع قیمت توزیع از دیوهار
۵۱۱۵۸۷۴۸/۲۶ - افغانی
- ۵- خریداری ها - که بصورت جرکه بعمل آمده قرار ذیل است :
- ۱- مواد تعمیراتی (۱۴۲) قلم شامل ۵۴۷۸ سیر ، ۲۷۸۵۳ دانه ، ۲۳۸۶۰
چور ، ۳۹ بندل ۳۲۰ صندوق ۱۵۰۰۰ قالب ، ۲۹ تخته ، ۱۹۸۹ متر ، ۲ کده ،
۱۰۱ قطی ، ۳ کلچ ، ۴ کیلان بالغ بر (۱۷/۱۲۷۳۸۴۴) افغانی)
- ۲- تجهیزات ، ۵۲ قلم شامل ۲۷۴۱ متر ۲۱۹ درجن ، ۲۹ حلقه ، ۱۲ توپ ،

۱۷۲۸ تنه، ۱۸۳۱ سیر - ۸۳۸۵۶۲ کله، ۳ پیسې، ۳۳ عدد - ۵۸۰ دانه
۳۶۴ جوړه، ۵۰ وار ۳۵ طاقه بالغ به (۵۶/۸۳۷۲/۲۶۰ - افغانی)

مواد قرطاسیوی :

اثنا تیه ولوازم تحصیل (۲۲۰) قلم شامل ۲۷۸۵۸ دانه ۳۰۱ کده
۲۲۳۶۵ پوری، ۲۶ سیت، ۱۲۸۸ بوتلو متفرقه - ۵۳۴ قطی، ۱۸۰۱۸۶ ۲۸۸۶
تنه، ۳۰ قاب، ۳۰ جوړه، ۱۲۰۳۱ متر، ۵۸ توپ، ۱۳ گواثر، ۷ عراد، ۲۷۲ جلد،
۴۰ کپین، ۲۰۸ سیر، ۲ حلقو ۸۰ درجن بالغ بر (۵۹/۶۳۲۸۴۰ - افغانی)
۴ - مواد ارزاقیه و غیره ۱۸۰ قلم شامل ۳۲ خروار، ۷۶ سیر، ۹۰ قطی، ۹۱ درجن
۳۷۷ قلم مختلف بالغ بر (۷۳/۱۷۰۷۵۵ - افغانی) جمعا ۵۸۱۳/۴۷۴۰ - افغانی
مجموع میزان توزیع عمومی (۳۱/۵۵۹۰۴۵۶۰ - افغانی) -

و - بادر نظر د اخیستن ایشکه يك مقدار معتنا بهای مواد و سامان مورد احتیاج
و زارت خانه ها و دواير دردوران سال از دیو های ریاست تهیه داده
شده ایتکه مابقی اجناسی که در دیوهای ریاست تهیه موجود است فرار
ذیل است :

- ۱ - مواد تعمیراتی از قبیل آهن چادر و سیخ کول و آهن بنی و کچ ۱۴ قلم
- ۲ - مواد تجهیزات از قبیل تیک، آبدان و سطل - ۳ قلم
- ۳ - مواد ملبوسات از قبیل بوت و سامان سپورت و بوت کرمچی و غیره ۷ قلم
- ۴ - مواد قرطاسیه از قبیل رنگه پلو بلك، قلم پنسل کایی، دیوات و کار
بن پیپر، سرش کارتین، کاغذ کستور و غیره ۴۶ - قلم
- ۵ - مواد طباعتی از قبیل رنگه طباعتی، جیت و کاغذو قلم و غیره ۶ قلم
- ۶ - مواد ارزاقیه از قبیل روغن زرد، کهنجد، برنج باریک، برنج باره
پشدي، کنری و خان آبادی ماش و جای و نمودو غیره ۹ قلم
- ۷ - مواد محروقات از قبیل زغال و بغاری و نال بغاری ۵ قلم
- ۸ - اشیاء متفرقه از قبیل ماشین نره زنی و کمره عکاسی و ادویه و دستنگاه
مصابرات و تراقیک و غیره ۹ قلم

اجراآت ریاست محاسبات

این ریاست با اساسی سیستم جدید و مقتضیات اصولی و حسابی مؤلف است:
الف- مصارف دوایر مرکز و ولایات را مراقبت و کنترل کند.

ب- بیرونی موازنه عمومی، امور محاسبه کلیه دوایر را تشکیل دهد و آنها را تعیین و ترتیب نماید.

ج- چهره محاسبه وی دوایر متعلق به بودجه ملحق و مکذا بودجه مؤسساتی را که در آن سرمایه دولت نیز مرکوز است انتظام و ترتیب دهد.

د- حساب قطعی عمومی را مطابق سیستم جدید تنظیم و پرونده های قانونی و نظامنامه های متعلق به محاسبات را مرتب نماید.

ه- تحصیل بقایای صرفیاتی را تعقیب و در انجام تصفیه بقایای صرفیاتی، بذل مساعدی نماید.

و- در گزین اجرای مدیریتهای مالیه مرکز و ولایات و کنترلرهای محاسبه مدیریت های محاسبه مربوط ولایات و مرکز و محاسبین نقدی و مسکری و ملکی خوش کرده و مجال ندهد که ایشان مخالف مقررات قانونی وزارت مالیات اجرای فعال مایر بندی بکنند.

ز- وظیفه دار کسب صرفیات ماهوار معاشها و مصارف ملکی و مسکری مرکز و ولایات و گرفتن اسناد صرفیات تدفین و کنترل ابتدای اسناد مصارف و ترتیب دفتر مقایسه عمومی و سپردن اوابج مصارف با اسناد متعلقه آن ریاست عالی دیوان محاسبات و همچنین کنترل اوابج صرفیات قروض داخلی و خارجی که به منظور پیشبرد آن پرونده های اقتصادی مملکت خرج میگردد، ریاست محاسبات اوابج صرفیات آنی الذکر سال ۱۳۳۳ از نوبت گروپ های محاسبین نقدی مرکز و مستوفیت های ولایات بدست آورده و پس از تدقیق و سنجش ابتدائی و تطبیق اسناد مصارف انضمامیه، همه را بدیوان محاسبات ارسال و نوافس و اعتراضات مربوطه را بر ارجاع آن ابلاغ نمود.

۱ - لوابیج صرفیات ۱۳۳۴ مقاماتیکه با اسناد مربوطه آنها دوازده ماهه ساخته اند عبارتند از : وزارت اقتصاد ملی ، وزارت خارجه ، وزارت دربار ، وزارت معاشیرات ، وزارت عدلیه ، وزارت صحتیه ، وزارت معادن و صنایع ، وزارت زراعت ، ریاست مطبوعات ، ریاست اعیان ، مؤسسات صحتی ، ریاست ضرابخانه ، فاکولته طبی ، ریاست پوهنتون ، ضبط احوالات ، شورای ملی ، ریاست قبایل ، مدیریت لین هوایی ملکی ، معاسیه تهیه ، فیصد ۲۰ گریزی قرضه دافغانستان بانک ، آمریت لوازم وزارت دفاع ملی مستوفیت گرشک و غرنی و مشرقی و بدخشان و فراه و قندهار .

۲ - لویج صرفیات یازده ماهه ۱۳۳۴ عبارتند : وزارت معارف ، وزارت قوایدها ، وزارت مالیه ، صدارت عظمی ، ریاست المیک ، وزارت دفاع ملی ، مستوفیت پروان و جنوبی .

۳ - لوابیج صرفیات ده ماهه ۱۳۳۴ عبارتند : از وزارت داخله مستوفیت میمنه .

۴ - لوابیج صرفیات نه ماهه عبارتند از لوی شمالی و مستوفیت کابل .

۵ - لوابیج صرفیات هشت ماهه ، مشتمل است از مستوفیت فطغن ، هفت ماهه شامل مستوفیت هرات و شش ماهه شامل مستوفیت مزار شریف می باشد .
نا گفته نمی گذاریم که در بدو سال ۱۳۳۴ به اساس مقتضیات سیستم جدید و تصویب کمیسیون مشاورتی مالی تعدیل و اجراء دفاتر آبی الذکر را این ریاست به اثر ارشادات وزیر مالیات به دوایر مربوطه تعمیم و تحت اجرا قرار داده است .

۱ - بیان نامه حساب ۲ - سه پارچه تذکره استبدان لوابیج تحقیقات ،
۳ - سه پارچه امر تادیه توزیع تخصیصات ، ۴ - تذکره خریداری ، ۵ - امر اعطای نقدی ، ۶ - علم و خبر معاش ، ۷ - مقاوله نامه ، ۸ - شرط نامه عمومی و دفتر آوانس .

حساب قطعی عمومی معاشات و مصارف دوازده ماهه سال ۳۳ که

یکی از جمله عمده ترین وظایف موصوف بوده به سیستم جدید و طرز اجراآت مدرن و عصری که ابتدا سابقه ندارد، این ریاست آنرا مرتب و پس از تطبیقات بودجه و خزائن آنرا تکمیل و اعتراضات حسابی و بودجوی بمواضع مربوطه ابلاغ شد، یکی دیگر از اجراآت تازه این ریاست همافا صدور اوامر است راجع به اجرای حواله جات و ترتیب دفاتر و اصلاح اجراآت به سیستم جدید به تمام دوائر مرکرو لایات همچنین وظایف تدقیق متعلق به ذمت اشخاص و بقایای مؤقت صرفیاتی را که در ابتدائی سال انتقال می باید تا حد توان اجرا کرده و از مراقبت تحصیل و حذف و تنزیل بقایا و تعقیب قروض اشخاص در مقابل دولت و تنبیت معاملات حذف قروض مطابق حکم ماده ۱۳ قانون، محاسبات عمومی سعی نموده است و لایحه لستی تحصیل واردات و باقیات را ترتیب نموده است.

و- مدیریت تصفیه ماضیه بقایای سنوات ماضی تا اواخر سال ۱۳۲۵ که به تصفیه سابقه مربوط بود منجمد بود (۱۶۲۳۰۴۵۷) افغانی سرجمع بقایای مربوطه مبلغ (۲۷۶۸۲۳۰) افغانی، (۱۷۶۶) کله دار (۴۷۴۲۲۲) کله دار (۱۴۵۲۶) یوند و ۱۹۰۰ یوند تصفیه گردیده.

ه- در اول سال ۱۳۳۴ برای تصفیه و تزکیه باقیات ۱۳۱۶- الی ۱۳۳۲ به وزارت مالیه، مدیریت تصفیه جدید منظور شده.

مدیریت مذکور است باقیات دوائر مرکزی وزارت خانه ها و ترتیب حساب عمومی بقایای مذکور، تفریق سال و وزارت مربوط آن و استعلام اسناد قابل مجرای در وزارت خانه های مذکور آورده حساب عمومی به عنوان (هفت هزار و نهصد و شصت و چهار نفر باقیده) ترتیب و است وصول اسناد مجرای آن تحقیقات نموده در نتیجه از جمله (۱۹۰۴۵۷۰۰) افغانی باقیات مصارفی وزارت خانه های مذکور علاوه به ترتیب حساب عمومی مبلغ (۱۹۵۴۸۳۰۳) افغانی تصفیه گردید.

و- مدیریت محاسبه تهیه - که وظیفه دار ترتیب حساب داری از مبالغ انتقالی وزارت خانه ها و غیره کنترل حواله های نقدی خریداری اموال

بصورت لېټر آف کړېدنه یا کمپنی های خارجی و تأدیه مبالغ اموال خریداری
شده داخلی بروی قرارداد و چک و غیره، کنترول تثبیت قرارداد و تحقیق
و مذاکره استیذان پیشگی و ترتیب لوايح صرفیات ماهوار و ترسیل آن
بمدیریت اول، محاسبات بوده با اساس آن وظایف خود را اجراء و حسابات
ماهواره دوازده ماهه سال ۱۳۳۳ خود را تفویض نمود.

اجراآت ریاست اقتصادی

در شعبات مربوط این ریاست هیأت تدقیق مالی مکلف با انجام وظیفه
تدقیق پروژه های قانونی و اصول نامه های که توسط شعبات مربوط وزارت
مالیه ترتیب می یابند، میباشد و تعقیب و تحقیق صورت جریان قوانین مالی
و ترتیب احصائیه یکی از وظائف آن است.

این ریاست مکلف است در تدقیق پروژه های مرسوله، تعقیب مسایل
متنازع فیهای مالی شعبات مرکز و اطراف بتدقیق متون قرارداد ها،
تدوین پروژه ها مطابق اساسات حقوقی - ترتیب حساب تخصیصات بودجه،
مراقبت تعهدات مصارف و تحقیق - تسجیل قرارداد ها - مساعد ساختن زمینه
تطبیقات برای قوانین مصارف - تحقیق پروژه های بودجه ملحق - تولید
هم آهنگی بین بودجه ملحق و موازنه عمومی - اجرای معاملات متعلق به
خزائن - و حفظ اسام - تعقیب بازار های مالی از نظر تحولات نقدی
نرخ اسام و اسناد قرضه دولتی و غیره. اجراآت آن قرار ذیل است:

از اسام حقوق خزینه:

ترتیب و تنظیم حساب قطعی خزینه دولت متناظر به ترتیب بودجه که
برای اولین مرتبه در وزارت مالیه صورت گرفته است.

ترتیب بیان قروض دولتی برای پروژه های انکشافی و اخذ قرضه از
بانک و توزیع بمراجع پلانهای انکشافی - تدویر قرضه های خارجی
برای اکمال سیلو (داش) و آسیاب برقی فنی.

تدویر قرضه اکثر میانک و مراقبت آن و تثبیت مصارف اسماری وادی هیر مند . اعطای یکک کربدت ده میلون افغانی برای تکمیل پروژه های عمرانی شهر کابل به بناروالی . تدویر قرضه های عامه و دادن یک پول معین از جمله فروض دولت به مستحقین . صدور اوامر بمراجع کربدت برای افتتاح قرضه های میمادی و طو بل به تصدیهای دولت و غیره مؤسسات عام المنفعه از قبیل شرکت یشم - یخته - بلدیه کابل و تضمین این قرضه ها بنام و حساب خزینه دولت . مراقبت جریان پول در نقاط مختلفه مملکت و جلوگیری از فلت پول در آن مناطق .

بودجه :

ترتیب بودجه سال ۱۳۳۴ دولت و مؤسسات دولتی و صندوق تقاعد و تدقیق بودجه های بعضی بلدیه ها و تصدیق آنها . گذشتانندن بودجه ها از مجلس عالی و وزراء و پارلمان ، توزیع به کمیسیون بودجه و مجلس عمومی شورای ملی ، توزیع تخصیصات و لایات و مراجع مربوط - مراقبت و اجرای بودجه و قانون موازنه عمومی و لوائح مربوطه آن ، ترتیب بودجه سال ۱۳۳۵ و ترتیب بودجه سال اول پلان پنجساله اقتصادی مملکت . اجرای اتفاقات بین فصول و مواد بودجه در بین سال . افلام ضمیمه بودجه در ترتیب ضمیمه شدن آن افلام بموازنه سال ۱۳۳۴ و ترتیب پروژه آن جهت طی مراحل قانونی .

تدقیق مالی :

ترتیب اساسنامه ها و لوائح بانک تجارتی - بانک رهنی و دیواری ادویه و بانک صنعتی و نقلیات دولتی و غیره مؤسسات ، ترتیب لایحه وظایف وزارت مالیه و مربوطات آن .

ترتیب و چاپ بودجه سال ۱۳۳۴ که بودجه دوم مملکت است بصورت مطبوعه ، فیفا اسمال پروژه های جدید از قبیل پروژه برمه کاری بطرول

درسمت شمالی مملکت، خریداری دستگاه موج کوتاه - تعمیر میدان هوایی بین المللی قندهار برای طیارات چهارماشینه و غیره . فیثا شمال پروژه های ترقی دهات که با مؤسسه های بین المللی دوش بدوش اجرا میگردد، کثودن يك قرضه قصير المدت معادل سی ملیون افغانی برای بانك تجارتی جهت خریداری یشم . قره قل - و غیره . کثودن يك قرضه بشرکت پنبه معادل چهار کروو بیست و سه لك افغانی جهت خریداری پنبه که مستحصل متضرر نگردد، و علاوه در بودجه سال ۳۳ که عبارت از مبلغ (۱۳۰۱۱۰۲۱۶۲) افغانی بود با وجود بلاکید اقتصادی پاکستان برافغانستان کدام سکتة وارد نشد .

و قیمت و نرخ اشیا بخوبی کنترل شد - و يك مقدار پول هنگفت خارج موازنه عمومی انكشافات اقتصادی و تکمیل پروژه های مهم دولت از طرف وزارت مالیه تادیه شده .

مدیریت عمومی تفتیش

اجراآت سال ۳۴ مدیریت تفتیش عبارت از تفتیش ۷۸ فقره مختلف و دادن نتیجه قطعی میباشد.

اجراآت ریاست واردات

طوری که همگان میدانند درین وزارت مدت چند سال است که ریاست واردات هم وجود داشته و این ریاست وظیفه دار تحصیل مالیه عوائد تجارت شرکتها بوده و اینکه در سنوات ماضیه اجراآت موظفه را بجه منوال میکردم اند، خارج این مبحث است. این ریاست در برابر وظایف ذیل مسؤول و مکلف است ادارم و تنظیم فعالیت طرح و تحقیق تمام مالیات محصولاتیکه بوزارت مالیه ارتباط دارد - ترتیب حساب واردات عمومی، مراقبت تطبیق قوانین مالیاتی، تنظیم بودجه واردات، ترتیب پروژه اصولنامه، نظامنامه، تعلیمات نامه تهیه احصائیه، تدقیق پروژه های اصولی سایر وزارتخانه ها و غیره.

۱- مدیریت مؤسسات:

وظیفه این مدیریت تأمین عوائد گرفتن ببلانس ها، اتخاذ تدابیر لازمه بفرض تدویر کلیه مؤسسات، توجه در ترتیب واردات، جمع آوری احصائیه ها و ترتیب پروژه های اساسی میباشد، این مدیریت در سال ۳۴ هیأت های منظم تقبش را جهت ملاحظه دفاتر و تدقیق امور حساب مالیاتی، از مرکز وزارت مالیه به تمام شرکت های مرکز و ولایات کسبل کرده و در نتیجه نظر به تفاوت ثابت حسابات سنوات گذشته، مستوفیت های ولایت را از تحصیل پولهای ذمت شرکت ها حالی و مکلف کرد، انبده بتفصیل ذیل:

۱- ذمت شرکت انحصار موثر	۸۸٫۰۶۳۳۷۰۸۸ - افغانی
۲- د کلمو (روده)	۷۸٫۱۴۲۶۹۰۷۸ - د
۳- » » وطن	۷۵۰۳۱۱۰۰ - د
۴- » » پشمینه باقی	۴۷۸۹۶۵۰۲ - د
۵- » » د حجاری و نجاری	۷۲۹۳۵۴۲۷ - د
۶- د شمالی	۱۰۱۳۵۰۷۳ - د
۷- د تجارتخانه محمد ایوب و محمد امان	۳۴۰۰۴۰ - افغانی
۸- د ریاست اطاق تجارت	۵۸۳۰۳۷۱ - د
۹- » دیپوی تعاونی	۱۱۴۴۶۲۳۰۴۱ - د
۱۰- » بعضی مؤسسات و شرکت ها	۶۵۷۲۱۶۲۰ - د
۱۱- شرکت نساجی	۱۲۰۰۰۰۰۰ - د

همچنان فقرات و مسایل اعتراضیه مالی، بیرون نویسی شرکت ها و مؤسسات و اشخاص که توسط این مدیریت بعد از اخذ و صدور اوامر بولایات و مرکز کسبل شده تا ذریعه محکمه ابتدائی مالی فیصله را بمرکز وزارت اطلاع دهند، ذیل از مطالبه خوانندگان محترم گزارش داده میشود:

د افغانستان کالنی

- ۱- مسایل بیرون نویسی شرکت انحصارات به مستوفیت ولایت کابل.
- ۲- معاملات بیرون نویسی سال ۲۹ شرکت حقیقت هرات به مستوفیت ولایت هرات.
- ۳- معاملات سرور لمیتد به مستوفیت کابل.
- ۴- » سال ۴۰ و سال ۳۱ شرکت لمر به مستوفیت کابل.

مدیریت تمرکز:

- این مدیریت که واردات بودجه نسی را برای حسابات ویا فیصله جات و تصمیات مقامات ذیصلاحیت تثبیت و تحصیل میگردد، مقایسه و مراقبت مینماید. اجراآت سال ۳۴ مدیریت مذکور فرار آتی است؛ الف- حسابات قطعی که در سال ۳۴ بعد از وصول حسابات ولایات و بعد از واریسی و سنجش های آن ساخته شده.

۱- اصل واردات حقیقی از مالیات و تصدیهای دولتی و غیره واردات غیر حقیقی موجود سر سال و قروض ۸۰۶۱۹۲۶۹۹۱۶۰ - افغانی

۲- پول تحصیل شده و تجویل خزانه بحسابات جاری از پول واردات حقیقی و غیر حقیقی ۱۲۷۹۳۲۵۶۰۰۰۴

۳- از جمله پول واردات و باقیاتی که در خود سال ۳۳ تحصیل یافته و انتقال بسال ۳۴ داده شده ۱۶۰۶۳۹۳۹۰۶۱۶ - افغانی

۴- پروژه پیش بینی سال ۳۵ نظر به حساب واردات ۹ ماهه تعیین و سه ماهه طور تخمین تحصیل شد ۷۰۶۳۹۳۳۸۰۶۴۷ - افغانی

۵- تزییداتی که نظر بسال ۳۴ در سال ۳۳ و مقایسه سال ۳۳ طور تعیین و تخمین در سال ۳۴ بعمل آمده قرار ذیل است:

۱- واردات تحصیل شده سال ۳۲ ۵۱۶۳۷۱۶۷۳۶۶۰۱ - افغانی

۲- » » سال ۳۳ ۱۹۰۶۹۳۵۶۹۰۰۰۱۹ - افغانی

۳- تزییدات ۸۰۶۳۹۳۳۸۰۶۴۷ - افغانی

۴- سال ۳۳ ۱۹۰۶۹۳۵۶۹۰۰۰۱۹ - افغانی

امور وزارت مالیه

- ۵- سال ۳۴ ۹۱۹۵۶۰۵۱۴۶۰- د
- ۶- تزیيدات ۳۰۱۵۸۵۴۴۱- د
- باوجود تزیيدات فوق الذکر، هرگاه حکومت کراچی در برابر واردات و صادرات مملکت مواضع بی لزوم خود را بوجود نمی آورد وینچ ماه کامل ما را از حقوق حق تزییتی مامحروم نمی ساخت، بصراحت تام میگوئیم که تزیيدات مالیاتی مادر حدوده شتاد ملیون افغانی بالغ میگردید.
- ب- قسم اول تزیید مالیات بر عایدات محصول مواشی و محصول کمرک ۱۱ ماهه سال ۳۴ به مقایسه ۱۱ ماه سال ۳۳،
- ۱- مالیات بر عایدات سال ۳۳ ۸۴۶۸۱۲۳۹۰۰- افغانی
- ۲- د د د د ۷۲۴۶۱۷۲۰۰۰- د
- تزیید ندارد، تنقیص مبلغ ۱۲۲۱۹۵۱۹- افغانی
- ۳- محصول مواشی سال ۳۳ ۳۳۹۸۷۱۹۷۰۰- د
- ۴- د د د سال ۳۴ ۲۷۰۱۱۰۳۱۰۰- د
- تنقیص نداشته و تزیید مبلغ ۳۰۲۳۸۳۴- افغانی
- توحید احصائیة تخمیننی حاصلات سال ۳۱ تا سال ۳۳ افغانستان
- بمعیار تن:

میزان عمومی حیوانات بصورت تن	
۲۲۸۱۳۹۱- تن	حاصلات گندم در سال ۳۱
» ۳۱۵۹۹۶	» برنج د
» ۶۰۲۰۸۱	» جواری د
» ۲۰۸۵۵۱۹	» گندم در سال ۳۲
» ۲۷۸۸۸۱	» برنج د
» ۶۱۷۷۸۶	» جواری د
» ۲۰۱۸۲۳۷	» گندم در سال ۳۳
» ۲۸۴۸۲۳	» برنج د
» ۶۵۹۵۶۹	» جواری د

احصائيه عمومي مواسي افغانستان :

۱- ولايت کابل :

تعداد مالکين مواسي	۲۸۵۳۴ - نفر
د کوسفند وېز	۱۱۶۶۷۴۸
اندازه محصول	۲۲۳۳۴۹۶ - افغاني
تعداد مالکين مړاشي	۳۰۸۰۴ - نفر
د گاو وگاو مېش	۲۲۹۱۱۳
اندازه محصول	۹۱۶۲۵۲ - افغاني
تعداد مالکين مواسي	۴۹۸۳ - نفر
د اشتر	۲۱۴۲۷
اندازه محصول	۲۱۴۲۷۰ - افغاني
تعداد مالکين	۵۱۷۷ - نفر
د اسب و فاطر	۸۵۸۲
اندازه محصول	۶۸۶۵۶ - افغاني
تعداد مالکين	۳۵۸۵۹ - نفر
د مرکب	۸۱۳۷۹
اندازه محصول	۳۲۵۵۱۶ - افغاني

ميزان عمومي مالکين و مواسي و محصولات ولايت کابل :

تعداد مالکين	۱۰۵۳۵۷ - نفر
د مواسي	۱۵۰۷۲۴۹ - راس
اندازه محصول	۳۸۵۸۳۹۰ - افغاني

۲- احصائيه مواسي ولايت قندهار :

تعداد مالکين مواسي	۳۶۱۷۵ - نفر
د کوسفند وېز	۱۳۲۹۹۶۷
اندازه محصول	۲۶۵۸۳۴۴ - افغاني

امروزارت مالیه

تعداد مالکین مواشی	۲۰۷۵ - نفر
د ککاو و ککاو میش	۱۰۲۸۴۱
اندازه محصول	۴۱۱۳۶۴ - افغانی
تعداد مالکین	۱۱۰۵۸ - نفر
تعداد اشتر	۵۱۹۷۲
اندازه محصول	۵۱۹۷۲۰ - افغانی
تعداد مالکین	۱۶۳۷ - نفر
» اسب و قاطر	۲۱۹۵
اندازه محصول	۱۷۵۶۰ - افغانی
تعداد مالکین	۱۷۰۹۱ - نفر
تعداد مرکب	۴۰۶۶۷
اندازه محصول	۱۶۲۶۶۸ - افغانی
میزان عمومی مالکین و مواشی و محصول ولایت قندهار:	
تعداد مالکین	۸۶۷۱۱ - نفر
د مواشی	۱۰۲۶۸۴۲ - راس
اندازه محصولات	۳۷۶۹۴۴۶ - افغانی

۳- احصایه مواشی ولایت هرات :

تعداد مالکین	۲۴۵۹۰ - نفر
د کوسفند و بز	۳۸۴۷۷۰۳ - راس
اندازه محصول	۷۶۹۵۴۰۶ - افغانی
تعداد مالکین	۵۸۴۱۶ - نفر
د ککاو و ککاو میش	۲۳۲۹۰۹ - راس
اندازه محصول	۹۳۱۶۳۶ - افغانی
تعداد مالکین	۱۳۳۹۵ - نفر

د افغانستان کالني

تعداد اشتر	۵۲۸۰۹ راس
اندازه محصول	۵۲۸۰۹۰ افغاني
تعداد مالکين	۱۶۸۹۶ نفر
اسب و قاطر	۲۶۸۸۹ راس
اندازه محصول	۲۱۵۱۱۲ افغاني
تعداد مالکين	۳۴۶۰۴ نفر
مرکب	۶۴۹۹۲ راس
اندازه محصول	۲۵۹۹۶۸ افغاني

ميزان عمومي مالکين و موشي و اندازه محصول ولايت هرات :

تعداد مالکين	۱۴۶۹۰۱ نفر
مواشي	۴۲۲۰۳۰۶ راس
اندازه محصول	۹۶۲۰۳۱۲ افغاني

۴- احصائيه مواشي ولايت مزار شريف :

تعداد مالکين مواشي	۵۲۵۳۰
کوسفند و بز	۲۱۹۸۳۴۰
اندازه محصول	۴۳۹۶۶۸۰- افغاني
تعداد مالکين مواشي	۵۶۵۸۳
کاو و گاوميش	۲۰۲۷۷۲
اندازه محصول	۸۱۲۰۸۸
تعداد مالکين	۵۱۱۶۳۱
اشتر	۳۱۸۰۷
اندازه محصول	۴۱۸۰۷۰
تعداد مالکين	۴۱۶۱۲
اسب و قاطر	۲۴۱۰۷
اندازه محصول	۵۱۲۸۵۶

امور وزارت مالیه

۵۸۱۹۶	تعداد ما لکین
۱۵۸۹۷۸	تعداد مرکب
۱۶۳۵۹۱۲ افغانی	اندازه محصول
	میزان عمومی ما لکین مواشی و محصولات
۲۱۰۵۵۳	ما لکین
۲۶۵۶۰۰۴	تعداد مواشی
۶۶۷۴۶۰۶ د	اندازه محصول
	۵- احصائیة مواشی ولایت مشرقی
۳۲۶۱۹	تعداد ما لکین مواشی
۲۸۵۸۰۸	تعداد کوسفند و بز
۱۰۶۱۹۳ د	اندازه محصولات
۳۹۷۸۱	تعداد ما لکین مواشی
۱۵۹۸۳۵۳	د گاو و کاومیش
۱۹۲۲۳۹ د	اندازه محصولات
۲۱۱	تعداد ما لکین
۳۱۵	د اشتر
۱۲۲۳ د	اندازه محصولات
۱۰۰۸	تعداد ما لکین
۱۱۱۶	د اسب و فاطر
۳۱۷۴ د	اندازه محصولات
۸۶۹۴	تعداد ما لکین
۱۴۴۰۷	د مرکب
۱۸۳۲۶ د	اندازه محصولات
	میزان عمومی ما لکین مواشی و محصولات ولایت مشرقی
۸۰۸۱۳	ما لکین

د افغانستان کا اشی

٤٦٠٩٩٩	تعداد مواشی
٣٢١١٥٥-افغانی	اندازه محصولات
	احصائیہ مواشی ولایت جنوبی
١٣٧٩٨	تعداد مالکین مواشی
٢٠٠١٠٢	د کوسفند و بز
٥٠٠٠٥٥-افغانی	اندازه محصول
١١٩٨٥	تعداد مالکین مواشی
٦٠٠٤٥	د کار و گاومیش
٧٢٢٢٠-افغانی	اندازه محصول
١٩٢٨	تعداد مالکین
٣٤٤٥	د اشتر
١٢٧٣٢-افغانی	اندازه محصول
٦٤٠	تعداد مالکین
٧٠٤	د اسب و قاطر
١٢٦٧-افغانی	اندازه محصول
١٠٠٨٦	تعداد مالکین
١٦٠١٢	د مرکب
١٤٤١١-افغانی	اندازه محصول
	میزان عمومی مالکین مواشی و محصولات ولایت جنوبی
٣٨٤٣٧	مالکین
٢٨٢٣٠٨	تعداد مواشی
١٥٠٦٨٥-افغانی	اندازه محصول
	احصائیہ مواشی ولایت قطن
	تعداد مالکین مواشی
١٥٦٦٨٧٥	تعداد کوسفند و بز

امور وزارت مالیه

۳۱۳۳۷۰-	اندازه محصول
۳۱۹۱۳-	تعداد مالکین مواشی
۱۲۷۶۵۲-	د کاه و کاومیش
۱۳۱۶۹	اندازه محصول
۱۳۱۶۹۰	تعداد مالکین
۵۱۹۰۸	اشتر
۴۱۵۲۶۴	اندازه محصول
۱۰۶۳۹۶	تعداد مالکین
۴۲۵۵۸۴	د مرکب
	اندازه محصول
	میزان عمومی مالکین مواشی و محصولات ولايت فطین
	مالکین
۵۰۲۶۴۲۸۷-افغانی	اندازه محصول
۲۰۰۷۴۷۸	تعداد مواشی
	احصائیه مواشی اهلی حکومت قراوه
۱۳۹۳۶	تعداد مالکین مواشی
۵۸۷۷۶۱	تعداد گوسفند و بز
۱۱۷۵۰۲۲	اندازه محصول
۹۶۰۶	تعداد مالکین مواشی
۴۱۶۳۲	تعداد کاه و کاومیش
۱۶۶۵۲۸	اندازه محصول
۳۴۹۱	تعداد مالکین

د افغانستان کالني

۸۹۰۲	تعداد اشتر
۸۹۰۲۰	اندازه محصول
۶۰۰	تعداد ما لکين
۸۷۰	تعداد اسپ و فاطر
۷۰۰۰	اندازه محصول
۸۲۰۶	تعداد ما لکين
۱۴۴۴۶	تعداد مرکب
۰۷۷۸۴	اندازه محصول
ميزان عومي ما لکين و مواشي و محصول حکومت اعلي فرا ۱۰	
۳۰۹۴۴ نفر	ما لکين مواشي
۱۶۰۳۶۱۶ اس	تعداد مواشي
۱۴۹۰۸۰۴ افغانی	اندازه محصول
احصائيه مواشي حکومت اعلي بدخشان:	
۳۹۶۶	تعداد ما لکين مواشي
۷۴۰۰۰۰	تعداد کړو سفند و بز
۱۱۹۰۱۴۷	اندازه محصول
۲۶۰۱۳	تعداد ما لکين مواشي
۱۴۰۰۵۳	تعداد کاو و کاو ميش
۰۸۸۹۱۰	اندازه محصول
۴۰	تعداد ما لکين
۱۱۴	تعداد اشتر
۱۳۲۴	اندازه محصول
۱۰۱۷۶	تعداد ما لکين
۱۴۹۳۱	د اسپ و فاطر
۱۲۱۴۳۹	اندازه محصول
۲۴۳۰۰	تعداد ما لکين

امور وزارت مالیه

۴۶۰۹۲	د مرکب
۱۸۷۱۳۳	اندازه محصول
میزان عمومی مالکین و مواشی و محصول حکومت اعلیٰ بد خشان،	
نفر ۹۲۵۵۰	مالکین مواشی
۹۴۶۲۴۵	تعداد مواشی
۲۰۹۳۷۵۸ افغانی	اندازه محصول

احصائیه مواشی حکومت اعلیٰ پروان

تعداد مالکین مواشی ۳۳۳۶۰ - تعداد کوسقند و بز ۲۹۹۹۴۸ - اندازه محصول ۵۹۹۸۹۶ - تعداد مالکین مواشی ۲۵۶۷۰ - تعداد گاو، کاو و میش ۸۵۹۴۲ - اندازه محصول ۳۴۳۷۶۸ - تعداد مالکین ۳۴۷ - تعداد اشتر ۴۵۱ - اندازه محصول ۴۵۱۰ - تعداد مالکین ۳۰۲۲ - تعداد اسپ و قاطر ۵۸۰۴ - اندازه محصول ۴۶۴۳۲ - تعداد مالکین ۱۳۹۰۳ - تعداد مرکب ۳۱۹۹۷ - اندازه محصول ۱۲۷۹۸ -

میزان عمومی مالکین و مواشی و محصول حکومت اعلیٰ پروان،
(مالکین ۷۶۳۰۲ - تعداد مواشی ۴۲۴۱۴۲ - اندازه محصول ۱۱۲۲۵۹۴).

احصائیه مواشی حکومت اعلیٰ غزنی

تعداد مالکین ۲۳۳۷۹ - تعداد کوسقند و بز ۶۵۷۴۳۱ - اندازه محصول ۱۳۱۴۸۶۲ - تعداد مالکین مواشی ۱۷۴۳۲ - تعداد گاو و میش ۸۷۴۳۷ - اندازه محصول ۳۴۹۷۴۸ - تعداد مالکین ۲۴۸۶ - تعداد اشتر ۲۱۷۶۶ - اندازه محصول ۲۱۷۶۶۰ - تعداد مالکین ۶۹۵ - تعداد اسپ و قاطر ۸۰۰ - اندازه محصول ۶۴۰۰ - تعداد مالکین ۱۷۲۲۳ - تعداد مرکب ۳۹۸۷۲ - اندازه محصول ۱۵۹۴۸۸ -

میزان عمومی مالکین و مواشی و محصول حکومت اعلیٰ غزنی، (مالکین ۶۱۲۱۵ - تعداد مواشی ۸۰۷۳۰۶ - اندازه محصول ۲۰۴۸۱۵۸) -

د افغانستان کالني

احصائيه مواشي حکومت اعلي مېمنه .

تعداد مالکين مواشي - تعداد کوسفندوبز ۹۲۷۳۸۸ - اندازه محصول ۱۸۵۴۷۷۶ - تعداد مالکين مواشي تعداد گاؤ گاوميش ۷۴۵۴۶ - اندازه محصول ۲۹۸۱۸۴ - تعداد مالکين ، تعداد اشتر ۱۴۷۸۳ - اندازه محصول ۱۴۷۸۳۰ - تعداد مالکين ، تعداد اسب و فاطر ۸۴۳۱ - اندازه محصول ۶۷۴۴۸ - تعداد مالکين ، تعداد مرکب ۵۴۰۸۰ - اندازه محصول ۲۱۶۳۲۰

ميزان هومي مواشي و محصول حکومت اعلي غزني (تعداد مواشي ۱۰۷۳۲۲۸ - اندازه محصول ۲۵۸۴۵۵۸)

ميزان هومي مالکين و مواشي و محصول ولايات افغانستان .
مالکين ۹۴۷۸۲ نفر - تعداد مواشي ۱۶۶۲۶۷۱۹ - اندازه محصول ۳۹۰۱۳۰۰۳ - نو حيد احصائيه اراضي با اندازه ماليه اسلامي ماليه ده
بقتاسب جريب -

۱- ولايت کابل - رود بار ۱۹۰۲۸۸ جريب چشمه سار ۹۴۰۳۲ جريب
کاريزي ۷۴۲۳۰ جريب - للمي ۹۴۴۴ جريب - ميزان اراضي بجريب ۳۶۷۹۸۴ جريب - مقدار ماليه ۲۷۲۷۵۲۴ - افغاني - تعداد مالکين اراضي
از صفراي ۲ جريب ۴۷۲۷۲ نفر از ۳ الی ۲۰ جريب ۲۰۵۴۴ نفر از ۲۱ الی ۳۰ جريب ۱۸۵۵ - از ۳۱ الی ۵۰ جريب ۳۸۰۹ نفر از ۵۱ الی ۷۰ جريب ۲۳۰۹ - از ۷۱ الی ۱۰۰ جريب ۱۳۷ نفر از ۱۰۱ الی ۱۵۰ جريب ۱۱۰ نفر از ۱۵۱ الی ۲۰۰ جريب ۴۳ نفر از ۲۰۱ الی ۳۰۰ جريب ۴۹ نفر از ۳۰۱ الی ۴۰۰ جريب ۱۲ نفر از ۴۰۱ الی ۵۰۰ جريب ۴ نفر از ۵۰۰ الی بالا ۸ نفر - ميزان ماليه دهان ۹۶۱۶۲ نفر

۲- ولايت قندهار - رود بار ۶۸۰۰۶۰ جريب چشمه سار ۹۶۲۹۶ جريب
کلريز ۲۷۲۰۹۴ جريب - للمي ۱۹۴ - ميزان اراضي بجريب ۱۰۴۸۶۴۴ جريب مقدار ماليه با افغاني ۱۰۵۷۱۷۷۴ - افغاني .

امور وزارت مالیه

- تعداد مالکین اراضی ۱- از صفرا الی ۲ جریب ۳۰۶۹ نفر از ۳- الی ۲۰ جریب ۲۸۶۸۹ نفر از ۲۱- الی ۳۰ جریب ۴۶۸۰ نفر از ۳۱- الی ۵۰ جریب ۲۸۲۴ نفر، از ۵۱- الی ۷۰ جریب ۱۶۵۳ نفر، از ۷۱- الی ۱۰۰ جریب ۱۰۹۵ نفر از ۱۰۱- الی ۱۵۰- ۶۸۹ نفر از ۱۵۱- الی ۲۰۰ جریب ۲۰۵ نفر از ۲۰۱- الی ۳۰۰ جریب ۱۰۲ نفر، از ۳۰۱ الی ۴۰۰ جریب ۷۲ نفر، از ۴۰۱ الی ۵۰۰ جریب ۵۳ نفر، از ۵۰۰ بالا ۸۸ نفر - میزان مالیه دهان (۴۴۳۶۸) نفر
- ۳- ولایت هرات ۱- رود بار ۴۴۹۷۹۶ جریب چشمه سار ۲۷۰۷۸ جریب کاریز ۱۶۱۰۴ جریب - للمی ۱۹۷۸۰۹ جریب - میزان اراضی بجریب ۶۹۰۷۸۷ جریب مقدار مالیه بافقانی ۲۵۵۸۵۰۸ - افغانی .
- تعداد مالکین اراضی ۲- از صفرا الی ۲ جریب ۳۴۸۷۹ نفر - از ۳- الی ۲۰ جریب ۴۱۰۷۵ نفر - ۲۱- الی ۳۰ جریب ۳۳۷۰ نفر - از ۳۱- الی ۵۰ جریب ۱۵۴۰ نفر - از ۵۱- الی ۷۰ جریب ۶۳۰ نفر از ۷۱- الی ۱۰۰ جریب ۴۲۳ نفر - از ۱۰۱- الی ۱۵۰ ۱۸۲ نفر - از ۱۵۱- الی ۲۰۰ جریب ۱۱۵ نفر - از ۲۰۱- الی ۳۰۰ جریب ۹۵ نفر - از ۳۰۱- الی ۴۰۰ جریب ۵۲ نفر - از ۴۰۱- الی ۵۰۰ جریب ۲۶ نفر - از ۵۰۰ جریب بالا ۱۲۶ نفر میزان مالیه دهان ۸۲۵۱۳ نفر
- ۴- ولایت مزار شریف ۱- رود بار ۷۰۲۷۵۶ جریب، کاریز ۳۰ جریب چشمه سار ۸۵۹۰۶ جریب، للمی ۸۴۰۲۹۷ جریب، میزان اراضی ۲۶۲۸۹۹۹ جریب مقدار مالیه بافقانی ۱۷۹۹۱۲۱۸ -
- تعداد مالکین اراضی ۱- از صفرا الی ۲ جریب ۲۹۲۲۲ نفر از ۳- الی ۲۰ جریب ۴۲۲۶۶ نفر از ۲۱- الی ۳۰ جریب ۱۰۱۰۰ نفر از ۳۱- الی ۵۰ جریب ۱۱۷۱۷ نفر از ۵۱- الی ۷۰ جریب ۷۷۰۴ نفر از ۷۱- الی ۱۰۰ جریب ۲۷۹۶ نفر از ۱۰۱- الی ۱۵۰ جریب ۱۶۱۷ نفر از ۱۵۱- الی ۲۰۰ جریب ۶۷۴ نفر از ۲۰۱- الی ۳۰۰ جریب ۳۲۷ نفر از ۳۰۱ الی ۴۰۰ جریب ۲۲۷ نفر از ۴۰۱- الی ۵۰۰ جریب ۶۱ نفر از ۵۰۰ بالا ۱۲۲ نفر میزان مالیه دهان - ۱۰۸۸۴۳ نفر
- ۵- ولایت مشرقی ۱- رود بار ۲۴۹۴۶۴ جریب چشمه سار ۴۵۹۳ جریب کاریز ۹۷۶۷ جریب، للمی ندارد .

د افغانستان کالنه

میزان اراضی بجريب-۲۶۳۸۲۴ جريب- مقدار مالیه بافغانی ۱۸۹۴۳۶۶
- افغانی، تعداد مالکین اراضی -۱. از صفر الی ۲ جريب ۳۰۶۵۴ نفر از
۳- الی ۲۰ جريب ۳۵۳۳۶ نفر از ۲۱- الی ۳۰ جريب ۶۰۳ نفر از ۳۱
- الی ۵۰ جريب ۲۲۷ نفر از ۵۱- الی ۷۰ جريب ۵۸ نفر از ۷۱- الی
۱۰۰ جريب ۳۲ نفر از ۱۰۱- الی ۱۵۰ جريب ۲۴ نفر از ۱۵۱- الی ۲۰۰
جريب ۱۳ نفر از ۲۰۱- الی ۳۰۰ جريب ۲۴ نفر میزان مالیه دهان
۶۶۹۷۱ نفر .

۶- مېشته - رود بار ۲۹۵۱۷۴ جريب چشمه سار و کاريز ندارد للمی
۸۳۶۹۳۴ جريب میزان اراضی ۱۱۳۲۱۰۸ جريب مقدار مالیه بافغانی
۱۲۰۴۸۶۰۵ نفر -

تعداد مالکین اراضی - از صفر الی ۲ جريب ۱۷۵۰۵ نفر از ۳- الی
۲۰ جريب ۱۹۹۱۹ نفر از ۲۱ الی ۳۰ جريب ۲۸۵۹ نفر از ۳۱- الی
۵۰ جريب ۳۰۱۸ نفر از ۵۱- الی ۷۰ جريب ۱۰۰۹ نفر از ۷۱- الی
۱۰۰ جريب ۶۵۶ نفر از ۱۰۱- الی ۱۵۰ جريب ۷۹۶ نفر از ۱۵۱- الی
۲۰۰ جريب ۴۹۲ نفر از ۲۰۱- الی ۳۰۰ جريب ۵۳۲ نفر از ۳۰۱- الی
۴۰۰ جريب ۱۲۶ نفر از ۴۰۱- الی ۵۰۰ جريب ۲۶۲ نفر از ۵۰۰
بالا ۲۲ نفر میزان مالیه دهان - ۴۶۰۵۱ نفر .

۷- بدخشان- رود بار ۵۸۰۳ جريب للمی - ۱۵۰۴۳۸۰ جريب میزان
اراضی بجريب ۱۵۱۰۱۸۳ جريب مقدار مالیه بافغانی - ۷۴۲۶۹۶ افغانی -
تعداد مالکین اراضی -۱. از صفر الی ۲ جريب ۳۸۲۶ نفر از ۳
- الی ۲۰ جريب ۲۳۵۵ نفر از ۲۱- الی ۳۰ جريب ۳۰۸ نفر از ۳۱
- الی ۵۰ جريب ۹۵ نفر از ۵۱- الی ۷۰ جريب ۸ نفر از ۷۱- الی
۱۰۰ جريب ۲ نفر از ۱۰۱- الی ۱۵۰ جريب ۱ نفر از ۱۵۱- الی ۲۰۰
جريب ۲۱۷ نفر از ۲۰۱- الی ۳۰۰ جريب ۳۵۱ نفر از ۳۰۱- الی
۴۰۰ جريب ۸۷ نفر از ۴۰۱- الی ۵۰۰ جريب ۲۸۱ نفر از ۵۰۰ بالا
۴۳۵ نفر میزان مالیه دهان ۱۲۱۲۶ نفر .

امور وزارت مالیه

احصایه اراضی :

یروان	۲۶۵۰۰۷ - جریب
رود بار	۹۰۷۶
چشمه سار	۳۰۹۳۰
کاریزی	۳۰۵۵۶۸ - جریب
میزان اراضی بگریب	۱۳۹۱۸۷۰ . اتقانی
مقدار مالیه باقفاقی -	
تمداد مالکین اراضی :	
از صفر الی ۲ جریب	۶۱۴۸۶ نفر
۳ د ۲۰	۲۸۴۸۷
۲۱ د ۳۰	۲۶۸۲
۳۱ د ۵۰	۷۵۹
۵۱ د ۷۰	۳۸۶
۷۱ د ۱۰۰	۱۱۶
۱۰۱ د ۱۵۰	۵۱
۱۵۱ د ۲۰۰	۲۱
۲۰۱ د ۳۰۰	۱۱
۳۰۱ د ۴۰۰	۶
۴۰۱ د ۵۰۰	۳
۵۰۰ بالا	۳
میزان مالیه دهان	۹۴۰۱۱

غرنی :	
رود بار	۲۴۶۵۰ - جریب
چشمه سار	۶۵۳۳۴
کاریزی	۳۰۹۳۰

د افغانستان کالونه

میزان اراضی بهرېب   ۶۷۰۰۰ جریب
مقدار مالیه باغفاني   ۸۳۱۷۴۰ افغاني

تعداد مالکین اراضی :

از صفر الی ۲ جریب

نفر ۲۸۱۰۳

د ۱۸۹۷۷

د ۶۴۰

د ۲۹۳

د ۷۱

د ۳۶

د ۸

د ۲

د ۱

د ۴

د ۴۸۱۹۰

د ۳ د ۲۰ د

د ۲۱ د ۳۰ د

د ۳۱ د ۵۰ د

د ۵۱ د ۷۰ د

د ۷۱ د ۱۰۰ د

د ۱۰۱ د ۱۵۰ د

د ۱۵۱ د ۲۰۰ د

د ۲۰۱ د ۳۰۰ د

از ۵۰۰ بالا

میزان مالیه دهان

کرشک :

۱۰۸۹۳۲ - جریب

د ۵۱۵۷۱

د ۱۶۵۰۳

۳۵۸۹۹۶ افغاني

رود بار

چشمه سار

میزان بهرېب

مقدار مالیه باغفاني

تعداد مالکین اراضی :

از صفر الی ۲ جریب

نفر ۵۳۳

د ۴۱۷۱

د ۲۵۰۶

د ۵۴۰

د ۱۳۴

د ۳ د ۲۰ د

د ۲۱ د ۳۰ د

د ۳۱ د ۵۰ د

د ۵۱ د ۷۰ د

از صفر الی ۱۰۰ جریب	۸۷ نفر
د ۱۰۱ د ۱۵۰	د ۴۶
د ۱۵۱ د ۲۰۰	د ۲۱
د ۲۰۱ د ۳۰۰	د ۲۲
د ۳۰۱ د ۴۰۰	د ۱۰
د ۴۰۱ د ۵۰۰	د ۳
د ۵۰۰ بالا	د ۲
میزان مالیه دهان	د ۸۰۷۶

مقدار عمومی اراضی بجریب:

رو د بار	۵۰۹۶۷۲۳ جریب
چشمه سار	۴۵۴۰۷۹ جریب
کاریزی	۶۱۰۱۴۳ جریب
لسلمی	۳۳۸۹۰۴۸ جریب
میزان عمومی اراضی بجریب	۹۵۵۴۹۹۳ جریب
مقدار عمومی مالیه باقعاتی	۲۲۵۰۰۹۲۵ افغانی
تعداد مالکین:	

از صفر الی ۲ جریب	۲۵۷۸۷۲ نفر
از ۳ الی ۲۰ جریب	د ۲۶۵۲۴۳
از ۲۱ الی ۳۰ جریب	د ۳۲۳۴۴
از ۳۱ الی ۵۰ جریب	د ۲۶۲۴۰
از ۵۱ الی ۷۰ جریب	د ۱۶۰۳۴
از ۷۱ الی ۱۰۰ جریب	د ۶۴۵۰
از ۱۰۱ الی ۱۵۰ جریب	د ۴۵۵۶
از ۱۵۱ الی ۲۰۰ جریب	د ۲۳۷۹
از ۲۰۱ الی ۳۰۰ جریب	د ۵۳۱۷

د افغانستان کالنی

نفر	۸۷۴	از ۳۰۱ الی ۴۰۰ جریب
•	۷۰۹	از ۴۰۱ الی ۵۰۰
•	۱۲۰۸	از ۵۰۰ بالا
•	۶۱۹۱۹۰	میزان عمومی مالیه دمان

مدیریت استهلاك در سال ۱۳۳۴

مالیه شکر	۲۴۹۳۴۰۵۲/۰	افغانی
• بطرول	۹۳۳۶۰۱۸/۰	
• نیل خاک	۸۶۹۰۰۶/۳۲	
• موثر تیز رفتار	۶۶۷۳۴۲/۲	
• مالیه نمک	۱۱۹۱۶۳۵۲/۹	
• مالیه معادن	۶۹۷۸۷۸۰/۹۰	
• رخت وطنی و		
• فسخ ماشین	۱۰۰۶۳۱۱۸/۹۵	
• مالیه اسعار	۳۷۳۶۶۰۸/۵۲	
• و نایق	۱۸۴۹۹۶۴۰/۹۹	
• یاسیورت و یو	۱۹۲۱۵۱/۲۵	
• حق تصدیق	۳۰۸۳۳/	
• تذکره تا بهیت	۵۷۳۵۵۳/۵	
• سایر صکوک	۵۶۳۱۵۱/۴۱	

مدیریت انحصارات مالیه در سال ۱۳۳۴

شکر	۲۴۹۳۴۰۵۲/۰	افغانی
• بطرول و روغن نبات	۹۳۳۶۰۱۸/۰	
• مفاد انحصارات	۲۸۰۰۰۰۰۰/۰	
• حق الامتياز		
• نصور دهن	۳۵۰۰۰۰۰۰/۰	

امور وزارت مالیه

نصوار دماغ	۱۵۰۰۰۰/۰	افغانی
سکرت	۱۱۳۱۰۰۰/۰	د
موتو	۲۵۱۸۲۵۶/۷۰	د
روده	۹۵۱۰۰۰/۰	د
روغنیات	۲۱۵۸۱۵/۰	د
شربت باب	۸۳۰۷۹/۰	د

مدیریت مالیات بر عایدات هر سال ۱۳۳۴

مالیه انفرادی (کابل)

سنویه	۲۶۲۸۱۲۹۶/۷	افغانی
باقیات	۳۰۸۰۹۲۱/۹	د
جرايم	۱۸۹۲۷۸/۷۸	د
(فندهار) - سنویه ۳	۵۷۱۷۸۵۰/۳	د
باقیات	۹۸۹۱۹۳/۶۵	د
جرايم	۱۴۳۰۷۷/۵۳	د
مهرات		
سنویه	۲۴۹۶۷۹۸/۰	د
باقیات	۱۵۴۳۵۰/۰	د
جرايم	۳۰۹۳۹/۰	د

مالیه انفرادی سال ۳۴

ولایت مزار شریف

سنویه	۱۲۴۱۶۶۷/۲۴	افغانی
باقیات	۲۷۰۲۰/۰۴	د
جرايم	۱۱۰۴۰/۴۱	د

ولایت فطن

سنوږه

۱۰۸۰۰۳/۹۲ - افغانی

باقیات

۴۱۲/۱۴ - د

ولایت مشرفی

سنوږه

۵۴۰۷۶۴/۹۱ - افغانی

باقیات

۹۰۳۳/۶۴ - د

جرایم

۱۰۰۹۷/۹۳ - د

ولایت جنوبی

سنوږه

۱۰۹۶۳۲/۴۵ - افغانی

باقیات

۱۶۴/۸۶ - د

جرایم

۴۹۶/۰۶ - د

حکومت اعلای میمنه

سنوږه

۲۸۷۸۰۸/۶۸ - افغانی

باقیات

۴۰۳۶۹/۸۹ - د

جرایم

۴۲۶۰/۲۸ - د

حکومت اعلی بدخشان

سنوږه

۱۰۰۰ - افغانی

باقیات

۰۷۳۷/۹۱ - د

جرایم

۲۱۸۱/۶ - د

حکومت اعلی غزني

سنوږه

۱۱۶۷۲۸/۳۴ - افغانی

[موروزاره ماليه]

حکومت اعلى پروان

سنويه ۹۷۸/۷۳ - افغانى

باقيات ۹۷۳۰۴/۰۹ - د

جرايم ۷۹۶۳/۰۳ - د

حکومت اعلى کرشک

سنويه ۴۱۸۹۴/۴۱ - افغانى

ماليه اصنافى سال ۳۴

ولايت كابل

سنويه ۳۸۲۱۲۷/۲۷ - افغانى

باقيات ۹۹۶۴۱/۰ - د

جرايم ۹۶۰۴۹/۲۰ - د

ولايت قندهار

سنويه ۴۹۶۶۰/۷۰ - د

باقيات ۱۳۷۳۰۸/۳ - د

جرايم ۴۷۴۰/۰ - د

ولايت هرات

سنويه ۲۳۰۴۷۱/۰ - افغانى

باقيات ۱۲۰۲۳/۰ - د

جرايم ۲۴۷۹/۰ - د

ولايت مزار شريف

سنويه ۶۴۴۷۲۰/۷۷ - د

باقيات ۶۲۶۶۰/۳۱ - د

جرايم ۱۴۸۰۳/۸۶ - د

ولايت قطغن

سنويه ۱۴۳۹۸۹/۸ - د

د افغانستان کالنه

۸۰۹۴۱/۹۴ - افغانی	باقیات
۱۰۸۳۳/۱۰ - د	جرايم
	ولایت مشرفی ،
۱۱۰۶۵۲/۱۰ - افغانی	سنویه
۲۰۸۲۹/۹۴ - د	باقیات
۱۶۹۳/۸۴ - د	جرايم
	ولایت جنوبی ،
۵۰۹۵۵/۰ - افغانی	سنویه
۳۰۷۳/۵۰ - د	باقیات
۸۲۹/۸۰ - د	جرايم
	حکومت اعلی میشته ،
۱۷۳۱۰۰۷/۰ - افغانی	سنویه
۱۴۸۲۷/۱۸ - د	باقیات
۳۴۳۷/۰ - د	جرايم
	حکومت اعلی بدخشان ،
۴۱۸۱۰/۰ - افغانی	سنویه
۱۵۴۹۴/۰ - د	باقیات
۲۲۴۳/۳۹ - د	جرايم
	حکومت اعلی کرشک ،
۲۰۹۶/۶۸ - افغانی	سنویه
	حکومت اعلی پروان ،
.....	سنویه
۲۴۹۷۰/۰ - افغانی	باقیات
۹۸۷/۶۰ - د	جرايم

احصائیه خریداری ریاست انحصارات :

جنس وارده سال ۱۳۳

شکر	۳۴۸۳۸۸۱	کیلو گرام
قند خشتی	۳۹۹۱۳	» »
بطرول	۱۹۹۹۴۰۴	کیلین
گریس	۳۹۰	پوند
فرنس آیل و مازوت	۴۹۰۸۲	کیلین
روغنیات به انواع مختلف	۳۰۹۱۸	»
دیزل	۲۸۵۰۸۷	»
سکرت به انواع مختلف	۵۲۰۱۲۹	قطعی
لاری انتر نشنل	۷۰۱	عراده
» شورلیت	۱۳۳	»
تیورفتار شورلیت	۱۸	»
استیشن واکون	۳	»
» » چیپ	۲۶	»
چیپ تپدار امریکائی	۲۷	»
امبولانس شورلیت	۲	»
تیورفتار کونسل	۱	»
» » لندور	۱	»
اطفائی امریکائی	۲	»
زیس روسی	۱۲۲	»
برف یاک روسی	۲	»
مستری خانه روسی	۲	دستگاه
یاز روسی	۴	عراده

د افغانستان کالني

۳	مراډه	پوښدا روسي
۱۱	د	ماز
۵	د	کاز
۱	د	آپياش
۱	د	واگون
۱	د	تيز رفتار کاز روسي
۳	د	تافک پطروول روسي
۲	د	تراکتور روسي
۲	د	قبرياش
۹	د	مونر سايکل
۰	د	آيل مخصوص ډيزل
۰	د	قير
۰	د	تيز رفتار بيوک
۰	د	جيب امبولانس
۰	د	تيز رفتار کارډ پلاک
۰	د	ذيم
۰	د	مسکوچ

جنس وارده سال ۳۴ :

۳۷۰۶۸۹۲	کيلو گرام	شکر
۱۵۵۰۰	د	قند خشتي
۱۱۳۶۴۷۷	کيلن	پطروول
۳۰۲۴۷۰۲	کيلو گرام	د
۳۶۸۴۹	د	کريس
۴۴۴۰	پوند	د
۱۹۷۶۰۰	د	فرنس آيل

امروزارت مالیه

روغنیات	و ۸۴۱ کیلن
	۸۸۲۸۹ کبابو کرام
دیزل	و ۱۰۰۷۵ کیلن
	۵۷۳۰۷۶ د
سکر	و ۹۰۰۰ کیلن
	و ۲۲۰ تن
لاری انتر نشنل	۸۰۲۹۴۹ فطمی
	۲۰۹ مراده
د شورلیت	۸ د
تیز رفتار د	۴۷ د
استیشن واکون شورلیت	۱ د
د جیب	۲۶ د
جیب تپ دار امریکائی	۵۵ د
د روسی	۲۲ د
نسم انتر نشنل	۲ د
اطفائی امریکائی	۱ د
د روسی	۱ د
یاز روسی	۱۰ د
پوید د تیز رفتار	۲۹ د
ماز روسی	۸۵ د
گاز روسی	۶ د
آبیاز روسی	۳ د
تافک بطرول	۱۱ د

احصائیه صادره اشیای ریاست انحصارات دولتی سال ۳۳:

۱۲۱۵۴۱۴ تن بخته

پشم	۱۸۸۳۰۲۱۱ تن
پوست قره قل- مشترک انحصارات و دیو	
سال ۳۴	۱۱۷۴۲۳ جلد
موتور سايکل روسی	ندارد
آیل مخصوص دیزل	۴ عراده
فیر	۸۶۵۸۷ کیلو گرام
	۸۶۹۹۰ » »
تیز رفتار بیوک	و ۷۷۰۴۱ تن
چیپ امبولانس	۳ عراده
تیز رفتار کار دیلاک	۲ »
» » زیم	۲ »
تیز رفتار مسکوچ	۲ »

مدیریت عمومی گمرکات

وظیفه این مدیریت تثبیت و تنظیم و اصلاح تعرفه های گمرکی و نرخ مستقل بوده، وضعیت عمومی تجارت را ملاحظه و تطبیق اصولنامه گمرکات را امری الاجراء قرار میدهد. این مدیریت نه تنها در حل مشکلات گمرکات ولایات و اطراف از نقطه نظر تطبیق موضوعات قانونی بذل مساعی مینماید، بلکه پیش بینی ها و تدابیر لازم را در مورد رفع موانع و مشکلات گمرکی اتخاذ کرده در اطراف اتحادیه های گمرکی بین المللی و لزوم اشتراك افغانستان تجاویز لازمی نموده جریان امور را همیشه مراقبت و تحول و تغییر مواضع پر کز گمرکی و بنادر گریزی را تحت معالعه قرار میدهد. احصائیه های هواید گمرکی را ترتیب و دلایل کسر هواید را تدقیق میدارد، اعلام معاينه گمرکی را تا حد امکان اصلاح و تهیه نموده و در اطراف تدابیریکه به منظور جلوگیری از غفلت های قاچاق اتخاذ میگرد، غور می کنند.

اجرا آتی را که این مدیریت از شروع سال ۳۴ الی ختم سال مذکور بعمل آورده ذیلاً بفرض مزید معلومات خواهند گرامی، گزارش داده میشود:

عواید محصول گمرک سال ۳۴:

۱۴۲۶۲۴۰۱۳۹۳	افغانی	کابل
۱۰۵۷۶۷۹۷۰۲۵ -		قندهار
۶۰۵۳۷۴۸۹۵ -		هرات
۷۱۳۹۲۱۷۲۹۹ -		مزار شریف
۵۰۵۹۷۴۹۹۵۳ -		فغانستان
۱۲۱۲۲۶۲۲۴۰ -		مشرقی
۶۰۲۳۸۸۹۰۰ -		جنوبی
۱۲۳۴۶۱۵۰۰ -		فراه
۵۰۴۱۱۹ -	افغانی	میمنه
۶۸۹۲ -		گرمشک
۳۵۳۸۸۱ -		پروان
۳۷۸۴۹۳ -		غزنی
۴۰۵۲۹۶۶۰۵ -	افغانی	جمعا

مدیریت نرخ مستقل:

تساویبیکه از تاریخی ۲۲ ر ۳۴ الی تاریخی ۲۴ ر ۳۴ در مورد هیأت تقبیل نسبت سهولت تجارتی بعضی اجناس اموال وارداتی و صادراتی بعمل آمده به تعداد (۵۲۳) قلم حل و فصل گردیده:

اجرا آت مدیریت اقتصاد گریزی:

الف تساویبیکه از ابتدای سال ۳۴ الی ۱۵ ر ۱۲ ر ۳۴ صورت گرفته ذیلاً تفصیل داده میشود:

د افغانستان کالني

۱۶۸	۱- تصويب اموال ضبطی
۱۱۱	۲- د نسبت بگرفتن معافي چر بڼه شده
۲۰	۳- د مسقردي
۲۹۹	مجموع

مدیریت استهلاك سال ۳۴:

۲۴۹۳۴۰۰۲	مالیه شکر
۹۳۳۶۰۱۸	د بطرول
۸۶۹۰۰۶	مالیه تیل خاک
۶۶۷۳۴۴	د موتر بنزرفشار
۱۱۹۱۶۳۰۲	د نمک مالیه
۶۹۷۸۷۸۰	د معادن
۱۰۰۶۳۱۱۸	د رخت وطنی رنهي ماشین وطنی
۳۰۷۳۶۶۰۸	د اسماړ

عوايد:

۱۸۴۹۹۶۴۰۰۹۹	وثایق
۱۹۲۲۵۱۰۲۵	پاسپورت ویزه
۳۰۸۳۳۰۰	حق التصديق
۵۷۳۵۵۳۰۰	تذکره تابعیت
۵۶۳۱۵۱۰۴۱	سابر صکوک
۱۱۰۳۶۰۷۱۱۰۳۱	جمله

مالیه سال ۳۴ مدیریت انحصارات:

۲۴۹۳۴۰۰۲	شکر
۹۳۳۶۰۱۸	بطرول روغنیات
۲۸۰۰۰۰۰۰	مقادیر انحصارات
۶۲۲۷۰۰۷۰	جمله

حق الامتياز:

۱ - نوار دهن	۳۵۰۰۰۰۰	افغانی
۲ - بینی	۱۵۰۰۰۰	د
۳ - تمباکو چلمی سگرت	۱۱۳۱۰۰۰	د
موتر	۷۰ ر ۲۰۱۸۲۵۶	د
روده	۹۰۱۰۰۰	د
روغنیات	۲۱۵۸۱۵	د
شرینی باب	۸۳۰۷۹	د

اجراآت سه ساله مدیریت تقاعد

اجراآت سال ۳۲، اجراآت استحقاق متقاعدین معاش خور ملکی و
عسکری (۸۵) نفر، اجراآت استحقاق متقاعدین قطع علاقه معاش عسکری
(۱۰۲) نفر، اجراآت استحقاق ورثه متقاعدین عسکری ۳۵ نفر، اجراآت
استحقاق متقاعدین اصناف عسکری ۴۶ نفر، اجراآت استحقاق متقاعدین
عسکری که زمین اخذ نموده اند ۸۰ نفر.

۳۴۸ نفر

جمله

اجراآت سال ۳۳، اجراآت استحقاق معاش خور ملکی و عسکری
۹۱ نفر، اجراآت استحقاق قطع علاقه معاش ملکی و عسکری ۱۵۰ نفر.
اجراآت استحقاق معاش متقاعدین ایتمام ملکی و عسکری ۴۲ نفر، اجراآت
استحقاق مامورین ملکی و عسکری که زمین گرفته اند ۸۵ نفر.
اجراآت استحقاق اصناف عسکری (۱۴) نفر جمله ۳۸۲ نفر
اجراآت سال ۳۴، اجراآت استحقاق معاش خور دایمی ملکی و عسکری (۱۴۱) نفر
اجراآت استحقاق ایتمام ملکی و عسکری (۵۳) نفر، اجراآت استحقاق مامورین
که زمین گرفته اند ملکی و عسکری ۸۹ نفر، اجراآت استحقاق مامورین
جمله ۵۲۵ نفر.

مدیریت عمومی املاک وزارت مالیه

املاک از نظر اصلیت ملکیت عموماً بدو نوع منقسم میگردد .

۱- املاک دولتی .

۲- املاک ملی .

۱- املاک دولتی عبارت از املاکی است که اشخاص عوض یا فیداری خود بدولت فروخته اند، یا اراضی بایرولم یزرع، مثل دشتها و خرابه- هائیکه به توجه حکومت قابل زرع و آباد شده است. استفاده ها تیکه ازین اراضی بعمل می آید از نظر منافع اجتماعی است، همچون ترچکها باغها، اجاره عمارات دولتی وسایر وسایل ارتقاء سویه حیاتی ملت و دارایی دولت، و نیز انکشاف و ترسیزی مملکت بروی ملاحظات استحصالی مواد ارتزاقی مدنظر است. و در قسمت دیگر آن منابع و معد ارك عایدات از قبیل قرمقل پنبه و غیره منظور می باشد. و در اثر توجه مزید نتایج لازمه ازین منابع مختلفه بدست آمده است .

در مورد املاک بکسمتیکه تاکنون بین حکومت و ملت مشترك و مسأله تصفیه نشده بود، در این مورد کمیسیون تحت ریاست یکنفر مدیر عمومی در صفحات شمال اعزام گردید و کارمسا احترا این گونه اراضی تحت اجرا گرفته شد که نتیجه برای اشخاص کم زمین یا بی زمین، اراضی قابل زرع تهیه شد و با مقابل اشخاص متجاوز و متصرف تحت کشت و رول آمده اند که این رویه را هموطنان عزیز بنام برادر و برای بری بنظر نیک دیده اظهار اعتقاد و رضامندی میکنند .

بمنظور اینکه تمام املاک دولتی با نوعیت و دیگر خصوصیات اراضی مطابق روش عصری بقیه احصائی املاک آورده شود، از شعبه اول این مدیریت بمراجع مربوطه دستاویز لازمه اعطا و برای دور تسلیم املاک مساحین مؤظف و تا جائیکه راپور اجرا آت شان واصل شده بقید دفتر آمده و در مورد باقی مواضع کارشان جریان دارد .

ز زمین های چراگاه که برای تکثیر مواشی اهمیت بسزایی دارد و هم جهت مصون ماندن از تصرفات ناجایز که مطابق لایحه موضوعه، تحت زرع نیاید و مشکلات و کشیدگیها، بیکه بین مالداران و متوطنین مواضع مذکوره بروز میکرد، برای رفع چنین اختلافات و تعیین چراگاه، یک هیأت مرکب از نمایندگان وزارت مالیه، داخله و زراعت انتخاب و بولایات شمال احوام شدند و شروع بکار نمودند. جهت فیصله منازعات شرعی که در املاک رخ میداد سابقاً فقرات آن کتبا مغایره میکردید و بدلتیجه باعث تبادل مکاتبات و سبب ضیاع وقت می شد. بادر نظر داشتن این مشکلات، این مدیریت پیشنهاد کرد تا سه نفر از فارغ التحصیلان فاکولته شرعیات، جهت ابقای این امر مؤظف شوند و همچنان شد. یکتن از ایشان در فیصله منازعات و دومین در مدیریت کادسترو سومین بمشاوریت دایره املاک ولایت کابل داخل کار شدند و علاوه بر اینها مشاور هدائی وزارت مالیه نیز در مجلس کدیسوئی املاک اشتراک می نمایند. این مسأله راجع بولایات و حکومتات اهلی نیز مد نظر است. تا دست مردمان استفاده چوکوتاه گردد و امور بر مجرای عدالت جریان یابد.

نظر بصوابدید، موضوع پنجاه فقره متنازع فیها که بر حدود اراضی دولتی و ملی از سأل های متمادی در گفتگو بود و از کثرت سؤال و جواب بدو سیه های ضخیم منجر شده بود، از راه شرع و قانون ذریعه کمیسیون املاکی باشمولیت مشاور عدلی (که در اطراف موضوع از نظر شرع انور غور میکنند) تدقیق بعمل آمد و فیصله بمواضع مربوطه بفرض تطبیق و اجراء لازمه خبر داده شد و قنایات اشخاص استفاده چو (که دیر زمانی زیاده از حق خود تصرفاتی کرده بودند) از طرز فیصله منازعات املاکی فراهم گردید و هر یک برضاء و رغبت، حق مالکیت غیر را واگذار شدند.

۳- شعبه ۳ :

- ۱- مجموع اجاره سال ۳۳ جنس (۱۶۵۷۹۷) سیر .
- ۲- مجموع اجاره سال ۳۴ جنس (۱۹۱۶۶۲) سیر .

بیانیه :

در سال ۳۴ باینکه وضع قلت آب در سرتاسر مملکت پوشیده نیست یا آنهم نظر به واریسی و تعقیبات در اجاره املاک دولت نسبت به سال ۳۳ - ایزاد بعمل آمده .

تزیید :

- ۱- جنس (۵۸۶۵) سیر .
- ۲- نقد ۸۹۹۶۵۰ - افغانی .

۳- به تعداد (۴۰۰) خانوار اشخاص خانه بدوش و بی زمین بمنظور اینکه به آبله دست و عرق جبین خویش طرز معیشت داشته و بار دوش دیگران نباشند و از خانه بدوشی و بیکاری که زاده فقر و بدبختی میباشد نجات یافته، آبرومندانه زندگانی مرفه و آرام داشته باشند بطور نا فل و مهاجر در ولایات شمالی برای شان امر تا دیه زمین اعطاء و ساکن شده اند .

۴- مامورین دولت که متقاعد میشوند برای تأمین حیات آیفده شان و بلند بردن سویه حیاتی طبقات ملت برای ۲۰۰ نفر متقاعدین در بدل مبلغ ( ) افغانی پول تقاعدی آنها بقراریت معیزی زمین بدسترس شان گذاشته شده و امر تا دیه زمین بمقابل پول تقاعدی آنان، ولایات مزار شریف و قطن صادر شده است ، و جواب اطلاعاتی رسیده .

۵- برای اینکه بالعموم همارات و اینه دولتی از بزرگترین الی کوچکترین آن که پول ملت بالای آن مصرف شده تحت کنترول صحیح در آورده شود، موافق به ملاحظات مورد کنترول ، کنترول اداری در اقسام مختلفه ، تعمیر ، ترمیم، استهلاک، محافظه - وسائط تنویر، تسخین .

- مفروش وسایر وسایط موبیل و غیره بنچر، بالحساب به محور اصلی در جریان آمده وضع بهبود عمرانات مملکت اگر خدا بخواهد سر و سامان آبرو مندانه را کسب خواهد نمود و این حصه تاجائیکه احصائیه های قابل قناعت جمع شده تحت اداره مرتبه یک مقام مسؤول و اقمند ذیلاً شرح داده میشود :
- ۱- صدارت عظمی همارت ۱۶ باب.
  - ۲- وزارت معارف به شمول مرکز و محال آن ۸۰ باب
به تعداد ۲۷۴ باب ۱۶ بسوه زمین را برای تعبیر مکان تب در مرکز ولایات، وزارت معارف خربرداری و قیمت آن از بودجه مربوط در وجه اشخاص تادیه شده که - (۳۶ ۶۶۴) افغانی می شود.
  - ۳- وزارت مخبرات از مرکز و محال آن، همارت ۳۵ باب.
  - ۴- وزارت دربار، همارت ۲۶ باب
  - ۵- وزارت خارجه از مرکز و مربوطات آن، همارت ۱۹ باب.
  - ۶- وزارت داخله از مرکز و محال آن، همارت ۲۰۴ باب.
  - ۷- وزارت زراعت از مرکز و محال آن، همارت ۳۰۵ باب.
  - ۸- وزارت صحیه از مرکز و محال آن، همارت ۳۲ باب
  - ۹- وزارت مالیه از مرکز و محال آن، همارت ۵۱ باب
  - ۱۰- ریاست مستقل مطبوعات از مرکز و محال آن، همارت ۱۳ باب
  - ۱۱- ریاست شورای ملی از مرکز و محال آن، همارت ۴ باب.
- افسارمیکه طرف قناعت وقع نشده و جداول تفصیلات آن باوضع موجود و بر آورد اول و دوم و کذا کار تمام موافقت بهم نمیرسانید و باراکر میرسانید وضع موجود و محافظه آن قابل باز پرس بود تا هنوز اسناد لازمه در وارد داخل نیست. بنا علیه این کار ابتدائی است و آئینده من الله - توفیق و ارسی و تدقیق خواهد شد. برای اجرای مطالب فوق مجلسی تحت اداره مدیریت عمومی املاک و مدیران تعمیرات وزارت خانه ها و بلدی ها و موظفین فنی وزارت فوائد عامه به شمول مشاور حسابی وزارت مالیه صورت

کرفته، لایحه آن بحال نوت، اکمال و په آبنده در تصویب قطعی
وعملی خواهد رسید.

مدیریت کادستر

از آنجا که امور سروی اراضی در مناطق حاصل خیز مملکت که
واحد های قیاسی مالیات و همچنان تفکیک جابداد دولتی و ملی بصورت
صحیح نشده، از چند سال تحت عمل مساحین گرفته شده است - با اینکه
تعداد مساحان نظر به وسعت و اهمیت آن محدود بود، با وصف آن در سال مالی
۳۴ توانسته است که مطابق تعلیمات نامه علیحدہ، ابنه را به جریب ثبت
و واحد های قیاسی را بیان آورد، که نتیجه اجراآت واصله مساحان
مذکور قرار ذیل است:

- ۱ - ولایت فغن ۸ - ۵۵۶۴۳ - ۵ - اشجار (۱۲۰۷۱۴۱) اصله.
  - ۲ - حکومت اعلی بدخشان ۱۹ - ۲ - ۴۳۲۰۳ - اشجار (۱۷۰۰۱) اصله.
  - ۳ - حکومت اعلی میمنه ۱۷ - ۱۹ - ۵۷۴۹ -
  - ۴ - ولایت کابل ۱۰ - ۲ - ۹۲۴۲ - اشجار (۳۲۱۸۵) اصله.
  - ۵ - حکومت اعلی پروان ۴ - ۱۵ - ۳۱۹۴۳ - اشجار (۲۲۱۴۷) اصله.
  - ۶ - ولایت قندهار ۱ - ۲ - ۸۱۰۱ - اشجار (۹۵۷) اصله.
- ارقام فوق تعداد جریب زمینی را در ولایات نشان میدید که در سال
۳۴ از قید مساحت برآمده است.

برای آنکه کار درست تر و منظم تر و هصری تر جریان یابد، موضوع
مذکور از نظر تویو گراف هسکری مطمح نظر قرار گرفت و گروه
های مساحان بنام گروه و عامل گروه مامور موظف تدقیق مساحت
بوجود آمد و قسم متحدالعال هدایات لازمہ، در مورد مختلفه پیش رفت امور
بطور صحیح به مؤظفین داده شد و از مقام وزارت مامورین املا که
مستوفیت های درجه (۱ - ۲ - ۳) با این اوامر ایقاز گردید که سرجمع

امور وزارت مالیه

املاك دومتى پيشتر از قبيل باغها ، املاك از نظر رود بار ، چشمه سار ، كاريزى ، للمى بدرجات اعلى ، اوسط ، ادنى منقسم گرديد و ترتيبات لازمه اتخاذ و در آينده اين املاك بدسترس زراعتين و برادران هموطن گذارده شود تا محيط زرخيز ما از احتياج غيرايرون آيد و همگان صاحب مشاغل و فعاليت شوند و بنز تعليماتنامه ها مرتب گرديد كه در آينده قريب در معرض تطبيق مى آيد كه در آينده با ملاحظات فنى نو يوكرافى امور مساحت وغيره بصورت درست انجام يابد .

اجراآت سال ۳۴ مستوفيت غزنى

انواع واردات	سال پول	۱۳۳۳ اقتافى	سال پول	۱۳۳۴ اقتافى
ماليات بر مباديات	۶۰	۱۴۳۴۴۱	۳۶	۱۸۰۶۱۳
د اراضى	۴۶	۶۸۷۸۶۴	۵۶	۷۶۴۶۲۹
محصول مواشى	۰	۲۰۴۷۰۴۰	۰	۲۱۴۰۴۹۱
د اصنافى و آسيابى	۱۰	۲۰۹۴۵	۶۶	۲۱۹۹۰
د كمركى	۱۴	۲۵۴۸۰۰	۱۲	۲۷۷۴۹۸
د وثايق عدليه	۰	۱۲۰۸۹۰۶	۰	۱۵۱۰۵۳۱
د پاسپورت	۷۵	۸۶۰۴	۰	۱۱۶۹۲
د ساير صكوك	۸۳	۷۷۲۵۰۰	۸	۱۲۴۳۳۷
د ورقه تا بيعت	۰	۳۴۸۵	۰	۵۰۰۰
د محصول حقوق	۰	۱۰۸۷۲۰	۰	۲۴۰۴۲۷
د نصادر دهن	۰	۶۰۰۰۰	۰	۶۰۰۰۰
د پسته و تلفون	۲۵	۸۴۸۴۵	۱۸	۷۰۶۳
د كراهه اموال	۹۷	۳۲۴۵۸	۷۷	۴۰۷۴۱
د فروش اموال	۷۲	۷۹۱۱۱	۹۱	۴۳۲۱۸
د حاصل املاك	۳۰	۳۸۴۴۸	۸۰	۶۰۳۵۹

د افغانستان کالنه

پول	افغانی	پول	افغانی
محصول و اودات جرایم ۸۱	۱۳۳۷۷۷	۳۱	۴۷۴۹۰۰
د جریمه مالیه ۱۱	۱۶۸۲۶	۵۴	۵۸۰۳
د باز کشتی معاش مصرف ۲۰	۱۲۷۷۱۳	۱۵	۲۱۰۵۰۶
د واردات متفرقه ۸۹	۲۹۳۰۲۶	۸۵	۹۷۹۴۸
باقیات وارداتی ۶۶	۲۳۳۸۰۶	۷۴	۲۸۰۰۶۰
د مصارف ۹۸	۹۰۵۱۴	۵۹	۳۷۰۰۱۱

تزیید در سال ۳۴ نظریه سال ۳۳

مالیات بر عایدات	۷۶	۳۷۱۷۱
د اراضی	۱۰	۷۶۷۶۵
محصول مواشی	۰	۹۳۴۵۱
د اصنافی و آسیایی	۵۶	۱۰۴۵
د کمرکی	۹۷	۲۲۶۹۲
د وثایق عدلیه	۰	۳۰۱۶۳۵
د پاسپورت	۲۵	۳۰۸۷
د سایر سکوک	۲۰	۴۷۰۸۱
د ورقه تا بعیت	۰	۱۰۱۵
د محصل حقوق	۰	۸۱۷۰۷
د تصوار دهن	۰	۰
د هسته و تیل فون	۰	۰
د کراهه اموال	۸۰	۸۲۸۲
د فروش اموال	۰	۰
د حاصل اعلاک	۵۰	۲۱۹۱۱
د واردات جرایم	۵۰	۳۴۱۱۳۲
د جریمه مالیه	۰	۰

امور وزارت مالیه

پول افغانی			
۸۲۷۹۳	۳۱	بازگشتی معاش مصرف	
		واردات متفرقه	
۴۶۲۵۴	۸	باقیات وارداتی	
۳۷۹۴۶۹	۶۱	د مصارف	

اجراآت سال ۳۴ مستوفیت پروان

توسید	سال ۳۴	سال ۳۳	انواع واردات:
پول افغانی	پول افغانی	پول افغانی	مالیات بر عایدات
۸۷۴۵۲۶۸	۲۰۷۱۳۹۶۶	۱۱۹۶۸۶۹۸	د اصنافی و آسیایی
۲۰۵۹۶۱۳	۴۷۹۱۳۰۸	۲۷۳۱۶۴۵	د اراضی
۳۵۰۴۶۹۷	۱۳۹۴۲۳۹۳۸	۱۳۵۹۱۹۲۴۱	محصول مواشی
۰۰۰۰-ر	۹۴۶۳۰۰۰	۱۱۰۱۴۴۳۳۶	د کمرکی
۰۰۰۰-ر	۳۷۰۶۶۲۳۰	۸۲۲۲۷۶۱۷	د وثایق عدلی
۲۰۳۰۵۹۳۴۴	۱۳۴۳۲۸۹۷۴	۱۱۳۹۷۳۰۵۰	پاسپورت
۱۹۵۱-ر	۶۲۸۸-ر	۴۳۳-ر	ورقه نایبیت تذکره نفوس-ر ۹۹۰۲
۰۰۰۰-ر	۳۵۲۱۵۰		محصول سائر صکوک
۰۰۰۰-ر	۵۱۸۶۱۸۹	۲۶۴۰۸۹۶۸	محصولی ده بکنه حقوق
۰۰۰۰-ر	۱۴۶۲۰۰۰-ر	۱۹۹۲۵۲-ر	جراید و مجلات
۰۰۰۰-ر	۲۱۰-ر	۳۷۲۹-ر	نصواردهن
۲۰۰۰۰-ر	۳۲۲۰۰۰۰۰۸	۳۰۲۰۰۰۰۰۸	محصولات پ
۱۲۹۴۴۴	۷۷۲۳۷۳۱	۶۴۲۹۳۲۷	حاصل املاک و اشجار
۶۰۱۰۳۲۸	۶۷۹۴۶۱۵	۷۸۳۹۹۸۷	فروش اموال
۰۰۰۰-ر	۴۰۵۵۰	۴۳۳۶۹۰	محصول تبادل
۰۰۰۰-ر	۹۶۸	۱۵۷۱	واردات جرایم مجرمین
۱۶۸۹۲۱۰	۴۰۲۹۰۳	۲۳۳۹۷۹۳	

د افغانستان کالني

پول افغاني	پول افغاني	پول افغاني
۱۷۰۰۰-ر	۱۷۰۰۰-ر	۰-ر
۱۹۵۱۳۳۵	۲۵۹۷۰۹۹۵	۶۴۵۷۶۰
۸۱۶۹۸۹۳	۱۴۴۱۲۷۳۵	۶۲۴۲۸۴۲
۵۷۶۷۶۰۷۷	۵۳۱-۲۱۲۱۰	۵۳۷۱۷۲۳۳
۱۰۴۳۵۶۶۹	۲۴۸۳۳۹	۱۴۳۹۸۳۲۵
۲۰۱۷۸۴۲۲۴	۲۰۹۰۳۶۶	۷۲۵۳۴۰۶۲
۲۶۹۸۹۴۹۷	۷۱۵۴۹۱۸۹۰	۵۵۸۸۲۴۱
نوټ: واردات سال ۳۴ نظر به سال ۳۳ تنقيص دارد.		
تخصیلات باقیات گذشته در سال ۳۴:		
باقی غله سالهای گذشته ذمگی کدامداران که در سال ۳۴ تحصیل		
شده کندم ۲ خورد ۶ پاو ۴۳ ۴۷۹ سیر - جو ۲ خورد ۱۲ پاو ۲۴۲۰۷ سیر		
اهور واردات غله:		

برای سال ۱۳۳۴

خریداری شده	خریداری کندم	فیات	خریداری جو
۰-ر ۴۵۹۰۶۰۶۰ افغاني	۱۹۸۹۵ سیر - ۲۳۸۷۴ افغاني	۲۵۰۴۵۰ سیر	
۲۹۶۳۲ افغاني			
برای سال ۱۳۳۵			

خریداری شود (۰-ر ۹۶۱۴۵۰۰ افغاني) خریداری کندم (۰-ر ۴۰۹ سیر)
 فیات (۰-ر ۴۶۱۰۳۵۰۰ افغاني) خریداری جو (۰-ر ۵۲۵۷۰ سیر)
 فیات (۰-ر ۵۰۰۴۱۵۰۰ افغاني).

دکانو اوصنائعو وزارت

تشکیل:

ع، ج، داکتر محمد يوسف
ع، ص، سيد عبدالاحد

وزير
معيّن

ع، ج، داکتر محمد يوسف

ص، رمضا نعلی
ص، محمد امین ریاض
ص، محمد موسی
ص، محمد انور
ص، محمد اسماعیل

دکانو رئیس

ع، ص، داکتر سلطان احمد یویل

دصنائعو رئیس

ع، ص، سيد احمد علی شاه معصومی

دقلم مخصوص د مدیریت کفیل

ص، سيد امان الله هادی لوگری

مدھی العموم ص، محمد طاهر

سروی جیا لوجی

ع، ص، سلطان احمد یویل

دکشفیاتو مدیر

داستخراج د مدیریت کفیل

ص، مظفر الدین یعقوبی

اداری لوی مدیر

د محاسبی مدیر

د بانو د مدیریت کفیل

د ترانسپورت د مدیریت کفیل

د بریکت دفاتر بریکی مدیر

د تجارتی اوجوسی مدیریت کفیل

د افغانستان کالني

• • • • •	د تخنيک لوی مدير
ص، غلام دستگير عزيزي	د پلان او پروژې د مدیریت کفيل
• • • • •	د فورم اوسندرد مدير
• • • • •	د حقوقی او قانونی مطالعاتو مدير
ع، محمد شريف	د تدوير لوی مدير
ص، دوست محمد فضل	د مراقبت او کنترول مدير
• • • • •	د احصائي مدير
ع، محمد همدان محسن	د محلي او کتایني د مدیریت کفيل
ص، بهاد الدين روستاني	د کار او کارکرد مدیریت آمر
ص، هېدا اباقي يوسفزاي	د غړي
ص، فقير الدين	د
ص، فقير محمد بايزي	د
ص، عبدالرحمن	د کورک درنگه د خانګي متخصص

اجرا آت وزارت معادن و صنایع

پیش از اینکه به تشریح فعالیت های سال (۱۳۳۴) این وزارت پرداخته شود، باید متذکر گردید که انضمام امور صنعت وزارت معادن يك امر است تازه که از بدو سال (۳۴) به عمل آمد، و البته این تحول به خود دلایل و موجهاتی دارد.

یقین است که هر مکان و زمان بخود اقتضای آت مخصوصی دارد و هر اصلاحی که در شئون اجتماعی وارد می شود، تابع شرایط و عواملی میباشد. این حقیقت در انکشاف و اصلاح صنایع مملکت نیز بی تأثیر نبود. نامدتی قبل صنعت در مملکت هادر مراحل بسیار ابتدائی بود، اگر دولت متوجه اصلاح و انکشاف صنعت مملکت نمی شد، شاید تا سال های متعددی به مثل يك جسم اجنبی در بنیة اقتصادی ما احساس میگردید.

تنها چند کارخانه مختصر بکه در این سال های اخیر، با اساس تشیقات خصوصی به پیشبانی مؤثر دولت، عرض اندام نموده است، در انکشاف صنعت مملکت کمتر مؤثر بوده و دولت بحیث نماینده جامعه درباره این مؤسسات کدام رول منبر دیگری نداشت، بجز اینکه برای شان امتیازات اعطاء نماید، اسعار و گزیدت تهیه ببیند و به حل سایر مراجعات و برآوردن آرزوهای شان بفرش بهبود صنایع بپردازد. حالانکه در اداره و تنظیم امور آن از نگاه مفاد عامه، باید طوری مرثر واقع و چنان رهنمایی بنماید تا برای انکشاف صنایع مملکت و طرح پلانهای صنعتی مملکت، وحدت نظرمکاری اتخاذ شده بتواند، بر علاوه این ضرورتیکه دولت درباره صنایع مملکت احساس نموده، این هم ثابت است که در اکثر ممالک جهان همچو تحول و انکشاف بدون رهنمایی دولت عرض اندام نموده نمیتواند، زیرا تنها دولت است که مناقع عامه را با چشم بصیرت دیده و انکشاف صنعت را طبق احتیاجات ملت سوق دهد و چون یکی از خصوصیت های

بارز قرن (۲۰) اینست که باید تمام دارایی ملی از نظر منافع عامه اداره گردد، پس حکومت متبوعه متوجه آن گردید تا در راه نظم و نسق و انکشاف صنعت مملکت مقام رهنما و مشوق را بخود گرفته بر اساس نقشه معینیکه مطابق بمنافع عامه طرح شده باشد، فعالیت صنعتی را سوق و ازین بیشتر نکذارد که صنعت بحال ابتدایی مانده و باساحه صنایع میدان تاخت و تاز منافع فردی گردد، بلکه با مقررات قانونی و استوار به اساس ویرغیب های اقتصادی و اجتماعی، صنعت وطن را سوی ارتقاء روان سازد، برای منظور فوق چنین تصمیم گرفته شد تا کارخانه های مملکت یا عینا بعینکه کلید صنایع گفته میشود، مانند زغال آهن و امثال آن یک جا ضمیمه شده و با بصورت کلید صنایع که امور وزارت معادن را تشکیل داده بود، کارخانه های صنعتی نیز باین وزارت مربوط گردد تا وحدت امور صنعتی به دسترس یک مقام دولتی گذاشته شده بتواند، که مطابق با اقتصاد رهنمایی شده، اختیار و ابتکار را بدست خود گیرد و از قدرت مالی محدود، کشور استفاده نهایی به عمل آورد و از عواقب نا مطلوب سلطه فردی جلوگیری کرده، سایر مقامات دولتی را با مؤسسات صنعتی، و مؤسسات صنعتی را باین همدیگرشان همکار بسازد تا بخواست خداوند انکشاف صنایع کشور برای منافع عامه دست بدست بيشرفته باشد تا چندی پیش وزارت معادن از پروژه های صنعتی اطلاعی نداشت، درحالیکه انکشاف صنعت بایست دوش بدوش معادن حرکت مینمود. همینطور شاید بین وزارت زراعت و فابریکه قند سازی بفلان، پلان مشترکی برای توسعه و اصلاح زراعت لبلبو و اخذ دستاویز فنی برای بلند بردن فیصدی قند لبلبو وجود نداشته باشد، پس بر اساس همین مقصود امور صنعتی کشور بوزارت معادن مربوط و وزارت معادن بوزارت معادن و صنایع تشکیل گردید.

قبلا صنعت و معادن با هم آشنایی نداشتند، مگر امروز پلان های معدنی و صنعتی هم دوش روانند، نه تنها ادن و صنایع در پلان های واحد

جاسگرفته، بلکه وزارت معادن و صنایع مناسبت صنایع مملکت را طبق اقتضایات عصری و یرانسیب های ممالک صنعتی با دیگر شعب دولتی وصل ساخته و برای انکشاف و اصلاح شان اموراتی را در تشکیلات خویش جاسداد .

- ۱- انکشاف معادن و ایجاد صنایع ابتدایی آن
- ۲- ایجاد صنایع زراعتی و فلاحی از قبیل کارخانه های حفظ میوه و قندسازی - چرم - روده و امثال آن .
- ۳- اصلاح و توسیع صنایع یشم و یشه .
- ۴- ایجاد صنایع مواد و مصالح تعبیراتی .
- ۵- تنظیم و توسعه کارخانه های ترمیم ماشین - موتور آلات و ایجاد صنعت پرزه سازی .
- ۶- نورم و ستندرد کردن ماشین - آلات و متود کار و محصولات داخلی و بسیاری از محصولات وارداتی
- ۷- تنظیم و توحید طرز اداره در محاسبه و مراقبت رتنا بلیته کارخانها و استفاده اعظمی از متخصصین و کارگران .
- ۸- وضع قوانین و مقرراتیکه جریان صحیح اقتصادی تولیدات را تضمین و از استثمار کارگر و مستهلك جلوگیری کنند .
- ۹- ایجاد يك سیستم معقول مزد و اجوره و تجاویز صحنی و اجتماعی کارگران .
- ۱۰- توجه ببال صنایع دستی و محلی و ایجاد آتوایه های کوچک صنعتی .
- ۱۱- توجه در پیشرفت و اصلاح حرفه ها و یشه ها از قبیل نجاری آهنگری - حلبی سازی و غیره .
- ۱۲- طرح پلان برای تهیه نفرفنی .
- ۱۳- حل مشکلات پولی و تنظیم امور مالی - اسعاری - کمرکی و ترانزیتی با اشتراك دوایر مربوطه این مواد اولین کار اداره صنایع را نشان

مېدېدو و طرح يانها و ديگر فعاليت هاي آن بر اساس تشخيص و درجه بندي
احتياجات مملکت بروفي وسايلېکه دراختيارش مېياشد، حرکت خواهد کرد.

تشکيلات مرکزي

ماده اول - وزارت معادن و صنايع بمنظور رهنمايي و مراقبت جميع مؤسسات
صنعتي (چه صنايع ميغا نيکي و چه صنايع خانکي و حرفوي) و معدني و
نخاير روي زميني وزير زميني، تشکيل کرده و کليه مسايل مربوط به
پلان و پروژه، تدوير، مراقبت فني و اداري، امور مالي وغيره، چنين
مؤسسات اهم از دولتي، انفرادي و شخصي ويا آنها نيکه دولت داران
سهيم است، منحصرآ يان وزارت هايده است.

ماده ۲ - وزارت معادن و صنايع متشکل است از معين، دائره قلم مخصوص،
مشاورين، رياست معادن، رياست صنايع، مديريت عمومي اداري و
مديريت ها و هيأت ها و شعبات مربوطه هر کدام.

ماده ۳ - معين معاون وزير مېياشد و بروفي صلاحيت و هدايات نيکه وزير
به او مېدهد به اداره و اجراي امور مربوطه وزارت بنام وزير، اهتمام ميورزد.

ماده ۴ - مديريت قلم مخصوص به انجام وظائف ذيل مکلف مېياشد
الف - انجام مکاتبات رسمي مربوط شخص وزير و اجراي مسايل مربوط
بروتوکول، سفر و تشریفات.

ب - ترتيب و تقديم معلوما نيکه وزير از شعبات مربوطه مېخواهد.

ج - قيام ارتباط مطبوعات و تقديم معلومات بوزیر از جميع نشریات نيکه را
راجع بکار وزارت در مطبوعات صورت ميگيرد.

د - اجراي مسايل دفتر داري تقبيل هاي اداري که توسط هيأت هاي
منتخبه صورت ميگيرد.

ه - اجراي بعضي مسايل فوق العاده که از طرف وزير به آن امر ميشود.

ماده ۵ - مشاورين هبارت انداز متعصمين داخلي و خارجي که در موضوعات

تجهیزی، اداری، مالی، اقتصادی و حقوقی، امور مربوط به صنایع و معادن
شخصی و زیر نظریه و مشوره داده و راجع به مسایلیکه وزیر به آنها معول
میکند، راپورها و پروژه های ترتیب و در باره هر گونه نواقص و سستی های
وارد، در امور مربوط تدابیر لازمه پیشنهاد میکنند.

ماده ۶ - ریاست معادن،

این ریاست کلیه مسایل مربوط معادن را اهم از تفحصات، کشفیات و
استخراج بدمه داخه از شعبات ذیل متشکل میباشند،

۱ - بورد فنی

۲ - سروی جیالوجی

۳ - مدیریت کشفیات

۴ - مدیریت استخراج

ماده ۷ - هیأت فنی موظف به انجام وظائف آتی میباشد،

۱ - تدقیق و اظهار نظر در اطراف پیشنهاد های فنی که از شعبات مرکز
و یادوایر معادن ولایات و یا مؤسسات ملحقه تقدیم میشود،

۲ - ترتیب و تصویب پروژه های فنی، کشفیاتی و یا استخراجی تمام معادن
اهم از شبکه مستقیم ذریعه وزارت اداره میشود و یا به مؤسسات ملحقه
آن مربوطه میباشد.

۳ - اظهار نظر درباره تهیه و خریداری ماشین ها، وآلات و ادوات
و یا مواد فنی.

۴ - طرح قوانین مربوط معادن افغانستان.

۵ - تفتیش فنی امور معادن به امر وزیر معادن و صنایع.

۶ - تهیه راپور های فنی معادن که از طرف وزیر و یا مقامات صالحه دیگری
مطالعه میگردد.

۷ - مطالعه درباره ایجاد روابط با مارکت های فروش مواد معدنی
افغانستان در خارج.

۸ - ایفای وظایف و خدمات د بکری که عند الافتضاء از طرف وزیر به
اعضای هیأت محول میگردد، بلاعوض.

ماده ۸ - مؤسسه سروی جیا لوجی :

مؤسسه جیا لوجی طبق اساسنامه علیحدہ فعالیت نموده وظیفه آن بطور
کلی تهیه نقشه جیا لوجی عمومی افغانستان و ایجاد پروژه های خصوصی
تفصیلاتی، کشفیات و اقتصادی معادنی میباشد که استفاده از آن مورد نظر است.
ماده ۹ - مدیریت کشفیات :

مدیریت کشفیات مکلف به انجام وظائف ذیل میباشد :

۱ - فراهم آوردی وسایل و مهیا ساختن زمینه برای تطبیق پروژه های
کشفیاتی که از طرف هیأت فنی طرح میشود.

۲ - حل و فصل مسایل اداری مربوط تطبیق پروژه های کشفیاتی

۳ - اداره لابراتوار نمونه گیری و لابراتوار تجزیه کیمیاوی .

۴ - معاينه و تدقیق لابراتواری نمونه های معدنی که به مدیریت مذکور
توصیل میوزد و یا ذریعه متخصصین مربوطه ارسال و جمع آوری میگردد .

۵ - تنظیم و تکمیل موزیم مواد معدنی افغانستان .

۶ - اداره و تنظیم کتابخانه و ترتیب و حفظ نقشه و راپور های علمی
و فنی مربوط معادن .

۷ - ارتباط با انجیران مؤسسات امداد تخنیکي خارجی و ترتیب
راپورهای فعالیت های مذکور در وزارت معادن و صنایع و ترتیب

صورت مجلس و پروتوکول مذاکرات وزیر بارؤسای ایجنسی های مذکور .

۸ - وظایف دیگری که عند الایجاب به امروزیر بدان ارجاع میشود .

ماده ۱۰ - مدیریت استخراج وظائف آتی را به عهده دارد :

۱ - فراهم آوردی وسایل و تهیه زمینه برای تطبیق پروژه های استخراجی
که به تصویب هیأت فنی میرسد .

۲ - معاينه فنی امور استخراج معادن قابل فروش .

۳ - تشیلات و مطالعات در اطراف ماشینی ساختن تدریجی معادن و ترتیب

لست‌های آلات و ادوات و مواد کار آمد استخراج و تقدیم آن به هیأت فنی.
 ۴- فرمایش و خریداری سامان و لوازم معادن و مراقبت تورید آنها
 از خارج مملکت و اخذ ترتیبات حمل آنها در مواضع معادن مربوط.
 ۵- تهیه وسایل و مساعد ساختن زمینه برای نصب و بکار انداختن ماشین
 و آلاتیکه از خارج خریداری میشود بطور اقتصادی.

۶- ترتیب و تدوین احصایه عمومی معادن و تطبیق و کنترل اقتصادی
 راپورهای استحصالات ماهانه مواد معدنی از معادن بکار افتاده بادر نظر
 داشتن موازنه مثبت مصارف و واردات.

ماده (۱۱) ریاست صنایع :

این ریاست رهنمائی و مراقبت عمومی صنایع کشور را اعم از صنایع
 میخانیکی، خانگی و حرفه‌ای بهمه داشته و امور مربوط به آنها را از نظر
 طرح پلانی، محل مسایل مالی، مراقبت و کنترل فنی و اداری و مسایل مربوط
 به کار و کارگر و باقی موضوعاتیکه با صنعت و صنعت‌گروا بستگی و تماس دارد
 تنظیم مینماید.

ریاست صنایع متشکل از اجزای ذیل است :

۱- مدیریت عمومی تخنیک

۲- مدیریت عمومی تدویر

۳- مدیریت کار و کارگر

ماده (۱۲)- مدیریت عمومی تخنیک شامل شعبات ذیل میباشد :

۱- مدیریت پلان و پروژه

۲- مدیریت نورم و استاندارد

۳- مدیریت مطالعات حقوقی و قانونی

۴- شعبه ارشیف پلانی و پروژه های صنعتی

ماده (۱۳) - مدیریت پلان و پروژه - این مدیریت ترتیب يك پلان
 صنعتی قصیر المدت و طویل المدت را بر حسب احتیاجات کشور و درجه بندی

این احتیاجات، بدمه داشته راه‌های تطبیق آنرا تفحص ویر و ژه هائبرا که -
از طرف وزارت خا نه‌ای دوا یر، شرکت‌های صنعتی و سایر علاقه مندان پیش
میشود بر اساس پلان مذکور از جهات ذیل مورد تدقیق و مطالعه قرار میدهد،
الف - ضرورت پولی - تهیه مدارک پولی - ترتیب پلان تأدیات
به تفریق پول داخله و خارج،

ب - مسایل ساختمان - پلان ساختمانی اداره، شرکت و یا افرادیکه
اجرای ساختمان را بدست میگیرد، کنترول و مراقبت جریان ساختمان،
آلات و ماشین‌های ساختمانی طرف ضرورت، مواد و مصالح ساختمانی
مورد احتیاج، تعداد و درجه بندی متخصصین و کارگران، پلان وقتی
ساختمان ر مونتاژ و تولید ر وسایل نقلیه مورد احتیاج.

ج - مسایل تولید - تجهیزات کارخانه، مسایل آب، بخار، قوه
در نیاز (زاه کشی) طاقت اولی کارخانه، مواد خام و نیمه پخته طرف
ضرورت، متخصصین و عمه فنی و غیر فنی که برای تولید ضرورت است.

د - مسایل مصارف و مخارج - مصارف پلان سازی و مراقبت ساختمان،
مصارف تعمیر قیمت ماشینها و تجهیزات، مصارف فرعی (منازل و مسایل اجتماعی
و صهی) مخارج تهیه انرژی بخار آب.

ه - مسایل رتنا بلیته - صرفیات تولید و نتیجه،

تبصره - پیشنهاد هائیکه به این اداره پیش میشود، از جهات فوق
تدقیق گردیده با اصلاحات لازم پذیرفته شده، بدولت برای منظوری نهائی،
تقدیم میشود و یا رد میگردد. صلاحیت پیش نمودن پروژه های صنعتی
بدولت، منحصرأ به این اداره هاید است.

ماده (۱۴) - مدیریت فورم و مستندرد برانجام وظایف آنسی می؛ ردازده،
الف - فورم کردن محصولات اندستری از لحاظ طرز ساخت و کوالیته.

ب - فورم کردن ماشین‌ها تا اندازه که ممکن و مفید است.

ج - فورم کردن مواد صنعتی وارداتی حتی الامکان.

د - ایجاد فورم برای ساختمان های صنعتی.

ه - تعیین فورم، اوزان و مقیاسات و ایجاد یک اداره مستندرد که در راه تعمیم

و کنترل آن تسهیلات لازم را پیش کند و سیردن آن بفرص تطبیق بدوایر مربوطه.
و- ایجاد مقررات متحد الشکل برای دیوهای پرزه جات مواد.

ز- مراقبت و اعطای مشوره به دوایر مربوطه از لحاظ توريد پرزه جات
و آلات يدکي و طرز نگهداشت آن.

ج- ایجاد يك مؤسسه آزمایش مواد معدنی و تعمیراتی و آغاز تحقیقات
و تنبغات علمی در باره استفاده از مواد داخلی.

ماده (۱۵) - مدیریت مطالعات حقوقی و قانونی - این شعبه بر وره
قانون عمومی صنایع را ترتیب و بصورت عموم میانی حقوقی و قانونی را بطه
دولت و مؤسسات صناعتی را زیر مطالعه قرار میدهد و برای تنظیم این هلاقی
و ایجاد روح اعتماد و اطمینان متقابل، پیشنهادهائی ترتیب میکند.

جميع دستورات و مقرراتیکه از طرف شعبات دیگر وضع میگردد، از لحاظ
قانونی و حقوقی زیر تدقیق این شعبه قرار میگیرد.

علاوه برین شعبه مذکور مقدمات ایجاد (محکمه اختصاصی) را تهیه میکند.

ماده (۱۶) - شعبه آرشیف پلانهای صنعتی، مکلف به جمع آوری محافظه،
تنظیم و تصنیف کلیه نقشهها و پروژه های صنعتی کشور میباشد.

ماده (۱۷) - مدیریت عمومی تدویر صنایع مرکب از شعبات آتی میباشد:

۱ - مدیریت منیجمنت (اداره صنایع.

۲ - مدیریت مراقبت و کنترل.

۳ - مدیریت مالی.

۴ - مدیریت احصائیه.

۵ - مدیریت کربتابخانه و مجله صنعتی.

۶ - مدیریت نمایشگاه.

۷ - شعبه مقاولات.

ماده (۱۸) - مدیریت منیجمنت - این مدیریت توحید و تنظیم طرز

اداره محاسبه و تعیین قیمت و ترتیب بیلائس کارخانه را به عهد داشته
رای هر کدام مقررات واضح و عملی وضع میکند و مسایل خریداری و تهیه
مواد خام و یخته داخلی و خارجی را مطالعه و خط مشی و تکلیف مراکز
صنعتی را درین موارد معین میکند. مدیریت منیجمنت از همه اولتر اوضاع

کارخانه‌های موجوده راز بر مطالعه قرار داده و راه اصلاح آنرا جستجو و دستاورد عملی و واجب الاجرا برای آنها وضع میکند .

ماده (۱۹) مدیریت مراقبت و کنترل با انجام وظایف ذیل مامور میباشد .
الف- کنترل رتقا بلینه .

ب- کنترل خریداری اونیته مواد خام داخلی و خارجی .

ج- کنترل تعیین محاسبه قیمت .

د- کنترل بیلانس و حسابات .

ماده (۲۰) وظایف مدیریت مالی قرار ذیل است :

الف- با کمک شعبه پلان و پروژه اقامه پلان مالی و تادیاتی برای ایجاد و انکشاف صنایع و مراقبت اجرای پلانهای مذکور .

ب- تنظیم روابط بین مؤسسات صنعتی و بانک صنعتی افغان .

ج- مطالعات در باره حصول قرضه‌های خارجی برای اجرای پلانهای صنعتی .

د- طرح لوایح تعرفه‌های حمایتی و معافاتی و مشاورت و مشارکت باوزارت مالیه در وضع کلیه مقرراتیکه به امور صنایع تماس دارد .

هـ- اداره و واریسی (Fund) فند مشترک .

ماده (۲۱) مدیریت احصائیه مکلف به جمع آوری و ترتیب احصائیه تولیدات - استهلاك کلیه صنایع مملکت میباشد .

ماده (۲۲) مدیریت کتابخانه و مجله مکلف به تنظیم کتابخانه و نشر مجله صنعتی و معدنی طبق اساسنامه غلیجده میباشد .

ماده (۲۳) مدیریت نمایشگاه موظف به تنظیم و ترتیب نمایشگاههای صنعتی داخلی و تهیه مقدمات برای مشارکت در نمایشگاههای خارجی میباشد .

ماده (۲۴) شعبه مقاولات جمیع مقاولاتی را که مؤسسات صنعتی کشور باخارجهمقدمیکنند از لحاظ قوانین و مقررات و منافع کشور تحت غورو مطالعه قرار داده برای کلیه انواع قراردادهای پررئیسهای عمومی وسع میکند .

تبصره : انفاذ قرار داد های مذکور منوط به تصدیق این شعبه میباشد .

ماده (۲۵) مدیریت کار و کارگر بصورت عموم رابطه بین کارگر

و کار فرما را تنظیم نموده و احتیاج صنایع را از رهگذر کارهای فنی و متخصصین تثبیت و برای تهیه آن با مقامات مربوطه

تشریک مساعی مینماید .

مدیریت کار و کارگر به سه شعبه منقسم میشود :

۱- شعبه کار

۲- شعبه بیمه ها

۳- شعبه تعلیمات مسلکی

ماده (۲۶) - شعبه کار مکلف به اجرای وظایف آتی میباشد :

الف - مطالعه در وجود وضع کار گران و تنظیم رابطه بین کارگر

و کارفرما و تهیه ابواب قانونی درین باره و مراقبت تطبیق آن .

ب - ایجاد یک سیستم معقول مزد و اجوره که در آن پیشرفت سوبه فنی

کارگران زیر نظر گرفته شود .

ج - تنظیم توزیع متخصصین داخلی در بین مؤسسات صنعتی .

ماده (۲۷) - شعبه بیمه ها در بدو امر رهنمای وضع بیمه های حادثات و مریض

بر اساس دستورالعمل های شعبه کار میباشد . علاوه بر آن در ایجاد

بیمه های حریق ، سرقت ، ترانسپورت و خسارات ، مطالعاتی بعمل می آرد .

ماده (۲۸) - شعبه تعلیمات مسلکی تهیه نفر فنی را برای صنایع بدو

داشته در این باره با وزارت معارف از لحاظ تنبیه احتیاج صنایع به

متخصصین و کار گران فنیکی همکاری میکند ، علاوه بر آن شعبه

مذکور مکلف است اساسات کورس های اختصاصی را در داخل مؤسسات

صنعتی بوجود آورده و جریان صحیح آنرا مراقبت نماید .

ماده (۲۹) - شباهت به که خارج از تهنیف های متذکره میباشد :

مدیریت عمومی اداری را تشکیل میکند .

مدیریت عمومی مذکور متشکل است از :

۱- مأموریت ها موری

۲- مدیریت محاسبه

۳- مدیریت اوراق

۴- مدیریت فابریکه بریکت سازی

۵- مدیریت ترانسپورت

ماده (۳۰) - وظائف مامورین قرار آتی است:

الف - اجرای مسایل مربوط حاضری، تفری، تبدل، ترقیع و تقاعد، مکافات

و مجازات مامورین وزارت صنایع و معادن طبق قوانین موضوعه.

ب- ترتیب و تنظیم سجل و سوانح مامورین مربوط وزارت صنایع و معادن

ج - فراهم آوری هرگونه بست ها و اجرای معاشات در مرکز.

د - اجرای امور متعلق به مجلس انضباطی و انتقاهی مامورین.

ماده (۳۱) - مدیریت محاسبه و لوازم طبق لایحه که از وزارت مساله

برایش داده میشود، اجرای وظایف مینماید.

ماده (۳۲) - وظائف مدیریت اوراق عبارت از تنظیم واردات و صادرات

مکاتیب و ترتیب و مراقبت حفظیه میباشد.

ماده (۳۳) - وظایف مدیریت فابریکه بریکت سازی قرار آتی است:

۱ - توزین و تحویل مقدار زغالیه بفا بریکه میرسد.

۲ - تبدل انواع زغال به انواع بریکت.

۳ - توزیع زغال و بریکت به خریداران بموجب حواله و اوامر وزارت

۴ - ارسال احصایه های فروش روزانه به مدیریت محاسبه و مدیریت

استخراج.

۵ - مراقبت و تدویر دستگاه بریکت سازی مرکز.

۶ - وظایف دیگر که عندالافتضا از طرف مقام وزارت بسدان

سپرده میشود.

ماده (۳۴) - وظائف مدیریت ترانسپورت قرار ذیل است:

۱ - تنظیم رابطه بین وزارت معادن و مؤسساتیکه نقلیات معادن را

بدهد دارد.

۲ - اداره و واریسی جمیع وسائل نقلیه مربوط وزارت معادن و صنایع.

تشکیلات دواير وزارت معادن و صنایع

در ولايات

تشکیلات وزارت معادن و صنایع در ولايات چوگات ثابت و معینی ندارد و برحسب ایجا بات استخراج معادن ایجاد میشود، توسعه و یا تقلیل می یابد و یا نه می گردد .

فعلا تشکیلات وزارت صنایع و معادن در ولايات فرار ذیل تثبیت میشود ،

۱- مدیریت معدن نمك نالغان

۲- مدیریت معدن کلفکین

۳- مدیریت نمکسار اندخوی

۴- مدیریت نمکسار مزار شریف

ماده (۳۶) - وظایف، دواير اطراف وزارت معادن و صنایع روی هم رفته قرار ذیل است :

- ۱- تطبیق پروژه های استخراجی و یا اصلاحی معادن .
- ۲- فروش و یا انتقال مواد معدنی در مراکزیکه وزارت تعیین میکند .
- ۳- ترتیب او راق احصائیه ماهانه استخراج و فروش و ارسال آن در مواقع معین به مرکز .
- ۴- تطبیق قوانین معادن و با دستور العمل ها بیکه از مرکز ارسال میشود .
- ۵- تقدیم نظریات درباره اصلاح وضع استخراجی فروش مواد معدنی .
- ۶- تقدیم نظریات درباره اصلاح وضع حیاتی کارگران .

ریاست معادن در سال ۱۳۳۴

سروی جیاالوجی :

درسال گذشته نوید تاسیس این مؤسسه را بخوانندگان محترم تقدیم و تشکلات آن برای آینده وعده داده شده بود .

این مؤسسه در اوایل سال (۳۴) تاسیس و مراعاته آن از تصویب مجلس عالی وزراء گذشته و به صحت حضور اشراف ملوکانه رسید. این مؤسسه فعلا در مرکز تحت اثر ریاست ممانین بایک تشکلات کوچ-سکتر (جیاالوجی ، هیدرولوژی و ژئوگرافی) باوصف فقدان آلات و ادوات کافی که لازم دارد، شروع بکار نموده وبصورت عمومی اجراءات آن و فعالیت های این شعبات ذیلا از نظر خوانندگان گزارش داده میشود:

قسمت الف :

۱- تاسیس شعبات فنی اداری مؤسسه در مرکز وزارت وترتیب و تهیه سامان مربوط وغیره .

۱۳- ترتیب وتنظیم يك موزیم عصری مواد پیداوار معدنی که نمونه های معادن مکشوفه افغانستان درین موزیم جمع گردیده وتوسط متخصصین داخلی وخارجی تحت مطالعات دقیق قرار یافته .

۳- تنظیم يك کتابخانه وتهیه کتب ونقشه های مربوطه این فن که فعلا يك تعداد کتب ونقشه بدرای جیاالوجی ترتیب وتهیه شده است، مگر هنوز تا بدرجه اكمال نرسیده اقدامات درین باره جریان دارد .

۴- ترتیب مکمل فهرست آلات وادوات فنی ضرورت سروی جیاالوجی لابراتوار تجربه مواد معدنی ومترهای طرف ضرورت وغیره که فرمایش خریداری آنها فیلا بشارج صادر شده وشاید در اوایل سال (۳۵) سامان مذکور وارد وطرف استفاده قرار گیرد .

۵ - تربیه اشخاص مسلکی از طلاب فارغ التحصیلان مکاتب عالی و در شقوق جبالوجی ، هیدرو اوزی نویو کرافتی و غیره ، عیالاً بهمکاری ریاست محترم یوهنتون شعبه جدید (جبالوجی) در قاع کولتہ ساینس افتتاح گردیده که دوره تحصیلات آن چهار سال میباشد و فعلاً (۱۲) نفر درین شعبه مصروف تحصیل میباشد و در نظر گرفته شده که همه ساله بتعداد (۱۵) نفر جدید الشول گرفته شود .

علاوةً بکدستہ (۳) نقری جهت تحصیلات عالی در شقوق جبالوجی یائینوتولوژی و میترا لوجی به المان غربی اعزام گردیده اند و در سالهای آتی اعزام طلاب بیشتری باین منظور بهارج نیز مورد نظر است .

۶ - ترتیب غرفه نندارتون (غرفه نمایش مواد معدنی) افغانستان در جشن استقلال که خیلی مورد دلچسپی علاقه مندان قرار یافت .

۷ - ترتیب و تشکیل یک شعبه هیدرو کرافتی سروی (آبهای فوق الارضی) یعنی دریاها از نقطه نظر تعیین سرعت و اندازه جریان آب به لبتر فیثائیه و خط سیر و تغییر جریان آب دریاها برای استفاده از انرژی هیدرو الکتریک و غیره آنها که بودجه و تشکیلات آن از منظوری مجلس عالی وزراء گذشته و به صحنه حضور اشرف ملو کانه رسیده و امر تطبیق آن داده شده است .

چون این شعبه در همین زودبها تاسیس گردیده مسامان و لوازم آن قبلاً ذریعہ دبرشنا لوی شرکت از آلمان خریداری گردیده است و اقدامات لازمه درباره استخدام متخصصین جریان دارد ، امید است در همین زودبها مواصلت کنند و تحت نظر اشخاص فنی داخلی و خارجی ساحة فعالیت این

شبه در دریای کوکچه ، بلخ آب ، دریای بلخیری وغیره جاها یعنی
نظامیکه تاسیس قاپریکه های تولید برق در آنجا مورد نظر است آغاز
شود .

۸ - ترتیب لسته و تهیه سامان و اسایل سفریه هیأت های فنی برای
مطالعات و تدقیقات و نقشه برداری و اخذ مواد و نمونه های معدنی جهت
تجزیه در اطراف و ولایات افغانستان .

قسمت ب - ۱ - ۱ - بر حسب تجویز بکه در حین تاسیس این مؤسسه
گرفته شده بود ، اخذ و ترتیب نقشه جیا لوجی افغانستان به اسکیل (۱ بر ۸)
ذریعه هیأت متخصصین فنی تا حد امکان شروع گردیده ، اعضای این هیأت
عبارت اند از : مهندس فیورر سر مشاور جیا لوجی و مهندس هونگر مینرالوجست
از یونو و شافلی عبدالصمد و داده معاون کیمیا که در مرکز و اطراف
نقشه برداری مینمایند و تا حال (۳۰) هزار کیلومتر مربع زمین را
در ساحات ولایات جنوبی و هزار جات نقشه برداری نموده اند ، علاوه آبهات
مذکور در اخیر سال سفری بسمت قندهار و کرشک نموده و در نتیجه
(۴۳۰۰۰) کیلومتر مربع ساحه را نقشه کبری جیا لوجی نموده اند ،

در جریان عملیات نقشه برداری بعضا ذخائر معدنی چون سنگه
ریشه ، زغال ، معادن سرب ، مس ، سنگه شاه مقصود ، سرب و جست
بی بی گوهر خاک بر قندهار و معدن سرب کینتو و آهن حاجی علم و حاجی
توپ وغیره که بنظر رسیده و نمونه آنها مورد تدقیق است .

عملا بر روی یک نقشه (۱ بر ۱۰۰۰۰۰) موقعیت تمام ذخائر
مکتشفه نشان داده شده است و در جریان کار تکمیل شده میرود .

چون تدقیقات جیا لوجی ایشان عملا بر روی نقشه کواریتر میل افغانستان
ترسیم می شود که بعد از انجام سروی عمومی افغانستان ، که امید است

دو ظرف (۴ الی ۵) سال اتمام پذیرد. نقشه جیا لوجی (۱ بر ۵۰۰۰۰۰) افغانستان ترتیب داده خواهد شد.

البته در آینده این نقشه کلید اجرا آت کشفیات و ریاست معادن وزارت معادن و صنایع خواهد بود.

۲ - سروی هیدرولوژی :

سروی هیدرولوژی یا تدقیقات آبهای تحت الارضی نیز یکی از کارهای عمده است که شعبه هیدرولوژی اجراء میدارد. تاکنون مناطقی آبادان میرعلم، دشت شادیان مزار شریف و ساحة بین شبرغان، سرپل، اندخوی و ساحة ديلة مرفرفونی از طرف مؤظفین این شعبه تدقیقات گردیده است. لوازم مکمل هیدرولوژی که عبارت از دستگاه برمه کاری و ادوات و افزار لازمه آن میباشد از طرف ریاست امداد تکنیکی یو نو به مؤسسه سروی جیا لوجی امداد گردیده. است وزارت معادن و صنایع از همکاری یو نو در این باره خیلی ابراز تشکر مینماید.

علاوة برین اواخر پروژه تهیه آب آشامیدنی برای قندهار نیز روی دست گرفته شده. چنانکه مذاکرات و موافقه نامه استخدام متخصصین از طرف شار والی قندهار با شرکت صنعتی آلمان بانجام رسید. البته عملیات برمه کاری آغاز خواهد یافت و نظارت جیا لوجی این منطقه را سروی جیا لوجی خواهد نمود.

۳ - سروی توپوگرافی هوایی افغانستان :

نظر باینکه تدقیقات جیا لوجی همیشه متکی به نقشه های توپوگرافی دقیق میباشد اولین مشکل مؤسسه سروی جیا لوجی نداشتهن نقشه توپوگرافی

بمقياس مطلوبه مياښد نا تحقيقات دقيقترې پرروي آنها صورت پذير
 باشد، منود هاي عصري عكس برداري هوائي، وسيله بښار سربخ براي
 ترتيب نقشه هاي توپوگرافي بدست داده است. طوريكه معلوم است
 نتايج حاصله ازين عكس برداري علاوه بر امور معادن در ساحه هاي
 مساحت اراضي، زراعت، آبياري ونديده طرق و شوارع نيز مورد
 نياز و احتياج مياښد. اقدامات درين باره جاري است اميد ميرود به
 نتيجه ي برسد.

٤ - تدقيقات معادن ذريعه سروي جيا لوجي :

هيات فني سروي جيا لوجي درطول سفرخوښ كه اولين مرتبه بولایت
 جنوبي صورت گرفته از كابل الی بل علم / كردیز / خوست / قریه
 بمقویی / زئیر / تنگی / دخت زرمټ فزنی و مرسل آباد كردش نمود.
 و معادن پيداوار آن مناطق را تحت تدقيقات ابتدائي قرار داده اند.
 در جريان اين سفر، به ذخيره زغال (ترتسيري) مربوط خوست بر خورد
 نموده اند، در نتيجه تدقيق معلوم كرديد كه قدامت اين ذخيره از دوره
 (الويان) است كه طبقات مربوط باین عصر جيا لوجي، جمله دامنه هاي
 مذکور را استيلا کرده است. زغال مذکور طبيعه مطلوب بوده و ميتوان
 آن را با نوك پيل بصورت خشت برش کرده و در آفتاب خشك نموده، ولي
 استخراج اين زغال مشكلات زيادي از قبيل كشيدن صوف ها و پايه بندي
 آن مصرف هنگفتي را ايجاب مينمايد ذخيره مذکور تكافوي احتياجات
 محروقاتي اهالي منجوار را بدرستي کرده ميتواند.

حسب را پورت اين هيات استخراج زغال معدن کرمان هزاره جات
 تحت مطالعه قرار گرفت ذخريه انجنيران يك مقدار زغال مذکور طور
 امتحاني بمرکز فرستاده شد. طوريكه در ختم

عملیات مذکور معلوم گردیده است که استخراج و نقلیه آن به کابل خیلی گرانتر از زغال اشته، تمام میشود، لهذا استخراج آنرا معطل قرار داده مگر برای اهالی هزارهجات اجازه داده شد که از آن استفاده نمایند. علاوه بر معدن زغال جدیداً در قریه بند حضرت خان واقع حلقه قدری ده بالای شنوار مشرقی، کشف و یکمقدار نمونه آن بمرکز رسیده و درین اواخر معدن مذکور ذریعه انجنیر احمد الله مطالعه و دران حفاریات لازمه بعمل آمد. در نتیجه معلوم گردید که ذخیره مذکور خیلی کوچک و بیکاره بوده و ناچیز است به آن نسبت ادامه عملیات تفحصاتی در ساحه مذکور معطل قرار داده شد.

اجراآت مهمه مدیریت کشفیات

الف - اجراآت مقدماتی درباره تدوین قانون معادن افغانستان: مدیریت کشفیات ریاست معادن در جریان سال ۳۴ طبق ایجاب وظیفه، اولتر از همه توجه به ترتیب و تدوین قانون معادن نمود. چون قانون معادن افغانستان باید بطوری ترتیب گردد که مغایر با قوانین اسلامی مروجه مملکت نباشد و هم در عین حال جمله مراتب و ایجابات مخصوصه و عصری قانون معادن، که در مالک متمدنه خارجیه مورد قبول قرار داده شده باید در قانون معادن افغانستان نیز مورد نظر گرفته شود. نظر باین ملحوظ، مدیریت کشفیات اولتر از همه نسخه های قوانین مروجه مالک مهمه آسیائی و اروپائی را با خلی قوانین اسلامی درباره معادن جمع آوری نموده و برای مدافه و تعمق و استفاده قانون دان حاضر کرده است. در عین حال ذریعه یک نفر از انجنیران مسوده قانون معادن افغانستان را ترتیب و حاضر کرده تا زمینه کار را ابتدائی قانون دان موجود باشد. در نتیجه مذاکراتیکه با آقای مونیور کافادانی که از طرف یونو برای مذاکره و دادن مشوره در تدوین قانون معادن معرفی شده بود، فیصله گردید

که متخصصین وزارت معادن از روی ایجاب کار و مطالعه قوانین داخلی و بر اساس قانون ترکیه، یک مسوده قانون معادن را ترتیب و از ملا خطه یک نفر قانون دان که در آئنده از طرف یو نوم مخصوصا برای تدوین قانون معادن به افغاننستان می آید. گذاشته شده است. بر حسب فیصله مذکور تدوین ابتدائی قانون ابتدائی روی دست گرفته شده است.

۲- اشتراک در سفر مطالعاتی هیأت جیا لوجست ها و انجیران منطقه ایکافی (یونو) در اثر دعوت مؤسسه ایکافی مقیم بشکاک از وزارت معادن صنایع خواهش شد تا یک نفر نماینده ذیصلاحیت خویش را که بر ۲۱ شول کنفرانس مطالعاتی و بازدید از امور مربوط جیا لوجی و معادن روسیه شوروی که در ماه اگست (۱۹۵۵) آغاز و فریبشش هفته تحت قیادت متفقہ امداد تکنیکی یونو و مؤسسه ایکافی در روسیه دوام مینماید، معرفی کند. وزارت معادن و صنایع بناغلی عبد الصمد سلیم جیا لوجست های مربوط ریاست معادن را به حیث نماینده ذیصلاح به ایکافی معرفی و بناغلی موصوف با هیأت انجیران و جیا لوجست های ایکافی که در حین عزیمت به روسیه و مماتک اروپای قریبی، از دهمی به کابل آمده بودند، عازم روسیه شده اند. سفر مطالعاتی این هیأت از (۳ اگست ۱۹۵۵ الی ۱۴ نومبر ۱۹۵۵) دوام نمود و در ختم سفر خویش متعهد آراپورتی راجع به مطالعات خود مسوده نموده اند که تا هنوز به طبع نرسیده، چنانکه طبع شد از طرف یونو وزارت معادن و صنایع ارسال خواهد شد.

بناغلی سلیم در نتیجه مطالعات خود یک راپورت خوبی راجع به بهبود امور سرروی جیا لوجی و بهبود امور، معادن و استخراج مواد معدنی و غیره ترتیب داده و به مقام وزارت تقدیم کرده که خیلی مورد دلچسپی واقع شده است. چنانکه راپورت مطالعات هیأت ایکافی که بناغلی سلیم در آن سهم باری دارد وصول نماید، البته محتویات آن علیحدہ تحت مطالعه قرار خواهد گرفت.

۳- کشفیات زغال سنگ پیداور بخری ولایت جنوبی،

مدیریت کشفیات در منطقه یغری که در جنوب کردیز واقع و قبلاً در آنجا يك ذخیره زغال ذریعه ولایت جنوبی کشف و در سال (۲۳) مورد تدقیق و مطالعات هیأت اولین وزارت معادن واقع گردید، ولایت جنوبی با نتایج آن قناعت نداشت. در تابستان سال ۳۴ بناً علی انجیر سید اسدالله با هیأت سروی جیالوجی ریاست معادن و متخصصین یونو به آنجا اعزام گردید و موظف به تدقیقات دقیق ذخیره زغال مذکور شد. در نتیجه معلوم شد که زغال مذکور ضخامت قلیل داشته، ذخیره آن نا کافیه و شرایط کار تماماً غیر اقتصادی میباشد؛ در اثر تدقیقات هیأت مذکور، از استخراج زغال آنجا صرف نظر گردید.

مدیریت کشفیات علاوه به کشفیات معادن پیدوار هزار جات و غیره سهم داشته است.

۴. وزارت معادن و صنایع در نظر دارد با همکاری وزارت جلیله معارف يك کورس جیالوجی و معدن شناسی به ترتیب خیلی ساده و بسیط در صنف (۱۲) دارا المعلمین باز نماید. این کورس برای يك سال دوام خواهد کرد و در ختم آن صنف (۱۲) لیسه مذکور قادر خواهد بود که احجار را از ممبرگر تفریق و در کشفیات معادن مملکت، در نقاطیکه بعید معلم مقرر میشوند، با وزارت معادن و صنایع کمک خواهند کرد. و شاید در اثر این کورس، اشخاصیکه شوق مزید و استعداد به تحصیل علوم مذکور داشته باشند، دستیاب گردد. مذاکرات درین باره جریان دارد.

۵. مدیریت کشفیات علاوه برای آقا یون ذیل از ریاست امدت تحقیکی یونو و نقطه (۴) ترومن طبق مقررات لایحه سکارشپ درخواست نموده است.

۶. برای ع. ص. سید احمد، علی شاه، معصومی رئیس صنایع در ترکیه و آلمان غربی.

۳. برای م. عبداللطیف آمر معدن زغال ایشته برای مطالعات علمی در امور استخراج زغال.

۴- برای س عید الصمد سلیم جیا اوجست در امور مطالعاتی ، برمه کاری
یطرو ل و مطالعه تفصیاتی یطرو ل .

۶- تدقیقات جیا لوجی و توپوگرافی معدن کوگرد مزار شریف ،

مدر اوایل سال جاری بر حسب فرار داد علیحدہ باتخنو پروم
آکسیپورت و دو نفر جیا لوجست های روسی بتاریخ (۵ می ۱۹۵۵) وارد
کابل گردیده و بعد از تهیه سامان و لوازم بایک نفر توپوگراف داخلی
سازم کوہ البرز مزار شریف شد و معدن کوگرد آنجا را مورد مطالعات
مکمل سروی توپوگرافی و جیا لوجی قرار دادند و به (۱۷- اگست ۱۹۵۵)
امور مذکور را انجام دادند کہ خلص نتایج آن این است :

۱- سروی توپوگرافی معدن کوگرد به اسکیل ۱ بر ۱۰۱۰۰۰ بر ۲۰۰۰
و ۱ بر ۵۰۰۰ و نقشه عمومی معدن ۱ بر ۵۳۰۰۰ .

۲- تعیین ذخیره ابتدائی کوگرد با ضخامت (۴) متر و چهل فیصد کوگرد
طور تخمین (۲۰۰۰۰۰) تن متر یک .

۳- ذخیره دومی کوگرد کہ اندازه آن در حدود (۶۰۰) هزار تن
تخمین میشود ، باید تدقیقات مکمل برمه کاری و تجزیه های کیمیاوی شود ،
بدون اجرای عملیات برمه کاری و تدقیقات کیمیاوی اندازه حقیقی این
ذخیره معلوم شده نمیتواند .

۴- بعد از ختم عملیات مذکور یعنی سروی مکمل جیا لوجی و عملیات
برمه کاری و تدقیقات کیمیاوی مرحله ثالث تدقیقات شروع خواهد شد و این
سنجش تخنیکی معدن به غرض تصفیہ کوگرد خواهد بود . بر حسب پیشنهاد
مذکور اجرای فقره (۳) موہد هشت ماہ را در بر خواهد گرفت و (۹) نفر متخصصین
خارجی و داخلی طرف ضرورت خواهد بود ، برای اجرای فقره (۴) موہد
سه ماہ و سه نفر متخصص ضرورت میباشد . در باره این پیشنهاد های اوهان ،
مذاکرات با هیأت تخنو پروم آکسیپورت شوروی جریان دارد .

مدیریت استخراج :

معادن بکار افتاده :

معادنی که تحت نظراین مدیریت، مواد معدنی را استخراج و به بازار برای فروش عرضه میدارند، عبارت اند از :

الف - معدن لاجورد

ب - معدن کرومیت

ج - معدن بیریل

د - معدن سنگ سلیت

ه - معادن نمک

و - معادن زغال

الف - لاجورد

لاجورد از اجزاء مهمه ایست که درین اواخر یک منبع خوب برای وزارت معادن و صنایع گردیده ، معدن سنگ لاجورد معروف افغانی که در دره جرم بدخشان واقع است. از حیث جنسیت و رنگ معروفیت خاصی را در بازارهای دنیا حایز گردیده و مقام اولیت را احراز نموده . ذخیره قعلی جنس درجه اول آن در حدود (۳۰۰) تن طور تخمین سنجش شده است. استخراج لاجورد تقریباً از پنجاه هزار سال قبل جاری بوده مگر در بازارهای خارج برای فروش نمیتوانست عرضه شود. لاجورد مستخرجه ذریعۀ ماشین، برش شده و از حیث جنسیت به چهار نوع منقسم میگردد و قیمت فنی کیلوگرام آن از حیث جنسیت قرار ذیل تعیین شده است :

لاجورد درجه اول برش شده فی کیلوگرام (۳۰۰) دالر

لاجورد درجه دوم برش شده فی کیلوگرام (۲۰۰) دالر

لاجورد درجه سوم برش شده فی کیلوگرام (۱۳۰) دالر

لاجورد درجه چهارم برش شده فی کیلوگرام (۷۰) دالر

در جریان سال (۱۳۳۴) مجموعاً (۴۲۰۰۰) دالر لا جو رد بفر وش رسیده است .

استخراج لا جو رد از مدتی معطل بود . در اوایل سال (۳۴) توسط بناغلی احمد شاه انجنیر مقدار (۱۰۹۶۵۷۰) کیلو گرام از معدن مذکور استخراج و بمرکز نقل داده شد ماشین برش لا جو رد در تحویلخانه لا جو رد نصب گردیده و عملیات برش تحت نظر اشخاص فنی صورت میگیرد .
اکر مارکیت های فروش دیگری در مالک اروپا و یا امریکا دستیاب گردد، آن وقت با استخراج مقدار زیاد تری اقدام خواهد شد .

ب - کرومیت :

کرومیت در بین طبقات (پروکسینت) بصورت لپنرها موجود است . کرومیت مذکور از نوع دانه دار، درشت و سیاه رنگ بوده و معدن مذکور در (۴۲) میلی شهر کابل در حصه محمد آغه لوکر واقع است . از جمله (۱۰) ذخیره، سه ذخیره آن مورد کشفیات دقیق واقع شده و ذخیره آن در حدود (۳۰۰۰) تن تخمین شده است .

قیمت کروم معدنی در بازار امریکا (۵۸) دالرفی تن میباشد، متناسباً به نسبت گران بودن مصارف نقلیه از کابل الی امریکا و کمی قیمت آن در بلزار های دنیا، فروش کروم افغانی معطل است ، مگر در بین تازکی ها دوشرکت امریکائی و یک شرکت آلمانی طور امتحانی خواهان خریداری - (۳۰۰۰) تن کرومیت افغانی شده اند، امید است موافقه حاصل و بفروش آن اقدام شود .
نسبت مشکلات ترانزیت در پاکستان و مصارف زیاد نقلیه به خریداران مذکور، فروش کرومیت ، رسانده سرحد طورخم فی تن (۳۳) دالری پیشنهاد شده ، ولی تا هنوز جواب کمپانی های مذکور واصل نگردیده است .

ج - بیریل :

بیریل برای ساختن بکتنوع فولاد ذیقیمت وهم در صنایع اتموم بکار میروود در ساختن تسلیحات حربی رول مهمی بازی میکند .

ذخیره عمومی فعلی این ماده که در دره سرور دره نور شیوه مشرفی وقوع دارد در حدود (۱۰۰۰) تن است، مگر تدقیقات مزید جیالوجی ادامه دارد امید است به کشف ذخایر مزید ترکی کامیابی حاصل گردد، از مدت یکنیم سال است که این معدن تحت عملیات استخراجی قرار یافته و سالانه در حدود (۳۰ الی ۴۰) تن از آن استخراج میگردد، قیمت این ماده کمباب بعد از وضع مصارف استخراج و نقلیه، فی تن (۳۵۰) دالر است.

د - سنگ سلیت :

سنگ سلیت در کهنه خمار میدان پیدایش دارد و از مدت چند ماه است که مورد استخراج واقع شده و به سائزهای مختلف از معدن مذکور استخراج و برش میگردد و تا حال به اندازه (۵۳، ۸۰۴۰ مترمربع از آن استخراج گردیده، وزارت معادن و صنایع معدن مذکور را با یک سرک جدید به مصرف خود وزارت به سرک عمومی وصل نموده است.

سلیت مذکور آماده فروش بوده و قیمت فی متر مربع آن در سر معدن (۱۲) افغانی تعیین شده و برای پوشش بام های تعمیرات بکار میرود.

ه - معادن نمک :

وطن عزیز ما افغانستان دارای ذخایر نمک سنگی زیادی است و قرار تخمین (۴۰۰) سال ضرورت نسلهای آینده را تکافو میتواند.

بصورت عمومی در دو منطقه از این نوع نمک ذریعه آلات و ادوات کا کنبری مروج بصورت خشت استخراج میگردد.

۱- معدن تالقان - که امور مربوطه آن ذریعه ع، خواجه کلبدین اداره میگردد، در سال ۱۳۳۳ مجموعاً (۱۳۸۰۰) تن به مبلغ (۶۸۹۱۱۰۰۰) افغانی وده ماهه سال ۱۳۳۴ مجموعاً (۹۳۸۰) تن به ۶۳۹۵۲۹۲۵۰۰ افغانی نمک بفروش رسانده است.

۲- معدن کلفگان - که امور مربوطه آن توسط ص، عبدالرسول اداره

می شـد در سال ۱۳۳۳ مجموعاً (۲۰۲۰) تن به مبلغ (۱۲۵۷۰۷۹۷۵۰) افغانی و یازده ماهه سال ۳۴ (۲۰۱۰) تن به مبلغ (۱۲۳۹۰۷۴۰۰) افغانی نمک بفروش رسانده است .

نمکسارها :

معروفترین نمکسارها عبارت است از نمکسارانده خوی - مزار شریف نمکسار هرات - شوره زار قندهار - شوره زار مقر - غزنی و شوره زار اشتر شهر غور بند و شوره زار فراه .

بصورت عمومی این نوع نمک را آبی میگویند که در نتیجه تبخیر آب بدست می آید و دو نمکسار اول الذکر (انده خوی و مزار) زیرا اثر ریاست معادن اداره میکردند .

نمکسارانده خوی - امور مربوطه آن ذریعه من محمد کاظم اداره میکرد و در سال ۱۳۳۳ مجموعاً (۹۲۴۰) تن به مبلغ (۶۳۷۴۷۲۷۸) افغانی و یازده ماهه سال ۳۴ (۷۵۳۴) تن به مبلغ (۵۰۲۷۸۸۴۳۳) افغانی نمک بفروش رسانده است .

نمکسار مزار شریف :

امور این معدن توسط من خلیل الرحمن اداره شده و در سال ۱۳۳۳ مجموعاً (۷۸۵۰) تن به مبلغ (۷۰۵۲۳۲۰۰) افغانی و یازده ماهه سال ۳۴ (۸۹۵۰) تن به مبلغ (۷۲۸۰۴۳۰۰) افغانی نمک بفروش رسانیده است .

نمکسار هرات :

این نمکسار تحت اداره وزارت معادن و صنایع نمیا شده بلکه سالانه به مبلغ (۲۱۱۰۷۳۵۰) افغانی بالای محصول مواشی - کمرک و ما لیه آن ولایت تنزید گردیده که بحساب وزارت معادن و صنایع کارسازی میشود .

شوره زار قندهار :

بصورت اجاره بوده و در سال ۱۳۳۳ به مبلغ (۲۲۰۱۰۰) افغانی و در سال ۳۴ به مبلغ (۲۷۲۰۰۰) افغانی تحت شرایط مقرر قرار داده شده است .

شوره زار غزنی :

قبلاً اجاره داده می شد مگر در سال ۱۳۳۳ نسبت سرازیر شدن سیلاب تماماً حاصلات شوره از بین رفته، لا حاصل گردید و اثرات آن، حاصلات ۳۴ را نیز محو ساخت .

مگر از شروع سال ۱۳۳۵- الی اخیر سال ۱۳۴۲ (هشت ساله) مجموعاً به مبلغ (۳۲۰۰۰۰) افغانی باجاره داده شده است .

شوره زار اشتر شهر غوربند :

قبلاً بصورت اجاره اداره میکردید، مگر در سالهای ۳۳ و ۳۴ ذریعه نماینده وزارت، شوره مذکور جمع آوری شد. که در سال ۳۳ مقدار (۲۹۴۲) سیر و در سال ۳۴ مقدار (۲۷۳۶) سیر گردید و از قرار فی سیر (۹) افغانی بفروش رسیده است .

این شوره برای محافظت روده بکار میرود و در تجارت روده سهم بارزی دارد .

شوره زار قراوه- از ابتدای سال ۱۳۳۴ الی اخیر سال ۱۳۳۶ سالانه به مبلغ (۱۵۰۰۰) افغانی قرار داد شده است .

و- استخراج زغال از شوباشک دره صوف برای شهر مزار شریف ، چون وضع محروقات در مزار شریف روز بروز متعسر شد و می رفت واهالی مزار هم این وضعیت را حس نموده بموافقت شرکت اتحادیه مزار درخواست نامههایی نسبت استخراج يك مقدار زغال از دره صوف، شده و تذکر داده بودند که اشجار منمر و غیر منمر کرد و فواح مزار، جهت

ضرورت سوخت قطع شده و سر سبزی این ولایت که فعلاً نیز چندان تسلی بخش نمیباشد، از بین می‌رود و قلت محروقات وضع اقتصادی ساکنین این منطقه را بحرانی خواهد ساخت. بالاخره در اثر موافقه که به وساطت ولایت مزار بین این وزارت و شرکت اتحادیه مزار شریف به عمل آمده، وزارت معادن و صنایع استخراج مقدار دو لک سیر زغال ضرورت شهر مزار شریف را از معدن شوباشک دره صوف متکفل گردید. چون وزارت معادن و صنایع بیک نفر انجنیر لایق که امور استخراج (۲۰۰۰۰۰) سیر زغال را اجرا کرده بتواند بدسترس نداشت، ازینرو عملیات استخراجی معطل بود تا اینکه یناغللی احمد الله انجنیر که تازه تحصیلات خود را در امریکا تکمیل نموده بوطن معاودت نمود، در برج سنبله مؤظف باین کار شد. یناغللی موصوف از حصه شوباشک دره صوف مزار در ظرف چهار ماه مقدار (۲۵۰۰) خروار که هبارت از دو لک سیر باشد، استخراج نموده و مقدار (۸۴۶۴۰) سیر آن را به شرکت اتحادیه تسلیم و بقیه آنرا نسبت عدم وسایل نقلیه در بالای معدن، کدام و ذخیره ساخته است که در صورت مساعدت هوا البته مقدار زغال بقیه را هم شرکت اتحادیه به مزار نقل خواهد داد.

گل سرشوی، گل سفید، خاکهای ملون:

۱- گل سرشوی: معادن گل سرشوی در نو نیاز، آب بازک و سیاه پینی مربوط حکومت چهاردهی دستیاب گردیده و بصورت اجاره اداره می‌گردد و در اجاره سال ۳۴ نسبت به سال ۳۳ مبلغ یک هزار افغانی تزئید به عمل آمده است.

۲- گل سفید: گل سفید واقع لندر چهاردهی برای سفید کاری منازل و یارتمانها بکار می‌رود و بیشتر اهالی ازان استفاده مینماید. در سالهای ۳۳ و ۳۴ سالانه به مبلغ (۳۶۰۰۰) افغانی به اجاره داده شده است.

۳- خاکهای ملون ، این نوع خاک یا کل که دارای الوان سرخ، زرد، سبز و سیاه میباشد و به نام (کل قروغی) یاد میشود که برای رنگ نمودن عمارات از آن استفاده میگردد و در چهاردهمی، چوکی ارغنده و چهار یکار دستیاب شده و مثل معادن فوق الذکر به اجاره داده میشود .
در سال ۳۴ به مبلغ (۵۰۰۰) افغانی به اجاره داده شده است .

گوگرد :

قبلاً عرض شده بود که در کوه البرز مربوطه هلاقه داری چمتا ل مزار شریف بقا صله (۴۰) میل بجنوب غرب مزار شریف ذخیره بزرگ سنگ گوگرد وجود دارد . نسبت ارزانی واحد وزنی آن و مشکلات ترانسپورت سنگ گوگرد افغانی در بازارهای دنیا عرضه شده نتوانست تنها با مملکت همسایه خود روسیه شوروی درین موضوع داخل همه شده و مقدار (۲۰۰) تن گوگرد خام در سال گذشته به مؤسسات شوروی طور نمونه بفروش رسانیده شد .

در سال جاری غور و تعمق مزیدی در اطراف کمیت و مقدار ذخیره اصلی این معدن جریان داشته تا مقدار ذخیره نهفته آن از نقطه نظر متخصصین داخلی و خارجی تثبیت و مقدار فیصدی خالص گوگرد تعیین گردد . اگر سنگ گوگرد مذکور فیصدی بلندتری را حایز باشد پیشنهاد خریداران خارجی بدرکز مواصلت نماید . آنوقت تحت شرایط معینه قرار داد شده باستخراج دائمی آن اقدام شود .

در سال ۱۳۳۴ مجموعه مقدار (۱۹۳۷) سیر گوگرد تحت نظر اشخاص فنی استخراج و تصفیه گردیده و بفروش رسیده است .

ریاست صنایع

اول - مدیریت پیلان و پروژه :

این مدیریت که در ابتدای سال ۳۴ تأسیس گردیده است، در دوران

سال، همیشه بامشکلات کېږد. با آنهم به توفیق خداوندی چه در قسمت مراقبت و بازرسی از پروژه های متعدد و چه در قسمت اجرایی دیگر امور مربوطه خود بکلی کامیاب بوده است. این مدیریت پلانیهای صنعتی را بر حسب احتیاجات کشور ترتیب نموده، درجه بندی این احتیاجات و راه های تطبیق آنرا تفحص و پروژه ها ئی را که از طرف وزارت خانه ها، دوائر، شرکت های صنعتی و سایر علاقه مندان پیش شده از جهات ذیل مورد تدقیق و مطالعه قرار داده،

الف - ضرورت یولی - تهیه مدارک یولی، ترتیب پلان تادیات به توفیق یولی داخه و خارجه.

ب - مسایل ساختمانی - پلان ساختمانی - اداره، شرکت و یا افراد یکه اجرای این ساختمان را بدست میگیرد. کنترول و مراقبت جریان ساختمان، آلات و ماشین های ساختمانی طرف ضرورت مواد و مصالح ساختمانی مورد احتیاج، تعداد و درجه بندی متخصصین و کارگران، پلان وقتی ساختمان، مونتاژ و تولید، و مسایل نقلیه مورد احتیاج.

ج - مسایل تولید - تجهیزات کارخانه، مسایل آب، بخار، فو، دریاژ (زاه کشی) طاقت تولیدی کارخانه، مواد خام و نیم بخته طرف ضرورت، متخصصین و عمال فنی و غیر فنی که برای تولیدی ضرورت است.

د - مسایل مصارف و مخارج: مسایل پلان سازی و مراقبت ساختمان - مصارف تعمیر قیمت ماشین ها و تجهیزات مصارف غیر فرعی (منازل و مسایل اجتماعی و صحنی) مخارج تهیه انرژی بخار و آب.

ه - مسایل رفقا بلیده صرفیات تولید و نتیجه.

تمام پیشنهادها یکه با این اداره، پیشگردیده از جهات فوق تدقیق و بعد از اصلاحات لازم یا پذیرفته شده و یا به دولت برای منظوری نهائی، تقدیم شده و یارد گردیده است.

پروژه‌های راکه این مدیریت در ظرف سال (۳۴) مراقبت و بازرسی
نموده به کتگوری‌های ذیل تقسیم شده می‌توانند :

الف- پروژه‌هایی که تحت تعمیر هستند:

- ۱- نساجی گلبهار.
- ۲- نساجی یلغمری.
- ۳- فابریکه چنگلک،
- ۴- فابریکه سمیت سازی در جبل السراج،
- ۵- فابریکه پنبه قطمن و مزار شریف.
- ۶- فابریکه برق آبی سروبی.
- ۷- فابریکه برق آبی خان آباد.
- ۸- فابریکه برق دیزلی یلغمری.
- ۹- فابریکه برق بخار چنگلک.

ب- آنهایی که پلان‌های شان سردست است :

- ۱- فابریکه بریکت سازی در کابل،
- ۲- فابریکه ابریشم در قندوز و بغلان.
- ۳- فابریکه جوت در قندوز.
- ۴- فابریکه پشم در کابل و قندهار.
- ۵- فابریکه چینی سازی در قندوز.
- ۶- فابریکه چرمگری در کابل،
- ۷- فابریکه چرمگری در قندوز.
- ۸- فابریکه اسپریت سازی در بغلان،
- ۹- فابریکه کوکرد سازی در کابل.
- ۱۰- فابریکه سمیت سازی در یلغمری.
- ۱۱- فابریکه یارو سازی.
- ۱۲- فابریکه کانسرو مبو.
- ۱۳- ساختمان يك لابراتوار مرکزی برای تجزیه و تحلیل مواد.
- ۱۴- فابریکه بوت دوزی در کابل.
- ۱۵- فابریکه سرش سازی در کابل.

۱۶ - فابریکه شیشه سازی .

۱۷ - استخراج آهن و کوك .

۱۸ - برق آبی پلغمري .

۱۹ - برق آبی چشمه شفاء .

۲۰ - برق آبی مېنه .

از جمله پروژه های فوق الذکر سروی نهائی پروژه های کانسرو مېوه ، چرمگیری اسیریت سازی و کپریل و خشت فرش سازی مراحل ابتدائی خود را تکمیل و بادولت چکوسلواکیا فرار داده شده نامتخصصین دولت مذکور مراحل انتهائی پروژه های موصوف را کنترل و تثبیت نمایند راپورهای مالی و تعمیراتی ماهوار تمام پروژه های قسمت الف کنترل گردیده است .

ماشین های فابریکه سگرت سازی بمران حیدر که از چندین سال باین طرف وارد و تا امسال در قسمت بسته کاری آنها اقدامی نشده بود در اثر رهنمائی این مدیریت ماشینهای موصوف بسته شده و البته بعد از تکمیل يك اندازه سامان دیگرا آن فابریکه مذکور شروع بسکار خواهد کرد .

کنترول رنگ بسته وارده از خارج برای قالیبهای وطن در دوران سال جاری موفقانه تمیل گردیده است .

مدیریت منیجمنت

شعبه منیجمنت بر طبق وظیفه که تشکیل گردیده است در ظرف سال (۳۴) اجراءات ذیل را به صورت خلاصه بعمل آورده است .

این شعبه کاملاً جدیدالتشکیل و در سال اول موجودیت خویش اقدامات نمود تا نوافس اداری موجوده فابریکه ها را اولتر اصلاح و در پروگرام های آینده انکشاف اداری را مد نظر گیرد و باین صورت در جوار ماشین عصری تشکیلات اداری عصری نیز در فابریکات ما جریان یابد .

اولین قدمیکه در ساحت اجراءات برداشته شده تا اساسی نامه درباره ترویج سیستم (کار توتیک) بوده تا محاسبه و دفتر داری که اساس

قابریکه‌داری شناخته می‌شود و تا امروز در وطن ما متأسفانه مفهوم اصلی آن موجود نیست.

لذا پروگرام‌های تدریسی و برنامه‌های تشکیلاتی و فورمه‌های لازمه آن تنظیم گردید. در مرحله اول موفقیت حاصل شد تا این سیستم در شرکت عمومی نساجی آغاز یابد. چنانچه دریلغری و مرکز شروع کردید و برای ترویج اساسی این سیستم پیشنهادات لازمه به مجلس شورای عالی صنعتی تقدیم گردید که پس از منظوری البته در سال آینده اقدامات جدی بعمل خواهد آمد.

علاوه بر آن اجراات قابل ذکر بیکه از طرف این شعبه در سال جاری صورت گرفته، ترتیب فیصدی استهلاكات برای ماشین باب، تعمیرات و وسایط حمل و نقل است که تا حال مورد توجه مؤسسات واقع نبوده، فیصدی استهلاكات اموال سرمایه‌بوی.

مؤسسات صنعتی صادر آئینده طبق آن رفتار خواهد نمود تا قیمت اموال سرمایه‌بوی صنعتی در ختم عمرشان از راه سیاست استهلاك موجود و تجدیدشان فوراً صورت گرفته بتواند و بان صورت از اتلاف سرمایه ملو در شق صنعت جلوگیری شده بتواند.

شعبه مالی

شعبه مالی قبلاً با اسم شعبه ماشین در ریاست وزارت اقتصاد ملی ایقای وظیفه می‌شود اکنون (بنام شعبه مالی) طبق وظیفه در تشکیلات ریاست صنایع وزارت معادن و صنایع گنجانیده شده است، توانست تا در سال (۳۴) به تهیه معاونت‌های بولی و اسعاری مؤسسات اسبق و جدید صنعتی قدمی بردارد، اموال وارداتی صنعتی که جهت انکشاف صنعت باشد از راه وزارت جلیله مالییه معافیات گمرکی را حاصل نماید و همکذا توسط ریاست انحصارات دولتی و مواد روغنی مؤسسات صنعتی را تهیه دیده و از راه دیگر شعبات دولتی و خصوصی تهیه غیره مابحتاج مؤسسات صنعتی را از قبیل تهیه سمکنت، آهن باب، رقی، زمین و غیره اجراات شده است.

شعبه مالی برای اجرای امور محوله بصورت بیشتر لازم دید تا یک تشکيلات مشورتی تاسیس شود که باین منظور (شورای عالی صنعتی) با اثر درخواست این شعبه و فرمان مقام صدارت عظمی برای واریسی از امور مالی و تکنیکی و صنعتی تشکیل گردید و لایحه وظائف شورای مذکور تر قییم و تصویب شده است . موضوعاتی که برای واریسی و امر اجرا بشورای عالی تقدیم گردیده قرار ذیل میباشد :

الف- پیشنهاد درباره ترویج سیستم کار توتیک که مخصوص مؤسسات صنعتی بوده و بواسطه این سیستم میتوانیم در چهار ماشین های عصری تشکيلات اداری عصری نیز ترویج نمود و در امور تولیدات و قیمت تمام شد شاخ اصلاحات تأمه وارد و انکشاف عمومی صنایع را امکان پذیر بسازیم .
ب- پیشنهاد درباره فیصدی عموم استهلاك در شق صنعت مانند استهلاك ماشین ها ، آلات تعمیرات و وسائط حمل و نقل بصورت واضح و جداگانه طور مدلا نه سنجش شده تا در حین استهلاك شان قوه مالی موجود باشد تا تجدید بعمل آید و از اتلاف سرمایه ملی جلوگیری بعمل آمده باشد .

ج- پیشنهاد های جداگانه علی الخصوص پیشنهاد درباره اعطای اسعار به مؤسسات جهت پیشبرد کارهای جاریه اصلاح و انکشاف صنایع .
این شعبه برای توسعه و انکشاف صنایع کشور و رفع احتیاج عامه به تاسیس مؤسسات جدید پرداخته و توانست مؤسسات آتی الذکر را جدیداً احداث و یا به توسعه موسسه موجوده پیر دازد .

الف- تاسیس مؤسسه صنعتی ایماق و یسران سرمایه (۱۰۰۰۰۰۰) افغانی در هرات برای تولید نخ و عدل بندی .

ب- تاسیس مؤسسه اموال توالی کهسار سرمایه (۳۰۰۰۰) افغانی در کابل

ج- تاسیس مؤسسه بلاستیک در قندهار سرمایه (۱۰۰۰۰۰) افغانی .

د- تقویه و توسعه مؤسسه صنعتی ترمیم حجاری و نجاری سید اسلام در کابل

ه- توسعه مؤسسه شیرینی سازی اقبال که بر علاوه شیرینی های مختلف

خوراکه ، آب عصری نیز تولید خواهد نمود .

نظر به پلان‌های وسیعی که این شعبه روی دست دارد آرزوی بیشتر در اجرای فعالیت سنوات آینده خویش میبرد .

این شعبه اولتر از همه به ترتیب و تنظیم نمایشگاه سال (سی و هفتین) جشن استقلال وطن پرداخت و در زمینه کوشید تا نمایشگاه را هر چه خوبتر و وسیع تر سر و صورت بدهد و با این هدف خود حتی الامکان البته وقتی موفق شده میتواند که مؤسسات را در ظرف سال تشویق و کمک نماید . تا جائیکه این موفقیت در سال (۳۴) نصیب شعبه نمایشگاه شده بود، از نظر تماشایان گذشته و طبق پستد شان مؤسسات و افرادی که در نمایشگاه حصه گرفته بودند ذیلاً به مکافات نایل گردیدند :

- ۱- چهارمؤسسه باخذ مدال نایل شدند ،
- ۲- برای (۲۵) مؤسسه تقدیر نامه اعطاشد .
- ۳- چهارده نفر از صانین باخذ تحسین نامه موفق شدند .
- ۴- برای مؤسسات و افراد، طور مجموع (۳۰۶۵۰) افغانی مکافات نقدی تادیه گردید .

شعبه نمایشگاه که انکشاف صنایع کشور را میخواهد به تماشای عام بگذارد، سعی است تا از یکطرف تولیدات داخلی را مورد نمایش قرار داده و از جانب دیگر نمایشگاه وطن را ماهیت بین‌المللی بخشیده، تولیدات صنایع دیگر ممالک را هم در اینجا دعوت نماید تا بیشتر از این باعث تشویق و ترقیب صنعت مملکت گردیده و صنایع وطن با صنایع سایر ممالک معرفت پیدا نماید .

برای این منظور از دیگر دول دعوت به عمل آمده تا در نمایش‌های آینده وطن سهیم شوند که منجمله روسیه شوروی ، چکوسلواکیا ، فابریکه های جرمنی و چین، وعده شولیت داده اند و امید که بعضی از ممالک ذی‌علاقه هم آمادگی اظهار نمایند و با اینصورت نمایشگاه فوق العاده بهتری را که حیثیت بین‌المللی را دارا خواهد بود در سال (۱۳۴۵) انتظار می بریم .

مدیریت احصائیه

از آنجا که احصائیه در هر رشته ملکیت رول مهمی را بازی نموده، تمام مالیه در هر شق و شعبه نظر به لحاظ احصائیه صورت پیشرفت و پس ماننی امور را تحت مطالعه قرار داده حتی سر نوشت و خط مشی آینده را از روی آن تعیین مینمایند. در جمله اقداماتی که در راه انکشاف صنایع از لحاظ داشتن یک احصائیه صنعتی منظم تر بر داشته شده است، یکی هم این است و ریاست صنایع از مدتی متوجه باین امر گردیده بعد از فکر و مداوله و مفاهمه با متخصصین اخبراً بر شناسنامه طرح و از طرف شعبه مربوطه به تمام مؤسسات صنعتی مرکز و اطراف جهت خانه یری ارسال گردیده، مگر متاسفانه فوراً مذكور را حسب مطلوب خانه یری نتوانستند. در اوایل سال (۱۳۴۰) که ریاست صنعتی به وزارت معادن ارتباط یافت، از جانب مقام وزارت به همول مستر مهاجرت معین فعلی یونو مسأله احصائیه مجدداً تحت غور و مداوله قرار گرفت.

برای اینکه مدیریت احصائیه بتواند معلومات جامع تری بدست بیاورد و در آینده مؤسسات رابورهای ماهوار را به بولت مطابق اساسات مطروحه خانه یری و بر کز بفرستند، تعلیمات نامه نیز ترتیب و و دران راجع به طرز خانه یری جداول هدایات لازمه داده شده و جداول مذکور عبارت از ه نوع آتی میباشد:

الف - جدول سالانه که شامل سؤالات ذیل است:

- ۱ - سال تاسیس مؤسسه.
- ۲ - سرمایه ابتدائی.
- ۳ - سرمایه در سال (۱۳۳۳).
- ۴ - قیمت تعبیرات.
- ۵ - اصل قیمت.
- ۶ - قیمت بعد از استهلاك.

امور وزارت معادن و صنایع

- ۷ - تعداد کارکنان مؤسسه از قبیل متخصمین خارجی و داخلی، استاد کار و کاریگران و شاگرد .
- ۸ - مامورین غیر فنی (مامورین و مستخدمین) .
- ۹ - اجرت و معاشات تادیه شده به اسرار و افتانی به متخصمین ، کاریگران ، مامورین و مستخدمین .
- ۱۰ - مجموع تعداد روز و یا ساعات کار شده متخصمین ، مامورین و کاریگران .
- ۱۱ - مجموع قوای محرکه بحساب اسب و غیر برقی .
- ۱۲ - ماشین ها - نوع ، تاریخ نصب ، عمر ، مارک ، اصل قیمت و قیمت بعد از استهلاك
- ۱۳ - تولیدات در ظرف سال - نوع ، مقدار و قیمت تمام شد .
- ۱۴ - مواد خام مصرف شده - نوع مقدار و قیمت تمام شد .
- ۱۵ - ذخایر سال گذشته ، مصنوعات و مواد خام .
- ب - جدول دومی عبارت از فورمه ماموار است و شامل موضوعات ذیل میباشد .
  - ۱ - اجرت و معاشات تادیه شده .
  - ۲ - تعداد روز و یا ساعات کار شده .
  - ۳ - تولید در ظرف ماه .
  - ۴ - مواد خام مصرف شده طبق جدول الف .
- راجع به دیگر مواد جدول سالیانه که در زمره سؤالات ماموار شامل ساخته شده ، در اخیر جدول بصورت یاورقی میباشد .
- این یاورقی عبارت از تقریرات در عملیات فنی ، ماشین ها مجموع قوای محرکه و تغییر در مسایل متفرقه است که باید وزارت معادن و صنایع از جریانات مؤسسات الی اخیر سال اطلاع داشته باشد .
- همچنان یکمده از مؤسسات صنعتی مواجه به مشکلات از قبیل عدم موجودیت اسعار و یا ماشین باب بوده یا اینکه باستشاره های فنی احتیاج داشتند ، مشکلات این مؤسسات در اوراق جدا گانه نوت و تقدیم گردیده امید است در آینده تقویه و حمایه شوند .

قدم دیگر یکه نسبت به پیشرفت احصائیه برداشته شده عبارت از بسن است که قبلا با استثنای يك تعداد محدود از مؤسسات جواز نامه دار، دیگر هیچ نوع معلوماتی نسبت با سامی، موقعیت، نوع کار و غیره مسایل مؤسسات انفرادی در دسترس نبود بنا بران از طرق شاغلی محمد آصف عضو شعبه مذکور بازدید و طبق مؤسسات جواز نامه دار، احصائیه سال (۱۳۳۳) و توليدات سال (۱۳۳۴) یادداشت و بصورت يك احصائیه مقدماتی گرد آورده شد.

همچنان نسبت بدست آوردن احصائیه پیشه وران انفرادی به ترتیب اسم، ولایت، نوعیت کار، نمره جواز نامه صنعتی و غیره اقدام و جداول مرتبه به ولایات فرستاده شده که از بعضی حصص آن رسیده و ما بقی در شرف وصول است.

مدیریت کار و کارگر

۱- از آنجا که اهمیت و چگونگی مسایل کار و کارگر و فعالیت های امروزی که در تمام ممالك جهان بغرض تنظیم امور کار و کارگر و تامین حقوق و بهتر ساختن حوزه های کار رفاه نمودن و مسایل رفاه و آسوده حالی کار کران از نقطه نظر تامین عدالت اجتماعی بعمل آورده میشود باید در نظر داشتن تعهدات و مسؤولیت های که افغانستان در مقابل مؤسسه کار جهانی دارد اوضاع موجوده کار و کار کران مملکت را چه از لحاظ مراعات حقوق کار کران و چه از جهات اداره و تنظیم کار مقامات عالییه کافی و قناعت بخش ندانسته بر علاوه از اعضاء اداره کار و کارگر، کمیسیون مرکب از اشخاص با صلاحیت تعیین فرمودند که مسایل و موضوعات کار و کارگر را از قبیل تعدیل و اصلاح بعضی از مواد قانون موجوده کار و کارگر و غیره مسایل مربوط آنرا تحت غور و مطالعه و تجدید نظر قرار داده و پروژه آنرا تهیه و تکمیل نماید. اداره کار و کارگر بقایای این نظریات و به همکاری اعضا کمیسیون توانست

- که پروژۀ مذکور را در این اواخر تکمیل و بخرش طری مراتب قایه نونی آماده بسازد .
- ۲ - در ظروف سال (۳۴) تا آخر دایو رهای مطلوبه از جانب مؤسسات بین المللی کار جهانی ارسال و تقدیم کردیده است و اجراآت شعبۀ کار و کارگر در بارۀ آن ازین قرار است :
- الف - رایور در مورد قبول و تصویب کانوشن (۴۵) در بارۀ استخدام زنہا در کار خانہ های معادن و کارهای زیر زمین .
- ب - رایور در مورد قبول و تصویب کانوشن (۱۴) راجع بہ استراحت ہفتہ وار در مشاغل صنعتی .
- ج - رایور در مورد قبول و کانوشن (۴) راجع بہ استخدام زنہا از طرف شب .
- د - رایور در مورد قبول و تصویب کانوشن (۱۳) را بہ استعمال سرب سفید در رنگائی .
- ۵ - رایور مفصل تریبہ حرفوی در افتانستان بہ شعبۀ کار و کارگر جهانی .
- ۲ - برای دعوت مؤسسہ بین المللی کار بہت شمول در (سی و ہشتین کنفرانس عمومی) مؤسسہ بین المللی کار کہ در ماہ جون (۱۹۵۵) مطابق جوزہ (۱۳۳۴) در چینوا منعقد شدہ بود . اقدامات و ترتیبات لازمہ اتہاذ کردید و از طرف حکومت افتانستان شاغلی محمد حسین مساء انجیر معدن و بطرول وزارت بحیث نمایندہ افتانستان در کنفرانس مذکور اعزام و ضمنہ شاغلو عبدالواسخ ، عبدالحمید و ضیاء اللہ بحیث مشاورین بسبک نمایندہ موصوف شرکت ورزیدہ و در چین مذاکرات اظہار نظریہ نمودند و در ضمن نمایندہ افتانستان معاونت های بیشتر و مؤثر تر مؤسسہ بین المللی کار و کارگر را طلبکار شدند .
- ۴ - همچنان از مؤسسہ بین المللی کار و کارگر در سال گذشتہ ہشہ سکار شیب و رشوق برق و میخانیک و بطرول حاصل و کانیدہ های آن تمین و عازم تحصیل کردیدند .

۵- بتاريخ (۸-دسمبر ۱۹۵۵) کنفرانس منطقري مؤسسه بين المللي کاردرونکون تشکيل جلسه نموده ودران شاعلي دا کتر محمد حيدر رئيس تدريسات مسلکي وزارت معارف بحيت نماينده افغانستان تعيين وشرکت ورزیدند. چون اين کنفرانس درباره تربيه اشخاص فني بحث مينموده نماينده افغانستان را پور مقصلي در خصوص تعليم و تربيه تعليمات مسلکي درافغانستان ترتيب وپيش نمود.

چنانچه راپور مذکور انتشارياقت وضمناً نماينده افغانستان درمورد داير نمودن کورس هاي علمي جهت تربيه کارگران وبي سوادان نظرياتي تقديم کردند.

۶- علاوه ترتيبات مقدماتي اهرام يکمه ازفارغ التحصيلان افغاني به هند درشرق سميت جهت تحصيلات عالي ازطرف اين شعبه گرفته شده است.

۷- مراجعاتيکه ازطرف کارگرا وکارفرما هانست به سايل دعاوي وکشيدگي بين کارگران وکارفرمايان به عمل آمده. ازجانب مديريت کار وکارگرو ورسيدگي لازمه گرديده وجوابات توأم باهدايات داده شده است واکر ارتباط قضيه برحسب مقررات قانون کاروکارگرايجاب مينمود مراتب بدواير ومؤسسات مربوطه اطلاع گرديده است.

۸- همچنان دربارہ مراجعت کارگران بيکار که آرزوي شمول کار راداشته، بتاسي از نظريات بهيخواهانه مقامات مالي بدواير ومؤسسات کارگري بغرض شمول بکار معرفي وپشتيباني شده اند.

۹- جهت تلافی وجبران خساره وصدما تيکه به بعضي از کارگران دراثنای کار واقع شده از طرف اين اداره ترتيبات لازمه بعمل آمده ومؤسسات ودواير مربوطه را که کارگردران مشغول وظيفه بوده بايقاي وظايف وجايب آنها در مقابل کارگر ويا وارث حقيقي آنها بر اساس قانون کاروکارگر ملتفت ساخته وحمايه اموده است.

۱۰- برای حل منازعات فيما بين کارگرو کار فرما پروژه قرار داد

کارگر (شاگردی) چندی قبل ترتیب و بفرض تطبیق به تمام مؤسسات و دوایر ذی‌علاقه فرستاده شده است .

۱۱- بر علاوه اقداماتی که در باره کارکنان هاوریکا مندیش‌های مؤسسه کارجهانی که مورد قبول حکومت افغانستان واقع گردیده و چندی قبل صورت تصاویر دارالشورای ملی و ریاست عالی اعیان درج‌راشد کشور نیز انتشار یافته و بشکل قانونی در آورده شده است .

۱۲- باید متذکر شد که کاپی مکاتیبی که در طول سال الی دلو (۳۴) متعلق بامور مختلفه اداری در مورد مسایل کار و کارگر و حوادث و اوقات بدویر متعلقه مؤسسات ملی و بدفتر بین‌المللی کارجهانی، تبادل گردیده است بالغ بر (۱۳۰۴) قمره میرسد .

۱۳- راپور درباره تشکیلات و وظایف شعبه کار و کارگر به کورس نو تاسیس امور کارگری شرق نزدیک و شرق میانه .

۱۴- راجع به آمدن مستر کنه پانی آیر، مستر عارف الله و مستر یایانو متخصصین صنایع کوچک به افغانستان و گرد آوردن معلومات و همکاری لازم با متخصصین موصوف درباره صنایع دستی و صنایع کوچک بصورت راپورهای ماهانه .

۱۵- راپور نظریات افغانستان در مورد کار جبری بمؤسسه بین‌المللی کار و کارگر .

۱۶- تقدیم نقاط نظر حکومت افغانستان درباره استراحت هفته وار مامورین، مؤسسات تجارتی و دفاتر .

۱۷- راپور در اطراف رهنمای تربیه مسلکی در زراعت .

۱۸- چون هدف و غایه اداره کار و کارگر در مورد بازرسی از اوضاع عمومی کار و وظیفه کارگر است تا درباره تطبیق مواد قانونی و حمایت از حقوق شان بذل مساعی نماید، در این اواخر هیأتی جهت بررسی از این مرام تعیین گردیده و عنقریب شروع بکار مینمایند .

هفتم - مدیریت مجله و کتابخانه:

این مدیریت کرچه در اوایل سال جاری در تشکیلات عمومی وزارت معادن و صنایع مدنظر گرفته شده بود، ولی از رهگذر معاذیر چند تا اواسط برج اسد هیج نوع فعالیتی در شعبه موصوف بعمل نیامده بود. اولین اقدام این شعبه طبع (۴۰۰) جلد رهنمای نندار تون است که به تقریب (سی و هفتین) هیج ملی افغانستان نشر شده و بروز افتتاح نندار تون به مدهوئین توزیع گردید. علاوهً ترتیبات مقدمات یک کتابخانه کوچک عصری برای مامورین این وزارت اتخاذ گردیده و تا اندازه کتب و مجلات هم جمع آوری شده البته بعد از تهیه سایر لوازم این کتابخانه برای استفاده باز خواهد شد.

همچنان مجله ای بنام (دکانونا و صنایعو مجله) که در هر سه ماه یکبار نشر میشود و حاوی مضامین مفید اقتصادی و ناشر فعالیت های صنعتی افغانستان خواهد بود در همین اواخر شماره اول مجله مذکور که شامل (۸) صفحه فارسی و (۸) صفحه انگلیسی میباشد، نشر شده است.

ریاست اتحادیه دولتی زغال

اجراآت ریاست و معادن دو قسمت است:

- ۱- کارهای انجیری معادن و آنچه مربوط آنست.
- ۲- اجراآت هادی که مستلزم نگهداشت دستگاه کار و انکشاف آینده ریاست میشود.

در قسمت اول به سلسله گذشته امور سروی تحت الارضی معادن اشیسته و کرکربا وجود وقفه های ناشی از عوامل نا ساز به زحمت کشی کارکنان مربوطه بایشرفت امور استخراجی، توسعه ی واکتشافی، متوفی بود در معدن اشیسته برای دفعه اول از جناح راست، لینز (۳) عملیات خاصه استخراج زغال روی دست گرفته شد. پلان استخراجی لینز (۱) و (۴)

توسط کارمندان داخلی طرح شد و برای برآوردن امور توسعه‌ی درهر دولینز سال تمام کار جای بود، بکته معدنی درموضع لازمه آن درلینز (۳) بصورت اساسی نصب شد، تمام سال آب تحت الارضی ذریعه دویایه یمپ بطرولی يك انچه به خارج کشیده می شد، مگردستگاه موجوده آب کشی مقهور فوران آب شد، در نتیجه ریاست مجبور گردید دویایه یمپ خرد و يك یایه یمپ بزرگ برفی به زمين در آلمان غربی فرمایش دهد. امیدواریم بعد رسیدن آن این هایق نیز از بین برود، ماشین کش بطرولی (یست وینچ) اسپه ارروی برج کانکرتی که از روی زمین به ارتفاع هشت متر بنا یافته، نصب و بکار انداخته شد تا یما نه استخراج توسط آن بیرون کشیده شود. در حوزة حریق جناح چپ لینز (۳) به عرق ریزی کارکنان مربوطه قدم گذاشته شد. با مشکلات تخنیکي موجوده با احتیاط دران کار جار یست يك حصه کاریگران به حیث «نیم نجات» تحت تدریس وقریبه گرفته شده تادر مقابل خطرات معدن (حریق و انفلاق وغیره) مصدر فعالیت شده بتوانند و همه آنها با سامان لازمه مجهز گردیده اند.

در (۲۴) اتاق کاریگران، اتاقهای دفتر، تحویلخانه ها و شفاخانه و دیگر منازل برق نصب شده ظلمت گذشته دره اشسته تا بن وسیله رفع گردیده، بر علاوه پیشبرد تکاملی تعمیرات سابقه از قبیل اتاقهای کاریگران حمام، اتاقهای ماشینها، اتاقهای دفتر وغیره يك تعمیر مهمان خانه پخته و عصری بنا یافته و برای سرسبزی و تهیه سبزیجات اقدامات لازمه گرفته شده تا کاریگران در مقابل شدت کار و فقر سبزیجات با امراض ناشی از فقدان ویتامین دچار نگردند. مقدار زغالیکه از اول سال الی اخیر دلو تادیبه شده عبارت از (۶۶۱، ۱۰۵۷۲) تن است.

معدن کرکر :

به متابعت شرایط جاریه، در امسال معدن کرکر منشعب به دو حصه شد کرکر شمالی و دودکش. در اول آلد کر با وجود قلت مواد انفلاقی جریان

امور توسعه مربوط پلان این منطقه جاری است. به دهنه صوف مایل ۱۲ فیصد نظیر «هویست ایشته» یک پایه ماشین کش (بیست و پنج) اسیه نصب گردیده. پیشرفت این صوف اضافه از (۱۲۰) متر شده، انتظار برده میشود که تا چند روز بعد، بهرک زغال تصادف شود و البته مرور مدت متمادی امکان آنرا مهیا خواهد نمود، صوف نقلیه کرکر شمال را باین صوف وصل نموده زمینه استخراج زغال و مخصوص آنرا آماده سازیم، صوف های استثماری در حوزة صوف قدیمه با تصادفات سهل و مشکل، در امسال زغال مقتضیه را بدسترس گذاشته.

در دودکش امور اکتشافی زغال دوام دارد. اوضاع رگ در اینجا انقلابی و تاجائیکه منکشف شده، تسلی بخش نیست، مگر دامنه اکتشافات جاری است و امید در آن قطع نشده. برای اینکه مراکز لازمه آن خوبتر تحقیق شده بتواند لازم می افتد برمه کاری های موضعی به عمل آورده شود، البته این کار یک سلسله تدارکات مهمه بکار دارد که موضوع بمطالعه سال (۱۳۳۵) قراردادده خواهد شد.

پیشرفت های اکتشافی این منطقه چندان بی نتیجه نبوده و در حدود تقریباً (۶۰۰) تن زغال ازان بدست آمده است.

سرك جدیدیکه دودکش را به سرك دروازه كن و كركر شمال وصل می نماید و فاصله آن (پنج) کیلومتر می آید در اثر جدیت مردم کاریگر و کارمندان در بین دره ضیق و پرمالرا کشیده شد. رینگ اندازی مجدد آن نیز تمام شده و امروز در حدود (۵۰) نفر کاریگر در اینجا بکشت دارند و زغال مستخرجه همه بمراکز استهلاك ذریعه لاری از اینجا نقل داده شده سرك بین دروازه كن و كركر شمال مجدداً ترمیم و رینگ اندازی شده است.

کورس «تیم نجات» هین ایشته در کرکر نیز تأسیس و کاریگران تحت تربیه و آموزش گرفته شده اند. تادیه جات زغال از شروع سال الی اخیر دلو درین معدن (۴۵۸ تا ۵۰۹) تن است.

مرکز ریاست

فعالیت های امساله در مرکز ریاست، موقوف شقوق چهارگانه (تعمیر - بریکت - جنگل و لین برق) بوده بر علاوه، موجب تدارکات و تعمیر امور احداثی و استخراج معادن اشپشته و کرکر نیز گردیده که از این دسته بسته در بالا تذکر داده شد .

بر علاوه پیشبرد امور تکاملی ابنیه سابقه از قبیل پولیکلینیک - حمام - ده حویلی کاربکران متاهل ، اتاق های کبابگران مجرد - تحویلخانه و غیره تعمیرات دفتر - ورق چاپ - کاراژها - آهنگرخانه - اتاق ترازوی موتورولی - مخزن دابنمنت - مدفن تانک بطرول - دیوار احاطه متوازی سرك عمومی و غیره شروع گردیده که روی هم رفته هشتاد فیصد بناهای متذکره تکمیل گردیده نسبت به سال گذشته توجه زیاده تر در باره یخته کاری و فشنکی عمارات مبذول گردیده .

بر علاوه تعمیرات امساله نظر بمزایای که نزد ریاست ثابت بود آهن پوش گردید .

بریکت :

وضع بریکت یار ساله چه از روی تدویر دستگاه و چه حجم بریکت، اصلاح شده و به بازار بلغمری و بغلان صناعتی دکانین بریکت بازو زغال بریکت بدسترس عموم بهر اندازه که خواسته باشند بطور آزاد گذاشته شد .

نظر به ضرورت شدید معدن کرکر به چوب پایه بندی، ریاست مجبور شد در احداث و بدست آوردن چنار باغ بدل مساعی نماید. چنانچه امور تسلیمی باغ، مشهور به باغ کرکر واقع بغلان جدید که مدیریت ذراعت بغلان متصدی آنست، از مدیریت مذکور جاریست و بر علاوه امور خریداری

دو صد جریب زمین متصل مرکز ریاست در اواخر امسال شروع گردید که در سال (۱۳۳۵) مراحل آن انجام خواهد یافت .
چون در اول تشکیل ریاست اتحادیه در خطوط استخراج و تخنیک ضرورت برق محسوس بود بر روی آن اقدامات مؤثری دو باره روی کار آمد چنانچه بین ریاست اتحادیه و شرکت نساجی قرار داد و موافقه استفاده از دستگاه پلخمری صورت گرفت ، تهیه سامان و ادوات لازمه آن از امریکا در نظر گرفته شد که در آینده قریب وصول آنرا انتظار میباشد . به سلسله رویدادهای ریاست ۱۰ امسال (۲۵۰) اصله درخت که محیط وسطی آن در حدود یک متر باشد بطول (۱۳) متر از جنگل بنگی قطع و به خان آباد رسانید تا پروژهای مساعد سال (۱۳۳۵) بر مرکز اتحادیه پلخمری آنرا نقل بدهد .

ریاست تفحصات بطرول

تفحصات جیالوجی بطرول از سال (۱۳۱۰) آغاز یافته و در ظرف (۲۴) سال گذشته ، تمام افغانستان از نقطه نظر جیالوجی و مساعدت پیدایش بطرول ، ذریعه وزارت معادن از کمیته های خارجی کشفیات گردیده و در اخیر معلوم شده است که ساحه شمالی افغانستان از حصه رستاق الی سرحد ایران و از خط دریای آمو الی سلسله کو ه هندو کش ، برای پیدایش بطرول مساعد است .

از همین رهگذر در سالان اخیر تراکم تدقیقات و فعالیت در ساحه شمالی ، چنین نتیجه داد که باید در حصه انکوت سرپل مزار شریف شروع به برمه کاری تفحصاتی گردد تا از ساختمان تحتانی این کوه که در اثر تدقیقات مکمل جیالوجی فوقانی مساعدت آن برای پیدایش بطرول تثبیت گردیده است ، معلومات لازمه بدست آورده شود .

بروی همین مفکوره جهت تفحصات و برمه کاری امتحانی ، پیشنهادی به مجلس عالی وزارت تقدیم و تصویب مجلس عالی و وزراء از صحنه حضور

ملو گانه گذشته، تشکیل ریاست تفحصات پترول و بودجه معاش و مصرف آن منظور گردید.

صورت تشکیل عمومی ریاست تفحصات پترول:

ماده اول - این ریاست يك اداره دولتی بوده و براساس لایحه ذیل اجرای وظایف مینماید. مرکز آن در سرپل مزار شریف میباشد. در اجرای امور مربوطه صلاحیت تام داشته و کار مفوضه خویش را بصورت مستقل تحت شرایط جداگانه که ذیلاً تشریحات آن ذکر میشود، اجرا می نماید و مانند اتحادیه معادن زغال به پیشنهاد وزارت معادن و صنایع و منظوری صدارت عظمی، تعیین میشود.

ماده (۲) - این ریاست از مدیریت های انتهائی و يك انجمن و يك شعبه سرکتابت قلم مخصوص در ساحه کار و يك شعبه ارتباط در مرکز وزارت میباشد که جمعا چهار شعبه میشود.

ماده (۳) - این ریاست دارای يك انجمن است. انجمن مذکور که مرکب از دو نفر مدیرهای انتهائی و یک نفر مدیر لوازم که تحت اثر ریاست تشکیل جلسه مینماید، میباشد. سرکتابت قلم مخصوص امور تحریر انجمن را اجرا و اداره میکند.

ماده (۴) - وظایف انجمن:

در انجمن ریاست با امور متعلق به انتخابات، عزل نصف و مجازات مامورین و مستخدمین و امور انضباطی و پیشنهاداتی که از طرف مقام ریاست بشخص بهبود کار یا رفع مشکلات به عمل می آید، رسیدگی میشود.

قرار انجمن، در امور مربوط به انتخاب عزل و مجازات مامورین عالی رتبه (۶) نافذ میباشد. رایورهای مفتشین حسابی و فنی هم درین انجمن تحت غور گرفته شده و در زمینه تبعی ویز لازم اتخاذ میگردد و اگر لازم دیده شود، دیگر اعضای فنی هم درین انجمن شامل شده می توانند.

ماده (۵) - این انجمن در هفتۀ يك بار منعقد میگردد و اگر ضرورت
ایجاب کند بصورت فوق العاده هم انعقاد آن ممکن است.

ماده (۶) - ریاست با اعضای تخنیکي (یونیو) وقتاً فوقتاً کنترول امور
تخنیکي و برمه کاری تفحصات بطرول واکه ذریعۀ عملۀ سونسکا اجرا میشود،
بعمل می آورد و نظارت عمومی امور مربوطۀ عملۀ سونسکا را نموده و هم
از روی جملۀ راپورهای وارده برمه کاری جیا لوجی و لابراتواری، راپور
عمومی ترتیب و بفرض اطلاع وزارت معادن و صنایع، به کابل ماماهانه ارسال
میدارد. ریاست در عین حالیکه نظارت امور تخنیکي سونسکارا مینماید،
توجه دارد که در جریان کار آنها، تسهیلات لازمه بفرض پیشرفت کار مطلوب به
پیش گردد و هم فرمایشهای آلات و سامان فنی و لوازم کار را که توسط
متخصصین پیشنهاد میشود و ضرورت آن اثبات می گردد، بزود ترین وقت
تهیه و در دسترس مامورین موظف آن بگذارد و سامان برمه کاری و غیره
را که به پول دولت خریداری میشود، بصورت درست و ارسی و محافظت
لازمه بنماید.

ماده (۷) - ریاست کوشش دارد که در تحت نظر برمه کاران معدنی و مشاور
بطرول مربوط وزارت معادن و صنایع، يك عده نفر تعلیم یافته افغانی را
بحیث جیا لوجیست - لابراتوارست، شست و میخانیک و زیر دست برمه کار
لایق، بار بیاورد و درباره مامورین طبق قانون تقاعد و استخدام و در
باره مستخدمین طبق مفاد قانون کار و کارگرافغانی اجراءات می نمایند.

اجراءات ریاست تفحصات بطرول

وزارت معادن و صنایع بتاريخ (۵ نور ۱۳۳۴) مطابق (۱۲۶ اپریل ۱۹۵۵)
با کمپنی سونسکا د یامنت برک بورنیک سویدنی قرار داد برمه کاری
تفحصاتی بطرول را به همق (۱۵۰۰) متر، در ساحۀ کوه انکوت سرپل
مزار شریف برای مدت یکسال امضا نموده است و برای تمهیل این مطلوب

یعنی برمه کاری، در برج سرطان ۳۴ قرار داد دیگری با همان کمپنی عقد و دستکام مکمل برمه کاری را از آنجا خریداری نمود که جمله سامان مذکور در حدود (۲۳۰) تن وزن داشته و از راه شمال به نقطه مطلوب خواهد رسید. همچنان بتاریخ (۱۷) سنبله هیأت توپوگرافی وزارت دفاع ملی به همراهی مدیر فنی تفحصات بطرول هازم سرپل شده و تا اواخر برج عقرب موفق با کمال نقشه توپوگرافی کوه انکوت سرپل و با محلیکه درآینده عملیات برمه کاری در آنجا صورت میگیرد، گردیدند.

نقشه مذکور به اسکیل (۱ بر ۱۰۰۰) بوده خطوط (کانتورا نترو لبان) ده متر میباشد که تقریباً یک ساحه بیست کیلو متری مربع را، در بر میگیرد، به منظور اقدام مقدماتی اجراء گردیده است. و روی این نقشه معلومات جیا لوجی، توسط جیا لوجست ها ثبت شده است. مقصد از تهیه این دو نقشه فوق تعیین و یا تثبیت نقطه اصلی برمه اول میباشد که بمشور و متخصمی داخلی و خارجی ختم گردید.

و نیز کامپ هیأت فنی برمه کاری خارجی که بصورت غیر مکفی بود، باز یادت لوازم عصری مدرن با ملحقات آن بصورت کامپ عصری درآمده است. موضوع مخزن آب که درآینده آب طرف ضرورت برمه کاری از آنجا توسط بمبه به نقطه برمه انتقال داده میشود، تعیین و ملحقات آن تکمیل شده است و جهت رهائش و اعمار مورد ضرورت دوایر و غیره یک اندازه زمین خریداری و نقشه آن تکمیل گردیده است.

برای تحویلخانه فنی با اندازه دو جریب زمین در جوار کوه انکوت از طرف اهالی خیرخواه و باחס سرپل اهانتا پیشهاد و طرف قبول واقع شده است و تعمیرات اصولی آن رو باختتام است. قرار معلوم سامان و لوازم برمه کاری که از کمپنی سونسکای سوئد فی خریداری شده، از راه روسیه شوروی به بندر کلفت رسیده و ممکن است در همین زودینها به سرپل نقل داده شود.

برمه کاری اول با این سامان و لوازم و تجهیزات خریداری شده توسط
برمه کاران - ویدنی، در ناحیه کوه انکوت به عمق (۱۵۰۰) متر بعمل
خواهد آمد و در همین حال به تربیه عمده برمه کاری افغانی نیز توجه خواهد
شد تا در آینده برمه کاری تفحصاتی توسط هیأت فنی افغانی صورت بگیرد
تا از تعداد برمه کاران خارجی کاسته شده و ازین ناحیه برمه کاری
بومصرف کمتری انجام شده بتواند.

باید متذکر شد که به آغاز برمه کاری اول با انتظار و آمال دیرینه
خود نباید رسیدن بتوانیم زیرا شواهد روی زمین و ساختمان طبقات الارضی
جبالوچی و تطبیق ظاهر منطقه کوه انکوت موجودیت بطرول رادر آن
منطقه ثابت می سازد و جزمین شواهد روی زمین دلیل دیگری بدست
نداریم و البته این شواهد کافی گفته نمی شود چه نفوذ به عمق (۱۵۰۰) متر
میرود که نتیجه منفی بار آورد و یا توفیق خدای بزرگ مساعدت کنند
و همان برمه کاری های نخستین امتحانی و تفحصاتی ما را به منطقه تولیدار برساند.

باید ذکر نمود که امور تفحص و استفاده از منابع نفتی و استخراج
نفت تحقیقات بسیار مبسوط و منظمی را که متضمن مصارف هنگفتی میباشد
ایجاب مینماید و جزمین راه که اتخاذ شده، راه دیگری که ما را ازودتر
بمرام فایض گرداند وجود ندارد.

مؤسسه تفحصات بطرول يك مؤسسه دایمی است که تد ریحاً تکامل
نموده، تحقیقات جبالوچی جو فزینکی و برمه کاری رادر سایر نقاط مملکت
که گمان پیدایش بطرول در آن میرود، بسط دهد.

علاوة در موقع سروری و نقش برداری بعض چشمه های جدید هایدروجن
سلفید شور آب ها و بترمن ها نیز پیدا و نموده آنها جهت تجزیه فرستاده شده است،
يك كورس انگلیسی نیز افتتاح گردیده تا اشخاص فنی و مسلکی و میخانیک
های لایق در آن تربیه شوند.

انستیتوت مترو لوجی

مؤسسه مترو لوجی بار اول در سال ۱۳۱۹ در وزارت فواید عامه تأسیس گردید و برای پلانیکه ترتیب گردیده بود، تهیه سامان پرسونل و افتتاح رصدخانه‌ها در مرکز ولایات در نظر گرفته شد. در جریان دو سال اول يك تعداد طلبه تحت تربیه گرفته شده و بعد آنهارا بحیث مشاهده در مرکز ولایات تقسیمات کردند و در چندین رصدخانه‌ها مطالعات کلیما و لوجی بعمل می‌آمد، گویا در آن فرصت مترو لوجی اساس خوبی گرفته بود که اگر بهمان سلسله تعقیب میگردید، البته در تکمیل مترو لوجی که امروز مورد ضرورت مملکت است تسهیلات خوب فراهم می‌بود، مگر متأسفانه ازین وقت سقوط واضع حال مؤسسه آغاز گردید، قسمیکه اثری از سازمان و پرسونل آن باقی نماند، اشخاصیکه برای این مرام تربیه گردیده بودند از گزارش‌های يك نواخت آن خسته گردیده و مترو لوجی را ترك گفتند سامان و لوازم آن به اثر کثرت استعمال توسط اشخاص غیر فنی، همه خراب و فرسوده گردید.

باید خاطر نشان شود که موضوع مترو لوجی، ماهیت علمی دارد و بدون داشتن اشخاص فنی و با تجربه، پایدار شده نمیتواند.

در آن وقت برای سرویس مذکور اهمیت اساسی را قابل نبودند و به تربیه محصلین داخلی، استخدام منحصصین خارجی اقدامی نشد که پلان و پروژه اولیه آن تعقیب میگردید و این مؤسسه انکشاف و توسعه داده میشد، و هم چون اشخاص انتخاب شده را از سویه که این فن ایجاب مینمود، انتخاب نکرده بودند، از اینرو (اورگانیزاسیون) سابق از بین رفت و تشکیل چندین ساله مترو لوجی که با مصرف هنگفت بوجود آمده بود، از هم پاشید.

احیای مجدد مؤسسه مترو لوجی

در احیای مجدد شعبه مترو لوجی مجبوریت‌های مختلفی موضوع بحث قرار میگيرد.

د افغانستان کالنی

۱- از انجا که افغانستان یک مملکت زراعتی است و ترقی و پیشرفت زراعت تابع داشتن دستگاه های منظم سرویس های کلیما و لوجی است ایجاب میکند تا هر چه زودتر در نقاط مختلف مملکت دستگاه های منظم کلیما و لوجی نصب و فعال گردانیده شود.

۲- نظر باینکه افغانستان خطوط هوایی را افتتاح و سرویس های متعدد بکار انداخته محتاج به داشتن دستگاه های (فور کا ست بالون ساند) رادیو ساند و مطالعات هادی کلیما و لوجی میباید.

۳- از نقطه نظر بین المللی نسکا ایف افغانستان در نشرات (WMO NO. 43 RP 19) توضیح گردیده.

۴- چون خدمات مترو لوجی تنها مربوط هوا بازی ملکی و زراعت شده نمیتواند، همین اهمیت را در هوا نوردی عسکری، ترانسپورت زمینی بند و انهار، سړک سازی، تعمیرات و غیره حایز است.

فعالیت های سال ۱۳۳۴

با وصف مشکلات زیاده که در اوایل سال حکمفرما بود، مثل ناوقت رسیدن بودجه، نداشتن نفر و بعضی مشکلات دیگر مؤسسه مترو لوجی از همه اولتریه اورکا نیز اسبون یک دفتر منظم با اصول جدید عصری موفق گردید چه در همه شعبات رکن مهم آن داشتن دوایر و دفاتر منظم است و جریانات کار آن در دوره ششماه که عبارت از موجودی تعویلهای آنها و تهیه راپور اجمال و ترتیب دوایر و رکشابها و تهیه سامان برای آنها، تهیه موبل و مفروشات مورد ضرورت، ترمیم و تکمیل پرسونل اداری و غیره صرف گردید. فعالیت های علمی این مؤسسه که اساساً بقای مترو لوجی مربوط آنست، در ششماه اخیر سال ۱۳۳۴ شروع گردید. چون تجربه سابقه ثابت گردانید که مترو لوجی از همه اولتر تابع تربیه اشخاص فنی و تهیه سامان از داخل و خارج مملکت است، برای اینکه ما آندسابق اشقیاء بزرگ رخ ندهد و مترو لوجی به همان مشکلات مجدد آمواچه

نگردد، لازم دیده شد تا اولتريك بلان منظم تري برای تربيه نفر و تهیه سامان
سنگجده شود. با اساس اين مطلب بلان پنج ساله مترو لوجي نظر به احتیاجات مملکت
سنگجده شده، بودجه متعلقه آن ترتيب و به مقامات صالحه جهت منظوري تقديم گرفتند.
اين پروگرام طوري سنگجده شده که بايد سامان و پرسونل هم زمان
تهيه شوند. تا هنوز راجع به تهیه سامان و خريداري آن کدام اقدامی
بعمل نيامده، اما مساعي لازم در حوضه تربيه نفر بخرج رسانيده شده بقسمیکه
فعلاً در افتتاح مؤسسه کورس موفقيت حاصل است.

۱- کورس مشاهد با (۳۰) نفر طلبه منتخبه مکاتب عالي از صنف (۱۰، ۹)
که دوره تدريس آنها یکسال سنگجده شده از اول جدی ۱۳۳۴ شروع گردید.
۲- کورس تخنيک که طلاب آن از درجه بکلوريا انتخاب گردیده
و دوره آن از يك الي دو سال تعيين شده است.

۳- کورس فور کاستر که از طلاب صنف سوم فاکولته انتخاب و
دوره تحصیل شان دو سال قبول شده اين کورس در اوایل سال (۳۵) افتتاح
میکرد. اگر اين کورس ها منظمأ دوام يابد می کنند و سامان مورد
ضرورت طبق بلان پنج ساله تخنيک تهيه میگردد. فعالیت مؤسسه برای سال
(۱۳۳۷) فناخت بخش معلوم میشود و تا سال (۱۳۳۹) افتتاح قليلاً (۲۰)
رصد خانه درجه سوم و (۵) رصد خانه درجه دوم و (۲) رصد خانه درجه
اول (کابل و قندهار) در نظر گرفته شده که مجهز بادستگاه فور کاست
دو دستگاه گراديو سازند خواهد بود. پس واضح است که زمينه برای
عملي گردانیدن پروگرام سال (۱۳۳۵) مساعد گردانیده شده است.
لازم است اکتبوی های فنی اين شعبه را در آینده بسیار قريب انتظار

برده چه بنا و تأسيس چنین يك مؤسسه خالي از مشکلات نیست زیرا اين شق در فرد
هوام و جوانان شهرت خوبی ندارد. آینده و ايدال که جوانان درس راغ آن
است در مترو لوجي موجود نیست از آنرو تهیه اشخاص از مشکلات درجه اول است.
چون تربيه پرسونل و تهیه سامان مترو لوجي وقت کافی ضرورت
دارد برای رفع احتیاجات آنی و فوری هوا نوردی ملکی، با حکومت هند
قراردادی بعمل آمده تادو دستگاه کلیاتو لوجي با سامان و تجهیزات
آن برای کابل و قندهار بدهند. امید است که دستگاه های مذکور بهمين
زود بها مواصلت نموده و جهت استفاده نصب گردد.

دکره‌نی وزارت

تشکیل :

وزیر :

ع ، ج میر محمد یوسف
معاون : ع ، ص غلام صدیق
دمخصوص قلم مدیر :
ص سید محسن

دمجادلی لوی مدیریت :

آمر :

ع ، ص محمد کریم « ضیائی »
لوی مدیر :
ع ، مسجدی
داداری مدیر :

ص ، محمد یوسف

داکرونومی لوی مدیریت :

لوی مدیر :

.....

ص ، میر سیف الدین
ص ، خواجه عبدالرؤف
ص ، محمد حکیم

ع ، ج میر محمد یوسف

فنی مدیر :

پله‌وری مدیر :

دمرکزی فارم مدیر :

دحیواناتو در ورنی اوبیطاری لوی مدیریت :

.....

آمر

دکره‌نی دمجلی مسؤول مدیر : ص حسن « پرویز »

تشکیل وزارت زراعت

دمجی مهم :   ص ، محمد انور

د فوائیو دندوین مدیر :

.....

غری :   ص ، محمد هاشم

.....

د کتا بځا نی او موزیم مدیر :

داداری لوی مدیریت :

لوی مدیر :   ع ، عبدالقدیر

دمحاسبی او لوازمو مدیر :   ص ، عبدالاحد

د جنسی مدیر :   ص ، غلام عباس

دیانو مدیر :   ص ، غلام حسین

د ترانسپورت مدیر :   ص ، مسجدی

د ذاتی مامور :   ص ، محمد نبی

اجرا آت وزارت زراعت

هدف و مرام وزارت زراعت ایست که دهاقین، حاصل خوب و بسیار بدست بیاورند، برای رسیدن باین مقصد باید دهاقین جنس خوب نبات و حیوان را بدسترس داشته باشند و علاوه در زراعت و حیوانداری بمقابل امراض و آفات زراعتی و حیوانی مدافعه و مجادله بتوانند، زیرا جنس خوب اگر بمقابل امراض حمایه نشده و سالم نباشد، نتیجه مطلوب بدست آورده نمی شود. لهذا به منظور تقویه مالداران و زارعین، مملکت پروگرام وزارت زراعت در پیشبرد امور زراعتی مملکت قرار ذیل است:

الف - اصلاح و تربیه نژاد نباتی به منظور اصلاح و ازدیاد محصولات

ب - اصلاح و تربیه نژاد حیوانی برای افزودی در محصولات حیوانی.

ج - مجادله ضد آفات و امراض نباتی .

د - مجادله ضد آفات و امراض حیوانی .

ه - تهیه و فراهم آوری نفر و لوازم فنی که پروگرام فوق ذریعه آن بیش برده می شود .

روی پروگرام فوق در سال ۳۴ از طرف وزارت زراعت اجرا آت ذیل بعمل آمده است :

الف - تربیه و اصلاح نژاد نباتی به منظور اصلاح و ازدیاد محصولات در مملکت عزیز ما که از حیث مطابقت آب و هوا پرورش هر گونه نباتات امکان پذیر است، طوریکه دیده شده پرورش نباتات بصورت صحیح بعمل نمی آید و علاوه بر آن نژاد نباتی هر جنس بهم مخلوط است که نتیجه آن اطمینان بخش نیست .

برای اینکه بمرام اصلی و حقیقی خویش رسید، بتوانیم، از یکطرف لازم است که نژاد های مختلف و مختلف مملکت تصفیه و اصلاح گردد و از جانب دیگر نباتات اصلاح شده خارجی که از سالها در اثر زحمت و مساعی متفحصین اصلاح گردیده و تسکامل اختیار نموده اند، نسبت

به تزیید در عایدات مملکت، تریبه آنها بوطن عزیز ما ترویج و توسعه داده شود. روی این نظریات، وزارت زراعت اولین قدمی که برداشته، بوجود آوردن تجربه گاهها و قوریه های متعدد دی است که در مرکب وولایات افتتاح نموده، قسمی که در سالهای گذشته از اجرا آت در تجربه گاهها بحث بعمل آمده است، درین سال نتایج عملیات وزارت زراعت بامید واری آئیده نزدیک شده مبرود :

۱ - تجربه گاه مرکزی :

تجربه گاه مرکزی که برای اصلاح جنس نباتی و انتخاب تخم های بهتر و قوی تر و عاری از امراض تاسیس یافته، از ابتدای تاسیس تا کنون در بجه متخصصین موسسه F.A.O و متخصصین نقطه ۴ تریبه و اصلاح نباتات عملی گردیده .

در تجربه گاه مرکزی، یک تعداد نهال های متمر داخلی و خارجی که تحت نظر متخصصین تریبه شده اند، امسال یک تعداد کثیر آنها از اشجار مختلفه و از انواع بهترین پیوند گردیده اند و به تعداد (۱۲) نوع گندم خارجی و (۱۸) نوع گندم وطنی بادیگر انواع غله های داخلی و خارجی غرض تطبیق با آب و هوای مملکت از نقطه نظر اصلاح جنس و تزیید در حاصلات، در تجربه گاه تحت تریبه قرار گرفته و فراریکه تجارب نشان میدهد نتایج آنها اطمینان بخش بوده در آئیده قریب انواع مذکور جهت تزیید باهالی توزیع میگردد .

در ضمن تجربه گندم های فوق از جمله چند نوع گندم خارجی که برض سرخی مقاومت داشته و در تجربه گاه مرکزی طور تجربه پذیر شده است (۱۱) نوع آن در آب و هوای منطقه کابل مطابقت پیدا کرده که در مرور چند سال آئیده پس از اخذ نتیجه مثبت غرض تزیید جنس باستفاده مردم قرار داده خواهد شد .

همچنین در تجربه گاه مرکزی، امسال (۱۶) نوع رشقه (۲۵) نوع

ملوفه (۱۶) نوع شېدر انظر به بودی وضع حیوانات ری بذری و تحت تجربه متخصصین قرار گرفت. زبنا در وطن عزیز ما که حیواناتی وزارت لازم و ملزوم همدگر است، برای خورا که حیوانات ملوفه کافی هم ضروریست، بنا بران وزارت زراعت درین تجربه کاه از زرع نباتات ملوفه نی نیز فرض توسعه خورا که حیوانات مملکت، خود داری نسکرده و امید میرود بعد از تجارب و نتیجه مثبت بمعرض استفاده عام قرار بگیری.

انواع سبز بجات داخلی و خارجی نیز در ظرف سال به بیمانه بیشتری تحت تربیه گرفته شده که نتایج آن قابل اطمینان بوده در سالهای بعد برای ترویج مزید آن اقداماتی بعمل خواهد آمد.

انواع بته های زینتی و درختان زینتی نیز بتعداد کافی در تجربه کاه بمنظور ازدیاد نوع بذری و فوریه گردیده که در مرور چند سال آینده باستفاده عموم گذاشته میشود.

در تجربه کاه مرکزی طو ریکه خلاصه شرح داده شد، بفرض اصلاح و تطبیقات تحت نظر مستقیم متخصصین از انواع مختلفه حیوانات و غله ها بذری کشت گردیده که اگر جزئیات آن شرح داده شود، موضوع بطول می انجامد، اما می توان گفت که نتایج عملیات در تجربه کاه مرکزی قابل اطمینان بوده و ما را امیدوار می سازد تا در توسعه تجربه کاه و عملیات فنی در آن بیشتر دوام بدیم که انشاء الله عنقریب نباتات و اشجار اصلاح شده باستفاده همه گذاشته خواهد شد.

قوریه گذر کاه و قوریه پغمان :

در قوریه های مذکور بیشتر از همه انواع اشجار مشر و غیر مشر و اشجار زینتی داخلی و خارجی تحت تربیه میباشد که از یک طرف هر ساله بتعداد کافی فرض ازدیاد نسل، بمردم توزیع و

مجاناب دیگر انواع مختلفه بذر وفوریه و پیوند میسر گردد تا بتوانند در مرور چند سال احتیاجات نهالستانی اهالی مرکز کابل و اطراف آنرا تسکافو کنند.

۳- علاوه بر تجربه کاه مرکزی وفوریه های مربوطه درخواست سمت جنوبی و سمت مشرقی نیز تجربه کاهانی افتتاح گردیده و انواع نباتات منطقه گرم سیر و اشجار مرکبات تحت تجربه قرار گرفته اند تا از یکطرف از دیاد آن در آن مناطق صورت گرفته از طرف دیگر انواع موجوده از نقطه نظر جنسیت اصلاح گردد. در تجربه کاه قندرز که از چند سال اشجار و نباتات و بته های زینتی و غیره تحت تجربه میباشند هر ساله بهزار ها نهال اصلاح شده بمردم توزیع می یابد و تربیه بیشتر انواع نباتی روز بروز به آن افزوده شده می رود. همچنین در سال جاری يك تجربه کاه نسبت اصلاح درختان میوه در قندهار افتتاح که عملیات ابتدائی آن در سال ۳۴ شروع گردیده است.

۴- اقدام وزارت زراعت راجع به درختان زیتون سمت جنوبی:

در مرور مطالعات وزارت زراعت معلوم گردید که در سمت جنوبی خصوصاً در حصص منطقه خوست و حاجی میدان سمت جنوبی بشمار کثیری درختان زیتون موجود است. بواسطه که زیتون از نقطه نظر تولیدات صادراتی مملکت اهمیت زیادی دارد در ظرف سال ۱۳۳۴ وزارت زراعت در صدد برآمد تا بکثرت متخصّص زیتون را از خارج بخواهد که راجع به امکان پیوند درختان مذکور مطالعاتی بنماید. اخیراً وزارت زراعت به سلسله وزارت خارجه بکثرت متخصّص زیتون را از ترکیه خواست. بعد از يك سلسله مذاکرات و مقامات در مرکز وزارت زراعت متخصّص موسوف از جنگلات زیتون سمت جنوبی و مشرقی دیدن نموده نظریات و صورت مشاهدات

خویش را بوزارت زراعت تسلیم داد، قرار یکه از مشاهدات موسوف برمی آید. از یکطرف در ختان زیتون سمت جنوبی از نقطه تولیدات خیلی با اهمیت تلقی و از جانب دیگر پیوند آنرا بحال تجربه برای عملیات مثبت آینده در سال ۱۳۳۵ نظریه داده است. وزارت زراعت تاجیکه درین قسمت غور و تحقیقات و مطالعات بعمل آورده، اطمینان دارد که تحول در درختان مذکور از حیث پیوند باینده فریب یکی از منابع مهم تولیدات زراعتی مملکت خواهد گردید. بنا بران برای سال آینده در قسمت پیوند واحصائیه صحیح و مراقبت از جنگلات زیتون سمت جنوبی، از حالات تربیات مقدماتی اتخاذ گردیده است.

امور احصائیه :

باوجود یکه دنیا هم امروز برای تهیه احصایه های زراعتی زحمات زیادی کشیده اند مگر طور یکه شاید و باید، احصائیه زراعتی از تمام جهات تکمیل شده خصوصاً در وطن ما احصائیه زراعتی خیلی قابل اصلاح است. برای اینکه وزارت زراعت بتواند درین راه مهم قدمی بردارد در بدست آوردن احصائیه عمومی مربوطه امور زراعت و حیوان داری مملکت اقدام نماید در ظرف سال ۱۳۳۴ یک نفر متخصص احصائیه زراعتی را از موسسه F.A.O برای مدت چندی باین کار موظف گردانید تا در اطراف احصائیه زراعتی و حیوان داری مطالعه کنند متخصص موسوف در مدت اقامت خویش از مناطق کابل و نواحی آن ولایت قطغن و مزار شریف و غیره جاها، بازدید نموده، برای بدست آوردن احصائیه زراعتی با مامورین قنی وزارت کمک هائی نموده و رایور تطبیق و مطالعات و طریق بدست آوردن احصائیه زراعتی را با آنها عملاً نشان داده و رایور خویش را بوزارت زراعت سپرده

است که قرار نظریات متخصص موصوف ترتیباتی درین مورد اتقا ذکر دیده است تا نظریات متخصص موصوف را درباره تهیه نفرنی وسامان ولوازم در معرض تطبیق بگذارد.

۶- راجع به اصلاح آلات زراعتی موجوده وامکان ماشیننی

ساختن زراعت مملکت :

در مملکت عزیز ما بهر گوشه و کنار بکه نظر انداخته شود، آلات وافزار زراعتی موجوده مختلف بوده وحتی آلات زراعتی يك ولايت بولايت دیگر از حیث ساختمان و غیره تفاوت دارند، باوجود آنکه این سامان ولوازم خیلی ابتدائی بوده و سرعت کار آنها کم و عمل اجرای شان نیز طاقت فرسات، باز هم دهاقین از آنها کار میگیرند و از باعث همین نواقص آلات زراعتی موجوده است که زارعین مملکت ما از زمین های خود حاصل دلخواه بدست آورده نمیتوانند. مثلا در قسمت بندر که مرحله ابتدائی عملیات زراعتی صورت میگیرد، بذر نباتات انتخاب صحیح نشده و آلات کار از قبیل قلیه، آلات خیشاوه، درو، خرمن کوبی و غیره همه بحالت ابتدائی است که مشغولیت زارعین از ابتدای سال تا اخیر تیرماه مسلسلادوام میکند. چون وزارت زراعت درین مورد توجه خاصی دارد که در آلات زراعتی مملکت تحولی پدید آورد، گرچه این تحول در استعمال آلات زراعتی عصری عوض آلات موجوده وطنی، خالی از اشکال نبود و موعد زیادی بکار دارد، مگر با آنهم وزارت زراعت درین باره بدو نکته متوجه گردید که باید اولاً تطبیقات و تجربه بالای آلات ساده دستی شروع و در اخیر به نکته دوم که امکان ماشیننی ساختن زراعت مملکت است بذل مساعی نماید.

۱- تجارب عملی در استعمال آلات عصری دستی ،

از مدت تقریباً دو سال باین طرف، یکنفر متخصص که از موسسه F.A.O درخواست گردیده، راجع به تجارب عملی آلات زراعتی عصری مصروف است که بعضی آلات عصری ساده دستی را که وزارت زراعت غرض ترویج آینده تهیه دیده متخصص موصوف برای نشان دادن عملی آلات مذکور در ولایات مملکت مشغول کار است و تا چنانکه دیده میشود از استعمال آلات عصری دستی ساده، مردم زارعین حسن استقبال نموده و راجع بسرعت کار آلات عصری خوشبین میباشد. این اقدام وزارت زراعت را امیدوار ساخته است تا تجارب خویش را در تمام نقاط مملکت برور ایام تکمیل و نسبت به تقاضای محیطی در آینده از آلات ساده عصری بتعداد کافی توریذ و باستفاده مردم بگذارد.

۲- راجع به امکان ماشین ساختن آلات زراعتی ،

طوریکه وزارت زراعت برای بهبود عملی زراعت مملکت از بکطرف تجارب عملی نشان دادن آلات زراعتی عصری را ذریعه متخصص مذکور در ولایات مختلف مملکت تحت عمل قرارداد است، از جانب دیگر درین اواخر یکنفر متخصص ماشینهای زراعتی نیز از موسسه F.A.O خواست نمود تا در اطراف امکان ماشین ساختن زراعت مملکت، مطالعات و تطبیقاتی بنماید چنانچه اخیراً متخصص موصوف وارد افغانستان گردیده و در ولایت قطن، مزار شریف و بگرام مطالعات خویش را تکمیل و راپور خود را نسبت استعمال و استفاده از ماشینهای زراعت در مملکت، بوزارت زراعت سیرده است. راپور متخصص موصوف تحت غور وزارت زراعت میباشد تا از نظر اقتصاد زراعتی در آن باره غور و تعمق بعمل آمده در آینده تحت اجرا قرار بگیرد.

ب- اصلاح و تربیه نژاد حیوانات برای افزود در محصولات حیوانی ،

متعلمین صف ۱۱ زیارت در لابراتوار ذریعہ میکروسکوپهای
جدید مشغول مطالعه نباتات

متعلمين في زراعة مشغول تطبيقات-عملي

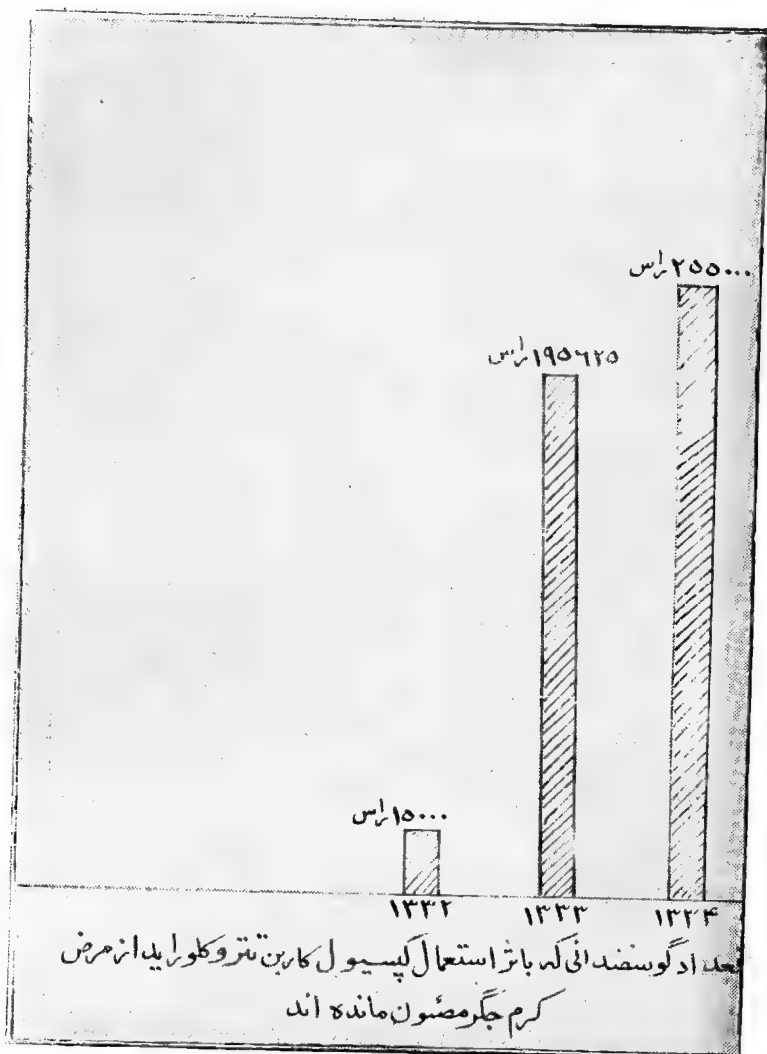
مأمورین فنی مجادله امراض نباتی مشغول عملیات دوا یا شی انشجار

یکی از متعلمین زراعت مشغول قلبه کشی

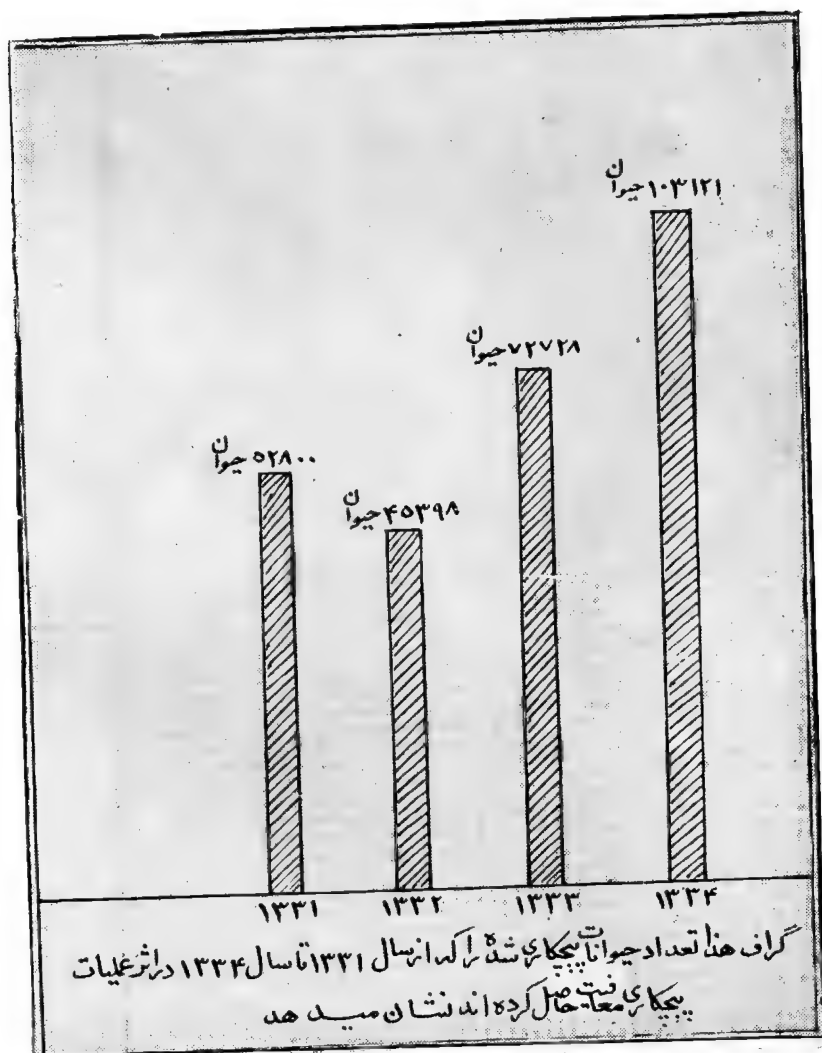

متعلمین زراعت مشغول تطبیقات

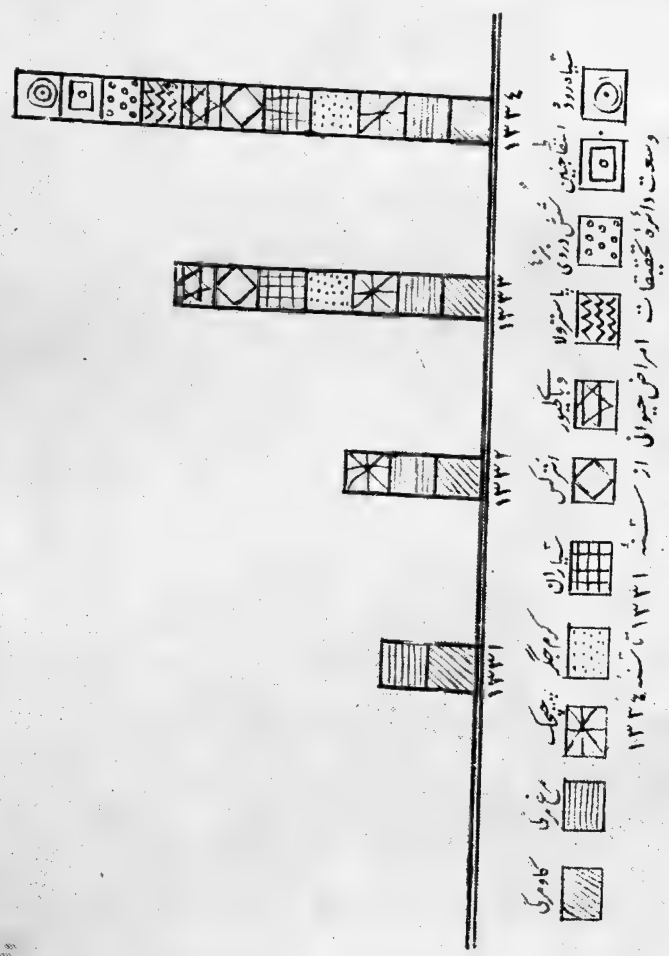

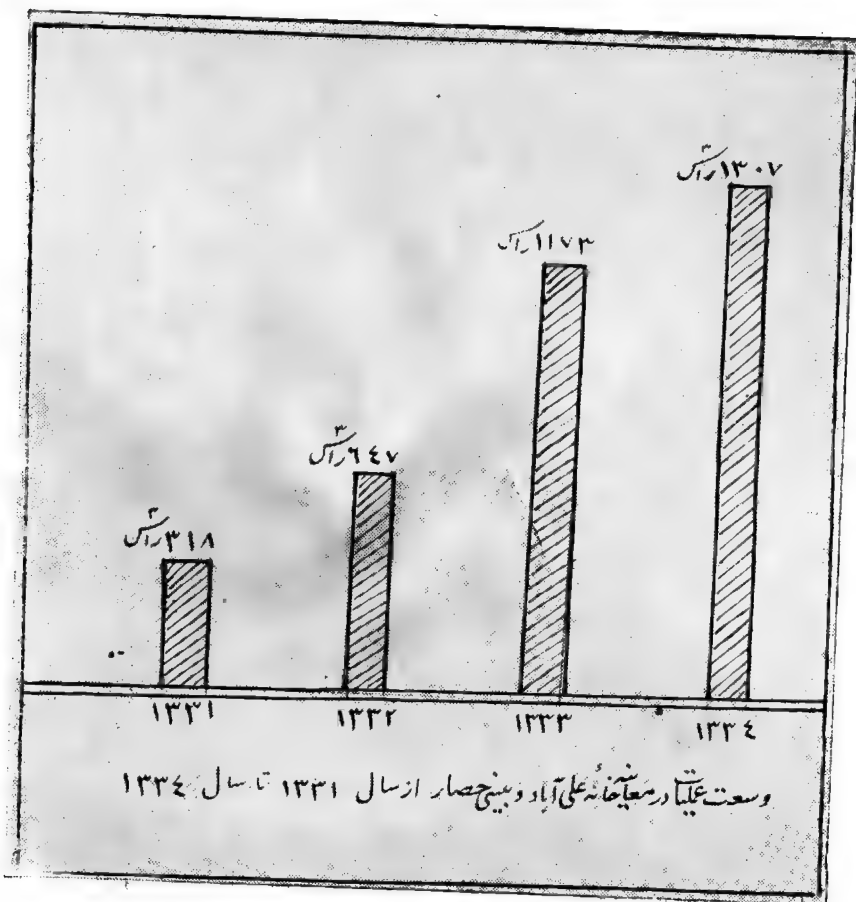
گراف اجرا آت بکالة وزارت ذراع

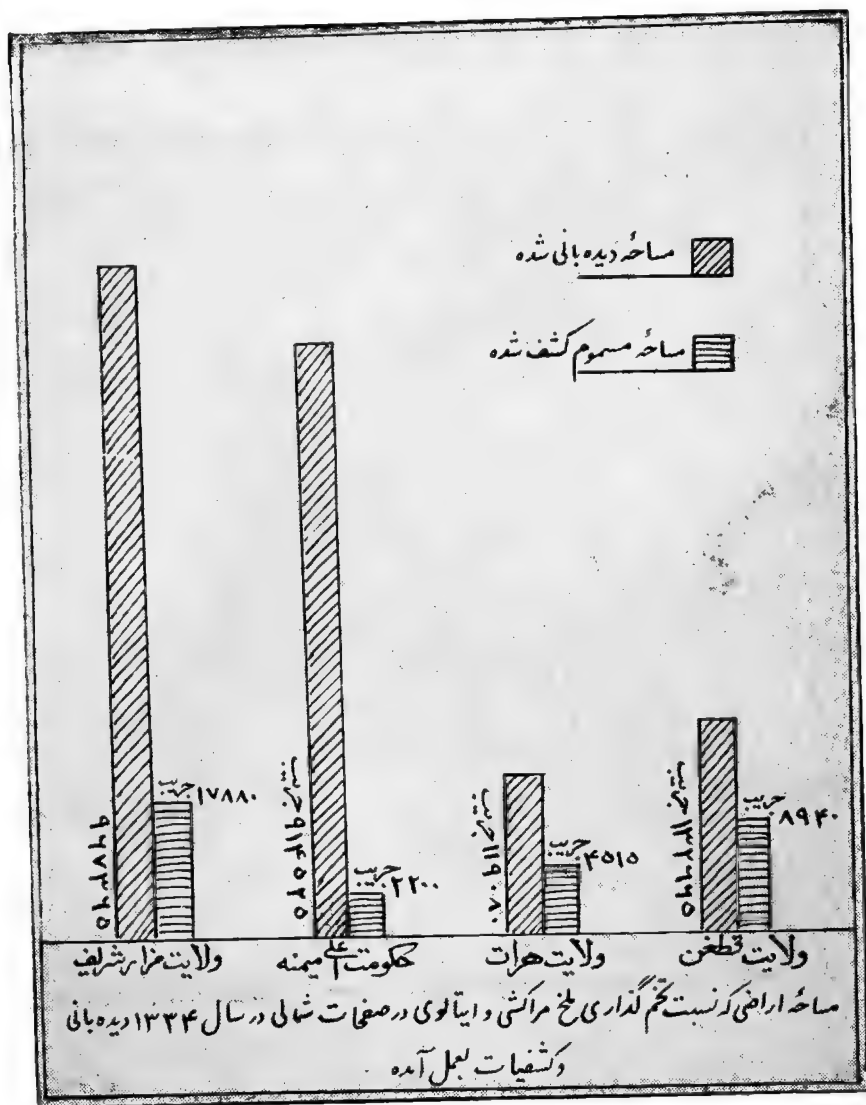

گراف اجراآت وزارت زراعت

گراف اجرای آت وزارت زراعت

گراف کشفیات ملخ

۱- هم چنانکه نباتات و اشجار مملکت طور مخلوط بوده نتایج مطلوبه از حاصلات آن بدست آورده نمی شود، امور حیوانداری هم که شغل مهم اهالی مملکت میباشد بصورت درست و صحیح نیست. لذا وزارت زراعت فرض اصلاح نسل حیوانات که مدت ها باین طرف مصروف است در اصلاح جنس گاو های مملکت از یک طرف به تصفیه جنس وطنی مصروفیت داشته و از جانب دیگر اجناس گاوهای خارجی را نیز بوطن توریید نموده چنانچه نسل گاو فریزی که یکی از بهترین جنس گاو شیری دنیا میباشد جهت تغلیط جنس وطنی وارد کرده و علاوه ازین که عملیات تغلیط جنس در گاو ها بصورت فنی دوام دارد، هر ساله يك تعداد کافی از جوانه گاو ها جهت ازدیاد نسل بردم توزیع میشود .

۲- در عین زمان سال ۱۳۳۳ يك تعداد گوسفندان مبرینوس نسبت تغلیط و تزیید جنس وطنی نیز خواسته شده و تحت تربیه گرفته شده بودند، در سال ۳۴ يك تعداد دیگر نیز از جنس مذکور وارد گردید که جمعا گوسفندان تورییدی سال ۳۳ و ۳۴ جهت تغلیط جنس وطنی تحت تربیه میباشد. قراریکه در سال گذشته از توریید گوسفندان مبرینوس تذکری داده شده بود، طوریکه در جریان سال ۳۴ مشاهده گردید گوسفندان مذکور به آب و هوای مملکت سازش نوده در مرور سال گذشته و امسال يك تعداد چوپاهای خالص از آنها بدست آمده و در عین زمان برای اینکه فهمیده شده بتواند که کدام جنس وطنی بهترتر از تغلیط جنس مبرینوس نتیجه میدهد، چند نوع گوسفندان وطنی با گوسفندان مبرینوس خالص تغلیط جنس گردیده اند که در سال جاری يك تعداد بره های دور که بدست آمده که نتایج آن اطبقتان بخش است . چون بدست آوردن نسل خالص قرار علم و رانت تقریباً هفت نسل را در بر میگيرد، برای دوره دوم عملیات تغلیط جنس، و زارت زراعت در نظر گرفته تا از هر کدام نوع گوسفند وطنی که نتیجه آن سریع بوده و به نژاد مبرینوس از حیث جنسیت

درېشم کالمايي بېشتری نشان بدهد، آرا برای تغایط جنس و تزئید نسل میرینوس مورد توجه قرار خواهد داد.

۳- توریید اسپهای مخصوص سواری بمطلوب تغایط جنس با اسپهای وطنی، اقدام دیگرى که وزارت زراعت در ضمن اصلاح جنس حیوانات در ظرف سال ۳۴ نموده، توریید يك تعداد اسپهای سواری است که ازدو نوع بهترین جنس اسپهای سواری را از اتحاد شوروی وارد کرده است. اسپهای مذکور در تربیه خانه وزارت زراعت، تحت تربیه گرفته شده اند که در سالهای آینده نسبت ازدیاد نسل و جنس خوب اسپهای وطنی مورد استفاده مردم قرار داده خواهد شد.

۴- اقدام راجع به امور بیلهوری و زنبور عسل :

۱- تربیه کرم بیلکه که از سالها باین طرف در مملکت هر یزما بین اهالی رواج دارد، بواسطه که از یکطرف تخم قابل اطمینان از خارج توریید نمی یافت و از جانب دیگر مردم با اصول اساسی به تربیه کرم بیلکه مهارت نداشتند، وزارت زراعت بمنظور توسعه آن اولاً يك دستگاه اصولی را در بقلان ذریعه فوریته قند سازی بکار انداخت که تحت هدایت ورهنمائی مستقیم متخصصین وزارت زراعت دستگاه مذکور تا اندازه پیشرفت نموده و دامنه آن رو بوسعت میباشد. علاوه ازان در مرکز از ابتدای سال جاری دستگاه دیگری بکار انداخته شده و يك تعداد متعلبین در کورس بیلهوری شامل ساخته شدند که هم دروس نظری فن تربیه بیلکه با ایشان تد ریس شده و هم عملاً به تربیه بیلکه دوام داده اند و در مدت دو دوره تربیه کنه بعمل آمده نتایج آن قابل اطمینان است برای اینکه این فن زحمت زیادی بکار ندارد و تربیه بیلکه برای زارعین يك کمک اقتصادی نمایانی است، وزارت زراعت با بانك زراعتی موافقه نمود تا يك دستگاه جدید تحت هدایت متخصصین وزارت زراعت در حکومت اعلی پروان از طرف بانك مذکور بکار انداخته شود. چنانچه دستگاه مذکور هم تاسیس یافته و بعضی آله های تارکشی و کلایه سازی کرم بیلکه که با سرعت و اصول درست در تارکشی بیلکه

کمک میکنند، از خارج تهیه شده و وزارت زراعت کوشش دارد که يك تعداد بیشتر آنرا برای استفاده مردم در خود مملکت، طبق نمونه های مذکور ساخته و بپایان زراعتی نیز هدایت داده شده تا آنها نیز مطابق نمونه بتعداد کافی برای ذوق مندان تربیه کرم پیله از آله های مذکور آماده کنند. متعلمینیکه در کورس پیله وری مشغول درس نظری و عملی میباشند پس از فراغت تحصیل در جاهائیکه تربیه کرم پیله امکان داشته باشد غرض کمک تربیه کنندگان ارسال میشوند.

۲- زنبور عسل هم که از مشاغل کم زحمت و پرفایده است، بر علاوه اینکه از عسل و موم آن استفاده میشود در امور بار آور ساختن نباتات نیز خدمت خوبی را انجام میدهند. برای ترویج این فن وزارت زراعت در سال گذشته یک نفر از مامورین فنی خویش را بطور فیلوشپ به ترکیه اعزام نموده بود که پس از تکمیل معلومات در شق تربیه زنبور عسل بایک مقیدار سامان و لوازم زنبورداری، وارد مرکز گردیده بعد از تطبیقات و مطالعات در اطراف زنبور داری، يك تعداد زنبور عسل را تهیه و تحت تربیه گرفته است که متعلمین پیله وری بدروس نظری و تربیه عملی زنبور عسل نیز مشغولیت دارند و در مواقع لزوم گروه های زنبور عسل با هدایت نامه ها و طرز تربیه آن بشایقین وزارت عین مملکت نیز توزیع میگردد.

ج- اقدام به مجادله امراض و آفات نباتی :

حشرات مضره و طفیلی های نباتی و سمارق ها و آفات مختلفه و حتی گیاه های هرزه در تولیدات زراعتی صدمه میرسانند و از نوعی اصلی نباتات میکاهد چنانچه اگر کدام منطقه مورد آفت و مرض زراعتی واقع گردد، زحمات دهاقین بهدر رفته نتیجه از حاصلات بدست آورده نمیتوانند. گرچه بروز امراض در بین نباتات و مزارع تنها بضرر دهاقین تمام نمیشود، بلکه اگر از سرایت و انتشار آن جلوگیری بعمل نیاید بهداری ملی صدمه مدهشی وارد میگردد. چون زارعین به تنهایی نمیتوانند بمجادله امراض و آفات

پردازندو او زیاتر معرفت کمالی در تشخیص امراض نداشته و از جانی وسایل مدافعه و ادویه بدسترس ندارند لهذا وزارت زراعت با وسایل و لوازم و اشخاص فنی که بدسترس دارد در نقاط مختلفه مملکت، تاجیکه اطلاعات بدست آمده از بحث اجرای وظایف با اقدامات عملی تثبیت گردیده که اینک ذیلاً خلاصه میشود.

۱- ادامه کشفیات و مجادله بر ضد ملخ مراکشی و ایتالوی که در ولایت قطن، مزار شریف و هرات بعمل آمده است و در هر چهار ولایت اراضی که احتمال تخم گذاری ملخ متصور بود، ذریعه مامورین فنی دید بانی گردیده و در نقاطیکه تخم گذاری ملخ واقع شده تماماً کشف گردیده است که مساحه دید بانی شده عمومی و صورت کشفیات را در روی گراف مطالعه خواهید نمود.

نوت: اراضی که از نقطه نظر کشفیات نیچه «ملخ» تحت کشفیات قرار داده شده و در مساحه که نیچه ملخ کشف گردیده در ۵ تا ۱۰ متر مربع بیکدانه نیچه بصورت پراکنده دیده شده که در مقابل مچک های ملخ نظر بوضع پراکنده گی آنها، عملیات کیمیاوی بعمل نیامده و مچک های بروزی بوسیله عملیات ملی مدافعه شده و مامورین فنی بیشتر در مورد کشفیات مواضع احتمالی اجتماع ملخها مصروف بوده اند.

۲- مجادله بمقابل ملخ صحرائی «شستو سر که»:

به ملحوظ اینک هر ساله و رود دسته جات پروازی ملخ صحرائی از خاک خارج از طریق نقاط سرحدی، در قسمت های جنوب غربی مملکت احتمال میرود، برای گرفتن تریبات مدافعه و حفظ ما تقدم، نبات های فنی مختلفه با ادویه و سامان و لوازم کافی بمصنص متذکره اعزام گردیدند. بطوریکه معلوم گردید از فضل خداوند و رود ملخ از خاکهای خارج نظیر بساتینهای گذشته امسال به پیمان کمی بوده که رویهم رفته کدام ضروری بزرع حصص فوق الذکر نرسیده است و معیار اراضی که مجادله شده، خیلی ناچیز است.

یکمده از محصلین در آزمایش تطبیقات بیولوژی حیوانی

مجموعه از محصلین در آشنایی تحقیقات فزیک

۳- عملیات ادویه یا شی مقابل حشرات مضره اشجار :

حسب معمول همه ساله، يك تعداد مامورین فنی در سال جاری با وسایل لازمه از مرکز درغور بند، بنگمان، لوگرد، گار بزمیر، و دیگر حصص مختلف کابل و ولایت هرات فرستاده شده و بمقابل امراض و آفات اشجار شمر و غیر شمر و دیگر مزارع زراعتی که دچار امراض و آفات شده بودند، بمجادله پرداخته شده است که معیار مجادله زادر گرافها ملاحظه میکنید.

د - مجادله بمقابل امراض و آفات حیوانی :

حیوانداری از مشاغل عمده اهالی بوده و ملیون ها حیواناتی که در مملکت موجود است، منافع حاصلات آنها در ثروت ملی سهم بارزی دارد. چون وقوع امراض مختلفه در بین حیوانات، در عایدات ملی سخته زیادی وارد میکند، لهذا در ضمن تقویه امور زراعتی مملکت، حمایه حیوانات و مجادله امراض آنها نیز داخل پروگرام کار وزارت زراعت قرار گرفته و هر ساله که بهزارها و لك ها حیوان که دچار امراض شده اند با ثرا اقدامات و زارت زراعت، از امراض مصون و از سرایت آن جلوگیری بعمل آمده است، در مناطقی که مرض بروز نموده، تا جائیکه در خود منطقه مرض حیوانی تشخیص یافته، بمجادله پرداخته شده و اگر تشخیص نیافته در لا براتوار حیوانی تشخیص و متعاقباً به دفع آن اقدام گردیده است. چنانچه در ظرف سال ۳۴ اجرا آتیکه در باره امراض و آفات حیوانی صورت گرفته، ذیلاً تشریح میگردد :

الف - در مؤسسه واکسین سازی بیئی حصار، در ظرف سال جاری واکسین های ذیل غرض مجادله امراض حیوانی تهیه گردیده است :

۱- واکسین کسا و مرکی .

۲- واکسین مرغ مرکی .

۳- واکسین بلیك ليك (سیاران)

۴- واکسین یاسنرولا .

۵- واکسین شش ددری بزها .

۶- واکسین اسقاط جنین .

۷- واکسین سیاه روده .

ب- در قسمت مجادله امراض حیوانی از ابتدای سال تا اخیر جدی « بیست » هیأت مختلف جهت مجادله امراض حیوانی به نقاط مختلف مملکت اعزام گردیده اند .

۵- قسمت تهیه نفر فنی و متخصصین :

چون پیشبرد امور اصلاح زراعت و حیوانداری مملکت با نفر و لوازم ارتباط کلی دارد، بنا بران برای اجرای عملی ساختن پروگرام کار وزارت زراعت بیشتر از همه به تهیه نفر ضرورت حس میشود، لهذا اقدامات وزارت زراعت در قسمت نفر در سال ۳۴ قرار ذیل :

۱- در ظرف سال ۳۲ و ۳۳ تعداد متخصصین (F.A.O) که تماماً هشت نفر بودند و مؤسسه مذکور حاضر نبود که دیگر نفر بدهد، بلکه در صدد تقلیل آن نیز بودند، مگر با اثر ترتیب پروگرام کار و مذاکره درباره آن و فراهم نمودن قناعت نفری (F.A.O) در کابل و وسعت پروگرام کار بمرکز مؤسسه (F.A.O) مغایره گردید و آنها قناعت نمودند که در سال ۳۴ و ۳۵ تعداد متخصصین را به (۲۴) نفر برسانند، چنانچه تا اواخر سال ۳۴ تعداد متخصصین مذکور به ۱۶ نفر میرسد که از آن جمله ۱۲ نفر آنها متواتر در ظرف سال مشغول کار بوده اند و چهار نفر ایشان از قبیل متخصص احصایه زراعتی و متخصص ماشین ساختن زراعت و متخصص جنگل ها و متخصص علفچر برای مدت های مختلفه در افغانستان آمده و مطالعات خویش را انجام و راپور خود را بمرکز وزارت سپرده اند که عملی ساختن راپور آنها تحت غور و مطالعه و تدقیق وزارت زراعت میباشد .

۲- در ظرف سال های گذشته يك تعداد نفر برای تحصیل در حقوق مختلفه زراعت به خارج اعزام شده بود . يك نفر آن در شق تربیه زنبور عسل

و سه نفر در شق لبنیات و یک نفر در شق اقتصاد زراعتی، فارغ التحصیل و امرکز وارد گردیدند. همچنین در ظرف سال جاری یک نفر برای تحصیل در شق اقتصاد و اداری زراعت و چهار نفر برای تحصیل فن آبیاری از راه کمک نقطه «ع» طور فیلوشپ بخارج اعزام شده اند.

همچنین دو نفر در شق امراض نباتات و یک نفر در شق امراض حیوانات مخصوصاً شق واکسین سازی از راه مؤسسه (F.A.O) بخارج اعزام شده اند.

و- سهم وزارت زراعت در نندارتون امسال :

طوریکه عرض شد وزارت زراعت در پیشبرد امور زراعت و حیوانداری مملکت مصروف است که در قسمت مجادله امراض و آفات نباتی و حیوانی همیشه مامورین موظف آن مشغول مجادله بوده اند و در عین زمان راجع باصلاح نباتات و حیوانات که در تجربه گاهها و فوریه ها و تریبه خانه های وزارت زراعت، عملیات و تطبیقات به بودوضع زراعتی تحت اداره متخصصین مختلفه دوام دارد، تا جاییکه توانسته اند از دور و نزدیک ازین رهگذر عملاً و هم روی صفحات جراید و مجله کرهنه و غیره بعموم زراعتین و مالداران از توصیه های مفید دریغ نکرده اند، برای اینکه تمام طبقات تمام ملت خصوصاً طبقه زارع و مالدار و شایقین فن زراعت از موضوعات فنی و زراعتی معلومات کافی پیدا کرده از اصول زراعت و طرز پیشرفت آن استفاده کرده بتوانند، وزارت زراعت در نمایش گاه نندارتون امسال برای مرتبه اول سهم گرفت. اجرای عملیات فنی و صورت تجارب و تطبیقات فنی در تمام امور زراعتی را عملاً در نمایش گاه زراعتی امسال بمردم نشان داد که این نمایش گاه از حیث اهمیت زراعتی و پیداوار مملکت و اخیراً اقدامات و پیشبرد امور زراعتی و حیوانداری باحسن نظر همامه طبقات ملت استقبال گردید و موجبات امیدواری کافه مردم و وزارت زراعت را فراهم آورد.

درین نمایش گاه غره های متعددی مورد استفاده وزارت زراعت قرار گرفته که هر غره بصورت جداگانه تخصیص یافته بود که در نمایش گاه مذکور بعضی طریقه های رادر انکشاف امور زراعتی بمردم نشان میداد که زراعت آینده مملکت بدان واسطه در شاهراه ترقی روان میشود، غره های نمایش گاه زراعتی در نندارتون امسال قرار ذیل ترتیب یافته بود:

۱ - غره محصولات زراعتی از امراض و حشرات .

۲ - غره حفاظه غله جات و حیوانات .

۳ - غره نباتات علوفه نی .

۴ - غره تربیه کرم پیله .

۵ - غره زنبو عسل .

۶ - غره میوه جات .

۷ - غره سبزیجات .

۸ - غره ینبه .

۹ - غره آلات و ماشین های زراعتی .

۱۰ - غره جنگل ها .

۱۱ - غره لابراتوار واکسین ضد امراض حیوانی .

۱۲ - غره تربیه حیوانات .

طوری که در بالا عرض نمودیم سهم وزارت زراعت در نندارتون امسال که برای اولین مرتبه صورت گرفت، غره های فوق راجع بامور مراد متذکره تا جاییکه وقت مساعدت نمود ترتیب داده شده بود که مورد توجه خاص و عام قرار گرفت و این حسن استقبال طبقه عامه ، وزارت زراعت را امیدوار ساخت تا در سالهای آینده بیش از پیش درین راه بذل مجاهده کند و امیدوار است که درین مورد جنبش و تحولی که بحال طبقه زراعتین وطن مقید بوده و محصولات زراعتی و حیوانی را از راه فنی و عصری امروزه بلندتر برده بتواند تا آینده آنرا عملی و با استفاده عام قرار بدهد .

ددر بار وزارت

تشکیل :

ددر بار وزیر

معین

ع، ج سردار احمد علی

ع، ص حاجی امین الله

دسلطنتی تشریفاتو دریاست کفیل:

ع، ص سردار محمد علی

دحرم سزای ناظم:

ع، ص محمد آصف

دمجاسبی لوی مدیر:

ع میر امام الدین

دحضور ددواخانې مدیر اود داکتر

معاون ع میر عبدالغنی

دتنظیماتو مدیر ص محمد زمان

دلوازمو » شیر احمد

دیانونو » محمد عظیم

دنقلبه » میر اکبر

دخزانې » عبدالباقي

دکارخانې ناظر

قراشباشی

ع، ج سردار احمد علی

ص محمد عثمان

» خوشدل

دهمایونی دهمبارك حضور مصاحبین :

ع، ص سردار قلیل الله

» » سردار محمد حکیم

» » عبدالرزاق

ددارا التحرير شاهي تشکيل

ددارا التحرير شاهي دسرمنشي کفيل،
 ع، ص حافظ نور محمد (کهکدای)
 ددارا التحرير شاهي مشاور،
 ع، ص سراج الدين (سعیدی)
 ددارا التحرير شاهي دلپري خانگي کفيل
 ص، غلام محمد آزاد
 ددوهمي خانگي مدير
 ع، عبدالقدوس
 دمامورينو او اوراقو مدير،
 ع، محمد دلاور قاضي
 دديوان دهرابضو مدير،
 ص، عبدالنبي
 دکتا بڅانو اورسامي مدير
 ص، محمد هاديون (اعتمادی)

ع، ص حافظ نور محمد « کهکدای »

اعطای نشانها

- ذواتي که به اعطای نشانهای مختلف نایل شده اند قرار ذیل اند:
- ۱ - قرار فرمان اعتبار نامه ۳۰۲۸ ر ۲۴۱۰ ر ۳۴۱۰ جلا لتمام جمالیشیل
 سفیر کبیر دولت جمهوریه ترکیه -
 نشان سردار اعلی
  - ۲ - قرار فرمان اعتبار نامه نمره... جلا لتمام فرانسکراختیال وزیر -
 مختار چکوسلواکی -
 نشان سردار عالی

امور دارالتحریر شاهی

- ۳ - قرار فرمان اعتبار نامه نمبر ۹۳۸-۳۴۱۶ برای عزتمند عثمان -
تیسر معلم مکتب ژاندارم ویولیس -
نشان استور سوم
- ۴ - قرار فرمان اعتبار نامه نمبر ۲۶۰-۳۴۳۷ برای بای اشرف
غند مشر معلم تعبیه -
نشان استور سوم
- ۵ - قرار فرمان اعتبار نامه ۲۶۱-۳۴۳۷ برای بای یوسف غند مشر
معلم تاریخ حرب وجغرافیای مسکری
نشان استور سوم
- ۶ - قرار فرمان اعتبار نامه نمبر ۲۶۲-۳۴۳۷ برای بای لطفی
غند مشر معلم پیاده
نشان استور سوم
- ۷ - قرار فرمان اعتبار نامه نمبر ۲۶۳-۳۴۳۷ برای بای انور
غند مشر معلم پیاده
نشان استور سوم
- ۸ - قرار فرمان اعتبار نامه نمبر ۲۶۴-۳۴۳۷ برای بای مدحت
غند مشر معلم لوازم
نشان استور سوم
- ۹ - قرار فرمان اعتبار نامه نمبر ۲۶۵-۳۴۳۷ برای بای ضیاء
کندک مشر معلم لوازم -
نشان استور سوم
- ۱۰ - قرار فرمان اعتبار نامه نمبر ۲۳۵۵-۳۴۷۰ برای
بیاعلی دکتور بای رفقی کامل -
نشان درجه اول معارف
- ۱۱ - قرار فرمان اعتبار نامه نمبر ۲۸۳۷-۳۴۷۰ برای عزتمند
موسو فریسه مدیر تدریسی لیسه استقلال
نشان درجه دوم معارف
- ۱۲ - قرار فرمان اعتبار نامه نمبر ۵۰۵-۳۴۷۰ برای حاجی مقیم
سر کرده تیم بزنازی ولایت مزار شریف
نشان خدمت طلائی
- ۱۳ - قرار فرمان اعتبار نامه نمبر ۵۰۶-۳۴۷۰ برای حاجی گلستان
سر کرده تیم بزنازی ولایت قطن -
نشان خدمت طلائی
- ۱۴ - قرار فرمان اعتبار نامه نمبر ۵۰۷-۳۴۷۰ غلام نبی بیگ
سر کرده تیم بزنازی حکومت اعلائی میمنه -
نشان خدمت طلائی

د مطبوعاتو مستقل ریاست

تشکیل :

مستقل رئیس

معاون

ع ، ص عبدالستار شا لیزی

اداری معین په لمړۍ رتبه ع ، ص عبدالصبور نسیمی

د قلم مخصوص مدیریت :

مدیر په (۱) رتبه :

ص حفیظ الله

مامور » (۸) » یو تن

» (۱۰) » دوو تنه

د نشریاتو لوی مدیریت :

لوی مدیر په (۳) رتبه ،

ص محمد ابراهیم عباسی کفیل

غړی په (۴) رتبه ،

ص محمد سرور « وفا »

غړی په (۴) رتبه

دکتور حفیظ الله « ناصری »

غړی په (۵) رتبه خلی رتبه

» (۶) » دوو تنه

مامور » (۸) » شپږ تنه

» (۱۰) » »

د مطبوعاتو لوی مدیریت :

لوی مدیر په (۳) رتبه ع فضل احمد ووزمندی «

غړی » (۴) »

ع ، ص عبدالستار شا لیزی

تشکیل ریاست مستقل مطبوعات

غری به	(۴) رتبه	.....
»	» (۵)	» خلور تنه
»	» (۶)	» دوه تنه
»	» (۷)	» شینر تنه
»	» (۱۰)	» مامور »

د فرهنگي روابطو لوی مدیریت :

لوی مدیر به	(۳) رتبه	ع عبدالوهاب «طرزی»
غری »	(۴) رتبه	ص رستم علی «سلطانی»
»	» (۴)	.....
»	» (۵)	» خلور تنه
»	» (۶)	» دوه تنه
»	» (۸)	» شینر تنه
»	» (۱۰)	» مامور »

د اکاډرو د تدریساتو لوی مدیریت :

لوی مدیر به	(۳) رتبه	ع قیام الدین «خادم»
مدیر »	(۵)	ص میر محمد سمیع
مفتشان »	(۵)	» دوه تنه
مامور »	(۴)	» اووه تنه
»	(۷)	» نه تنه
»	(۸)	» »
»	(۹)	» پنځه تنه
»	(۱۰)	» شینر تنه
»	(۱۱)	» اووه تنه

دمجاسبي او لوازم لوی مدیریت:

- لوی مدیر په (۳) رتبه مرام چند دکفیل په حیث
معاون د (۴) د ...
ماموران د (۶) د ۴ تنه
د (۸) د ۶ د
مامور د (۹) د ۱ تن
د (۱۰) د ۱۰ تنه
د (۱۱) د ۳ د

داوراقو مدیریت:

- مدیر په (۴) رتبه مرام
مامور د (۶) د دوتنه
د (۸) د یو تن
د (۱۰) د غلور تنه
د (۱۱) د ۶ تنه

په ولایاتو کښی نشراتی مؤسسی

د هرات داتفاق اسلام دورخپانی مدیریت:

- مسؤل مدیر بناغلی میر غلام محمد «حسینی»
مامور په (۱۰) رتبه دوه تنه

دقندهار دطلوع افغان دورخپانی مدیریت:

- مسؤل مدیر بناغلی غلام محی الدین «ابویی»
مامور په (۱۰) رتبه دوه تنه

د مزار شریف دبیدار دورخپانی مدیریت :

مساؤل مدیر بناغلی محمد اکبر «ارتقانی»

مامور به (۱۰) رتبه دوه تنه

دقطغن داتحاد دورخپانی مدیریت :

مساؤل مدیر بناغلی جان باز کتایسلی

مامور به (۱۰) رتبه دوه تنه

دجنوبی د وړانگه دورخپانی مدیریت :

..... مساؤل مدیر

مامور به (۱۰) رتبه دوه تنه

داتحاد مشرقی دورخپانی مدیریت :

مساؤل مدیر بناغلی مبرسعيد «بریمن»

مامور به (۱۰) رتبه دوه تنه

دبدخشان دورخپانی مدیریت :

مساؤل مدیر بناغلی سراج الدین «دوماج»

مامور به (۱۰) رتبه دوه تنه

دپروان دورخپانی مدیریت :

مساؤل مدیر بناغلی محمد شریف «انسیم»

مامور به (۱۰) رتبه دوه تنه

دغزنی دسنایی دورخپانی مدیریت :

..... مساؤل مدیر

مامور به (۱۰) رتبه دوه تنه

دمیمنی دستوری دجرییدی مدیریت :

مسؤل مدیر ښاغلی عبدالکريم «روميڼا»

مامور په (۱۰) رتبه دوه تنه

د فراه د سيستان د جرییدی مدیریت :

مسؤل مدیر

مامور په (۱۰) رتبه دوه تنه

د ګرښک د نیمروز د جرییدی مدیریت :

مسؤل مدیر

ښاغلی محمد رویدار «مرزی»

مامور په (۱۰) رتبه دو تنه

مدیریت عمومی مطبوعات

۱- اجازت نشر مجله وېوالتن ها که حسب قانون مطبوعات اعطاء شده است :

د کانون او صنايعو مجله

برای وزارت معادن

» ۱ « عدليه

مجله الفلاح

» شرکت هوبلها

» ننداره

» مؤسسه تخارستان قطغن

مجله صراط المستقيم

» فاکولته طب

مجله طب

» آژانس باختر

نيوز بولتن

» سفارت امريکا

مجله نيوز بولتن بزرگان فرانسه

» چين

» انګليسي

» فرانسه

مجله تخنيکي

۷- کارت نامه نگاری دايمي :

برای محمد خالد روښان نماینده یونایتد پرس امریکادر کابل

» خانم یوسفزی نماینده اسوشیټد پرس امریکا »

۳- صدور اجازه ورود برای سیاحین و روزنامه نویسهای خارجی که خواهش آمدن را با قانعستان نموده اند :

۳۱ نفر روزنامه نویس و سیاح	امریکایی
۱۶ » » » » »	انگلیسی
۵ »	چماهیرا اشتراکه شوروی
۴ »	هندی
۱ »	ایتالوی
۱ »	فرانسه ای
۱ »	آسترالیایی
۹ »	جایانی
۱ »	هالندی
۱ »	سوئیسی

۴- اعطای اجازه فوتوگرافی :

برای نماینده های مؤسسات خارجی و سایر خارجی های که با قانعستان آمده اند ۴۵ قطعه کارت عکاسی داده شده .

۵- اعطای اجازه نامه برای افتتاح کتاب فروشها در کابل (۲۰) مغازه .

۶- سانسور فیلمها :

فلم هندی وارد گردیده (۶۲) مسترد شده (۹) پاس گردیده (۵۳)

» امریکایی » » (۵۴) » » » » (۴۸) »

» روسی » » (۲۶) » » » » (۴) » (۲۲) »

» مصری » » (۱) »

• دپنیتو و دتدریساتو لوی مدیریت

د کورسوشمیر :

الف . دکابل دمرکزې کورسونه ۲۴۱ کورسه

ب . دولاتانو » ۳۰۵ »

د افغانستان کابل

اخیستل شوی امتحانونه :

اول ۲۴ مرکز کبھی،

الف دلمری سمستر ۵ کورسہ

» ۱ «

ج دخلرم » ۱

د دربار وزارت دشینرم سمسقر - ۱ »

۱. بناروالی دریاست — سمندر

۹ کورسہ

لهغو ما مورينوڅخه دسويي معلومولو په ډول امتحان اخيستی شوې دی،

الف ، له اول سمستر شخه تريندخم سمستره يور ي (۱۰۰۰) تنه

ب د شینرم د د د د ۹۵ د

ج : ورکړې شوې شهادتنامې - ۴۱ »

... دملې دفاع د وزارت هغه شهادتنامې چې د پښتو د تدریس او

دشهادتنامو په کتاب کښی ثبت او معامله شوی دی (۲۲۸) جلد.

425 1.90

هغه کورسونه چه په ۱۳۳۴ کال کښې نوي پرانيستل شوي دي :

۱ - دیولیسو اوژاندارمی به کند کو نو کیشی (۸) کورسه.

۲ - دغلي دتېرې به رياست كېښي (۳)

۲ - د پښتني دا اتحاد د پي به شرکت کښي (۳) »

۴ - د جنگلک دنسا جی به فاریکه کښی (۳)

۲ - دملی هوا بازی - به مدیریت کشی (۲) »

(۲) - د ګوپر اتيف د بيمې په سرطيات کېښي.

۱ - دمالداري - دكوپراتيف به راست كشم. (۱)

» - دهسکری د نقدی محاسبی په مدیریت کښی (۱)

» (۱) - دسری میاشتی په ریاست کښی

۲۴ و ۵ رسه

دولایاتو د کورسوا امتحانونه :

الف د لمرې سمندر	۸ کورسونه
ب د دوهم	۷
ج د دریم	۳
د د خلورم	۱

په متفرق ډول اجرا آت :

- ۱ - ټول کورسونه د موظفونو مفتشینو لخواه، تفتیش شویږي او د نتیجې سره یې سم د کورسو د نواقصو او غیر حاضرانو په باب کتبی ټیپي رسماً د مر بوطه دواړو ته اطلاع ورکړې شوې ده .
- ۲ - د مرکز او دولایاتو د کردو کورسونو مباحثیني اوسن مېچونه د رپوټو په کتابو کې ثبت او معامله شویږي او د غاښینو په باب کتبی ټیپي رسماً اجرا آت شویږي .
- ۳ - د کردو امتحانونو نتیجې د اساس په کتاب کې معامله او د مر بوطه دواړو ته یې هم اطلاع ورکړې شوې ده .
- ۴ - هغه اطلاعات چې په د کورسودشوونکي د کورسو د نواقصو او غاښینو په باب کتبی اداري ته رارسیدلي ده، رسماً د مراجعو ته یې خبر ورکړې شوېږي .

اجرا آت سال ۱۳۳۴ مأموریت ذاتیه

الف شعبه تحریر :

- ۱ - وارسې بامور حاضري و ترتیب راپورت معاشات مامورین بوقت وزمانش طبق مقررات موضوعه .
- ۲ - په تقرر و تبدیل مامورین شعبه مر بوطه، از طرف شعبه تحریر بمقام ریاست پیشنهاد و منظوری آن حاصل و برخی که بصواب دید

مقامات رفیه، مربوط و منوط بوده، اوراق آن عرض ترتیب و هدایت گرفته شده و طبقاً اجراءات بعمل آمده.

۳- متحد المال ها که از مراجع مربوطه واصل شده، بوقت و زمانش بدوایر ذی علاقه تقسیم گردیده.

۴- توزیع تکت های دعوت بمناسبت تجلیل وادای مراسم روزهای ملی.

۵- ترتیب لسته کویون و کارت های بیمه صحنی کویرا تیف و توزیع آن بعد از خانه یوری و ملاحظه شد مأموریت ذاتیه.

۶- واریسی بد فتر تعطیل شدگان در حین وصول مکاتیب رسمی از وزارت و مؤسسات دولتی.

۷- تقدیم فقراتیکه به تصویب انجمن مطبوعات رسیده بوقت و زمانش ب: شعبه سوانح.

۱- بانظام دفاتر سوانحات مامورین و منسوبین ریاست مطبوعات و مؤسسات آن صرف مساعی بعمل آمده، ضمناً کلیه سوانحات مامورین و قایم و در جوف پاکت ها بداخل دوشیه به ترتیب رتبه و مدیریت فهرست شده عندالموقع از گزارشهای تبدیلی، ترفیع و تقاعد وغیره، در صفحات معینه آن معامله گردیده.

۲- حسب اقتضاء قانون ترفیع و تقاعد، مامورینکه قابل ترفیع و تقاعد بود، بوقت و زمانش بیرون نویس و منظوری آن از مقامات مربوط حاصل و مراتب در ضمن کارت های علیحدہ رسمی هر نفر و شعبات ذی علاقه تحریر و اطلاع شده و به کسانیکه نظر به عدم موافقت مواد مندرجه سجل ترفیع داده نشده، تبلیغ سری توزیع گردیده.

۳- دفتر احصائیه مامورین ریاست مطبوعات که حاوی از اختصار سوانح هر نفر است، ترتیب و تکمیل گردیده.

۴- دفتر تعینات مامورین مربوطه ترتیب و در حین تغییر و تبدیلی مامورین مراتب بان معایله شده.

۵- لست اختصار سوانحات مامورین مرکزی و موسساتی ریاست مطبوعات ترتیب و بمقام ریاست تقدیم شده.

فرهنگی انجمن

پښتو ژبانه

د لغاتو څانګه :

- ۱ - زموږ د ملي ژبې (پښتو) هغه لغتونه چې پخوا رسمي شوي وو او پوره هېڅکله لاس ته راغلي نول، نو د دې د پاره چې نشر شي او عموميته هم ومومي، په نوي ډول غونډل شوي او ترتيب شوي دي .
- ۲ - پخپلې عربي او فارسي لغتونه چې په پښتو کې استعمال و، د ترجمې د پاره درېښودل شوي، لفظ له لفظه نيولي، ترتيب شوي دي .
- ۳ - د پير علي هېدالله خان افغان نويس، لومړي ټوکه قاموس چې له عربي او فارسي نه په پښتو ترجمه شوي دي، له سره ترتيب او پورې د پښتو ټولنې د اعضاو په مجلس کې وکتل شو او لازمي اصلاحات پکښې وشول .

- ۴ - برسېره پر دې درنو لغاتو په ايشو دلو او ترجمه کوونکو کې د ترجمې له شعبي سره هم وخت ناوخت مرسته او همکاري شوې ده .
- ۵ - د پير علي مولوي شېرگل «رشيد» جامع المصادر نومي کتاب هم د چاپ لود پاره په نظر کې نيول شوي دي .

د ادبياتو مدیریت :

۱ - دميرزا عبدالحنان ديوان چه (۱۸۱) يا نې درلودې د مطبوعاتو د کتابخاني د قلمي نسخې له مخه په اوسني املاء او ليکک دود نقل او د چاپ دپاره تيار کړی شو .

۲ - د « ۸۰ » شاعرانو سوانح او داشمارو نومې په (۲۲۲) يا نو کښې د ښاغلي حفيظ الله له خوا له مختلفو منابعو څخه راټولې شوی او يا کنويس شوی دی .

۳ - (۶۷) چاربيتې (۶) لوبې (۵) رباعی کاني (۹۶) غزلې (۱۳۹) سروته (۴) قصې چه ټولې يانې يې (۴۰۰) يانې ته رسېږي له مختلفو منابعو څخه راغونډې شوی دی او د ښاغلي عبدالصمد خان له خوا يا کنويس شوی دی .

۴ - د رښتو لمخني زارده ديوانونه په غورکښل شوی او دهغو په ليکونکو باندې يوه لنډه تبصره شوې ده چه بيا په مجله کښې چاپ شوی ده د مقالې د ښاغلي محمد دين ژواک له خوا ليکلې شوې دي .

۵ - د ټولو شاعرانو سوانح او ټول شوی اشعار د ادبياتو د مدیریت د کښل له خوا کښل شوی او اصلاح شوی دی .

۶ - په جاري کال کښې د ادبياتو د مدیریت د کښل د ښاغلي عبدالله خان افغان نويس د لغاتو چه مجلسونوکې شموليت کړی دی .

د تاليف او ترجمې څانگه :

الف - کتابونه ، پروسېز کال دوه مهم کتابونه يود شير شاه شوری په نامه او بل د اجتماعي روزنې په نامه د تاليف د ترجمې د مدير له خوا ترجمه او چاپ شوی دی .

ب - مضامين ، د کابل د مجلې دپاره له خارجي مطبوعاتو څخه غوره مضامين او مقالې ترجمه شوی او په مجله کښې نشر شوی دی .

ج : اصولنامې : د ملی شوری د غوښتنې سره سم (۱۰) اصول لنامې
 چه (۱۰۰) یانې کېږي بخینې ترجمه شوی او بخینې اصلاح شوی دی .
 د : بخینې شاهي فرمانونه او اعلانونه لکه د اختر نو مبارکي ، دنیا لکيو
 د ایښودلو فرمانونه او نور اعلانونه چه له دارال تحریر شاهي څخه
 را لېږل شوی دی د دې څانگې له خوا ترجمه شوی دی ،
 ه : همدغه شان په دې شعبه کېږي د ټولو ملی او رسمی دا پرو له خوا
 راغلی نومونه او جدولونه ترجمه شوی دی چه د ټولوشمېر (۳۰۷) کېږي .

د کابل دمجلې څانگه :

د کابل مجله چه یوه تاریخی ، ادبی ، علمی او اجتماعي مجله ده په
 میاشت کېږي دوه کر ته په پنځوسو صفحو کې خپره شوی ده او د پښتو ژبې
 په باب ې د هر غوره مضامین نشر کړی دی . د دې څانگې له خوا بخینې
 فوق العاده او مخصوصې کېږي هم لکه د جمال ناصر د راتگ هر کلی افغانستان
 د ۱۳۳۴ کال د اوښي جرگې جریانات او افغانستان ته د مارشال بولکانین
 د راتگ او توقف جریانات په دېر ښه ډول نشر شوی دی . د کابل دمجلې
 مدیریت له ټولو لیکوالو سره خپله علاقه ساتلې ده او د دوی کو مکتي
 حاصل کړی دی ،

د لېک او شمېر څانگه :

- ۱ - د دې څانگې له خوا په هره میاشت کېږي دوه واره د کابل مجلې
 توزیع شوی او همدغه شان د پښتو ټولنې نوی کتابونه او آثار هم په داخل
 او خارج کېږي مشهورو خلکو او موسسو ته لېږل شوی دی .
- ۲ - د دې مدیریت له خوا د پښتو ټولنې د مامورینو د معاشو او لگښتو نو
 دغه شان د کتابونو او مجلو د خرڅلاو چاری اجرا شوې دی .
- ۳ - د دې څانگې له خوا د پښتو کتابونو او مجلو د خرڅو لو دپاره په

جلال آباد کښې یونوی پلور نڅی پراختل شوی اود کتابونو د خرڅلاو کار پکښې په ښه ډول چلېدلی دی .

۴ - ددې مدیر یت له خوا د پښتو د ټولنې ټول تحریري او اداري کارونه ، دغه شان د اداري اومسلکي مکتوبونو لیکل ، لېږل را لېږل اونور اجرا شوی دی .

نور عمومي کارونه :

۱ - په دې کال کښې د پښتو لنډ یو په چاپو لولاس پورې شوی او په (۴۰۰) صفحو کښې د پښتو د ملي ادب (اته ، نه) زرو لنډ یو په ډېره قیمتي ذخیره چاپ کړی شوی . . .

۲ - په دې کال کښې د ښاغلي گل پاچا الفت د اشعارو کلیات چه د ښاغلي عزیزالدین خطاط له خوا په ښکلې خط لیکلې شوی و د آفسېټ د ماشین په ذریعه ( ) صفحو کښې په ډېر ښکلې اورنگین صورت چاپ شوی دی .

۳ - د اجتماعي روزنې کتاب چه له عربي څخه ښاغلي « سېفی » ترجمه کړی دی هم دکابل په مجله کښې اوهم لځا نله چاپ شوی دی .

۴ - د شیر شاه سوري په نامه هم يو وړوکی کتاب چاپ اونشر کړی شو چه نيم د ښاغلي سېفی ترجمه اونيم د ښاغلي رښتين په قلم ليکل شوی دی :

۵ - د پښتو ټولنې نوی اساسنامه چه په ۱۳۳۴ کال کښې ترتيب او جوړه شوې ده پس له هغه چه دوزیرانو د مجلس له خوا ومنل شوه او د اعلیحضرت له حضوره هم منظور شوه د يوې رسالې په ډول لځا نله هم چاپ کړی شوه .

۶ - د ښاغلي جمال عبدالناصر دمصر صدراعظم دراتگک اه امله کابل یوه فوق العاده کچه د جمال عبدالناصر دهرکلی په نامه چاپ اونشر کړی شوه .

- ۷ - د معارف له وزارت سره د پښتو قراءتونو په ج-ود و لو کښې مسلسل کومک او معاونت شوی دی .
- ۸ - د پښتو هندارې کتاب چي د پناغلی رشتین له هر بی څخه ترجمه کړی ؤ هم د کابل په مجله کښې او هم لځا نله چاپ او نشر شو .
- ۹ - په علمی او ادبی مجلسونو کښې د پښتو ټولنې له خوا همپشه برخه اخستل شوې ده .
- ۱۰ - د پښتونستان دمضا مینو په سلسله کښې له را د یو او نور و ځایوسره کومک شوی دی .
- ۱۱ - د تېر کال په آخر کښې د پناغلی ملنګ جان دخوږو نښو دکتاب په چاپولو لاس پورې کړی شو .
- په دې ډول د پښتو خدمت په لبار کښې پښتې نور متفرق کارونه او وظایف اجرا شوی دی .

انجمن دائرة المعارف

انجمن آریانا دائرة المعارف در سال ۱۳۳۴، نظر بسال های ماقبل به موفقیت بیشتری نایل شده، بدین قرار :

۱- طبع و نشر سه جز آریانا دائرة المعارف که عبارت از جزء ۱۲-۱۳-۱۴ میباشد. هر جزء حاوی ۲۰۰ صفحه و مجموع (۶۰۰) صفحه است .

۲- طبع و نشر کتاب افغانستان حاوی (۴۰۰) صفحه که را جمع به ، جغرافیا ، اقلیم ، طبقات الارض ، تشکیلات اداری ، تاریخ ، ادبیات حیوانات ، نباتات ، صنایع ، معادن ، تجارت ، مسکوکات و غیره کلنور مملکت معلومات مفید و جامعی بخوانندگان میدهد .

۳- تردیف و طبع قاموس جغرافیوی افغانستان که حاوی ۴۹۰ صفحه و ۲۹۱۵ عنوان (از الف ممدوده تا جیم) میباشد، که هنقریب در آغاز سال ۱۳۳۵ از طبع فارغ و نشر خواهد شد .

۴- يك مقدار موادیکه از ردیف الف تهیه نشده بود، بذریعۀ همکاران این انجمن بصورت ترجمه و تتبع فراهم شد. يك مقدار موضوعاتیکه هنوز تصفیه نشده بود، به مأخذ آن تطبیق و تعدیل و تصفیه شد .

شعبۀ پښتو :

شعبۀ پښتوی انجمن آریانا دائرة المعارف در سال ۱۳۳۴ بذریعۀ همکاران خود تغمیناً یکینیم هزار صفحه قانونی مضامین راء از فارسی به پښتو ترجمه نموده و نیز جزء (۱۱) پښتو دائرة المعارف را طبع و نشر کرده است .

انجمن تاریخ

انجمن تاریخ در طی سال ۱۳۳۴ علاوه بر کارهای هادی که جزء پروگرام کارهای دائمی خود می‌شمارد، از قبیل نشر مجله افغانستان به زبانهای خارجی فرانسه و انگلیسی و نشر مجله آریانا، به نشر آثار ذیل توفیق یافته است :

- (۱) پادشاهان متأخر افغانستان :
- انجمن تاریخ جلد اول این کتاب را در مجله آریانا و بصورت علیحده به چاپ رسانید و در همین زمانیکه خوانندگان مجله به تدریج از آن مستفید شدند. در اخیر بصورت کتاب مستقلی هم در دسترس علاقمندان قرار گرفت و به این ترتیب یکی از متون قلمی به حلیه طبع آراسته شد که البته منتظران آینده ازین اثر استفاده خواهند کرد.
- (۲) رهنمای بامیان (به فارسی) : در ماه اسد سال ۱۳۳۴ تحت شماره ۳ نشرات انجمن تاریخ به طبع رسیده است .
- (۳) رهنمای بامیان به انگلیسی و فرانسه :
- انجمن تاریخ در ظرف سال ۱۳۳۴ موفق به نگارش و نشر رهنمای مختصری شد که یک قسمت آن به انگلیسی و قسمت دیگر آن به فرانسه نوشته شده و عکسهای متعددی هم دارد. اگرچه این رهنما نهایت مختصر است . معذرت احتیاجات اساسی یک نفر سیاح را برآورده میتواند .
- (۴) برگه‌های خزانی .
- (۵) صفاریان .
- (۶) سامانیان .
- (۷) رهنمای افغانستان به انگلیسی .
- (۸) ترتیب نشر جلد سوم تاریخ افغانستان .
- (۹) ترجمه جلد اول تاریخ افغانستان به پشتو .
- (۱۰) جنگ قلمه میر مسجدی خان غازی .

(۱۱) رجال و رویدادهای تاریخی-یا رجال و رویدادهای تاریخی در طی قرن های ۱۸ و ۱۹، (انگلیسی)، متن فارسی آن چند سال قبل از طرف انجمن تاریخ نشر شده و چون کتاب بصورت مقاله ها نوشته شده و مقاله ها هر کدام در معرفی رجال و واقعات تاریخی قرن ۱۸ و ۱۹- افغانستان به خارجی ها مفید واقع شده بود، به ترجمه آن اقدام و اینک بیش از نصف محتویات کتاب مذکور در طی سال ۱۳۳۴ در مجله افغانستان به طبع رسیده و طبع کتاب بصورت یک اثر مستقل هم جریان دارد.

(۱۲) آریانا یا افغانستان قدیم- به (انگلیسی)، انجمن تاریخ در طی سال ۱۳۳۴ نشرات خویش را با انگلیسی وسعت داده زیر ایش از پیش محسوس شده است که معرفی تاریخ و فرهنگ مملکت بدون نشرات به الیه خارجی امکان پذیر نیست. آریانا یا افغانستان قدیم تاریخی است مختصر و جامع حاوی دوره های تاریخ افغانستان قدیم که از طرف پروفسر محمد علیخان استاد فاکولته ادبیات تالیف شده و انجمن تاریخ قسمت، قسمت، در مجله افغانستان و بصورت هلیجده و مستقل طبع آنرا شروع کرده است. ازین کتاب فقط یک فصل آن در سال جاری ۱۳۳۴ طبع شده است.

(۱۳) کتب قلمی پشتو در موزیم برتانیه، این اثر دلچسپ و مفید در ظرف سال ۱۳۳۴ در شماره های مختلف مجله آریانا مسلسل نشر شده است.

(۱۴) بالاحصار و پیش آمدهای تاریخی، در ظرف سال ۱۳۳۴ هفت قسمت این اثر در مجله آریانا برآمده و عین همین قسمت ها بصورت کتاب جداگانه هم طبع شده است و دامنه تنبیس و چاپ آن ادامه دارد.

علاوه بر آثار مذکوره طبع چند کتاب دیگر هم در طی سال ۱۳۳۴ در مجله آریانا و بصورت جداگانه آغاز یافته است که عبارت اند از: الف، کلشن امارت که نسخه ایست خطی مربوط کتابخانه موزه کابل و واقعات صروسالطنت امیر شیرعلیخان راروشن میسازد. ازین کتاب

تاحال (۱۸) حصه آن در مجله آریانا چاپ شده و طبع جداگانه آن هم ادامه دارد .

ب ، جلد دوم پادشاهان متاخر افغانستان ، چون جلد اول آن انتشار یافت ، متعاقباً نشر جلد دوم آن در مجله آریانا شروع گردید و در ظرف سال ۱۳۳۶ (۸) حصه آن از طبع برآمده .

ج ، مرحوم عبدالرحیم رحیمی (نکارش) .
این کتاب رساله ایست حاوی شرح حال و معرفی آثار ادبی یکی از شعرای قرن ۱۹ و ۲۰

سهم انجمن تاریخ در غرقه مطبوعات در نمایشگاه

جشن استقلال

انجمن تاریخ افغانستان هر سال در غرقه مطبوعات نمایشگاه جشن استقلال سهم گرفته و میگیرد . ولی از تاریخی که انجمن به حیث یک موسسه تاریخی با شخصیت قانونی و اداری مشخص تبارز کرده است ، در غرقه مطبوعات جایگاه مخصوصی دارد که در آن ، آثار نشراتی خود را به معرض نمایش میگذارد . چون انجمن تاریخ در نمایش آثار نشراتی و کتب مطبوعه و آثار فرهنگی هلاقمندی زیاد دارد ، در تمام ظرف سال حسین طبع هر رساله و کتاب موضوع نمایشگاه را در نظر گرفته و به تدریج از نقاست طبع کتب و فشنکی پشتی های مجله ها و رسایل و کتابها صرف مساعی کرده است . در نمایش جشن استقلال سال ۱۳۳۴ تمام آثار منتشره انجمن به معرض نمایش گذاشته شده بود و کتابهای جدیدی که بیشتر جلب توجه میکرد عبارت بود از : پادشاهان متاخر افغانستان ، فیض قدس ، رهنمای بامیان ، رهنمای بامیان به انگلیسی و فرانسوی ، افغانستان و مصر ، از سروبی تا اسمار ، کولکسیون های مجله افغانستان ، افغانستان قدیم و جدید .

مؤسسات نشراتی

اجراآت سال ۱۳۳۴ مؤسسه نشراتی اصلاح :

در سال ۱۳۳۴ مؤسسه نشراتی اصلاح در تدوین و نشر مرتب و وسیع روزنامه، با اساس قرارداد های مساعد که قبلاً با مؤسسه دبا ختر آژانس در قسمت تهیه تازه ترین و جامع ترین و موثق ترین اخبار داخلی و خارجی

پنا غلی محمد علم فواص

و با مطبعه عمومی دولتی در زمینه طبع صحیح و منظم صحیفه روزنامه نموده بود، ادامه داده و با استفاده از همکاری، نویسندگان و مترجمین لایق و معروف یا بیخبر و ترجمه از مطبوعات و منابع نشراتی مهم دول، همیشه معلومات تازه و مکمل مخصوصاً در اطراف حوادث جهانی روز، اعم از تحولات سیاسی، اقتصادی و صنعتی و غیره، بخوانندگان عرضه داشته که ازین حیث رضایت مزید خوانندگان احساس گردیده و بر تعداد مشترکین افزوده است. زیرا روزنامه بیشتر بمفهوم حقیقی آن

دارای تبصره و شرح و توضیح بر وقایع روز عرضه شده و علاوه بر تهیه و نشر رپورتاژ های مصور، مبنی بر فعالیت های دوایر و موسسات اقتصادی و صنعتی و زراعتی و عمرانی کشور سعی زیاد تری بعمل آمد که مورد دلچسپی

عمومی واقع شد. همچنین بموافقه همکاران قلمی اصلاح، در اخذ نماز و جامعیت مضامین کوشیده و ترتیبی اتخاذ شد که مضامین هر شماره در همان شماره مکمل نشر گردد و این اقدام که طرف استحضار خواهند - کان قرار گرفته، برای همیشه رعایت میشود.

در مورد فوتو گرافی که رکن مهم نشر اب روز نامه است، در سال ۱۳۳۴ تجهیزات اداره روز نامه تا حد زیادی تکمیل یافته و فوتو های مربوطه طایفه های روزانه عموماً در اثر فعالیت شعبه عکاس اداره و مساعدتهای بموقع موسسه آژانس باختر، اخبار مربوط به یکجا تهیه و نشر شد. که از نگاه روزنامه نگاری در افغانستان، يك اقدام بی سابقه و یر تکلیف میباشد.

مؤسسه اصلاح علاوه بر تهیه مضامین و فوتو برای روز نامه يك تعداد مقالات و تراجم مفید دیگر بدو اثر روز نامه های ولایات نیز تهیه و با ایشان همکاری نموده و نیز در تهیه و اعطاء فوتو و کلیشه برای سایر مطبوعات مرکز نیز هندال موقع مساعدتهای ممکنه بعمل آورده و مخصوصاً بمؤسسه نشراتی هیواد در زمینه اعطاء کلیشه، قرار دادی عقد نموده که کلیشه های مطلوبه هیواد در بدل قیمت مناسب همیشه برایشان داده شده است. البته در سال آینده بادیگرد و اثر نشراتی که مائل باشند نیز ترتیب مذکور عملی خواهد شد. در سال ۱۳۳۴ موسسه نشراتی اصلاح، برای اولین بار، نشریه مخصوص بمناسبت جشن سالکرة ولادت اعلی حضرت معظمه مایونی، پادشاه ادب دوست و معارف پرور محبوب، بصورت نفیس و جامع و مصور، تدوین و طبع نمود. همچنین کتاب (تهذیب الاخلاق) ابن مسکویه ترجمه استاد صلاح الدین سلجوقی که يك اثر معروف اخلاق اسلامی است، در صفحات روز نامه نشر و هم بصورت مستقل بطبع رسانیده شد و کتاب (افکار شاعر) مولفه شایغلی سلجوقی که در سال ۱۳۲۶ از طرف اداره روز نامه اصلاح طبع و نشر یافته و نسخه های آن

نایاب و مشتاقان مطالعه آن در داخل و خارج کشور زیاد دیده میشود ،
بار دیگر به تعداد یک هزار نسخه طبع و در بازار عرضه گردید .

در قسمت های دات مالی مؤسسه نیز ، چه از درک تزئید مشترکین روزنامه
و چه از حق الاشاعه اعلانات و نشر فوتوهای شخصی و چه از بابت فروش
کتاب سابق و نشرات سال ۱۳۳۴ مؤسسه و تحصیل بقایای ماضیه و فروش
کلکسیونهای سالهای گذشته اصلاح (که در سال جاری عموماً منظم و مجلد
ساخته شده) و فروش کلیشه ها ، نسبت بسالهای پیش در عواید و سرمایه مؤسسه
به پیمانه محسوسی (تخمیناً فیصدی ۳۰ به تناسب عواید سال ۱۳۳۱) افزودی
بمعمل آمده و در تقویت مادی مؤسسه ، مؤثر واقع شده است .

مؤسسه نشراتی انیس

مؤسسه نشراتی انیس در سال ۳۴ - اساس نشراتی خود را مطابق
بقانون مطبوعات قسمی بی-ریزی نمود که بگواهی خوانندگان آن ، صبغه
ملی خود را حفظ و مقبولیت عامه را حایز گشت . باین مناسبت به موفقیتهای
زیر نایل آمد :

- ۱- تعداد مشترکین آن به نسبت سابق ۵۰ فیصد افزونی گرفت .
- ۲- تک فروشی آن نظر بسال گذشته ۵۰ فیصد زیاد شد .

مؤسسه نشراتی انیس بعلاوه اخباری که در روزهای کار رسمی طبع
نمود شمارهای فوق العاده هم در برخی از روزهای تعطیل انتشار داد .
درین سال ، اداره این نامه سه هزار و دویست و هفتاد و یک مقاله را
تصحیح و قابل نشر ساخت و پروژنامه بمنصه اشاعه گذاشت .

بعلاوه دویست و شصت مقاله سیاسی منتشر ساخت .
شصت و بیست و سه قطعه اشعار را درج روزنامه نمود .

و پنجاه و هفده قطعه شعر و مقاله بنام همکاری بجرايد ولايات كسيل داشت .

چون در سال گذشته تقويم
های مطبوعه نامه انيس، استقبال
خوبی شد، امسال هم بتأسی از سال
پار ، بطبع و نشر تقويمی خوبتر
و بهتر از آن پرداخت و تقويمهای
رنكه و مصور را بدسترس صاحبان
ذوق گذاشت .

مزید بر آن را پورتاژهای
معكس و غير معكس را از دوایر
رسمی و ملی اخذ و انتشار داد
و كذا اخبار شهری را به پیمانه
بیشتری نسبت بسال گذشته منتشر ساخت

بنالغی محمد خا لد روپان

وسعی بلیغ بكار برد تا روز نامه انيس، در روز نشر توزیع یابند
و باینصورت بیک سلسله اصلاحات مهم توزیمی توفیق یافت .

نامه هفتگی ژوندون که مجله هفتگی انيس است، بیشتر جالب شد
بطوریکه طرف علاقه کلمه مطالعین قرار گرفت. در این نامه، مدیرمسؤل
آن ذوق خوبی در تهیه مضامین و طبع اخبار و صحافت آن بكار برد .
این نامه در پهلوی مقالات عمده سیاسی - اجتماعی - ادبی و تاریخی
که از قلم نویسندگان طراز و درجه اول کشور انتشار داد، به نشر يك -
سلسله راپورتاژهای مفید پرداخت و نقد ها و تبصره هایسی هم نمود که
از طرف مطالعین با مراق خاصی استقبال شد .

در نتیجه همین مؤفقت های درخشان بود که تعداد این نامه نسبت

بسال گذشته بمقدار قابل توجهی افزونی گرفت و در تك فروشی آنهم
افزایش مهمی بعمل آمد .

بعلاوه این نامه با وصف اینکه سبك نشراتی بلندی داشت، توفیق
یافت در قسمت تربیه نویسندگان رول مهمی ببازد و باینصورت يك تعداد
صاحبان قرايع را تشویق کرد و يك اندازه اولاد معارف را نویسنده ساخت .
این فعالیت در خود روزنامه انیس نیز جریان داشت و مخصوصاً بیشتر
توجه میشد ذوق نویسندگی متعلمین و متعلمات کوچک، تحریک کرد و باین
مناسبت ستون مخصوصی برای همکاران کوچک خود افتتاح نمود .
مجاهدتهای مؤسسه نشراتی انیس برای توريد دستگام طباعتی مدرن
کمافی السابق جریان دارد .

مؤسسه مطبعه دولتی

این مؤسسه با وجود مشکلات وارده از قبیل نبودن سامان و لوازم طباعتی
 با اثر مشکلات ترانزیتی و ضعف مطلق برق، توانست تا حد امکان فرمایش-
 های مراجعین را تهیه کند و هم در مقدار تولیدات طباعتی و غیره آثار افزوده
 و عایدات خود را نسبت بسال گذشته بیشتر نماید. در حالیکه به منظور خدمت
 معارف و مطبوعات، در قیمت طباعتی روزنامه‌ها و جراید و مجلات و غیره
 تنزیل معتدنا بهائی قایل شده که در موردش مقدار تنزیل نشان داده میشود.
 این مؤسسه در سال ۱۳۳۴ بیش از ۷۷ جلد کتاب و رساله که تعداد طبع
 آن از ۲۰۰ جلد تا ۴ هزار جلد میرسد، طبع کرده است. بعلاوه روزنامه‌ها
 و جراید ذیل را طبع نموده است :

روزنامه اصلاح، روزنامه ملی انیس، روزنامه هیواد، جریده یامبر،
 جریده ثروت، جریده اقتصاد، جریده زیری، و مجلات آریانا ماهانه،
 مجله حقوق (که ماهوار نشر میشود) و مجله یشتون زغ یا نژده روزه،
 مجله کابل یا نژده روزه، مجله ژوندون هفته یک مرتبه، مجله پیام حق
 ماهانه، مجله مبرمن سه ماهه، مجله ننداری یا نژده روزه، مجله برکت سبز
 یا نژده روزه، مجله افغانستان سه ماهه، مجله ویسا سه ماهه، مجله کهره
 سه ماهه، مجله بزگرسه ماهه، شورای ملی دوماهه، روغتیا ماهانه،
 روغتیا زیری ماهانه، مجله صناعتی وزارت معادن، سه ماهه.
 بعلاوه بطبع روزنامه‌ها و جراید فوق العاده از قبیل :
 اصلاح، انیس، ثروت، هیواد، یامبر، که تعداد طبع آن‌ها از ۶۰۰
 تا ۱۷۶۰۰ نسخه میرسد طبع نموده است و همینقسم مجلات فوق العاده،
 روغتیا زیری، روغتیا، زیری، کابل، افغانستان، کهره که تعداد طبع
 آن از ۳۰۰ تا ۱۰۰۰ نسخه میرسد طبع نموده است.

مجلاتي که امسال با انتشار آغاز کرده اند :

مجله بزگر سه ماهه ، مجله ولسا سه ماهه ، کانیو اوصنا یو مجله سه ماهه ،
ننداره ماهوار که تعداد طبع آن ها از ۲۵۰ تا ۵۰۰ میرسد .

نامه های که ارتقاء یافته اند :

چریده ثروت از هفته وار به هفته دوبار و مجله پشتون زغ از ماهانه
به پانزده روزه با وجود مشکلات ، مطبعه با زهم توفیق یافت روز نامه و چریده
و مجلات را امسال بوقت معین طبع و بدسترس دواړو مربوطه بگذارد .

و همچنین مطبعه در قسمت طبع و نشر تازه ترین عکس سرعت ممکنه حتی
عکس های که دو ساعت قبل برای طبع میرسید ، توفیق یافت .

مطبعه بطبع جنتري های دیواری ، سرمیزی ، جیبی ، لوکس جیبی ،
جنتريهای رنگه و مصور بزبان انگلیسی ، فرانسوی و جرمنی ، جنتري اصلاح ،
انیس ، طلوع افغان ، بانک تجارتي ، موسسه نسوان ، سفارت امریکا
بصورت رنگه و بعضاً مصور که تعداد طبع آن از ۵۰۰ تا ۲۹۵۰۰
نسخه میرسد ، موفق شده است .

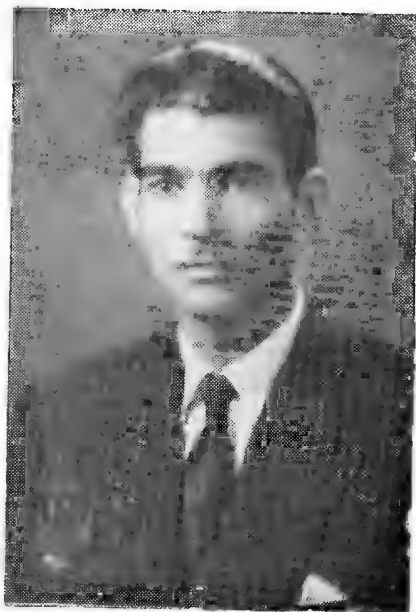
گذشته از آن سیزده نوع جدول قرطاسیه طباعتی که تعداد طبع آن از ۱۰۰۰ قطعه
تا ( ) قطعه میرسد ، موفق شده است .

غرفه مطبعه در نندارتون جشن استقلال

امسال غرفه آثار مطبعه در نندارتون جشن استقلال ، برجستگی خاص
داشته و مورد پسند مشاهدین و مقامات ذی علاقه واقع و در زمره غرفه های
نندارتون بدرجه اول موفق شناخته شده و از طرف ریاست صنایع و وزارت
معادن به اخذ تحسین نامه درجه اول نائل گردید .

ع ، بناغلی رحمت الله شفق معاون
ریاست مطبعه دولتی که در قرنیهات
سنوی به رتبه ۳ ترفیع نموده .

ع ، ص بناغلی محمد ابراهیم
قندهاری کفیل ریاست
مطبعه دولتی

حروف و سربی

حروف و سربی عنصر مهم طباعت است. امسال گرچه برق که عامل مهم تولید حروف است، در مطبعه خیلی ضعیف بوده و منظم نمی‌رسید، با آن با اثر جدیت و کوشش شعبه سربی و پنجصد و یازده کیلو حروف و سربی ریخته شده است.

کلیشه

یکی از کارهای بزرگ مطبعه کلیشه سازی است. امسال گرچه در اثر مشکلات ترانزیستی، موسسه از این ناحیه به مضیقه دچار بود، با آن به تعداد یکهزار و ششصد و بیست دانه کلیشه تصاویر و مناظر و نوشته‌های عناوین، کارت ویزت و جراید و مجلات و یشتی‌های کتب و جداول و اعلانات و فرامین تبریکیه و غیره توسط شعبه خطاطی، آرت و زنگو کرافتی ساخته شده است.

مهر رابری

در این مطبعه علاوه از طبع آثار، مهرهای رابری هم تهیه میشو د که امسال پنجصد و سی و هشت دانه ساخته شده است.

تربیشه‌ها یا اضافه برش کاغذ

تربیشه‌های اضافه برش کاغذ که قبلاً از روزنامه‌ها و جراید و مجلات و کتب و غیره بدست می‌آید، غالباً تلف میشد، امسال مؤسسه عمومی مطابع به‌غرض تزئینات خود، تمام تربیشه‌های قابل استفاده طبع را جهت طبع آثار کوچک بکار برد و خارج از کار آمد طبع را کتا بچه صدورقه خرد و کلان ساخته در مغازه خود بمنظور معاونت به طلاب معارف، به قیمت نازل به معرض فروش گذاشت و در همین حال این قید را هم گذاشت که (از يك تا پنج جلد) بیک شخص بیشتر فروخته نشود، تا طلاب معارف همیشه از آن استفاده

د افغانستان کالنی

کښند که هر یک آن از (۵۰ تا ۱۰۰ پول) قیمت دارد و مجموع قیمت آن در یازده ماهه ۱۳۴۴ بالغ بر (۱۵۵۶۶۷۵) افغانی شده است .

تنظیم تجویلخانه های مطبعه

تجویلخانه های مطبعه مواد خام و یخته و تخنیکي که از سالیان متعددی تنظیم نشده و مواد و اشیاء غیر مرتب روی هم تراکم کرده و مواد مورد ضرورت گاهی با تفحص زیاد به مشکل بدست می آمد و گاهی بکلی یافت نمیشد و لهذا در سیر کار سخته وارد می گرد ، امسال توسط کارکنان مطبعه بصورت خوب تنظیم شده و این امر در ظرف چند ماه با زحمت کشتی های زیاد صورت گرفته است .

تزیید عایدات یازده ماهه :

۱۳۳۴	۱۳۳۴	۱۳۳۴
تزیید		

عایدات منازعه :

۴۶۵۵۴۴۶ افغانی ۵۰۲۶۳۵۵۱ افغانی ۹۰۹۱۸۱۸۴ افغانی
عایدات مرکز مطبعه ،

۴۳۱۷۰۲۸ افغانی ۵۴۶۰۴۷۴۶ افغانی ۰۵۳۲۰۴۳۷۳ افغانی

ماشین های جدید در مطابع ولایات :

چون ماشین های طبع مطبعه ولایت هرات ، فراه ، بغلان ، میمنه ، بدخشان ، کردیز ، پروان که زاید از سه چند حیات خود را بیایان رسانیده و بکلی از کار باز مانده بودند ، ده پایه ماشین جدید و عصری طبع حروف از کمیافی ساردینای ایتالیا به مقده هراوینجصدالرخریده شد که هم به قوه برق و هم بیای کار میدهد و دارای امیز حروف و ماشین برش جداگانه می باشند . آمر مطابع به آن ولایات رفته در ضمن تهیه سایر لوازم ، ماشین های متذکره را در آن مطابع نصب و بکار انداخت که در نتیجه در سیر کار مطابع مذکور تسریع بعمل آمده است .

دستگاه زنگو کرافتی قندهار :

هكذا يك دستگاه زنگو کرافتی از مطبعة مرکو تهیه شده در مطبعة
قندهار نصب گردید که در امر طبع و کلیشه سازی آنجا رونق خوبی
پدید آورده و این امر در نوع خود در ولایات بی سابقه است .

- مغازه فروش آثار طباعتی در هرات در سال ۱۳۳۴ تأسیس شده .

- برای مطبعة غزنه يك همارت جدید تعمیر و تکمیل شده است .

- برای مطبعة پروان و کر دیز طبق نقشه مرتبه امر ساختن همارت
جداگانه داده شده است .

کابل دولايت تشکيل

و، ج مير عبدالعزیز	د کابل والی
ع، ص نور احمد	د مستوفی کفیل
ح، دین محمد	دامنښی قوماندان
ع، ص عبدالرسول	د کمړک رئیس
ف، غلام نبی	دمیرافعی د محکمې قاضی
ف، ملا محمد یوسف	دا ابتدائی د محکمې قاضی
ع، عبدالباقي	داداری مدیر
ع، عبدالغفور	دمعارف مدیر
ص، عبدالاحد	دفوائد عامې مدیر
ص، محمد اکبر	دا حصائی د مدیر کفیل
ح، سید محمد	دمکلفیت مدیر
ع، محمد عثمان	د لوگر لوی حاکم
ع، محمد اکبر	د دایز نکیو لوی حاکم
ص، عبدالوکیل	مدعی العموم

د بنار والی ریاست

تشکیل:

بنار والی: و. ج. دکتور محمد آصف سهیل
 د بنار والی معاون: ع. ص. حاجی عبدالخالق
 د مخصوص قلم مدیر (پنځمه رتبه): ص. سید جلال الدین
 د انجمن منشی په دریمه رتبه، ع. فیض محمد «با فیض»
 د ترافیک د مدیر کفیل د څلورمه رتبه، ع. عبدالله (عبدالرحیم زی)
 د عامه و د خدماتو مدیر «څلورمه رتبه» ص. محمد عیسی «یعقوبی»

د پلټنې ریاست:

د پلټنې رئیس دوهمه رتبه
 ع. ص. محمد زمان
 د پلټنې غړی په پنځمه رتبه پنځه تنه
 «اوهمه» «لس»

د تشکیلا تو ریاست:

رئیس دوهمه رتبه
 ع. ص. امیرالدین
 د تبلیغاتو د لوی مدیریت کفیل
 دریمه رتبه، ع. حاجی عبدالواحد
 د پامیر د جریدې مسؤل مدیر

څلورمه رتبه، ص. عبدالمنان (دردمند)

دکتور سهیل

د تمثیل د صحنې مدیر په څلورمه رتبه، ص. عبدالرشید (جلایا)

د لوازمو مدیر «ص. صفر علی دامنی»
 د ذاتی مدیر «پنځمه» «ص. نور احمد و ملال»

د احصایې مدیر «ص. ضیاء الدین»
 د پانوی مدیر

د لس کونو اواخیو مدیران پنځمه رتبه
 د یقمان د بنار والی مدیر «پنځمه رتبه» ص. محمد صادق

د اداري ریاست :

درئيس کفيل په دوهمه رتبه ع ، س ، غلام نبي
 دمجاسبي مدير د څلورم رتبه ص ، حاجي محمد افغور
 د وار داتو مدير » » »
 د تصفيي مدير » » »
 د سرويسو فو د تصدي مدير د پنځه ش ، غلام نبي -
 د خريد اري مدير د څلورم س غلام رسول
 د معايني مدير » » »
 ص ، محمد صديق

د کار او ساختمان ریاست :

درئيس کفيل په دوهمه رتبه ع ، ص عصمت الله سراج
 د کار لوی مدير د دريمه ع شير محمد آسیابان
 د فلزاتو مدير د پنځه ص عبد الرزاق
 د فني لوی مدير د دريمه ع رمضان مهندس
 د فني مدير د پنځه ص غلام حيدر مهندس
 د ساختمان مدير د » » ص عبد البصير سمیعی

د صحيی ریاست :

درئيس کفيل دوهمه رتبه ع ، س دکتور محمد عمر وردک
 د شفا خانې سرطبيب ع محمد عزيز سراج
 د حفظ الصحی او تنظيماتو لوی مدیریت ع ، عبد الرحمن
 د صحي انجنير ع موهبتا
 د صحي انجنير اسپستانت س کل محمد د کوهستانی ،
 د اوبو رسولو متخصص دريمه رتبه ع عبد الغفور
 د اوبو رسولو نوی سرانجنير ع ، کوميا ما

انجمن بناروالی

انجمن بناروالی در ظرف سال دوم ، دوره دوم انتخابی خویش بطور عموم بمقدار (۱۲۰۸) تصویب در موضوعات مرجوعه و موارد مختلف منابع هایداتی و مسائل عمرانی و غیره معاملات بلدی ، بر روی مقررات اصول اتخاذ و بشرض تطبیق و اجراء توسط مکاتیب رسمی بدوایر مربوطه آن تسلیم داده است .

دارایی :

وضع مالی بناروالی قابل ملاحظه و لازم تقویه بوده ازین رو حتی الامکان سعی شد تا عایدات خود بناروالی بصورت منتظم بدست آمده و افزودی بعمل آید . چنانچه در سال ۱۳۳۲ و ۳۴ تقریباً نسبت به سالهای گذشته درصدی پنجاه افزودی بعمل آمد که تقریباً در حدود دو کرور افغانی بالغ میشود ، اما برای اینکه کارهای بزرگ شهر را کفایت نمیکرد چنین ترتیب گرفته شد که منازل از سر قیمت شده ، بترتیبیکه برای همشهریان هم تکلیفی پیش نشود . تکس منازل گرفته شود که از یک جانب عداالت اجتماعی قایم و تفاوتی که بین خانه های قدیم و جدید وجود دارد از بین رفته و از طرف دیگر خانه های بی قیمت که تکس نمیدهند ، شامل تکس شوند . چنانچه بمبن منظور یک هیأت تعیین گردید و بدین صورت از یک طرف دفتر تکس منازل را که بصورت منتظم وجود نداشت ، درست و بترتیبیکه همشهریان نیز زحمت نبینند وضع مالی بناروالی تقویه گردید همچنان که راه شاهی ، جواز صنفی ، باقیات و غیره بوسیله نواحی ، بعد ازین بصورت صحیح جمع آوری میشود و دفاتر آن ترتیب میگردد که امید است وضع مالی بناروالی بیشتر تقویه گردد . سینما ها - فیهو خانه ها نیز تعمیر شده تا منابع هایداتی تقویه شود ، سرویسها - تاکسی ها خریداری شد

د افغانستان گالنې

که اینهم بذات خود بڼه مالی ښاروالی را تقویه مېکند. برای اینکه ښاروالی در حال بحرانی بود و شهر را یجاب مېکرد که بزودی آباد و آبرومند گردد، بقرضه ما مبادرت شد. دواولون افغانی از وزارت مالیه، ۲۰ میلیون افغانی لږ افغانستان بانک و همچنان یک قرضه خارجی برای خرید سامان و لوازم ماشین و آلات از شوروی گرفته شد و برای تادیه قروض برای اینکه وضع مالی ښاروالی بحرانی نشود، یک فیصد مالیات بر عایدات بدسترس داینین گذاشته شد که بصورت غیر محسوس این قرضه ادا کرد و اگر تکافو نکرد البته بقیه آن را در موقع آن میبردانند. باوصف این، سال گذشته و امسال وضع بحرانی ښاروالی را بحکومت پیشنهاد و از لطف حکومت در سال گذشته ده میلیون افغانی و امسال دوازده و نیم میلیون افغانی و از قرضه آلمان شرفی برای خرید فلزهای شبکه شهری ۳۰۰ هزار دالر معاونت گرفتند. برای تعمیر مساجد، مردم شهر افغانستان تقریباً ۱۵ لک افغانی امداد کردند و سال گذشته تقریباً دو نیم میلیون افغانی برای مساجد و سائر کارها از حکومت معاونت گرفته شد. اسعار نیز برای آب رسانی نرخ ۲۲- افغانی و برای سائر کارهای خرید لوازم و غیره نرخ ۳۲- افغانی از وزارت مالیه گرفته شد که تفاوت این نیز از ملیونها تجاوز مېکند. بدینصورت توانستند امسال بودجه خود را روی عایدات ثابت برای اولین بار ترتیب کنند و بدینصورت با معاونت قیمته دار حکومت و مردم، وضع مالی ښاروالی تا اندازه ی تقویه شد و سینمای پامیر نیز به ۱۲ و نیم لک افغانی به اجاره داده شد که از طرفی بودجه اداری آن بمقاد ښاروالی تنقیص گردید و عایدات آن نیز از گذشته خیلی بیشتر گردیده است.

تشکيلات:

برای اینکه کارها بطرز و روش دنیای پیشرفته با اساسات مصری، یعنی بصورت عدم تمرکز انجام پذیرد، و کارها بسرعت و منظم جریان

وکلاى دوره دوم څاروالى

یابد ، تشکیلات را بعد از تجربه دو ساله بامشوره ارباب دانش و خیر این رشته و نظریات نماینده سازمان صحتی جهان ، مستر (بارتلت) ترتیب و لایحه وظایف برای اولین بار در بناوالی گذرانیده شد تا ما مورین مسؤلیت های خود را در برابر امور دانسته و صلاحیت ها تعیین باشد و اعضای رئیس بتوانند از امور رسیدگی کنند. اداره تفتیش برای این منظور ، در تشکیل بزرگتر گرفته شده تا همیشه از ادارا و کارها رسیدگی کنند. گروه تدقیق انتخابی نیز گرفته شد تا بیج تفتیش را تدقیق و بعد از تصفیه برای باز پرس بمراجع آن بسپارد. دفاتر نیز حتی الا مکان درست شده تا سر از سال ۱۳۳۵ کارهای روز بدفاتر جدید ، طبق سیستمی که قانون سپرده و ترتیب آنها با مشاوری ارباب آگاه صورت گرفته ، درج و کارهای سایر حتی الامکان باشب کاری ها تصفیه و آنچه تصفیه نشده بمدیریت تصفیه مؤقت تفویض گردد بدین صورت کارها مرتب گردیده - برای آینده دفاتر منظم سپرده شود .

آب کابل :

چون آب نوشیدنی از احتیاجات مهم حیاتی است ، دوره دوم بناوالی احتیاج شدید مردم را احساس نموده و در اطراف آب مطالعاتی عمیقی با متخصصین نمود - مقدار تهیه آب بمقتاس نفوس بیست سال بعد ، در نظر گرفته شده است. آبی که این پروژه تهیه میدارد چندین برابر آب بزمان است ، چشمه بزمان روزانه (۳۷۰) متر مکعب آب میدهد در حالیکه این آب (۸۰۰۰) متر مکعب خواهد بود که این پروژه زیر کار است اما پروژه عمومی که ۶۰ هزار متر مکعب میشود در این پروژه به نظریه مستر (بارتلت) نماینده سازمان صحتی جهان ، چهل سال بعد نفوس شهر مراعات شده است ، و حفر چاهای عمیق تحت نظر متخصصین سرعت جریان دارد ، همچنان تمام سامانهای آن بکابل مواصلت کرده و حفر میزن آب از پنج هزار

د افغانستان کالنی

متر مکعب تجاوز کرده است . برای آبرسانی ، سامان ذیل از جاپان بکابل رسیده ،

تشریحات	مقدار	کجات	قیمت
۱ - انجن دیزلی (۱۵۰) اسبه يك سبت		۰	۱۷۹۰۰ دالر
۲ - بمبه ۵۷ اسبه سه سبت		۲۸۰۰	۸۴۰۰ د
۳ - بمبه عمیق ۴۰ اسبه چهار سبت		۴۱۵۰	۱۶۶۰۰ د
۴ - کلورکار يك سبت		۰	۱۲۵۰ د
۵ - و نثوری متر قطر ۶۰ ملیمه تر يك سبت		۰	۲۱۸۰ د
۶ - آله مقیاس آب دوست	۴۲۵ -	۵۰ دالر	
۷ - هوا کش ها ۱۴ دانه	۶۵	۹۱۰ د	
۸ - جر ثقیل دستی دو تنه يك سبت		۰	۲۲۷۰ د
۹ - کتالی وافرار ریخته گری دوست	۱۳۷	۲۷۴ د	
۱۰ - سمند بورت مندی ۶۱۵ تن	۴۱	۲۵۲۱۵ د	
۱۱ - وال نش ۳۵۰ کیلو کرام	۰	۱۲۴ د	
۱۲ - سیخ آهنی ۱۷۰ تن	۱۴۰	۲۳۸۰۰ د	
۱۳ - سوب ۱۰ تن	۴۳۰	۴۳۰۰ د	
۱۴ - وایر میتر يك سبت		۰	۱۱۰ د
۱۵ - وایر ووج يك سبت		۰	۲۱۳۰ د
۱۶ - فلهای چودنی معه پرزه جات ۹۳۴		۰	۶۰۰۰ د
۱۷ - والهای چودنی ۲۳		۰	۳۳۹۸۴ د
۱۸ - فلهای سیمی معه پرزه جات ۷۷۷		۰	۳۲۰۴۴ د
۱۹ - ماشین تخلیط سمند با موتور سه هراده نی يك سبت		۰	۲۹۰۸ د
۲۰ - موتور سه هراده ای مع ماشین یرش کیسی دوست ۱۸۲۳-۳۶۴۶		۰	۳۶۴۶ د
۲۱ - ماشین برمه امتحانی يك سبت		۰	۱۰۰۰ د
۲۲ - ماشین برمه معه فلها يك سبت		۰	۵۳۲۵۹ د

فابریکه :

طبق نقشه کار شناسان ماشین و اسفالت تعمیر و تهاب های سمنی
کارخانه ترمیم لابر اتوار ذخائر - روغنیات و غیره آغاز یافت یا مساعدت
هوا و کسار شباروزی بشور ۱۳۳۴ فابریکه تکمیل گردید. در او اسط
سال ۱۳۳۳ اراجع بخریداری یک دستگاه اسفالت با سائرسامان سر کساز
با اتحاد جماهیر شوروی قرار داد گردید و یک دسته انجنیران و متخصصین
برای نصب و بکار انداختن آن وارد کابل گردیدند. سامان و ماشینهاییکه
در کارگاه بزرگ قبر موجود است حسب آ تبست :

- ۱ - ماشینهای مختلف سنگ شکنی دو پایه .
- ۲ - ماشین مخلوط کننده . فیر یکپایه
- ۳ - ماشینهای غربال ریک و سنگ دو پایه
- ۴ - داش دور خورنده و کرم کننده مواد سنگی اسفلت یکمعدد .
- ۵ - ترانسپورتر کل مت یک عدد .
- ۶ - ترانسپورتر های مختلف ده عدد .
- ۷ - مخزن تولید کننده بخار یک عدد .
- ۸ - دیگ مایع کننده فیر سه عدد .
- ۹ - ماشینهای ولدنک برقی و کاری دویا به .
- ۱۰ - موتور ۶۰ کلبوات تولید کننده برقی بطرولی یکمعدد .
- ۱۱ - موتور جنریتور ۶۰ دیزلی یکمعدد .
- ۱۲ - ترانسفارمر برقی یکپایه .
- ۱۳ - موتورهای برقی از (۲) کلبوات تا « ۴۰ » کلبوات .
- ۱۴ - بمب های (۶۳۰۳۰۵) انچه برقی دستی پنج دانه .
- ۱۵ - ماشین هموار کننده اسفلت در جاده ها یکمعدد .
- ۱۶ - بولدوزر ۲- عدد
- ۱۷ - تراکتور ۱ »

- ۱۸- ماشین قلبه ۱ عدد
  - ۱۹- اسکرپیر ۱ د
  - ۲۰- آفته گریدر ۱ د
  - ۲۱- اسکواتور (۲۵) تنه يك عدد
  - ۲۲- موتر ياز (۱۶) تنه يك هراډه
  - ۲۳- تريلر يك عدد
  - ۲۴- موتر خود یرتاب كننده (ماز) پنج هراډه
  - ۲۵- د د د د د (زیس) ده د
  - ۲۶- د د د د د (کاز) نه د
  - ۲۷- موتر جیب ۴ هراډه
  - ۲۸- موتر قیر یاش ۱ د
  - ۲۹- موتر ورکشاپ ۱ د
  - ۳۰- موتر تانک دیزل و بېطړول (۱۰۰۰) کیلنه يك هراډه
  - ۳۱- موتر برف ياك كن دو هراډه
  - ۳۲- موتر برف باركن د د
  - ۳۳- موتر آب ياش كه بفشار ماشین، آب ياشی میكنندو هراډه
  - ۳۴- موتر شورلېت آب ياش دو هراډه
  - ۳۵- رول ده تن (۶) يايه .
  - ۳۶- رول پنج تن (۴) يايه .
  - ۳۷- رول ۱۲ تن (۱) د جايانی .
  - ۳۸- رول ۸ تن (۱) د جايانی .
- ده فیصد سامانهای ضروری و فالتوی ماشینها و موتر ها وغیره .
قیرریزی:

متجاوز از ۲۶ كيلو متر سركه ها كه به تفصيل ذكر مي يابده، كنده شد
وسنگه اندازی كردید كه متجاوز از پنجاه هزار متر مكعب سنگه درین

قسمتی از میدان پشتوانستان که فیروزبازی آن خاتمه یافته، عمارت با شکوه
مقابل، عمارت اتومات جدید تیفلیس است.

امر به مصرف رسیده است بعد از بخته کاری و مساعد شدن، قبور یزی
کردیده است.

- ۱- غازی اکبرخان وات (چمن حضوری) تکمیل یافت.
- ۲- یک جانب جاده میوند که دوصفحه آن انداخته شده.
- ۳- جاده مقابل سفارت شوروی که تکمیل گردید.
- ۴- جاده مقابل شفاخانه ابن سینا تا پل آرتن قبریزی شد.
- ۵- جاده مقابل د میرویس و کله از منار عبدا لوکیل خان تا کوته
سنکی نزدیک سرك دوم شیر شاه میهنه تکمیل و متبافی آن دوصفحه انداخته شده.
- ۶- جاده مقابل ولایتکابل تا چار راه اخیر شهر نو عقب صدارت مقابل
سفارتها دوصفحه انداخته شده است.
- ۷- سرك میدان طیاره که دوصفحه انداخته شده.
- ۸- سرك هر دو طرف مقابل ارک شاهي دوصفحه انداخته شده.
- ۹- جاده مقابل دفاع ملی دوصفحه انداخته شده.
- ۱۰- میدانی پیتوستان که نصف آن دوصفحه انداخته شده.
- ۱۱- ترمیمات تمام سركهای قبر گذشته در طی امسال اصلاح شده است.
با اندازه ۱۸۰۹۱۸ متر مربع قبر شده بعضی سركهایك صفحه قبرکار
شده تا قسمت هائیکه مقاومت ندارد در بهار ترمیم و صفحه آخر آن انداخته شود.

متخصصین خارجی:

متخصصینکه بنای فابریکه اسفلت را گذاشته اند:

- ۱- گربوئف سراجنیر
- ۲- مائینوف انجنیر ماشین.
- ۳- فوکیان انجنیر نصب ماشینها.
- ۴- میخائیلوف مهندس تعمیر فابریکه واسفلت جادهها.
- ۵- کرسٹوف انجنیر ماشین دیزلی.

۶- دویمین متخصص لابراتوار.

۷- نئ کوناسیف انجنیر موتر.

۸- پانقی لوف انجنیر ماشینهای و موتر

۹- ولادی میروف انجنیر سړک واسفلت

کارگرانیکه از افراد کشور برای اسفلت و فابریکه قیرریزی تربیه شده اند بتعداد پنجاه نفر ماشین کار و متخصص کار شناسی و میخانیک از مردم داخلی، ویناروالی تربیه نموده است که امروز در شعبات فابریکه قیرکار میکنند، تعداد تربیه شدگان روز بروز زیاد گردیده میروند تا نیاز مندی شهر ویناروالی را رفع نماید.

لابراتوار:

درفابریکه یک دستکاه لابراتواری موجود است که تجزیه رنگ سکل - مت - سنگ را نموده و انواع قیر را بشناسب آب و هوا تعیین میکنند و ۲۷ قلم لوازم دارد.

تنویر:

ویناروالی کابل سروی تنویر را تمام و با کمپنی زمینس قرار داد نمود و ترتیبات آن بصورت اساسی گرفته شد تا خدا بخواند در طی سال جاری همه جاده ها روشن شود. فعلاً پایه های تنویر اساسی در غازی اکبر وات و پشینوستان وات مقابل ارک شاهي نصب شده است و کار این پروژه بشدت جاری است.

۱- از میدان هوایی سړک بی بی میرو سړک مقابل ارک تا میدان پشینوستان (دو طرفه)

۲- از چمن حضوری تا پل آرتن تا مینار عبدالوکیل خان و از آنجا تا کوته سنگی حسب ایجاب جاده ها تنویر مرکزی و جانبی.

۳- سړک مقابل وزارت خارجه تنویر دوجا نیه.

۴ - تنویر دوسرک عقب صد ارت عظمی از میدان ولایتکابل الی میدان مقابل لیسہ نسوان بترتیب فوق سری آن تکمیل و قرارداد گردید و کار آن جریان دارد .

تعمیرات بناروالی کابل :

بناروالی در تہیہ مصالح طوریکہ در کشور معمول است، مبادرت ورزید و ادشای درسبا سنگ بکار انداختہ شدہ کہ برای تعمیرات بناروالی طورامانی کاملاً بدرد میخورد . تقریباً دو میلیون خشت و بیشتر از پنجصد خروار چو نہ تہیہ و بدسترس استفا دہ گذاشت .

مسجد شیر پور با سلوب خاصی در شرف تکمیل است . مسجد کارتہ در این دورہ بتکمیل رسیدہ است . مسجد چمن حضوری نزدیک باکمال است . همین طور در مسجد یل خشتی کار بشدت جریان دارد و تعمیر آن شروع و نزدیک بہ پوشش رسیدہ است .

در بریکوت ، دوکانہا و عمارات ناموزونی موجود بود کہ سال گذشتہ تخریب و امثال بصورت اساسی پختہ کاری آن جاری و بعض حصص ، نزدیک باکمال است . بناروالی دورہ دوم شدیداً مخالف خامکاری است و در ساختمان ہر عمارت پختہ کاری و اتوصیہ مینماید . دوسرک بریکوت و دیل کانکریتی بعرض سرک دو بروق یکی بسرک کارتہ و دیگری بسرک علی آباد تعمیر شدہ و ہمینطور تمام خانہہای کہ مقابل سرک عمومی بود ، دیوارہای آن بصورت کنارہ تا حدود سیلو ساختہ شد .

قہوہ خانہ چمن ترمیم و اطراف آن سٹک کاری و تکمیل گردید . در بی بی مہر و سرک میدان ہوایی کہ از طرف وزارت فواید عامہ پختہ کاری شدہ ، یک طبقہ قبر آن از طرف بناروالی از میدان ہوایی بارکے اتصال یافت . دوکانہای بی بی مہر و خریداری شد ، تا مجدداً ایارتما نہای عصری تعمیر شود و تخریب آن ختم گردد . در جمال مینہ منازل زیبا و متنوعی بصورت دو منزلہ تعمیر شدہ . و بعضاً هنوز تحت تعمیر است

و تقریباً صد منزل بایک حمام عصری ساخته شده است ، پیاده روها تحت فرش و کافیکریټ گرفته شد تا با جاده های اسفلټ هم آهنگی نموده از حوادث ترافیکی هم جلو گیری شود .
در جاده میوند - بازار شاهی - جاده اندرابی - باغبا نکوچه و غیره پیاده روها سنگ فرش گردیده است .

مواضعیکه تحت اعمار گرفته شده ، آبدۀ میوند و همچنین بعضی عمارات جدید و نیم کاره در جاده نا در یشتون تحت اعمار گرفته شده - میدان ی سرویس در حصۀ میدان ی یشتونستان تخریب گردیده و تحت اعمار گرفته شده و عمارات عالی شان بنا یافت از قبیل استیشن اتومات یتلفون و هوټل کابل ، محمد جان واټ که با نقشه زیبای ساختمان آن در دوره بناروالی دوم ، ترتیب و تخریب آن آغاز گردیده است ، در ایستگاه های تمام حصص شهر سایه بانهای بصورت فنی با آهنگ دنیا ی خارج ، ساخته شده است - تقریباً در حدود سی سایه بان از کافیکریټ و آهن ساخته شده است .

تفرجگاهها و آرامشگاهها:

باغچۀ اطفال در باغ عمومی شهر نو ، با محتویات آن تهیه دیده شده و همینطور در باغ عمومی ده مننگ هم باغچۀ اطفال در نظر گرفته شده . چون سینماها در کابل نظر به حجم وسعت شهر باید در هر گوشه و کنار موجود باشد ، بناء بناروالی کابل سینمایی در شهر نو تعمیر و به پوشش رساند و هکذا در ابتداء شیر شاه مینه (سینمای شیر شاه) را قریب با کمال رساند ، و در میدان یشتونستان در نظر است سینمایی بنام (آریانا) اعمار گردد و نقشه آن ترتیب یافته است .

قهوه خانه بنام شیر پور در باغ عمومی شهر نو با بهترین طرز تعمیر شده که فعلاً به پوشش رسیده . قهوه خانه دیگری در ده مننگ کنار کول آب متصل دریای کابل بناء گردیده که درین روزها سقف آن پوشانده

و عمارات آن دو منزل به حجم (۲۴۵۱) مکعب متر یخته کاری و کلا نگریت گردیده و بقیه کار عنقریب با کمال میرسد .
سبیل بر خواجه صفا که همیشه اسباب ناراحتی و تلفات را فراهم مینمود اعمار گردید .

ترافیک :

ترافیک بناروالی تحول اساسی تری را پذیرفته ، هلاکت ترافیکی با ترصدگاهها نصب و بسته های ترافیک با طرز مقبول تهیه و در قسمت های معین شهر گذاشته شده است ، چون قوانین ترافیکی شدیداً مراقبت میشود نظر بسال گذشته از حوادث کاسته شده . برای اینکه ترافیک رسیدگی کرده بتواند بتعداد ده عراده موتر سا یکل و سه عراده جیب تهیه گردیده و یک دستگاه تیلیفون برای ترافیک خریداری و بسکابل واصل گردید که عنقریب نصب میشود و امبولانس نیز بترافیک کابل رسیده است .

سرویس ها :

برای رفت و آمد همشهریان ، سه عراده سرویس از عصری ترین سیستم خریداری و به دسترس اهالی شهر مانده شده و بطور یکتعداد تا کسی ها برای اولین بار خریداری شده که آرامی و راحت اهالی را فراهم مینماید .

تعدیل اصولنامه و مراسم قانون :

اصولنامه بناروالی نظر بایجادات عصر ، تعدیل یافت و این تعدیل از راه وزارت داخله صورت گرفت و بمقامات صلاحیتدار عرضه گردید و تشکیلات و ظایف مامورین بناروالی هم ترتیب و مجرای قانونی خود را طی نمود . بناروالی به تطبیق قوانین موضوعه و ازین بردن روال جاهای غیر- مشروع و مضر عروسی ها تمیزها و غیره که به اقتصادیات مردم لطمه

مېزد ، مجاهد نهوده در تطبيق نظريات عالي تری که مقبول اجتماع بوده وارضاء محيط را فراهم کرده باشد، کوشيده است .

ميله‌ها و وسايل تفرج :

ښاروالی کابل برای نشاط روحی مردم زمینه‌هایی فراهم و در جشنهای روز اول حمل ، میله‌ار غوان - صیغه یغمان ترتیبات خوبی اتخاذ کرده و ساز و برگ سروراهالی را از هر رهگذر تأمین کرده‌است . همینطور ترتیب سالکرة آزادی یشتونستان - هفتة سره میاشت ، تولدی شهر یار محبوب و جشن اطفال ، با وضع مجلل و بی سابقه ، زمینه خوشی را برای مردم آماده نموده است . چون در تمام میدانهای وسیع کابل کاری و غیره موجود است که آسایش مردم را تأمین کند ، ښاروالی بتاسی ازین مفکر ر م میدان ده بوری - دارالمعلمین - بریکوت - محمدایوب غازي - مقابل ارگک و یشتونستان رازیر کار گرفته است . در صیغه یغمان تغییراتی پرا ل انداخته و دیوارهای کوتی های شخصی کتاره شد و تعداد هشت ویلا برای آسایش اهالی بطور رهایش فامیلی ساخته شد . قهوه‌خانه مهتاب نیز تزیین و چهل بستر بقهوه‌خانه تهیه گردید .

نرخ و نوا :

در ښاروالی کابل با معاونت قیمتدار وزارت مالیه با وصف حوادث ، موازنه خود را حفظ و آرد در (مندوی) از (۱۷ - الی - ۲۳) افغانسی تجاوز نکرده است .

کندم و آرد وارده مندوی از اول سال الی اخیر حوت ۳۴ (۶۱۹۷۷) سیر کندم و (۱۵۰۳۰۳۲) سیر آرد .

آردیکه از اول حمل الی ۳۰ جوت از کویر انقب و تهیه غله در مندوی وارد شده ، (۲۳ ۵۵) سیر .

سرطبابت بنار والی :

الف . معاینهٔ مریض ها تبیکه یو میه در سرطبابت مراجعه کرده و نسخه ادویه برده اند .

۱ - مردانه در شفاخانه ابن سینا ۱۱۱۵۱ نفر .
در معاینه خانه چمن ۲۹۸۱ - زنانه . در شفاخانه ابن سینا ۹۳۴۴ نفر .
در معاینه خانه چمن ۱۹۵۹۹ نفر . در شق داخله ، جراحی و غیره .
نیز بمقداد بکتری تحت مداوی گرفت شدند و از ریاست روز نقون برای ۲۱۵۶۰ نفر شبر ویتامین - صابون بتوسط شفاخانه داده شده است .
مبیطور واکسین ضد محرقه باهالی تطبیق گردید .

نهالشانسی :

چون نهالها تبیکه بفرض تزئین واستفاده از سایه آنها ، در کنار سرکها از سابق غرس شده و نمو کرده بود ، سالخورده و پوسیده و کج و معوج گردیده بود بنار والی بر آن شد که درختهای مذکور را از بین برده در عوض نهالهای را که موزون و خوشنما باشد بصورت منظم و اساسی تازه غرس کند . در سرکهای چمن حضوری و قسمت های لازمه شهر در بریکوت ، کارته و تمام جاهای مناسب غرس گردید . بخصوص بیکتعداد نهالهای سرسبز ناچو رسیده و بزرگ ، در فیهو خانه بریکوت و بارک سینهای پامیر غرس گردیده است و برای صیانت تمام نهالها ، چوکانهای زیبائی چوبی تهیه دیده شده است .

.....

فعالیتهای دوساله ۳۳ و ۳۴ و ۱۳

سره میاشت

روپهبرفته سال ۳۳ و ۳۴ برای سره میاشت يك دوره مفید و مثمري بود كه جمعیت موفق شده در آن مصدر يك سلسله كارها و نما و نتهای قابل ذكری شود، از قبیل :

تعمیم میبانی جمعیت :

در ۱۳۳۳ مسامی کمیسیون چهار نفر (شاغلو دا کتر عبدالظا هر فقیر محمد شفاء ، اختر محمد و غلام حضرت کوشان) برای ترتیب و تنظیم اسناد لازمه ، نسبت شمول عضویت در صلیب احمر بین المللی ، گامیابی بار آورده و جمعیت افغانی سره میاشت از طرف لیگک مجامع ملی صلیب احمر و کمیته بین المللی صلیب احمر (که هر دو در چینوا مقر دارد) به رسمیت شناخته شد و اسناد لازمه آن هم رسید . کمیته بین المللی صلیب احمر تحت متحد المال مؤرخ ۲ دسمبر ۱۹۵۴ (مطابق ۱۰ سنبله ۳۳) او صاف و خصوصیات افغانی سره میاشت را به اطلاع ۷۲ مجامع ملی دنیا رسانده و بعداً کمیته اجرائیه لیگک مذکور بجلسه مورخ ۱۱ نومبر ۵۴ مطابق ۵ عقرب ۳۳ خود، رسمیت سره میاشت را اعتراف و ضمن يك تبلیگرام تبریکه و مراسله اطمینانیه، این موفقیت را تصدیق کرد . علاوهً بعضی از سره میاشت ها و صلیب احمر های مالک جهان از قبیل اردنیه ها شهبه - اندونیزیا - ترکیه - لبنان - کانادا - سیلون هندوستان - یونان - سار - یاراکوای - اطریش - اسیا فیا - دانمارک - حبشه - المان غربی - پرتگال و غیره، این شناسائی را تهنیت گفتند . کویا به این ترتیب - جمعیت افغانی سره میاشت در ظرف سال ۳۳ آ خربسن مرحله تکاملی شخصیت بین المللی خود را به موفقیت گذر رانده و نظریه اجرای بعضی تعهدات ویر نسیم های موضوعه بین المللی، در قطار ۷۳ جمعیت های ذکر هلال و صلیب احمر، محل خود را اشغال کرد .

حق المضویقی که از طرف کمیته بین المللی صلیب احمر متوجه ما میگردید مبلغ شصده فرانک سویسی پرداخته شده و نسبت پرداخت مبلغ چهار هزار فرانک سویسی به لیگک مجامع ملی باید حق المضویقت اخیراً اقدام شده .

طبعاً با کسب این مؤفقت مرادوات سره میاشت با هر دو مرجع مذکور زیاد شده و در مواقع لازم تبادلہ احساسات هم گردیده .

چنانچه در موقع تجدید سال نو - روز هفته بین المللی صلیب احمر، سالکرة ملل متحصه وغیره پیامهای تبادلہ گردیده و علاوه لیگک مجامع ملی صلیب احمرها، محترمه میرمن ارن فا کلند را بعیت نما ینده خود در افغانستان معرفی نمود . نامبرده خانم داکتر فا کلند است که از جانب مؤسسه صحنی جهان بعیت مشاور صحنی نزد وزارت صحنیه مملکت موظف میباشد .

معاونت های جمعیت :

در سال ۳۳ معاونت های ذیل از طرف جمعیت صورت گرفته :

۱ - سیلاب چغانسور که طبق اطلاعات موثق حکومت یکی از سیلابهای مدهش و بی سابقه بوده و اهالی چغانسور را بمصیبت عظیم دچار ساخته بود جمعیت بشرحی که همه اطلاع دارید مبلغ (۶۰۰۰۰۰/۰) افغانی را برای کمک به آن مصیبت دیدگان تخصیص داده و هیأتی تحت ریاست غلام حضرت کوشان معاون اداری جمعیت به آنجا فرستاد . هیأت مذکور به (۳۹۳۵) نفر رخت و کندم و دوائی لازمه داد - اثرات مفید اعانه را ازین میتوان تخمین کرد که قبل از توزیع کندم سره میاشت - در آنجا کندم فی-سیر ۴۰ - ۵۰ افغانی بود و در ایام توزیع و بعد از آن به ۸۰-۱۰۰ افغانی تنزیل کرد . و در همین زمان پارچه های قشنگ سره میاشت برای لباسشان در موقع عید توزیع شد .

۲- در ایام جشن استقلال ۳۳ (۱۶۵۴) نفر در منطقه جشن از طرف داکتران سره میاشت در کامپصعی معاينه و معالجه کشته، برایشان ادويه رایگان داده شد. در جشن استقلال سال گذشته اولین بار از طرف خانم- های حساس و اعضای سره میاشت در منطقه جشن، اناث هم معاينه و تداوی عاجل صورت گرفته که مجموع زنان و مردان و اطفالی که در ایام جشن استقلال سال ۳۳ از طرف سره میاشت تداوی شده اند (۳۰۰۶) نفر میباشد

۳- در زمستان سال ۳۳، سره میاشت باز هم به (۳۴۸۹) نفر بینوایان کابل مثل سال گذشته رخت و نان توزیع کرد که بقیه مجموعی آن در مرکز (۲۲۰۴۶۶/۴۹) افغانی شده و هم سره میاشت برای اولین بار توسط شعبات خود در ولایات به بینوایان رخت زمستانی داد که به این حساب تعداد مجموعی کسانی که در زمستان سال ۳۳ از سره میاشت امانه گرفتند به (۵۲۸۹) نفر رسید. ضمناً این امداد علاوه از معرفی مرام جمعیت و کمک آن به مردم سبب تقویت بازارها هم شده و یکنوع کمک غیر مستقیم است در استقرار نرخها که اثرات آن به هم مشهود گردیده.

۴- در آغاز سال ۳۳ هنگامیکه باران های شدید بهاری در دامنه کوه شبر دروازه فرو آمده، مثل سالهای گذشته ساحه وسیعی را از عقب شفاخانه ابن سینا گرفته تا درخت شنک دچار خساره معتدلاً بها ساخت که به اثر آن ریاست اداری بنام کمک معجل به اهالی آنجا جمعاً مبلغ (۶۶۰۰/۰) افغانی به ۲۵ نفر خانوار امانه داد که اگر چه مقدار کم بود اما به نسبتیکه سرعت و بوقع کمک شده بود بسیار موثر واقع گشت.

۵- بمعاذله ملاریاء طبق سالهای گذشته مبلغ پنجاه هزار افغانی داده شده.

بر علاوه امدادهای داخلی، سره میاشت در مالک خارجه هم امدادهای نمود بشرح ذیل:

۶- به واقعه حریق بازار بزرگ استانبول، مبلغ یک هزار یوند

مداوی (۹۰۸۹۲/۳۵) افغانی به هلال احمر تر کبه کملک کرد .
 ۷۷ درواغه سیلاب شمال مصر که در آن شهر کهنه خسارات زیادی
 را متحمل گردیده، مبلغ یک هزار پوند معادل (۹۰۸۹۲/۳۵) افغانی
 بطور کمک فرستاد .

۸- در وقوع سیلاب شدیدیکه به هند و پاکستان در اوایل سال ۳۳
 رخ داد، یک هیأت طبی تحت ریاست ضاغلی داکتر محمد اسلم اعزام شد .
 این هیأت مقدار سی هزار متر رخت وطنی و یک مقدار ادویه را برای
 کمک مصیبت دیدگان سیلاب در پاکستان و مقدار بیست هزار متر رخت
 برای مصیبت دیدگان هندوستان از طرف جمعیت بردارد، مجموع این
 امداد مبلغ ۷۵/۲۸۳۸۶ - افغانی شده .

قابل تذکر است که همه امداد خارجی ما از طرف جمعیت های مربوطه
 به منوبیت قبول شده . چنانچه در مورد امداد سیلاب هند و پاکستان
 از طرف صدراعظم های هند و پاکستان و در مورد کمک سیلاب مصر
 لیگ بین المللی، از جمعیت افغانی سره میاشت اظهار امتنان نموده اند .
 چون سره میاشت در اخیر سال عضویت خود را حاصل کرده، اگر بعد از این
 خدا ناخواسته مصیبتی رخ دهد جمعیت ما هم از امداد سره میاشت های
 سایر ممالک و مقامات بین المللی آن مستفید خواهد شد .

ممکنه در بعضی موارد مثل سیلاب چفانسور (با اینکه در آنوقت
 هنوز عضو بین المللی نشده بود) مقامات خارجی هم به سره میاشت کمک کرده
 اند (مثل سفیر کبیر دولت علیه شوروی - اعضای سفارت ایتالیا و غیره)
 یک امداد دگریکه سره میاشت خواست بنام بشریت اجرا کنند،
 ولی حکومت پاکستان مانع آن شد، امدادی است که برای مصیبت
 دیدگان زلزله کوئته از طرف جمعیت ما اختصاص یافته . این امداد
 شامل مقدار کفانی رخت دوخته مردانه و زنانه - شال - ادویه و یک
 هیأت طبی بود که متاسفانه رد شد و سبب تأثر ما گردید . علاوه از این

- ۱- امداد، بعضی کمک های انفرادی هم صورت گرفته که عبارت است از:
  - ۱- یکتفر عبدالقدیر نام لنگک . پای چوبی ساخته شد.
  - ۲- به شاغلی مرحوم محمدعلی زره نظر به بینوائی و عسر و غریبی او در موقعش کمک بولی شد .
  - ۳- یک سبت روی مزی اعلی . به محترمه داگترس کبید ، بیاس خدماتی که در مورد حمایه مادران و اطفال بمملکت عزیز ما کرده بود بصورت هدیه داده شده است .
  - ۴- به شاغلی میرزا نور احمد مریض، که در شدت سرما بینوائی خان به استحضار جمعیت رسید، کمک بولی و جنسی شد. جمله مبالغی که از طرف جمعیت در سال ۲۲ بمردم اعانه داده شده (۱۳۷۰۳۰۳/۶۷) افغانی است و اما معاونت جمعیت که در سال ۳۵ صورت گرفته قرار ذیل است :
    - ۱- بر بایست مجادله ملاریا مبلغ پنجاه هزار افغانی داده شده .
    - ۲- به ۴۰۴۱۹ نفر بینوایان شهر کابل بقیعت مبلغ ۴۷۶۲۸۱/۸۲ افغانی رخت و نان داده شده .
    - ۳- مبلغ پنجاه افغانی به ورثه محمد علی زره جهت تکفین و تجهیز او داده شده .
    - ۴- به صوفی غلام محی الدین مفلوج، پنجاه افغانی داده شده .
- ۵- در خارج :
  - به سیلاب رسیدگان هند مبلغ ده هزار کله ار هندی بقیعت ۶۸۱۹۹/۱۸ افغانی داده شده که جمله کمک های سال ۳۴ جمعیت در حدود ۵۹۵۶۸۱/۰۰ افغانی میباشد.
  - در مورد اعانه زمستانی قابل ذکر است که در دوسه سال دگر این قسمت زیاده تر بمکمک وزارت مالیه و دیوی تعاونی صورت میگرفت که مدتها بعد زیاده ماورین آنهارا مصروف میکرد. اما امسال تمام فعالیت های مزبور توسط همین عده محدود ماورین جمعیت صورت گرفته است. در جسی که به بینوایان داده

شده نیز تغییر واری و ارد شده به اینصورت که سابقا از تکه های خاراجی و شامل چندین رنگ و جنس توزیع میشد حالا تکه امسال جمعیت تمام رخت بینوایان را از سان کوره نساجی خریداری کرده که البته به جمعیت ارزانتر و برای بینوایان مفیدتر و بادوامتر ثابت شد. در ترتیب کوپون ها نیز تغییر از حیث سرعت اجراء و سهولت مراقبت و حفاظت داده شده بود و برای مزید احتیاط، ذریعه گسترش در خود اداره چاپ شده نکته مهم درین توزیع، این است که ما مورین محدود سره میاشت توانستند تمام این امور را نسبت بسابق در وقت کمتر انجام بدهند و به همین لحاظ که توزیع وقت تر شروع گردیده و بی نوایان نسبت به سال های سابق کمک وافرتر گرفتند.

در هر ولایت مثل سال گذشته شعبات ما بیکصد و پنجاه نفر که جمعاً ۱۸۰۰ نفر میشود یک یک لباس داده است.

عوایدیا کمک به جمعیت

۱- سره میاشت در سال ۳۳ جز امانات مردم، کدام مدرک خاص نیافته، ولی از نشیبات جدید آن در حصه عوایده جمع آوری پوست قربانی است که در رایور سال گذشته به اختصار عرض شده بود.

اهالی خیرینند اقفاستان این اقدام را بحسن نیت مقابله کرده و در کابل و اطراف تخمیناً یک تعداد زیاد پوست کلاوی و بز و کوسفندی به سره میاشت دادند. عایدات آن در مرکز و اطراف در سال ۳۳ - ۳۸۴۵۴۲/۸۷ افغانی شده ولی بیاد باید داشت که بنا بر عدم امکان جمع آوری سریع پوست از خانه ها و عدم بلدیت مردم به حفاظه آن هنوز مشکلاتی درین است و اگر روزی موفق شویم که در کابل و ولایت پوست ها را قبل از آنکه در گرمی خراب شوند جمع کنیم این مدرک خوبی است و احتمال دارد بالغ زیاد بدست آید

۲- از مدک انواع عضویت های جمعیت در سال ۳۳ مبلغ ۷۶۶۷۱/۴۶

د افغانستان کالنی

افغانی جمعیت رسیده - عایدات سال ۲۲ ازین راه مبلغ ۱۰۷۷۱۳ افغانی بود .

۳ - اء نه های که در سال ۲۳ جمعیت رسیده ۱۰۷۸۶۴۷/۱۰۰ افغانی است و در سال ۳۲ مبلغ ۱۰۷۸۶۴۷ افغانی بود .

۴ - عایدات هفته مخصوص که در جای دیگر مفصلاً شرح داده شده و در سال ۳۳ مورد بحث ۱۷۸۹۲۷/۹۳ افغانی در مرکز و مبلغ ۱۶۵۲۱۱/۴۰ افغانی در ولایات بدست آمده که مجموعاً ۳۴۴۱۴۹/۳۳ افغانی است .

در سال ۳۲ عواید این مدرک ۲۰۲۴۸۸/۷۹ افغانی شده بود .

۵ - با اینکه بیانس بانکها تیکه سره میاشت در آن سهم دارد هنوز مکمل بها نرسیده و معیناً در سال ۳۳ مبلغ ۶۸۸۰۰۰ افغانی از بانک ملی و مبلغ ۱۷۹۰۰ افغانی از شرکت ملکی شده صبا رسیده است .

درین قسمت با وجود عدم استطاعت مالی جمعیت، دو سال ۲۳ طبق صوابدید مجمع مرکزی خود، مبلغ ذیل را هم اسهام خریده :

۱ - از بانک تجارتی	مبلغ ده لک افغانی
۲ - از بانک زراعتی	مبلغ دو لک افغانی
۳ - از بانک تعمیراتی	مبلغ ده لک افغانی

در قسمت عواید باز هم مشکوریت جمعیت متوجه تشویقات و باب صلاحیت و عاطفه مردم است . چنانچه در قسمت اعانه ذوات خبر پسند و اهالی محترم است که صدای جمعیت را همواره لبیک گفته اند - مؤسسات مثل دافغانستان بانک بانک افغانی - بانک ملی - بنجاء هزار افغانی - شرکت سهامی اقتصاد ده هزار افغانی ، شرکت سرویس سیزده هزار افغانی به اثر تشویق از سرجمع مفاد سالانه خود اعانه داده اند که جمله آن شامل مبلغ ۱۷۳۰۰ افغانی شده و در صندوق عواید سره میاشت داخل گشته است .

چون از حیث نداشتن منابع ثابت، جمعیت هنوز نتوانسته با اجرا آت قسمت زیادی از وظائف اصلی خود بپردازد، به ښاغلی وزیر مالیه مراجعه و اوشان نظر به علاقه مفروطی که در پیشرفت جمعیت دارد بک کمیسیون مرکب از ښاغلی غلام محمد بابری رئیس اقتصادی و ښاغلی محمد آصف رئیس عایدات - ښاغلی داکتر محمد ولی مدیر تر کز ښاغلی محمد سرور رحیمی مدیر مکتب عالی مالی - ښاغلی مختار لوی مدیر عمومی اداری وزارت مالیه - ښاغلی اختر محمد رئیس اداری - و غلام حضرت کوشان معاون جمعیت را گماشتند که عواید منور و مستمر پیدا نمایند .

معانی گمبشون ادامه دارد و انشا الله نتیجه خوبی از آن بدست خواهد آمد و در اثر آن جمعیت موفق خواهد شد که آینده با بنیه قوی داخل میدان فعالیت گردند .

عواید سال ۱۳۳۴ قرار ذیل میباشد (هنوز رایور عواید ولایات نرسیده لهذا تنها عواید مرکز ذکر میشود)

۱ - مدارک عضویت ۲۴۷۹۵/۰۰ افغانی

۲ - اعانه های که در طول سال ۳۲ به جمعیت رسیده ۲۹۷۵۴۷/۷۲ افغانی
اعانه های مشروط که بنام اعانه زمستانی بینوایان داده شده ۳۱۵۱۱/۹۲ افغانی که جمله آن ۴۲۹۰۳۹/۶۴ - افغانی میشود .

۳ - عایدات هفته مخصوص سال ۳۴ مبلغ ۲۳۹۳۷۴/۳۸ - افغانی است که نسبت عایدات هفته مخصوص سال ۳۳ مبلغ ۶۰۴۳۶/۴۵ - افغانی زیادتر میباشد .

۴ - مفادیکه از درک اسهام جمعیت از بانک ملی و سرکت صبار رسیده جمعا مبلغ ۶۷۵۴۲۹/۴۱ - افغانی است .

۵ - عواید پوست قربانی که در سال ۳۴ عاید شده ۶۰۹۱۲/۲۵ - افغانی

۶ - بازگشتی مصارف ۹۷۸۵/۸۳ - افغانی

۷ - قیمت مجله ۱۱۵۰/۰۰ - افغانی

۸ - عایدات مختلفه ۸۲۸۵/۰۰ - افغانی

۹ - فیصد چهل عواید اطراف که از سال ۳۳ رسیده و بحساب سال ۳۴ جمع گردیده ۳۶ ر ۲۱۱۶۰ - افغانی
 جمله عایدات سال ۳۴ مرکز جمعیت مبلغ ۸۷ ر ۱۶۵۹۹۳۱ - افغانی شده است.
 نا گفته نماند که در سال ۳۴ نیز بقیه (۲۸۵۰۰۰) افغانی سهم شرکت سرویس خریداری شده .

امداد خارجی بسره میاشت :

در ظرف سال ۳۳ به اثر یک مراجعه وزارت صبحیه، لیکن مجامع ملی هلال و صلیب احمرها، دو عدد شش آهنی و مقدار (۵۰۰) و پال کاما گلوین ارسال کرده اند که ششها تحت استفاده وزارت صبحیه بود و کاما گلوین نیز در جمعیت است و در مواقع لازم از آن استفاده خواهد شد در سال ۳۴ بتعداد ۵۰ جلد کتاب امداد اولیه و ۱۰ جلد کتاب مرافیت نوزاد قبل از تولد و ۱۰ جلد کتاب پرستاری طفل شیر خوار از طرف (سفارت کبرای اتانزونی مقیم کابل) بجمعیت رسیده .

شعبات جمعیت :

شعبات جمعیت در ظرف سال گذشته، طوریکه در قسمت کمک ها عرض شد هر کدام اولین بار بیکصد و پنجاه نفر مستحق و بینوا در زمستان رخت توزیع کردند - این کار بنا بر دودلیل انجام شد، اول اینکه کثیراً شعبات مستحقین را بصورت انفرادی، معرفی میکردند و اینها زیاد تر شامل طلاب بی بضاعت مکاتب میبود - لهذا ریاست اداری طبق هدایت مجمع مرکزی بشعبات خود هدایت داد که بیکصد و پنجاه نفر رخت بدهند و در توزیع به طلاب بی بضاعت حق تقدم را فایل گردند - دایمل دوم اینکه در ولایات احساس میشد که پول جمع میشود و مصرف نمی . جمعیت جهت از بین بردن این مفکوره، هدایت توزیع امداد را داد تا برادران اطراف ما هم برای العین ببینند که سره میاشت برای معاونت و امداد بینویان است .

فعالیت از حیث هوایده قرار ذیل است:

- ۱- مزار شریف ۱۹ ر ۲۴۹۳۷۶ - افغانی
- ۲- هرات ۴۷ ر ۱۸۳۷۳۳ - افغانی
- ۳- قطن ۶۰ ر ۱۰۱۱۰۴ - افغانی
- ۴- میمنه ۹۸ ر ۲۴۹۹۰۶ - افغانی
- ۵- مشرقی ۶۰ ر ۱۱۳۳۸۸ - افغانی
- ۶- قندهار ۸۴ ر ۱۲۳۰۷۱ - افغانی
- ۷- غزنی ۵۵ ر ۹۶۵۸۱ - افغانی
- ۸- پروان ۸۶ ر ۶۸۲۰۵ - افغانی
- ۹- بدخشان ۲۴ ر ۷۳۲۲۷ - افغانی
- ۱۰- جنوبی ۲۱ ر ۶۰۲۰۴ - افغانی
- ۱۱- کرشک ۴۶ ر ۳۰۹۷۰ - افغانی
- ۱۲- فراه ۰۰۰۰۰۰۰ (رایور نرسیده)

درین سال به تأسیس کدام نمایندگان کی دگر، تشیث نکرده و هنوز این شعبات از نزدیک ملاحظه نشده، البته مرکز در هر موقع و هر موضوع به آنها هدایت لازم داده و رهنمایی کرده ولی در نظر است بعد از بن شعبات مذکور را یک یک از نزدیک دیدم و به آنها هدایات لازم داده شود.

اعضای جمعیت:

کسانیکه در ظرف سال ۳۳ به عضویت افتخاری نایل شده اند قرار ذیل اند:
الف- کسانیکه به اثر پرداخت مبالغ نقدی شرف عضویت جمعیت را حاصل کرده اند:

- ۱- دافغانستان بانک بانک لك افغانی
- ۲- بانک ملی افغان پنجاه هزار افغانی
- ۳- شرکت سرویس ده هزار افغانی
- ۴- شرکت سهامی اقتصاد ده هزار افغانی

د افغانستان کالنی

ب- کسانیکه به اثر معرفی نمودن یکصد نفر عضو عمومی، حائز این افتخار گردیده اند،

- ۱- ښاغلی خواجه خلیل الله فرقه مشر.
  - ۲- ښاغلی سید عالم شاه فرقه مشر.
  - ۳- ښاغلی عبدالغفور نایب الحکومه هرات
  - ۴- ښاغلی حیات الله قوماندان فرقه هرات .
  - ۵- ښاغلی محمد سعید مشعل رئیس بلدیة هرات .
- ونیز اشخاص ذیل به اثر خدمات عمده و بزرګۍ که در راه احیاء و تقویة جمعیت کرده اند، شرف عضویت مؤسسه را حاصل نموده اند :
- ۱- ښاغلی غلام یحیی طرزی سفير کبير افغانی در ماسکو
  - ۲- ښاغلی محمد هارفي سابق وزیر دفاع ملی
  - ۳- ښاغلی عبدالامک وزیر مالیه
  - ۴- ښاغلی غلام قاروق سفير اعلي حضرت در برلین .
  - ۵- ښاغلی میر عبدالعزیز والی کابل
  - ۶- ښاغلی زکریا طرزی آمر لوازمات وزارت دفاع ملی
  - ۷- اختر محمد رئیس اداری سره میاشت
- فرامین عضویتهای مؤسس و افتخاری مرتباً طبق مقررات اساسنامه جمعیت از حضور اهلحضرت معظم همایونی شرف صدور بخشیده و به اشخاص مذکور اعطاء شده است .
- عدهٔ اعضای دایمی و عمومی در سال ۳۳ تفاوت بارز نکرده .
- همچنین در سال ۱۳۳۴ :

ښاغلی دکتور عبدالظاهر کفیل وزارت صحتیه بعضویت مؤسس و ښاغلی محمود مدیر دافغانستان بانک به اثر تأدیه سی هزار افغانی و غلام محمد تیکه دار - شرکت هوایی آریانا - ښاغلی عبدالقبوم تاجر معاون شرکت بهته و کدام نسبت تأدیه ده هزار افغانی بجمعیت، بعضویت افتخاری مفتخر

کردیده اند و شاغلو عبدالرزاق قوماندان هوایی وسیدعباس حاکم اهلی غزنی به اثر معرفی یکصد نفر عضو نیز بعضویت افتخاری نایل شده اند، در سایر عضویت ها فرق بارزی موجود نکرذیده.

تبلیغات جمعیت :

تبلیغ در راه معرفی و افکشاف جمعیت سره میاشت کمال اهمیت را دارا است، هر قدر این دستگاه قویتر و مجهز بوده تا در مواقع لازم به - معرفی جمعیت بپردازد، بهمای اندازه نتایج مفید بدست می آید - لهذا از وظیفه عمده مؤسسه است که برای اداره تبلیغات وسایل لازمه از قبیل سینمای سیار منظوری برای نشر و ترجمه آفیسها و وسایل صحی - توزیع رایگان پوسترها و غیره تهیه کند و بدسترس آن بگذارد ازین لحاظ است که هیأت اداری درین زمینه داخل اقدامات مقدماتی میباشند، فعلاً در تبلیغات اقدامات ذیل بعمل آمده :

۱ - خبرهای متنوعه جمعیت، شامل اعانه رسیده و کمک های هردو جانبه، به روزنامه ها مسلسل داده شده که غرض آن حصول اطمینان اعانه دهنده و کنترل غیر مستقیم آن بوده و تشویق مهم نیز شمرده میشود .

۲ - تأسیس یک مجله بزبانهای پشتو - فارسی - انگلیسی - فرانسوی که حاوی از اطلاعات فعالیتهای جمعیت بوده و فعلاً سه ماهه نشر میشود. این مجله که فعلاً عدد قلیل در آن کار میکنند، به چهار لسان مذکور نشر شده لیک مجامع هلال و صلیب احمرها و کمیته بین المللی ضمن نامه های تبریکه مخصوصاً قسمت انگلیسی و فرانسوی آنرا ستوده و مخصوصاً برای مطالعین خارجی یک مأخذ مهم و معتبر شناخته اند .

در ضمن تبلیغات جمعیت معرفی، زبان پشتو توسط مجله موصوف که طبق مکتوب لیک یک عدد بزبانهای عمده را که نشرات هلال و صلیب احمر در آنها صورت میگيرد از ۳۷ - به ۳۸ رسانده و به این ترتیب خدمتی خوبی را انجام داده و کلاثرین افتخارات سره میاشت و مخصوصاً تبلیغات آن

میباشد - زیرا با قلم بودجه منظوری خود، این مقالات پشتم تو سط همین نفر کم صورت میگیر د .

۳ - تأسیس ودوام يك كنفرانس ۱۵ روز با اثر حسن نیت و موافقه ریاست رادبو صورت گرفته است که برای معرفی جمعیت خیلی مفید ثابت شده . این ترتیب بعضاً بقسم رادبو درام و بعضاً بشکل مکالمه نیز صورت گرفته میتواند و چون مواد نشراتی آن متکی بفعالیتهای سایر حقوق جمعیت و معرفی و تبلیغ آن میباشد - لهذا ادامه و انقطاع آن مربوط به مواد قابل نشر است که برای تبلیغات دستگیری کنند .

۴ - در ماه های اخیر سال ۳۳ کارت عضویت های ۴ گانه جمعیت از طبع برآمده و کارت عضویت مؤسس و افتخاری به امضای والا حضرت معظم سردار احمد شاه رئیس محترم افتخاری جمعیت و کارتهای عضویت های دایمی و عمومی به امضای رئیس اداری از سال شد .

۵ - در مواقع مختلف مثل هفته مخصوص و شروع سال پیام ها و بیانیتهای از حضور شاهزاده جوانبخت سردار احمد شاه رئیس افتخاری جمعیت که بر علاوه نمایندگی از علاقه سرشار والا حضرت شان نهضت این مؤسسه باعث تحکیم اهمیت و معرفی آن میگردد ، صورت گرفته . در هفته مخصوص سال ۳۳ والا حضرت شان بیانیته خود را ترجیحاً بلسان پشتو ایراد کردند در هفته مخصوص از تبلیغات اضافه تر استفاده شد ، چنانچه بر علاوه بیانیتهای افتتاحی والا حضرت شهزاده در ظرف هفته هر شبه از جانب شاغلو وزیر دفاع ملی - وزیر مالیه - وزیر معارف - وزیر سنجید و غیره در اطراف اهمیت و معرفی سره میاشت در رادبو بیانیتهای ایراد شد ، در هفته مخصوص سال ۳۳ عده زیاد تری لاریها و سرویس ها بپرق سره میاشت را بر انفرشته بودند . برده ها دارای جملات برجسته بمقدار زیاد تر تعلیق شده بود .

نا گفته نمیکنند. که همکاری و تشریک مساعی در هفته مخصوص از طرف وزارت معارف - ریاست مستقل مطبوعات - مؤسسه خیریه نسوان - وزارت دفاع و غیره بمشاهده رسیده و قابل یاد آوری و تشکر است - روز نامه رجراید مرکز - کابل رادیو و جراید اطراف نیز در ظرف هفته مخصوص همکاری جدی نموده اند .

۶- یکنوع بدیج (نشان معدنی) از جایان به اثر همکاری، نیازلی وزیرمالیه برای سرهمیاشت تهیه دیده شده، در اکثر جمعیت های صلیب و هلال احمرها استعمال مدالها و اینگونه نشانها مروج بوده و بر علاوه وسایل تبلیغاتی و تشویقی يك گونه منبع های دات نیز شمرده میشود . علاوه در سال ۱۳۳۴ شعبه تبلیغات موفق به اجراآت ذیل شده :

۱- نشر اولین راپوز فعالیتهای جمعیت بزبان انگلیسی که در هفته مخصوص سال ۳۴ نشر شده و مخصوصا منابع خارجی توسط مکاتیب رسمی آن را مفیدتر ویر معلومات خواننده و آن را ستوده اند .

۲- کنوا نسیونهای چهارگانه جینوا را که اساس سره میاشت ها بوده اولین اساسنامه آن ها میباشد و از جانب حکومت متبوعه ما نیز قبول شده و اضافه از ۷۰۰ ورق است، تایپ کرده و بعد از مرور ثانی عبارت آن، بصورت کتاب مستقل نشر خواهد شد و برای تزئید معلومات شعبات جمعیت و اردوی مملکت توزیع خواهد شد .

۳- ترتیب البیمهای عکس فعالیتهای مختلف جمعیت که در آینده يك مأخذ مستند و تاریخی جمعیت خواهد شد .

۴- جمع و ترتیب پیامها و تذکراتی که سایر جمعیت ها بسرهمیاشت کرده اند و این مجموعه در پایان روز شکل يك کلکسیون، معرف روابط خارجی جمعیت شده میتواند .

۵- به تعداد اضافه از یکصد جلد مجله های نشریه های خارجی را که

وارد سره میاشت میښود، صحافت ویشتی شده که کم کم برای کتا بخانه آښنده جمعیت سرمایه معنوی پیدا میښود .

۶- روابط خارجی جمعیت یعنی مکاتبه با سایر جمعیت ها و مقامات بین المللی نیز ترسط تبلیغات صورت گرفته است .

۷- نمایش فلمهای رایگان از طرف تبلیغات در ایام جشن استقلال سال ۳۴ صورت گرفت که خیلی باعث دلچسپی مردم گردید و چون فلمهای مذکور همه صحي وطبی بود بمعلومات مردم درباره مجادله با کتافت و فایه از امراض ساری - تشویق به نظافت و غیره خیلی افزود .

افتتاح یولی کلینیک:

وظایف اصلی سره میاشت های جهان حمايه و تقویه حفظ الصحت عامه است که باید به آن مقصدشفاخانه های ثابت و سیار - کورسهای پرستاری کورسهای امداد اولیه - بانك خون وغیره تأسیس نماید . اما البته این هم در نظر گرفته شود که تصدی این امور ولو که از وظایف نخستین جمعیت است سرمایه زیادی میخواید و این چیز است که عجلای جمعیت فاقد آن است و به همین مناسبت منظور شدن نظریات کمیسیون تهیه منابع که قبلاً ذکر شد شدیداً انتظار برده میښود . رسیدن به این آمال و وظایف مستقلزم پول و مدارک زیاد است . معیندا برای اینکه قلیلاً درین شعبه کام اول برداشته شود ، در اوایل سال ۳۴ منزل آتھانی سره کوتی يك معاینه خانه مختصر افتتاح شد که با وجود صرفه جویی در توزیع ادویه بازم شهرت خوبی یافته و جلو رفته امراض داخله و اطفال در اینجا علاج میښود و انواع واکسین ها از قبیل چیچک وغیره تزریق میښود . عده مراجعین این کلینیک روز افزون است - در معاینه خانه مذکور تا به الحال در حدود (۹۳۹۳) نفر معاینه و معالجه کشته اند .

این یولی کلینیک در ایام جشن استقلال، در ایام رخصتیهای عمومی در میله گاها وغیره نیز عرض وجود کرده و وقایع عاجل رارسیدگی میکند .

تشکیلات جمعیت

جمعیت در ظرف سال ۳۳ با همان تشکیل محدود خود که در مرکز (۳۸) نفر در ولایات (۳۰) نفر مبرسد، وظایف خود را ادامه داده و با اینکه در بعضی اوقات قلت همکاران اداری شدیداً جمعیت را بمشکل دچار میکند معیناً در ظرف سال ۳۳ نه تنها به تشکیلات افزود نشد بلکه از بعضی بست ها مثل ترجمان و دریور و غیره اصلاً استفاده نشده و همه امور توسط همین عده محدود و معدود انجام یافته است، تنها در شق پولی کلینیک یک نفر دا کتر بناغلی محمد نبی صالح بحیث مدیر و ۲ نفر کمپودر و دو نفر جراح و پرستار و دو نفر چهراسی که به هفت نفر میشود اضافه شده علاوه از آن یک نوع همکاران دیگر جمعیت کسانی اند که بنام افتخاری اجرای وظیفه میدارد که اسم هایشان قرار ذیل است :

- ۱- بناغلی عبد الملک عضو مؤسس بحیث آمر افتخاری تقویه بنیه مالی
  - ۲- بناغلی دا کتر عبد الظاهر بحیث سکرتر جنرال
  - ۳- بناغلی دا کتر فقیر محمد شفاً بحیث آمر افتخاری شعبه صحت
  - ۴- بناغلی دا کتر محمد قاسم بحیث آمر افتخاری تهیه پرسونل
  - ۵- بناغلی خیر محمد عضو افتخاری بحیث آمر افتخاری امدادهای اجتماعی
  - ۶- بناغلی عبد اللطیف عضو افتخاری جمعیت آمر افتخاری دیوها و ذخایر
  - ۷- امیرالدین رئیس نساجی بحیث آمر افتخاری شعبه خرد سالان
- همچنان رؤسای مجامع مرکزی سره میاشت در ولایات که بصورت افتخاری اجرای وظیفه مینمایند عبارت اند از :

در قندهار	بناغلی عبد الرحمن
در مرزار شریف	بناغلی اکبر خواجه
در جینوبی	بناغلی غلام نبی مدیر عمومی معارف
در غزنی	بناغلی سید عباس حاکم اعلی

د افغانستان کالنفه

د فرامه	ښاغلی حاجي محمد حسين يا د
د بدخشان	ښاغلی احمد جان کریم زاده
د هرات	.....
د قطغن	ښاغلی کابل محمد
د مشرقی	ښاغلی عبدالسلام
د ګرګر	ښاغلی دوکتور محمد عظیم
د مینه	ښاغلی نور احمد وکیل حکومت اهلی
د پروان	ښاغلی میر عبدالکریم رئیس بلديه

دارايي جمعيت:

دارايي جمعيت منځيت همومي در اخیړ سال ۱۳۳۴ قرار ذیل است:

۱- دو عمارت که عبارت از ریاست مرکزی و سره کونۍ است طور تخمین بقیمت
ر ۱۰۰۰۰۰۰۰ افغانی

۲- چهار عراده موتر بقیمت مجموعی ۳۴۹۸۶۸۹۴- »

۳- در تحو بلخانه و اخدامدایه امتعه شامل خیمه- کلم- بستره- لباس دوخته و غیره

۱۰۳۶۱۹۰۶- افغانی

۴- در شعبه صبحی شامل ادویه و سامان جراحی ۲۰ ر ۴۱۵۰۷- د

۵- اثاثیه ادارات و منصوبه عمارت ۳۴۹۳۴۵۰۲۲- »

۶- بصور اسهام در بانکها و شرکتها ۹۰ ر ۱۱۱۳۱۰۹۱- »

۷- نقد در دافغانستان بانک بحساب نمبر ۷۰۲۹ بعد مصارف الی آخر سال ۳۴

۱۷۷۲۹۹۴- افغانی

۸- به قیمت ۱۸ ۱۱۰۰۴۷- افغانی بانکها اسعار خارجه موجود است -

۸- در ولایات بعد وضع معاشات و مصارف و فیصده چهل ۱۰۷۴۰۳۱۰۵۹

- افغانی .

۹ - در سال ۳۴ يك ايارتمان واقع شهر آرا که شامل دکانها و اتاقها و يك حویلی کوچک است، نیز از طرف ورثه کرامی مرحوم والا حضرت سردار محمد هاشم خان صدراعظم اسبق، بسر میاشت وقف گردیده و بجمعیت تسلیم داده شده است .

تشکیمات اداری جمعیت قرار ذیل است :

رئیس اداری	بناغلی اختر محمد
معاون اداری و مدیر عمومی تبلیغات	بناغلی غلام حضرت کوشان
مدیر حفظ الصحه	» داکتر محمد نبی صالح
سکرتار اجرائیه	» عبدالمحمد

دہلیت ولایت

تشکیل:

ع، ش، س، ع عبد الغفور	د نایب الحکومہ کفیل
ع ، ص حافظ امیر محمد	مستوفی
ح، عبد القادر	دامنہ قوما ندان
ح، عبد الرحیم	دژاندارم لوا مشر
ف غلام اہشان	دمرافعی قاضی
ص عبد الرحیم دشکیبا	دکروہنی مدیر
ع ، ص حاجی احمد قلی	دکمرک رئیس
ع عبد المجید	دمخا برا تو لوی مدیر
ع محراب الدین	دیوہنی لوی مدیر
ع میر عبد العلوی شایق ہروی	دمطبوعا تو لوی مدیر
ع عبد الغنی افضل	دصحیہ مدیر

اجرا آت سال ۳۴

۱ - یکی از اجراآت مهم سال ۳۴ این ولایت جلو گیری از قاچاق و اتغاذ تدابیر جدی در بشمورد میباشد چنانچه در احصائیه محصول قاچاق سال ۳۴ مبلغ ۱۱۸۸۸۶۴ افغانی نسبت بسال های قبل افزودی بعمل آمده و در سال ۳۴ نسبت بسال ۱۳۳۰ عایدات مال گر یزی مبلغ ۱۱۸۸۸۶۴ - افغانی تزیید گردید که ازین بخوبی فهمیده میشود تا چه اندازه از قاچاق جلو گیری بعمل آمده است .

۲ - نهضت های علمی و تهذیبی : - برای مکتب متوسط مهری هروی يك قراءت خانه مکمل و مجهزی ترتیب شده و در حدود چهل هزار افغانی را کتاب در قراءت خانه مکتب مهری ، بغرض استفاده گذاشته شد .
از انجمله يك تعداد کتب به کلوپ معارف ، کلوپ ادبی و کلوپ فخر امدارس مقام ولایت نیز اهدا گردیده است .
در قسمت مطبوعات ، نویسندگان فی که در ظرف سال بروز نامه کمک کرده بودند از طرف مقام ولایت قدردانی شده اند .

بناروالی هرات

۱- جاده شمال جامع شریف که در سال ۱۳۳۳ تمام خانه های آن از طرف بناروالی خریداری و تخریب گردیده بود در سال ۳۴ بطول ۴۸۳ متر تمدید و تعداد پنجاه و پنج دکان بطول فی کربند ۱۰ متر و عرض ۳۴۰ متر باصول عصری تعبیر و پوشش اول آن به پایانه تکمیل رسیده است .
۲- سرک شهر نواز در ب سینهما الی چهار سوق شهر نو ۲۰۶۶-۷۵۶۶ متر مربع

سنگ کاري و برای اسفلت و قیر و بزی مساعد و آماده شده. ریاست
نیاروالی در نظر دارد تمام جاده‌های شهر را قیرریزی نماید.

۳ - به ایاتمان‌های عقب شفاخانه ملک بلدیة ملحقات تعمیر و ایاتمان-
های جدید پخته تعمیر و مابقی ترمیم کاری شده و پارک پای حصار که مفصل
بین شهر جدید و شهر قدیم هرات گفته میشود کاملاً تسطیح و سرک کشی
و باغچه‌های گل ترتیب و برق کشی شده و زیارت شرقی پارک مذکور که
از بزرگان متقدمین میباشد بطول ۸ متر و بعرض ۷ متر ارتفاع ۱ متر و ۳۰
سانتی پخته اعمار گردیده است، پارک مذکور بزیبائی شهر افزوده است.

۴ - هوتل پارک هرات که از حیث موقعیت و زیبایی در تمام ولایات
منحصراً بقرداست، در سال ۱۳۳۴ ترمیم شده و دروازه پارک هوتل هرات
از سنگ و سمنت بطور عصری جدیداً پخته تعمیر شده.

۵ - پل واقع جوی انجیل جاده مولوی بصورت پخته کاری ترمیم و
کفاره‌های آن جدیداً پخته کاری شده است.

۶ - پل سرک جنوبی شرقی بانک‌های جدیداً تعمیر شده است.

۷ - پل سرک شرقی مکتب معارف

۸ - پل سرک باغ شاهي

۹ - تقب سرک بیرون دروازه قندهار هرات جدیداً تعمیر و برق کشیده شده است،

۱۰ - در وسط جاده شهر نو هرات دو بروق

۱۱ - با اثر خواش اهلای ناحیه اول شهر یک مسجد جدیداً از طرف

نیاروالی که دارای اتاق‌های متعدد میباشد تعمیر گردیده است.

۱۲ - نیاروالی هرات با اثر رهنمائی شاغلی کفیل ولایت هرات در حصه

سرسبزی شهر هرات و تعمیر جاده‌ها با اقدامات مهمی آغاز نموده تمام

درختهای کج و معوج جاده‌ها که دکانها را پوشیده و جاده‌ها را حبس

نموده بود، کاملاً قطع و به عوض آنها، نهال‌های ناجو غرس گردیده که

امور ولایت هرات

همیشه سرسبز باشد و از طرف دیگر تمام پیاده روهای جاده‌ها طبق اصول مهندسی ذریعۀ خشت، پخته کاری و بیرون رویه دکا آنها بصورت متحدالشکل ترمیم و تعمیر گردیده که در سال ۱۳۳۵ خاتمه پیدا خواهد کرد .

۱۳ - بناروالی هرات بر علاوه خدمات عمرانی در امور مورد خوراکه و حسن انتظام نیز کوشیده . چنانچه در حدود یک هزار خروار گندم و مقدار جو در برج حوت بقندهار که اشد ضرورت داشتند ارسال شده .

۱۴ - بناروالی در افزودنی عایدات خود در سال ۳۳ نیز موفق بوده چنانچه در شعبات مذکور در سال ۱۳۳۴ نسبت سال ۳۳ مبلغ ۵۴۳۰۱ - افغانی تزئیه بعمل آمده است .

مدیریت عمومی معارف

در سال ۱۳۳۴ اقدام‌های وسیعی درباره امور عرفانی هرات برداشته شده . طلاب جدید الشمول بعد از ملاحظه يك میات که از مقام دارالحکومتی و مدیریت معارف تعیین شده ، بمکاتب پذیرفته شدند .

و در ظرف سال از طرف مدیر و معاون و مفتشین تمام مکاتب بشمول فخر المدارس مدرسه جامع ، دار الحفاظ ، ۳۸ باب مکاتب ذکور و مکاتب نسوان چندین بار معاینه و بررسی شده است ، سامان و لوازم تحصیلی قبل از شروع سال تعلیمی بمکاتب توزیع گردیده است ، درین سال دو باب مکتب دهانی حسب منظوری وزارت معارف در بلنتای حکومتی جوئند و دیگری در ده برنج حکومتی قاسم افتتاح گردیده .

امور صناعتی

صنعت قالین بافی در هرات که قبلاً مخصوصاً توسط یکمده محدود صورت میگرفت ، امروز علاوه بر زنهای مردان هم سهم گرفته ، و قالین بافی در

محبس و مرستون وغیره تعمیم یافته و طبق نقشه‌های جدیدی که با آنها سپرده شده، صنعت فالین بافی هملی می‌گردد. پنجاه دستگاه فالین بافی خردو کلان از ایران وارد گردیده، ۲۵ دستگاه فالین بافی توسط ښاغلی حاجی محمد هاشم حسین‌زاده تاجراداره می‌گردد و ۱۳ دستگاه فالین بافی در محبس و ۱۲ دستگاه در مرستون می‌باشد.

مخصوصاً دربارهٔ تثبیت رنگ فالین مجاهدات مهمی صورت گرفته.

مدیریت فواید عامه

۱- در سال ۱۳۳۴ جادهٔ جدیدی که مرکز هرات را به حکومت کلان غوریان مربوط می‌سازد توسط ښاغلی کفیل ولایت هرات افتتاح گردیده و بدان «جادهٔ هاشمی» نام گذاشتند و از خدمات حاجی سعادت ملوک تاجر خبرخواه هرات که سی و هفت پل چک ویل کار بار را از پول شخصی خود بمصرف لکها افغانی تعمیر کرده بوده امتنان بعمل آمد. این جاده بطول ۲۳ کیلو متر و عرض ۲۷ الی ۱۱ متر تسطیح گردیده و شهر هرات را از راه بسیار کوتاه و مستقیم به حکومت کلان غوریان وصل مینماید.

این جاده نسبت براساس بقیهٔ غوریان فیصد پنجاه کوتاه تر بوده از بین آبادی‌ها و قراء می‌گذرد و صدها فریه را که از حیث عدم سرک و راه اساسی دو چار مشکلات حمل و نقل بودند بهم وصل میکند.

۲- سرک اسلام قلعه که از خود اسلام قلعه تا سرحد فاصل افغانستان و ایران بطور خامه و چمن‌زار بود و زمستان و بهار باعث مشکلات ترافیک گردیده حتی روزها مراده جات معطل می‌گردیده کار تسطیح و یخته کاری این سرک توسط مدیریت فواید عامه شروع گردیده و کار یخته کاری سرک مذکور انجام یافت. سرک بطول ۱۷ کیلو متر و عرض

۸ متر که حصه پخته کفاری سرکک بعرض ۵ متر میباشد، روز ۱۸ حوت ۱۳۳۴ ختم شد.

امور زراعتی

برای اینکه هرات بتواند صادرات میوه نیز داشته باشد، درین سال اقدامات لازمه بعمل آمده است. ولایت هرات گرچه دارای زیاده از ۷۰ نوع انگور میباشد ولی هیچیک ازین انواع انگور موجوده هرات برای صدور خارج مساعد نبوده لهذا ذریعه هیأتی که بامر مقام ولایت، بقندهار اعزام گردید، انواع تاکهای انگوری شندو خانی و آبجوش خریداری و بهرات وارد به باغداران توزیع گردید تا بخواست خداوند، هرات دارای انگوری گردد که از نقطه نظر تجارت خارجی دارای اهمیت باشد. همچنین زمین های حکومت پرچمن که برای پرورش درخت انار بسیار مساعد بود، یک تعداد قلمه انار از قندهار وارد و بحکومت مذکور ارسال گردید تا بموضع لازمه توسط اهالی غرس گردد و از انار مذکور نیز استفاده بعمل آید. کذا از قندهار نهال های زردآلو اقسام ناکه های اعلی بهرات وارد و غرس گردیده است. در باغ مدیریت زراعت در سال ۱۳۳۳ نهال شانی و فوریه شده که در سال ۳۴ نهال های میوه دار آن تماماً پیوند و هم نهال های قوی و ثمر در فوریه نیز پیوند شده که کثیراً بفروش رسیده است. در فروغ زنده جان در حدود ۴ جریب اراضی فوریه و در حدود یکصد جریب اراضی جدید تحت زراعت و نهال شانی قرار داد شده چنانچه وضعیت فعلی آن خیلی قابل اطمینان است.

مجادله ملخ

الف - بتاريخ ۱۳ ر ۳۴۱ مامورین مدافعه ملخ جهت اجرای امور مدافعه وی به محلات ملخ زار مربوط ولایت هرات اعزام شده، تطبیق معمول همه ساله در جلوگیری از ملخ های بروزی اقدام و جدیت تام نموده، کشت و زراعت اهالی را - سیر و ضرر ملخ نجات بخشید. ملخ های بروزی سال ۱۳۳۴ که کثیرا در قرب و جوار مزارع بود بصورت صحیح مدافعه و کدام خساره به کشت مندی اهالی نرسید که بصورت ذیل اراضی مدافعه شده محال مربوط وانمود میگردد :

- ۱ - اراضی مدافعه شده ملخ حکومتی کلان قلعه نو ۴۷۰۰ جریب
- ۲ » » » مرغاب ۴۰۸۰ - جریب
- ۳ » » » چو ند ۱۱۵۰ - »
- ۴ » » » کلان غور یان ۱۰ - »
- ۵ - اراضی مدافعه شده حکومتی گذره ۳۵۹ جریب
- ۶ - » » » کلران ۱۳۰۰ - »
- ۷ - » » » قادس ۱۶۳۰ - »
- ۸ - » » » پشتون زرغون ۰ - ۶۶۸۳ - »

طور امتحانی وسیله ماشین های دستی چانته بی وادویه، توسط مامور فنی واداری مجادله، مدافعه بعمل آمده :

الف - بحکومت شین دند برای پیش بینی، غرض مراقبت ملخ بروزی که از مالک هم جوار وارد شود دوفر مامور مجادله مؤظف شده است. امسال ملخ پروازی از کدام طرفی دیده نشده.

ب - نظر به اطلاهیکه از حکومت کلان غورات در قسمت یکتوع مور مضره اشجار آنجا شده بود، موضوع بوزارت اطلاع و از طرف مدیریت عمومی مجادله وزارت زراعت در ابتدای سال جاری دوفر مامورین فنی ویک

مقدار ادویه ضد مور مضرة مذکور بمدیریت زراعت فرستاده شد و از طرف مدیریت زراعت مامورین مذکور، با ماشینهای محلول یاشی و ادویه ضد مور مضرة به غور اعزام و اشجار مبتلا بمرض مور مضرة غور را تا جاییکه ادویه رسیدگی نمود تحت دوا یاشی قرار دادند و قرار اطلاع تا نی که در حکومت کلان غور راجع به نتیجه دوا یاشی اشجار گرفته شد، تحریر داشته اند که در قریه جاتی که دوا یاشی مذکور عملی شده بود واقعاً مورهای مضرة دفع و تلف گردیده و مورد لچسپی اهالی این سرزمین واقع و باعث امید واری گردیده و موضوع از طرف شعبه مجادله مدیریت زراعت بوزارت زراعت خبر داده شد.

ج - بتاريخ ۲۴ ر ۳۴۷۷ مامورین مجادله نسبت اجرای امور کشفیات تیر ماهی و زه کشی ملخ بحکومات مربوطه اعزام گردیدند تا اولاً جاها بیکه ملخ تخم گذاری کرده باشد کشفیات صحیح نموده و بعداً بزکشی آن در صورت لزوم اقدام ورزیده و راپورهای خود را بمدیریت مجادله مدیریت زراعت ارسال بدارند. مامورین مجادله ملخ در حکومات مرغاب، جو ند، قلعه نو، فادس، کشک، گلران گذرا، بشتون زرغون کشفیات زه کشی مچکهای ملخهای ایتالوی و مراکش را نموده اند و در موقعش بوزارت تقدیم شده مگر تاکنون نتیجه اجرات شان توصل نورزیده که تشریح می یافت. بمامورین مجادله ملخ احکام و امر اکید صادر شده که بمامورین ملخ به همکاری حکام متوجه باشند که کشفیات و زه کشی ملخ، بصورت صحیح انجام یابد.

معاینه مواد خام و مجادله حیوانی

مواد خام حیوانی مثل پوست، بشم و روده و غیره که بمالک خارج صادر میشود از نقطه نظر فنی از ملاحظه بکنفر بیطار میگذرد احصائیه مواد صادر شده که از نظر بیطار گذشته قرار ذیل است.

- ۱- پشم کوسفندی (روانه روسی) ۱۹۶۸۳۰۰- عدل
- ۲- پوست کوسفندی و بزی » ۲۸۰۰- عدل پنجاو جلد پوست
- ۳- » بغنه » ۱۲۹۵۰۱۰۰- جلد
- ۴- خام کای (روانه المان غربی) ۳۱۰۱۰۰- جلد
- ۵- پشم اشتر » » ۲۸۲۰۰- عدل
- ۶- روده کوسفندی و بزی » ۲۰۴۰۱۵۰۰- رشته
- ۷- کرک بزی (بت) » » ۲۷۴۰۰- عدل

علاوه از معاینه مواد فوق قراریکه درین اواخر از بروز مرض کاو مرکی در حصه ادرسکن اطلاع رسیده بود که مامور مؤظف آن غرض تشخیص احوال و مرض مذکور را تا کو تشخیص و همان بود که زمینه را فوراً تلگرافاً و مکتوبی بمرکز اطلاع و یکمقدار ادویه ۳ مراده موثر جیب و ما مورین فنی وارد و شروع بکار کردند. متعاقباً اطلاع از مرض اشتران از قلعه نو رسیده بود که اطلاع مذکور فوراً تلگرافاً بمرکز مغا بره و مامور مؤظف غرض تشخیص احوال شده بود در نتیجه مرض اشتران را سیاه ران تشخیص نمود که صورت تشخیص مرض مذکور تلگرافاً بمرکز اطلاع گردید و هم تذکر داده شد که وزارت زراعت در موضوع اجراءات لازمه را مرعی دارند که مرض مذکور از هرات بطرف میمنه سرایت نکند. علاوه از واریسی امور فوق، ببطار مدیریت زراعت حیوانات مریض اهالی را عندالمراجعه معاینه و تداوی نموده علاوه بران برای حفظ ما تقدم قرار رابورهای واصله حیواناتیکه ضد مرض کاو مرکی و اکسیناسیون شده و هم تعداد نفر اشتران تزیق ضد مرض سیاه ران گردیده قرار ذیل است:

الف: در حکومت کلان قلعه نو هرات از تاریخ ۲۵ ۸ ۳۵ الی ۳۹ ۲۴ که مجموع قریه جات به بیست و دو قریه مبرسد مساوی از ۷۵۰ نفر اشتران ذریعه هیأت مذکور انجکشن گردیده.

مدیریت صحیه

حسب هدایت مقام ولایت و منظوری وزارت صحیه در شفاخانه زایشگاه ولایت هرات؛ کورس پرستاری و فابلیکی افتتاح و یک تعداد متعلمات فارغ التحصیل مکتب متوسطه مهری هروی بنا به خواهش ذوق خودشان در کورس مذکور پذیرفته و تحت تعلیم قرار داده شده اند، چنانچه متعلمات مذکور سمستر اول را موفقانه پایان و کامیاب گردیدند.

تعمیر شفاخانه مستورات و زایشگاه :

در سال ۳۴ و فتنیکه دکتور فاکلین مشاور صحنی وزارت صحیه بهرات آمده بود با موصوف درباره تکمیل لزوم دوشفاخانه مستورات و زایشگاه از طرف یناغلی کفیل ولایت مذاکره و تبادل افکار بعمل آمد. دکتور موصوف وعده هرگونه همکاری نسبت به تهیه لوازم دوشفاخانه به کفیل ولایت داد، از مقام ولایت درباره تعمیر عمارت جداگانه و اساسی برای دوشفاخانه مذکور اعزام شد و یک عده ذوات خیرخواه یک مبلغ معتدایی جهت تعمیر دوشفاخانه مذکور بحساب مربوطه تحویل کرده اند.

مدیریت عمومی میخابرات

الف- امور پوستی :

۱- تاسیس یک یک پوسته خانه از طرف مدیریت عمومی میخابرات در حکومتی کشک و کلران و او به و شهرک که سابقاً وظایف مذکور ذریعه کاتبهای حکومت مزبور اجرا میشد.

۲- پراوهای بسته رسانی خطوط پیاده و تعداد ملازمین آن مربوط اینولا که سابقاً بدون سنجش و تقسیمات صحیح بوده و اجرا آن آن هم طوریکه شاید و باید بصورت اساسی نبوده از ابتدای سنه ۳۴ در قی (۴) کروه (۱) نفر تخصیص و تعیین گردیده تا جریان و اجرا آن

مذکور هم طبق اساس و حساب صحيح معمول کړد بده مشکلات گذشته رفع شړد .

۳- از تاريخيکه طياره بين ولايات مملکت هريزي يعني کابل، مزار و فندهار و هرات جريان يافته مراسلات رسمي و شخصي و غيره بزود ترين اوقات بين هرات و ديگر شهرها ارسال و مرسل شده است .

۴- ترميمات و اصلاحات موثره ي پستي از کار افتاده و حرکت آنها بروز هاي پستي بصوب مطلوب .

۵- افزودي در واردات پستي نظر به ۹ ماهه سال گذشته در ۹ ماهه سال جاري فيصدي (سه) افغانی .

۶- افزودي واردات موثره ي پستي نظر به ۹ ماهه سال گذشته در ۹ ماهه سال جاري فيصد سه افغانی .

ب- امور تلفون :

۱- ترميم و اصلاح لين همومي تلفون سمت فندهار از مرکز هرات الی حد بخشي هرات و فراه که مخا برات آن فعلاً بصورت صحيح در جريان ميباشد .

۲- لين تلفون کلاته نظر خان از حکومتی شين دند الی موضع مذکور ترميمات و به تعداد (۳۰۰) پا يه چوبي عوض پا يه هاي سابقه نصب شده .

۳- در لين هاي تورغندي ، کشک ، کلران ، کشک کهنه ، اسلام قلعه ، دهنه ، غوريان ، موسی آباد ، اوبه ، غور ، چقچران ، شهرک ، پشتون زرغون ، کرخ ، قلعه نو ، مرغاب ، غور ماچ ، مورچاق ، و لين هاي تلفون منطقه بلديه ترميمات و اصلاحات بعمل آمده است .

۴- به تیلفونخانه حکومتی قلدس یکنفر تیلفونی مؤظف و ضمناً یک یا به سوچپورد پنج لیته جدیداً عوض تیلفون منصوبه سابقه نصب ولین مذکور هم ترمیم و اصلاح و مغایره آن بدرستی جریان دارد .

۵- به تیلفونخانه حکومت کلان قلعه نو و اسلام قلعه دوعدد سوچپورد ۲۰ نمره نئی ۳۰۰ نمره نئی جدید عوض سوچپورد های سابقه از سال و نصب گردیده .

۶- بر اوهای مؤظفین لین تیلفون تلکراف، از سابق طور اساسی نبوده با اساس اوامر مقامات مرکزی در فی چهاروشش گروه یکنفر تعیین گردیده و رفع نوافض گذشته بعمل آمده .

۷- افزودی در واردات تیلفون نظریه ۹ ماهه گذشته در ۹ ماهه سال ۱۳۳۴ فیصدی دواغتنی .

ج- امور تلکراف :

۱- در نظر است که با موافقه مملکت برادراما ایران جریان مغایره تلکراف بی سیم بین هرات و مشهد و تهراف که کنون طور امتحانی زیر نظر گرفته است عنقریب افتتاح و مغایره تلکرافی ما با آنها قایم و سبب رفاهیت اهالی گردد .

۲- حسب ضرورت منظوری یک تلکراف خانه سیم دار به حکومتی شین دند مربوط اینولا در سال جاری حاصل و مصروف تهیه سامان و لوازم آن میباشد در حال اكمال جریان تلکراف عملی و مراتب جهت آگاهی اهالی اعلان خواهد شد .

۳- افروډی در واردات تلگراف نظر به سال گذشته فیصدی (دو) افغانی .

امور خریداری غله برای مصارف عسکری ، ژاندارمه و پولیس هرات :

قرار معلوم در سال ۳۴ باوجود اینکه وضع حاصلات هرات چندان خوب نبوده و نظر به ابتدای کار، خریداری غله بصورت خوش خریده امور مذکور چند ماه پس از شروع سال آغاز شد . چندین هزار خروار غله مورد ضرورت به قیمت مناسب تهیه و بکدام ها تحویل شد که هم تمام احتیاجات خود ولایت هرات را تأمین و هم مقدار یک هزار خروار کتدم و یک مقدار جو زیادی برای رفع احتیاجات به قندهار ارسال شده است . همچنین برای سال ۱۳۳۵ نیز ترتیبات صحیحی اتخاذ و ملاکین را بهمکاری توصیه نمودند که در اثر آن تمام ملاکین نسبت به قیمت سال ۱۳۳۳ فی سیر ۲۵ پول تنزیل را در نرخ غله کار آمد سال ۱۳۳۵ قبولدار و آمادگی خود را برای قرار داد اظهار و تاکنون یک مقدار خیلی زیادی را هم قرار داد نموده اند .

گمرک هرات :

عایدات سال ۳۴ کمر گت هرات نیز اطمینان بخش بوده و جمله عایدات آن درین سال به ۲۵ ر ۷۰۵۳۳۷۴۸ - افغانی بالغ میگردد که نسبت به سال ۳۳ مبلغ ۰۱ ر ۲۱۴۴۸۴۳۷ افغانی تنزیل بعمل آمده است .

دغل شریف ولایت

تشکیل:

و ، ج ، عبد الوهاب	نایب الحکومه
ع ، ص ، عبد الغفور	مستوفی
ف ، ابو القاسم	دمراقی قاضی
ف ، ضیاء الدین	دابتدائی قاضی
ح ، ضیاء الدین	دامنہ قوماندان
ص ، محمد عمر	دیوہنی دلاوی مدیریت کفیل
ع ، کل احمد	دمخا برانو لوی مدیر
ع ، فضل حق	د فواید عامی لوی مدیر
ع ، احمد شاہ	دکمرگانو لوی مدیر
ع ، محمد قاسم واجد	د مطبو خانو لوی مدیر
ص ، عبد الغفور	د کرہنی مدیر
ح ، محمد انور	دمکلفیت مدیر
ص ، عبد الرؤف طالع	د تفتیش آمر
ص ، عبد السلام	اداری مدیر
ص ، سردار محمد	دمدعی العموم کفیل
ص ، محمد الم	احصائی مدیر
ص ، حسام الدین	د بانک شاہی مدیر
ص ، خلیل الرحمن	د کانواو صناعتو دمدیریت کفیل
ع ، ع ، سلطا نغزیز	د شہرقان حکمران
ع ، ع ، عبد القدیر	د سمنگان حکمران
ع ، ع ، محمد صدیق	د بلخ حکمران

مدیریت عمومی مخبریات :

- ۱- علاوه بر دوبایه سوچپورد پنجاه لینه يك سوچپورد سی لینه دیگر در مرکز مزار شریف نصب شده .
- ۲- يك بایه سوچپورد یا نژده لینه به تېلفون خانه آنچه نصب گردیده .
- ۳- يك باب بسته خانه جدید در بندر کلفت مفتوح شده .
- ۴- يك باب بسته خانه جدید در حکومت دره صوف افتتاح شد .

مدیریت معادن و صنایع :

- ۱- يك سرك از مرکز سربل الی كوه انگت كه معدن است بفاصله و طول ۸ كيلومتر احداث و تمديد گردیده و به معرض استفاده گذاشته شد .
- ۲- در هذا سنه استخراج زغال سنگ دره صوف شروع و تا جانيكه كفايت اهالی مزار شريف را مي نمايد از معدن مذکور ذریعه شركت اتحاديه مزار شريف آورده شده است .

مدیریت عمومی معارف :

- ۱- تاسيس سه باب مكاتب دهاتی به قریه مير قاسم مربوط حكومت بلخ شريف قریه سر كنده تعلقه حكومت كلان سمنگان و قریه سرخ كنده مربوط حكومت دوات آباد .
- ۲- در تشكيل مدیریت عمومی معارف تعديلات و تكليف جديد در سال ۳۴ قرار آتی صورت گرفته، يك شعبه بنام شعبه مجامع و لوازم ايزاد و دباختريسه به مدیریت تعديیل و يك نفر مفتش اضافه منظور گردیده است.
- ۳- نتايج امتحان سالانه مكاتب ولایت مزار شريف به استثنای مكاتب دهاتی در سال ۳۴ قرار آتی است :

تعداد مشمولين مكاتب (۸۲۱۹) نفر شامل امتحان (۶۶۷۸) نفر كامياب (۲۹۸) نفر و ناكام (۲۳۸۰) نفر.

- ۴- در سال ۳۴ به شش باب مكاتب مركز ولايت طلاب جديد الشول و اوطلبا نه و خوش برضاء شامل گردیده و روی هم رفته طلابي كه جديداً

توسط هیأت‌ها به مکاتب محالات شامل ساخته شده‌اند بالغ (۱۰۲۵) نفر میشود
۵- سال ۳۴ اولین سالی است که از مکتب نسوان مزار شریف به تعداد
(۱۱) نفر متعلمات فارغ التحصیل و شهادتنامه اخذ داشته‌اند و همچنین از
چندین مکاتب دهاتی متعلمین از صنف ۳ فراغت حاصل نموده و به اخذ
تصدیق‌نامه نائل شده‌اند.

۶- در سال ۳۴ از عموم مکاتب ابتدائی (۲۵۹) نفر فارغ التحصیل
گردیده که منجمده (۵۰) نفر داوطلبانه جهت ادامه تحصیل عالی به
پایتخت کابل و (۴۰) نفر به لیسه باختر مزار شریف اعزام و شامل شده‌اند
و یک تعداد دیگر به شعبات رسمی ولایت داخل کار گردیده است.

۷- در جشن اطفال سال ۳۴ برای اولین بار در ولایت مزار شریف محفل
بورکی در مکتب سلطانه رضیه منعقد گردید که در آن خانم‌های مامورین
و معزین و اهالی به تعداد زیادی گرد آمده و پس از تعاطی بیابیه-
های معلمات و متعلمات مکتب مذکوره نمایش اطفال صورت گرفته
و اعانه زیادی جمع آوری گردیده و برای اطفال
صاحب جایزه انعامات لازمه داده شد.

۸- در اکثر مکاتب ولایت مزار شریف اصول تدریس جدید کروی تطبیق
و تعلیمات نامه زراعتی عملی گردیده است که طلاب و معلمین در باغچه‌های
مکاتب خود فارم‌های زراعتی را تشکیل و به انکشاف پروژه زراعتی فعالیت
بیشتری نموده‌اند و همگذا طبق دستور جدید وزارت عالی معارف در بعضی
مکاتب پروژه صنعت محلی از قبیل بافت و کارهای دستی و پروژه تربیه
مرغ و معلومات دهکده سردست گرفته شده که انشاء الله در سال‌های آینده
رو به تکامل میرود.

۹- در سال ۳۴ مکتب مولا ناجلال الدین بلخی که در سه کیلومتری مرکز
شهر مزار شریف واقع است از نقطه نظر تدریس کروی و فعالیت‌های زراعتی
و فلاحتی بنام مکتب نو نه ترتیب گرفته شده که منجبت لوازم و سامان و معلمین
لابق و با تجربه مکمل تر گردیده و در نظر است که معلمین و سر معلمین اطراف

عندالموقع از مشاهدات مکتب مذکور استفاده عملی نمایند .

۱۰ - در اثر تفنیش (۱۵) نفر معلمین زحمت کش تشویق و تقدیر و (۸۱)

معلمین غفلت کار مجازات شده اند و (۱۷۴) نفر ایفای وظیفه داشته و (۴)

نفر سر معلم که در انجام وظائف شان بی کفایت بوده اند به معلمی سوت

داده شده اند و بر علاوه (۲) نفر معلمین در اثر سوء اجراآت بالمهاکمه

از معارف بر طرف گردیده اند .

د قطغن ولایت

تشکیل:

و، ج محمد اسماعیل	نایب الحکومه
ع، ص غلام محی الدین	مستوفی
ف مولوی فضل کریم	دمرافعی قاضی
ح، محمد زمان غنیمت	امینہ قوماندان
ح، عبدالواحد لواشر	دژاندار می قوماندان
ع، میر امین الدین انصاری	دمطپوعا تو لوی مدیر
ع عبدالواحد	دمطابرا تو لوی مدیر
ص حاجی محمد آصف	دیوہنی مدیر
ص محمد عثمان	دایکلو مدیر
ص میر احمد	مسجل ذہبتولو مدیر
ص محمد قاسم	دفتیش دمدریت کفیل
ح عبدالمجید	دمکلفیت مدیر
ص دکتور عبدالواحد	دروغتیا مدیر
ص سید احمد زارع	دکرہنی مدیر
ص عبدالسمیع	دقوابد عامی مدیر
ص محمد عثمان	دمستوفیت دمحاسبتی مدیر
ص محمد شریف	دمستوفیت دواردا تو مدیر
ص عبدالجلیل	دانتخاباراتو مامور
ع، ع میر علم	دتالقا تو لوی حاکم
ع، ع جان محمد	دقندوز لوی حاکم
ع، ع محمد حسن	دبلخیری لوی حاکم

اجراآت مدیریت معارف

- ۱ - اداره مکتب متوسطه خان آباد طبق منظوری وزارت معارف به مدیریت ارتقاء یافت و بناغلی محمد حسن سر معلم بحیث کفیل مقرر گردید .
- ۲ - مکتب ابتدائیه مرکز قندز به مکتب متوسطه تبدیل گردید که کار تعمیر آن دوام دارد .
- ۳ - یک مکتب نسوان در قندز جدید تاسیس و عده از دختران برای صنف اول و دوم آن قبول شده است .
- ۴ - مکتب دهانی در ایج کلی و زرد کمر حکومت حضرت امام و دو باب مکتب دهانی در آق بلایق و سر آسیاب مربوط حکومت فرخار و یک مکتب دهانی در انجیر چاه آب تاسیس شده است .
- ۵ - به ۵۵ نفر از معلمین و مامورین مدیریت معارف یک رتبه ترفیع داده شده است .

مدیریت مخابرات

- ۱ - از حکومت کلان تالقان تا حکومت محلی اشکمش یک لاین جدید تلیفون بمسافه پانزده کروه تمدید گردیده است .
- ۲ - از حکومت محلی حضرت امام صاحب تا بندر قزل قلعه یک لاین جدید تلیفون به طول ۱۱ کروه جدید تمدید شده است .

مدیریت فواید عامه

در سال ۳۴ مدیریت فواید عامه در تعمیر کدام قندز ، کدام تالقان و کدام نهرین و تعمیر محکمه مرافعه و تعمیر تلیگرافخانه بی سیم قندز و تلیگرافخانه بی سیم یل خمری و تعمیر مکتب متوسطه بتلان مرکزی کار کرده است .

دقندهارولایت

تشکیل:

ع، ش، س، ع عبد الفتی	نایب الحکومه
ع، ص عبدالاحد	مستوفی
ح عبدالعزیز	دامنپي قوما ندان
ح محمد یعقوب	دواندارمي قوما ندان
ص عبدالرحمن	اداری مدیر
ص، محمد انور	د قلم مخصوص مدیر
ص، عبدالاحد	د استخباراتو مامور
ص، محمد انور	د احمانيي مدیر
شیاغلی محمد نجیم د آریاء	دمطبوعاتو مدیر
ف، مولوی محمد ابراهیم	دمراقمی قاضی
...	د ابتدائي قاضی
ع، عبدالرب	د فواید عامي مدیر
ص، فضل محمد	د قبایلو مدیر
ع، غلام دستگیر	دمضابراتو مدیر
ص، محمد اعظم	د انحصاراتو مدیر
ص، غلام حیدر	د تفتیش مدیر
ص، علی احمد	د کړهڼي مدیر
ص، محمد افضل	د بلديي رئیس

مدیریت فواید عامه

الف- تعمیرات مرکز شهر قندهار :

۱- تعمیر کلب بانک :

(خشت کاری یغته) ۴۰۰ مکعب متر- (سنگ کاری یغته) ۳۲۶ مکعب متر

(کانکریټ) - ۱۳ مکعب متر (سنگ کاری خشتی) - ۲۵ مکعب متر

۲- هوټل قندهار :

(سنگ کاری یغته) ۱۸۴ مکعب متر- (خشت کاری یغته) ۴۶ مکعب متر

(استرمنت چونه وریک) ۳۰۹ متر مربع (سنگ خشتی) خړاند ۵۴۸

متر طول (سنگ خشتی پایه وزیغه) ۴۰۰ متر طول :

۳- تعمیر الحاقیه شفاخانه :

(سنگ کاری یغته) ۸۵۷ مکعب متر- (خشت کاری یغته) ۲۰۹ مکعب متر

(استر کچ چونه ریگ سټ) ۲۸۶۰ متر مربع- (کانکریټ) ۲۶ مکعب متر

(بالانه خاک) ۸۶ مکعب متر :

۴- تعمیرات پوسته خانه :

(سنگ کاری - ۷۴۷ مکعب متر)

۵- تعمیر مستوفیت :

(خشت کاری یغته چونه) ۶۸۹ مکعب متر- (سنگ کاری یغته) ۴۲۵

مکعب متر- (سنگ خشتی پایه) ۶۰۳ متر طول - ۲۰۱۱ دانده

(سنگ مرمر) ۱۰۶ متر طول - ۴۴۵ دانده :

۶- تعمیر کمرک میدان هوایی :

(خشت کاری) ۳۰۶ مکعب متر (سنگ کاری) ۹۷ مکعب متر

۷- تعمیر قهوه خانه هوایی :

(خشت کاری یغته چونه) ۱۲۴ مکعب متر (سنگ کاری یغته) ۴۱ مکعب متر

(استر چونه ریگ وکچ) ۶۶۳ متر

۸- تعمیر انحصارات :

(سنگ کاری بخته) ۳۰۸۱ مکعب متر (خشت کاری بخته چونه) ۲۱۷۲ مکعب متر
(کانکریٹ) ۶۰ مکعب متر (استر کچ) ۲۷۴۴ مربع متر (بالانه خاک)
۴۰۳ مکعب متر

۹- تعمیر بانك شاهي

(سنگ کاری بخته) ۱۴۱۹ مکعب متر (خشت کاری بخته چونه) ۱۲۱۲ مکعب متر
(سنگ خشتي يابه) ۲۵۶۰ متر طول - (کانکریٹ) ۲۶ مکعب متر

۱۰- تعمیر تلگر افغانه

(سنگ کاری بخته) ۴۱۵ مکعب متر - (خشت کاری بخته) ۳۲۷ مکعب متر
(کانکریٹ) ۳۷ مکعب متر - (استر چونه ریگ کچ) ۱۳۸۵ مربع متر
(استر سمٹ) ۱۰۲ مربع متر

۱۱- ايارتمان های مامورین

(خشت کاری خام) ۱۰۲۴ مکعب متر - (سنگ کاری بخته) ۴۴۷ مکعب متر
(خشت کاری بخته به کل) ۱۸۶ مکعب متر - (بالانه خاک) ۱۵۸ مکعب متر

۱۲- مکتب مستورات

(سنگ کاری بخته) ۱۷۹ مکعب متر - (خشت کاری بخته) ۱۷۹ مکعب متر
(استر چونه ریگ و کچ) ۳۳۴ مربع متر - (استر سمٹ) ۲۶ مربع متر

۱۳- تعمیر معارف

(خشت کاری بخته چونه) ۸۱۹ مکعب متر - (سنگ کاری بخته) ۷۷۳ مکعب متر
(بالانه خاک) ۴۶۱ مکعب متر - (سنگ مرمر) ۳۱۲ متر طول
(سنگ خشتي سفید) ۷۳ متر طول

۱۴- تعمیر فواید عامه قندهار

(سنگ کاری بخته) ۱۴۷۵ مکعب متر - (خشت کاری بخته چونه) ۱۰۹۷ مکعب متر
(سنگ خشتي يابه) ۳۰۲۱ متر طول - (سنگ خشتي چوکات) ۳۹۰ متر طول
(کانکریٹ) ۲۵ مکعب متر

ب۔ تعمیرات محال ولایت قندهار :

۱۔ تعمیر رہائش مامورین ،

(سنگے کاری بختہ) ۱۰۹۰ مکعب متر (خشت کاری بختہ چوہ) ۸۱

مکعب متر (خشت کاری خام) ۷۷۵ مکعب متر

۲۔ تعمیر محکمہ ،

(سنگے کاری بختہ) ۳۰۰ مکعب متر (خشت کاری بختہ) ۵۰ مکعب متر

(استر کچ) ۸۰۰ مربع متر .

۳۔ تعمیر کلب ،

(سنگے کاری بختہ) ۴۵۰ مکعب متر (خشت کاری بختہ چوہ) ۴۰ مکعب متر .

۴۔ تعمیر مکتب ،

(سنگے کاری بختہ) ۲۰۹۹ مکعب متر (خشت کاری بختہ) ۲۹۸ مکعب

متر (خشت کاری خام) ۹۶۳ مکعب متر (استر کچ) ۶۰۰ مربع متر .

۵۔ تعمیر مضاربات ،

(سنگے کاری بختہ) ۳۹۸ مکعب متر (خشت کاری بختہ چوہ) ۳۷۰ مکعب

متر (خشت کاری خام) ۹۲ مکعب متر (استر کچ) ۲۰۰ مربع متر .

۶۔ تعمیر مالیہ ،

(سنگے کاری بختہ) ۱۰۰۸ مکعب متر (خشت کاری بختہ) ۱۳۰ مکعب متر

(استر کچ) ۸۰۰ مربع متر .

جنوبی ولایت

تشکیل :

نایب الحکومه اوعسکری قوما ندان	ع . ش فیض محمد
اداری مدیر	ص . محمد طاهر خلیل زاده
مستوفی	ع . ص . نور محمد
داسنخباراتو مامور	ص . محمد عظیم
دعرائفی غاضی	ف . محمد شیرین
دامنئی قوما ندان	ح . سردار محمد
سرمامور	ش . امین الله
دیوهنی لوی مدیر	ع . غلام نبی
دروغیا مدیر	ص . دکتور میر محمد علی
دمطبعاتو مدیر	ص . محمد ایوب مہندی
دمطابراتو مدیر	ص . محمد نعیم
دفواید عامی مدیر	ص . محمد حکیم دہندس معاون

اجراآت مدیریت اداری

- عراضیکہ بمراجع ذیملافہ ازین مدیریت کسبل گردیدہ (۵۰۰۰ قطعہ)
می باشد .
- ۲ - فقرہای جزائی کہ از طرف این مدیریت بمجلس ولایت ارائه
وتصویب حاصل شدہ (۴۵۰) فقرہ .
- ۳ - فقرہ های امور اداری از طرف این مدیریت بمجلس ولایت ارائه
وتصویب حاصل شدہ (۱۵۰) فقرہ .
- ۴ - فقرہای محاکماتی از طرف این مدیریت بمجلس ولایت ارائه
وتصویب حاصل شدہ (۲۵) فقرہ .

آمریت تفتیش

- ۱ - فقرات قابل تحقیق اکمال شده .
- ۲ - بحکام و علاقه داران اصلاح امور و جریان کار ها بروی یک مجور اساسی دستور داده شده .
- ۳ - وقایع لازم تدقیق، اکمال گردیده .

مستوفیت

یکی از اجراآت مهم مستوفیت در ظرفی سال ۳۴ - تزیید و ارداد است که ذیلا توضیح میشود .

۱ - در قسمت مالیات	(۱۳۰۹۵۹/۰) افغانی
۲ - در محصول کمرک	(۱۵۰۲۹۴/۰) د
۳ - در وثایق	(۲۰۴۰۸۳/۰) د
۴ - در ده یککه حقوق	(۲۲۴۵۶/۰) د
۵ - در عرا یض	(۳۲۳۱/۰) د
جمعا	۵۱۱۰۲۳ افغانی

اجراآت محکمه مرافعه

- ۱ - مجموع فقرات حقوقی و جزائی که در سال ۳۴ با وثایق اجرا شده عبارت از (۹۹۳) قطعه است .
- ۲ - واردات محکمه مرافعه بابت محصولات و قیمت وثایق بالغ بمبلغ (۹۸۹۵۷/۵۰) افغانی
- ۳ - در سال ۳۴ چوکی محکمه مرافعه از رتبه (۴) بر تبه ۳ تعدیل گردیده .

مدیریت معارف

در سال ۳۴ یک مسکب دهانی در قریه لنډی حصه ۲ محل چمبکنی

افتتاح گردیده که برای مکتب مذکور معلمین تحصیل یافته دارالمعلمین
بیکار انداخته شد.

مدیریت صحیه

- ۱ - برای تجزیه خون ادرار و غیره لابراتواری افتتاح گردید.
- ۲ - شفاخانه مستورات در همین سال تاسیس و فعالیت آغاز نمود.

مدیریت مخابرات

در ظرف سال ۳۴ عمارتی برای تیلیگراف خانه احداث و کار تیلیگراف
شروع گردید. این های تیلیفون مربوط ابنولاسیر تکاملی خود را
در شرف پیودن است. برای رسانیدن پوسته ارگون و پوست دو عراده
لاری بیکار افتاده و بواردات پوستی و تیلیفون سال ۳۴ مبلغ (۷۶۳۴)
افغانی افزایش بعمل آمده.

مدیریت فواید عامه

- ۱ - کار تعمیر الحاقیه عمارت دارالحکومت تکمیل گردید.
- ۲ - تعمیر کلبه بلدیہ گردیز کار شده است.
- ۳ - تعمیر بلدیہ خوست تکمیل گردید.
- ۴ - کلبه که در ف از کوتل خیمه گنده بنا یافته بود در این سال
منزل دوم آن نیز از کار فارغ و به آهن پوش رسیده.
- ۵ - تعمیر سه منزله حکومت کلان خوست در این سال به پیش
رسیده است.
- ۶ - کار منزل دوم و آهن پوش تعمیر زراعت خوست تکمیل شده است.
- ۷ - علاوه بر آن اکثر خطوط مواصلات مربوط اینولا که در آن
بارانهای موسمی و حوادث جوی خراب و حتی منهدم گردیده بود. مجدداً
تسطیح و مورد استفاده ترافیک قرار گرفت.

د مشرقی ولایت

تشکیل :

ع. ج. س. ا. غلام فاروق عثمان
 ع. ص. محمد ابراهيم
 ح. عبدالمجيد
 ح. محمد ظريف
 ف. مولوي محمد سديق « کباري »
 ف. مولوي محمد عالم
 ص. محمد امان « حيدر زي »
 ص. سيد محمد طاهر « پينا »
 ش. شاه بور احمد زي
 ص. عبدالکريم
 ص. محمد مقيم
 ح. داد خدا غند مشر
 ص. حفيظ الله
 ع. عبدالسلام
 ص. عبدالباقي « باقوا نيوال »
 ص. عبدالهادي
 ص. امير محمد
 ص. دکتور محمد امين آزاد
 ص. محمد رسول
 ص. حسن علي
 ص. محمد اکرم
 ص. محمد آصف
 ص. عبدالعزیز

نايب الحکومه
 مستوفي
 داميني قوماندان
 دژاندارم قوماندان
 دمراقمي قاضي
 دابتدائي قاضي
 داداري مدير
 دقلم مخصوص دمدير کفيل
 دقبيلو دلوې مدير کفيل
 دکمرک مدير
 داحصائي دمدير کفيل
 دمکلفيت مدير
 دقوايد هامي مدير
 دعمارف لوي مدير
 دمطبوعاتو مدير
 دتفتيش مدير
 دمضا براتو مدير
 دصحبې دمدير کفيل
 دانهضاراتو مدير
 دزراعت مدير
 دشاهي بانک مدير
 داستخباراتو دمدير کفيل
 دتعاوني دپيو مدير

فوائد عامه

در سرک تورخم جلال آباد کار به شدت جاری بوده و ذریعه افراد قومی، فراز دادی، مدیریت سرک و قواماندانی قوای کار تحت نظر نایب الحکومگی مشرقی انواع کار آن از قبیل خامه کاری، چغل اندازی و بخته کاری و هم چنین بخته کاری معبرها و بلها به سرعت تمام پیشرفته است.

امور زراعت

در امور زراعت و باغبانی توجه خاصی بعمل آمده و با استفاده از معاونت های وزارت زراعت، مدیریت زراعت در اصلاح نهجها و تربیه حیوانات متوجه بوده و در اواخر سال ۳۳ و اوایل سال ۳۴ در موقع نهالاشانی در جلال آباد و عید الغبل از طرف مدیریت زراعت (۴۹۷۹۲) اصله نهال و قلمه اشجار میوه دار، بی میوه، زینتی و گل های مختلف غرس گردیده.

نهضت عرفانی

فعالیت در ولایت مشرقی منحصر به امور اداری و عمرانی نبوده در توسعه معارف نیز قدم های قابل قدری برداشته شده و بفرض تامین و تطمین خواهش های معنوی اهالی، مدیریت معارف ولایت مشرقی بسط عدت وزارت جلیله معارف به اقدامات ذیل در پیش برد و توسعه معارف موفق گردیده.

۱- تاسیس (ه) باب مکتب ابتدائی در کوشته و خوازی گام، در نرنک گنرها دروزیری خوکیانی، در ترخی و در سینیزی شینوار.

۲- تاسیس (ا) باب مکتب دهاتی در، بقی کوٹ، چاردهی اوغوز چکنور و لاغر جوی شینوار و درمرکی خیل خوکیانی و درمروره گنرها و در نمرخیل.

۳- شروع تعمیر مکاتب چارباغ صفا، دره نور، سیننوی، ترخه خوکی، دره مزار - تعمیرات مذکور در شرف تکمیل اند.

۴- در لېسه تيگري لغمان صنف ۱۱ تشكيل وامكان داود كه در سال ۱۲۰۵ سالف آن هم تشكيل و متوسطه جلال آباد به لېسه تحويل كند .
۵- انكشاف پروژه زراعتي مطابق تعليماتنامه در لېسه هاي جلال آباد و تيگري ومكانب مندر اوږد سنگر سراي ، كنډه ، شيو ، دره مزار و خوكي تقويه كـتب خانـه هاي لېسه فـنـگـرهـار و لېسه تيـگري و تـاسـيس كـتبـخـانه در نجم المدارس .

ښاروالی

در سال ۱۳۳۴ شهر جلال آباد در مرحله تطور دیده می شود ، حسب پروژه شهری سرک های ۲۱ و ۳۴ متره در بین شهر قدیم امتداد یافته و خانه هایی که باید جای خود را بجاده ها بگزارند ، تخریب شده اند .
در غرب تعمیر ریاست بلديه واقع شهر نو ۱۴۰ باب دكان و يك مار كېت قصايی و تجزی فروشی اعمار گردیده .

واردات

قرار را پورې كه از مستوفيت مشرقی بدست آورده اېم در سلسله واردات قطعی مبلغ ۰۴ / ۳۲۹۹۱۰ افغانی از درك ماليات بر عايدات و مبلغ ۰۲ / ۳۶۱۴۶۹۸ افغانی از درك كمر كسات كه جمله مبلغ ۰۶ / ۳۹۴۴۶۰۸ افغانی شود نسبت به سال ۳۳ در سال ۳۴ نزئيد بعمل آمده كه اين تزئيد نتيجه انكشاف و پيشرفت تجارت و اقتصاد ملی اين ولايت است .

تجارت چوب

چوب تعمير يكي از پيداوار مهمه كوهاي ولايت مشرقی بوده و به غرض تنظيم تجارت آن و به منظور قطع چوب بصورت فنی ، توسعه و مراقبت جنگلات و توريد ماشين اړه كشي در اول سنبله ۱۳۳۴ يك شركت سهامی انحصاری بنام (دلر كو تعاونی شركت) به سرمايه ابقدانی ده مليون افغانی در مشرقی تاسيس و شروع بفعاليت نمود .

امور ولایت مشرقی

کارآبدانی این شرکت عبارت از تشکیل موسسه، جمع آوری سرمایه و اقدامات مقدماتی بود. سرمایه این شرکت ۴۰ فیصد از طرف موسسات بانک زراعتی، بانک تجارتی، بانک تعمیراتی، شرکت نساجی، شرکت حجاری و نجاری تهیه و ۴۰ فیصد مخصوص چوب کارها پنج فیصد برای سایر اشخاص کم بضاعت است. یک سهم آن عبارت از یکصد افغانی می باشد. اساس شرکت تجارتی بوده عندالموقع به امور صنعتی مربوط به چوب نیز دست خواهد زد.

یک شرکت دیگر

در اواخر سال ۳۴ يك نمایندگی دیو توسپامی شرکت در مشرقی داترو به کار شروع نمود. از نقطه نظر اینکه کوه ها، دشت ها، دره ها، زمین ها، جنگل ها و جوی های ولایت مشرقی مملو از اقسام مختلفه نباتات بوده امکان دارد که این شرکت هم بخود هم ولایت مشرقی و هم به مملکت و سایر انسانها خدمتی کرده بتواند.

چون شرکت جدیداً تاسیس شده کار آن درین سال عبارت از دائرو شدن نمائندگی، مقاضیه با اهالی، تبادل افکار با نویسندگان و اهل مطبوعات معاون مردمی شرکت میباشد.

دېدخشان اعلیٰ حکومت

تشکیل :

اعلیٰ حاکم	ع ع ، ص محمد جمعه
مستوفی	ع ، ص محمد جان کریم زاده
دمرافعی قاضی	ف عبیدالله صافی
دمطبوها تو مدیر	. . . . .
دامنی قوماندان	ش نور محمد
دحدودی	ح مسجدی
دمکلفیت مدیر	ح فضل احمد
دابتدائی قاضی	ف ملا محمد ایوب
دیوهنی مدیر	ص میر محمدود
دمخبران تو	» عبدالشکور
دفواید عامی	د عبدالرزاق
دروغتیا مدیر	» عبدالحبیب
دمستوفیت د محاسبی مدیر	» محمد صدیق
دغلی داخستلو مدیر	» محمد علی
دافغانستان بانک	د محمد عمر «رساء»
ددیووا و انحصار تو مدیر	ص حبیب الله
دتجارتی دمحکمی دریاست	ص عبدالغنی

امور عمرانی

- ۱- بسلسله کارهای عمرانی حکومت اهلی، تعمیر مناسبی برای اتاق کار و مجلس و دفتر حکومت اهلی بنا شده است.
- ۲- در تپه محمودیه که موضع معروفی است، يك عمارت مناسب و در باغ آن متجاوز از شش هزار درخت غرس گردیده.
- ۳- کوتی باغ فیض آباد که کار تعمیر آن در سال ۳۲ شروع شده بود در سال ۳۴ تکمیل و يك عمارت دومتزله که دارای ۱۷ اطاق، دهلیز، تشراب پیاده خانه ها گاراج و غیره تعمیر شده و فعلاً مورد استفاده حکومت اهلی قرار دارد.
- ۴- در سال ۳۴ (۱۰) باب اتفاق جدید دارای برنده برای برخی دوایر بیکه از ضیق بودن جای به تکلیف بودند تعمیر شده.
- ۵- باب دکان در جوار حکومت کشم نیز در همین سال تعمیر گردیده.
- ۶- يك تعمیر سه اتاقه در سال ۳۴ بنام کلوپ مامورین در مرکز علاءداری بهارک که منطقه تفرجگاه عمومی میباشد، بمنظور رهایش مسافرین و سیاحین داخلی و خارجی اعمار گردیده است.
- ۷- دودکان در حکومتی اشکاشم اعمار گردیده است.
- ۸- يك عمارت جدید دارای (۷) باب اتفاق میباشد در ساحل دریای کوچک که يك موضع مقبول و دلکش است برای معاينه خانه اطفال آباد و طرف استفاده قرار داده شده است.
- ۹- يك تعمیر ۱۲ اتاقه که در هر اتاق آن (۱۲) نفر گنجایش دارد برای فوئاندا نی امنیه تعمیر شده.
- ۱۰- بمنظور تقویه وضع اقتصادی محبوسین و مشغول ساختن اوشان به فنون و صنعت و پیشه يك، دستگاه صنعتی نکارا انداخته شده است.
- ۱۱- در طول سال ۳۴ پنجاه باب دکاکین آن طرف جوزون که بی رونق

بود، بطور اساسی اعمار گردیده وهم جاده بین آن نظر بکښته خپلی وسیع شده است .

۱۲- یک پل جدید چوبي بسیار مستحکم بمساعدت اهالی شهر فیض آباد بالای دره جوزون ساخته شده علاوه بر تسهیلات که به تردد هرا ده جات وغیره یش کرده دوجناح شهر فیض آباد رانیز باهم وصل ساخته و پل مذکور به پل خرقه مبارکه موسوم گردیده است .

۱۳- در سال ۳۴ کار تعمیر مکتب ابتدائی کشم ومکتب متوسط شاه محمود در مرکز فیض آباد تعمیر شده است .

که مکتب مذکور دارای ۱۴ اتاق درسی و ۷ باب اتاق علیحده وجهت رهائش معلمین ومفتشین می باشد .

۱۴- در سال ۳۴ تعمیر دستگاه تلگرافخانه بی سیم بهارک باوصف مشکلات زیاد که در کار مذکور عاید بود مطابق نقشه مرتبه بصورت پخته کاری که دارای (۱۰) باب اتاق است، اعمار گردیده همچنان عمارت آخذة تعمیر مذکور که دارای ۱۴ باب اتاق بوده آنهم مطابق نقشه طور پخته کاری انجام واکمال گردیده .

۱۵- در سال ۳۴ یک کلوب در باغ ذخیره دشت فراخ تعمیر گردیده که دارای ۴ باب اتاق با برنده دملیز و تشناب می باشد .

۱۶- در سال ۳۴ کار عمارت جدید ماموریت مالیه کشم شروع و تا اندازه تکمیل شده مصالح تعمیر ماموریت مالیه درواز ، واخان ، اشکاشم تهیه است .

امور اداری

الف- ماموریت اداری:

۱- فقرات قضای که در سال ۳۴ تا تاریخ ۱۲ دلو به محفل مشوره حکومت اعلیٰ فیصله شده
۱۸۸ فقره

- ۲- فقرات اداری که در سال ۳۴ تا تاریخ ۱۲ دلو به محفل مشورۃ حکومت اعلیٰ فیصله شده ۲۴۴ فقره
- ۳- فقرات محاکماتی که در سال ۳۴ تا تاریخ ۱۲ دلو به محفل مشور حکومت اعلیٰ فیصله شده ۱۲ فقره
- ۴- هرايض حقوقی و جزایی که بدرجعات مربوط احکام گردیده شده ۴۵۸ فقره

ب- امور احصائیه :

- ۱- نووارد که بمضافا بل شمول خدمت عسکری است ۶۵۳ نفره
۲۳۳ د
- ۲- تذکرۃ توزیع شده ۷۰۰ قطعه
- ۳- تحصیل باقیات متنوعه ۱۱۳۵۱ اقنائی

ج- امور قوماندانی امنیه:

- ۱- کار مؤسسه صنعتی قوماندانی امنیه، مجدداً در سال ۳۴ افتتاح و در مؤسسه مذکور، بافت هر گونه تکه‌های مختلف و سطرانجی باقی و خیازی و ساختمان يك كارخانه عام المنفعة صابون سازی، روبه فعالیت گذاشته .
- ۲- از مقدار پول كارخانه قوماندانی موفق شده است كه برای يك تعداد مجوسین جیره بدهد .
- ۳- تعمیر مجبس قوماندانی اساسی نبوده راجع به ساختمان آن بمرکز پیشنهاد و مذاقعات حتی المقدور و ارسی شده چنانچه يك اتاق برای بهره دار بالای بام و دو باب اتاق برای بهره و نشیمن ماموریت مجبس در خارج دروازه عمومی اعمار گردیده و كذا برای مجبس انائی كه اتاق کافی نداشته، دو باب اتاق نشیمن و غیره ضروریات جهت رفع احتیاج مجبوسات، اعمار و خانه نشیمن قاپوچی، خارج مجبس تعمیر و طرف استفاده قرار داده شده .

۴ - مجبوسين ومجبوسات بيکار داخله مجبس بو ظايف چرخه کړي وریشن پشم بکار انداخته شده اند .

۵ - برای مجبوسين ومجبوسات محتاج ، از طرف يکمهده اشخاص معزز بدخشان ، بسايقه حس نوع پروري ، يک اندازه تکه ويول نقد بطور اها نه داده شده که به مستحقين توسط هيأت جدا گانه توزيع شده است .

۶ - فقرات جزايي سال گذشته قوما نداني امنيه ۱۲۱ فقره - ودرسال جاری ۹۰ فقره - تنقيص بعمل آمده - ۳۱ فقره .

۷ - مجلوبين وغير حاضران قطعات هدا سته مربوط قوما نداني امنيه بدخشان در موقع معين آن اجراآت وبه مرجع اتش سوق داده شده .

۸ در موقع تعصيلات باقيات مربوط مستوفيت ، و رياست بنا روا لي و مدیریت خريداري غله وديپو وانحصارات وغيره ، فعاليت وظيفه وي نموده است .

د - امور مکلفيت :

۱ - در قسمت مجلوبين عسکري توجه مزیدی بعمل آمده وبوقت آن مجلوبين اعزام گردید است .

ه - محکمه مراغه :

۱ - در محکمه مراغه از ابتدای سال ۳۴ الی ۱۹ دلو به تعداد (۱۳۶۵) قطعه از قبيل اقرار خط ، ضمانت خط ، رسيد خط ، حجت ، وصايت خط ، قباله قطعي ، قباله بيع وفاء ، وکالت خط ، طلاق خط ، رضا نامه ، صورت حال تکميل گردیده وهکذا در محکمه ابتدائيه مرکز به تعداد (۲۴۷) قطعه از قبيل اقرار خط ، وکالت خط ، اصلاح خط ، ابراء خط ، و صورت حال تکميل گردیده وبه تعداد (۲۸۹) قطعه فقرات حقوقی و جزايی فيصله شده است .

مستوفیت بدخشان :

اول: در قسمت املاك:

- ۱- زمینهای اوقافی کشم دشت فراخ با اثر تجدید مساحتی که در سال ۱۳۳۴ بعمل آمده جمعاً (۷۳۵۰) جریب زمین اضافه ظاهر شده است .
- ۲- از جمله اراضی المی و آبی سرکاری واقع کشم موازی ۱۲۴۵۲ جریب بقیمت معینه یعنی ۲۵۰۴۹۵۷۷ افغانی فروش و یا برای متقاعدین توزیع گردیده است :
- ۳- یکدربند سرای واقع بازار کشم با (۵۲ باب دکان ملحقة آن بقیمت مبلغ ۵۷۰۷۰۰ افغانی) بفروش رسا نیده شده .
- ۴- عمارت حویلی و باغهای سرکاری کشم که فروش آن بالای اشخاص متصرفین آن مجویز شده بود در حدود مبلغ ۶۰۶۶۶۶۰۰ افغانی قیمت شده و یک قسمت آن بفروش رسا نیده شده است .
- ۵- در حصه علاقه داری شهر بزرگ با اندازه (۲۵۶۸) جریب زمین المی اوقافی که خلاف اصول به تصرف اشخاص بوده در جمله املاك دولت قرار گرفته و دوسیه نسبتی آن بوزارت مالیه تقدیم یافته .
- ۶- بست مالیه زمینهای آبی و المی کشم و زمینهای دشت فراخ در محفل مشوره حکومت اعلیٰ تثبیت و بغرض استحصال منظوری بمقام عالی تقدیم گردیده است :

دوم- اقلام وارداتی :

در هایدات كمرک (در ك قیمت زیره عشری وغیره) در مالیات بر هایدات در محصول و عواید سكوك در محصول ده یكه حقوقی و اجاره املاك سرکاری واقع کشم نظر با اجراءات سال ۱۳۳۳ جمعاً مبلغ ۱۴۷۸۷۹۸۸ - افغانی افزودی بعمل آمده است :

وهم چنان اودرک حاصلات املاک سرکاری وغیره مقدار ۱۰ یاو ۶۸ سیر ۲۹۰ خروار حیوانات از قبیل گندم، جو، جوار، وغیره حق دولت تعیین و به تحصیل شعبات موظف سپرده شده و نیز مبلغ ۱۴۳۲۰۰ افغانی نقد از حاصلات املاکی ب واردات تعلق گرفته است.

سوم - امور تفرهاتی مربوط مستوفیت :

۱. مقدار (۱۵۷۷۱) سیر جو فاضله کار آمد گدام عمومی مرکز بدخشان که بر حسب تجویز مجلس مشوره از فرار ده سیر جو به عوض ۹ سیر گندم قسم تبادلۀ فرضه تارسیدن فصل برای اهالی مرکز بدخشان داده شده بود که در موقع فصل گندم ذریعۀ اشخاص مدیون بگدام مربوط تجویل کردیده است مقدار گندم تبادلۀ شده عبارت از ۱۴۳۳۷ سیر می شود.

۲. مقدار ۵ یاو ۶۷۸۴ سیر جو و جوار باقیمانده حاصلات املاک سال ۳۳ که بصورت فرضه در مقابل پرداخت ۱۴ یاو ۵۴۸۰ سیر گندم برای اهالی کشم داده شده بود گندم مذکور در موقع فصل بگدام کشم تجویل گردیده.

۳. مواد کار آمد تعمیراتی عمارات جدید ماموریت های مالیه اطراف بذرایع ممکنه کاملاً تهیه شده.

چهارم - امور اداری مستوفیت :

لایحه صرفیات مدیریت محاسبه، تابلوی های واردات، و باقیات ماموریت واردات، راپورهای تطبیقه، حصولی واردات و باقیات تابلوهای نقدی خزاین و لواج موجودی خزاین متناوباً بمقامات مربوط تقدیم گردیده است بنجم - نمایندگی تهیه غله :

در سال ۱۳۳۴ نمایندگی تهیه غله در فیض آباد مرکز حکومت اعلی بدخشان افتتاح یافت که در سال مذکور غله بصورت آزاد در مناطق مربوط با اساس شرایطیکه در فوریه مضامین قراردادی ذکر بوده، خریداری گردیده است.

ششم- مدیریت مشترکه دیوو و انحصارات :

۱- فروش اموال که در مرکز و محلات بدخشان صورت گرفته است :

۱- رخت ۱۲۰۸۰۴۷۷ متر

۲- شکر ۷۹۲۱۳۰۰۰ کیلو

۳- تیل خاک ۴۶۵۶۰ د

۴- تیل بطرول ۱۷۷۲۰ کیلو

۵- کلو ش ۲۰۰۰ جوره

۶- چای ۲۲۲۲ سیر

۷- چلك خالی بطرولی ۸۰ چلك

جمله پول اموال مذکور ۲۰۶۶۵۱۱۹۴ - افغانی .

۲- به اندازه يك مليون افغانی رخت طور فرضه مانند دیگر ولایات

با اهالی بدخشان توزیع گردیده است .

۳- قرار امریه مقامات صالحه يك اندازه پول طور پیشگی نسبت

خریداری تریاک به زارعین توزیع شده .

۴- ۱۲۵۸ کیلو تریاک قرار فی توله پنج افغانی از زارعین خریداری

شده است .

۵- نمایندگی در نظر دارد که قرار امریه مقامات صالحه يك تعمیر

اساسی در مرکز بدخشان که دارای تمام وسایل باشد بزود ترین وقت

اعمار نماید . و همچنان در حکومت کشم برای تعمیر تا نك بطرول زیر

نظر گرفته شده است .

مدیریت معارف

۱- مکتب نسوان فیض آباد روز بروز ترفی نموده و تقویه شده است

چنانچه کارهای دستی مکتب موصوف در جشن استقلال سال جاری از طرف

موم اهالی و مامورین پذیرائی خوبی گردید .

- ۲- نسبت بسال گذشته، نتیجه امتحان طلاب در عموم مکاتب خوب بوده تعداد کامیابها به تناسب سال گذشته اضافه تر گردیده است.
- ۳- بعضی تعمیراتی که از سال گذشته در مرکز و محال بد خشان باقی مانده بود تمام آن تکمیل و ترمیم شده است.
- ۴- سیورت تا اندازه زیاد تقویه گردیده چنانچه طلاب در اعیاد و جشنهای ملی سهم بزرگی گرفته اند.

فواید عامه

- ۱- سرک فرعی از فیض آباد الی قلعه پنجه مرکز کپساری و اخسان که در اثر سیلابها و برف کوچها و طغیان آب اکثر حصص آن صدمه و خرابی دیده بود، اساسی ترمیم گردیده.
- ۲- سرک جدید تشکان بطول دو کیلومتر و عرض شش متر تکمیل شده.
- ۳- سرک جدید چهلتن بطول ۸۰۰ متر و عرض شش متر تکمیل شده.
- ۴- سرک عمومی بین فیض آباد الی موضع دوآبه کشم که مربوط مرکز فیض آباد است، در سال جاری ذریعه همله معابر مربوطه در حدود ۱۵۳۸ متر سنگ کاری شده و هم ترمیمات لازمه و فواید فوقتاً بعمل آمده است و علاوه پل های بین سرک مذکور که بهررور ایام برای عبور موترها خطرناک شده بود در هذا سنه ۳۴ بصورت اساسی ترمیم و اصلاح گردیده است.

امور مخایرات

- ۱- بین اشکاشم و علاقه داری شغنان که سابق تېلفون وجود نداشت در سال ۳۴ یک لین تېلفون جدیداً تمدید گردیده و مخایره جریان دارد مسافت که این مذکور تمدید گردیده (۶۰) کیلو متر ذریعه ۹۵۰ یا به جدید چوبی ۷ متره و بمصرف ۴۶۸۰ کیلو گرام سیم ۱۰ اریه جستی آهنی.

امور حکومت اهلی بدخشان

۲ - در سال جاری پایه های لبن مرکز الی جرم و بهارک که پوسیده و شکسته بود به نصب (۹۰۰) پایه ۸ متره چوبی تجدید گردیده است .

امور صحی

- ۱- مریضان بستری ۱۵۰ نفر
  - ۲- مراجعین یومیه (ادویه بردگان) ۵۹۸۲ »
  - ۳- با نسمان شدگان ۱۲۴۱ »
  - ۴- آبله کو بی ضد چپچک ۵۳۲۷ »
- علاوه عمله فنی در علاقه داری های راغ ، کران و منجان و شهر -
بزرگه ، مشغول آبله کو بی بوده و تا هنوز رایور آن بدست نیامده ؛
۵- بودر باشی حسب آتی :
- به تعداد (۴۹۴۱) نفر و (۵۰۸۳) خانه و ۳۲ دکان و ۳۸ مسجد و
۲۵۶۱۳ تکه و پارچه جات الیسه و ۷ تپانه و ۲ حمام و ۲ محبس و ۲۰ سرای
توسط مدیریت صحیه بودر باشی بعمل آمده است ؛

امور زراعت

- ۱ - در باغ های ذخیره کشم دشت فراخ و باغ کوتی و باغچه مقابل مدیریت زراعت ، یک تعداد اشجار منمر و غیر منمر جدیداً غرس گردید است ؛
- ۲ - در سال ۳۴ راجع به تقویه و حفاظة جنگل ها مراقبت شدیدی شده و نسبت بگذشته نتیجه اطمینان داده و محافظین در مرکو و نقاط مربوط به حفظ و مراقبت آن مشغول اند ؛
- ۳ - در تنکتر اشجار منمر و غیر منمر بمرکز و مربوطات بذرایع ممکنه اقدامات مؤثری بعمل آمده .
- ۴ - در حفاظة زیره کوهی و معاملات زرع تریاک طبق هدایات واصله مرکز توجه عمیقی بکار برده شده است .

۵ - دره‌ذا سنه ۳۴ از شیوع امراض حیوانات جلوگیری شده و این اقدام نتیجه خوبی نشان داده است .

امور مطبوعات

الف - دویایه لو دسیپکر جدید امریکائی که بفرض تقویة بنیة تبلیغاتی یک وسیله مفیدی است بکار انداخته شده و هم چنان به تعداد (۳۵) یایه لین‌های رادیو تجدید و نصب گردیده است .

ب - مدیریت روزنامه بدخشان نیز در ظرف سال ۳۴ به نشریات و تبلیغات مؤثری که باعث تنویر افکار عامه و موجب انکشاف سویه معلومات نوده و سبب روشنی اذهان مردم این منطقه می باشد ، دست زده و علاوه بر نشر روزنامه ، با انتشار کتب و رسائل که هر یکی در قسمت خود ساحه معلومات اجتماعی مردم را وسیع تر می سازد ، اقدامات عملی نموده است و نیز ایراد خطا به ها و مقالات جامع در مواقع معین و رو بکار آوردن صحنه تمثیل در اعیاد و جشن ها ، از فعالیت های مدیریت روز نامه در سال ۳۴ بشمار میرود .

د مینې اعلیٰ حکومت

تشکیل :

اعلیٰ حاکم	ع ع ، س غلام حیدر
مستوفی	ع نور احمد
مسکری قومانده	ع ، ش خوشدل فرقه مشر
حدودی	ح محمد اقبال
دامنې	ش محمد رفیق
دمرافعی قاضی	ف عبدالرحمن
دمطبوعاتو مدیر	س فداحمد صارم
دروغیا	س عبدالشکور نیازمند
دمعا براتو	س عبدالقیوم
دکمرک	س عبدالقیوم
دابتدایي قاضی	ف عبدالکریم
دیوهنی مدیر	س قربا فعلی
دمکلفیت مدیر	ش عبدالشکور
دفوايد عامي مدیر	ش اغلی عبدالستار وردکی
د تجارتی جگړو د پریکړې رئیس	سید کمال
د افغانستان بانک د نماینده کی مدیر	احمد جان
د کرهڼی مدیر	عبدالصمد
د اندخوی د اتاق تجارت رئیس	صفر کلمدی
دملی بانک د نماینده کی مدیر	غلام فاروق

مدیریت مخامرات

- ۱ - يك پسته خانه در حكومتی با اجراغ كشيده شده .
- ۲ - يك پسته خانه در قریه چچكتو كه بین حكومت قیصار میمنه و علاقہ داری غورماچ هرات واقع است، باز شده .
- ۳ - يك پایہ سوچورد ۱۵ لینہ در حكومتی پشتون كوت، نصب گردیده .
- ۴ - بفاصله چار كروه از علاقہ داری دولت آباد، به مدیریت معدن نمك، لین جدید از سیم ۳ ملی متر قطار، تمدید گردیده و سلیتر هم نصب شده .
- ۵ - لین اندخوی و میمنه اصلاحات بعمل آمده پایہ های جدید و سلیتر نصب شده .
- ۶ - لین میمنه بطرف هرات ناحصه مربوط بحكومت اعلی میمنه كه سیم نمبر ۱۴ غیر قابل كار در لین عمومی بوده جمع آوری و در عوض آن سیم لك ۳ ملی قطار انداخته شده .

مدیریت معارف:

- ۱ - يك مكتب دهانی در قریه دوه زنگ حكومت بلچراغ افتتاح و شاگردان بدرس آغاز نمودند
- ۲ - يك كورس اكابر در مرکز میمنه تأسیس شده .
- ۳ - از كورس اكابر اندخوی پس از دو سال، در اثر امتحان ۱۸ نفر بكلی باسواد (خواننده و نویسندہ) فارغ شده اند .
- ۴ - از مكتب نسوان میمنه برای اولین بار يك دسته متعلمان لایق به صفت فارغ التحصیل، بجامعه تقدیم گردید .

دغزنی اعلیٰ حکومت

تشکیل :

ع، ع، ص سید عباس	اعلیٰ حاکم .
ع، عبدالغفور	مستوفی
ف ملا محمد علی	د مرا فمی قاضی
ح، محمد اکبر	د امنی قوماندان
» عبدالله	د ژاندارمی »
ف، ملا محمد کل	د ابتدائی قاضی
ص، محب الرحمن	د مطبوعاتو مدیر
ش، عبدالقادر	د مکلفیت مدیر
ص، عبدالعزیز	د پوهنې مدیر
» میر محمد کاظم	د گمرک مدیر
» محمد سرور	د فواید عامې مدیر
» رجب علی	د مخابراتو مدیر
» عطا محمد	د روغتیا مدیر
» میر قطب الدین	د احصائیې مامور
» محمد یونس	د تفتیش مامور
» محمد نعیم	د کرهڼې مامور
» عبدالبصیر	د اداری مامور
ص، غلام غوث	د نجارتې چکرود بریکړی دریاست کفیل
ع، ع، شاه محمد	د کتوازلوی حاکم

حکومت اهلی غزنی

۱- عرایض اهالی که بحکومت اهلی رسیده و قرار مقررات اجرا شده (۱۹۱۱) قطعه

۲ - (۲۹۵۰) فقره جزایی و ۲۸۲ اداری و ۱۹ فقره محاکماتی که جمله ۵۸۶ فقره شود در مجلس مشوره تصویب و از طرف مراجع مربوطه اجرا شده
۳ - ۲۹۶ واقعه جزایی که در مرکز و مربوطات حکومت اهلی واقع گردیده (۲۰۲) آن فیصله و ۴۰ تحت دوران و اجراآت است .

۴ - ۱۱۲۱ نفر که برای احقاق حقوق بحکومت اهلی و قوماندانی امنیه مراجعه کرده اند، ۳ موضوع آن تحت دوران بوده و بانی فیصله گردیده است.
۵- یک حصه تعمیر حکومت اهلی که خراب و قاپل ترمیم بود با حکومت و علاقه داری های مربوطه و شفاخانه ملکی و کدام قره باغ و جغتو و پیاده-خانه های مطبوعات و مستوفیت، ترمیم گردیده .

امور معارف : دو باب تعمیر به اساس نقشه، طورخام کاری برای مکتب جدید التاسیس شرن کتواز و مکتب رشن قره باغ اعمار گردیده . یک باب مکتب در قریه رباطه مربوطه علاقه داری و یک باب در قریه سرده مربوط حکومت اندر تاسیس گردیده . تعداد فارغ التحصیلان مکاتب ابتدایی مربوط حکومت اهلی ۱۹۹ نفر و تعداد متعلمین جدید الشمول به ۳۶۷ نفر در همه مربوطات غزنی، می رسد .

امور صحی :

۱- مریضانی که از طرف مدیریت صحیه ادویه داده شده تعداد شان به ۳۸۵۶ نفر می رسد .

۲- مریضانی که از طرف مدیریت صحیه در ظرف سال ۳۴، داخل بستر شده اند تعداد شان به ۱۴۱ نفر می رسد .

د فله اعلیٰ حکومت

تشکیل:

ع، ع، ص محمد صدیق	اعلیٰ حاکم
ع. ص، عبدالغفور	مستوفی
ف سیف الرحمن	د مرافعی قاضی
ف، عبدالمنان	د ابتدا نبي
ش، عبدالغنی	د امنیې قوماندان
ح، محمد نبي	د مکلفیت مدیر
ص، عبدالقادر	د مطبوعاتو مدیر
ص، عبدالشکور	د پوهنې مدیر
ص، دوکتور عبدالصمد	د روغتیا مدیر
نیاغلی محمد نعیم	د ښاروالی رئیس
ص تشار احمد	د کمسک مامور
ص خان محمد	د بحریرانو مامور
ص محمد سلیم	د افغانستان بانک مدیر

شعبه تحریرات :

- ۱- فیصله فقرات جزائی که در مجلس تصویب شام (۷۵-)
- ۳- » » » » متفرقه (۱۱۶-)
- ۴- » » » » تمیینات (۵۷-)
- ۵- صدور فیصله های محاکم ماورین (۵-)

مدیریت معارف:

هفت باب مکتب دهاتی در مواضع ذیل تأسیس شده :

- ۱- مکتب دهاتی، علاقه داری اصل چخا نسور
- ۲- » » » » قریه الاداد خان
- ۳- » » » » قریه عبدالعزیز
- ۴- » » » » کده
- ۵- » » » » میل کرکی
- ۶- » » » » جوبن قریه پنجه
- ۷- » » » » درک

مدیریت مخابرات :

اجرا آتیکه در سال ۱۳۳۴ به امور مخابراته وی بعمل آمده، ذیلاً توضیح میگردد :

- ۱- نصب یکبایه سوچورد پنج لینه به حکومتی اناز دره .
- ۲- ترمیم لین همومی و تبدیل رنشت شکسته در طول ۷۲ گروه حصه فراه از جبهه الی دلارام ذریعه هیأت فنی .
- ۳- نصب یک یا به تلیفون بسرحد داری چار برجک .
- ۴- عقد قرار داد رساندن پستی بین فراه الی چخا نسور ذریعه موتر .

امور زراعتی:

الف- درابتداء سال ۳۴ به تعداد کثیر نهال شمر و غیر شمر در باغهای مربوط غرس و یک اندازه زیاد نهال شمر و غیر شمر به اهالی و باغهای مهوریت املاک بفروش رسیده و پول آن واردات تحویل داده شده است. ب- یکنفر خرد ضابط قطع و یکنفر خرد ضابط مکتبی برای شمول در کورس مجادله بولایت قندهار اعزام و پس از فرا گرفتن اصول مجادله به بیست و شش نفر مامورین فنی مجادله ملخ وارد قراء گردیده و بمناطق مربوط حکومت اعلیٰ قراء در موقع بروز ملخ، خدمت نموده ادویه لازم به ماشینهای پودریاش برایشان ارسال گردیده و بتاریخ ۲۸ سرطان ۳۴، کار مجادله خاتمه یافت.

ج- برای تداوی کرم جگر کوسفندگان حکومتی و مربوطات چخانسور از طرف وزارت زراعت سه نفر مامور فنی با ادویه لازم به قراء وارد و بحکومتی چخانسور خدمت کرده اند.

دگريشك اعلى حكومت

تشكيل:

ع، ع، ص سعادت خان	اهلى حاكم
ع، ص محمد رسول	مستوفى
ش محمد مير	دامتبي قوماندان
ف صاحبجان	دمرافعى قاضى
ف لعل محمد	دايتدائبي قاضى
ع محمد يوسف	دمطبوها تو مدير
ش نور الله	دمكلفيت مدير
ص عبدالرشيد	دمعارف مدير
ص محمد امين	دمتخابر اتومدير
ص فضل احمد	دفوايد عامي مدير
ص غلام حسن	دفتيش آمر
ص اختر محمد	دغلي دتبيبي مدير
ص محمد حسن	مدعى العموم

۱ اجرا آت حکومت اعلیٰ کرشک

- ۱- وار دات سال ۱۳۳۴ مستوفیت حکومت اعلیٰ کرشک ۳۸ ر ۳۰۸۶ ۱۸۷ - افغانی
- ۲- عایدات ده بیکه حقوق سال ۳۴ مرکز و مجال ۱۴۵۵۲ - افغانی
- ۳- د و تابق محکمه مرافعه حکومت اعلیٰ کرشک ۲۹۶۸۳ د
- ۴- د د د ابتداءیه مرکز د د ۱۱۹۱۴ د
- ۵- فیصله جزائی سال ۳۴ محکمه مرافعه د ۴۰ فقره
- ۶- د حقوقی د د د د د ۱۴ د
- ۷- د جزائی د د ابتداءیه مرکز د د ۶۴ د
- ۸- د حقوقی د د د د د ۵۹ د
- ۹- تعمیر نیمکاره کدام مرکز کرشک در برج قوس ۳۳ شروع در برج سنبله ۳۴ تکمیل و بد سترس مد یریت تهیه غله و ریاست عمومی انکشاف گذاشته شده که از تعمیر مذکور کار بگیرند .
- ۱۱- فقرات جزائی که در سال ۳۴ با انجمن مشوره فیصله گردیده است ۲۶۵ فقره
- ۱۲- د د د د د د د د ۱۴۷ د
- ۱۳- د د د د د د د د ۱۲ د
- ۱۴- در اخیر سال ۳۴ نمایندگی بانک زراعتی در کرشک تأسیس و مامورین آن شروع بکار نمودند .
- ۱۵- یک سرکه جدید با متداد یکصد و بیست کیلو متر از مرکز حکومت موسی قلعه الی علاقه داری باغران تحت کار گرفته شده که تقریباً پنجاه کیلو متر آن احداث گردیده و مابقی آن نیز تحت کار است .

دیروان اعلیٰ حکومت

فیصلہ ہا :

- الف - فقرات جزائی کہ از طرف مجلس فیصلہ شدہ (۶۳۰) فقرہ
 ب - فقرات اداری کہ از طرف مجلس فیصلہ شدہ (۱۰۰) فقرہ
 د - دعا کمانی » » » » »
 علاوہ در تشکیلات حکومت اعلیٰ در سال ۱۳۳۴ افزودی ذیل بعمل آمدہ
 الف - شعبہ نفتیش کہ عبارت است از یک نفر آمر رتبہ (۶) و دو نفر
 اعضاء رتبہ (۸) و یک نفر عضو رتبہ (۹) و یک نفر عضو رتبہ (۱۰)
 ب - شعبہ مدعی العموم کہ یک نفر مامور رتبہ (۶) و ظایف مربوطہ را
 اجراء می نماید .

ج - علاقہ داری روئی و دو آب کہ مربوط مزارع شریف بود درین اواخر
 باثر عرض و خواہش اہالی آنجا مربوط حکومت اعلیٰ پروان گردیدہ است .
 محکمہ مرافعہ :

در سال ۳۴ (۲۰۷) فقرہ حقوقی و جزائی را فیصلہ کردہ قیمت وثایق محصول
 صکوک ، قیمت نکاح نامہ ہا بہ (۵۰۳۵۷۲) افغانی بالغ شدہ است و نسبت
 بہ سال گذشتہ مبلغ (۶۱۷۹۹) افغانی در عایدات آن افزایش بعمل آمدہ .
 محکمہ ابتدائیہ :

(۱۵۰) فقرہ حقوقی و جزائی را فیصلہ کردہ و عایدات و قیمت وثایق بہ
 (۲۲۰۰۵) افغانی بالغ میگردد کہ نسبت بسال گذشتہ مبلغ (۵۰۰۰) افغانی
 در عایدات آن تزیید بعمل آمدہ .

ریاست بناروالی :

الف - تعمیر سینمای پروان کہ از مدتی زیر کار بود در سال ۱۳۳۴ تکمیل
 و ماشین ۳۵ ملی آن از امریکا وارد و بکار افتادہ است .
 ب - تکمیل کار تعمیر کفافی گل غندی .

ج - بہ یک طرف جادہ مکتب (۱۹) باب دکان بصورت پختہ کاری طرف دیگر
 جادہ قرار نقشہ بلد بہ (۲۰) باب دکان از طرف اہالی آباد گردیدہ .
 د - در سمت شرقی سینما جهت تفریح و تفرج تماشاچیان، یک قطعہ بالغ

عمومي که بایک نقشه عصری ترتیب شده و انواع نهال های کل بدو طرف
سړک های آن غرس گردیده در سال جاری بنا شده است .

فوايد عامه :

الف- تعمير و ترميم مکتب بازارک پنجشیر

۵۷۶ متر مربع	۱- استرکاری اتافها
۱۲ » مکتب	۲- سنگ کاری
۵۹۸ »	۳- پرکاری خانه های طویل
۵۲ »	۴- خشت کاری پخته
۸۴ » مربع	۵- کما نکريت سمنت
۵۶ سالتوی متر مکتب	۶- »
۶۰ »	۷- سنگ خشتی زینه به طول
۴۵ » مربع	۸- فرش پوش سردستک از چوب ارچه
۶۰ »	۹- قالب کما نکريت
۶۰ »	۱۰- نصب کلمکین و دروازه

ب- تعمير مکتب اشتر گرام

ج- » پل دو آب

د- کار تعمير فابریکه نساجی گلپهار بر سرعت جاری بوده و خیلی پیشرفته است .
هکذا کار تعمير فابریکه سمنت سازی جبل السراج به سرعت جاری
بوده اتافهای رهائش مستخدمین خارجی و داخلی فابریکه تکمیل و قابل
رهائش است .

مدیریت صحیحیه :

۱۵۰ نفر	الف - مریضان بستری
۳۰۰۰۰ »	ب - » که ادویه برده اند
۱۱۶ »	ج - » که پانسمان شده اند
۱۸۰۰۰ »	د - » که آبله کوبی شده اند
۱۶۶ باب	ه - یودر پاشی مساجد
۱۸ »	و - » سرای ها

ز - پودریاشی دکانها	۱۸۳۲	باب
ح - » خانه‌ها	۳۰۰۲۱	»
ط - » بسترها	۵۷۲۲۹	توب
ی - » اشخاص	۵۵۹۹۴	تقر

نمایندگی بانک زراعتی و صنایع روستایی :

مبالغ ذیل ازین نمایندگی بمرأه جمعین قرضه داده شده :

الف - قرضه زراعتی
ب - » کروی

بملاحظه احصایه بعضی قریه‌ها، در سال جاری در حدود دولک اصله
تاک و غیره نهال های منمرو غیر مشمر غرس گردیده است .

مدیریت معارف پروان :

- ۱ - مکتب دهانی جمشید خیل که در قریه مذکور تأسیس شده
- ۲ - » » » » السای تکاب
- ۳ - » » » » دشت ریوت مربوط حکومت پنجشیر
- ۴ - » » » » عبداللہ خیل
- ۵ - » » » » تمبته

مستوفیت پروان :

- ۱ - بانک نمایندگی تهیه غله تحت اثر مستوفیت، جدیداً تشکیل گردید
- ۲ - نمره صادره شعبات مستوفیت به (۱۹۰۶۳) قطعه رسیده .
- ۳ - یک هیأت مساحین دوره سیم املاک دولتی در بامیان، نجراب، تکاب، کوهستان، قره باغ و مرکز کار کرده . موازی (۲۵۴۳۴) چریب زمین را از مساحت کشیده اند و فعلاً مصروف کار اند.
- ۴ - فروش صکوکات و مالیات بر عایدات و انواع واردات سال ۳۴ نظر بر سال ۳۳ مبلغ (۳۹۵۷۹۳۱) افغانی ترنید گردیده .
- ۵ - در سال ۳۴ موازی (۶۰) فقره دوسیه های املاکی تصویب و فیصله بعمل آمده .

د ۱۳۳۴ کال د لویې جرګې

تصویب او فیصله

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العلمين والصلوة والسلام على خير خلقه محمد
وآله واصحابه اجمعين .

د لوی خدای په نامه   به تو فیک خدای دانا و توانا
دا علی حضرت المتوکل علی الله   و بدای طول عمر المتوکل
محمد ظاهر شاه د عمر   علی الله علی حضرت
د اوږد واک په د عاء   محمد ظاهر شاه و به سعادت
اود افغانستان په سعادت   او بختیاری افغانستان
او نیکمرغی

د افغانستان لویه جرګه چه د بناغلی   لویه جرګه یعنی مجلس
سردار محمد داؤد صدر اعظم   بزرګ ملی که به پیشنهاد بناغلی
په پیشنهاد اود علی حضرت معظم   سردار محمد داؤد صدر اعظم
المتوکل علی الله محمد ظاهر شاه   و اراده سنبه علی حضرت معظم
په لوړه اراده د مملکت په مرکز   المتوکل علی الله محمد ظاهر شاه

کښې را غونډه شوه. د ۱۳۳۴ هـ ق مې ۲۲ د ماسپښېن په ۳۰-۲۰ د (سنور) په ماني کښې د قرآن کریم دخو آیاتو نو په لوستاو اود اعلیحضرت هما یونی په وینا چه دلوی جرګې رئیس دی ددغه لوی مجلس افتتاح وشو.

هر کله چه اعلیحضرت د لوی جرګې په ټولو غونډو کښې کېدون شو کولای نو ښاغلی محمد نوروز د ملی شوری د نهمی دوری رئیس ته ټی وفر مایل چه مجلس ته ددوی له خوا ووانی چه دلوی جرګې له غړو نه یون درنيس نایب وټاکي. کله چه اعلیحضرت معظم هما یونی تشریف یوود نو مجلس ته د رئیس د نایب خبره وړاندی شوه او په نتیجه کښې ښاغلی محمد گل خان مومند د مشرفی د نرنګ او بادیل وکیل ددغه کار د پاره په اکثریت مطلق غوره وکړل شو.

وروسته تردی د ښاغلی نایب رئیس په اجازه، ښاغلی سردار محمد داؤد صدر اعظم خپله مفسله وینس د پښتونستان د حقوقو د حقو قو په باب

در مرکز مملکت اجتماع نمود. بتاريخ ۲۲ هـ ق ۱۳۳۴ ساعت ۲۰ د قیقه بعد از ظهر در تالار قصر استور به تلاوت قرآن کریم ونطق شاهانه که رئیس این مجلس بزرگ ملی می باشد افتتاح گردید و به سببکه ذات ملوکانه در تمام جلسات لویه جرګه حضور بهم رسانیده نمی توانستند به ښاغلی محمد نوروز رئیس دوره نهم شورای ملی امر فرمودند که مجلس را به انتخاب یک نفر نائب رئیس دعوت نماید. هنگامیکه اعلیحضرت معظم هما یونی از سالون اجتماع لویه جرګه تشریف فرما گردیدند حسب الامر اولو الامر معظم مجلس به انتخاب نائب رئیس دعوت شد و در نتیجه ښاغلی محمد گل خان مومند وکیل نرنګ و بادیل ولایت مشرفی به نیابت ریاست مجالس لویه جرګه منتخب گردید.

سپس به اجازه ښاغلی نائب رئیس، ښاغلی صدر اعظم بیا ناست مفصل خود را در موضوع حقوق مردم پښتونستان حضور مجلس

قرارت نمود و خاطر نشان ساخت که حکومت افغانستان در مدت هشت سال سعی و کوشش نمود تا از راه مفاهمه دوستانه اهمیت موضوع را به زمامداران پاکستان حالی سازد و برای حل مسأله جوانانه آن به فیصله برسد. متأسفانه که تماماً مساهمی حکومت افغانستان بجائی نرسید بلکه نتیجه آخرین آن ادغام جبری خاک پښتونستان در یونان غربی پاکستان گردید.

با این اقدام خود زمامداران پاکستان ثابت ساختند که تصمیم نموده اند برخلاف میل و آرزوی ملت پښتونستان شخصیت ملی و حقوق آن قوم را برای همیشه از بین برده و علاقه های آنرا برخلاف میل آن مردم جزء پاکستان بسازند.

از طرف دیگر با کمک های نظامی و اقتصادی که به پاکستان از بعضی ممالک بزرگ بعمل آمده و می آید بکلی موازنه فو را درین قسمت آسیا برهم زده و خطرات مدعی

مجلس ته واوروله اودائی خرکنده کړه چه حکومت اته کاله کویښ وکړ چه ددوستانه مفاهمی له لاری د پاکستان مسؤل و اکمن د پښتونستان د موضوع اهمیت ته ملتفت کړی او داخبره په یوه ښه صورت دمسالمت په دول فیصله شی. مگر متأسفانه چه دافغانستان دحکومت کوشینو نوڅه نتیجه ورنکړه بلکه نتیجه ئی داشوه چه پاکستان پخپل غربی یونان کښی آزاد او محکوم پښتونستان کله کړه او دغه جبری ادغام ئی اعلان کړ.

پاکستان ئی واکمنو پخپل دغه اقدام داخرکنده کړه چه دوی ټینگه اراده لری چه دپښتونستان دپلوقو دمیل او آرزو په خلاف ددوی ملی شخصیت او حقوق دهمیشه دپاره محوه کړی او په زور ئی دپاکستان جزء وگرزوی.

هغه نظامی او اقتصادی مرسته چه له پاکستان سره دپښو لو یو ممالکو له خوا وشوه او کښی دقوتونو موازنه ئی دآسیا په دغه برخه کښی بیخی خرا به کسریده

اوډیر لوی خطر نی اوس او سبا
ورځی د پاره افغانستان ته پېښ
کړیدی. همدغه نظامی قوت پاکستان
ته موقع ورکړېده چه له ظلم او
زور نه ډیر کارواخلي او د پښتونستان
پر حقوقو پښی کینې دی. ښاغلی
صدر اعظم وروسته له ډیر و
توضیحاتو وویل زه د قوم
د خدمتکار په حیث دا خپله ملی او
وجدانی وظیفه گنم چه هغه حقایق
او هغه خطرات چه افغانستان ته سبا
وړېځ پېښیدونکی دی د ملت محترم
نمایندگانو ته څرگند کړم او په ډیر
وضاحت پدغی مهمی تاریخی موقع
کښې دوه ډیر روښانه ټکی د فیصلی
د پاره لوی جرگې ته وړاندې کړم.
یو دا چه آیاد افغانستان حکومت
د پښتونستان د خلقو د مظلومیت مصرانه
غېرته دخپلو دغو وروڼو د مسلم حق
په باب لیک وواڼی او ددوی مشروع
حقوق وسانی او که نه؟

بل دا چه له پاکستان سره د وسلو
ډیر کړمکو نه شویدی او کښېږی
په همدغه وجه پدغی منطقه کښې

را برای امروز و آینده
افغانستان تولید کرده است. چنانچه
همین تقویه نظامی به پاکستان
موقع داده است تا از راه جبر و ظلم
بیشتری حقوق مردم پښتونستان را
یا مال ساخته و برای نابودی و امحای
آنها قدمهای درشت و سنگین بردارند.
ښاغلی صدر اعظم بعد از دادن
توضیحات مفصلاً اظهار نمود که بنده
بجای خدمتکار قوم وظیفه وجدانی
و ملی خود میدانم که حقایق و خطراتی
را که افغانستان به آن مواجهه شدنی
است با اطلاع نمایندگان محترم ملت
برسانم و با کمال وضاحت و روشن
بسام که درین موقع مهم و تاریخی
دو نقطه بارز برای فیصله نزد حکومت
و ملت افغانستان عرض وجود میکند
۱- آیا حکومت افغانستان صدای

تظلم و ندای مصرانه مردم پښتونستان
را مربوط حمایت به حقوق مسلم آن
برادران خون شریک خود لیک
بگویند و حقوق مشروع و مسلمشان را
حمایه کند یا نه؟

۲- چون موازنه قوا با کمک
تسلیماتی که با پاکستان کرده شده
ومی شود درین منطقه کاملاً بر هم

دقوتونو موازنه بیخی خرابه ده او
دې پوښتنې ته ضرورت دی چه آیا
د افغانستان حکومت دخپلی ملی شرافت
دساتنې او بقا دپاره د مملکت د دفاعی
تقویتی په غرض څه اقدام وکړی
او که نه؟

وروسته د ښاغلی صدرات عظم له
وینا نه دلویې جرگې وکیلانو درنيس
د نایب په اجازه خپل نظریات ښکاره
کول اودری ورځې پرله پسې یعنې
د عقرب له ۲۲ څخه تر ۲۴ پوری په
دغه باب کښې ددری سوو او یو او یا
تنو وکیلانو په حضور بحث اوڅېړنه
وشوه د ټینو له خوا د ښاغلی صدر اعظم یا
څخه مخکې پوښتنې هم وشوې او هغه
قناعت بخش بحوابونه ورکړه .

د عقرب په ۲۶ نیټه لویې جرگې
بیا د ښاغلي نایب رئیس په ریاست غونډه
وکړه او وروسته د وکیلانو له
مذاکراتو بیا نونو او یو شتنو
او د ښاغلي صدر اعظم او د حکومت
د نور و غړو له توضیحاتو، لویې جرگې
یو کمیسیون وټاکه چه دلویې جرگې
آخرینه فیصله تسوید کړې او لوی
مجلس ته یې وړاندې کړې .

خورده، آیا حکومت افغانستان برای
بقا و محافظه شرافت ملی خود بفرض
تقویه دفاعی اقدام نماید یا خیر!

بعد از شنیدن بیا نات ښاغلی صدر-
اعظم اعضاء لویه جرگه با اجازه ښاغلي
نائب رئیس به مذاکرات و اظهار نظر
پرداختند و از روز اول انعقاد مجلس
تا روز سوم که ۲۴ عقرب است سه روز
متوالی با حضور (۳۷۱) نفر و کلا
ملت در اطراف پیشنهاد حکومت
بحث و مذاکره بعمل آمد و بعضی از
نمایندگان ملت از نو د ښاغلي صدر-
اعظم سؤالانی نمودند و جوابات قناعت
بخش گرفتند .

بتاریخ ۲۶ عقرب لویه جرگه باز
تحت ریاست نایب رئیس انعقاد یافت و
بعد از مذاکرات و بیانات و پرسشهای و کلا
و توضیحات ښاغلي صدر اعظم و سایر
اعضاء حکومت، کمیسیوني از طرف
لویه جرگه تعیین کړ دید تا فیصله
آخری لویه جرگه را تسوید و به مجلس
عمومی حاضر دارند، بتاریخ ۲۷ عقرب

د عقرب په ۲۷ نیټه لویه جرګه
بیا په معمولی ډول راغونډه شوه
اود آراو په اتفاق دی نتیجې ته
ورسېده.

۱- د پښتونستان د خلقو د سرنوشت
د تعینولو حق چه زموږ د پښو
اونژادې وروڼه دی د پښتونستان
د خلقو د غوښتنې په وجه د افغانستان
د ملت او حکومت وظیفه ده، ادا یوړی
اویو جرګه حکومت ته توصیه کوی
چه د شرعی اوامرو دا ایجابات او امر
اود تاریخ، عرق او کلتور دا اشتراك
په وجه د پښتونستان د خلقو د غوښتنې
حمایت ددوی د سرنوشت د تعین
په باب کښې وکړی.

۲- نظر د پاکستان د حکومت
موجوده سیاست ته او خاص بیا په دغه
منطقه کښې د فواو د توازن د خرابی
په وجه چه د لویو مالګو د نظامی
مرستې لامله چه پاکستان سره شویده
د پاکستان خطرناک اقدامات بده
اراده او ضررونه افغانستان ته هم
متوجه دی، نو په دغسې خطرناک وخت
کښې د حکومت وظیفه ده چه د استقلال

مجلس او په جرګه هکړرا طبق
معمول تشکیل جلسه داد وبا اتفاق
آراء باین نتیجه رسید.

۱- حمایت حق تعین سرنوشت
مردم پښو نستان که برادران همکښ
وهمنژاد ما هستند، بنابر درخواست
عامه توده مردم پښو نستان وظیفه
ملت و حکومت افغانستان است، بناءً
علیهذا لویه جرګه به حکومت توصیه
میکند که مطابق ایجابات او امر
شرعی و اشتراك تاریخ و عرق و کلتور
از درخواست عامه مردم پښو نستان
برای حق تعین سرنوشت آنها
حمایت نماید.

۲- نظریه سیاست موجوده
حکومت پاکستان مخصوصاً بهم
خوردن توازن فوادرین منطقه که
دراثر گرفتن کمک های نظامی
از مالک بزرگ از طرف پاکستان
بوجود آمده، اضرار اراده مسو.
واقدامات خطرناک پاکستان به
افغانستان نیز متوجه گردیده است
پس در چنین موقع پر خطر وظیفه
حکومت است، مملکت را نظر بقریضه

حفاظت استقلال و تمامیت ملی تقویه
کند.

بنا. علیه لویه جرگه بملا حظه
ایجابات و ضرورت وقت حکومت را
توصیه میکند تا بهر گونه طرق و وسایل
که ممکن باشد و بهر قسمیکه بصورت
شرافتمندانه میسر شود، مملکت را
بغرض دفاع مجهز و تقویه نماید.
۳- لویه جرگه به نمایندگی از ملت

افغانستان اعلام میدارد که بهیچ
صورت علاقه‌های پشتوستان را بر
خلاف میل و آرزوی خود ملت
پشتوستان جزء خاک پاکستان ندانسته

و درین مورد تصویب نمبر ۷۲ تاریخی
۲۳ میز ان ۱۳۳۴. مجلسین شورای
ملی و اعیان را تأیید و تصدیق مینماید.

در خاتمه لویه جرگه به پشتیبانی
هر سه مقصد فوق آما دگی ملت را
بحکومت وعده و اطمینان میدهد.

ومن الله التوفیق و علیه التکلان

دساتنی او دملی تمامیت دفر بضی
به اثر مملکت تقویه کری.

بنایردی او به جرگه د وخت
د ضرورت او ایجابا تو به ملا حظه
حکومت ته توصیه کوی چه به هر راز
وسایلو اولیا روچه امکان و لری
او به هر ډول چه به شرافتمندانه
صورت میسر یزی، مملکت د دفاع
به غرض مجهز او تقویه کری.

۳- لویه جرگه د افغانستان د ملت
به نمایندگی د اعلامی چه به هیڅ
ډول د پشتوستان علاقې بی د پشتوستان
د ملت له میل او آرزو نه د پاکستان
د خاوری جزء نه گنی او به دغه باب

کښی د شوری او اعیان دود وادو مجلسو نو
د ۱۳۴۴ د میزان د ۲۳ نېټی ۷۲ لمر
بصویب ټینګوی.

په خاتمه کښی، لویه جرگه ددري
واد وپور ټیټو مقصد و نو به باب کښی
د ملت د مرستی او تیاری وعده او داد
حکومت ته ور کوی.

ومن الله التوفیق و علیه التکلان

سرخ کوتل و مند بگک

درین پنج سال اخیر از ۱۹۵۱ به این طرف تمام فعالیتهای باستان شناسی در افغانستان متوجه دو نقطه حساس و مهمی است که یکی بنام «سرخ کوتل» در صفاغات شمال هندوکش و دیگری به اسم «مند بگک» از جنوب غرب افغانستان در شمال قندهار افتاده است. موقعیت جغرافیائی این دو نقطه دقیق تر عبارت ازین است که سرخ کوتل در ۱۵ کیلو متری «پل خمی» سر راه هیبک و مزار شریف در بین «دهن غوری» و «چشمه شیر» افتاده و «مند بگک» عبارت از تپه ایست که در ۵۰ کیلو متری شمال قندهار در کَشک نخود بین وادی ارغنداب و هیرمند واقع شده است.

سرخ کوتل و مند بگک از نقطه نظر نوعیت مبادی باستان شناسی و ارتباط آن با کرونولوژی تاریخی و قبل تاریخی اهمیت خاصی دارد زیرا اولی عبارت از یک آتشکده و مربوط به دوره کوشانی و دومی عبارت از یک تپه ایست مربوط به اعصار قبل تاریخ که تمام دوره برنو (مفرغ) را دربر میگیرد.

در تاریخ حفریات و باستان شناسی افغانستان که مرحله رسمی و اصولی آن از ۳۵ سال باینطرف ادامه دارد، قسمت اعظم دقت و توجه باستان شناسان مصروف آثار و هنر دوره بودائی بود و مختصر حفریاتی هم مربوط به اعصار اسلامی در لشکرگاه بعمل آمد. (سرخ کوتل) و (مند بگک) دو نقطه ایست که منحصراً موقعیت و منحصراً زمان تاریخی، بی سابقه است.

موقعیت سرخ کوتل:

در صفاغات شمال هندوکش از سمنگان تا دهن غوری یک سلسله نقاط مهم تاریخی پهلوی هم افتاده و در حوزة های حاصل خیز و فراخ غوری، دهن غوری، رباطک و سمنگان خرابه ها و بقایای آبادی های قدیمه دوره مختلف جلب توجه میکنند.

طوریكه بالا اشاره كردیم سر راه موجوده مزار شریف در حصه كه
سرك ازیل خمیری بطرف سمنگان (از جلكه غوری بطرف رباطك) می رود یکی
از بوزه های كوه (چنغر) کوتلی تشكيل داده كه اها لی محلی آنرا (سرخ کوتل)
میخوانند و به علت نزدیکی به محل دیگری موسوم به (چشمه شیر) به کوتل
چشمه شیر هم شهرت پیدا کرده است.

كشف سرخ کوتل:

تقریباً ده سال قبل حین مسافرتی باموسیو لو بر مهندس هیأت حفريات
فرانسوی بطرف مزار شریف در همین سرخ کوتل متوقف شد و از خرابه
های قسمت های علیای کوتل دیدن کرده و نقاطی را قابل حفريات تشخیص
داده بودیم. هشت سال قبل حینی كه سرك مونتر رورا نظر به سختی کوتل
از جناح راست کوتل مذکور میگذرانیدند، حین تسطیح سرك چند
خشت سنگی با نقش حروف نوشته ای كشف شد كه عكس های بعضی از آنها را
بكابل فرستادند. متعاقباً موسیو شلوم برژه مدیر هیأت حفريات فرانسوی
به محل مذکور رفت و در نتیجه ثابت شد كه سرخ کوتل قابل تحقیق و حفريات
است. تپه سرخ کوتل در حدود پنجاه متر از سطح جلكه غوری ارتفاع
دارد و تپه فراخ و پهن و ریست كه طول آن به دو صد متر و عرض آن در سرتپه
به ۳۰ متر میرسد كه هر چه پایان می رود وسعت اختیار میكند.

اولین مرحله حفريات سرخ کوتل در اوایل بهار ۱۳۳۰ آغاز شد
و متعاقباً در اثر پیشرفت كار واضح شد كه خرابه های سرخ کوتل از يك
كانون بزرگ آتش پرستی نمایندگی میكند و آتشكده هایی در اینجا
وجود داشته.

بقایای آیین زر تشرتی:

به اساس نظریه مدققان اروپائی در حوالی قرن ۷ ق.م و به اساس تخمین كه
از روی قرابت كائنها با سرود ویدی بعمل آمده است، مقارن هزار ق.م
حكیم و دانشمندی در بلخ بومی در دربار گشتاسپ پدیدار شد و در معتقدات
و طرز تخیل عناصر یرستی قدیم دوره ویدی آریایی باشند كان اطراف هندو كش

اصلاحاتی وارد کرد مبنی بر اینکه بوسی که حاجت به شرح مفصل ندارد و همه میدانیم که در عصر قدیم ویدی در میان ارباب انواع آریانی (آتش) هم ربانومی داشت که آنرا (اکنی) میگفتند. در همان دوره و عصری که آریایی ها در ماحول هند و گش زندگی داشتند، آتش در کانون خانوادگی جنبه تقدس پیدا کرده بود. زرتشت سیمان بلخی با تجدید نظر در معتقدات قدیم آریانی و تفکیک عناصر نیک و بد و تاریک و روشن و اعتقاد به خداوند واحد و یگانه توانا، آتش را که به اساس سنن باستانی در کانون خانوادگی تقدیس میشد، کماکان محترم شمرد و چون اساس نظریات زرتشت بر پاک و صفائی ظاهری و باطنی استوار بود و آتش محو کننده ناپاکی ها تلقی میشد، اجاق (محل آفرینش آتش) جایگاه پاک شمرده میشد و این مفکوره طوری تقویت یافت که مراسم مذهبی را بدور آتش انجام میدادند و به این اساس معابد زرتشتی به آتشکده و آتشگاه موسوم گردید و دیانت زرتشتی که آنرا بنام آیین (مزدیسنا) یاد میکنند در دهن عوام بنام (آتش پرستی) شهرت یافت.

قراریکه در جلد اول تاریخ افغانستان صفحه (۲۰۳) نوشتیم، ویشاویه پادشاه بلخ بعد از اینکه معتقد و پیرو افکار زرتشت شد به تدبیر آتشکده ای اقدام کرد، علاوه بر تذکر (بندهش) دقیقی هم میگوید که گشتاسپ آتشکده ای بنام (مهر برزین) یا (برزین مهر) آباد نمود. بندهش این آتشکده را سومین آتشکده بزرگ دانسته و موقعیت آنرا در خراسان فراز کوهی موسوم به (ری و نکنا) قرار میدهد. بندهش در جای دیگر تذکر میشود که (آتش فروبه) که آتش روحانیون بود و آتشکده آن در خوارزم ساخته شده بود. از اینجا منتقل شده و به کابل باستان آورده شد (ولیم جکسن) به اساس بعضی جزوهای اوستائی که بقیده او از سیرافند پیدا شده در (بلخ بامیک) یعنی در (بلخ بامی) از آتشکده ای بنام (آتشکده وهران) صحبت میکند. متون ادبی فارسی از آتشکده (نوش آذر) هم

در بلخ تذکراتی داده اند که بالاخره در اثر حمله های تورانی ها به باختر،
زرتشت بدست پهلوان تورانی موسوم به «براتورک رش» در آنجا کشته
شده است.

راجع به حمله تورانی ها در بلخ و قتل و قتلای که در آنشکده (نوش آذر)
در شهر مذکور بعمل آمده، فردوسی هم تذکراتی دارد و چنین مینماید که
درین موقع گشتاسپ شاه که هازم سیستان شده بود بدریبرش هراسپ را
در بلخ گذاشته بود. ایندازن گشتاسپ هم در بلخ بود و فردوسی از زبان
زن گشتاسپ قضیه را به شوهرش نقل میکند و در آخر میگوید:

شهنشاه اهراسپ در شهر بلخ
بکشتند و شد روز ما تار و تلخ
وز آنجا به نوش آذر اندر شدند
ر د و هیر بد را همه سر زدند

خلاصه با انعکاس خاطره های قدیم که از راه متون پهلوی و دری
به زبان مؤرخان و شعرا به ما رسیده، هیچ شبهه ای نیست که در طی قرن های
هزار اول ق.م در زمان و بشتاسپ شاه و زرتشت و بعد از آن آتشکده هائی
در (بلخ بامی) بوده و قبل از اینکه آیین بودایی در طی قرن دوم مسیحی
معمول شود دیانت مزدیسنا رواج داشت و بعد از انتشار بودایی هم از بین
نرفت بلکه موازی با آن بخصوص در حصص نیمه غربی افغانستان تا زمان
ظهور دین مقدس اسلام حتی بعد از آن هم در برخی نقاط مانند سیستان دوام
کرد و قراریکه ما خند و متون شهادت میدهند موقع ورود سپاه عربی
و میلان اسلامی در سیستان همه یا قلیلا حصه ای از اهالی شهر (زریج) که
یکی از شهرهای با عظمت بود هنوز پیرو آیین مزدیسنا بودند و (آتش
در کرکویه) قریب یکی از دروازه های شهر در نیمه اول قرن اول هجری
هنوز مشتمل بود.

افغانستان روی هم رفته از نظر معتقدات چهار مرحله بزرگ را دیده

و درین چهار مرحله چهار آیین مشخص را میتوان نام برده (۱) عناصر پرستی ویدی (۲) مزدیسناي زرتشتي (۳) آیین بودایی (۴) دین مقدس اسلامی. البته فرغات هر کدام و مذاهب مختلف و محلی دیگر اینجا وارد نیست. بهر حال آیین مزدیسناي زرتشتي یکی از دیانات هائی است که در سرزمین افغانستان از بلخ شعله کشیده و تمام فلات آریان یعنی خاک های افغانستان و ایران را فرا گرفت .

قواریکه در رساله (سرخ کوتل) شرح داده ایم با اینکه در باب ظهور زرتشت در بلخ در دربار کشتاسپ مطالبی در نظم و نثر موجود است از لحاظ نقد تاریخی که دقت علمی را ایجاب میکند گفته نمیتوانیم که آیین زرتشتي در بلخ و باختر دران مراتب اولی ظهور خود چه شکل و اساسی داشت. زیرا سندثقه و معتبری از آن وقت در دست نیست، شبهه نی نیست که آیین مزدیسنا در عصر ساسانی در زمان شاه پور اول پسر اردشیر به مساعی مؤبد بزرگک عصر او (قلنسار) احیا و تجدید شده ولی چگونگی اصل دیانات مذکور در دوره های قبلی مبهم میباشد .

تمام اهمیت کشف آنشکده سرخ کوتل در اینجا است که ما را مواجه بیک دوره قبل از ساسانی میسازد و سوابق آیین مزدیسنا را در یک عصر مشخص تاریخ افغانستان در عصر کوشانی های بزرگک در جریان قرن دوم مسیحی مشاهده میکنیم .

مراحل حفريات :

در خزان ۱۹۵۱ موسیو شلوم سر زه مسدیر هیأت حفريات فرانسیوی از (سرخ کوتل) دیدن نمود و معلوم شد که خشت های سنگی با حروف کتیبه یونانی از برجی پیداشده است که عملاً تسطیح سرک در بای تپه مذکور بدان مواجه شده بودند . بعد از معاینه سایر قسمت های تپه سرخ کوتل هویداشد که اصلاً دیوارهای حصار و برج هائی وجود داشته علاوه برین چند قاعده بزرگک مدور سنگی که اصلاروی آن پایه هائی استوار بوده

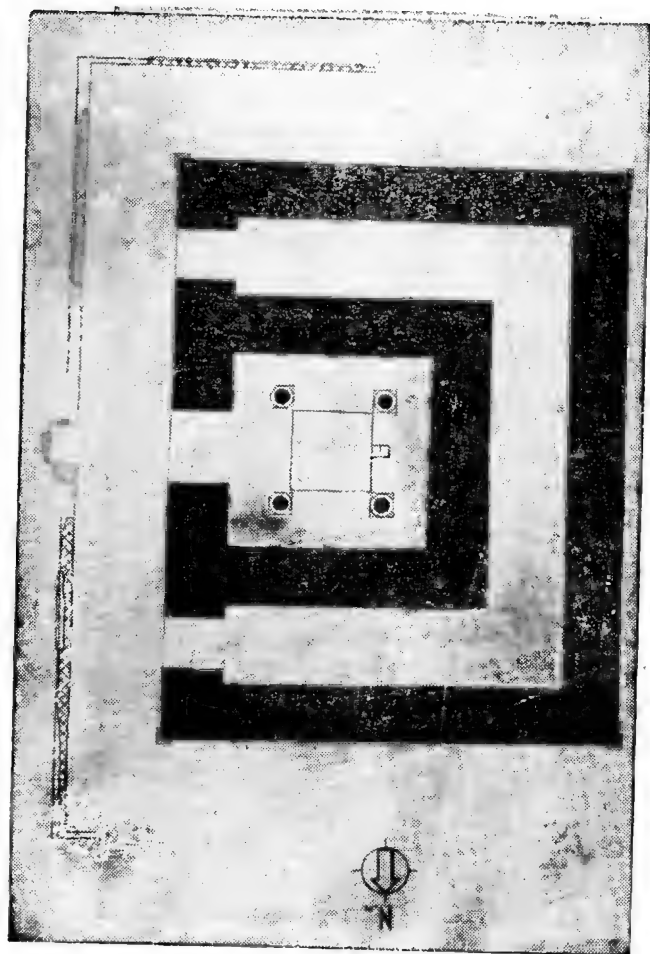
هم به مشاهده رسید و یکی در بارچه لواج بزرگ سنگی هیکل تراشی هم در امتداد دامنه های تپه دیده شد. از این مشاهدات استنباط شده میتواند که اینجا در مبداء دیوارهای حصار کهن اصلاً کدام آبادی مهم دیگر بود که حفريات چگونگی آنرا روشن خواهد ساخت. بناء عليه موضوع اجرای حفريات در سرخ کوتل حتمی گردید. مرحله اول حفريات در ماهی (اپریل و می ۱۹۵۲) و مرحله دوم از (اواسط سپتامبر تا اواسط دسامبر ۱۹۵۳) عملی شد. درین پنج ماه شکل عمارت مرکزی کاملاً آشکار شد. حیاط ماحول آن هم هویدا گردید. عمارت مرکزی آتشکده بزرگی را نشان میداد که ۳۵ متر طول دارد و سه دروازه یا کلسکین بزرگ بطرف شرق کشیده شده. شبستان مرکزی یا کانون مرکزی آتشکده اتاقی بود و دهلز طواف سه ضلع آنرا محاط میساخت. دیوارهای این اتاق با پایه های دیگر تقویت و مستحکم شده بود سقف آن اصلاً روی چهار پایه استوار بود که قاعده های مدور آن با برش قدیم و کلاسیک جا بجا دیده میشد.

در وسط اتاق صفه ی کشف شد که ضلع آن ۴ متر و ۶۵ سانتی طول داشت و باخشت های سنگی سفید رنگ تراشیده شده بکمال نفاست و زیبایی ساخته شده بود و سه یقه زینه سنگی هم داشت.

حیاط ماحول کانون آتشکده (۱۰۰) متر طول و (۷۰) متر عرض دارد دیوارهای خارجی آن با برج های مربع شکل بزرگ مستحکم شده بود و از استعمال خشت های بزرگ سنگی فهمیده میشد که نمای خارجی آتشکده شکل قلعه مستحکمی بخود داشت. در حصص داخلی رخ بطرف حیاط در امتداد دیوارها برنده سربو شده بی وجود داشت. که از زمین حیاط قدری بلندتر بود و در امتداد برنده اتاق های مربع دیده میشد که اصلاً در هر کدام هیکل های بزرگی از گل زرد ملون و منقوش گذاشته شده بود.

این برنده مسقف که در ماحول آتشکده دیده میشد

آتش پر سټان را از حرارت آفتاب و رطوبت باران
محافظه می‌کرد. هم برای بعضی اجتماعات عادی روزانه ایشان بکار
میرفت. چون در برنده جنوبی آتشکده کوچکی دیگر هم دیده شده است و در
مجاورت آن جای پاهای مجسمه بزرگی نصب در زمین دیده شده است از احتمال
بعید نیست که برخی اوقات بعضی مراسم مذهبی هم در برنده مذکور اجرا میشد.
علاوه بر عمارت مرکزی اصلی که آتشکده بزرگ سرخ کوتل را
تشکیل می‌داد، بقایای عمارات الحاقی هم دیده میشود که بطرف جنوب
عمارت اصلی افتاده. این الحاقات هم آتشکده‌های فرعی و کوچک دیگر بوده
که محتملاً در یک دوره بعدتر ساخته شده و صفحه مرکزی یکی از آتشگاه‌های
مذکور بجای اینکه مانند عمارت مرکزی از سنگ باشد، از خشت خام و گل
ساخته شده و در جدار شرقی آن هیکل دایره‌ای جلپ نظر میکند. این صفحه
کوچک گلی از خود اجاقی داشت و خاکستر نرمی هنوز در آن دیده میشد
که بقایای همان آتش دایمی بود که مو بدان آئین (مزدیسنا) روشن می‌کردند.
کشف اجاق یا (آتشگاه) در یکی از آتشکده‌های فرعی سرخ کوتل با خاکستر
نرم آن ثابت ساخت که این تپه یکی از کانون‌های بزرگ آتش پرستی
بوده و عمارت مرکزی و مهم با صفحه سنگی خود هم آتشکده بزرگتری بوده
و بالاخره آنچه را که شعرا و مؤرخان بنام آتش پرستی در بلخ و باختر نسبت
میدادند، حقیقت واقعی پیدا کرده است. بیشتر دیدیم که در آتشکده بزرگ
مرکزی سرخ کوتل در کانون آتشگاه که اتاق مربعی بود، صفحه سنگی از سنگ
سفید ساخته بودند، موسیو شلوم برزه به این عقیده است که «اجاق آتشگاه»
یا فلزی و از مفرغ بوده و با طوریکه در هر زلزله در آتشکده کوه خواجه
در هامون سیستان را کشف نموده، از سنگ ساخته شده بود ولی چون روی
صفحه بکلی صاف و هموار بود، احتمال زیاد برین می‌رود که اجاق آتشگاه به آن
شکلی که در چپ مسکوکات ساسانی در دوره‌های بعدتر دیده میشود از
مفرغ بوده و روی صفحه گذاشته میشد.

پلان معدن سرخ کوتل در پایان مرحله اول حفريات سال ۱۹۳۰ - دیوارهای
خشت خام نورگي سیاه نشان داده شده است

دو - یادواره قوچیناقلی که روی آئین سگهای سفید، بنی هوس بنی در * ملاحظه می رسد.

مرحله سوم حفريات از سرخ کوتل از اواسط سپتامبر تا اوائل دسامبر ۱۹۵۴ دوام کرد ، در اثر اين حفريات دوماً مهم ديگر روش شده يکي اينکه طرف شرق آتشکده صفة عظيم ديگر کشف شد دوم اينکه صفة مذکور تا پايان تپه پته های زينه بورکی کشف شد که عرض هر پته آن هفت متر میباشد و تاجائی که از زیر خاک دامن جلگه ظاهر شده است ، هجالة طول آن به ۳۵ متر ميرسد .

اين زينه عظيم سه دمکاه دارد و حفرياتی که امسال از يك ماه باين طرف شروع شده ثابت خواهد ساخت که آغاز اين زينه روی جلگه دهن غوري به چه ترتيب شروع شده است .

نا گفته نما ند که خارج محوطه آتشکده سرخ کوتل به فاصله دو کيلومتری شرق تپه مذکور درميان اراضي زراعتی اتفاقات به کشف يك محل تاريخی ديگری کمک کرده است که بشکل حاضرة خود عبارت از صفة ايست که در حدود هفده و نيم متر طول و چهارده متر عرض و يك و نيم متر ارتفاع دارد و از سنگ های تراشیده و پايه های ميکل تراشي شده ساخته شده و هر وقت دامنه حفريات از ماحول آن انبساط يافته و پايه های اصلی آن روشن خواهد شد کتيبه ها :

يکي از پهلوهای مهم حفريات آتشکده سرخ کوتل ، کشف کتيبه ها است . در آغاز اين مقاله متذکر شدیم که اولين چيزيکه حفريات را در تپه سرخ کوتل مسلم ساخت ، کشف خشت های سنگی بود که روی هر کدام آن بعضی حروف الفبای يونانی مصر کوشانی ديده ميشد . شش عدد اين خشت ها از برجی بدست آمده بود که حين تسطیح سړک ، عمله سړک سازی بدان تصادف کړده بودند و هفتمين عدد آنرا هيأت حفريات از دهقان خريداري کرد .

کتيبه دوم روی تخته سنگی است که اصلاً جنس آن آهک سفيد است و دو حوصه شده و جابجا در شېستان يعنی اتاق آتشگاه آتشکده مرکزی

سرخ کوتل بدست آمده است و چون روی آن آثار مالش کدام چیز مدور دیده میشود «موسیو کوریل» یکی از اعضای هیأت حفاریات فرانسوی به این نظریه است که روی این تخته سنگ اجاق فلزی آتشگاه را میگذراشتند. روی این تخته سنگ هم هفت حرف دیده میشود.

کتیبه سوم روی یارچه سنگی دیده میشود که از قسمت های جنوبی حیاط آتشکده بدست آمده است و روی خود سه سطر نوشته دارد، این کتیبه به رسم الخط یونانی است و عبارتاً موسیو کوریل درین سه سطر به خواندن يك كلمه که عبارت از نام شخصی موسوم به (پالامد Palamède) است موفق شده است و تا سایر سطرها خوانده نشود، معنی آن خوب فهمیده نمیشود که (پالامد) مذکور چه کسی بوده معمار، اجاره دار، مامور ملکی یا مذهبی یا ناظر آبادی و غیره؟ مدقق فرانسوی به ملا حظہ میرسانند که (پالامد) يك نام صاف یونانی است و عجیب است که نام صاف یونانی در يك آتشکده دیده میشود. موسیو کوریل به این عقیده است که دو سطر دیگر کتیبه یکی از رشته وسطی ایرانی شرقی محتملاً زبان تباری که زبان ماوراالنهر بود، میباشد.

متأسفانه هنوز صحبت در اطراف معنی و مفهوم حقیقی کتیبه های سرخ- کوتل قبل از وقت است، از روی شکل حروف کتیبه اینقدر میتوان گفت که تاریخ آن معاصر عصر کوشانی است و به دوره کوشانی های بزرگ موافقت تامه دارد و چون مسکوکات و حتی مجسمه های بزرگی از همین عصر کوشانی های بزرگ از آتشکده سرخ کوتل بدست آمده، تطابق اشکال حروف رسم الخط موید این نظر است که آتشکده سرخ کوتل مربوط به عصر کوشانی های بزرگ است.

شبهه ای نیست که رسم الخط یونانی با استقرار کولونی یونانی بعد از ۲۵۰ در باختر در افغانستان شمالی معمول شده است و تا نیمه اول قرن ۷ مسیحی باقی بوده چنانچه جلب نظر زائر چینی (هیوان - تسنگ) را

نمود، احقاد یونانی‌های که در باختر ماندند با صنعت کاران که از یونان و روم به کشور ما آمدند، رسم الخط مذکور را محافظه کردند، در همین دوره‌ها رسم الخط (آرامی) (خروشتی) (پهلوی) به تدریج دوام داشت و تأثیراتی به رسم الخط یونانی وارد نمود و چون کوشانی‌ها وارد کشور ما شدند رسم الخط یونانی با همان تأثیراتی که بران آمد، استعمال کردند و سپس یفتلی‌ها این کار را کردند. پس رسم الخط یونانی که تا نیمه اول قرن ۷ مسیحی در اقصای نستان دوام داشت تحت تأثیر رسم الخط‌های آرامی و خروشتی و غیره تأثیراتی و کتیبه‌های یونانی سرخ کوتل مربوط به عصر کوشانی‌های بزرگ شاهد قسمتی ازین تحول است.

چون در کتیبه (بالامد) زبان تخاری هم بکار رفته هر وقت قراءت آن تکمیل شود، راجع به شیوع زبان مذکور در باختر و ماوراءالنهر هم معلوماتی بدست ما خواهد آمد.

آتشکده مرکزی و فرعی:

فراریکه دیدیم در سرخ کوتل بقایای دو آتشکده کشف شد. اسامی یکی آتشکده بزرگ مرکزی که در بعضی مقالات علمی یا ستان شناسی بصفه آتشکده (الف) یاد شده و آتشکده کوچک فرعی که آنرا به نام (ب) معین کرده‌اند، فراریکه در عالم مسیحی هم رواج داشت، پهلوی کلیساهای بزرگ، کلیساهای کوچک هم میساختند و اینک طوریکه میبینیم در عصر کوشانی‌های بزرگ، پهلوی آتشکده بزرگ آتشکده کوچک هم آباد میکردند و چون آثار برجسنگی‌های دیگری هنوز هم روی تپه سرخ کوتل به ملاحظه میرسد، شاید آتشکده فرعی دیگری غیر از آنچه تا حال کشف شده، مکتشف گردد.

خلاصه کلام این است که اول تپه سرخ کوتل در میان دیوارها و برج‌های حصار یک آتشکده بزرگی وجود داشت که نظر به موقعیت ممتاز خود

بالای تپه بلند، باید آنرا آتشکده شمرد که مربوط به يك ولايت بود. مدیر هیأت حفريات فرانسوی در مقاله که تحت عنوان (آتشکده سرخ کوتل در بکتریان) حصه دوم در مجله آسیایی پاریس (سال ۱۹۰۴) نشر کرده آتشکده سرخ کوتل را بزرگتر و مهمتر از آتشکده مخصوص يك شهر میداند و آنرا در موقعش زیارتگاه و آتشگاهی میداند که اهالی ولایتی وقت بوقت بدور آن جمع میشدند.

سنه و تاریخ آتشکده:

در مقاله که بالا متذکر شدیم بوسیله شلوم برژه در سرخ کوتل سه مرحله تاریخ مبینند:

اول- عصر آبادی آتشکده، دوم- دوره دوام آتشکده که در طی آن طبعا تغییراتی در بناء پیش شده و الحاقاتی بعمل آمده و حریق بزرگ بدان خاتمه داده است. سوم- دوره تجدید آبادی که با وسایل کوچک و محدود بعمل آمده و منتهی به خرابی کامل این کانون مذهبی گردیده است. تاریخ بنای آتشکده بزرگ سرخ کوتل از روی یاره شواهدی از قبیل مسکوکات و مجسمه ها به عصر کوشانی های بزرگ نسبت شده میتواند. مسکوکاتی که در طی حفريات ۱۹۰۳ بدست آمده این مفکوره را تایید میکند. چون تا حال مسکوکات (هر ویشکا) بدست نیامده موسبو شلوم برژه احتمال حریق را به اواخر دوره سلطنت ابن یاد شاه کوشانی قرار میدهد و در نتیجه گفته میتوانیم که آتشکده بزرگ سرخ کوتل یاد زمان کوشانشاه کنیشکا و یا در دوره سلطنت یکی از پادشاهان متقدم او بناء یافته. چون آبادات بزرگ مذهبی بودایی از قبیل معبد بزرگ بودایی پشاور در عصر کنیشکا تعبیر شده و نامبرده امپراطور مقتدری بود که مشوق ادیان بشمار میرفت و بدون تعصب به همه مذاهب و ادیان احترام میگذاشت، گمان غالب من برین است که آتشکده بزرگ و مجلل سرخ کوتل در عصر کنیشکا و به امر و اراده او بنا یافته بود.

دوره سوم تاریخ سرخ کوتل را موسیو شلوم برژو به اوایل عصر ساسانی مطابق میداند و نظریه خود را روی کشف يك سكه (كوشانو ساسانی) اتكاء میدهد و چنین نتیجه میگیرد که حمله ساسانی ها بر (كوشا شهر) یعنی بر سرزمین كوشانی باعث خرابی كامل آ تشكده فرعی سرخ کوتل گردیده است. نامبرده درین مورد دقیق تر شده میگوید که ارد شیر مؤسس سلاله ساسانی در بكتریان حمله كرد. پس از احتمال بیرون نیست بلکه شكل محقق پیدا کرده است که آ تشكده فرعی سرخ کوتل در اثر حمله ارد شیر بر بكتریان و بر كوشانی های آنجا بكلی ویران و خراب شده است.

مندینگك :

فراریكه در آغاز این مقاله متذکر شدیم (مندینگك) اسم تیه ایست در شمال یا صحیح تر بگوییم در شمال غرب قندهار و فاصله آن از شهر اخیزالد کر در حدود (۵۰) کیلومتر است، مندینگك در يك وادی افتاده که سلسله کوهی آنرا از وادی ارغنداب جدا کرده است، یعنی تیه مندینگك در كشك نخود افتاده و کوه هم همان کوه بچه شاه مقصود میباشد.

ارتفاع تیه مندینگك از سطح جلگه در حدود (۲۰) متر است. تیه های دیگری به ارتفاع ۶۶ متر در اطراف آن دیده میشود.

مندینگك امروز در مجاورت رودخانه كشك نخود که عموماً اکثر سال خشك و بی آب میباشد قرار گرفته و بعضی دهکده های که از نزدیکی آن دیده میشود، آب مشروب و زراعت خویش را عموماً از کاریز بدست می آرند. چنین مینماید که در زمانه های باستان این ناحیه سبز بوده و آب بیشتر داشته و رودخانه كشك نخود باد اشتهن آب فراوان باعث سرسبزی این هلاقه میشد و اراضی زراعتی و باغها درین نواحی وجود داشت اما بعدها در اثر بیش آمدهای که چگونگی آن هنوز غیر مكشوف

است رودخانه روبه خشکی گذاشت و در نتیجه باشندگان مندیك مجبور به ترك موطن و د هكده خود شده اند. تاجای که شواهد حفاری و باستان شناسی نشان میدهد، چنین تصور میشود که این پیش آمد در حوالی سه هزار سال قبل بوقوع پیوسته و ازین تاریخ به بعد مندیك متروك گردیده است. اولین اقدامی که موسیو کازال متخصص قبل التاریخ هیأت حفاریات فرانسوی در تپه مندیك بعمل آورده شق کردن تپه مذکور بود از سر تپه تا پای آن که به عرض (۲) متر در دامنه شمال غربی آن کنده شد و در نتیجه وجود سیزده مرحله آبادی های مختلف آشکارا گردید که روی هم رفته تمام آن دوره بر ریز یا مفرغ را در بر میگيرد و چنین مینماید که در حدود هزار سال قبل بار اول تپه اشغال شده و در طی دوهزار سال آبادی های مختلف یکی روی دیگر بمیان آمده و بالاخره در حوالی ۳ هزار سال قبل یعنی هزار سال قبل از میلاد مسیح تپه مذکور متروك مانده و در دوره های اسلامی تاریخ مملکت، بکلی کسی در آن رهایش نکرده است.

در اثر عملیات حفاری واضح شد که در قسمت فوقانی تپه، انبارخانه های وجود داشت مخصوص گذاشتن غله. در قسمت های فوقانی حفره هایی دیده شد برای تهویه طبقات تحتانی که در آنجا غالباً حیوانات خویش را نگاهداری میکردند. چون انبارهای غله در سه طبقه آبادی دیده میشود فرض میتوان کرد که مردمانی که این انبارها به ایشان تعلق داشته مدتهای نسبتاً طولانی درین نواحی زندگی داشتند. اگر از قسمت های تحتانی تپه نگاه کنیم، آثار زندگیانی اولین باشندگان اینجا بشکل سوراخهای دیرک خیمه دیده میشود و معلوم میشود که مردمان چادر نشین بار اول در زمینی که به تدریج تپه میشود رهایش اختیار کردند. در طبقه دوم دیوارهای پخته نی و یکنوع سفالی کلفت ظاهر میشود. در طبقه سوم بار اول خشت دیده میشود و ازین مرحله به بعد خشت در تعمیر طبقات

فوقانی استعمال شده رفته است. درین طبقه مهرهای سنگی با اشکال هندسی و اولین هیکل گل پخته ظاهر شده است. هیکل های کلسی حیوانات هم دیده شده، کمی بالاتر اشیایی از سنگ یشم بنظر میخورد و بالاخره به ارتفاع ۵ متری زمین روی چلکه اشیای کوچک مفرغی از قبیل سوزن دراز بدست آمده است.

همین قسم به تدریج که بالا میرویم در مرحله هشتم آبادی ظروف سفالی منقوش ظاهر میگردد.

بعد ازین مرحله در حالیکه تراکم خرابه های آبادی های ادوار مختلف تپه بی به ارتفاع ده متر تشکیل داده بود، دوره جدیدی فراهم میگردد که تقریباً در حوالی ۴ هزار سال قبل بنایافته و کشف آن از نظر تحقیقات باستان شناسی اهمیت زیاد دارد و جریان حفاریات درخزان امسال روشنی های جدیدی روی این تپه و دهکده قبل التاریخ، خواهد افکند.

شجاعلی کهزاد نویسنده این مقاله

.....

اجراآت اسامبله عمومی دهم و سیم افغانستان دآن

اسامبله دهم سازمان ملل بتاريخ ۲ سپتامبر آغاز و تحت ریاست (جوزمازا)

نماینده چلی، دوره آن بتاريخ ۲۰ دسامبر ۱۹۵۴ خاتمه یافت.

شاغلی طیبی نویسنده این موضوع

این اسامبله با اسامبله های گذشته فرق داشت، زیرا خوشبختانه در هنگامیکه سازمان ملل جلسه نمود، فضای سیاست بین المللی در اثر مفاهیم سران دول چهارگانه کبیر درجینوا که در جولای ۱۹۵۵ بعمل آمد، نسبت به گذشته روشنتر بود و به همین اساس در دوران جلسات اسامبله در اکثر موضوعات، ملل بزرگ با هم هماهنگی نشان میدادند. ملل کوچک و صلح خواه از این همکاری دول

بزرگ استفاده نمودند و داخل مبارزه شدند، تا بتوانند در وازه بسته سازمان ملل را بر روی ۱۸ دولتی که خواهان عضویت در سازمان بودند، بکشانند و با این اقدام خون تازه ای وجود یوان دمیده و با افکار و نظریات نوین و شمول ممالک بیطرف، موفقیت آنرا قویتر و مستحکم تر گردانند.

خوشبختانه که در ختم اسامبله بعد از زحمات بی پایان، این مطلب بدست آمد و از مره ۱۸ دولت داوطلب، شانزده آن در سال جاری به عضویت

پذیرفته شده و وعده شمول دودولت متباقی برای اسامبله آینده داده شد .
اینک اجماعاً اجراآت و فیصله های اسامبله دهم ملل متحد:

الف- مسایل سیاسی:

۱- موضوع انرژی آتوم:

اسامبله عمومی با اکثریت آراء را جمع به یککارانیداختن
انرژی آتوم برای صلح به تاسیس یک کمیسیون تصمیم گرفت که این
کمیسیون نظر به فیصله سازمان ملل در جنوری ۱۹۵۶ باید درواشنگتن
به جلسه میپرداخت و راجع به تشکیل اینجسی انرژی آتوم و مذاکرات آن
با سازمان ملل غور میکرد .

ب- قضیه الجیریا و مراکش:

بتاریخ ۳۰ سپتامبر ۱۹۵۵ هنگامیکه اسامبله عمومی فیصله کرد قضیه
الجیریا را مورد بحث قرار دهد، فرانسه این فیصله را مداخله در امور
خارجی خود دانسته و پروتست کنان اعلان کرد که دیگر درجلسات اسامبله
دوم اشتراک نخواهد ورزید، ولی پساً اثر دوائر پیشنهاد نماینده هند
که در اسامبله دهم موضوع الجیریا مورد بحث قرار نگیرد، فرانسه
بار دیگر کرسی خود را در اسامبله اشغال کرد .

در موضوع مراکش نیز اسامبله درغیاب فرانسه فیصله کرد که بحث
آنها برای آینده موکول کند ولی درخواست کرد که مشکلات از راه
مذاکرات مستقیم بین فرانسه و مراکش حل گردد .

۳- کوریا:

اسامبله عمومی با ۴۷ رأی مقابل صفر از پروگرام اینجسی تعمیر
مجدد کوریا طرفداری و ضمناً اظهار داشت که راه حل فوری مشکلات
کوریا جستجو شده و این موضوع برروی آینده اسامبله دهم گذاشته
شود .

۴- قبرس،

اسامبله عمومی به ۲۸ رأی مقابل ۲۲ وده رأی بیطرفی از بحث در موضوع قبرس صرف نظر کرد که این فیصله مطابق به فیصله کمیته عمومی بود.
۵- قضیه هندیهای افریقای جنوبی،

اسامبله عمومی با ۴۶ رأی مقابل صفر و ۸ رأی بیطرفی فیصله کرد که حکومت‌های هند - افریقای جنوبی و پاکستان مذاکرات خود را در موضوع رفتار با هندیهای افریقای جنوبی به مقصد حل این مشکلات، دوام دهند و به اسامبله آینده از اقدامات خویش راپور دهند.

۶- پناه گزینان فلسطین،

اسامبله عمومی به اکثریت آرا فیصله کرد تا ایجنسی مخصوص پناه گزینان برای بهبودی و آرامش پناه گزینان کار خود را دوام دهد - همچنین از مالک و مؤسسات خمری درخواست بعمل آمد تا درین راه داوطلبانه امداد خود را بخرج دهند.

۷- اعضای جدید،

اسامبله طوریکه در بالا عرض شد بعد از سه سال مذاکره و مجادله درین موضوع، شانزده مملکت را به عضویت سازمان ملل قبول کرد - اگر چه اسامبله عمومی برای شمولیت ۱۸ دولت تصویب نمود ولی چون شورای امنیت نتوانست راجع به دو عضو داوطلب موافقه برسد، به شمول شانزده دولت فیصله اقدامات بعملی آمد.

۱- البانیا

۲- آستریا

۳- بلغاریا

۴- کمپودیا

۵- سیلون

اجراآت اسامبله عمومی دهم

- ۶- فنلاند
- ۷- هنگری
- ۸- آیرلند
- ۹- ایتالیه
- ۱۰- شرق اردن
- ۱۱- لاهوس
- ۱۲- لیبیا
- ۱۳- نیپال
- ۱۴- پرتگال
- ۱۵- رومانیه
- ۱۶- اسپانیه

۸- خلع سلاح و تقلیل اسلحه :

اسامبله عمومی به ۵۶ رای مقابل ۷ فیصله کرد که باید حق اولیت به اجرای پلان آیزنهاور که در باره تبادل نقشه های حربی و تقشیش فضائی روس و امریکا میا شد داده شود .
و نیز در عین تصویب اسامبله عمومی فیصله کرد که مذاکرات خلع سلاح از جانب انگلستان - کانادا - فرانسه - امریکا و روسیه آغاز شود .

ب - مسایل اقتصادی :

۱- امداد تخنیکي :

اسامبله عمومی از شورای اقتصادی درخواست کرد تا در راه پیشرفت و تقویه امداد تخنیکي مبارزه خود را دوام دهد و نیاز ممالک عضو سازمان تقاضا نمود تا از این پروگرام پشتیبانی کنند - همچنین تصویب کرد تا در سال جاری در حدود (۲۹۷۳۴۰۸۵) دلار به صرف پروگرام تخنیکي برسد .

۲- ممالک عقب ماند :

اسامبله عمومی به اکثریت آراء فیصله کرد که ما لک عقب مانده طرفدار
تأسیس یک مؤسسه مالی میباشند تا وسیله ترقی و انکشاف شانرا فراهم نماید
که این مؤسسه (فند) مالی از راه دادن قرضه و معاونت های مالی بتواند
پروژه های عمرانی شانرا که عبارت از پروژه های سرک سازی - صحت عامه
و غیره میباشند، بکارا نندازد و برای سال اول برای چنین پروگرام دو صد و پنجاه
ملیون دالر بکار خواهد بود .

ج - مسایل حقوق بشر :

اسامبله پروگرام متین و اساسی را در مورد خدمات مشورتی در ساحت
حقوق بشر تصویب کرد . همچنین از ما لک غیر عضو در خواست کرد تا به
کنوانسیون اشخاص بی وطن الحاق نمایند و نیز تصمیم گرفته شد تا در
اسامبله آینده راجع به تسوید کنوانسیون حقوق بشر، پیشنهادات درباره احترام
بین المللی حق تعیین سرنوشت ملل و مردم و همچنین در باره تسویه ملیت
زنان متاهل غور بعمل آید .

د - مسایل حقوقی :

۱ - تعدیل منشور ملل متحد :

به ۳۴ مقابل ۱ رای بیطرفی اسامبله عمومی فیصله کرد تا کنفرانس
برای مطالعه نظر اندازی به منشور ملل متحد، منعقد گردد - و البته تاریخ
انعقاد این کنفرانس نظریه فیصله اسامبله عمومی در اسامبله دوازدهم
یعنی سال ۱۹۵۷ تعیین خواهد شد .

هنگامین این فیصله، اروپ روسیه بودند زیرا وانمود کردند که این
کنفرانس برای از بین بردن حق ویتو منعقد خواهد شد .

ولی چون ماده ۱۰۹ چارتر درباره انعقاد این کنفرانس پیش بین
میشد اسامبله مجبور شد تصمیمی اتخاذ کند .

۲ - محکمه یو - ان در لیبیا ،

اسامبله عمومی به این پیشنهاد کمیته حقوقی که دیگر محکمه یو - ان در لیبیا به نسبت مصارف کراف و عدم موافقه لیباراجع به دوام آن ضرورتی ندارد و بجای آن فیصله کرد که یک کمیسیون حکمیت مختلط از جانب ایتالیا و لیبیا به مصرف خودشان تاسیس گردد تا اختلافات دولتین را که از زمان قبل از جنگ باقی است ، حل و فصل نماید .

ه - مسایل قیمومیت :

۱ - توکولیند :

اسامبله عمومی با ۴۲ روى مقابل ۷ و ۱۱ رای بیطرفی فیصله کرد که باید بر تانیه تحت نگرانی سازمان ملل ، ترتیب انتخابات رادر توکولیند بر تانوی بگیرد ، این انتخابات در تاریخ مناطق تحت قیمومیت سازمان ملل ، اولین بار صورت خواهد گرفت و البته بعد از انتخابات توکولیند فیصله خواهد کرد که میخواهد با کوله - کوست ملحق شود و یا به تحت قیمومیت دوام دهد تا کارشان برای آزادی یکطرفه شود .

همچنین اسامبله به ۴ رای مقابل ۹ و ۱ رای بیطرفی فیصله کرد که یک هیأت از یو - ان به توکولیند فرانسوی رفته و وضعیت خلق را در تحت حمایت فرانسه ، مطالعه نمایند تا آئینده شان در آئینه قریب فیصله شود .

۲ - مناطق غیر آزاد :

بلجیم تنها مملکتی بود که در مقابل تصویب اسامبله عمومی که کمیته اطلاعات برای سه سال دیگر نیز معلومات را از مناطق غیر آزاد تهیه نماید ، مخالفت کرد زیرا در سه سال گذشته بلجیم که عضو این کمیته بود هیچ سهمی در کار آن نگرفته است زیرا نمی خواهد در مناطق زیر حمایت او مداخله یو - ان بعمل آید .

و - مسایل یو د جوی :

به ۳۳ رای مقابل ۹ و ۱۷ رای بیطرفی اسامبله تصویب کړد که بعضی از فیصله‌های محکمه اداری یو - ان مورد تجدید نظر قرار کیرد . این پیشنهاد از جانب امریکا و به مجادله زیاد آن دولت تصویب شد . زیرا محکمه فیصله کړده بود که سازمان ملل باید به آن بازده نفر مستخدم سازمان ملل که نظر به فشار کانگرس امریکا از وظیفه سبکدوش شده بودند ، جبران خساره نماید .

ز - انتخابات :

بعد از انتخابات ورآی دمی های مکرر که بین یوگوسلاویا و فلپین در مورد انتخاب یک عضو غیر دایمی شورای امنیت بعمل آمده ، بالاخره یک فارمولا توسط رئیس اسامبله بصورت بی سابقه طرح کړد که یوگوسلاویا در سال اول یعنی از اول جنوری ۱۹۵۶ - الی ختم سال ۱۹۵۶ کرسی شورای امنیت را اشغال کړند و در سال دوم فلپین عضویت را حاصل نماید . همچنین آسترالیا و کیوبا نیز به عضویت اعضای غیر دایمی شورای امنیت انتخاب کړدند .

سهم افغانستان در اسامبله دهم :

هیأت افغانی که در اسامبله دهم سهم کړفتند قرار ذیل بودند :
 ښاغلی محمد کبیر لودین رئیس و نماینده در کمیته اول
 ښاغلی عبدالکریم حکیمی نماینده در کمیته اقتصادی
 ښاغلی عبدالرحمن یثرواک نماینده در کمیته اجتماعی و فرهنگی
 ښاغلی عبدالحمید عزیز نماینده در کمیته فیمومت
 ښاغلی سید قاسم رشتیا نماینده در کمیته یو جوی
 ښاغلی داکتر عبدالحکیم طبیبی نماینده در کمیته حقوقی

اجراآت اسامبله عمومی دهم

هیأت افغانی طبق همه ساله در جریان کار اسامبله دهم، از تمام تصاویر و پیشنهادها بیکه برای صلح و بهبودی بین المللی مفید بود و مطابق به روح منشور ملل متحده پیش شده بود، طرفداری و حمایت نمود و علاوه از تمام پیشنهادها بیکه برای پیشرفت و ترقی ممالک پس مانده مؤثر واقع شده میتواند، طرفداری نمود و در راه حقوق مناطقی غیر آزاد به اساس پالیسی ملی خود اظهار رای نمود و همچنین درباره حقوق پناه گزینان عرب فلسطین بیانات داده و در مورد تعیین حق سرافروشت و پیشرفت و تقویه بر نسبت های حقوق دول، کافی مجادله نمود.

که اینک خلاصه اجراآت هیأت افغانی در ذیل توضیح میگردد.

مسایل سیاسی :

در هنگامیکه ملل آسیا و آفریقا از قضیه آزادی اعراب مراکش و الجزایا در سازمان ملل خواستند مدافعه کنند، افغانستان اولین مملکتی بود که به طرفداری آن رای داد نماینده افغانی در طی بیانیه مفصلی از حقوق برادران الجزایایی مدافعه نمود.

همچنین در هنگام بحث بر موضوع فلسطین، افغانستان طبق همه ساله و به اساس روابط نزدیک و قریبی که با برادران اسلامی و عربی خود دارد از حقوق اعراب فلسطین پشتیبانی نمود و درین زمینه بیانات زیادی داد.

در قضیه حقوق هندی های آفریقای جنوبی، از ادعای هند و پاکستان طرفداری نمود و در پیشنهادها بیکه درین باره به اسامبله پیش شد اشتراک ورزید.

مسایل اقتصادی :

نماینده افغانی در کمیته اقتصادی از تمام پیشنهادها بیکه برای بلند بردن سویه ممالک پس مانده بود، طرفداری کرد و همچنین در زمرة ممالکی بود که پیشنهاد تاسیس یک سرمایه معاوضتی بین المللی را در هرود

د ویدوینجاء ملیون دولار نمودند. درهنگام بحث راپور شورای اقتصادی واجتماعی ومذاکره در راه توسعه تجارت آزاد، نماینده افغانی از مشکلات وفید ترانزیتی یا کسپن که برافغانستان درسال گذشته وارد نموده بود، شکایت کرد واز این عمل غیر قانونی ومخالف مقررات بین المللی پاکستان به کمیته اقتصادی توضیحات داد که این توضیحات بر روی ریکارد درج گردید.

مسایل اجتماعی وبشری :

سهم نماینده افغانی درین کمیته قابل تذکر است، خصوصاً مجادله افغانستان درهنگام بحث تسوید کنوانسیون حقوق بشر، زیاد بوده ودر راه دخول یرنسیپ حق تعیین سر نوشت، پیشنهادهای نماینده افغانی قبول گردید. بعد از قبولی این یرنسیپ نماینده افغانی در ۳۰ نوامبر ۱۹۵۵ در طلی بیانیة مفصلی در کمیته چنین تذکر داد :

« باتصویب ماده اول کنوانسیون سازمان به دنیا نشان داد که راجع به مردمانی که حق شان از دست رفته است، هلاقه مندی دارد وچون حق تعیین سر نوشت يك اصل اساسی است، ماده که برای این حق تصویب شد اهمیت بسزا دارد ... نماینده افغانی اینراهم علاوه کرد که مسرور است بعد از سالهای درازی نقاط نظر افغانستان از طرف اکثریت ملل بالاخره قبول وتصویب شد.»

گویا در اساساً مله هم، مجادله بیشتر نماینده افغانی در کمیته سوم آن بود که نباید بحث بر کنوا نسو نهایی حقوق بشر خاصة بحث بر ماده اول یعنی حق تعیین سر نوشت به تعویق بیافتد ودرین راه پیشنهادهای متعددی به کمیته از جانب نماینده افغانی پیش شد که اکثر آن به مقاد ما قبول وتصویب گردید.

مسایل قیمومت :

در این کمیته نیز نماینده افغانی از تمام پیشنهاد های که در راه آزادی ممالک تحت قیمومت و مناطق غیر آزاد بود، طرفداری کرد و در قضیه توکولیند که برای تعیین سر نوشت شان، رأی دهی پیشنهاد شد افغانستان آنرا قبول نمود و برای تصویب آن روی بدانات مفصلی نقاط نظرافغانستان را که همیشه از پرنسب حق تعیین سر نوشت طرفداری کرده است توضیح داد .

مسایل بودجوی :

در هنگام بحث مسایل حسابی و بودجوی ، نماینده افغانی باتمام آن مصارفیکه بر بودجه و سهمیه ممالک غریب و پس مانده جهان کران تمام میشد ، مخالفت و البته در آن تصاویریکه لازمی بوده و با اکثریت آراء فصله میشد، اظهار موافقت کرده است .

مسایل حقوقی :

افغانستان از هنگام عضویت خود در یوان تا اکنون از پیشرفت پرنسب های حقوق دول طرفداری کرده و از خدمات کمسیون حقوق دول و مطالعاتی که درین ساحه بعمل آورده اند، پشتیبانی نموده است . همه ساله جریان کار اسامبله نشان میدهد که افغانستان درین قسمت سهم بارزی گرفته است . در اسامبله دهم در زمره تصاویر حقوقی اسامبله ، پیشنهاد های ذیل افغانستان قبول و تصویب شد :

- ۱- راجع به تعیین موقف جلسه کمسیون حقوق .
- ۲- د به نشر دا کومنت های حقوق دول .
- ۳- د به تاسیس محکمه یوان در لیبیا .
- ۴- د به حکمیت (آر بترشن) .

بقلم محمد قدیر ترکی

چرخه سیاسی دنیا در سال ۱۳۳۴

در سال ۱۳۳۴
بزرگترین حوادث
سیاسی جهان که شاید
برای قرن های مابعد
اثرائی از آنها مشهود
باشد، رونما شد. درین

سال واقعات مخصوصاً از حیث ماهیت بین المللی آنها، خیلی مهم و درخور
توجه بوده اند. بنابراین ما هم درین مختصر که جز اشاره به رؤس
مطالب آنها بایارای دخول در فروعات نیست، فضا یا را از دو نقطه نظر
مطالعه خواهیم کرد:

اول - از نقطه نظر بین المللی، درین سلسله به حوادثی توجه
خواهیم نمود که درانها دولت های دنیا بوسیله نمایندگان شان اشتراک
ورزیده و با قضیه را با اتفاق نظر حل و فصل کرده باشند.

دوم - از جنبه مسايل ناحیوی یا منطقه‌وی که قضایا و حوادث مختص
به ملتی یا منطقه بوده و از حیث حیات بین المللی و سیاست عمومی جهان
افسکار عمومی جهان صلح خواه و یا مردمان عر بده جورا، بشود جلب
کرده است.

مهمترین و بزرگترین قضیه که از جنبه سیاست بین المللی در بین
جمعیت بزرگی از نمایندگان ملت های جهان در شروع سال ۳۴ رو نموده
و مؤثرات آن دنیایی و بین المللی بوده و هست و شاید تا قرن های ز یاد
خواهد بود، کنفرانس باندونگ است.

خوانندگان عزیز این سطور بشارت دارند که در ماه حمل ۱۳۳۴
یعنی در شروع سالیکه فضایی سیاسی آن مطرح بحث و مطالعه ما است،

مهمترین واقعه تاریخ دریا ندوننگ یکی از شهرهای اندونزی روداد .
این واقعه اجتماع نمایندگان وزمام داران ۲۹ مملکت آسیای
و افریقای بود که بعدها بنام کنفرانس با ندوننگ در زبان مطبوعات
وامواج رادیوهای دنیا جا گرفت .

کنفرانس با ندوننگ مقدماتی دارد که باید مختصراً ازان درین
جا ذکر ی به میان آورد .

در سال ۱۳۳۳ در بین بعضی از زمام داران دول شرقی ، بشمول هند
واندونزی در کلمبو کنفرانسی عقد شد و دران در ضمن دیگر فیصله ها
وتصمیمات فیصله گردید در اپریل سال آینده در یکی از شهرهای
اندونزی کنفرانسی مرکب از تمام نمایندگان دولت های آسیای
و افریقای عقد شده و در زمینه های مربوط به آرزوها و آمال مشترک
و دردها و آلام واحدی که همیشه شرق و شرقیان ازان ها در شکنجه
و عذاب اند ، بحث و تصمیماتی اتخاذ نمایند و نیز مقرر شده بود که اگر
رؤسای هیأت های دول شامله درین کنفرانس ، صدراعظم های دول آسیای
و افریقای باشند ، خیلی مفیدتر از شمول شخصیت های دیگر میباشد ، بنا بران
از اکثری از دول ، صدراعظم های شان دران مجمع اشترک کردند .

۲۹ مملکتی که دران کنفرانس اشترک نموده بودند ، ساحه و سببی
را از کارا بلانکا تا ببحره بیرنگ و منگولای خارجی اشغال و زاید
از نصف نفوس بشریت را تمثیل مینمودند ، درین جا اسرائیل از باعث
اینکه همیشه علیه دول غربی وضع متجاوزانه دارد ، دعوت نشده و اتحادیه
افریقای جنوبی از سببی که دران مجمع در زمینه القای قوا بین تبعیض
نژادی بحث میکردید ، اشترک ننمود .

این کنفرانس که شکل آخرین تحقق آرزوی ملیه شرقیان است

وړوې نهضت های ملیة قدیمه شرقیان چون اتحاد اسلام ، اتحاد شرق و قیام مشترک علیه سیاست های استعماری غربیان بنهاده بود . در شهر بانندونسک واقع در جزیره جاوا روز ۲۹ حمل ۱۳۳۴ افتتاح شده و بعد از یک هفته مذاکره در زمینه های مختلفه که روی آن آمال ملیه و آرزوهای مشترک آسیایان و افریقاییان بنهاده شد . است بحث به عمل آمد . میگویند چون در آن کنفرانس آرزوها و آمال مشترک و دردها و آلام واحد و هدف ها و غایه ها مماثل و عین هم دیگر بود . چنان باروح موافقت و مراقت بحث و مذاکره میشد ، که نظیری از آن در تاریخ کمتر دیده شده است و از همین سبب بود که این کنفرانس باروح تعاون و تسامح بین المللی ، عقد شد و باروح موافقت کامل دوام کرد و باروح همکاری تمام و بی شایبه ، خانه یافت و اعلامیه که در ختم آن انتشار دادند ، نماینده کاملی از آن وحدت نظر و وحدت عمل وامل میباشد .

در اعلامیه تمام دولت های شامله استعمار را بدگفتند و علیه آن قیام عمومی را وعده دادند و تعهد نمودند که تمام دولت های شامله در راه حصول استقلال ملت ها بیکه هنوز اوجاع اسارت ایشان را معذب میدارد ، مخصوصاً ملت های جزائر ، تونس و مراکش سعی و کوشش کنند و این مجاهده را از راه ملل متحده و از طریق دیپلوماسی ادامه بدهند ، همچنان در همان کنفرانس پنج اساس زیست با همی مورد قبول همه واقع شد و تمام شاملین تعهد کردند در مناسبات بین المللی شان از این پنج اساس استفاده کنند . در کنفرانس مذکور فیصله شد که دولت هایی که هنوز خارج از عضویت مؤسسه ملل متحده مانده اند ، باید داخل مؤسسه گردند . درین دولت ها چین کمونسیت هم شامل بود که باید در نظر مجمع بانندونسک صاحب وزمامدار حقیقی چین ، چین نویدی است نه چین ملی یا کواکمانسک .

همچنان درین مجمع دولت‌های شامله تعهد نمودند علیه هم دیگرتجاوز
نکنند و اختلافات شان را با روح مساوات حل و فصله نمایند و در هیچ مورد
دست بسلاح نبرند .

درین کنفرانس یکت‌های منطقه‌ای تقبیح شد و شاملین کنفرانس اعلان
نمودند که مقصد آن‌ها ایجاد بلاک سوم در بین دو بلاک موجوده متعالفه
نمی باشد، بلکه آن‌ها بیطرفی کامل خود را حفظ میکنند و اساس اعمال
بین‌المللی ایشان، اساس‌های پنج‌گانه زیست با همی میباشد .

درین اعلامیه سیاست تبعیض‌نژادی تقبیح شد و تعهد نمودند هیچکدام
در کشورهای شان ازان اساس پیروی نکنند .

خلاصه این مجمع از مجامع خیلی عمده و مهم جهانی میباشد و فصله‌ها
و حتی اجتماع و مفکوره آن شورزنده و بیدار و حیثیت‌نازه و فعال و بیداری
و تیعظ جدید شرقیان را به جهان‌نیان اعلان و اعلام میکند و از همین سبب در
موقعیکه این کنفرانس خاتمه یافت، اکثری از زمام داران جهان حتی
آن‌ها بیکه باین اجتماع خوش بین هم نبودند، ازان تقریظ کردند و روحیه
آن را ستودند، گویا باین صورت کنفرانس باند و ننگ که از مهم‌ترین و
بزرگ‌ترین واقعه تاریخ در نیمه دوم قرن ۲۰ میباشد، در سال ۱۳۳۴ روداد
و از زمره واقعات سیاسی همین سال بوده است .

این کنفرانس افکار آمال و حتی امیال و آرزوهای دول آسیایی و
افریقایی را با هم خیلی نزدیک نمود و زمینه همکاری و اشتراك مساوی
بین‌المللی را در میان دولت‌های شرقی بسیار تقویه کرد، بعدی که حدس
زده می‌شود در آینده نزدیک ثمرات و حاصلات گوارا و شیرینی ازین مجمع
بدست آید و در تقویه بنیان صلح و آشتی در میان ملت‌های آسیا و افریقا
متمم ثمری شود .

د یوکر او وفاق په مهله سال ۱۳۳۴، تخلیه آلمان از مسا کر اشغال بوده است که بتاريخ ۵می ۱۹۵۵ یعنی ۱۴ جوزا ۱۳۳۴ به عمل آمد. خوانند گان کرامی این سطور میدانند که آلمان نازی در جون ۱۹۴۵ بعد از شش سال جنگه شدید و مسلسل و مقابله با قوی ترین قوت های عالم یعنی فوای روسیه شوروی، فرانسه، انگلستان و اتحادیه ایالات متحده و بلا شرط تسلیم شد. زمانیکه آلمان تسلیم شد در یوتسدام کنفرانسی مرکب از سران دول بزرگ اجتماع نموده و مقدرات آلمان را بروی کافه تعیین و تثبیت نمودند. درین وقت آلمان از جانب فوای متحدین شرقی و غربی بدو منطقه اشغال منقسم شده بود و این دو منطقه را آلمان شرقی و آلمان غربی میگویند که در آلمان شرقی فوای اشغال شوروی و در آلمان غربی فوای اشغال دول غربی حکومت میکردند. در ابتدا اراده چنین بود که دول فاتح با نمایندگان آلمان کنار آمده و آلمانی واحد ایجاد خواهند کرد و حدود اشغالی از قلب آلمان زایل خواهد شد ولی بعد از مدتی چون رفاقت متحدین بر فایات مبدل گردید هر دو آلمان بشکل دو آلمان علیحده علیحده اعتبار داده شد و آلمان کبیر بدو حصه تجزیه گردید؛ آلمان غربی در «بن» مرکز گرفت و حکومتی علیحده ایجاد کرده در حالیکه آلمان شرقی در برلین تمرکز یافت و اداره کارمونیستی روی کار آورد؛ چون هر دو قوه اشغال موفق شده نتوانستند با آلمان واحد معاهده مشترک صلح عقد نمایند بنا بران بتاريخ ۱۴ جوزا ۱۳۳۴ دول غربی رسماً بر اشغال خود در آلمان غربی خاتمه داده و آلمان غربی را از فوای اشغال تخلیه نمودند و لهذا آلمان غربی یعنی اداره که در بن مرکز دارد، بشکل دولت مستقلی درآمد و دول غربی را اکثری از دول دیگر جهان حاضر شدند با و از طریق تبادل سفرا و قونسل ها به یزدانند و به هدایت بین المللی کامیل وی

تن دردمند، در همین وقت دولت شوروی هم استقلال آلمان شرقی را تسلیم کرد و حاضر شد با وی معاهدات سیاسی با اساس احترام حقوق متسا به مساوات عقد کنند .

دروقتیکه مسئله استقلال کامل آلمان غربی موضوع بحث بود، دولت فرانسه بنا بر مفادیکه در روز و سار برای خود فایز بود ، بعضی موانع و مشکلاتی در راه محقق گردانیدن استقلال آلمان غربی حادث کردند میخواست ، بنابراین با اساس پیمان های پاریس قضیه روز و سار هر دو حل شد باین صورت که هفده اقتصادی روز و سار حل علمی یافت و در سار بین فرانسه و آلمان رای گیری صورت گرفت و در نتیجه اکثریت مردم سار بالعاق خود بالمان رای دادند و اداره آلمان را بر اداره فرانسه بر خویش ترجیح دادند .

ایک باین صورت امروز هر دو آلمان مستقل است و آلمان غربی اول خود را بصورت بارزو فعال در صحن سیاست بین المللی بازی کردن میخواهد ، آرزو دارد اگر بجای رایش سوم قائم نگردد افلا رولی را که رایش دوم در سیاست بین المللی دارا بود از سر گیرد .

از آنچه تا این جا نگاشته اند ، معلوم می شود که سال ۱۳۳۴ برای آلمان مبدا و منشأ تاریخ جدید و قوی میباشد و درین سال ملت آلمان او کامل هم نباشد ، بعد از یک دوره سقوط و هبوط به درجه بحث بعد الموت وارد شد و حیات نوی را در زمینه مناسبات بین المللی از سر گرفت .

دولت بان به مجردی که باین صورت به بحث بعد الموت وارد شد فوراً در پی ادعای وحدت آلمان اقتصاد و از دولت شوروی تقاضا کرد تا حاضر شود آلمان شرقی هم با آلمان غربی به پیوندد و باین صورت وحدت آلمان به صفت رایش چهارم تامین گردد و ملت نو دملیونی آلمان با همان عظمت و نیرویکه شایسته اوست در سیاست بین المللی عرض وجود نماید . در تعقیب تسلیم استقلال آلمان غربی ، دول غربی اشغال اطیش نیز

بفکر افتادند، اطريش راهم از فوای اشغال تجربيد نمايند و باو نيز استقلالې اعتراف نمايند و باین وسيله ملتې را بهد از ۱۷ سال بار ديگر به خريطه سياسي عالم احيا کيښند .

مطلعين اوضاع سياسي جهان ميدانند که آستريا با اطريش امروزه قسمت خپلې خرد و کوچکې از امپراطوري عظيم اطريش سابق ميباشد اين مملکت که ملت آن نژاد آلماني و متکلم بزبان جرمني ميباشند ذريعه معاهده سن زرن که بعد از جنگ عمومي اول عقد شد بصورت يک دولت خپلې ضعفي عرض وجود کرد اين مملکت را در ۱۹۳۴ هتلمر پيشواي آلمان نازي و قايد ورهناي رايش سوم بعد از واقعه سوء قصد و قتل دوفوس صدر اعظم آن و فعاليت هاي سبس آنسکوارت ليدر نازي هاي اطريش با آلمان الحاق کرد و جامعه ملل در حالیکه اين عمل را خپلې بد تلقی نمود جزی ترين حرکتې بالمقابل انجام داده نتوانست و اطريش بعد ازان جزی از آلمان نازي بحساب رفت .

وقتي جنگ دوم جهان در سرفضيه رهروبوليند در اروپا و ببالاي واقعه بول هار بر در شرق اقصي در گرفت، اطريش کاتوني از فدراسيون آلمان نازي بود ولهدا مرکز مهم تجمع ، تحشيد و حملات عساکر طوفاني هتلمر به معازات شرق و غرب و جنوب تلقی ميشد و از اين سبب آلات موثر ريزه جري آلمان و ماشين هاي مختلفه و اسباب سايرة جنگ که مالي اردوي آلمان بود ، بوفرت در اطريش باقي ماند و لهدا آنا نيکه آلمان نازي شکست کرده ، فوای جري و ميکاني نيزه آن در تمام جبهات درهم شکست و اردو هاي متعدين شرقي و غربي اطريش را اشغال و استيلا نمودند ، خپلې ماشين و بسيار آلات موثر ريزه جري از عساکر آلمان به صفت غنيمت بدست فوای اشغال افتاد و از همين سبب بروبلم دارايي هاي آلمان نازي در اطريش به ميان آمد ، باین صورت که متعدين ميخواستند

دارایی های آلمان را در اطریش غنیمت جنگ تلقی کنند در صورتیکه اطریش آنها را مال خود میدانست و در عین حال بعضی از یارانی های اشغال آرزو میکرد از اطریش غرامات جنگ بطلبند و برخی از آن مستثقف بودند و لهندار حالیکه با دولت های زیادی معاهدات صلح عقد شد، با اطریش معاهده صلح عقد نکردید و اطریشی که اولین لقمه چرب و شکار بیکان عقاب نازی شده بود، در صورتیکه می بایست او را او لتر از همه استقلال می بخشیدند، تا ۲۴ آور ۱۳۳۴ همچنان تحت اشغال نظامی متحدین باقی ماند و در آن روز بالاخره موفق شدند با آن دولت معاهده صلح عقد کنند و او را از قوای اشغال تخلیه نمایند. هیچ گمان نمی رفت با اطریش باین زودی ها معاهده صلح عقد شود، برای اینکه اطریش در میان دو سنگ آسیاب سیاست شرق و غرب واقع شده و مجبور بود با اوضاع باریک و و خیم سیاست بین المللی بسازد و بسوزد ولی چون اوضاع مبدل شد، لهندا سیاست چنان آورد که آن چهره در ظرف ده سال نتوانستند برای اطریش حاصل کنند در مدت کوتاهی حاصل نمایند.

خلاصه در تحت همین عوامل و ایجابات، با اطریش بروزی که عرض شد معاهده صلح عقد شد و بعد از آن او هم مانند آلمان غربی به نعمت حصول استقلال و رفع قوای اشغال از خاکش موفق گردید و اینک اکنون او موقع دارد با دول دنیا مناسبات سیاسی و اقتصادی و غیره خود را از سر گیرد و سفرای خود را بدر بار های دیگران اعزام نمایند کان سیاسی دولت های دیگر را به مملکت خود قبول نماید. گویا سال ۳۴ شمسی همان طوریکه برای آلمان غربی سال میمونئی بود برای اطریش هم سال مسعودی بار آمد و این مملکت را بار دیگر به صفت مستقل به جغرافیای سیاسی جهان وارد نمود.

در همین سال روز ۲۰ سرطان واقعه بس مهم سیاسی دیگری در جهان اتفاق افتاد که در ظرف ده سال اخیر علی الرغم آرزو مندی های بی صبرانه مردمان جهان، واقع نشده بود.

این قضیه، اجتماع سران بزرگ دول مهمه جهان چون جنرال آیزنهاور، مارشال بولکانین، بناغلی ایدن و بناغلی ادگار فور بوده است. خوانندگان عزیز این مقاله میدانند که در تمام دوره های تاریخ سیاسی و مخصوصاً در تمام امتداد جنگ دوم بین المللی، هر وقت اوضاع بین المللی روبه وخامت رفته و مستلزم چاره فوری و عجولانه بوده است زمامداران دول ذی علاقه اجتماع کرده اند و عقدهای پیش رو را به قوه تدبیر درایت و گذشت خودشان حل و فصل نموده اند. آخرین کنفرانس نسیکه در بین سران دول بزرگ صورت گرفت، فردای روزیکه آلمان نازی مغلوب شده و به زانو در آمده و بلا شرط تقسیم گردیده، بوده است. ازان تاریخ به بعد هر قدر اوضاع بین المللی کسب وخامت نمود و بهر اندازه که لزوم و وجوب چنین یک اجتماع از هر جانب سفارش شد، کنفرانسی از سران دول بزرگ صورت پذیر نشد. بالاخره در بهار سال گذشته در دارالعوام انگلستان در اطراف لزوم چنین یک برخورد بحث شد و بعد از ان مارشال بولکانین و جنرال آیزنهاور آمادگی خود را برای چنین کاری خاطر نشان کردند و بعد از ان که چنین قبولیت از طرف ایدن و فور هم صورت گرفت، کنفرانس مزبور در ۲۵ سرطان در ژنو اجتماع کرد.

درین کنفرانس فضا و هوای سیاسی با اندازه خوش آیند جلوه میکرد که تصور میشد تمام عقدهای بین المللی حل شده و دیگر هیچ مانع درین نیست تا اوضاع مجدداً کشیدگی اختیار کند و فضای سیاست بین المللی تیره و مکتدر شود. برای اینکه بوضاحت دیده میشد که نقاط نظر شرق و غرب با هم خیلی نزدیک شده بود و هر دو طرف برای گذشت و ترضیه خاطر طرف مقابل بسیار فعال دیده میشدند.

کنفرانس همان طوریکه در فضا و هوای مساعد آغاز شده و در محیط خیلی صمیمانه و آمیخته با خلوص جریان کرد، با طرز بسیار خوش آیند خاتمه یافت و اعلامیه که در ختم کنفرانس انتشار دادند، گفتند کنفرانس کامیاب بود

و برای دنیا منظمه داد که مطابق آن فهمیده می شود که اگر این سلسله را وزارت خارجه آن ها دنبال کنند، ممکن است نتایج خوبی ازان گرفته شود. همان بود که بتاريخ ۲۷ ماه اکتوبر وزرای خارجه دول اربعه بزرگ چون دالس، مولوتوف، پینو و میک میلن کنفرانس سران بزرگ را تعقیب کردند و در زمینه موضوعات مهمه بین المللی ازان جمله وحدت آلمان، مسایل باسیفیک، موضوعات مهمه بین المللی اروپا و مسایل مربوط به تقلیل سلاح و غیره امور مربوط بحث کردند.

این کنفرانس که بازم در ژنو منعقد شده بود چندین روز دوام کرد و علی الرغم کنفرانس زعمای ایشان وزرای خارجه در کار خود جزئی ترین پیشرفتی نکردند و قدم بقدم کار ایشان به سکت و مغایرت برخورد و بالاخره ناکام شده هر واحدی ازان ها بامشاورین و افراد معینی خویش به طرف اوطان خویش پروار کردند.

اینکه چرا وزرای خارجه در اطراف همان موضوعا نیکه زعمای ایشان به مؤفقت بحث میکردند و فضای مجالس آن ها نوید هر گونه مؤفقت را میداد به ناکامی مطلق مواجهه شدند؟ سوالی است که باید برای فهم علت آن حل شود.

زعمای دول بزرگ در چنان هوا و فضایی باهم در ژنو دیدند که هر آن خطر تصادم شرق و غرب میرفت، بنابراین هر فردی ازان ها جهت اینکه بار این مسؤولیت بدوش آن ها نیفتد و آن ها بتوانند خود را در نزد مقابل و بنا علیه در محضر دنیای صلح خواه و امن یسنه تبرئه نمایند، سعی میکردند بسیار کوسفندی باشند و زیاده تر از خود حسن نظر و آمال نیک نشان بدهند، از همین سبب بود که چون وقت و فرصت آن ها بسیار کم بود، پس اراده کردند وزرای خارجه شان بیایند و کارهای سر برآه شده زعمای خود را تعقیب کنند ولی همینکه وزرای مذکور جمع شدند معلوم شد که بازم همان آتش و همان کاسه است و امید بهبود خیال است

و مجال است و جنون. یس کښنفرانس وزیرای خارجه ناکام شد و امیدي که از فضاي مساعد کښنفرانس زهمای دول بزرگ در جهان سیاست پیدا شده بود، بیاس مبدل گردید .

باین صورت میتوان گفت کښنفرانس ۱۲۷ اکتوبر وزیرای خارجه ناکام مطلق گردید و در نتیجه کښنفرانس زهمای دول بزرگ هم که در ۱۸ جولای همین سال در شهر ژنو منعقد شده بود، نیز ناکام حساب شد .

در ماه اگست همین سال کښنفرانس مهم دیگری از علما و دانشمندان انومی جهان که بدون نمایندگان ۴۸ مملکت مختلف جهان اشتراک نموده و مجموع علمای شامل آن به یک هزار و دوصد نفر بالغ میشد، در شهر ژنو منعقد شد. ریاست کښنفرانس مذکور را بها بها نماینده هندوستان به عهده داشت. درین کښنفرانس که میتوان آن را هم متمم کښنفرانس ناتمام سران دول بزرگ حساب کرد، موضوعات مهم مربوط به معرفت اتوم و اخذ قوه ازان و بکار بردن قوه مذکور در امور صلح مطرح بحث شده، روزها در اطراف موضوعات مذکور و مشکافی مینمودند و بالاخره چنان فرار گرفت که دول عالم به مقیاس بزرگی باید با یکدیگر مبادله اطلاعات انومی بنمایند و کورهای انومی در اکثری از ممالک جهان جهت تعمیم قوه انومی در موارد صلح ایجاد گردد .

هم چنان فرار داده شد، دسته های انبوه علمای انومی و فزیک برآوند به ممالک جهان بگردند و از کانون های علمی اتوم کسب فیض بنمایند و باین وسیله بلایی را که نامزد به تخریب دنیا است انجام بندند و آن را از راه تخریب منحرف و به جاده اعمار و اصلاح سر راست گردانند .

از وقایع مهم دیگری که درین سال تازه رونما شده و بایک اعتنای کامل از طرف عاملین آن تعقیب گردید، ظهور پیمانی بین دول انگلستان ،

عراق، ترکیه و پاکستان بنام پکت بغداد بود که بعد از ایران هم دران
التحاق نمود و سعی میشود که انازونی را هم دران وارد کنند.
این پیمان از طرف دول عربی عموماً و از جانب دول های بیطرف
خصوصاً و از ناحیه دولت شوروی روی هم رفته مورد تنقید و نکوهش
قرار گرفت. هاملین پکت میگویند این پکت هم مانند پکت های (سیتو)
(ناتو) یعنی میثاق های یاسفیک و اتلانتیک شمالی، دفاعی است. در صورتیکه
دول نامبرده فوق را عقیده برین است که این پکت نیز مانند آن
دو پکت دیگر تجاوزی و تعرضی میباشد.
رو بهمرفته این پکت را بر وزن سیتو و ناتو (میتو) نامیده اند.
دولت انگلستان خیلی اوشید دول دیگر عربی را هم مخصوصاً دولتهای
اردنیه و لبنان و سوریه را وارد پکت کند، چنانچه مساعی زیادی درین
راه بکار رفت و جنرال آپلر رئیس کمیته رؤسای احوکان حریبه قوای
ثلاثه انگلستان باین مقصد به عمان آمد و سید المفتی صدراعظم اردنیه را
برای دخول در پکت تشویق نمود، بعدی که مفتی این تعریک را پذیرفت
و اراده نمود اردنیه را وارد پکت بغداد نماید، چون ملت اردنیه
فهمید که ورود آنها به پکت، آن ملت را مانند عراق از اخوت و تعاون
عمومیه دول و ملل عربیه تجرید میکند، بنا بران علیه این تعریک قیام
کردند و اعتصابات زیادی را راه انداختند که کابینه وی و چندین کابینه
دیگر دران اثر از بین رفتند تا اینکه شاه اردنیه شخصاً علاوه کرد که
صلاح اردنیه در بیرون ماندن از پکت بغداد میباشد و لهذا اعتصابات
فرو نشست و اردنیه از پکت بغداد بیرون ماند ولی چون زمام داران
لبنان دیدند، تمایل به دخول در پکت بغداد چنین ماجرا هارا سبب میشود
ایشان از ان منصرف گردیدند. دولتهای عربی مخصوصاً مصر، عربستان
سعودی و سوریه را عقیده برین است که این عراق و حکومت نوری سعید
است که کمر عرب را میشکند و وحدت عرب را برهم میزند. در قاهره

برای رفع این غایله کنفرانسی مرکب از سران دول عربی منعقد شد و در آن فوری سعید اشتراک نکرد، در کنفرانس کوشش شد راه حدوث هر گونه خطری را که ازین ناحیه متوجه دنیای عرب میباشد، مسدود کنند. وقتی مساعی تمیاز در دخول اردنیه به یکت بغداد نا کام شد کابینه انگلستان جلسه کرد و منورین انگلستان ب فکر افتادند ازین گونه مساعی بی ثمر در دول عربی باز مانند و لهذا فتوادادند که مساعی انگلستان جهت اغوای دول عربی برای توریذ آنها در یکت بغداد، به شهرت و پرستیژ انگلستان صدمه هاید میکند، لهذا باید از آن منصرف گردند، در اتازونی هم این اعمال بد گفته شد.

نتیجه و انعکاس عملی این فعل در اردنیه هاشمیه و باز برای دولت انگلستان این شد که کلوب پاشا را از ریاست ارکان حربیه جیش العرب منفک کنند. جنرال کلوب یا کلوب پاشا صاحب منصبی بود (انگلیس) ۲۷ سال قبل با ۷۰ نفر ارباب مناصب و اعضاء ارکان حرب از انگلستان به اردنیه آمد و زمام لژیون حرب را بدست گرفت و برای سپادت امیر اطوری انگلستان چیزیکه از دست او آمد صرفه نکرد و در هر بستان برای انگلستان و به ضرر عربها، مجاهدات زیادی نمود تا اینکه اعمال و کردار آخرین وی همان و ساطنسی بود که در بین سید المفتی صدر اعظم هاشمیه و جنرال تمیلر برای دخول اردنیه به یکت بغداد نمود و چنان مو جباتی را فراهم کرد که او را از عربستان بیرون کنند و به تعقیب آن اعضای ارکان حرب او را نیز معزول گردانند و همه را به لندن اعزام کنند.

دولت انگلستان و دربار ملکه انگلیس باین جنرال بیاس خد مات غیر قابل فراموشی وی، او را به لقب سر ملقب کردند و ازو خیلی اعزاز و اکرام نمودند. همچنان در همین سال دولت یهود در عربستان هنگامه های زیادی را چاق کرد و چندین بار بر غازه، العوجه و سرحدات اردنیه

و سوریه حملاتی برد و خونهای ناحقی ریخت، بعدی که جنرال برنر حکم یو - ان در فلسطین دولت یهود را واضعاً ملامت قرارداد و دول انگلستان و اتانزونی بفکر افتادند اعزام اسلحه را بدولت یهود معطل نمایند . در همین سال ارك - جانستن نماینده شخصی رئیس جمهور امریکا که برای تقسیم آب های اردن و بیرومک به فلسطین آمده بود، پلان خود را ترتیب داد و آب های دریاها را بین دول عربی اسرائیل تقسیم نمود ولی دول عربی به آن تقسیم تن در ندادند و گفتند اسرائیل ابتدا در آن دریاها حقی ندارند و لهذا پلان جانستن رار نمودند .

همچنین در همین سنه بود که فضیه خریداری اسلحه از جانب مصر از دولتین - چکوسلواکیه و روسیه شوروی بلند گردیده مهمه و هیجانی را در عالم سیاست راه انداخت . دول انگلستان و اتانزونی بر مضر فشار میاورند که چرا از آن دولت ها سلاح میخرند ، زیرا ورود سلاح از دول شوروی و چکوسلواکیه موازنه سلاح را در شرق میانه بر هم میزند . دول مصر در برابر این اعتراضات دلایل ذیل را ایراد میکرد که حقا موجه بود :

- ۱ - میگفت مصر دول مستقل است و این از صلاحیت او است که از هر کس و هر جا بخواد میتواند سلاح بخرد و خریدن سلاح مثل اشیای هادی امری است تجارتی که نمی توان دیگری را علافه مند و لهذا مشوش و مشتبه کرد .
  - ۲ - دول مصر برای خریداری اسلحه اولاً به انگلستان ، فرانسه و اتانزونی مراجعه کرد ولی چون از آن ها جواب رد یافت ، لهذا برای دفاع خود چو این خارۀ نداشت ، از بلاک شرقی این سلاح را خریداری کند .
  - ۳ - دول عربی در عین اینکه به مصر اسلحه ندادند ، ازدادن آن به اسرائیل دریغ ننمودند ، لهذا مصر خود را در خطر احساس کرد و برای حفظ موازنه به چنین عملی دست زد .
- خلاصه اعتراضات بالای مصر شدید شد و اعتراضات شکل تهدیدات را

بغود گرفت ومصر همه را با اظهار قوه و قدرت جواب میداد. در همین وقت مصر قضیه استقراض را برای بند اسوان پیش کرد و خاطر نشان نمود که اگر نتواند معاونت لازم را از بانک بین المللی حاصل کند، مجبور است آن را هم از بانک شرقی حاصل نماید. پس دول عربی حاضر شدند این فرضه را از بانک بین المللی برای مصر تهیه نمایند.

در تمام سال گذشته نهضت های ملیّه جزایریان، تونسیان و مراکشیان ادامه داشت و دولت فرانسه هم علیه ایشان از استعمال هیچگونه قوت و سلاح خودداری نکرد، تا اینکه در جون ۱۹۰۵ در اثر مفاهمه و مذاکره که بین ادکارفور و حبیب بورقیبا و طاهر بن عمار رئیس یارتی دستور جدید و صدر اعظم آن به عمل آمد، تونس باستقلال داخلی خود وارد شد، اما در همین سال سیدی بن یوسف سلطان مراکش را از مد کاسکر آورده و اولاً به یاریس بردند و بعد ازان او را به مراکش وارد نمودند و مقرر شد بین وی، و حکومت فرانسه در باب آزادی کامل مراکش مذاکره شروع شود. در باب جزایر وضعیت فرانسه خیلی شدید و عتیف بود، یعنی در حالیکه فرانسویان اصولاً باستقلال تونس و مراکش تن در میدادند، از استقلال جزایر بکلی انکار نمودند و نهضت های ملیّه جزایریان را بقی خواندند قضیه جزایر را گروپ دول آسیایی و افریقایی اولاً وارد اسمبله عمومی مؤسسه ملل متحده نمودند ولی فرانسه ازان مؤسسه خارج شد، لذا بار دیگر آن را از اسمبله کشیدند.

درین سالیکه قضایای سیاسی آن روی دست ما است، مسأله بریمی هم در بین انگلستان و عربستان سعودی، موضوع مشاجره و گفتگو بوده است. انگلستان صرف به مقصد استعمار و استثمار از منابع نفت خیز آن پای خویش را بیک خطه عربی قایم کرده در صورتیکه عربستان سعودی این وضع را تجاوز بر حاکمیت ملیّه خویش تصور مینماید، در همین سال قضیه را به حکمیت ارجاع کردند

و حکم‌ها چندین هفته جلسه نمودند و اسناد و ادله طرفین را قرائت و به همه واریسی کردند و بخوبی علم خود را به قضیه رساندند و چون نماینده انگلستان احساس کرد که رای حکم‌ها برحقانیت ادعای عربستان سعودی قرار دارد و وقتی حکم‌ها رای خود را اصدار نمایند، انگلستان را ملامت خواهند کرد، پس بایک تردستی عجیبی که شایسته سیاستمداران تربیه شده دستان انگلیس میباشد، نماینده انگلستان از مجلس خارج شد و چنان وانمود کرد که او بر سیل احتجاج مجلس را ترك داده و دیگر حاضر نیست به مجلس بیاید، لهذا مجلس حکمیت بهم خورد، چون عربستان سعودی دید در کار بریمی طفره عجیبی رفتند، پس مجبور شد قضیه را به مؤسسه ملل متحد برای داوری ارجاع کند.

در همین سال موضوع قبرس با اعتنای کاملی مطرح بحث محافل سیاسی جهان گردید و این قضیه که آغاز آن از سال قبل تر بود، در سال ۳۴ به حالت بحرانی خطرناکی وارد شد.

خوانندگان عزیز این سطور مبادا نند که قبرس قطعه خاککی است در مدیترانه که قریب آبهای ساحلی تورکیه واقع میباشد. این جزیره قرن‌ها متعلق بامپراطوری با عظمت عثمانی بود، در ۱۸۷۸ جزیره مذکور از جانب انگلیس-ها اشغال شد و در آغاز جنگ اول جهان، امپراطوری انگلستان وعده کرد که اگر دولت عثمانی به طرفداری انگلستان و علیه دولت آلمان داخل جنگ شود، او حاضر است جزیره مذکور را به دولت عثمانی بدهد، دولت عثمانی اگر چه برخلاف آلمان سلاح برداشت مع هذا دولت انگلستان اگر چه در جنگ فاتح هم شد ولی به وعده خویش وفا ننمود و قبرس را مثل سابق در رقبه حکمرانی خویش نگهداشت.

بعد از جنگ دوم بین المللی، زما فیکه ترکیه و یونان هردو، دو حلیف خیلی صمیمی دولت برتانیه شناخته شدند، دولت یونان چون قبرس را تقریباً کاملاً یونانی‌النژاد تلقی می‌کند، خواهان الحاق قبرس به یونان شده

ومتما فبا این خواہش دولت یونان از جانب سراسقف کلیسای اورتودوکس جزیرہ، مکار یوس و پیروان اونیز تایید کردید و رفتہ رفتہ قوای روحانی سیاسی ہر دو برای اعادۂ قبرس با ہم اتحاد کردند. درین وقت رئیس روحانی مسجد جا مع قبرس جناب شیخ الاسلام این زمزمہ را بر طرفداری ترکیہ بلند نموده و قبرس را برای الحاق با ترکیہ مطالبہ کردند. درین جادہوائی قبرس سہ جانبہ شد، با بن طرز کہ انگلستان با حفظ قبرس در امپراطور بر تانیہ آرزوی استعماری دارد و میکوید وجود انگلستان در قبرس برای حفظ مقاماد و در مدیترانہ از واجبات می باشد، اما اگر گفته شود کدام مقامد؟ شاید جواب معقولی ابراد نکرده

دولت، ملت و روحانیون یونان از مطالبہ قبرس ہدفی جز تأمین حریت یک عہدہ مردم یونانی ندارند. تور کہ ہم چنان خواہان مفاذلیت خویش می باشند.

میکویند نفوس قبرس ۱۱۰۰۰ نفر است کہ ہشتاد ہزاریہ دوفصید آن یونانی نژاد، بقیہ تورکی الاصل اند.

بہر حال در سال گذشتہ تمام روز ہای سال، قبرس را در شدہ وجع واضطراب بحران سیاسی جا دادہ بود. مکار یوس چون مرد رزم آرا و جنگجو و مارشال تجربہ کاری، علیہ قویترین قوای دنیا چون قوۂ امپراطوری بریتانیا، مصاف میداد و ہر روز جسم و جوارح دہا نفر جوان خون گرم یونانی در زیر خمیارہای عساکران کلیس خرد میشد. انگلستان حاضر نیست قبرس را از دست بدہد و این ہم علتی دارد و آن این است کہ وقتی انگلستان مجبور شد بایکگاہای نظامی خویش را از منطقہ کانال فاقد کرد، ارادہ کرد عین ہمان وظیفہ را در ما بعد از جزیرۂ قبرس بگیرد لہذا ہر قدر اودویی کہ در کانال داشت، ازان جا بہ نوبت ہای مختلف و متعدد فرو خواندہ، ہمہ را در قبرس جاداد و حتی بعضی از قوای مالٹا را ہم بر قبرس آورد و چون بنا برین علل و اسباب، انگلستان قبرس را از دست

دادنی نیست، لهذا وقتی دید قوای ملیه قبرس علیه قوای مستولی برتانیه از در شدت و خشونت زیاد پیش میاید، دولت انگلستان آرزو نمود براننده ترین صاحب منصب و قوما ندان خود را که عبارت از فیلمد مارشال جان هاردنگ باشد که حاضرأ دارای عهد ریاست ارکان حربیه عمومی قوای سه گانه برتانیه بود، به قبرس به حیث گورنر جنرال اعزام کند. مارشال مذکور به قبرس آمد، در ابتدا از طریق دلجویی و مفاهمه دوستانه با هردو طرف خواست مطلب امپراطوری خود را حاصل کند ولی چون نشد، راه شدت گرفت و زدو کند آغاز کرد و در مقابل خود مقاومت دید، تا اینکه مکار یوس و بعضی از طرفداران او را به جاهای نامعلومی اعزام و فرار کند.

قضیه قبرس در تمام روزهای سال ۳۲ همان طور داخل اضطراب و بحران بوده است و یونان گاه گاهی آرزو میکرد آن را به مؤسسه ملل متحده ببرد.

در سال گذشته فضاییای مهمی در با سفیک رونما گردید که هر کدام در ذات خود قابل بحث و مطالعه میباشد، مثلاً:

موضوع فارموسی در تمام سال در بین هردو چین و امریکا و چین توده‌ی و بالاخره بلو کهای شرق و غرب، موضوع مشاجره و مناقشه بود ولی بهیچ کدام نتیجه منجر نگردید.

در همین سال در هند چین کودتائی روداد که بسیار مهم و دراماتیک بود. فیه چنین شروع میشد: باودای امپراطور انام همینکه بیاریس مشغول معالجه خود بود، شنید که در هند چین «نکوددی یم» علیه او با قدامات کودتائی میبرد از د، لهذا به یکی از صاحبان مناصب عالیه عسکری که جنرال وان نام داشت، فرمانی صادر و او را قوما ندان عمومی قوای عسکری مقرر کرد و با دستور مخفی علیه برانداختن حکومت دی یم صدر اعظم داد. هنوز جنرال مذکور با قدامات عملی باین کار متوجه نشده بود که دی یم علیه وی با قدامات مسلحانه دست زد و در بین طرفین جنگ در گرفت و در نتیجه دی یم

موفق به اسقاط جنرال وان شد و به تعقیب آن د نکودن دی یم، اعلان خلع باودای را نمود و در اثر آن در بین طرفداران باودای و دی یم جنگ سختی در گرفت و روزها دوام کرد و خیلی کشته ها داد. بالاخره فیصله شد بتاريخ معینی انتخابات عمومی صورت گیرد و دران فیصله گردد که آیا ملت، باودای را بحیث شاه قبول دارد و یا دی یم را بحیث رئیس جمهور؟؟ نتیجه آراء ظاهر کرد که ملت، خواهان دی یم و جوینده رژیم جمهوری بودند. و از همین سبب، جمهوریت دران مملکت اعلان شد و دی یم رئیس جمهور گردید و باودای برای ابد در پاریس ماند.

در سال گذشته بر علاقه و قایع بین المللی از نقطه نظر دولت های متعدد و یا حوادث انفرادی بین مملکت های واحد، رفت و آمدها در بین زمام داران دولت ها رونما گردید و مخصوصاً زمام داران شوروی مملکت های زیادی را درین سال با آمد و شد دو ستانه سیاحت کردند، همچنان شاهان و رؤسای جمهور ممالک هم به نوبه شان، ممالک و اوطان هم دیگر را گردش کردند که رویهمرفته این همه ملاقات ها و دید و بازدیدها مناسبات سیاسی بین المللی را خیلی بهتر از پیشتر نموده و امید صلح و سلام بین المللی نسبت به سابق زیاد تر بوده است.

این است مختصری از وقایع سیاسی جهان در سال ۱۳۳۴ که به نهایت ابجاز نگاشته آمد.

توليدات و مسائل اقتصادی ما

بشر در صحنه حیات مجبور است برای احتیاجات مادی و بهبود وضع زندگی، کار و فعالیت نماید و موضوع مطالعه اقتصادی ت یک جمعیت نیز عبارت از بررسی و تدقیق آنگونه فعالیتها است که افراد آن بمنظور رفع احتیاجات مادی و ایجاد رفاه و آرامش خود، مینمایند. بدیهیست در جمعیتی که افراد آن در داخل نظام علمی و طبق اساسات متین، دقیق و لحظات زندگی خود را در راه ازدیاد استحصالات و تولیدات سپری مینمایند، احتیاجات مادی آنها بیشتر فراهم شده سعادت و رفاه مزید نصیب آنها گردیده و یا میگردد و نظریه تفاوت در انداز کار و فعالیت در حیات علمی و تکنولوژی و وحدت فکری است که در جهان امروز جمعیتهای عالم اشکال و مراتب مختلف تجول و تکامل را می پیماید. بعضی از ملل گیتی در علوم و تکنولوژی پیشرفت شایان نموده، ثروت ملی آنها روز افزون و چرخهای قدرت مادی و عظمت تکنولوژی آنها نظیر بمساعی روز افزون افراد، در حرکت و افکشاف است در اکثر ممالک جهان کاروان علم و معرفت خیلی بطی در حرکت بوده، وحدت فکری طوریکه لازم است هنوز هم بمیان نیامده و دوره های ابتدائی تکامل و ترقی را می پیماید و نظریه عوامل مختلف و علل متنوع وضع معیشت و طرز زندگی افرادی که حالت و معیار اسفناك دوام دارد.

در اصطلاح معمول اقتصادی و سیاسی امروزی دسته اول جمعیت های بشری را دول مترقی و دسته دوم را ملل عقب مانده جهان تشکیل میدهند.

افغانستان عزیز با وجود یکمهد چندین مدنیت درخشان تاریخی بوده و افتخارات تاریخی مادر را حفظ شئون ملی، عوامل مهم محسوب میگردد اما امروز یک حقیقت تلخ ولی واضح است که در زمره ممالک عقب مانده جهان شامل میباشد و اصلاح امور عمران مملکت و بلند بردن سویه زندگی

همه افراد تنها و تنها مربوط و منوط بمساعي و فداكارۍ كليبه با شندگان
 اين خطه مقدس است، تامتقاً و متحداً ماشين كار و عمل خود را به بهترين
 و مؤثرترين صورت بكار انداخته و مسايل معيشت و راحت حيات اجتماع
 و موجبات ترقى و تعالى افغانستان عزيز را فراهم سازيم .

خوشبختانه طبيعت درمجهز نمودن گوشه و كنار و دشت و كوهسار مملكت
 با منابع طبيعى از سخاوت كار گرفته است، بر ماست تا خود را با علوم تكنالوژى
 ضرورى مجهز ساخته، منابع سرشار طبيعى را بمنايع قيمتدار اقتصادى تبديل
 و موفقيت درخشان تاريخى مملكت خود را در عصر اتوم مجدداً احيا نماييم.
 براى نيل باین مرام از يك طرف از تجارب اكثر ممالك جهان كه دوره تكامل
 تكنالوژى امروژى ما را قرفهايشته گذرانیده اند، ميتوانيم به بهترين صورت
 استفاده نماييم تا از بروز مشكلات و موانع بر كنار باشيم و نهضت مملكت
 با سرعت لازمه پيش برده شود و از طرف ديگر بايد اساسات و مباني صحيح
 اقتصادى و اجتماعى را طبق مقتضيات حيات اقتصادى و اجتماعى خود بمنظور
 حل مسايل اقتصادى و اصلاح امور مختلفه، لزوماً در نظر داشته باشيم تا هم آهنگى
 در همه رشته هاى كار و فعاليت بوجود آمده تدابير مؤثر و نير وى كار
 و فعاليت ما منتج بمؤفقيت و كاميابى گردد .

باتذكر حقايق فوق و منظور معرفى نمودن برخى از مسايل و موضوعات
 اقتصادى و مالى كشور، اينك ميخواهم نتيجه تتبعات خود را بصورت ساده و خطي
 مختصر در عناوين آتى به هموطنان عزيز و علاقمندان ترقى و تعالى افغانستان
 تقديم نماييم :

- (۱) موفقيت اقتصادى افغانستان
- (۲) عناصر استحصال و توليد
- (۳) مؤسسات توليدى
- (۴) تشكيل سرمايه جهت انكشاف اقتصادى
- (۵) پلان انكشافى
- (۶) نتيجه

اما قبل از اينكه اصل موضوعات فوق را مورد مطالعه و تدقيق قرار دهيم، ميخواهم خاطر نشان سازم كه نويستنده بمنظور اصلاح امور حقايق اقتصادي و مالي كشور را بطوريكه درك نموده و دريك سلسله نشرات تبليغات و درجریان اجرای وظايف محوله به آن برخوردده ام به هموطنان عزيز بصورت اختصار و بطوريكه هست تقديم ميدارم، زيرا متيقنم مدح و ثناء، تعريف و توصيف اصلاح و بهبود امور اقتصادي را نمیتواند بار آورد.

اول - موقعيت اقتصادي افغانستان :

برصا حبان فضل و معرفت پوشيده نيست كه افغانستان داراي منابع سرشار طبيعي است كه اگر بصورت صحيح مورد استفاده قرار گيرد، موقعيت مملكت را از نگاه استقرار وضعيت مالي و معيار زندگي افراده مساعدتر ميسازد، تحولات طبقات الارضي اين سطح مرتفع كوهستاني را كه در مركز بر اعظم ايشيا واقع است، واديهای سرسبز و اراضي حاصل خيز نصيب كرد انبده است حصه زياد اراضي كه امروز بچشم مشاهدین باير به نظر ميرسد در دوره های گذشته تاريخ، زمينهای سرسبز زراعتي مملكت را تشكيل ميداد كه متأسفانه در اثر تهاجمات و حملات مسلسل و مكررا جنبيان، كافا لها و بندهای كه اين اراضي را آبياري مينمود، از بين رفته است.

آب و هوای مناطق وادی ها نظر به ارتفاع بلندی از سطح بحر متفاوت بوده زرع نبات و اشجار مختلف در حصص مختلف مملكت امكان پذير می باشد. تكايف نفيس در نقاط مختلفه، قطار بموجوديت عناصر مهمه كه عبارت از آب، اراضي زراعتي، چراگاهها، علفزارها و معادن قابل استفاده و ديكر چنين عوامل ميباشد، فرق دارد.

درياهای مملكت كشيراً از مناطق مرتفع پراز برف سرچشمه گرفته و از واديهای تنگ و دره های عميق عبور مينمايد. درايام بهار و تابستان هروقتيكه درجه حرارت دفعه بلند ميرود. برف در مناطق مرتفع به آب تبديل و در اكثر واديهها و دره ها سيلاب سرازير شده به اطراف و جوانب خسارات

وارد می‌کند. بعضی دریاها در تمام مرور سال جریان داشته، اما کثیراً در ایام تابستان خشک می‌شود.

سلسله کوه هندوکش در حصه شرقی مملکت، یعنی صفحات پامیر رفعت پیدا می‌کند، سمت جنوب غرب امتداد یافته، صفحات زراعتی و حاصل خیز شمال را از مناطق حاصل خیز جنوب جدا می‌سازد. دره‌ها و وادی‌های سرسبز در اکثر نقاط مملکت موجود بوده و دست طبیعت بایک عالم مهارت در زیبا ساختن دره‌ها و وادی‌های افغانستان مدتها فعالیت نموده و مملکت را از نقطه نظر سیاحت اهمیت خاص بخشیده است. مهم‌ترین فعالیت‌های اقتصادی مملکت زراعت و مال‌داری است و نه تنها اکثر باشندگان این کشور کوهستانی و باستانی تمام احتیاجات اولیه زندگی خود را از راه زرع اراضی و تربیه حیوانات و مال‌داری تهیه و تدارک می‌کنند، بلکه حصه بزرگ صادرات مملکت نیز متشکل از مواد خام و مواد زراعتی و حیوانی می‌باشد. در بودجه واردات دولت نیز مالیات اراضی و مواشی اقلام بر جسته محسوب می‌گردد.

سیستم ترانسپورت که یکی از مهم‌ترین موضوعات اقتصادی بشمار میرود، در حیات اقتصادی ماطوریکه لازم است هنوز سهم نگردیده و اکثر نقاط مملکت بصورت تنهایی و بیک حالت اقتصادی اکتفا بخود باقی مانده است. حیوانات در حمل و نقل اموال عناصر مهم می‌باشند و عدم انکشاف ترانسپورت منظم و عصری، لطمه بزرگی در تجارت و وحدت اقتصادی کشور وارد نموده است. صنایع دستی و کوچک که برای سالیان متوالی همدوش فعالیت‌های زراعتی مدار اقتصادیات مملکت محسوب می‌گردید، نظر به عدم توجه با رقابت اجناس تولیدی صنایع بزرگ معالک خارج مواجه می‌گردیده و در مراحل رسیده بود که قریباً از بین برود. صنایع ثقیله مخصوصاً نساجی که گمان می‌رود با حسن نیت در مملکت معرفی گردیده و اکثر صنایع دیگر نظر بعدم وسایل فنی و اداره صحیح و نبودن متخصصین و عدم موجودیت پلان و پروگرام

مرتب و موزون که داخل آن اجرای امور پیشرفت نماید، هنوز هم به پایة کمال نرسیده و یا اینکه عملیات آن معطل گردیده است .

در تجارت داخلی و خارجی مملکت چه از نقطه نظر کمیت و چه از نقطه نظر کیفیت اصلاحات بمیان آمده است اما برای تنظیم امور صادرات و واردات تمام اقدامات لازمی صورت نگرفته است . امور پولی و بانکداری کشور نظر بعدم تثبیت سیاست پولی و اسعاری هنوز هم نتوانسته است در انکشاف امور تجارت و اسعار طوریکه شاید و باید حصه گیرد . فعالیت های بانکی و پولی مملکت احتیاج شدید به اداره چبان صحیح و متخصصین داشته و دارد .

اسعار خارجی در آمد تمام صادرات مملکت که مهمترین وسیله و مدرک فینانسمان وجود اسعاری پروژه های انکشافی محسوب میگردد، در داخل نظم و نسق آورده نشده است، توجه و مطالعه مزید و فوری را ایجاب میکند . امور مالی کشور مخصوصا در چند سال اخیر تحول نموده و اداره صحیح و اصلاح در تحصیل و اخذ مالیات و محصولات افزودی قابل قدری در کمیته مالیات و محصولات وارد نمود، اما سیستم محاسبه و دفتر داری از یک طرف و قوانین و لوایح مالیات و محصولات از طرف دیگر تدقیق و اصلاحات مزید را ایجاب می نماید .

از توضیحات مختصر فوق واضح میگردد که مهمترین خصوصیت اقتصادی کشور ما و تمام مالک عقب مانده جهان عصر جاضر اولا عدم موجودیت اشخاص فنی و متخصصین به اندازه کافی است، بمنظور نظم و نسق اداری که بتوانند امور اداری و فنی مملکت را در تمام مراحل و درجات به بهترین صورت اجرا نمایند .

ثانیا عدم موجودیت سرمایه کافی و ثالثا عدم تثبیت خط مشی اقتصادی بوده است که از ما راجع به موضوعات سه گانه فوق در قسمتهای مربوط هر کدام توضیحات داده میشود .

۲- عناصر تولید :

طبیعت تمام مواد را به شکل و ترتیبیکه بتواند کلیه احتیاجات بشر را رفع نماید فراهم نه نموده بلکه بشر بمنظور رفع احتیاجات خود بایست مواد مختلفه طبیعی را بطور کلی و یا کم و بیش تغییر شکل دهد. همین عمل تغییر شکل و ترکیب مواد طبیعی را بمنظور استفاده بشری در اصطلاح علم اقتصاد « تولید » گویند. عناصر تولید طوریکه از تعریف فوق واضح است، عبارت از طبیعت، کار و سرمایه است. دلا، هر کدام آنرا بصورت مختصر تحت مطالعه قرار میدهیم :

الف - طبیعت :

ابرو باد و مه خورشید و فلک در کارند

تا توانایی به کف آری و به غفلت نخوری

نخستین عنصر تولید طبیعت است و طبیعت طوریکه از مفهوم آن واضح است شامل اراضی آب و هوا جریان آب و آبشارها، حرارت، نور و غیره است. استحصالات زراعتی حیوانی و جنگلات تحت تأثیر آب و هوا اراضی و غیره عوامل طبیعی بوجود می آید. منابع معدنی را نیز طبیعت فراهم نموده است.

طوریکه در مقدمه این سطور متذکر شدم، طبیعت مملکت ما را به بهترین آب و هوا، معدنیات و وادیهای سرسبز و شاد آب و اراضی حاصلخیز مجهز نموده است که اگر از عناصر دیگر تولید یعنی کار بدرجه اول و سرمایه بدرجه دوم از محیط طبیعی طبق احتیاجات استفاده نماییم، میتوانیم اندازه استحصالات و تولیدات مملکت را تزئید و سوبه همه افراد کشور را بلندبریم، زیرا اگر در مقابل قوای طبیعی وسایل عملی بکار برده شود مهمترین عامل انکشاف اقتصادی کشور را فراهم میکنند.

ب - کار : مهمترین عنصر یا عامل تولید، کار است. اکثر علمای اقتصادی کار را منبع تولید کلیه ثروت های اقتصادی دانسته و یکی از آنها میگوید :

« کار نه تنها علت و سبب ارزش است، بلکه ذات و جوهر آنرا تشکیل میدهد. » عالم ديگر ميگويد « کار بهترين وسيله ترويج اخلاق و بزرگترين سرچشمه نشاط و خوشوقتي است »

امروز اكثير اقتصاديون جهان معتقد اند كه هر كاريكه مستقيماً و يا بصورت غير مستقيم در عمل توليد دخالت داشته باشد، كار مؤلّد ثروت بشمار ميرود. البته كارهاي نيز موجود است كه از آن فايده اقتصادي، از نگاه منافع ملي و از نگاه مفاد فردي متصور نيست و درين نيشته، كار به مفهوم كار مؤلّد ثروت استعمال شده است.

عواملي كه در جهان امروز مهمترين عناصر قدرت و عظمت محسوب گرديده و در كار افراد يك مملكت مؤثر است عبارت، از :

(۱) تعداد نفوس كافي .

(۲) استعداد و قابليت، ذكاوت و شهامت افراد .

(۳) تعليم و تربيه صحيح افراد و .....

(۴) وحدت فكر افراد است .

حقيقت واضح است كه داشتن نفوس كافي وسيله استفاده كامل از منابع طبيعي كشور ميباشد، اما تنها تعداد زيادي نفوس از نقطه نظر اقتصاد داراي اهميت شده نميتواند . استعداد و قابليت - ذكاوت و شهامت - تعليم و تربيه اساسي، وحدت فكري است كه افراد جمعيت را قوه كار بخشوده، مقدرات فردي و اجتماعي يك توده را تعيين مي نمايد. افغانستان عزيز داراي نفوس كافي بوده و افراد اين مملكت باستانی استعداد و ذكاوت لازمي را دارا ميباشند . شجاعت و شهامت افراد اين خاك باستانی در صفحات تاريخ بقلم جلي ثبت و قيد گرديده است . اما مهمترين احتياج مملكت امروز همانا تعليم و تربيه اساسي و تخصص و مهارت در تكنالوژي است. زيرا تعليم و تربيه و مهارت فني افراد مملكت را كارگران آزموده گرداننده نيروي كار و قوه توليد آنها را تربيد مي بخشيد . علم و معرفت مطلوبيت و مفيديت موادي را كه طبيعت تهيه نموده واضح ساخته، طرز

واشکال استفاده صحیح از مواد طبیعی مملکت به افراد فراهم میسازد
تقسیم کار و سیستم‌های علمی کار را به افراد معرفی نموده ثمره و محصولات
کار آنها را زیاد می‌نماید .

همچنان قوه کار یک جمعیت بشری تا اندازه زیاد مربوط بوحدهت
فکری و عقیده افراد آن است، زیرا افرادی که موافقت نظر دارند
باصمیمت تعاون و همکاری نموده بمؤقتت زودتر دایل میگردند .

ج - سرمایه : منظور از سرمایه عامل تولید کلیه ثروتهاست از قبیل
ماشین، ادوات و لوازم که در راه تولید بکار میرود. در حقیقت سرمایه
ماشین و آلات است که بشر آنرا ساخته است و در راه تولید اشیاء واجناس
آنرا در عمل تولید بکار میرود . در علم اقتصاد، سرمایه یکی از دلچسپ‌ترین
موضوعات بوده به اقسام و انواع مختلفه تقسیم میشود. درین جا تذکر باید
داد که رول هرگونه سرمایه از قبیل نقدی و جنسی - صنعتی و تجارتی - عینی
و حقوقی و غیره در حیات اقتصادی هر مملکت اهمیت شایان دارد
و اگر سرمایه موجود نمیشد، احتیاجات اولیه بشری مثل
دوره‌های ابتدایی مستقیماً توسط استفاده از منابع طبیعی از قبیل
چیدن حبوبات و میوه جات رفع میگردد . اما در جهان امروزی
در عمل تولید، بشر از فابریکه‌ها - کارخانه جات و ماشین و آلات استفاده
می‌نماید . تشکیل فابریکه جات و کارخانه جات یا سرمایه‌های عامل تولید
در حقیقت کار است که در جمعیت‌های ابتدایی و با عقب مانده بشری بصورت
خیلی بطلی و تدریجی و در جمعیت‌های متمدن با سرعت و اندازه زیاد بوجود
می‌آید .

در افغانستان عزیز بکار انداختن سرمایه بحیث یک عامل تولید، یک عمل
به اقدام جدید بشمار میرود . تولیدات فابریکه‌ها و کارخانه جات مملکت
خیلی محدود و متأسفانه نظر بعدم پس انداز و با صرفه به پیمانه کافی، که
به اندازه کار و عاید افراد مربوط است، نتوانسته ایم به اندازه لازمه

تمرکز سرمایه اولیه نقدی را بوجود آورده در نأسیس فابریکه ها و کارخانه جات و پیشبرد صنایع در مملکت ازان استفاده نماییم .

بر علاوه سه عنصر فوق یعنی « طبیعت » کار و سرمایه « بعضی از علمای اقتصاد تشبیه را نیز در زمرة عناصر تولید محسوب می نمایند که از نقطه نظر اداره صحیح ، متعدی امور تولید بوده و در پیشبرد و انجام امور مربوطه به تولید مسؤولیت و صلاحیت تام را دارا می باشد .

مؤسسات تولیدی :

از تشریحات فوق واضح گردید که مهمترین عنصر تولید کار است و بعضی از علمای اقتصاد کار را ، یگانه عامل تولید می شمارند . مهمترین مؤسسات تولیدی یا تشکیلاتی که در این عمل تولید و فعالیت های تولیدی صورت می گیرد ، عبارت از زراعت - معادن و صنایع می باشد . اهمیت ترانسپورت در فراهم نمودن تسهیلات لازمه جهت تولید و همچنان عرضه اموال تولید شده روز افزون است . فیلا هریکه از تشکیلات متذکرة فوق را در افغانستان با اهمیت و خصوصیت هر کدام بصورت جداگانه اما مختصر مورد بحث قرار میدهیم .

الف - زراعت :

در حدود هشتاد و پنج فیصد نفوس مملکت در فعالیتهای زراعتی و در تولید مواد زراعتی مصروفند . زراعت اساس اقتصاد ملی مملکت محسوب گردیده معیار محور حیات اجتماعی نیز بشمار می رود . دهاقین و مالداران افغانستان نه تنها برای رفع احتیاجات خود مواد غذایی را تهیه می نمایند ، بلکه کلیه مواد غذایی تهام نفوس مملکت را نیز فراهم می نماید ، چه افغانستان از خارج مواد غذایی نوریذ نمیکند .

حصه اعظم مواد صادراتی مملکت نیز توسط زارعین و مالداران تهیه و تدارک میشود و از درآمد اسعاری مواد صادراتی ، کلیه احتیاجات مملکت باشمول ماشینها - صنایع و فابریکه ها تهیه می شود .

در سالهای ۱۳۳۲ و ۱۳۳۳ و ۱۳۳۴ اضافه از نود فیصد صادرات مملکت را مواد زراعتی تشکیل میداد و نظر به احصائیه های موجوده ، در سال ۱۳۳۲ هفتاد فیصد ماید ملی بتولیدات زراعتی مربوط بوده است. در بیک جمله میتوان گفت که اقتصادیات افغانستان فعلا و برای چندین سال آینده متکی به زراعت خواهد بود .

خصوصیات زراعت ما - با وجود اهمیتیکه زراعت در حیات اقتصادی ما دارد - با آنهم طرز فعالیتهای زراعتی و طرق عمل تولید بر ساحه زراعت طبق دوره های گذشته تاریخی ، بیک حالت ابتدائی دوام داشته و تغییرات جزوی در آن وارد نشده. امراض حیوانی و نباتی هنوز هم زراعت و مالداري مملکت را تهدید می کند . ساحه اقدامات مدافعوی خیلی محدود بوده و نظر باینکه مصارف هنگفتی را ایجاب میکند توان مالی و قلت افراد فنی اجازه نداده است در زمینه اقدامات لازمه بیک ساحه وسیع تری صورت گیرد . تخمهای حبوبات و دیگر مواد زراعتی و نسلهای حیوانی در مرور سالیان متوالی دیجتری شده ، اصلاحات فوری و معرفی نمودن تخمها و نسلهای خوب را طبق استعداد محیطی ایجاب می کند .

اکثر اراضی بایر مملکت با سرمایه و کار تقریبا محدود قابلیت زراعتی شدن را داراست و کثیرا می شنویم با حفر فلان نهر در فلان موضع بمصارف ناچیز ، چندین هزار جریب جدیداً تحت آبیاری و زراعت درآمده است. این گفتوشنید دلالت به استعداد و قابلیت توسعهی ساحه زراعت و تزئید استحصالات مملکت مینماید . دیگر عواملیکه میتوان در تزئید تولیدات زراعتی مؤثر واقع شود، همانا اصلاح تخم و نسل بهبود تخنیک زراعت و جلوگیری از آفات و امراض زراعتی و حیوانی میباشد. طوریکه بهمگان واضح است تزئید استحصالات زراعتی سرمایه مزید را ایجاب میکند و سرمایه گذاری در زراعت امکان پذیر نیست جز اینکه اشخاص و بسا مؤسسات چنین سرمایه گذاری را متقبل گردیده و بیک حصه معتنابهی تزئید استحصالات را نصیب گردد . در افغانستان که زارعین مملکت

کثیراً مالک چهار و یا پنج جریب زمین زراعتی میباشند و بعضی ملکیت های خیلی وسیعی را دارا هستند، چنین به نظر میرسد که زارعین دارای ملکیت کوچک استعداد و قابلیت سرمایه گذاری را جهت تزئید استحصالات ندارند و مالکین بزرگ از استحصالات موجوده زراعتی خود منون بوده و گرچه قابلیت سرمایه گذاری را دارند، نخواهند در زراعت سرمایه گذاری نمایند، اما خوشبختانه اهمیت حیاتی زراعت مورد توجه خاص حکومت و صدراعظم فعال ملکیت قرار گرفته و در قسمت پلان اقتصادی اقداماتی که در زمینه صورت گرفته و یا مدنظر است، مورد بحث قرار میگیرد.

ب- صنایع:

توليدات صناعتی، مولود نهضت و پیشبرد علوم و مخصوصاً تکنالوژی است و یکی از عواملیکه ملکیت عزیز ما را در جمله ممالک عقب مانده جهان محسوب می نماید، همانا عدم توسعه ناحه تکنالوژی و بالانویه عدم انکشافی صنایع در ملکیت است. گرچه مواد خام، مواد معدنی ضروری جهت انکشاف صنایع در افغانستان موجود است. اما عناصر مهمه یعنی سرمایه کافی، مهارت تکنیکی و عدم انکشاف ترانسپورت در راه انکشاف صنایع در اسرع وقت موانع و مشکلات تولید نموده است. اما متذکر باید شد صنایع در افغانستان آغاز خوبی نموده بود و اواخر قرن (۱۹) دیباچه تأسیس واحداث صنایع مختلفه از قبیل اسلحه سازی نساجی- چرمگری و فابریکه ها تولید برق در ملکیت محسوب می گردد که اگر با احداث چنین صنایع تربیه فنی اشخاص و تمرکز سرمایه و دیگر اقدامات لازم انکشافی، دوش بدوش پیشرفت می نمود و احداثات و جریانات تاریخی موانع تولید نمیشود. یقیناً صنایع مخصوصاً صنایعیکه مواد خام ضروری آن به ملکیت موجود است انکشاف قابل قدری میکرد. مخصوصاً پیشرفت و توسعه صنایع در افغانستان از مسایل حیاتی اقتصاد عمومی میباشد و اهمیت صنایع را زمانی خوب ادراک میتوانیم نمود که به احصائیه واردات ملکیت نظر انداخته و تدقیق نماییم که سالانه چه اندازه اسعار

خارجی مملکت شامل دخل صنایع خارجی میگردد. درست است که ما نمیتوانیم و برای چندی نخواهیم توانست تمام احتیاجات مواد صنعتی کشور را در داخل تولید نماییم، زیرا گمان نکنم مفکوره یا بسی اکتفا بغود در سایه توسعه تجارت و تماس بین المللی موجوده در فکر صاحبان فضل و کمال مملکت خطور نماید، اما ملاحظه احصائی واردات و تصدیق و مطالعه منابع داخلی مملکت، این مفکوره را در چارماخود بعضی از مواد وارداتی را در مملکت تولید نمی نماییم، در دماغ تولید میکنند. بطور مثال چند قلم واردات در سال ۱۳۳۴ به افغانی طبق آتی بوده است:

مقدار قیمت چند قلم مواد واردات سال ۱۳۳۴

مواد وارداتی	مقدار به کیلو	قیمت به افغانی
(۱) منسوجان نخی	۱۱۷۰۰۰۹۸	۵۴۴۲۳۴۸۸
(۲) چرم باب ساخته و ناساخته	۴۶۳۷۸	۲۳۵۰۴۷۶۱
(۳) لوازم تعمیر	۵۷۹۶۶۸۲	۱۱۲۲۰۲۱۸
(۴) دخانیات	۶۹۶۸۱	۶۰۲۰۲۹۳
(۵) قند و شکر	۱۲۰۰۰ تن	۳۰۶۳۷۲۰۰

طوری که از احصائی فوق به مشاهده میرسد یکی از مهمترین اقلام وارداتی مملکت، منسوجات نخی است که از جمله احتیاجات اولیه محسوب می گردد.

مواد اولیه و کارگر جهت تولید منسوجات در مملکت با اندازه کافی موجود است و نظر به همین حقیقت، مفکوره تأسیس صنایع نساجی از زمان نیست متفکرین ما را بفکر احداث آن انداخته و در زمینه اقدامات لازمی صورت گرفته است. چنانچه در سال ۱۳۱۵ احداث فابریکه نساجی یلغمری آغاز و در سال ۱۳۲۱ تقریباً بپایه تکمیل رسید. همچنان در سال ۱۳۳۱ تأسیس فابریکه های نساجی گلبهار آغاز اما تا حال کار آن تکمیل نگردیده است. فابریکه های یلغمری و جبل السراج در سال ۱۳۳۴ (۱۷۲۸۶۲۲۲) متر

و در سال ۱۳۳۴ (۱۷۵۲۷۹۳۶) متر توليدات داشته است، درحاليکه توريد منسوجات نخی تنها در سال ۱۳۳۴ (۱۱۷۰۰۵۹۸) کيلو و يا تقريباً یکصد و بيست و پنج مليون متر بوده است. فابريکه های کلبهار سالبانه سي و هفت مليون متر توليدات خواهد داشت، در صورتیکه بيست ساعت في شبانه روز کار نمايد که مجموعاً با توليدات فابريکه پلغمري در حدود هفتاد و سه مليون متر تکه توليد منسوجات داخلي خواهد بود و بتناسب قيم امروزي در حدود معادل مبلغ (سه و نيم مليون) دلار سالبانه اسعار خارجي استفاده ماصرفه و ازان ميتوانيم فبناسمان اسعار خارجي ضروريات ديگر مي نماييم. صنايع نساجي نمونه خوبی از چنان صنايع است که ما ميتوانيم در مملکت آثار احداث و در توليد اجناس ضروريه مورد استفاده قرار دهيم. چنين صنايع ديگري که در صورت موجوديت سرمايه و تربيه افراد و کارگران فني در مملکت ناسبس آن مي تواند مدنظر گرفته شود، عبارت از چيني سازي سمنت - سامان چرمسازي - حفظ ميوه جات و روغنباخت نباتي - صابون سازي کاغذسازي - برق و فابريکه های ترميم و رکشاپ ها ميباشد.

زيرا از يکطرف احتياجات مملکت براي توليدات چنين صنايع روز افزون بوده و هر سال مبالغ هنگفت اسعاري جهت توريد مواد مذکور تاديه ميشماييم و از طرف ديگر اقدامات چند ساله اخير در بعضي از قسمتهاي صنايع مذکور ثابت ساخته که مواد اوليه و اساسات ضروري براي چنين صنايع در افغانستان موجود است. اما موضوع مهمي که در احداث چنين صنايع در مملکت بايد مدنظر گرفته شود، همانا داشتن و تربيه کارگران فني و اداره چيان لايق ميباشد، تا نتايج لازمي از سرمايه گذاري مبالغ هنگفتي که چنين صنايع ايجاب ميبکنند. بدست آيد زيرا صنايع تغيرات و تحولاتي در زندگي و عادات افراد بديان آورد و صنعتي ساختن يا شدن مملکت يک عمل تعليمي، اداري، سياسي و اقتصادي است، نه نصب فابريکه ها و ماشينها. مهمترين اقدام اقتصادي منظور تربيد توليدات و بالتوبه بلند بردن سويه زندگي

افراد مملکت احداث و توسعه صنایع دستی است، زیرا این عمل از یکطرف سرمایه گزافی را بکار نداشته و مملکت توان مالی آنرا داراست و از طرف دیگر نظر به موجودیت مهارت ذراکثر صنایع دستی و وقت و زمان نسبتاً قلیلی که جهت تربیه کارگران برای این منظور بکار است مرغوبیت و مطلوبیت تاسیس صنایع دستی جدید تشویق و توسعه صنایع موجوده را ثابت میسازد.

در اخیر یک نکته را تذکر باید داد که تولید صنایع دستی مملکت از زمانیکه با رقابت مواد تولیدات صنایع بزرگ خارجی که بصورت متداوم تولید میگردد، مواجه شده است و اگر اقداماتی از قبیل وضع محصول گمرکی حمایتی بر اموالیکه با تولیدات صنایع دستی مملکت رقابت میکنند صورت نگیرد، شاید صنایع دستی ما تدریجاً از بین برود.

ج معادن :

از نگاه مقدار تولیدات و همچنان از نقطه نظر موقعیت در حیات اقتصادی مملکت، تولیدات معادن بدرجه سوم یعنی بعد از زراعت و صنعت جایز اهمیت است و میتوان اظهار داشت که تقریباً تمام منابع معدنی مملکت در حالت طبیعی بوده. گرچه چنان ذخایر معدنی که در بیشتر صنایع و تولیدات ماشین در عصر حاضره رول مهمی را بازی میکنند، کثیراً در افغانستان موجود است اما منابع و ذخایر معدنی ما بصورت منابع ذخایر اقتصادی در آورده نشده. دیگر عوامل تولید یعنی کار و سرمایه هیچکدام در استخراج معادن و تولیدات مواد معدنی به اندازه لازمی بکار نیفتاده است و علت این امر قلة اشخاص فنی و متخصصین و تکنالوژی مربوط به معادن و تا به اندازه قلة سرمایه و عدم قدرت و توان مالی کشور و مشکلات تولید و ترانسپورت بوده است. مهمترین ذخایر منبع انرژی یعنی زغال سنگ، پترول و قوه آبی هر سه به مقدار کافی در اکثر نقاط مملکت موجود است.

ذخایر معادن فلزها مملکت شامل سرب، آهن، کروم، جست، طلا

و مس بوده و ذخایر مهم معادن غیر فلزی شامل زغال سنگ، نمک، تالک، لاجورد، مرمر، بیریلوم و پترول است که کثیراً تحت سروی میباشند. چون مورد استفاده قرار دادن و یا استخراج معادن مستلزم سرمایه های هنگفت است و فعلاً توان مالی مملکت اجازه استخراج معادن را به بیمانه وسیعتری نمیدهد، لذا برای چندین سال آینده تولیدات معادن مملکت محدود خواهد بود، اما اهمیت توليدات معدنی در حیات اقتصادی کشور روزافزون بنظر میرسد.

د - ترانسپورت :

ترانسپورت گرچه در جمله عوامل تولید محسوب نمیگردد، اما در زمره مهمترین عناصر لازمی تولید و انکشاف اقتصادی و اجتماعی بشمار میرود. اهمیت ترانسپورت در توسعه ساحه تجارت تقویه بنیه اقتصادی و امتزاج باشندگان نقاط مختلفه مملکت يك حقیقت واضح است. عدم انکشاف يك سیستم مناسب و منظم ترانسپورت در راه وحدت اقتصادی و ملی تولید مشکلات نموده طریقه اقتصادی اکتفا بخود را در هر گوشه و کنار مملکت رایج میسازد :

تعمیر طرق و شوارع و اصلاح وسایط نقلیه، خود بخود بازارهای محلی استحصالات زراعتی و تولیدات صنعتی و صنایع دستی را توسعه داده در یکسان نمودن قیمت، رول مهمی بازی میکنند و ترانسپورت را میتوان یکی از علل اساسی تکامل جمعیتهای بشری محسوب نمود.

اهمیت ترانسپورت عصری در افغانستان درین اواخر درك گردیده، اما هنوز هم کاروانهای حیوانی و وسایط مهم نقلیه بشمار میرود. ترانسپورت داخلی عصری معمول در مملکت همانا ترانسپورت شاهراه و ترانسپورت هواییست. از خطوط آهن و ترانسپورت آبی تا حال نظر به علل متعدد هیچگونه استقاده بعمل نیامده است و از نقطه نظر مصارف هنگفت

مملکت ماتوان و قدرت مالی استفاده از خطوط آهن را فعلاً نندارد
مهمترین مسأله و مشکلی انکشاف ترانسپورت زمینی در افغانستان، همانا
وضع توپوگرافی و جغرافی مملکت است. زیرا شاخه های سلسله جبال
مرتفع در سر اسر کشور پهن گردیده، دره ها و معبر های تنگ و عمیق را
تشکیل داده است و اکثر طرق و شوارع ما تابع چنین عوارض طبیعی
قرار گرفته و مسافه هارا بمدت تر، تعمیر راها را مشکل و گران گرانیده
است. خوشبختانه در دوره حکومت شافلی سردار محمد داود تنها توجه خاصی
به اصلاح ترمیم و تعمیر راهای مهم تجارتي مملکت گردیده، بلکه ترتیبات
مؤثر جهت توریید عراده جات، تعمیر تانکهای ذخیره و حفظ و مراقبت طرق
و شوارع، اتخاذ و عملی شده است که در حجم ترانسپورت مملکت روز بروز
افزونی قابل قدری مشاهده میگردد.

تأسیس توسعه ترانسپورت هوایی برای افغانستان که از هر طرف
به خشکه محدود و وضعیت توپوگرافی و جغرافیایی مملکت بمشکلات عدیده
در راه تمديد و توسعه سریع ترانسپورت بری، موجود ساخته است از ضروریات
مهم اقتصادی محسوب میگردد و جای مسرت است که بد تأسیس شرکت
هوایی آریانا لمتد، نخستین قدم در راه انکشاف ترانسپورت هوایی مملکت
برداشته شده، شهرهای مهم مملکت را بیکدیگر وصل میسازد. اولین فضایی
خارجی این مؤسسه ملی چه از لحاظ حمل و نقل افراد و حجاج و چه از نقطه
نظر ترانسپورت مال التجاره، تاثیر مفیدی در اقتصادیات مملکت نموده
و رول مهم تاریخی افغانستان عزیز را که بحیث مرکز اتصال کابل و ر
و تجارت فیما بین شرق و غرب دارا، بوده اعاده و احیا نموده است و این
عمل را تکمیل میدان هوایی بین اللمی در قندهار تقویه خواهد نمود.
باذکر عوامل تولید یعنی، کار - سرمایه - طبیعت و عنصر متهم آن
یعنی ترانسپورت در همین جا اکتفا نموده موضوع مهم اقتصادی یعنی تشکیل
سرمایه را که از مهم ترین مسایل اقتصادی مالک عقب مانده بشمار میرود،
مورد بحث و مطالعه قرار میدهیم.

تشكيل سرمايه:

تشكيل سرمايه در وقتى صورت ميگيرد كه افراد جمعيت تمام عوايد و فعاليتهاى توليدى خود را در راه احتياجيات آتى و فوري استهلاك نموده، يك حصه از آن را در ساختن سامان و لوازم توليدى و تسهيلات ترانسپورت و ديگر اشكال سرمايه كه نيروى مساعى توليدى را مؤثر ميسازد، بكار مى برند. عمل تشكيل سرمايه عبارت از صرفه و يا پس انداز نمودن منابع موجوده افراد جمعيت به مقصد ترديد سرمايه است تا اينكه توسعه استحصالات استهلاكى را در آينده ممكن سازد و نظر به اين تعريف، عمل تشكيل سرمايه يك عمل تاريخى است و ذخاير سرمايه ممالكى روز افزون است كه افراد آن در تمام ادوار، يك قسمتى از عوايد خود و منابع مملكت را صرفه نموده و يا مى نمايند. همچنان عمل تشكيل سرمايه در آن جمعيت به اندازه و سرعت بيشتر، صورت گرفته ميتواند كه عوايد افراد يا يكدمه افراد زيادتر از احتياجيات آنها بوده و يا اينكه افراد آن جمعيت به تناسب عوايد خود كاز بيشتر نموده مساعى زيادتر به خرج دهند. در ممالك مترقى جهان عمل تشكيل سرمايه از زمانىست آغاز گرديده و امروز نظريه سويه بلند زندگى و اندازه بيشتر كار، اكثر افراد از عوايد خود صرفه مينمايند. در بعضى ممالك ديگر اندازه كار كارگران و مجاهدت و مساعى آنها به تناسب مزد ايشان خيلى ها بيشتر است. همچنان در ممالك مترقى صرفه افراد كشيرواً در بانكها و يا مؤسسات پس انداز گذاشته ميشود و بانكها و مؤسسات چنين صرفه هاى افراد را سرمايه گذارى و يا بصورت كريدت تجارى مورد استفاده قرار ميدهند و عمل تشكيل سرمايه و ذخيره سرمايه بصورت متداول در جريان است. مهمترين عمل در تشكيل سرمايه، همانا پس انداز يا صرفه نفعستين است بعد از اينكه واحد اول سرمايه تشكيل گرديده، واحدهاى دوم به آسانى

فراهم میشود، زیرا در قدم اول از عاید قبل پس انداز نمودن، فداکاری بیشتر را نسبت به قدم دوم یعنی در حالیکه عاید مزید موجود میشود، ایجاب میکنند و اگر به صرفه جویی عادت میشود تشکیل سرمایه سرعت بیشتر به میان می آید. از توضیحات فوق معلوم است که عناصر مهم تشکیل سرمایه، کار و پس انداز است و در حقیقت پس انداز نیز معلول کار است و پس اندازیکه سرمایه گذاری شده و در راه تولیدات و استحصالات بکار می رود، عنصر مهم تشکیل سرمایه محسوب میگردد، زیرا صرفه و یا پس انداز بایست در تقویه بنیه مالی و نیروی اقتصادی با وسیله تاسیس و بکار انداختن فابریکه ها و صنایع و موسسات تولیدی کشور، بکار رود.

مدارك و منابع سرمایه:

۱- منابع داخلی:

در مالک عقب مانده جهان عایدات حقیقی افراد نظر به مقدار قبل تولیدات و استحصالات، خیلی ناچیز بوده و گنجایش صرفه و پس انداز خیلی محدود میباشد و نظر به همین علت، قلت سرمایه در چنین مالک احساس میشود. از آنجا که در مالک عقب مانده جهان فرق دارد و مربوط و منوط به عاید هر فرد در جمعیت و توزیع عایدات بین تمام افراد میباشد اما بصورت عمومی در تمام مالک عقب مانده مقدار صرفه نازل بوده و نظر به آهسته بودن عمل تشکیل سرمایه، پیشرفت اقتصادی بطور عموم تدریجی میباشد.

طوری که راگنر نکس Raganar Nurkse در کتاب مسایل تشکیل سرمایه در مالک عقب مانده مینویسد: عرضه سرمایه تابع قابلیت و آرزوی افراد بصرفه و تقاضای سرمایه تابع محرك یا داعی سرمایه گذاری نمودن میباشد و در مالک عقب مانده، گنجایش و قابلیت صرفه به نسبت قلیل بودن عاید، محدود است.

در مملکت عزیز ما اکثر افراد مملکت توان صرفه را دارا نیستند و یکمده

از افراد كه قابليت صرفه و پس انداز را دارا هستند صرفه هاى خود را در امور توليدى و استحصالى كمتر بكار انداخته پس انداز كثير از رزىورات و اراضى، باغها و غير مجايدات هاى غير منقول شان بصرف ميرسد، در حاليكه سرمايه گذارى در اراضى زراعتى خود به خود بسبب بلند بودن قيم اراضى ميگردد و براى مقاصد تشكيل سرمايه چنين افراد مملكت بايد خود آرزوى سرمايه گذارى در تشبثات توليدى را داشته و در راه انكشاف مملكت بيشتر از همه حصه گيرند و حتى از وماً براى مدنى معيار موجوده مصارف استهلاكى خود را تقليد دهند و صرفه جويى نمايند، زيرا تا زمانيكه افراد جمعيت از اقداماتى كه حتماً بايد در تشكيل سرمايه اتخاذ گردد، بصورت واقعى قنبردانى ننموده و در زمينه همه متحداً حصه ننگيرند، از پلانها و پروگرامهاى انكشافى مملكت نتايج مطلوب بدست نخواهد آمد. در افغانستان در مورد تشكيل سرمايه بطوريكه اكثر افراد جمعيت حصه گيرند، اقدامات اساسى صورت نگرفته است. تاسيس مؤسسات و كوپراتيف هاى پس انداز و نداديه تكت يولى مناسب، نه تنها در شهرها بلكه در سراسر مملكت و نشر اعلانات تشويقى مخصوصاً طبقه متوسط را بصرفه جويى ترغيب خواهد نمود، اين عمل توسط بانكهاى موجوده نيز صورت گرفته ميتواند و اقدامات جديد و جدى را ايجاب ميكند زيرا طور يكه فوقاً تذكر يافت در قديم اول صرفه فداكارى را مستلزم است و به منظور رفاه آينده خود و هيات اجتماع و انكشاف و اعتلاى مملكت، افراد «از وما» بايد فداكارى نمايند و اگر فرصت و موقع بهتر از قبيل تاسيس واحداث صنايع و پروژه هاى توليدى كه در مدت كم نتيجه ميدهد، توسط صرفه افراد بكار انداخته شود، از يك طرف اندوخت هاى را كه از نگاه اقتصادى بيمورد نزد بعضى افراد موجود است، سرمايه گذارى سوق داده، افراد مملكت را در صرفه جويى تشويق نموده و تشكيل سرمايه را بوجود خواهد آورد و از طرف ديگر اسباب عمران و تزويد توليدات مملكت را از راه تكميل پروژه هاى صنعتى و توليدى فراهم خواهد نمود. در جمله مداوك داخلى

تشکیل سرمایه پر علاوه صرفه افراد، مالیات و محصولاتیکه دولت ازا افراد اخذ مینماید نیز رول مهمی را بازی میکنند.

دولت یا عالیتین شکل اجتماع بشری، که در آن افراد تحت اداره و نظام تشکیلات اساسی امرار حیات دارند، در دنیای امروزی وظایف مهمی را انجام میدهد، زیرا نظر به تحولاتیکه در علوم و فنون بمیان آمده است، روز بروز دامنه علوم چه در ساحه نظریات و چه در ساحه تطبیقات و تکنالوژی توسعه پیدا کرده. دولت امروزی نیز وظایف متعدد و متنوع را متکفل گردیده است چه وظایف و تشکیلات دول با توسعه و پیشرفت در تمام امور اقتصادی، مالی، اجتماعی، سیاسی و صحتی تحول نموده و دوره تکامل را می پیماید.

در علم مالی یا مالیات عامه (Public Finance) که موضوع مطالعه تدقیق آن، اصول مصارف، اصول عایدات و اصول معاملات دولت میباشد، مهمترین عنصر مصارف است و فرقیکه بین مالیات یا فیئانس عامه و فیئانس افراد و مؤسسات موجود است، در این امر است که در فیئانس افراد یا مؤسسات اساسی يك اندازه محدود پول و یا سرمایه سنجش مصارف بعمل می آید در حالیکه در مالیات عامه به اساس مصارف معین و تثبیت شده، عایدات سنجیده شده متوازن و متناسب با مصارف اخذ و تحصیل میگردد.

مصارف عامه با مرام اجتماعی و عایدات ملی و تزئید در نفوس افزودن گردیده و برای حد اکثر نفوس ملکت مفید بوده، رفاه اکثریت را لزوماً فراهم میسازد.

دول امروزی توسط مالیات عامه و پالیسی های مالی و پولی تمام فعالیت های اقتصادی خود را تنظیم نموده، سرمایه گذاری و استهلاك را به منظور استقرار و توازن وضعیت اقتصادی اداره میکنند. چنانچه در دول غرب نظریات «جان مینارد کینز» در مورد سرمایه گذاری صرفه بیکاری و غیره، ناظم امور اقتصادی محسوب گردیده است.

در مالک عقب مانده از یکطرف وحدت اقتصادي کامل بوجود نيامده و از طرف ديگر مؤسسات اقتصادي و پولی در دوره های ابتدای تکامل بوده و اکثر علمای مالی معتقد اند که از پالیسیهای مالی و پولی نتایج لازمی طوریکه در مالک مترقی حاصل میشود، بدست آمده نمیتواند و پالیسی مالی نظر به پالیسی پولی، کمتر مؤثر است. مثلاً برای مصارف توسعه عایدات ملی و توليدات و اگر کمتر در بودجه موجود باشد، از نشر پول استفاده بعمل می آید و یا این که در مصارف اشیای استهلاکی تقلیل بمیان آمده، از راه فروش اسناد قرضه از طرف حکومت فینانسمان میشود. برای اینکه دولت در راه سرمایه گذاری نرخ مالیات و یا محصولات را بلند برد، مطالبه وضعیت اقتصادي و مالی مملکت از ضرریات است. در مالک عقب مانده حکومت اولتر از همه کوشش نماید تا جهت فینانسمان پروژه های جدید توليدي و صنعتی از پولهای را کدی که نزد افراد موجود است، استفاده نمایند و این عمل توسط فروش اسناد قرضه دولتي با تکت پولی مناسب و تأديات تکت پولی، در هر شش ماه یا هر سال عملی شده میتواند. در صورتیکه پروژه های مورد بحث از نقطه نظر اقتصادي مساعد و برای افراد اطمینان بخش باشد.

در صورت تزئید نرخ های مالیات و محصولات، شاید دولت همان حصه از عواید اشخاص و یا مؤسسات را بصورت مالیه و یا محصول اخذ نماید که در حقیقت صرفه شده و در راه سرمایه گذاری جهت تزئید توليدات از آن استفاده بعمل می آید، در حالیکه در تمام مالک عقب مانده جهان، طوریکه چندین بار در این نوشته به آن اشاره شده، عدم موجودیت سرمایه کافی جهت سرمایه گذاری در زراعت و پروژه های اساسی انکشاف اقتصادي از قبیل ترانسپورت، مخابرات، تعمیم تربیه فنی و مملکتی و تولید قوه برق، یکی از موانع خیلی مهم بشمار میرود. سرمایه های خصوصی هیچوقت آماده نیست در اینگونه پروژه ها، سرمایه گذاری

شود. اما دولت «ازوما» در حین پروژه ها بمنظور اینکه اساسات انکشاف و نهضت اقتصادی را ریخته باشد، باید سرمایه گذاری کند و جای شک نیست که مبالغ هنگفتی جهت انکشاف چنین پروژه ها ضرورت است.

مبالغی که دولت در سالهای ۱۳۳۳ و ۱۳۳۴ در مدارك مختلفه بمصرف رسانیده طبق آتی است:

مصارف دولت در حقوق مختلفه به هزار افغانی

۱۳۳۴		۱۳۳۳		مدارك مصارف
نصیب	مبلغ	فیصدی	مبلغ	
۳۰	۴۶۰۶۴۸	۳۷	۴۲۹۶۷۴	۱- انکشاف ثروت ملی
۱۳	۱۶۱۱۸۲	۱۸	۲۰۱۱۹۶	۲- خدمات اجتماعی
۹	۱۱۲۱۵۴	۹	۱۰۱۶۰۲	۳- خدمات فواید عامه
۴۳	۵۶۱۰۱۸	۳۶	۴۱۷۷۳۱	۴- خدمات اداری
ومتفرقه				

میزان ۱۳۰۱۱۰۲ ۱۰۰ ۱۱۵۰۲۰۳

درین جامختصر آن ذکر می‌دهیم که اکثر مالک عقب مانده، طریقه انفلاسیونی را جهت سرمایه گذاری، تعقیب نموده و عواید یولی افراد افزود گردیده است و چنین گمان شده معیار زندگی بلند می‌رود، در حالیکه تریبه قیم نظر به تریبه عواید یولی بیشتر بوده و یک حالت انفلاسیونی بمیان آمده است. گرچه ناممکن است انکشاف سریع اقتصادی بدون یک حالت انفلاسیونی بمیان آید، اما خطرات انفلاسیونی برای مالک عقب مانده نظر به مالک مترقی و صنعتی، بیشتر است زیرا پول زیاد و یا پولیکه قوه خرید خود را متواتراً می‌بازد، مردم را تشویق می‌کنند پولهای خود را به طلا یا اسعار خارجی و یا اراضی و منازل، قلازات و جواهرات قیمتدار، اندوخته نمایند که این عمل

خود بخود نرخ تبادلۀ اسعار خارجى وغيره را بلند مىبرد، قرار سرمايه را بعيان آورده، براى مختصرين موقع و فرصت را فراهم مىسازد. همچنين افلاسيون جريان سرمايه هاى خارجى را در مملكت مانع مىشود.

مهمترين مشكلى كه ممالك عقب مانده، مخصوصاً مملكت عزيز ما در راه تشكيل سرمايه به آن مواجه است. همانا نگهداشت استهلاك به معيار معين و تزويد توليدات و استحصالات است.

به اساس راپورى كه از طرف سازمان ملل متحد درباره اقتصاديات ممالك عقب مانده در سال ۱۹۵۱ ترتيب گرديده، اكثر ممالك مترقى جهان نظر به تزويد توليدات به تناسب استهلاك از يك حالتى كه صرفۀ آنها يك فيصدى خيلى قليل عايد يولى آنها بوده، آغاز نمود و امروز به معيارى رسيده كه صرفه يك فيصد بلند عايد مى شود. تشكيل ميبهد.

زيرا اگر استهلاك مساوى به تزويد توليدات بلند رود، صرفه صفر خواهد بود و نظر به همين حقيقت براى اينكه در مملكت عزيز ما در اندازه صرفه تزويد پهل آيد، لزوماً عرضه مواد استهلاكى بايد محدود گردد، مخصوصاً نوريد مواد لو كس براى مدنى كه پروژه هاى توليدى مملكت به پايۀ تسهيل رسيده و در توليدات و استحصالات مملكت افزودى بعمل مى آيد بايد لزوماً ممنوع و يا مقدار آن تا درجۀ نهايى محدود گردد و جداً

مراقبت شود كه چنين اموال و يا اموال استهلاكى ديگر از راه قاچاق نوريد نگردد. در حاليكه استهلاك تنقيص و يا بيك لامعا رامين نكند. البته شود و توليدات و استحصالات افزود گردد، خود به خود يك اندازه صرفه بويى اندازه داخلى توسط دولت به ميان مى آيد و چنين صرفه ها بابت يك حصه در راه پروژه هاى توليدى و استحصالى و يك حصه در راه مصارف خدمات عامه مصرف رسد.

قبل از اينكه مبحث منابع داخلى تشكيل سرمايه را خاتمه دهيم، لزوماً

شرایط تجارت را که بمنظور توريد سرمايه يعنى فابريکه ها، ماشين هاو غيره از خارج دارای اهمیت خاصی بوده و در راه رفع احتیاجات خارجی انکشاف اقتصادی رول مهمی بازی میکند، بصورت مختصر مورد مطالعه قرار میدهیم:

آن ممالک که دارای صاد را زیادی بوده و بشرايط مساعد تجارت خارجی آنها ادامه دارد، از یکطرف سرمايه های ماشینی مورد ضرورت انکشاف اقتصادی خود را از در آمد اسعار خارجی صاد رات توريد نموده و از طرف دیگر احتیاجات اسعار خارجی آنها نسبتاً کمتر بوده و استر داد قروض خارجی را درسا لهای آئنده به آسانی تأديه نموده میتوانند. بر علاوه با داشتن بیلانس تأدييات مساعد سرمايه های خارجی تحت شرایط مساعد تری بدست آمده میتواند.

حجم صادرات و شرایط مساعد تجارت از نقطه نظر اینکه حصه زیاد عایدات بوجودی اکثر ممالک عقب مانده، از راه درآمد يك يا دو قلم صادرات بدست می آید اهمیت شایانی را دارا است، چنانچه نظر به احصائیه که از طرف سازمان ملل متحد نشر گردیده، صادرات پترول از وینزیلا نو دو هفت فیصد کزیدت بیلانس تأديه آن مملکت بوده و شصت فیصد عایدات بود جوی آنرا تلافی کند، در مصر صادرات پخته هشتاد و هشت فیصد کزیدت و در ترکیه صادرات تمباکو و میوه پنجاه سه فیصد کزیدت بیلانس تأدييات را محسوب میگردد. بصورت عمومی میتوان اظهار داشت که تمام ممالک عقب مانده و زراعتی جهان، يك حصه خیلی بزرگ عایدات ملی خود را از راه فعالیت های زراعتی و استحصال مواد خام بدست می آورند و يك حصه مهم اسعار خارجی که جهت انکشاف اقتصادی و پیشبرد و تکمیل پروژه های انکشافی ضرورت است از راه صادرات مواد خام و مواد زراعتی تهیه میگردد.

توليدات و مسايل اقتصادى ما

مثلاً در سالهاى ۱۳۳۳ و ۱۳۳۴ مواد عمده صادراتى افغانستان و قيمت هر کدام به دالرى طبق آتى بوده است :

۱۳۳۴		۱۳۳۳		مواد صادراتى	
مقدار به كيلو	قيمت به دالر	مقدار به كيلو	قيمت به دالر	مقدار به كيلو	قيمت به دالر
۶۱۴۶۴۵۴	۵۳۵۴۸۶۵	۹۴۰۳۸۷۶	۱۲۵۴۵۴۳۰	پنبه	
۷۷۶۶۴۴۳	۹۳۸۷۳۸۶	۵۷۲۶۸۲۲	۵۲۲۷۵۲۶	يشم	
۱۷۴۳۱۳۱	۱۳۵۵۶۶۱۷	۱۴۱۲۱۱۴۰	۱۸۴۶۶۱۱	قره قل	
۸۲۴۴۹۳	۸۲۴۴۹۳	۱۲۵۷۱۶۶۸	۷۱۲۹۷۲۵۱	ميوه جات	

در اينجا يك نکته مهم را متذكر بايد شد كه هر ترديد در عوايد صادرات نظر به بلندى قيم اموال صادراتى داخل دوران يول ميكرد و عايدات يولى را توسعه مى بخشد كه يك حصه از عايدات افزود شده صرفه ويس انداز گردیده اما حصه زياد آن در امور استهلاكى به مصرف ميرسد چون درمالك زراعتى وضعيت و اندازه عرضه اموال استهلاكى در مدت كم ارتجاعت ندارد، ترديد مصارف استهلاكى اغلباً قيم را بلند برده و توريد اموال استهلاكى را تشويق و مقدار آن را زياد مى سازد.

امادر ماركتهائى بين الملل و بازارهاى مواد خام دنياه قيم استحصالات زراعتى بى تناسب قيم توليدات صنعتى بلند نرفته و استقرار ندارد، بلكه بيشتر تابع قوانين عرضه و تقاضا بوده درايام جنگك قيم چنين استحصالات صعود نموده و درايام صلح و آرامش تنزل فاحش مى نمايد كه اين تنزل و يا نامساعد بودن قيم استحصالات زراعتى، تأثير فاحش بر اندازه اسعار خارجى مالك زراعتى و عقب مانده داشته و با نوبه انكشاف اقتصادى آنها اثرات بدى توليد ميكند و مالك مذكور را با قلت سرمايه مواجه ساخته، محتاج به معاونت و امداد مزيد و روز افزون مالى از منابع و مدارك خارجى مى سازد.

۲ - منابع خارجی :

در دنیای امروز دلایل مثبت اجتماعی - سیاسی و اقتصادی موجود است که دول دنیا مخصوصاً دول بزرگ و مرفی، در مجاهدات دولیکه در تزیید تولیدات و بالنویه در بلند بردن سویه زندگی افراد کار میکنند، تشریک مساهی نموده و می نمایند. تناقص و تفاوت فاحشی که در معیار زندگی و در اندازه تولیدات و استحصالات جوامع بشری موجود است، صلح و آرامش کیتی را مثل دوره های گذشته تاریخ مواجهه بخطر نموده و تا زمانیکه چنین تفاوت در معیار زندگی مالک مرفی و مالک عقب مانده جهان موجود باشد، جنگهای اتمی و هایدر و جنی حیات و بقای بشر را تهدید خواهد نمود، همچنان در دنیای امروزی که ترانسپورت فضایی و سیستم مخابرات مفهوم فاصله و وقت را خیلی محدود ساخته، فقر و گرسنگی، تعرض و تجاوز در یک گوشه دنیا تمام جوامع بشری را متأثر میسازد. ادراک همین حقایق در سال ۱۹۴۵ سبب تأسیس بزرگترین مؤسسه بین المللی یعنی سازمان ملل متحد گردید و در منشور سازمان در مورد تعاون و تساند اقتصادی، جملات متعدد تحریر و تصویب گردید. مثلاً در ماده (۵۵) منشور ملل متحد تذکر گردیده : (سازمان ملل متحد معیار بلند زندگی، بکار انداختن تمام افراد و انکشاف اوضاع اقتصادی و ترقی امور اجتماعی را پیش خواهد برد .)

مفکوره تأسیس مؤسسات بین المللی مالی جهت فراهم نمودن سرمایه به مالیکیکه در ایام جنگ دوم جهان خسارات زیادی متحمل شده بودند و همچنان به مالک عقب مانده جهان از ابتداء مورد مدافه دول بزرگ جهان قرار گرفته و با تأسیس سازمان ملل متحد با نیک بین المللی توسعه و تعمیر مجدد تأسیس گردید، تا به مالک متد کرد امداد لازمی مالی تهیه نماید. تبعات و مطالعاتیکه از طرف شعبات اختصاصی یونو با نیک بین المللی بعمل آمده، این حقیقت را واضح ساخته است که گرچه انکشاف اقتصادی

مما لك عقب مانده اساساً بسعى وكوشش كار و زحمت افراد خود مما لك مربوط ومنوط است، اما تسريع امورا فكشافى نه تنها به امداد تخفيكى، بلكه به معا و نتهائى مالى مما لك مترقى و اقدامات جدى سازمان ملل متحد، احتياج و ضرورت دارد و نظريه بين مفكوره ساحه امداد با نك بين المللى به مما لك عقب مانده روز افزون بوده و مهمترين اساساتي كه قبل از اعطائى قروض طويل المدت مد نظر قرار گرفته، دو چيز است :

(۱) اقتصادى بودن پروژه ا فكشافى اينكه براى تعمير و تكميل آن درخواست فرضه ميشود و كـثيراً پروژه هاى توليدى كه در مدت كم نتيجه داده و از توليدات آن به بهترين صورت استفاده ميگردد، ترجيح داده شده است .

(۲) وضعيت قناعت بخش اقتصادى و مالى كشوري كه طالب فرضه گرديده است . مما لك بـه توان استرداد اصل فرضه و نكت يولى فرضه را دارا بوده، بيلانس تاديات ايشان مساعد ميباشد، زود تر به اخذ فرضه از با نك بين المللى موفق ميگردند .

اقغانستان عزيز در سال گذشته رسماً عضواً با نك بين المللى و صندوق وجوه بين المللى گرديد و مطالعات مقدماتى جهت اخذ قرضه طويل المدت با نمايندگان با نك بين المللى صورت گرفته و براى پروژه هاى توليدى و استحصالى از مؤسسه مذكور اخذ قروض طويل المدت امكان پذير ميباشد . انجمن مالى بين المللى كه نظر به توصيه سازمان ملل متحد بمنظور فراهم نمودن امداد مالى با مؤسسات صناعتى و توليدى، خصوصاً مما لك عقب مانده بدون تضمين حكومات در سال جارى تأسيس گرديد، از اقدامات مهم مالى سازمان تلقى ميگردد . عضويت افغانستان در اين مؤسسه يك اندازه مشكلات نبودن سرمايه كافى، كـثيراً تشبثات خصوصى صناعتى را مـر فـوع نموده ميتواند . پروژه مهم بمنظور امداد مالى كه هنوز هم مورد تدقيق و مطالعه سازمان ملل متحد و مما لك عضو ميباشد، همانا تأسيس صندوق يولى از طرف

سازمان ملل بمنظور امداد مالی بمالک عقب مانده میباشکه در صورت تأسیس، متمم پروگرام امداد تخنیکي بوده و احتیاجات مالی مالک عقب مانده را تا يك اندازه مرفوع خواهد نمود. گرچه به تناسب احتیاجات و ضروریات مالک عقب مانده، اقدامات بین المللی در ساحت فراهم نمودن سرمایه، خیلی محدود است، اما اینکه برای نخستین بار تمام دول جهان از راه بزرگترین مؤسسه بین المللی اقداماتی در راه فراهم نمودن امداد تخنیکي و امداد مالی به مالک عقب مانده نموده و می نمایند، دلالت بر تعاون اقتصادی و اجتماعی بین المللی مینماید.

امداد تخنیکي ایکه از طرف سازمان ملل در ین چند سال به افغانستان فراهم شده، طبق آتیست:

امداد تخنیکي سازمان ملل متحد باافغانستان

(بدالراتاز و نی)

سال	مجموع امداد تمام شعبات اختصاصی
۱۹۵۱	۱۸۷۰۰۰
۱۹۵۲	۵۸۷۱۰۰
۱۹۵۳	۴۰۸۷۰۰
۱۹۵۴	۳۱۹۵۰۰
۱۹۵۵	۳۶۹۱۰۰
۱۹۵۶	۵۲۹۳۶۴
۱۹۵۷	۵۷۲۲۶۷ (پیش بینی کته گوری اول)

منابع بین المللی سرمایه از نظرایند که شرایط آن برای مالک عقب مانده مساعد تر بوده و از طرف اکثر دول عقب مانده امداد مالی از راه چنین مؤسسات ترجیح داده شده و میشود، اولتر از همه فوقاً تذکار یافت مدارک مزید سرمایه خارجی یعنی سرمایه گذاری های خصوصی و قروض دولتی را ذیلاً بصورت مختصر تحت مطالعه قرار میدهم:

سرمایه هاى خصوصى :

موضوع جريان سرمايه هاى خصوصى بين المللى و استقاده از چنين سرمايه هادر راه انكشاف و پيشبرد صنايع و تجارت در ممالك عقب مانده از چندين سال باينطرف مورد بحث - تتبع و مطالعه دول ذيلافه و سازمان هاى بين المللى قرار گرفته و مخصوصاً در ادوار بعد از جنگ دوم جهان اكثر ممالك عقب مانده قوانين و مقررات جديدى در مورد سرمايه گذارى خارجى وضع و تدوين نموده اند، اما احصائيه هاى سرمايه گذارى خصوصى دول بزرگ غربى نشان مى دهد كه به تناسب اواخر قرن (۱۹) و اوایل قرن (۲۰) و حتى به تناسب ايام قبل از جنگ دوم جهان در اندازه چنين سرمايه گذارى ها تقليل بعمل آمده است، چنانچه نظر به احصائيه كه با يك آف انگلند ترتيب نموده، در بين سال هاى ۱۹۲۶ الى ۱۹۵۱ مبلغ چهار صدوسى و دومليون پوند سترلنگك نظر بسالهاى گذشته در سرمايه گذارى بر تانوى ها در خارج تقليل بميان آمده است و طوريكه مطالعات سازمان ملل در زمينه واضيح ميسازد سرمايه گذارى هاى خصوصى بر علاوه اينكه يك اندازه مفاد بلند را مدنظر دارند، تابع عوامل ديكر از قبيل مشكلات اسمارى و كنترول اسعار خارجى كه انتقال هايد و مفاد رامشكل ساخته و تسهيلات ترانسپورت وغيره بوده نظر به تغيرات و تحولات اقتصادى اجتماعى و سياسى كه بميان آمده، سرمايه گذاران خارجى بطور عموم تنها در منابع نفت و منابع معدنى آنها بشاريطيكه مورد پسند ممالك عقب مانده قرار نميگيرد، حاضر ب سرمايه گذارى گرديده اند.

در افغانستان هزينه در سال ۱۳۳۳ قانون سرمايه گذارى خارجى وضع گرديده و درين چند سال به اندازه خيلى محدود سرمايه گذارى خارجى صورت گرفته است. اما منذر بايد شد كه جريان سرمايه هاى خصوصى خارجى خيلى بطل گرديده و نبايست در انتظار چنين سرمايه ها پروگرام انكشاف اقتصادى مملكت واحداث صنايع ضرورى را، معطل قرار داد

زیرا ازین راه سرمایه های لازمی به اندازه کافی بشرایط مساعد تهیه شده نمیتواند .

سرمایه های دولتی :

برخلاف تملکات سرمایه های خصوصی در سرمایه گذاری دول امروزی بیشتر متوجه احتیاجات مالک عقب مانده و بهبود وضع اقتصادی و مالی خود گردیده ، روز بروز ساحه امداد مالی از طرف دولیکه قدرت و توان مالی را دارا هستند و بنام مالک صادر کننده سرمایه یاد میشود فد به مالکیکه به قلت سرمایه مواجه بوده و مالک توریید کننده سرمایه میباشد توجه یافته و در اندازه کمکهای مالی دول ، مخصوصاً در ایام بعد از جنگ د و م جهان تر یید قابل قدری بمیان آمده است ، اینک از کجا و بیکدام وقت تحت چگونگی شرایط از طرف دول عقب مانده اخذ امداد مالی گردیده و گردد ، مربوط به سیاست خارجی چنین دول است . امدادهای مالی که از طرف دول مترقی برای دول عقب مانده فراهم شده و میشود یا بصورت قروض طویل المدت یا تکت پولی نازل و یا بصورت گرانته یا به تبرع میباشد ، اما مهمترین مالکی که حدود قرضه و یا گرانته را معین میسازد اولاً استعداد و قابلیت کار در مالک عقب مانده و ثانیاً تثبیت پروژه های است که برای انکشاف و تکمیل آن سرمایه خارجی بمصرف میرسد ، یعنی داشتن قوه حقیقی کار و قابلیت تخنیک و اداری از یکطرف و تثبیت قدامت برای پروژه های تولیدی ، تاثیرات آن زودتر در حیات اقتصادی احساس میگردد و ساحه فعالیت اقتصادی را توسعه میدهد ، از طرف دیگر بر اندازه مالی ، که تهیه و تدارک میگردد تا فداست . در اکثر مالک عقب مانده گنای قوه و قدرت تخنیکی و اداری افراد بیشتر تخمین گردیده و یا اینکه پروژه های انتخاب میشود که در حقیقت حق قدامت را دارا نبوده است و نتیجه مزد و عدم استفاده مؤثر از امدادهای مالی است که از طرف چنین مالک اخذ گردیده است .

اخذ امداد هاي مالي خارجي بهر شكل و رسميكه با شد، بايست براي يك دوره انتقالی بوده و در چنان پروژه هاي انكشافی بمصرف رسيده كه اساسات توليدات و استحصالات مزيد را طرح نموده و قابليت وفوت افراد را بمؤثر ترين صورت بكار اندازد، تا اينكه اقتصاديات و وضع مالي مملكت پاي خود ايستاده و روز بروز وسايل جديد بلند بودن سويه زندگي افراد مملكت تهيه گردد.

۵ - انكشاف اقتصادي و پلان انكشافی:

مهمترين مسأله و پرابلم قرن بيست كه توجه همه محافل گيتي را بخود معطوف ساخته، موضوع انكشاف و پيشرفت اقتصادي است، زیرا عوامل اقتصادي عناصر برجسته عظمت و جلال دول محسوب گرديده، قدرت نظامي و سيادت سياسي جمعيت هاي بشري روز بروز و مزيداً بساحه پيشرفت اقتصادي و اندازه توليدات صناعتي و استحصالات زراعتی آنها مربوط گرديده است. انكشاف و تكامل اقتصادي دول غرب كه از چندين قرن باينطرف به اساس سيستم سرمايه داري و آزادي فردي آغاز گرديده و اختراعات مسلسل و بي دري در ساحت تكنالوژی تدريجاً بان سرعت بخشیده، امروز نظر بيهمه وقت بيشتر مواجه بمبارزه پيشرفت و انكشاف است. همچنان انكشاف و پيشرفت اقتصاديات دول بلاك شرق كه به اساس سيستم سوسيالستي در قرن بيست آغاز گرديده، روز به روز در سايه رقابت در ساحت توليدات و تكنالوژی بادول غرب پيش ميرود.

با وجود اختلافاتي كه در سيستم هاي اقتصادي از نقطه نظر تبوري موجود است، اما اهداف اصلي و غايه هاي هر سيستم عبارت از تربيد در توليدات و استحصالات و توزيع اشياء و اجناس توليد شده بطور عادلانه بين تمام افراد مملكت است و در حقيقت مرام هر سيستم اقتصادي عبارت از ناييل شدن، بان مرحله است كه توليدات و استحصالات به حد نهايي رسيده و مواد

تولید شده بصورت خیلی عادلانه بین تمام افراد توزیع گردیده و سبب بلند بردن سویه زندگی عمومی افراد گردد. اما نظریه تحولات تکنالوژی سیاسی و اقتصادی درد نای کنونی و دانستن تفاوت فاحش در معیار زندگی افراد دول مرفی و افراد مالک عقب مانده، از یکطرف وابستگی انکشاف اقتصادی مالک مرفی بر رفع نیاز مندیهای مالک عقب مانده، از طرف دیگر وسایل تعاون و تساند اقتصادی بین المللی را که منتج بصلح و سلام در کیتی و نهضت اقتصادیات همه دول دنیا میگردد، از همه بیشتر فراهم ساخته است و میتوان اظهار داشت که مصالح اقتصادیات دول مرفی به پیشرفت و انکشاف اقتصادیات و بلند بردن سطح زندگی افراد مالک عقب مانده متکی گردیده است.

در سال ۱۹۴۷ نظر به احصایه هاییکه از طرف اداره احصایه سازمان ملل متحد جمع آوری شده، واضح میگردد که تفاوت فاحش در معیار زندگی افراد مالک مرفی و عقب مانده موجود است. مثلاً در سال مذکور عاید وسطی یک نفر در انگلستان از یک هزار و چهار صد دالر بوده و در چهارده مملکت دیگر بین چهار صد و نهصد دالر فی نفر، اما در بیست و پنج مملکت عقب مانده، عاید وسطی یک نفر کمتر از صد دالر فی نفر در سال بوده است.

ادراک حقایق فوق، همه دول کیتی، مخصوصاً افراد مالک عقب مانده را، در این اواخر متوجه اوضاع و مسایل اقتصادی آنها گردانیده و علل مختلف از قبیل معیار پست زندگی، متغیر از استثمار و استثمار و وابستگی و نیاز مندی به مارکیتهای بین المللی و از همه بیشتر غرور ملی، تقاضای نهضت و انکشاف اقتصادی را با تمام قوا و سرعت ممکنه در مالک عقب مانده جهان، شعار ملی وورد زبانها گردانیده است و این حقیقت را مالک مرفی بر حسب شناخته و از همه وقت بیشتر نسبت به امور زیادتر توجه محافل سیاسی و اقتصادی آنها را بخود معطوف نموده و انکشاف اقتصادی مالک عقب مانده، شکل یک موضوع بین المللی را بخود گرفته است.

انكشاف اقتصادى چيست؟؟

انكشاف اقتصادى عبارت از بلند بردن سويه زندگى افراد با وسيله معرفى نمودن وسايل و تخنيك بهتر و بلند بردن سويه تعليمى افراد و كارگران و استفاده مرثر از منابع مالى است و يا بعبارة مختصر، انكشاف اقتصادى توسط به كار انداختن دو عامل توليد يعنى كار و سرمايه از عامل سوم توليد يعنى منابع طبيعى به بهترين صورت استفاده نمودن است و طور يكه در سطور فوق مخصوصاً در مبحث عوامل توليد مطالعه نموديم، بكار انداختن كار و سرمايه بمنظور استفاده از منابع طبيعى، تزويد توليدات را بميان آورده تزويد استهلاك را موجود ساخته، سويه زندگى افراد را بلند ميبرد. واضح است كه انكشاف اقتصادى مربوط به اصلاح طرز كار و مؤثر ساختن قوه كار افراد و تزويد سرمايه توسط صرفه و استفاده از چنين صرفه در امور توليد است. عناصر يكه انكشاف اقتصادى ممالك عقب مانده را محدود ساخته و عمل بلند بردن سويه زندگى افراد چنين ممالك را مواجه بمشكلات گردانيده، همانا عدم موجوديت تكنالژى عصرى و افراد فنى و صرفه است و از همين نقطه نظر توسعه معارف و تعليمات مسلكى از يكطرف و بهبود وضع صحى افراد از طرف ديگر، قوه كار افراد مملكت را افزود گردانيده. واقدامات اساسى در راه انكشاف اقتصادى محسوب ميگردد و نظر به هايد قليل افراد و عدم موجوديت مؤسسات اختصاصى صرفه از يك طرف و مصارف افراد ممالك عقب مانده در استهلاك مواد غير ضرورى از طرف ديگر اندازه سرمايه ضرورى را جهت انكشاف اقتصادى چنين ممالك خيليها محدود ساخته و اكثر علمائى اقتصادى، مالى تشويق صرفه نمودن و توليد يك عادت اجتماعى پس انداز كردن را، از راه سياستهاى نافذ مالى و بهبود اوضاع يولى بهترين وسيله انكشاف اقتصادى تلقى نموده اند و مطالعاتيكه در زمينه از طرف يك عدد علمائى اقتصادى و مالى در اكثر ممالك عقب مانده بعمل آمده واضح ميسازد كه در چنين ممالك نظريه قليل بودن اندازه صرفه، طبعاً ربح يا

نرخ تکت پولى بلند است و در حالیکه پول مروجه اکثر مالک عقب مانده ارزش یا فوټه خربد خود را از دست میدهد، از راه تکت پولى نازل و غیر حقیقی نمیتوان مردم را بصرفه جویی تشویق نمود، بلکه بهتر است با تأدیه ربح مناسب، تدریجاً صرفه را بمیان آورده و زمینه را برای سرمایه گذاری در امور تولیدی و بانویو انکشاف اقتصادی مساعد نمود.

پلان انکشاف اقتصادی:

فراهم نمودن احتیاجات اولیه و ضروریۀ زندگی - انجام خدمات عامه و به بهترین صورت از منابع طبیعی استفاده نمودن، وظایف و مسؤولیت های دول امریزی را روز افزون ساخته و مسایل و مشکلات اقتصادی در اکثر مالک جهان، اقدامات جدی و مجموعی را ایجاب نموده است و در سالیان اخیر اکثر دول کیتی بمنظور ترتیب پروگرام مصارف عامه و یا بمنظور تثبیت هدف تولیدات و استحصالات و یا تعیین و تخصیص منابع محدود در راه های تولیدی یا تنظیم مؤسسات اقتصادی و تولیدی پلان های لازمی طرح و تطبیق نموده اند و نتایج مستحصله، بصورت عمومی مثبت و فواید بخش بوده است.

در مالک عقب مانده جهان استفاده صحیح از عوامل تولید و تنظیم امور اقتصادی بمنظور تولید تولیدات و بلند بردن سوبۀ زندگی همه افراد کشور و طرح و ترتیب پلان اقتصادی از ضروریات اولیه محسوب بگردیده و سازمان های بین المللی و منطقه ای و اکثر علمای اقتصادی، لزوم پلان اقتصادی را در مالک عقب مانده، مهمترین وسیله انکشاف و نظم اقتصادی چنین مالک میشمارند و مرام یا لسی اقتصادی در چنین مالک تولید تولیدات بمنظور بلند بردن معیار زندگی افراد در مدت قلیل و طرح چنان اساسات متین اقتصادی و مالی است که توسعه فعالیت های اقتصادی و مالی را در آینده بار آورد و نایل شدن باین مرام نه تنها سرمایه گذاری زیاد و بکار انداختن افراد فنی و متخصصین و فداکاری همه افراد مملکت را ایجاب میکند

تا چرخهای سنگین پیشرفت و انکشاف اقتصادی را بچرخانند، بلکه اصلاح قوانین و مقررات موجوده و وضع قوانین و مقررات جدید و تحول اجتماعی در عادات، ذهنیت و طرز تفکر افراد و تقویه روحیه ملی از ضروریات است و لزوماً مؤسسات اجتماعی باید وسیله انکشاف اقتصادی و پیشرفت گردد نه اینکه مشکلات و موانع در راه نهضت و اعتلای کشور بماند و آوگردد.

پلان اقتصادی در حقیقت طرح خطوط اساسی انکشاف اقتصادی است که نه تنها جنبه های تکنیکی و اقتصادی پیشرفت را حاویست، بلکه بر نسب های تحولات نافع اجتماعی نیز در آن مضمر است، تا اینکه پالیسی های اجتماعی با مراحمای اقتصادی هم آهنگ پیش رود.

دستوریکه اکثر علمای اقتصادی در مطالعه و تدقیق پلان اقتصادی بکار میبرند، همانا مطالعه تثبیت قدامتها و تدقیق تکنیک پلاننگ است. اینک درین نبشته نیز هر کدام را بصورت خیلی مختصر مورد مطالعه قرار میدهم.

الف- تثبیت قدامتها: اکثر پیرسیم در پلان اقتصادی به فعالیتهای زراعتی قدامت داده شود، یا به فعالیتهای صناعتی؟

در انکشاف معادن پول زیاد سرمایه گذاری شود، یا در مکاتب مسلکی جهت تربیه افراد فنی؟

در طرق و شوارع مصارف هنگفت بعمل آید و یا اینکه در فعالیتهای تولیدی؟

جواب سؤالات فوق، نظر بوضع اقتصادی عمومی، پیشرفت صنایع، توسعه معارف، قدرت و توان مالی و غیره عوامل در ممالک مختلفه جهان، فرق میکند و متخصصین اقتصادی هر یک از ممالک، سؤالات فوق را از نقطه نظر علاقه و دلچسپی مملکت خود جواب میدهند، اما چیزیکه قابل توجه است، همانا تفکر در مورد تدقیق چنین سؤالات و درجه بندی پر و گرامها و پروژه ها، در پلان اقتصادیست و فضاوت لازمی در مورد ترتیب و درجه بندی

پروژه‌ها و تثبیت قدامت هر کدام به اساس مصارفیکه هر پروژه ایجاب و مفادی که هر پروژه به اقتصادیات مملکت دارد، صورت میگیرد، البته عوامل از قبیل منابع طبیعی، معیار و قدرت تکنیکی افراد، اهمیت پروژه در حیات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی هر کدام در تثبیت قدامت هر پروژه بایست مورد بازرسی قرار گیرد.

اکثر مالک عقب مانده در نخستین پلان انکشافی خود، به پروژه‌ها یا یک مصارف نسبتاً هنگفت را ایجاب نموده و در مدت کم نتیجه میدهد و داخل ساحه تولید میگردد، قدامت میدهد و دلایلی که برای تثبیت قدامت چنین پروژه‌ها بر پروژه‌های دیگر موجود است، همانا بکار انداختن یکباره کارگران در امور تولیدی و تزئین تولیدات در مدت کم است. در قسمت سرمایه گذاری نیز سنجشهای لازمی که در مورد پروژه‌ها و یک انکشاف متوازن اقتصادیات مملکت بعمل می آید، خود بخود بر تثبیت قدامت پروژه‌ها فائز است، زیرا در موقع که سرمایه گذاری مورد سنجش قرار میگیرد از یکطرف مدارک سرمایه های داخلی و از طرف دیگر اندازه و شرایط سرمایه های خارجی تدفیق گردیده و تخصیص سرمایه به پروژه‌ها در این امر که تولیدات مملکت در کدام شقوق باید افزود گردد تا اینکه استرداد فروض خارجی را بدون اینکه بار سنگینی بر فعالیت‌های اقتصادی و مالی کشور وارد نماید، امکان پذیر سازد، فائز قرار میگیرد.

درین جا باید متذکر شد که تخصیص اسعار مملکت پروژه‌های تولیدی و کنترل اسعار مملکت از راه اخذ تمام در آمد اسعاری مواد صادراتی و محدود ساختن واردات مخصوصاً توريد اموال استهلاکی از راه سهمیه بندی و طبقه بندی تجار و وارداتی و توزیع اسعار بشار و وارداتی در طول مدت پلان انکشافی، یک امر حتمی و ضروری محسوب میگردد، مصارف اسعاری مملکت باید متوازن و متناسب با در آمد اسعاری بوده و حتی در مدت پلان

بايست يك اندازه اسعاري در آمد صادر ات جهت مصارف غير متر قبه
ذخيره گردد .

با ذكر مراتب فوق ونظر باینكه جنبه های مختلف اقتصاديات مملكت
واهميت هريك از مؤسسات توليدي مملكت را در قسمتهای اول اين مقاله
تحت مطالعه قرار دادیم، مبحث قدامت پروژه ها را با نقل قسمت پلان
اقتصادي بيانيه شاغلي سردار محمد داؤد صدراعظم كه به مناسبت روز
نوروز ايراد فرموده بودند، خاتمه میدهیم :

برای اینکه همه امور مملكت در داخل پالیسی و مرام معين و ثبات
يادر نظر گرفتن مقتضيات اجتماعي و سياسي پيش برده شود، تمام پروژه-
های اصلاحي و پروگرامهای انكشافی در چوكات پلان عمومي اقتصادي
پنجساله طرح و پروژه آن ترتيب و تكميل گردد و منقر يب بعد از طی
مراتب قانونی در ساحة تطبيق گذاشته خواهد شد.

اینك جهت معلومات هموطنان عزیز، خطوط اساسی پلان عمومي اقتصادي
پنجساله مملكت را بصورت نهايت مختصر توضیح میدارم :

زراعت و آبیاری :

چون وطن عزیز ما يك مملكت زراعتی و هشتاد و پنج فیصد نفوس تمام
احتیاجات اولیه خود را از زراعت فعالیت زراعتی و ما لداری تهیه می نمایند
و اراضی وسیع مملكت اسعداد انكشاف زراعتی را دارا است، لهذا بر علاوه
پروگرامهای اصلاحي و مجادلوی، در مقابل امراض نباتی و حیوانی و تأسیس
لابراتوارها و فارمهای تجر بوی، جهت توسعه ساحة زراعت و اراضی زراعتی
مملكت نیز پلان های نافع تجو يز شده است كه در اثر عملی ساختن آن
در ختم پنجسال پلان، در حدود يك ملیون جریب اراضی جدید تحت آبیاری
و زراعت خواهد آمد .

پروژه انكشافی دهات :

برای اینکه سوبه حیات افراد دهات مملكت بلند برده شده و مردم

دهات در بهر ساختن امور حیاتی خود از عوامل زراعتی، عمرانی، صحتی، اجتماعی و عرفانی استفاده نمایند، برای قلمین و انکشاف دهات تقریباً دو هزار و دویست پروژہ های سودمندی در نظر گرفته شده است.

نقلیات و مواصلات:

اهمیت انکشاف و توسعه مواصلات و نقلیات، کمتر از انکشاف زراعتی نبوده، در حیات اقتصادی و پیشبرد همه پروژہ های آتی مملکت مواصلات و نقلیات اهمیت بسزایی را دارا است. در یلان پنج ساله جهت تکمیل پروژہ های مواصلاتی و نقلیاتی و مغایراتی سرمایه های هنگفت تخصیص داده شده که در اثر تطبیق آن، حصہ بزرگی احتیاجات کنونی مرفوع خواهد گردید و در طی پنج سال، از یک طرف تقریباً یک هزار کیلومتر، سرکهای مهم مملکت بخته کاری و قیرریزی خواهد شد و از طرف دیگر بر علاوه تأسیس و رکشاب های عصری در نقاط مهم مملکت، تورید عراده جات نیز یک پیمانہ وسیع و بزرگ در نظر گرفته شده است و دستگاههای مهم مغایراتی، از قبیل تلفون، تلیگراف، سیم دار و بی سیم و امثال آن در حصص مختلفه مملکت تأسیس و انکشاف قابل توجهی درین مورد صورت خواهد گرفت. جهت تأسیس خطوط هوایی بین المللی و خطوط قضایی داخلی بر علاوه ساختن میدان های هوایی متعدد، تعمیر میدان های هوایی بین المللی در قندهار نیز روی دست گرفته شده است.

خدمات عامه:

معارف - چون انکشاف اقتصادی و اجتماعی مربوط به تربیه و معیشت ساختن افراد مملکت میباشد، لهذا به توسعه معارف در مملکت اهمیت بسزایی قابل شده و در ظرف پنج سال یلان، نظریه و کرام و پروژہ های توسعه معارف، به تعداد مکاتب ابتدایی ثانوی و مسلکی افزونی بعمل آمده و فاکولته های جدید انجیری - زراعت و دوسازی در قطار فاکولته های موجوده افتتاح خواهد گردید.

صنایع - اصلاح و بهبود صحت عامه، نظر به اهمیت صحت بر قوای جسمی و روحی، در قطار پروژه های مهمه مملکت تثبیت گردیده و به اساس تطبیق پروژه های مربوطه به صحت عامه، شفاخانه های متعدد، یکتعداد لابراتوارها و مؤسسه صحت عامه، جدیداً تأسیس و بکار آغاز خواهد نمود.

در اقداماتی که برای عمرانی و آبادی کشور مطابق به حیات عصری مردم در نظر است، حکومت ترقیات شهری را در عموم شهر های کشور در نظر داشته، برای عمران و بهبودی اوضاع شهری پایتخت تعاون و همکاری خواهد نمود که معاون پروژه های بنابر والی خواهد بود.

معادن و صنایع - برای استفاده از ذخایر پتروش و منابع معدنی پروژه های تفحصاتی و برمه کاری و استخراج اصولی معادن، پروگرامهای مفید طرح و مبالغ کافی تخصیص داده شده است.

نظر به ملاحظات اوضاع اقتصادی مملکت در مورد انکشاف و توسعه صنایع، با شمول صنایع روستایی که در حیات اقتصادی کشور رول مهمی را بازی میکند، پروگرامهای تافیع طرح و در ظرف مدت پلان، یکمده پروژه های نامکمل صنایع به یایه تکمیل رسیده و یکمده پروژه های جدید از قبیل فابریکه های نساجی - مبوه - سمیت - چرمگری - شیشه سازی سنگتراشی و غیره تأسیس و تکمیل خواهد شد.

برای تزئید و انکشاف قوه برق در مملکت، در پلان عمومی اقتصادی قدامت قایل شده ایم و در اثر تطبیق پروژه های مربوطه، اندازه قوه برق از تقریباً (۱۴۲۰۰۰۰۰۰) کیلووات ساعت موجوده در حدود (۸۵۰۰۰۰۰۰) کیلووات ساعت خواهد رسید.

تجارت - جهت انتظام و توسعه تجارت داخلی و خارجی، یک سلسله اقدامات مفید و مؤثر از قبیل سورت و استندرد مواد صادراتی تدارک بازارها و تشکیل شرکتها و امثال آن در نظر گرفته شده است.

بانکها - در قسمت تنظیم بانکها تجویز شده تا معاملات بانکها از یکطرف
مدفعا لیتهای اقتصادی شده و از طرف دیگر حتی الامکان وظیفه مهم
بولی را اجرا کنند. بر روی این مفکوره معاملات تنزیل اسناد و وثائق
قیمتدار که در مملکت سابقه ندارد، تحت اجراء گرفته خواهد شد و همچنان
بانک جدید بنام بانک صنعتی تأسیس و بانک را آغاز خواهد کرد.

قسمت مالی - بادر نظر گرفتن مقتضیات اجتماعی فیما بینان بیان عمومی
اقتصادی از مدارک سه گانه واردات دولت، سرمایه های تشبثات خصوصی
و استقرار صورت گرفته و حتی الامکان سعی شده که سیستم و شرایط
مالیات و محصولات اصلاح گردیده، از یکطرف متضمن عدالت اجتماعی
بوده و بار دوش افراد نشود، بلکه انبساط فعالیتهای زراعتی، صنعتی
تجارتی، و اقتصادی مملکت را بار آورد و از طرف دیگر در عواید دولت
نیز اسباب تزئید را فراهم سازد.

شک نیست که بیان اقتصادی برای مملکت چیزی نوی است و در
سنجش و تطبیق آن البته هنوز تجربه کافی ندارم. اما یقین کامل
دارم که خداوند بزرگ و آمال مشترک که همه افراد و طبقات مملکت
برای سعادت و تعالی افغانستان عزیز دارند، هادی و رهبر باشد و ما را
درین مرام فوق که هدف آن اعتلای این کشور و مردمان آن است، مؤفق
و کامیاب گرداند و نیز امیدوارم درین بیان پنج ساله، اول مردم و کارکنان
مملکت تجربه خوبی آموخته و زمینه بهتری برای بیان های آینده
مملکت مهیا گردد.

تفصیلات این بیان البته پس از طی مراتب قانونی بصورت مفصل نشر
و به اطلاع عموم هموطنان عزیز رسانیده خواهد شد.

برای تعمیم پروگرامها و پیشبردن این مقاصد، شرط اول و مهم انعقاد
نظر و عمل و همکاری فکری و عملی بیشتر در میان مردم و حکومت است.

این توقع من مستقيماً متوجه همه طبقات و همه افراد است . چون در يك حيات تازه و نوينيکه ميخواهد آنرا بنا نهاده و بني آن را محکم ساخته و چنان که شايد استوار نگهدارد ، در ميدان تنازع برای بقا و وجوديت خویش و در مسابقه برای ترقی و پيشرفت خویش ، بيشتر بفضل خداوند توانا و بازوی جوانان وطن اعتماد کرده ميتوانيم .

ب - تخنيك پلاننگ :

در مورد تخنيك پلاننگ که در حقيقت عمل طرح و ترتيب پلان و بکار انداختن پلان انکشافی است ، ميخواهم بصورت مختصر بمرض رسا نم که اساس پلان احصائيه ها و معلومات موثوق را جمع به منابع طبيعي و مالی و قوه کار افراد و تمام فعاليتهاي اقتصادی مالی و پولی کشور است ؛ زیرا تازمانیکه حقیق گذشته و موجوده به طور حقیقی فهمیده نشود برای آینده نمیتوان پيش بينی و اتخاذ تصميمات نمود .

در مالک عقب مانده جهان ، احصائيه های اقتصادی و مالی و سروری های منابع طبيعي بصورت يقين موجود نبوده و نظر بعدم موجوديت متخصمين و اهل فن ، احصائيه ها و معلومات و اتق هنوز هم طور يککه لازم است درک نگردیده است و نظر بهمین علت عمل طرح و ترتيب پلان بمشکلات مواجه گردیده و بيش بينیهای اضافه از پنجاه فیصد نفوت میکند ، لذا از احصائيه ها و معلومات موجوده باید به بهترین شکل و صورت منطقی و عقلی استفاده بعمل آید .

اکثر علمای اقتصاد نظر بهمین علت معتقد اند که در مالک عقب مانده در ختم ارسال باید به تمام قسمتهای پلان انکشافی تجدید نظر شود ، زیرا قسمتهای مختلفه پلان عمومی اقتصادی تا اندازه زیاد متکی بیکدیگر بوده و تحولات و تغيراتی که در يك قسمت پلان بعمل می آید ، تمام قسمتهای دیگر را متأثر می سازد .

بطور مثال زراعت در حیات اقتصادی عقب مانده ، رول مهمی را بازی

میکنند، درحالیکه فعالیت‌های زراعتی و استحصالات زراعتی مطیع عوامل طبیعی از قبیل آب و هوا، باران و ژاله و یا قلت آب و غیره بوده و همچنان بازارهای بین‌المللی مواد زراعتی تابع قوانین عرضه و تقاضا بوده و قیمت چنین مواد همیشه متغیر متحول می باشد.

چون در آمد اسعار خارجی اکثر ممالک عقب مانده جهان از راه صادرات مواد زراعتی تهیه میشود و پیشبرد پروژه های انکشافی کثیراً از راه چنین در آمد اسعاری فی‌ناتمام میشود، لذا اگر عوامل طبیعی غیر مساعد باشد، در استحصالات زراعتی نظر به پیمانه که بیش بینی شده، تقلیل فاحش بعمل می آید و عواید اسعاری بیش بینی شده نیز متاثر گستر دیده و تقلیل می یابد و تأثیرات آن به تمام قسمتهای بلان اقتصادی، احساس میگردد و ازین رهگذر و نظر به عوامل دیگر لزوماً به پروگرامها و پروژه های داخل بلان عمومی اقتصادی باید هر سال تجدید نظر شده، مراقبت دایمی و تعدیلات لازمه در پیش بینی ها بعمل آید، تا اینکه همه شقون بلان بصورت متوازن و هم آهنگی، پیش رفت نموده، نتایج مستحصله فعاالت بخش باشد و اگر چنین تجدید نظر و تعدیلات بعمل نمی آید، امکان دارد پروژه های صنعتی همه به پایانه تکمیل نرسد، اما پروژه تولید برق که از ان در صنایع استفاده بعمل می آید، تکمیل نگردیده از صنایع مملکت و سرمایه های هنگفتیکه در صنایع بصورت رسیده، استفاده مطاوب شده نتواند.

زمانیکه بلان عمومی اقتصادی کشور داخل ساحة تطبیق میگردد تمام منابع در راه و مقاصدیکه بیش بینی شده، مورد استفاده قرار گرفته و سیور حرکت بصورت انجام عوامهای تثبیت شده، آغاز می گردد. درین وقت است که کلیه افراد مملکت با صمیمیت و علاقه با تمام مساعی و توانیکه دارند، اجرای وظایف محوای خود را بشماریند و تمام دوایر و مؤسسات و شتبات مملکت در اجرای امور از تعاون و مساعدت کار گرفته و عقیده راسخ داشته باشند که صمیمیت و علاقه صرف مساعی و همکاری بین همه افراد

و طبقات مملکت، پلان اقتصادی پنجساله را در چهار سال تکمیل نموده می توانند. درین مورد دیناغلی سردار محمد داؤد در یکی از بیانییه های خود اظهار داشته اند: (باید این ایمان و عقیده را در ذهن خود نگاهداریم که حق داریم بحث یک ملت درین دنیا، شرافتمندانه زیست کنیم و اگر ایمان و عقیده ما به مشروعیت عقیده و قدسیت اعمال ثابت و تزلزل ناپذیر است، ییاری خدای بزرگ در برآزودن باین هدف رسیدنی هستیم!) با ذکر مراتب فوق، بحث پلان اقتصادی را خاتمه میدهم و نظر باینکه نخستین پلان پنجساله مملکت هنوز مراحل قانونی خود را نه پیموده در مورد اظهار نظریه و عقیده نگردیده اما وقتیکه پلان انکشافی مداخله ساحت تکمیل میگردد، امیدواریم راجع به قسمتهای مختلفه خدمات هائیکه نسمان و همیزه به وطنان عزیز از نقطه نظر اقتصاد و مالیه نظریات تا چیز خود را تقدیم نماییم.

نتیجه:

افغانستان عزیز در زمره ممالک عقب مانده جهان شامل بوده و مطالعه و خصوصیات اقتصادی و مالی کشور و تدقیق اقتصادیات همین عزیز واضح میسازد که ساحت توليدات و استحصالات ما به پیمانه خیلی محدود بوده و حیات اقتصادی و اجتماعی مملکتی بقا لیتهای زراعتی بوده و معیار زندگی و حیات افراد، نظر باینکه تا حال نتوانسته ایم از علوم و تکنالوژی و سرمایه های ملی در عمل تولید استفاده نماییم، بیک حالت ابتدایی دوام دارد و در حالیکه خداوند توانا برای کشور عزیز ما منابع سرشار طبیعی و اراضی حاصلخیز نصیب گردانیده است. تزئید توليدات در مملکت که بنگار نه عامل بلند بردن سویه زندگی افراد محسوب میگردد، عبارت از مرام اقتصادی ما برای سالیان آیندیم است که اقدامات اساسیه که ذیل را از عمه اولترو بیشتر ایجاد میکنند: (۱) تزئید قوه کار افراد و بیشتر و اجرای همه امور کشور با انداز قزیه زیاد مربوط به داشتن اشخاص با کفایت متخصصین و افراد فنیست است و زیراتعلیم و تربیه و داشتن وسایل تکنالوژی و صنعت خوب قوه کلید

افراد را بیشتر ساخته از نقطه نظر فهم و مصلک آنها را برای انجام امور بصورت بهتر آماده میسازد و از همین نقطه نظر مصارفیکه در راه تعلیم و تربیه و بهبود صحت عامه مملکت صورت میگیرد، بهترین سرمایه گذاری در راه انکشاف اقتصادی اجتماعی مملکت محسوب میگردد، زیرا تنها و تنها متخصصین و اهل فن میتوانند امور اداری و تشخیصی مملکت را در تمام مراحل و درجات بصورت بهتری اجراء نمایند.

(۲) تشکیل سرمایه، سرمایه مهمترین عامل تولید بوده و تشکیل سرمایه در راه تولیدات و انکشاف اقتصادی، یک امر حتمی محسوب گردیده است. تشویق صرفه نمودن و تولید یک عادت بس انداز کردن، در بین همه افراد کشور مهمترین اقدامی در راه تشکیل سرمایه بشمار میرود.

(۳) تثبیت خط مشی و تنظیم امور، تثبیت خط مشی اقتصادی حقایق و مرام کشور را بهمه واضح ساخته، تعاون و تساندر را در بین همه افراد پیشتر گردانیده و تنظیم صحیح امور، اعتماد کامل را در بین همه طبقات ملت بوجود آورده و روحیه ملی را قوت می بخشد.

خوش بختانه نظر به تصمیم و اراده حکومت فعال ما تثبیت خط مشی اقتصادی مملکت صورت گرفته و در نتیجه مطامعات، تبعات و تدقیقات متخصصین و اهل فن، نخستین بلان عمومی اقتصادی کشور بمنظور تنظیم امور و تأمین سعادت جامعه، طرح و ترتیب گردیده و عنقریب داخل ساحه عمل میگردد. مسئولیتیکه همه افراد مملکت در پیشبرد و تکمیل بلان اقتصادی کشور

دارند، در تاریخ این مملکت باستانی بی سابقه بوده و از همه وقت سنگین تر است. دانستن این حقیقت که ما همه کارهای دشوار و ظایف سنگین ملی را جهت اعتلای میهن عزیز در مقابل داریم، به اجرات میدهد که با یک عالم فوق و علاقه در انجام خدمات اجتماعی و ملی سهم گرفته و آتش عشق به خدمت را در قلوب خود بیفروزیم و در ادای دین وجدانی مشکل خود، جد و جهد و صرف مسامی نماییم زیرا یکی از علمای مشهور اظهار داشته است (در انجام کارهای دشوار نشاط بسیار موجود است). عبدالکریم حکیمی متخصص اقتصاد و مالیه

بشریت سیر ارتقایی خود را بسرعت و متانت ادامه داده
و یا نهوض و بیداری کاملی مراحل نشو و نکامل را همی پیماید
برای رسیدن به آن سال دیرین خود اینک وارد
مراحل نوینی گردیده و موانع هدیده را از جلو آرزوهای
خوبش برداشته است. با مشکلات طبیعی موافقانه مجادله نموده و در بعضی موارد
حتی بیشتر از حد معمول پیش رفته است. آری انسان امروز با تکنیک قویتر
علم وسیعتر و مساعی بلیغتری از گذشته ها ی بیش بهای طبیعی مستفید میگردد
و با شکافتن ذره و استفاده از نیروی خارق آسای اتمی، بهنان مبتکرات
ساینسی موفق گردیده، که باری تصور آنها هم بمرور دانسته شده باعث
اتلاف وقت تلفی میگردد. در امور طبی، صنعتی و زراعی کامیابی های
شگفت انگیزی روداده و بر امراض مدش و مهملکی امثال سرطان و تراخوم
و غیره غلبه حاصل کرده و در تدای دیگر امراض و بیماریهای مزمن و مخوف
و سایر مقیدتری معرفتی گردیده است. مقدمات مسافرت بطرف فضا و کرات
سماوی فراهم شده و فکر تأسیس ستیشن های هوایی، دست و دماغ انسان امروزی
را بخود سخت منهدم نموده است. زود باشد که ماه مصنوعی رسماً بدوران
افکنده شود و اسرار طبقات بلند تراز اتم و سفر کشف گردد، از بحر مستخرجات
جدیدی بعیت مواد غذایی طرف استفاده قرار گیرند و خفایای نقاط مجهوله

ودور افتادو زمین، مخصوصاً در حصص قطبی و فاره افترا کتک آشکارا شونډ. مسابقه بی سابقه تسلیحات مده شترین اسلحه فتاکه را بدست انسان داده و انرژی ها بدروجنی درهین حالیکه قوای حربی اورا تقویه بخشیده، نسبت به زندگی آینده هم اورا خیلی نگران و مضطرب نموده است. رو بهمرفته بشر در هر ساحه پیشرفته و به چیزهای نوی دست یافته که شمردن هر کدام و تشریح و تفسیر آنها کتایبهای مبسوطی میخوهد و اینک مهمترین مخترعات جدیده را که در ۳۳ ارسما معرفی گردیده اند، با ایجاز تمام تا اندازه که مطالعات ناقصه اجازه میدهد، ذیلا عرضه میداریم.

در این سال، بشر راجع به نیای طبیعی و جهان ماحول خود معلومات بیشتری حاصل کرد و مطالعاتش همبقت صورت گرفت. اودر بحر خیلی یلایان رفت و در هوا خیلی بلند برآمد چنانچه یکی از کتلوئل های بحری امریکا بنام (ماربون ای کارل) ذریعه سکای را کت. نوع دو کلاس به ارتفاع ۸۳۰۰۰ فوت در هوا بلند گردید و یکی از رجال بحری فرانس به اسم (پروفیسور بیکارد) در آله (اف، ان، آر، اس ۳) تا عمق ۱۰۰۰۰ فوت زیر بحر فرو رفت. امیر البحر اتانزونی (همان ایکوار) تحت البحر را در آب انداخت که ذریعه قوای اتومی حرکت مینماید و میتواند گرداگرد دنیا را دور بزند بدون آنکه به سطح آب برآید.

در این سال تیوری عمومی تشکیل جهان و تأثیر عمل انفجارها درین تگون در اثر مطالعات جدیده منجم ها لیندی الاصل (ترهار) بیشتر تقویت یافت و او بهر جهان را از ۲۰ الی ۵۰ بیلیون سال تخمین نمود. داکتر (مارسل شین) که در یونیورسیتی شیکاگو مصروف مطالعه و انجام وظیفه است، متذکر شد آنکه بمبارد اشعه کازمک در اتموسفر دارای چنان انرژی میا شد که شاید پنجاه میلیون مرتبه از انرژی بمب اورا نیومز یاده تر دانسته شود. باین منجم جالبیندی و حیرت زای انرژی بواسطه بالونی که ۱۰۰۰۰۰ فوت بلند گردیده و دارای پلتهای مخصوصه فوتوگرافی بود، ریکارد گیری شد.

مختصین قوای هسکری خبر دادند که نزدیک است زمین دارای ماه مصنوعی گردد و یکی از مختصین روسی موسوم به (وی دو برنر او) واضح ساخت که مملکتش بزودی ماه مصنوعی خواهد داشت. او پیشگویی کرد که در خلال سی سال آینده، مسافرت انسان در طبقه بلندتر از اتموسفیر صورت گرفته و انسان درین مدت دورادور ماه گردش خواهد کرد.

در مورد ارکبولوجی مطالعات بیشتری بعمل آمد و چنان اسکلت انسانیهای صورماضیه را کشف کردند که میگویند ۷۵۰۰۰ سال قبل در زمین زندگی داشتند. در یکی از اهرام مصر، جهاز مخصوص تدفین کشف گردید که حسب نظریه مختصین، مخصوص روح فرعون ساخته شده بود. در چلی برفراز کوه اندیز، جسد مرده و سالم یکی از فرزندان انکا بدست آمده و فوق کشتار مطلعین، از مرگ او ۴۰۰ سال میگذرد.

نوع بشر روز بروز در حال تنزاید است و موضوع تهیه مواد غذایی اینک مشکل بزرگی را فراهم نموده، لذا تحقیقات برای پیداوار غذایی جدید سرعت ادامه داشت و مخصوصاً راجع به انواع متعدده نباتات بحری بنام «الکای» تجربه های وسیعتری بعمل آمد و این حقیقت کشف گردید که آنها دارای چنان مواد غذایی میباشند که ضرورت حیاتی بشر را بخوبی تکافو میتوانند. الکا در هر جا میروید و برای نموی خود صرف روشنی، آب و مواد کیمیاوی ارزانی بکار ندارد.

در این سال لابراتوارها به کشفیات بزرگی موفقیت یافته اند و یونیورسیتی کالیفورنیا کمره اختراع کرده که در سه ملیونم یک ثانیه عکس میگیرد و ذریعه آن از امواج یک بمب اتمی در حین انفجار بخوبی عکس بر میدارند. یک ماشین الکترونی اختراع کردند که کیفیت های جوی را بخود جذب کرده و از روی ارقام متخذ، حوادث جوی را در خلال ۲۴ ساعت پیشگویی میکنند. انجینیران آر، سی، در تپها و نوارهای مقناطیسی تصویرهای تلوویزیونی را ریکاردگیری میتوانند و میگویند به این

ذریعه در تصاویر متحرک فوتوگرافی الکترونی را بکار برده میتوانند، در حالیکه مصارف آن هم خیلی اندک باشد .
گویا درین سال سبانیس يك تعداد سؤال های حل نا شده بشر را بدرستی حل کرده و آنها را جواب داد .

تأثیرات مخوف بمب هایید روجن و تو سعه

استعمال تعمیری نیروی اتموم

چون جزئیات قوه ها بدروجن و نیروی فوق العاده آن کشف گردید فصل جدیدی در تاریخ عصر اتموم اضافه شد . حکومت انازونی چنین واضح ساخت که بمب ها بدروجن مستعمله در نوامبر ۱۹۵۲ در سطح بحرالکامل حفره بزرگی ایجاد کرد که ۱۷۵ فـت عمق و يك میل عرض داشت و بمب دوم ها بدروجنی که در مارچ ۱۹۵۴ طرف استعمال قرار گرفت، تأثیر فوق را دوچند کردانید . کومشتر انرژی اتمومی بنام (لیوس شتراس) متذکر شد که بمب های ها بدروجن آنقدر نیرو و توان دارند که يك شهر را بکلی زیر و رو کنند . ما لکنکوف واضح ساخت که بمب های اتمومی میتوانند مدنیت را کاملاً از صحنه کیتی بزدايند، لذا در این سال پلان تغلیه ساکنین تمام شهرها را بصورت اساسیتری مدنظر قرار دادند و عملاً با اقدامات مکملتری مبادرت ورزیدند و همین عمل موجب گردید تا يك سیستم تقشیش و کنترول دنیایی درین باره روی کار آورده شود و روی همین منظور بین زعمای روسیه و امریکا نامه ها مبادله گردید و بیش تنها دها طرح شدند که در آن جمله پیش نهاد آسمانهای بازو هکس برداری از مواضع حرمی بیش از همه برا زندگی دارند .

اجرای انرژی اتمومی تنها تخریبی نیست . کومیسون انرژی اتمومی پلانی روی کار آورد تا ذریعه آن ری اکتورهای اتمومی بسازند و بواسطه اینها قابلیت تولیدی این قوا را بصورت بهتری کشف کنند . تجرب به ها

جهت بکاربردن اشعهٔ اتومی برای حفظ غذا، بتازگی آنها درین سال رو به تکامل نهاد. لایراتوارملی لانکه آیلند در نیویارک بمؤقتت بزرگی نایل گردید و در مورد نشو و نمای بته ها و نباتات طرف توجه تشمسع اتومی را با کامیابی حیرت آوری انجام داد و حال آنکه تولید و تکثیر این نباتات بصورت هادی نجر به متوالی چندین ساله و زحمات فوق العاده را با بجا میبماید. از تشعشعات اتومی و قوای رادیواکتیف در بیماریهای بزرگ، جراحات استفاد های شایانی نمودند و ادویه جدیدی روی کار آورده، لوکو مو تیف اتومی و انجمن اتومی طیاره هم سر دست گرفته شد.

ده سال بعد از هیرو شیمیا که اولین بمب اتومی بشر در انجا بکار برده شد، بتعداد ۱۲۰۰ نفر عالم ۷۲ ملت در عمارت مجمع ملل جمع شدند و او بین کنفرانس بین المللی استفاده صلحجویانه از انرژی اتوم در ژنیوا انعقاد یافت. درین کنفرانس آراء و افکار علمی مبادله گردید و متخصصین سیانس از نظریات یکدیگر اعتقاد نمودند و موارد استعمال رادیو-آیسو توپ ها را در طبابت و صنعت طرف دقت قرار دادند. درین سال بر تانیه بساختن ری اکتور های قوای اتومی جهت پیشبرد امور کشاورزی مصروف گردید. رئیس کنفرانس مذکور بها بها چنین پیشگویی کرد که در ۱۹۷۵ انسان میتواند فلاق ها بدروجن را به انرژی برقی که هزار مرتبه از قوای اتوم قویتر است متبدل نماید.

درین سال ترتیبات و آمادگی برای صعود در طبقات بلند تر هوا گرفته شد و بمب افکن های جدید و بمب های کوچک اتومی معرفی میگردد. اولین بمب اتومی هزارها یونند وزن داشت ولی بحال منصفین اشعه را میدارند که بمب های جدید اتومی خیلی کوچک بوده و قطر آنها با دانه یک توپ ۸-۱۰ میلی مطابقت خواهد نمود و حیثیت خمپاره های کوچک را خواهند داشت و وزن خمپاره های هشت انچی اتومی ۲۴۰ پوند نخواهد بود و یک طیاره جنگن میتواند شانزده عدد این نوع بمب را با خود حمل نماید.

وهریک از آنها میتواند یک شهر متوسط را ویران کند. طیارات بمب-افکن ۴۷ AB هر کدام پنجاه عدد بمب موصوف را با خود بموضع خیلی دور حمل می نمایند و در یک ساحه صنعتی همه را فرو می ریزند، اخیراً ساختن چنان خمپاره های اتومی را سردست گرفتند که در توپهای ۸، ۴، ۱۰۰ انچی استعمال کردند. این نوع خمپاره ها از تانکها نیز فیر خواهند کردید و اگر بصورت بمب ساخته شوند صد عدد آن را مانند نشر اوراق ذریعه طیاره بر زمین خواهند افکند. یک دسته از متخصصین فوای ذره وی میگویند که بمب های کوچک اتومی نسبت به بمب های بزرگ تأثیر عسکری بیشتری وارد میکنند.

بمب اتومی زیر زمینی

اغلب بمب های اتومی بر روی زمین انفلاق می نماید که از فضا بالای یک برج

بمب اتومی زیر زمینی

مرتفع ، عمارت و باروی جاده و میدان افکنده میشوند و در روی زمین انفجار می یابند ولی اخیراً در نیوادا بمب اتوم رادر زیر زمین منفجر ساختند ، به این طریق که يك بمب هادی ذروی رادر زمین يك عمق معین مخفی کردند و چون منفجر گردید روشنی و حرارت نسبة كمتري از آن متصاعد گردید ولی در عوض طبقات ضخیم گرد و خاك و توده های عظیم مزاد ارضی را به هوا متلاشی گردانید . بعضی از این طبقات ارضی بدرجه سنگین بودند که فوراً پس افتیده و ذرات رادیو اکتیفی را بيك فاصله زیاد پخش کردند يك طبقه ابر رادیو اکتیف برای سه و نیم ساعت در فضا بلند بود ولی از محل انفلاق بمب دور نميگزدید . بعد از این ناحیه انفلاقیهای اتومی ذریعه نقب های زیر زمینی توسعه خواهد پذیرفت و مانع بزرگی را برای فوّه های زمینی تشکیل خواهد داد (درفوتو ، عساكر انفلاق بمب اتومی زیر زمینی را در نیوادا تماشا میکنند)

دستگاه اتوم شکن

يك تپ جدید دستگاه مولد قوا عبارت است از اتوم شکن نیوا ترون که مودل آن (عکس یا این) در نیورستی کلیفورنیا بملاحظه میرسد ، این ماشین دارای انرژی فوق العاده میباشد ، به اندازه بیش از ۵ میلیون ولت .

بيټري اتومي

اخبراً در امريکا بيټري ها بي را طرف استفاده قرار داده اند که
ذريعه نيروي اتومي بکار مي افتند. درين عکس يال را يورت متعصم

بيټري اتومي

فزيک د آر، سي، اې را ملاحظه ميکنيد که با بکار انداختن بيټري
اتومي يک کوشکي را ميخواهد امتحان نمايد. را ديو اکتيف ستراقتيوم
۹۰ در قاعده يک سلندر کو چک و ا انجام يک ميله کو چک (عکس
بالا) ، ذخيره شده که بطرف چپ نقل داده ميشود و جريان موج بيټري
را حسب مطلوب بکار مي اندازد .

لباس جدید پلاستیکی بمقابل رادیو اکتیف
چندی قبل چون بعضی از مواد دارای ذرات رادیواکتیف میبودند
خطر ناک دانسته شده و به آنها دست زده نمیتوانستند. اخیراً برای
از بین بردن این مشکل بزرگ ادوات وسامان جدیدی کشف گردید

لباس جدید پلاستیکی

که با استعمال آنها، مخاطرات رادیو اکتیوی مواد را از بین برده اند و بهر چیز محفوظانه دست میزنند، طوری که درین فوټو ملاحظه مینمایید لباس جدید پلاستیکی تحت فشار هوا قرار داده شد و کسار گریز از خطر حفاظه می نماید و ماسکی را که ملاحظه میکنید صرف و جقی طرف استفاده قرار میدهند که لباس مذکور از کدام موضعی یاره گر در و خطر در جهاز تنفس و چهره احساس شود.

توپ جدید اتومی

واحد های عسکر
میدانی امریکا اینک
با توپ جدید اتومی
مجهز گردیده اند که
تأثیر آن خیلی زیاد
و مدتهاست، قطر
این توپ اتومی ۲۸۰
میلتر میباشد، مرمی
های رهبری شده این
توپ هدفهای خود را
بفاصله دورتر از بیست
میل تحت تعرض قرار
میدهد و آنها را
تاما از بین میبرد.

توپ جدید اتومی

سماد اتومی

استفاده صلح آمیز از انرژی اتومی موارد استعمال زیادی پیدا کرده و مخصوصاً به این واسطه جهت پیشرفت امور زراعتی به فعالیت های زیادی

متشبهت گر دیدند اند
چنانکه درین فو تو
ملاحظه می نماید
متخصص زراعتی بنام
پ، ژلند، برای
نشو و نمای برکهای لوبیا
پاروی اتومی را بکار
میبرد. اخیراً چنین
کشف کرد که
نفسور رادیو اکتیوی
که محصول یا پل های
اتومی میباشند برای
تغذیه سریعتر نباتات
خیلی مؤثر دانسته
میشود، لذا تحقیقات

خود را در این زمینه
مؤقتانه توسعه داده اند.

بقه رادیو اکتیف شده در طبابت

داکتر ای، ام جیلنک که در یو لیورستی شیکاگو کار میکند، بقه
رادیو اکتیف شده را در تحقیقات طبی مورد مطالعه قرار داد. او اولاً
بقه مذکور را ذریعه حلزون های باقی رادیو اکتیف شده تغذیه نمود
و آنکهی اندازه تأثیرات ادویه رادیو اکتیفی را در عصارهای غدوی حیوان
موصوف مورد آزمایش قرار داد و نتیجه تأثیر آن را در قلب حیوان
بشود معلوم کرد.

داکتر جېلمنگ وېقه رادیو اکتیف شده

دیو یك چشمه

این آله جدید الاختراع حربی عبارت است از کثرت عظیم الجثه که دارای ۱۰۰- انچ طول بوده و در اتا زونی اخیراً طرف استفاده قرار داده شده است. این کمره آتقدر قابلیت و حساسیت دارد که از بین طبقات کلفت مه و غبار، اهداف میدان جنگ را بفاصله ۳۰ میل دور عکس برداری میکند. کمره موصوف دارای عدسیه های مخصوص تیلی فوتوی ماتحت سرخ میباشد و از میان يك تلسکوپ، هدف خود را تحت رؤیت قرار میدهد.

دو بلك چشمه

پرواز عمودی

پرواز عمودی و فرود آمدن عمودی تا چندی قبل یکی از پرابلم‌های مهمه‌م هوا نوردی محسوب میگردید و از مدت‌های مدید است که کمپنی‌ها، مؤسسات طیاره سازی و متخصصین بر این معضله بشدت مجاهده میورزیدند و تا اینکه اخیراً وزارت دفاع اتانزونی، مؤفقت خود را در حل این مشکل اعلان نمود. با اینطریق که طیاره اختراع نمودند که دارای پروانه‌های هلیکوپتر میباشد و این طیاره صعود و نزول عمودی را به سهولت انجام داده میتواند طیاره موصوف بنام داکس وی ۱۰۰ موسوم است که قیم طیاره و نیم هلیکوپتر میباشد و انجن آن تقریباً ۵۰۰۰ میل

فیساعت پرواز می نماید و چهار نفر مسافر را هم با خود حمل می کند. این
طیاره از بمبها و پلټ فارمهای آسمان خراشها برخاسته و بعد بهمان جا
فرود می آید و به میدان طیاره هیچ احتیاج ندارد. در ۱۹۵۶ از این طیاره
ها بصورت عمومی استفاده خواهند نمود. (عکس پایین)

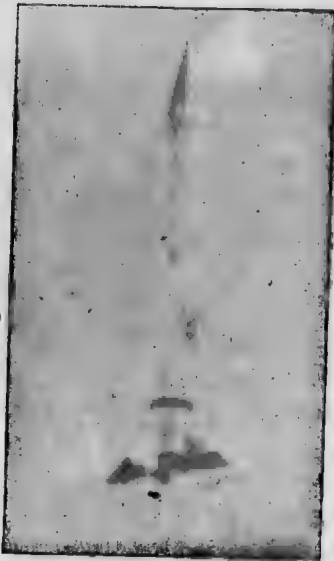

باز هوا

اخیراً در دویژون ایلسیکو ندوی دو گلاس بمب افکن متوسط الحجم ولی
خیلی قوی بکار انداخته شد. این بمب افکن جدید الاختراع بنام سکای هاک
دی، آی ۴۱ موسوم میباشد و با ماشین جهت نوع رایت ژ ۶۵ مجهز بوده
۷۲۰۰ پوند وزن دارد. بمب افکن موصوف میتوانند که با خود راکت ها، مرمی ها
بمب انوم و دیگر اسلحه را حمل کند.

هلیکوپتر ترا انسپورت

شرکت طیاره رانی سیکورسکی جدیداً هلیکوپتری را در امور ترا انسپورت بکار انداخته است که برای بحریه اتانزونی بصورت بسیار دلچسپی طرف استفاده قرار گرفت. هلیکوپتر موصوف بنام (اکس، آر ۲، اس آی) یاد میشود و دارای دو انجن میباشد و ۲۶ نفر عسکر کاملاً مجهز را با خود حمل میتواند.

راکت اخیر ۱۰

چهار هزار میل فی ساعت:

بحریه اتانزونی اخیراً در محل وایت سندس راکتی را بنام راکت ویکنگک نمبر ۱۰ بیرواز در آورد راکت مذکور فی ساعت ۴۰۰۰ میل به هوا بلند گردید. این راکت از نوع راکت های یک طبقه بی محسوب شد. و به ارتفاع ۳۶ میل اوج گرفت

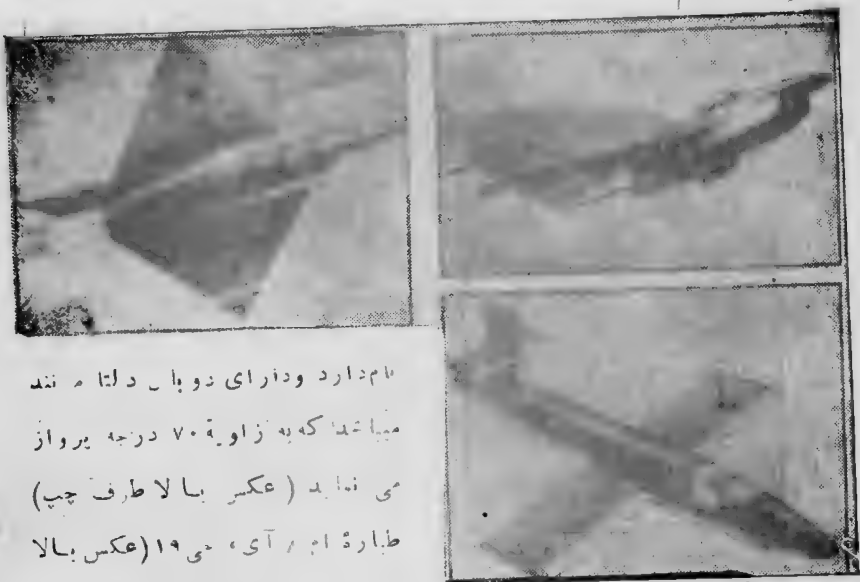
تانک تی ۳۲

عسکر امریکایی اینک با تانک جدیدی مجهز گردیده است که در فامبلی چهار تانک بعد جنگ عمومی دوم از مهمترین انواع آنها محسوب

میکردد این تانک دارای توپ ۱۲۰ ملیمتری میباشد که سرعت و شدت اصابت آن خیلی زیاد است. در حصه بالایی تانک موصوف برای دفاع موضعی درست کرده اند، که بصورت اتوماتیک بکار می افتد.

طیارات جنگی جدید روسی

در روسیه طیارات جنگی مهمی اختراع کرده اند که فوتوی بعضی از
آنها را اینجا ملاحظه می نماید. یکی ازین طیارات جنگی (شبه معین طیار)

نام دارد و دارای دو بال دلتا مانند
میباشد که به زاویه ۷۰ درجه پرواز
می نماید (عکس بالا طرف چپ)
طیاره ام آری، جی ۱۹ (عکس بالا

طرف راست) دارای دو انجن جت

بوده و در بین خود رادار هم دارد. طیاره جنگی روسی وی ۱۰، کی ۲۱
(عکس بالا سمت پایین) دارای راکت بوده و در یک دقیقه ۱۵۰۰۰ فوت بلند
رفته می تواند.

ریکاردر دنیایی سرعت

لیوتینانت کلونل جان بی ستاپ که در قوای فضایی امریکا مصروف
خدمت است، اخیراً در راکت نوع روتروپ در حالیکه بتجارب ابتدایی
مصروف بود ریکاردر دنیایی سرعت را فراهم نمود. این راکت علمارادر

تحقیقات شان کمک نموده و تأثیر جریان هوا را در هوا بازاری که فی ساعت ۱۸۰۰ میل طیran دارند و خود را از طیاره برتاب میکنند، معلوم می نمایند.

ماشین گن سبک جدید

لورن-سی کوک یک افسر امریکایی درین اواخر یک ماشین گن جدید و سبکی اختراع کرده که چهار پا و وزن دارد. این اختراع طرف دلچسپی

و مذاکره زیاد انجیران و متخصصین قرار گرفت. مخترع موصوف چنین ادعا دارد که اختراعش در یک دقیقه ۷۰۰ فیر میتواند، در فو تو مخترع را با اختراعش ملاحظه می نماید.

ماشین گن فوق العاده

۱. انجیران موتور فورداخیراً ماشین گن فوق العاده اختراع کرده اند که هم خمپاره های ۲۰ ملیمتری را فیر می نماید و هم گلوله های ۵۰ کالیبر را این ماشین گن ها در طیارات جنگی اتانونی مورد استفاده قرار داده شده و خیلی مؤثر ثابت گردیده اند.

نقشه شفاف عسکری

در مرکز دفاع ملکی امریکا اینک نقشه بزرگ و شفافی اختراع کرده اند که بواسطه آن راه و موقعیت طیاره دشمن بخوبی تثبیت می یابد. درین نقشه چون ذریعه آله معینه موقعیت طیاره دشمن کشف گردید، فوراً اطلاع لازمه تلیفونی بر مرکز قوای دفاعی ابلاغ میشود، بواسطه رادار طیاره رادر حال پرواز ملاحظه میکنند.

تیلویزیون در میدان جنگ

صنعت تیلویزیون امروز بهرجه انکشاف پیدا کرده که حالا در میدان جنگ هم از آن استفاده می نمایند و مخصوصاً در تعلیم و تربیه جدید عسکری این میتود را بیشتر بکار می برند و تازه ترین وسیله ارسال اطلاع از میدان محاربه همانا تیلویزیون قرار داده و عساکر مینی ذریعه قوماندانی که پیشرفت جنگ را بواسطه تیلویزیون نظارت می نمایند، بخوبی کنترل شده میتوانند.

ترانسپورت طیارات جت

صنعت طیاره سازی امریکا به منتها درجه ترفی خود در سیده و فعلاً برای پرواز های ملکی طیارات جت در آن سرزمین بکار افتیده است، چنانچه جت جدیدی بنام ستراتو لایر ۷۰۷ پرواز ابتدایی خود را از سیتل الی واشنگتن موفقانه انجام داد و مسافرین به این طریق در خلال هفت ساعت بر روی اوقیانوس طیران نموده و در مدت چهار و نیم ساعت بر روی تمام ساحات قاره امریکا پرواز خواهند کرد، اینک دوره ترانسپورت جت فرار سیده و دنیا در ۱۲ ساعت طی خواهد شد.

رادیو تلسکوپ

برای کشف ابرهای هایدروجنی در فضا های بین ستاره‌ای جدید
آلة اختراع کرده اند بنام رادیو تلسکوپ . این آلة طایقات نازک
هایدروجن را که امواج رادیو را به فریسنسی های معین برادر کاست

رادیو تلسکوپ

میکنند ، معلوم می نماید . منجمین در دارالفنون هارود امریکا این آلة
را برای اطلاع مزید راجع به کهکشا آنها طرف استفاده قرار میدهند .

در عمق ۱۰۰۰۰ فـت

پروفیسور بیکار د آله مخصوص تعیین اعماق را بنام (بانوسگنت)
که در کشتی موسوم به (تریست) نصب بود ، بیکار انداخته عمق بحر را

دور از ساحل ایتالیا یی (تاریخین تریج) معلوم کرد. او تا عمق ۱۰۳۳۰
 فټ پایان رفت. او میگوید فشار بحر در آنجا در هر مربع انچ ۵۰۰
 پونده بود. دیوارهای کوره غولادی این آله ۱ بر ۲ نیم انچ کلفتی
 داشت که در مقابل فشار مقاومت میتوانست. در کشتی منفذ کرب ۲۲۰۰۰
 کیلین کیسولین جاداده شده بود و سبکتر از آب بود تا بخوبی شناوری
 بتواند. باتی سکنت برای فرورفتن کیسولین را از خود بیرون کرده
 مبرود و قدر جا سنگینی اختیار میکرد و برای بالا آمدن حوالهای ریسک
 را که در کشتی موصوف چ داده اند بیرون انداخته میروند.

باتی سکنت

در تابستان سال ۳۴ يك هیأت از متخصصین اکادمی ساینس روسیه
 در اطراف جزیره الیوشیان تا عمق ۲۲۹۶۰ فټ فرورفتند و در اعماق بحر
 کوهانی را به ارتفاع ۱۰۰۰۰ فټ که از جزیره هاوانی تا سرحد الیوشیان
 امتداد دارند کشف کرده اند.

رادیوی دستی

رادیوی دستی جدید اختراع به مچ دست نصب میشود و دارای کوشکی هم میباشد. این رادیو براد گاست هارا از فاصله چهل میل

رادیوی دستی

اخذ میتواند. رادیوی موصوف در دسته های تعیین علامات و مخا برات مسکر امریک طرف استفاده قرار داده شد. و صرف چند اونس وزن دارد. این رادیو ذریعه يك پيتری كوچك سباب انرژی حاصل میکند.

استفاده از انرژی آفتاب

ذریعه پيتری های آفتابی از قوای شمس حرارت و انرژی تولید میکنند. آله که برای این منظور جدیاً اختراع شده عبارت است از قطعات مخصوصه سلیکون که شمع آفتاب را در روز به انرژی برفی

تبدیل می‌کند و بیتی هم دارد که ترانسمیتر را دیوی خرد را بکار
انداخته و با صله چندین میل براد کاست می‌واند. چتر بتر آفتابی انرژی
مولود از شعاع آفتاب را بقوت مبدل می‌سازد و يك موتور را بدو ران
می آورد .

بیتی آفتابی

لا برای توار کمپنی تیلیفون بیل به این اختراع مو فقت حاصل کرد
و بالای يك پایه تاریخی تیلیفون جا رجیا بیتی این قوارا که دا رای
۴۳۲ فرس سیاه می‌باشد و بر روی يك صفحه قرار دارند به ارتفاع ۲۹
فوت نصب کرد . هر يك از این فرس‌ها در بین محتوی شیشه والو می‌نیم
قرار دارد و قره خالص سلیکون دانسته می‌شود و شعاع آفتاب را به انرژی
برقی تبدیل می‌کند. انرژی اضافی را که در روز تولید می‌شود برای
استفاده شبانه بکار می‌برند ، گفته می‌شود که بعد از این در صحاری

ويابان ها انرژی آفتابي بيشتري از اتومي بسكار خواهند رفت و در مرمي هاي رهبري شده، اقامت مصنوعي مخابرات و راديوها از اين منبع سرشار استفاده خواهند كند .

مكرو فون گوش

برای انجنييران صدا در طيارات محكمري موجوديت صدا هاي زياد موجب تكميلف وزحمت فراواني ميگردد و از مكرو فون بخوبي كار گرفته نيستوانستند . اگر مكرو فون را قريب دهن قرار مبدادند در آن صورت

مكرو فون مذكور آوازي اطراف و حتي صدای تنفس حامل خود را هم بر مي داشت . مكرو فون هاي مخصوص

حلقي هم موجب توليد صداهاي زياد ميگردند . اخيرا آذريو نيورستي ايالت داوويدا كترس امپوسر جان ژدريهر و هر برت اوپر « بايشنياني فوای هوايي اينك مكرو فون كوشی مخصوصی اختراع کرده اند . آنها در یافتند كه دهن ناطق اكريوشيده از آله جاذب صوت باشد ممكن است صدای اضعيف شديده شود ولي تشخيص داده ميشود . اما بواسطه ستانكوب كه دريكي از كوشها گزارده ميشود و داراي مكرو فون هم مي باشد . صدا

مكرو فون كوش

بخوبي بلند گردیده و حسب خواهش استماع ميگردد .

خوبي مكرو فون كوشی در آن است كه صدای مطلوب را از ديگر صداها بخوبي مجري مي سازد . اين آله در كلاه مخصوص نصب بوده و ذريه آن يك

پیلوت از راه یک کوش بخوبی شنیده و هم بدیستی حرف زده می تواند و به این طریق صداها را بیرونی او را از جریان مغایر آتش مانع نمی گرداند.

قالینچه طیار

در یک میدان خارج از حدود یاوالتو واقع در کلمیورنیا یک آله فلزی در حالیکه دارای ششفت قطار و ۲فت ضخامت بود و صداهم برمی آورد، به هوا بلند گردید. پیلوت بالای یک پلست فارمی بر روی قرص آله

قالینچه طیار

قرار گرفته بود. این آله نه بال دارد و نه یرهای قابل دید. هلیکوپتر اختراع مذکور بنام قالینچه طیار موسوم است که اخیران هیلر هلیکوپتر آن را برای تحقیقات بحری ساخته اند. این اختراع دارای می تواند بود و پروانه دوار در زیر پلست فارم آن جا دارند و هوا را از بین سوراخ ها در داخل بدنه دا بره شکل آن بشدت کش می نما یند

و به این طریق آن را بلند میکنند. ممکن است بعد از این اختراع موصوف بهیث آله تفتیش و سکوت و امبولانس فضایی طرف استفاده قرار داده شود

تلفون تیلوینز یونی

درمخابرات تلفونی ابتکار مهم و خارق العاده و جدید از تیلوینز یون در تلفون موفقانه کار گرفته اند چنانچه داکتر کی، لابدرسان

تلفون جدید تیلوینز یونی

دیسکو و افیج کلیفورتیا این اختراع جدید را عملاً مورد امتحان و آزمایش قرار داد. طوری که در فو تو ملاحظه می نمایند مایور ایلمر را بنسن (عکس برده یایانی) به اندازه یک میل از این تلفون فاصله دارد

و ذریعه این ابتکار جدید بمقابل اوشخصیکه با تېلفون مذکور مخا بره می نماید، بوضاحت تام مشاهده میشود .

کشفیات جدید در باره زهره

مذمبین در مورد سیاره های بعید تر معلومات بیشتری دارند ولی اطلاعات آنها راجع به زهره این نزدیکترین همسایه زمین (۲۶ میلیون میل) خیلی ناقص و جزئی میباشد . بزرگی، کثافت و مدت دوران آن هنوز نامعین بوده و تا بحال کسی این سیاره را دیده نمیتوانسته است و روی آن دایماً از طبقات مبهم ابر مانند پوشیده میباشد .

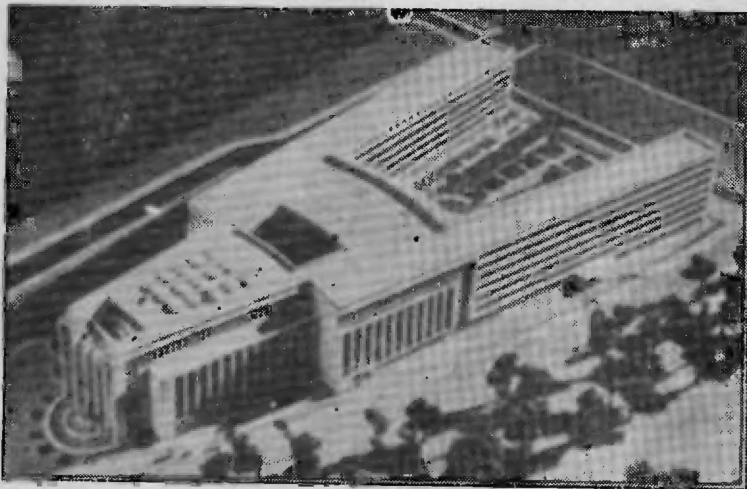
متخصص معروف استرونومی به اسم جبرارد بی کوپر که در رصد گاه یارکس معروف مطالعه میباید، میگوید که او توانسته است حقایقی را راجع به این طبقه مبهم ابر مانند در روی سطح زهره کشف کند . او تلسکوپ ۸۲ اینچی رصد گاه یارکس را در نزدیکی فورت داوس واقع تیکساس بکار انداخت و بتعداد ۲۶۰ عکس برداشت به قسمی که درین فوتوما تمام شمعاعات دیگر را به استثنای شمع سرخ از فوتوما دور نمود همه این عکسها بتعداد شش طبقه تسمه مانند را روشن و تاریک در کرد این سیاره ابر آلود نشان داد . او متیقن است که این تسمه ها با آب وهوای مناطق زهره ارتباط بهم میرسانند و همه آنها با مدار استوایی زهره موازی میباشد . زمین هم دارای همین مناطق اقلیمی دانسته میشود چنانچه حلقه ابر آلود زمین در کرد استوا و حلقه های صاف شده دیگر در دو طرف آن ، حقیقت فوق را واضح میسازد .

داکتر کوپر یقین دارد که این تسمه ها در اثر صعود و نزول امواج در اتموسفیر کاربن دای اکساید آن تولید میشود و تپوری او چنین است که چون امواج بطرف بالا حرکت میکنند، گرد زرد نفیسی که ابرهای زهره را تشکیل میدهد بالا برده می رود و چون امواج بطرف پایین حرکت میکنند آنها را بپایان نرساند ، و بالای آن یک طبقه کلفت کاربن دای اکساید

تشکیل میشود CO₂ و شمع بنفش را نسبت به این گرد زرد خوبتر انعکاس میدهد. بنا بر آن عکس های منطقه یا یا نتر نسبت بدیگر طبقات روشن تر میباشد. این تسمه ها قابل رؤیت دانسته میشود. داکتر کوپر این فوتو گرافی ها را با وضع زمین مقایسه کرده و در نتیجه آن خط استوایی زهره را دریافت و در اثر آن قطبها و محور دوران زهره را کشف کرد. او میگوید محوردوران زهره ۳۲ درجه میلان دارد و حال آنکه میلان محور زمین ۲۳٫۵ درجه میباشد و در اثر تبدیل زاویه شعاع آفتاب تبدلات موسمی آن بیشتر دانسته میشود. طبق نظر بیه اوزهره بی آب بوده و در آنجا حوزہ های بحری که دوران بادهای کاربن دای او کساید را مانع شود وجود ندارد و صرف همین گرد زرد تغییر موضع میدهد.

مادل عمارت جدید ناتو

فوتو را که ذیلا ملاحظه می نماید عمارت است از مادل عمارت جدید مؤسسه بین المللی ناتو در پاریس که بصرف ۵۰۷ میلیون دلار ساخته میشود این

مادل عمارت جدید ناتو

عمارز داراي ۹۰۰ اداره ميباشد ودر آن اتاق هاي كنفراانس
رستوران ها بارها و كاراز هاي زير زميني هم شامل ميباشد. هر كاراز
مذكور گنجايش ۴۰۰ موتر را در اين عمارت هفت طبقه بوده ودر ۱۹۵۷
تمبر آن ختم شده ودر پهلوي بایس دو بون موقعيت دارد .

بالون جديد موسمي

در مركز قواي هوايي لوزري واقع دينور بالون جديد موسمي را كه

داراي ۱۷۵ فوټ ارتفاع
ميا شد ،مورد امتحان
و آزمایش قرار دادند
اين بالون در ارتفاعات
بلند سترانو سفر اوضاع
و حالات چو را بخوبي
نشان داده و مشاهدین
بالون مذکور را در
طبقات بلند اشتباه با بحث
بشقاب هاي طيار تصور
كرده اند .

بالون جديد موسمي

سرپیوندی

در مجله لئوگو نیک روسی (کور کی بلوک) یک خبر فوق العاده مهم و
جبروت آور را راجع به موفقیت بزرگ جراحی روسیه چنین اشاعه نمود که
اخیراً در ماسکو یک نماینده جیب جراحی از طرف سوسیالی جراحی ماسکو
نشان داده شد. در روی پلوت خارجی بمقابل تماشاچیان یک سگ نسبتاً
بزرگ ایستاده بود که دم خود را شور میداد. از یک جانب کردن این
حیوان سرب یک کوچک تصویری رنگی پیش برآمده بود و در عین حال

سرپیوندی

ملاحظه میشود که سگ کوچک گما. گما. می گوش سگ سفید بزرگ را ندان
میگرفت و سگ سفید نیز این گردن پیوندی سگ تصویری را که بوجودش

د افغانستان کالنی

د صل شده بود تماشا می نمود و در نزد يك كوش حيوان موسوف خرخر میکرد .
این سگ دوسره از عجایب خلقت طبیعی بشمار نمیرفت ، بلکه نتیجه
جراحی پترووچ دینخوف رئیس لابرا توار جراحی بیوندی اکاد می
ساینس های طبی محسوب میشد . دا کتر دینخوف این عمل مهم خود را
نخست از اینجا شروع کرد که در عوض قلب های سگان ، بیه های مصنوعی
خون را بکار برد و بعد قلب دوم را در فقه سینه يك سگ جاداد و برای
اینکه این قلب موقع مناسبی را اشغال کند يك حصه شش - ک را از بین
بزد و قلب دومی به ضربین خود آرادانه شروع کرد به پاشیدن آنکه به قلب
اصلی سگ مذکور ارتباطی داشته باشد .

دا کتر دینخوف پس از عملیات مذکور توانست که سگهای دوقلبه را
برای مدت در نیم ماه زندی نگاه بدارد . در بعضی ازان سگها قلب اولی
اولتر از ضربان ماند و قلب دوم بیوندی کاش را دوام میداد تا آنکه
آنها از زدن بازماند و ساکن گردید . دا کتر دینخوف از این موفقیت
بی سابقه خود حوصله مزیدی حاصل کرد و عملیات معکوسی را تحت تجربه
قرار داد به این قسم که حصه بیشتر جسد يك سگ کوچک را از بین برد
و سرش را با پایهای پیشینهایش به گردن يك سگ جوان پیوند کرد . قلب
سگ بزرگ خون را برای مردوسر پی میگرد و هر دو میروانند ، وقتی
سگ بزرگ چشم خود را بعد از عملیات جراحی باز کرد و به حال آمده سر
سگ کوچک بیوندی هم بیدار شد و دهان کشود . سر سگ کوچک موجودیت
خود را کاملاً حفظ نمود و اگر چه از خود وجود کامل نداشت اما مانند
دیگر سگها خوشحال معلوم میشد . او مانند دیگر سگها میفریاد ، میلبید
و سگ میزبان نیز همان وجود خود را که از گردنش سر زده بود پذیرایی
کرده و با آن خو گرفته بود . وقتی سگ بزرگ نشسته میشد سگ کوچک
هم نشسته میگردید و زمانی که هوای لابرا توار گرم میگردد مردوزبان
خود را میکشیدند تا سرد شوند . اینها خبر میخوانید نه ولی پس از شش روز
راندگی مردود در يك وقت مردند .